

THE FIRST BOOK OF THE HISTORY OF THE
CITY OF LONDON
BY
JOHN STOW
1597

THE SECOND BOOK OF THE HISTORY OF THE
CITY OF LONDON
BY
JOHN STOW
1597

THE THIRD BOOK OF THE HISTORY OF THE
CITY OF LONDON
BY
JOHN STOW
1597

THE FOURTH BOOK OF THE HISTORY OF THE
CITY OF LONDON
BY
JOHN STOW
1597

THE FIFTH BOOK OF THE HISTORY OF THE
CITY OF LONDON
BY
JOHN STOW
1597

THE SIXTH BOOK OF THE HISTORY OF THE
CITY OF LONDON
BY
JOHN STOW
1597

THE SEVENTH BOOK OF THE HISTORY OF THE
CITY OF LONDON
BY
JOHN STOW
1597

THE EIGHTH BOOK OF THE HISTORY OF THE
CITY OF LONDON
BY
JOHN STOW
1597

THE NINTH BOOK OF THE HISTORY OF THE
CITY OF LONDON
BY
JOHN STOW
1597

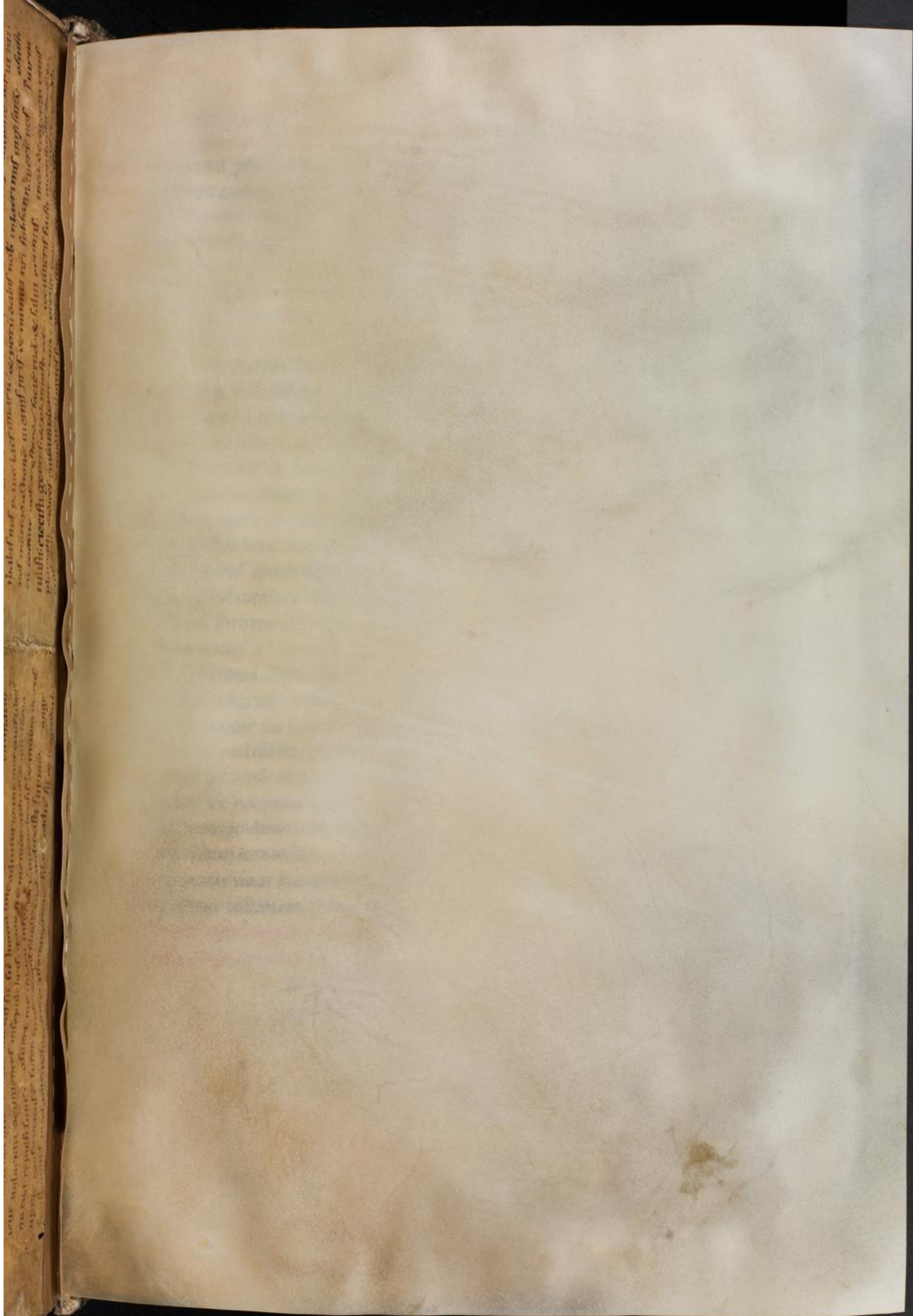
THE TENTH BOOK OF THE HISTORY OF THE
CITY OF LONDON
BY
JOHN STOW
1597

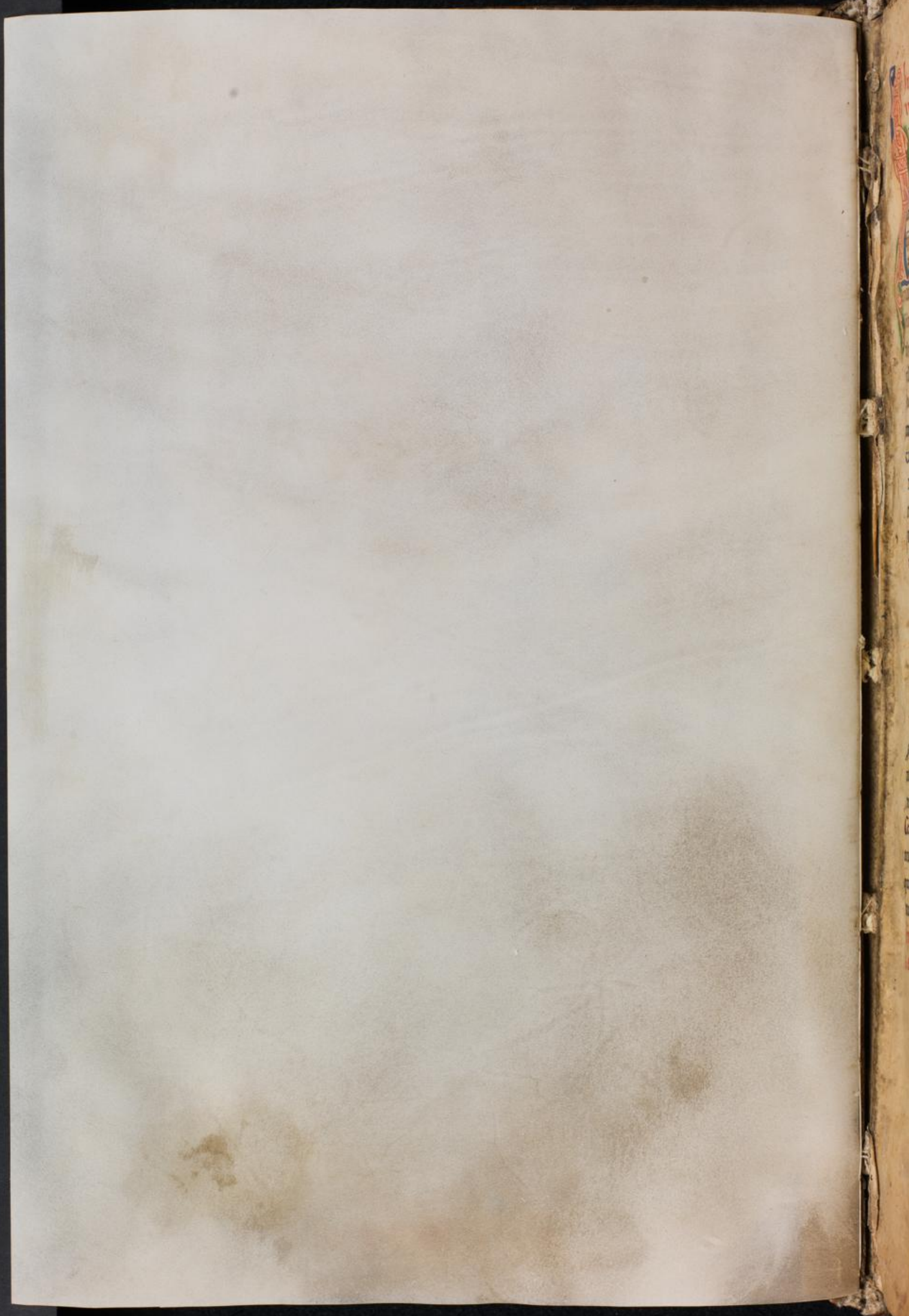
et quod de his ista materia causæ & immo dicantur et omnes qui per gratiam uide-
 re possunt et aper de fluxu & singulatis foras de passibus et omnes si aut
 etiam conuenit et spacio de celo & uide & uisum in uia istam. et per et aut
 dicantur de materia et singulatis quæ conueniunt tibi. non ulla uia et suffi-
 ciat ab utraque parte uisum per tibi. ut uisum tua sapientia de uisum tua
 et per filium hominis aut confirmasti tibi. et ad istam et uisum istam nos et
 non et in innocentiis. me et in tibi conuenit nos et offende faciem tuam
 et sic etiam.

[illegible]

18

[illegible][illegible]

Incipit scriptura sancti Iheronimi presbyteri
in Iheroniam prophetam

Iheronias propheta. cui hic prologus scribitur.
sermone quidem apud hebreos. ysaia &
osie & quibusdam aliis prophetis uidetur & rusticus
sed sensibus par est. quoniam qui eodem
spiritu prophetant. Porro simplicitas eloqui
de loco ei in quo natus est accidit. fuit enim
anathothites. qui est usque hodie in culis ab ihero-
solumis. ibi distans milibus. sacerdos ex sacerdo-
tibus. & in matris utero sanctificatus. uirginitate
et sua euangelicis uirtutibus christi ecclesie dedicans.
hic uaticinari exersuit est puer. & captiuitatem
urbis atque iude. non solum spiritu. sed oculis
carnis intuitus est. Jam decem tribus israhel
assiris in medos transulerant. iam terras ea-
rum colone gentium possidebant. Unde
in iuda tantum & beniamin prophetauit. & ciui-
tatis sue ruinas quadruplici planxit. al-
phabeta. quod nos mensure metrum uersibusque
reddidimus. Preterea ordinem uisionum
qui apud grecos & latinos omnino confu-
sus est. ad pristina fidem correximus. Li-
brum autem baruch notarii eius. qui apud
hebreos nec legitur nec habetur pretermisimus.
per his omnibus maledicta ab emulis prestolan-
tes. quibus me necesse est per singula opuscula
respondere. Et hoc patior. quia uos cogitis.
Ceterum ad compendium malis. rectius fuerat
modum furoris eorum silentio meo ponere.
quam cotidie noui aliquid scriptitante.
inuidorum insaniam prouocare.

**Explicit prologus. Incipit Ihe-
ronias propheta.**

*Hic liber est Bibliothecae
et sacri palatii
et Collegii Beatorum Patrum*

De sacerdotibus qui fuerunt in Anathoth in
terra beniamin. quod factum est uerbum domini
ad eum in diebus ioseph filii amon regis iuda.
in tertio decimo anno regni eius. Et factum
est in diebus iochim filii ioseph regis iuda. usque
ad consummationem undecim annis sede-
chis filii ioseph regis iuda. usque ad transmigra-
tionem iherusalem. in mense quinto. factum est
uerbum domini ad me dicens. Prius quam te for-
marem in utero matris. & antequam erires
de uulua sanctificauit te. & prophetam in gen-
tibus dedi te. Et dixi. Ah. Ah. Ah. domine deus.
Ecce nesci loqui. quia puer ego sum. Et
dixit dominus ad me. Noli dicere quia puer
sum. quoniam ad omnia que mittam te ibis.
& uniuersa que mandauero tibi loqueris.
Ne timeas a facie hominum. quia ego tecum sum.
ut eruiam te dicit dominus. Et misit dominus
manum suam. & tetigit os meum. & dixit dominus
ad me. Ecce dedi uerba mea in ore tuo.
ecce constitui te hodie super gentes et super
regna. ut euellas. & destruas. & dissipas.
& dissipes. & edifices. & plantes. Et factum
est uerbum domini ad me dicens. Quid tu ui-
des iheremia. & dixi. Virga uigilantem
ego uideo. Et dixit dominus ad me. Bene uidi-
sti. quia uigilabo ego super uerbo meo. ut fa-
ciam illud. Et factum est uerbum domini. secundo
ad me dicens. Quid tu uides. & dixi. Olla
succensam ego uideo. & faciem eius

A facie aquilonis. Et dixit dñs ad me.
Ab aquilone pandet malū. sup omīs habi-
tatores terrę. quia ecce ego conuocabo omīs
cognitiones regnorū aquilonis ait dñs. &
uenient & ponent unusquisq; solū suū
in introitu portarū iherlīm. & sup omnes
muros eius in circuitu. & sup uniuersas ur-
bes iuda. & loquar iudicia mea cū eis. sup
omni malitia eorū qui dereliquerunt me. &
libauerunt diis alienis. & adorauerunt
opus manuum suarū. Tu g accinge lumbos
tuos & surge. & loquere ad eos omīa que ego
p̄cipio tibi. Ne formides a facie eorū. nec enī
timere te faciā uultū eorū. Ego quippe
dedi te hodie in ciuitatem munitā. & in co-
lūpnā ferreā. & in murū cretū sup omnem
terrā. regib; iuda. & principib; eius. & sacer-
dotib; & omī p̄p̄o terrę. & bellabunt ad
uersum te. & n̄ p̄ualebunt. quia tecū ego
sum ait dñs ut liberem te. & factū est
uerbū dñi ad me dicens. Vade & clama
in aurib; iherlīm dicens. hec dicit dñs.
Recordatus sum tui miserans adolescenti-
am tuā. & caritatem desponsationis tue.
quando secuta es me in deserto. in terra
que n̄ seminat. Sēs isrl̄ dñō primitię
frugū eius. Omīs qui deuorant eū de-
linquunt. mala ueniunt sup eos dicit dñs.
Audite uerbū dñi domus iacob. & omnis
cognatio domus isrl̄. hec dicit dñs. Quid
inuenerunt in me patres ur̄i iniquitatib;.
quia elongauerunt a me. & ābulauerūt
post uanitatem. & uani facti sunt. & n̄
dixerunt ubi est dñs qui ascendere nol-
fecit de terra egypti. q̄ transduxit nos
p̄ desertū p̄ terrā inhabitabilem & in-
uiam. p̄ terrā sitis. & imaginem mortis.
p̄ terrā in qua n̄ ābulauit uir. neq; ha-
bitauit homo. & induxi uos in terram
carmeli. ut comederetis fructus eius.

& optima illius. Et ingressi contaminastis
terrā meā. & hereditatem meā posuistis
in abominationem. Sacerdotes n̄ dixerūt
ubi est dñs. & tenentes legem nescierūt me.
& pastores p̄uaricati sunt in me. & prophete
p̄phatuerunt in baal. & ydola secuti sunt.
P̄pterea adhuc iudicio contendā uobiscū.
ait dñs. & cū filiis ur̄is disceptabo. Transi-
te ad insulas cethim. & uidete. & in cedar mit-
tite. & considerate uehementer. & uidete si
factū est huiusmodi. si mutauit gens
deos suos. & certe ipsi n̄ sūt dii. P̄pt̄s autē
meus. mutauit gl̄am suam in ydolum.
Obstupescite celi sup hoc. & portę ei; desolamini
uehementer dicit dñs. Duo enī mala sūt
populus meus. Ne dereliquerunt fontē
aque uiuę. & foderunt sibi cisternas dis-
sipatas. que continere n̄ ualent aquas.
Nūquid seruus est isrl̄ aut uernaculus.
Quare ḡ factus ē in p̄dā. Sup eū rugierunt
leones. & dederunt uocem suā. posuerunt
terrā eius in solitudinem. ciuitates eius ex-
ulsi sunt. & n̄ est qui habitet in eis. filii q̄q;
memphes & taphnes. constuprauerunt te
usq; ad uerticem. Nūquid n̄ istud factū est.
quia dereliquisti dñm dñm tuū cōtempore. q̄
ducebat te p̄ uiam. Et nunc quid tibi
uis in uia egypti. ut bibas aquā turbidam.
Et qd ē cū uia assiriorū. ut bibas aquam
fluminis. Arguet te malitia tua. & aūsio
tua increpabit te. Scito & uide qā malū &
amarū est reliq̄se te dñm dñm tuū. & n̄ ē
timorem eius apud te dicit dñs dñs exercitū.
A sc̄lo confregisti iugū meū. rupisti uincula
mea. & dixisti n̄ seruā. In omī enī colle
sublimi. & sub omni ligno frondoso. tu
p̄sternebaris meretricę. Ego autē plantaui
te uinea electā. omne semen uerū. Quā
ḡ cōuersa es in prauum uinea aliena.
Si laueris te nitro. & multiplicaueris tibi

herba borich: maculata est in iniquitate
tua corā me dicit dñs dñs. **Q**uoniam di
cis nō sū polluta post baalum nō ambulauit.
Vide uias tuas in conualle: scito qđ feceris.
Cur sor leuī explicans uias tuas onager
assuet in solitudine in desiderio anime
sue attraxit uentū amoris sui nullus
auertit eā. Omīs q̄ querunt eā nō deficient
in mensuris eius inuenient eā. Phibe pedē
tuum a nuditate & guttur tuum a siti.
& diris. Despau. nequaquā faciā. Ada
mau quippe alienos & post eos ābulabo.
Quoniam confuditur fur quando deprehenditur.
sic confusi sunt domus isrl̄ ipsi & reges eorū
p̄ncipes & sacerdotes & p̄ph̄e eorū dicentes
ligno pater meus es tu & lapidi tu me genu
isti. Verterunt ad me tergū & nō faciem
& in tempore afflictionis sue dicent surge
& libera nos. Vbi sūt dñi tui quos fecisti tibi.
Surgant & liberent te in tempore afflictionis tue.
Scdm̄ numerū quippe ciuitatū tuarū erant
dñi tui juda. Qđ uultis mecum iudicio contende
re. Omīs dereliquisti me dicit dñs. frustra
percussisti filios ur̄os disciplinā nō receperunt.
Deiorauit gladius uester p̄ph̄as uestros
quasi leuastatur generatio ur̄a. Videte uer
bū dñi. Nūquid solitudo facta sum isrl̄
aut terra serotina. Quare ḡ dixit popu
lus meus recessim. nō uenimus ultra ad te. Nū
quid obliuiscit uirgo ornamenti sui aut spō
sa fasciē pectoralis sue. Populus uero me
oblitus est mei dieb; innumeris. Qđ niteris
bonā ostendere uia tuā ad querendā dilec
tionem. Quē in sup̄ & malitiis tuis docui
st uias tuas & in alitiis inuentus est
sanguis animarū paupm & innocentium.
Non in fossis inueni eos sed in omnib; quē
supra memorauī. & dixisti Absq; peccato et
innocens ego sum & p̄pterea auertat furor
tuus a me. Ecce ego iudicio contendā tecū.

eo qđ dixeris nō peccauī. Quā uis facta es
nimis iterans uias tuas. Et ab egypto confun
deris sicut confusa est ab assur. Nā & ab ista
egredieris & manus tue erunt sup̄ caput
tuum qm̄ obtinuit dñs confidentiā tuam
& nil habebis p̄sp̄m. **U**lgo dicit;
Si dimiserit uir uxorem suam & recedens
ab eo dixerit uirū alterū nūquā reuertet
ad eū ultra. Nūquā nō polluta & contamina
ta erit mulier illa. Tu autē fornicata es
cū amatorib; multis tamen reuerrere ad
me dicit dñs & ego suscipiā te. Leua oculo
los tuos in directū & uide ubi p̄strata sis.
In uis sedebas expectans eos quasi latro in
solitudine & polluisti terrā in fornicatiōib;
tuis & in malitiis tuis. Quā obrem phibi
te sunt stelle pluuiarū & serotinus ymber
nō fuit. Front mulieris meretricis facta ē tibi
noluisti erubescere. Ergo saltem aīn uocame
pater meus dur uirginitatis mee tu es. Nū
quid uasceris in p̄pectuum aut p̄seuerabis
in finem. Ecce locuta es & fecisti mala ut po
tuis. **E**t dixit dñs ad me in diebus
iosie regis. Nūquid uidisti quē fecerit aue
satrix isrl̄. Abiit sibi met sup̄ omnem mon
tem excelsū & sub omni ligno frondoso & for
nicata est ibi. Et dixi cū fecisset hec omnia
ad me conuerrere & nō est reuersa. Et uidit
p̄uaricatrix soror eius juda quia p̄ eo qđ me
chata esset auersatrix isrl̄ dimissem eam
& dedissem ei libellū repudiū & nō timuit
p̄uaricatrix juda soror eius sed abiit & for
nicata est etiā ipsa & facilitate fornicatiōis
sue contaminauit terrā & mechata ē cum
lapide & cū ligno. Et in omnib; his nō est
reuersa ad me p̄uaricatrix soror eius juda
in toto corde suo sed in mendacio ait dñs.
Et dixit dñs ad me. Iustificauit animam
suā auersatrix isrl̄ cōpatione p̄uaricatis
juda. Hade & clama sermones istos contra

aquilonem & dices: Reuertere aduersa-
trix isrl' dicit dñs. & n̄ auertā faciem
meā a uobis. quia sc̄s ego sū dicit dñs.
& n̄ irascat in perpetuum. Tām scto miq̄
tatem tuā. quia in dñm dñm tuū p̄uari-
cata es. & dispisti uias tuas alienis. sub
omni ligno frondoso. & uocem meā n̄ au-
disti ait dominus. **C**onuertamini
filii reuertentes ait dñs. quia ego uir uir-
& assumā uos unū de ciuitate. & duos de
cognatione. & introducā uos in syon. et
dabo uobis pastores iuxta cor meū. & pa-
scent uos scientia & doctrina. Cūq; multi-
plicati fueritis. & creueritis in terra. in dieb̄
illis ait dñs. n̄ dicent ultra archa testam̄ti
dñi. neq; ascendet sup̄ cor. neq; recordabit̄
illius. nec uisitabit̄. nec fiet ultra. Intēpe
illo uocabit̄ isrl' solū dñm. & congrega-
bunt̄ ad eā om̄s gentes. in nomine dñi in
isrl' & n̄ ābulabunt post prauitatem
cordis sui pessimi. In dieb̄ illis ibit dom̄
iuda. ad domū isrl'. & ueniet̄ simul de
terra aquilonis. ad terrā quā dedi pat̄b̄
uris. Ego aut̄ dixi. Quom̄ ponā te in filiis
& tribuā tibi terrā desiderabilem. heredi-
tatem p̄clarā exercitiū gentiū. Et dixi. Pa-
trem uocabis me. & post me ingredi n̄ cessa-
bis. Sed qm̄ si contempnat mulier amato-
rem suum. sic contempsit me domus isrl'.
dicit dñs. Vox in uis̄ audita est. plorat̄
& ululatus filiorū isrl'. qm̄ iniquā fece-
runt uia suā. oblit̄ s̄ dñm dñm suū. Conuer-
timini filii reuertentes. & sanabo auersio-
nes uestras. Ecce nos uenimus. & te. tu enī
es dñs dñs n̄r. Vere mendaces erant colles.
multitudo montū. **V**ere in dñō
dō n̄r salus isrl'. Confusio comedit labōrē
patrū n̄r. ab adolescentia n̄r. greges eorū
& armenta eorū. filios eorū. & filias eorū.
Veniemus in confusione n̄r. & opiet n̄s

ignominia n̄r. qm̄ dñs dō n̄r peccauim̄ nos
& patres n̄r ab adolescentia n̄r. usq; ad hanc
diem. & n̄ audiuimus uocem dñi dñi n̄r.
Si conuerteris isrl' ait dñs. ad me conuertere.
Si abstuleris offendicula tua a facie mea. non
cōmoueberis. & iurabis inuit dñs in uerita-
te. & in iudicio. & iustitia. & benedicent eū
gentes. ipsum q; laudabunt. Hec enī dicit
dñs iuro iuda. & habitatorū isrl'. Nouate
uobis nouale. & nolite serere sup̄ spinas.
Circūcidimini dñō. & auferite p̄putia cor-
dū uestroꝝ. iuri iuda. & habitatores ihe-
rusalem. ne forte egrediat̄ ut ignis indig-
natio mea. & succendat̄. & n̄ sit qui extinguat.
p̄pter malitiā cogitatio n̄r uestrarū. Annū-
tiate inuida. & in isrl' auditiū facite. loq̄-
mini & canite tuba in terra. clamate fortiter.
& dicit. Congregamini. & ingrediamini ciui-
tates munitas. Venate signū in syon. confor-
tamini. & nolite stare. quia malū ego adduco
ab aquilone. & contritionem magnā. Ascen-
dit leo de cubili suo. & predo gentiū se le-
uauit. Egressus est de loco suo. ut ponat
terrā tuā in desolationem. Ciuitates tuas ua-
stabuntur. remanentes absq; habitatore.
Sup̄ hoc accingite uos ciliciis. plangite. & ulu-
late. qā n̄ est auersa ira furoris dñi a uobis.
Et erit in die illa dicit dñs. p̄bit cor regis. et
cor principū. & obstupescunt sacerdotes. & p̄phet̄
consternabuntur. & dixi. heu. heu. heu dñe
dñs. Ergo ne decepisti pplm̄ isrl' & isrl' dicens.
parerit uobis. & ecce p̄uenit gladius usq; ad
animā. In tempore illo dicitur populo hunc.
& isrl'. Venitis uretis muniū que sunt in de-
serto. uis̄ filij ppli mei. n̄ aduentalandū. & ad
purgandū. sp̄s plenus ex his ueniet michi.
Et nunc ego. sed loquar iudicia mea cū eis.
Ecce quasi nubes ascendet. & quasi tēpes-
tal currus eius. uelociorel aquilis equi
illius. Veni nobis. qm̄ uastat̄ sumus.

Laua a malitia cor tuum iherusalem ut salua
fias. Usque morabuntur in te cogitationes
nocturne. Vorem annuntiantis adan et nocti
facientis. ydolum de monte effraim concitate
gentes. Ecce auditum est in iherusalem custodes
uenire de terra longinqua et dare super
ciuitates iuda uocem suam. Quasi custodes a
grove facti sunt super eam in giro quia me ad
iracundiam prouocauit. ait dominus. Hic tuus et co
gitationes tuas fecerunt hec tibi ista malitia
tua quia amara quia tetigit cor tuum. Ven
tem meum uentrem meum doleo sensus cordis
mei conturbati sunt in me. Et tacebo quoniam uo
cem bucinę audiuit anima mea clamorem
plurimum. Conteritio super conteritionem uocata est
et uastata est omnis terra. Repente uastata
sunt tabernacula mea subito pelles meę.
Usque quid deo fugientem audiam uocem bucinę.
Quia stultus populus meus me non cognouit. Fi
lii insipientes sunt et uecordes. Sapientes
sunt ut faciant mala bene autem facere
nescierunt. Asperi terram et ecce uacua erat
et nichil et celos et non erat lux meis. Hi di
montes et ecce mouebantur et omnes colles con
turbati sunt. Intuitus sum et ecce non erat homo
et omne uolabile celi recessit. Asperi et ecce
carmelus desertus et omnes urbes eius destructę
sunt a facie domini et a facie ire furoris eius.
Hec enim dicit dominus. Deserta erit omnis terra
sed tamen consummationem non faciam. Lugebit
terra et merebuntur celus de super eo quod locutus
sum cogitavi et non penituit me nec auer
sus sum ab eo. A uoce equitum et mutrenas sa
gitaram fugit omnis ciuitas. Ingressi sunt
ardua et ascenderunt rupes. Uniuersę
urbes derelictę sunt et non habitat in eis homo.
Tu autem uastata quid facies. Cum uestieris
te coccino cum ornata fueris monili aureo
et pinxeris sibi oculos tuos frustra co
poneris. Contempserunt te amatores tui

3
animam tuam querunt. Hoc enim quasi par
turientis audiui angustias ut puerperę. Hor
filij syon inter morientes expandentesque ma
nus suas. He mihi quia defecit anima mea propter
interfectos. Circuite uias iherusalem et aspice
et considera et querite in plateis eius. An
inueniatis uirum facientem iudicium et que
rentem fidem et propicius eritis. Quod si etiam
uiuit dominus dixerunt et hoc falso iurabunt.
Domine oculi tui respiciunt fidem. Percussisti eos
et non doluerunt. Actinisti eos et rennuerunt.
Accipe disciplinam. Indurauerunt facies suam
super petram et noluerunt reueri. Ego autem
dixi. Forsitan pauperes sunt et stulti ignoran
tes uiam domini iudicium dei sui. Ibo igitur adopta
maces et loquar eis ipsi enim cognouerunt
uiam domini iudicium dei sui. Et ecce magis hi si
mul confregerunt iugum ruperunt uincula.
Ideo percussit eos leo de silua lupus ad uespam
uastabit eos pardus uigilans super ciuitatem eorum.
Omnis qui egressus fuerit ex eis capietur quia
multiplicati sunt puaricationes eorum con
fretati sunt auersiones eorum. Super quod propitius es
tibi potero. Filii tui dereliquerunt me et iurati
in his qui non sunt dei. Saturauit eos et mecha
ti sunt et in domo meretricis luxuriabant.
Ei qui amatores in feminas et emissarios fac
ti sunt unusquisque ad uxorem primum suum
hinniebat. Numquid super his non uisitabo dicit
dominus et in gente tali non ulciscetur anima mea.
Ascendite muros eius et dissipate consumma
tionem autem nolite facere. Auferite propaginem
eius quia non sit dominus. Puaricatione puaricata est
in me domus ista et domus iuda ait dominus. Noga
uerunt dominum et dixerunt. Non est ipse neque ue
niet super nos malum gladium et famem non uidebi
mus. Prophę fuerunt inuenti locuti et respon
sum non fuit in eis. Hec ergo uenit illis.
Hec dicit dominus deus exercituum. Quia locuti estis
uerbum istud ecce do uerba mea in ore tuo

ignem. & pplm istū ligna. & uorabit eos.
 Ecce ego adducā sup uos gentem de longinq.
 domus isrl ait dñs. gentem robustā. gentem
 antiquā. gentē cuius ignorabis linguā. nec
 intelliges quid loquat. Pharetra eius quasi
 sepulchrū patens. Innuerit foras fortes comeder.
 segetes tuas. & panem tuum deuorabit. filios
 tuos & filias tuas comeder. gregem tuum. et
 Armenta tua comeder. uineā tuā & ficū tuā.
 & conteret urbes tuas munitas. in quib; tu
 habes fiduciā gladio. Verū tamen & in dieb;
 illis ait dñs. nō faciā uos in consumationem.
 Qd si dixeritis quare fecit dñs dñs nō nobis
 hec omnia. dicet ad eos. Sicut dereliquisti
 me. & seruisti dō alieno in terra urā. sic serue
 ris alienis in terra nō urā. Annuntiate hoc domui
 iacob. & auditū facite in iuda. dicentes. Audi
 pplē stulte. qui nō habet oēs. q̄ habentes oculos.
 nō uidetis. & aures. & nō auditis. Ne q̄ nō time
 bitis ait dñs. & a facie mea nō dolebitis. q̄ po
 sui harenā terminū mari. p̄ceptū sempiternū
 qd nō p̄teribit. & cōmouebunt. & nō poterūt.
 & intumescunt fluctus eius. & nō transibunt
 illud. Populo autē huic factū ē. & incredu
 lum. & exasperans. Recesserunt. & abierūt.
 & nō dixerūt in corde suo. metuiam dominū.
 dñm nr̄m. quidat nobis pluuiā tēporaneam
 & serotinā in tempore suo. plenitudinem
 annuē. messis custodientē nobis. Iniquitatē
 nr̄e declinauerunt hec. & peccata nr̄a p̄hibue
 runt bonū a nobis. quia inueniunt in p̄tō
 meo impij insidiantes. quasi aucupes laqueos
 ponentes. & pedicā ad capiendos uiros. Sicut
 decipula plena auib; sic domus eorū plena
 dolo. Ideo magnificati sunt. & ditati. īp̄guia
 ti sunt. & incrassati. & p̄terierunt sermones
 meos pessime. Causam uide q̄ nō iudicauerūt.
 & causā pupilli nō dixerunt. & iudicium
 paupm nō diiudicauerunt. Nūq̄d sup his
 nō iurabo dicit dñs. aut sup gentem hu

iusemodi nō uidebitur anima mea. Stupor &
 mirabilia facta sunt in terra. Pphē. pphābant
 mendaciū. & sacerdotes applaudebant manib;
 suis. & ppl̄s meus dilexit talia. Qd igit̄ fiet mino
 rissimo egi. Confortamini filii beniamin in
 medio iherl̄m. & in thecua clangite bucina. et
 sup bethacharem leuate uerillū. quia malū
 est uisū. ab aquilone. & contritio magna. Spe
 ose & delicate assimilauit filiā syon. Ideā ue
 nient pastores & greges eorū. fixerunt in ea
 tentoria in circuitu. pascat unusquisq; eos qui
 sub manu sua sunt. Sanctificate sup eā bellū.
 consurgite & ascendamus in meridie. Ne nobis
 quia declinauit dies. quia longiores factę sūt
 umbrę uesp̄i. Surgite & ascendamus in nocte.
 & dissipemus domos eius. quia hec dicit dñs
 exercituum. Cedite lignū eius. & circa iherl̄m
 fundate aggerem. hec est ciuitas uisitacionis.
 omnis calumpnia in medio eius. Sicut frigi
 dā facit cisterna aquā suā. sic frigida fecit
 malmā suam. Iniquitas & uastitas audietur
 in ea. corā me semp infirmitas & plaga. Erudite
 iherl̄m ne forte recedat anima mea a te. ne for
 te ponā te desertā. terrā inhabitabilem. **H**ec
 dicit dñs exercituum. Usq; ad racemū colliget
 quasi in uinea reliquias israhel. Conuertere ma
 nū tuā quasi uindictor ad cartallū. Cui lo
 quar. & quem contestabor ut audiat. Ecce in
 circuitu eorū aures eorū. & audire nō possunt. lax
 uerbu dñi factū ē eis obprobriū. & nō suscipiunt
 illud. Idcirco furore dñi plenus sūt. laborauit su
 stinens. Effunde sup paruulū foris. & sup con
 ciliū iuuenū simul. Vir enī cū muliere capiet.
 senex cū pleno dierū. Et transibunt domos
 ad alteros. Agri & uiros pariter. quia exten
 dā manū meā sup habitantes terrā. dicit dñs.
A minore quippe usq; ad maiorem. omnes
 auaritię student. & a ppl̄a usq; ad sacerdotē
 cuncti faciunt doli. & curabant contritionē
 filię ppl̄i mei. cū ignominia dicentes par. par.

et non erat par. Confusi sunt qui abhominacionem fecerunt: quoniam potius confusione non sunt confusi: et erubescere nescierunt. Quia obrem cadent inter ruentes in tempore visitationis sue: dicit dominus. **H**ec dicit dominus. State super uias et uidete: et interrogate de semitis antiquis que sit uia bona: et ambulate in ea: et inuenietis refrigerium animabus uestris. Et dixerunt. Non ambulabimus. Et constitui super uos speculatores. Audite uocem tubę: et dixerunt. Non audiemus. Ideo audite gentes: et cognoscite congregatio: quanta ego faciam eis. Audi terra. Ecce ego adduco mala super populum istum fructum cogitationum eius: quia uerba mea non audierunt: et legem meam preceperunt. Ut quid michi thus de saba afferas: et calamum suauem olentem de terra longinqua? holocausta munda uia non sunt accepta: et uidemus uisum non placuerunt michi. Propterea hec dicit dominus. Ecce ego dabo in populum istum rumas: et ruent in eis: patres et filii simul: uicini et proximi. **H**ec dicit dominus. Ecce populus uenit de terra aquilonis: et gens magna conserget de finibus terre. Sagitta et scutum arripiet: crudelis est et non miserebitur. Virens quasi mare sonabit: et super equos ascendent preparati: quasi uir ad prelium aduersum te filia syon. Audiuimus famam eius: dissoluti sunt mare nostrum: tribulatio apprehendit nos: dolores ut parturientem. Nolite exire ad agros: et minima ne ambulatis: quoniam gladius inimici pauor incurritur. Filia populi mei accingere cilicio: et conspergere cinere. Uident uingenti fac tibi: planetam amare: quia repente ueniet uastator super uos. Probatore dedit in populo meo robustum: et scies et probabis uiam eorum. Omnes isti principes declinant ambulantes fraudulenter: et ferrum uniuersi corrupti sunt. Befecit sufflatorum: inigne consumpti est plumbum. Frustra conflauit conflator: malitiam enim eorum non sunt consumpti. Argentum reprobum uocate eos: quia dominus precepit illos.

Verbum quod factum est a domino ad iheroniam dicens. Sta in porta domus domini: et predica ibi uerbum istud et dic. Audite uerbum domini omnes iuda: qui ingredimini per portas huius: ut adoretis dominum. Hec dicit dominus exercituum deus israel. Bonas facite uias uestras et studia uestra: et habitabo uobiscum in loco isto. Nolite confidere in uerbis mendacium dicentium templum domini: templum domini est. Quoniam si bene directas uias uestras et studia uestra: si feceritis iudicium inter uirum et proximum eius: adueniens et pupillo et uidue non feceritis calumpniam: nec sanguinem innocentem effuderitis in loco hoc: et propter deos alienos non ambulaueritis in malum uobis inquit ipsis: habitabo uobiscum in terra quam dedi patribus uestris a seculo et usque in seculum. Ecce uos confiditis uobis in sermonibus mendacium: que non perderunt uobis: furari: occidere: adulterari: iurare mendaciter: libare humanum: et ire post deos alienos quos ignoratis. Et uenistis et stetit coram me in domo hac in qua inuocatum est nomen meum: et dixistis. Liberati sumus: eo quod fecerimus omnes abhominaciones istas: super speculunca latronum facta est domus ista: in qua inuocatum est nomen meum in oculis uestris. Ecce ego sum: ego uir: dicit dominus. Ite ad locum meum in silio: ubi habitauit nomen meum a principio: et uidete: que fecerim: propter malitiam populi mei: israel. Et nunc quia fecistis omnia opera hec dicit dominus: et loquutus sum ad uos mane consurgens et loquens: et non audistis: et uocaui uos et non respondistis: faciam domui huius in qua inuocatum est nomen meum: et in qua uos habetis fiduciam: et loco quem dedi uobis: et patribus uestris sicut feci syon: et precipiam uos a facie mea: sicut precipi omnes fratres uestris uniuersum semen efficiam. Tu ergo noli orare pro populo hoc: nec assumes laudem pro eis: et orationem: et non obstitas in: quia non erandiate. Nonne uidetis quid isti faciunt in ciuitatibus iuda: et in plateis iherusalem? filii colligunt ligna: et panes succendunt ignem: et mulieres conspungunt

A dipem. ut faciant placentas regni celi. et
libent dñs alienis. & me ad iracundiā. puocent
Nūquid me ad iracundiā. puocant dicit dñs.
Nonne semet ipsos in confusione uultus sui.
Ideo hec dicit dñs dñs. Ecce furor meus & indignatio mea conflatur sup locū istū. sup uiros. et
sup iumenta. & sup lignū regionis. & fruges
terre. & succendēt. & n̄ eringuet. **H**ec dicit
dñs exercitū dñs isrl. holocaustomata uirā
addite uictimis uirīs. & comedite carnes. quia
n̄ sū locutus cū patribus uirīs. & n̄ p̄cepi eis in
die qua eduxi eos de terra egypti. de uerbo ho
locaustomatū & uictimarū. sed hoc uerbum
p̄cepi eis dicens. Audite uocem meā & exuo
bis dñs. & uos eritis michi populus. & ābulare
in omni uia quam mandauit uobis. ut bene
sit uobis. Et n̄ audierunt nec inclinauerūt
aurem suā. sed abierunt in uoluptatib; suis.
& in prauitate cordis sui mali. facti q; sunt
retrosus & n̄ in ante. A die qua egressi sūt
patres eorū de terra egypti. usq; ad diem hūc
Et misit ad eos omnes seruos meos. p̄phas p̄diē
confluentis diluuii & mittens. & non audierūt
me. nec inclinauerunt aurem suā. sed in
durauerunt ceruicem. & penus opati sunt
quā patres eorū. Et loqueris ad eos omnia uer
ba hec. & n̄ audient te. & uocabis eos & n̄ respon
debunt tibi. Et dices ad eos. hec est gens que n̄
auduit uocem dñi dñi sui. & n̄ recepit disciplinā
Periit fides. & ablata est de ore eorū. Tonde capil
lū tuum & pice. & sinne in directū planctū. quia
p̄iecit dominus. & reliquit generationem furo
ris sui. quia fecerunt filii iuda malū in oculis
meis dicit dominus. Posuerunt offendicula sua
in domo. in qua inuocatū est nomen meū. ut pol
luerent eam. & edificauerunt excelsa tophet.
que est in ualle filii emmon. ut incenderent filios
suos. & filias suas igni. que n̄ p̄cepi. nec cogita
ui in corde meo. Ideo ecce dies uenient dicit
dñs. & n̄ dicetur amplius tophet. & uallis

filii emmon. sed uallis interfectionis. & sepelient
in tophet. eo qd non sit locus. & erit mortuū.
p̄ph̄i huius in cibū uoluerib; celi. & bestis terre.
& n̄ erit qui abigat. Et quiescere faciā de ur
tribus iuda. & de plateis iherusalem uocem gau
dii. & uocem lætitię. uocem sponsi & uocem sponse.
In desolatione erit enī omnis terra. In tempore
illo ait dñs eicient ossa regis iuda & ossa prin
cipū eius. & ossa sacerdotū q; ossa p̄phetarū. et
ossa eorū qui habitauerunt iherlm de sepulchris
suis. & pendent ea ad solem & lunā. & omnem
multitudinē celi. que dilexerunt. & quib; seruierunt
& post que ambulauerunt. & que quiescerūt
& adorauerunt. Non colligent. & n̄ sepelient.
in sterquiliniū sup faciem terre erunt. & eliget
magis mortē quā uitā. om̄s qui residui fuerint
de cognatione hac pessima. in uniuersis locis
que derelicta sunt. ad que eieci eos. dicit dñs
exercituum. Et dices ad eos. hec dicit dñs.
Nūquid qui cadit n̄ resurget. & qui uersus est
n̄ reuertet. Quare g̃ a uersus est populus iste
in iherlm. a uersione contentiosa. Apphende
runt mendaciū. & noluerunt reuera. Ate
d; & auscultant. nemo qd bonū est loquitur.
nullus ē qui agat penitentiā. sup peccatū suo
dicens. Quid feci. Om̄s conuersi sunt ad cursū
suum. quasi equus impetu uadens in prelio.
Miluus in celo cognouit tempus suum. tur
tur. & hyrundo & cicoma. custodierunt tēp.
aduentus sui. populus aut̄ meus n̄ cognouit
iudiciū dñi. Quom̄ dicitis sapientes nōsum.
& lex dñi nobiscū est. Vere mendaciū opat̄
est istis mendax scribarū. Confusi sunt sapi
entes. p̄teritis & capti sunt. Verbum enī dñi p̄
cerunt. & sapientia nulla est in eis. P̄pterea
dabo mulieres eorū exteris. Agros eorū here
dib; quia a minimo usq; ad maximū om̄s
auaritiā sequunt. a p̄ph̄a usq; ad sacerdotē.
cuncti faciunt mendaciū. & sanabant cont̄
tionē filie p̄ph̄e meę. ad ignominia dicentes

par. par. cū n̄ esset par. Confusi sunt quia
abominationem fecerunt. quoniam immo confu-
sione non sunt confusi. & erubescere nescierunt.
Idemocadent inter corruentes. in tempore
invasionis sue corruent dicit dominus.
Congregans congregabo eos dicit dñs. **N** est
uia in uiribus. & n̄ ē ficut in ficulnea. foliū
defluxit. & dedit eis quę pretergressa sunt.
Quare sedemus. **C**onuenite & ingrediamur
ciuitatem munitā. & sileamus ibi. q̄a dñs n̄
silete nos fecit. & potū dedit nobis aquam
fellis. **P**eccauimus enī dñō. **E**xpectauimus
pacem. & n̄ erat bonū. tempus medelę. et
ecce formido. **A**dan auditus est fremitus
equorū eius. a uoce hmnitū pugnatorū
eius. cōmota ē omnis terra. & uenerunt.
& denouerunt terrā & plenitudinem eius.
urbem. & habitatores eius. a uia ecce ego mit-
tam uobis serpentes regulos. quib; n̄ est mē-
tatio. & mordebunt uos ait dñs. **V**olor meus
sup̄ dolorem. in me cor meū merens. **E**cce uox
clamos filię ppli mei. de terra longinqua.
Nūquid dñs n̄ ē in syon. **A**ut recessus non ē
meus. **Q**uare g̃ me ad iracundiā concitau-
runt. in sculpilib; suis. & in uiritatib; alie-
nis. **T**ransiit messis. finita est esset. & nos
saluari non sumus. **S**up̄ contritionem filię
ppli mei. contritus sum. & contristatus. **I**sti
por̄ obtinuit me. **N**ūquid resina n̄ ē in gala-
ad. **A**ut medicus n̄ est ibi. **Q**uare igitur ob-
ducta n̄ ē cicatrix filię popli mei. **Q**uod dabit
capiti meo aquā. & oculis meis fontem lacry-
marū. & plorabo die ac nocte interfectos fi-
lię ppli mei. **Q**uod dabit me in solitudinem.
diuersorū uiatorū. **R**elinquā pplm me-
um. & recedā ab eis. quia om̄s adulteri sunt.
cetui p̄uicatorū. **E**x tenderunt linguam
suā quasi areū mendacij. & non ueritatis.
Confortati sunt in terra. quia de malo ad
malū egressi sunt. & me n̄ cognouerūt dñe dñs.

Unus quisq; a primo suo secusto dicit. et
in omni fratre suo n̄ habeat fiduciā. quia omnis
frater supplantans supplantabit. & omnis amicus
fraudulenter incedet. & uir fratrem suum de-
ridebit. & ueritatem n̄ loquentur. **D**ocuerunt
enī linguā suā loqui mendaciū. ut inique age-
rent laborauerunt. **H**abitatio tua in medio
ydoli in dolo. remunerunt scire me dicit dñs.
Propterea hec dicit dñs exercitū. **E**cce ego
confiabo. & p̄babo eos. **L**ind enim aliud faciā
a facie ^{filie} populi mei. **S**agitta uulnerans lin-
gua eorū. dolū locuta est. **I**n ore suo pacē cū
amico suo loquet. & occulte ponet ei insidias.
Nūquid sup̄ his n̄ uisitabo dicit dñs. **A**ut in
gente huiusmodi ulciscetur anima mea.
Sup̄ montem assumā. **F**lecti a lamentū. et
sup̄ speciosa deserti planctū. qm̄ inuenta sunt.
eo qd̄ n̄ sit uir p̄transiens. & n̄ audierunt uocē
possidentis. **A** uolucere celi usq; ad pecora. tui
migrauerunt & recesserunt. **E**t dabo iherlm̄
in acervos arene. & cubilia drachonū. et
ciuitates iuda dabo in desolationem. eo quod
n̄ sit inhabitator. **Q**uod est uir sapiens q̄ intelli-
gat hoc. & ad quem uerbu oris dñi fiat. ut
annuntiet istud quare p̄ierit terra. & erusta
sit quasi desertū. eo quod n̄ sit q̄ p̄transcat.
Et dixit dñs. **Q**uā dereliquerunt legē meā
quā dedit eis. & n̄ audierunt uocem meam.
& n̄ ambulauerunt in ea. sed abierunt post
prauitatem cordis sui. & post baalim qd̄ didi-
cerunt a patribus suis. **I**democadent dñs
exercituum dñs isrl. **E**cce ego cibabo pplm istū
absinthio. & potū dabo eis aquā fellis. & dispi-
gā eos in gentib; quas non nouerunt ipsi & pa-
tres eorū. & mittā post eos gladiū. donec con-
sumant. **H**ec dicit dñs exercituum.
Contemplamini. & uocate lamentatrices
& ueniant. & ad eas quę sapientes sunt mit-
tite & p̄perent. festinent. & assumant sup̄ os
lamentū. **D**educant oculi nostri lacrimas

& palpebrę nř defluant aquis quia uox
lamentationis audita est de syon. Qm̄ uastati
sunt et confusi uehement̄ qđ deliquit tñ. qm̄ de
ferta f̄ tabernaculū. ^{nostra} Audite ḡ mulieres uerbū
dn̄i. & assument aures uř sermonem oris
eius. & docete filias ur̄s lamentū. & unaqueq;
proximā suā planctū. quia ascendit mors p̄
fenestras uestras. ingressa ē domos uestras.
dispdere paruulos de foris. iuuenes de plateis.
Loquere. Hec dicit dn̄s. & cadet morticini
hominis quasi sterus sup faciem regionis. et
quasi fenū post tergū merentis. & n̄ ē qđ colligat.
Hec dicit dn̄s. N̄ gl̄iet sapiens in sa
pientia sua. & n̄ gl̄iet fortis in fortitudine sua.
& n̄ gl̄iet diues in diuitiis suis. sed in hoc gl̄iet.
qđ gl̄atur. scire & nosse me quia ego sum dn̄s.
qui facio m̄iam & iudiciū. & iustitiā in terra.
Hec enī placent michi ait dn̄s. Ecce dies ue
niunt dicit dn̄s. & uisitabo sup omnem qm̄
in circūcisum habet preputiū. sup egyptū
& sup iudam. & sup edom. & sup filios ammō.
& sup filios ioab. & sup om̄s qui attonsi sunt
in coma. habitantes in deserto. qđ om̄s gentes
habent p̄putiū. om̄s aut̄ domus israhel in
circūcisi sunt corde. **A**udite uerbū quod
locutus est dn̄s sup uos domus isrl̄. Hec dicit dn̄s.
Iuxta mal̄ gentiū nolite discere. & a signis cel̄
nolite metuerē. quę timent gentes. quia leges
ip̄sōrū uanę sunt. qđ lignū de saltu precidit
opus manuum artificis in ascia. argento et
auro decorauit illud. clauis & malleis cōpegit
ut n̄ dissoluatur. In similitudinem p̄ alme fa
bricata sunt. & n̄ loquent̄. portata tollentur.
quia incedere non possunt. Nolite ḡ timere
ea. quia nec male possunt facere. nec bene. N̄
est similis tui dn̄s. Magnus tu & magnum
nomen tuum in fortitudine. Qđ n̄ timebit te
o rex gentium. Tuum est enī decus. Inter
cunctos sapientes gentiū. & innum̄eris reg
nis eorū. nullus est similis tui. pariter in si

pientes & facti p̄bantur. **Doctrina uanitatis**
eorū lignū est. argentū inuolutū de charis
asserit. & aurū de ophir. Opus artificis & manus
erarij. iacinctus & purpura indumentū eius.
opus artificū uniuersa hec. **Un̄s autē d̄s uerus**
ipse est d̄s uiuent̄. & rex sempiternus. Ab indig
natione eius cōmouebitur terra. & n̄ sustinebunt
gentes cōimnationem eius. Sic ḡ dixerunt eis. **Un̄s** qui
celos & terrā n̄ fecerunt. pereant de terra. & de his
quę sub celo sunt. Qui facit terrā in fortitudine
sua. p̄parat orbem in sapientia sua. & prudentia
sua extendit celos. Ad uocem suā dat multitudi
nem aquarū in celo. & eleuat nebulas ab ex
tremitatib; terrę. fulgura in pluinā facit. et
educit uentū de thesauris suis. Stultus fact̄ ē
omnis homo. a scientia sua. confusus est omnis
artifex in sculpsu. qm̄ falsū ē qđ constauit. &
n̄ est sp̄s meus. Vana sunt & op̄ r̄isū dignū.
In tempore uisitacionis suę p̄bunt. N̄ h̄l ē simi
lis pars iacob. Qui enī formauit oīa ipse ē d̄s.
& isrl̄ uirga hereditatis eius. dn̄s exercitū no
men ē illi. Congrega de terra confusionem
tuā. qui habitas in obsidione. qđ hec dicit dn̄s.
Ecce ego. p̄iciā longe habitatores terrę in hac
uice. & tribulabo eos ita ut non inueniantur.
Ne michi sup cōtione mea. pessima plaga
mea. Ego autē dixi. Plan ē hec infirmitas me
a. est. & portabo illā. Tabernaculū meū ua
statū est. om̄s fūmculi mei disrupti sunt. filij
mei erierunt a me. & n̄ subsistunt. N̄ ē qđ exten
dat ultra tentoriū meū. & erigat pelles meas.
Quia stulte egerunt pastores. & diūm n̄ que
sierunt. p̄pterea n̄ intellexerunt. & om̄s gre
gorū dispersus est. Vox auditionis eorū uenit.
& cōmotio magna de terra aq̄lonis. ut ponat
ciuitates iuda in desolationem. & habitaculū
drachonū. Scio dn̄s qđ n̄ ē hominis uia es.
nec uiri est ut ambulet. & dirigat gressū suū.
Corripe me dn̄s. uerū tamen in iudicio. & n̄
in furore tuo. ne forte ad nichilū redigas me.

Effunde irā tuā super gentes quę non
cognouerunt te. & sup punctas quę nomen
tuum n̄ inuocauerunt. q̄a comederunt iacob &
denouerunt eū. **C**onsumperunt illū. & decus
eius dissipauerunt. **V**erbū qđ factū ē ad
iherosolimam a dñs dicens. **A**udite uerba pacti
huius. & loquimini ad uiros iuda. & ad habitatores
iherlm. & dices ad eos. **H**ec dicit dñs dñs israhel.
Maledictus uir qui n̄ audierit uerba pacti
huius. qđ p̄cepi patrib; ur̄is. in die qua eduxi
eos de terra egypti. de fornace ferrea dicens.
Audite uocem meā & facite om̄ia que p̄cipio
uobis. & eritis michi in populū. & ego ero uob
in dñm. ut suscitem iuramentū qđ iuravi pa
trib; ur̄is. daturū me eis. terrā fluentē lac
te & melle. sicut est dies hęc. **R**espondi et
dixi. **A**m̄ dñe. **E**t dixit dñs ad me. **V**ocife
rare omnia uerba hęc in ciuitatib; iuda. &
foris iherlm dicens. **A**udite uerba pacti huius.
& facite illa. quia contestans contestatus sum
patres ur̄is. in die qua eduxi eos de terra egypti
usq; adhanc diem. **M**ane surgens contestat
sum & dixi. **A**udite uocem meā. **E**t n̄ audierunt
nec inclinauerunt aurem suā. sed abierunt
unusquisq; in prauitate cordis sui mali. & in
dixi sup eos omnia uerba pacti huius. qđ p̄ce
pi ut facerent. & n̄ fecerunt. **E**t dixi dñs ad me.
Iniuncta ē coniuratio in iurib; iuda. & in habita
torib; iherlm. **R**euerſi sunt ad iniquitates
patrū suorū priores. qui noluerunt audire
uerba mea. **E**t hi qđ abierunt post deos alienos.
ut seruirent eis. **I**rritū fecerunt domus isrl
& domus iuda pactū meū. qđ pepigi cū patrib;
eorū. **Q**uāobrem hec dicit dñs. **E**cce ego indu
cam sup eos mala. de quib; exire non poterūt.
& clamabunt ad me & n̄ exaudia eos. **E**t ibunt
ciuitates iuda. & habitatores iherlm. & clama
bunt ad eos quib; libant. & n̄ saluabunt eos
in tempore afflictionis eorū. **S**ecūm nume
rū enī ciuitatū tuarū erat dñs tuus iuda.

& secūm numerū uirū iherlm. posuisti aras con
fusionis ad libandū baalim. **T**u qđ noli orare pro
populo hoc. & ne assumas. p̄ eis laudem & orat
ionem. quia n̄ exaudia in tempore clamoris eorū
ad me. in tempore afflictionis eorū. **Q**uāobrem
lectus meus in domo mea fecit scelera multa.
Nūquid carnes sanctę auferent a te malitias
tuas. in quibus gloriata es. **O**liuā uberem. pulchrā
fructiferā. speciosam. uocauit dñs nomen tuum.
Ad nocem loqueles grandis exarsit ignis in ea.
& combusta sunt fructes eius. **E**t dñs exercitū
qui plātauit te. loquutus est sup te malū. p̄ ma
lis domus isrl. & domus iuda. quę fecerunt sibi
ad irritandū me. libantes baalim. **T**u autē dñe
demonstrasti michi & cognoui. tu ostendisti m̄
studia eorū. & ego quasi agnus mansuetus. qui
portatur ad uictimā. & n̄ cognoui. quia sup me
cogitauerunt consilia dicentes. **M**utamus lig
nū in panē eius. & eradant eū de terra iuuentū.
& nomen eus n̄ memoret amplius. **T**u autē dñe
sabaoth. qđ iudicas iuste. & p̄bas renes et cor. iu
dea ultionem tuā ex eis. tibi enī reuelauit causa
meā. **P**ropterea hec dicit dñs ad uiros anathoth.
qđ querunt animā tuā & dicunt. n̄ p̄phetabis
in nomine dñi. & n̄ morieris in manib; nostris.
Propterea hec dicit dñs exercitū. **E**cce ego uisitato
sup eos. **I**uuenes eorū morientur in gladio. filii eorū
& filię eorū morientur in fame. & reliquę n̄ erūt
ex eis. **I**nducā enī malū sup uiros anathoth. an
num uisitationis eorū. **I**ustus quidē tu es dñe
si disputem tecū. uerūtamen iusta loquar ad te.
Quare uia impiorū p̄spat. bene ē omib; qđ p̄na
ricant. & iniquę agunt. **P**lantasti eos & radice
miserunt. p̄ficiunt & faciunt fructū. **P**pe est
ori eorū. & longe a rebus eorū. **E**t tu dñe nostime
& iudisti. & p̄basti cor meū tecū. **C**ongrega eos
quasi gregem ad uictimā. & sanctifica eos in
die occisionis. **V**sq; qđ lugebit terra. & herba
omnis regionis siccabitur. **P**ropter malitiam
habitantiū mea. consumptū ē animal & uolucres.

qm̄ dixerunt: n̄ uidebit nouissima nr̄a. Si cū pe-
dibus currens laborasti: qm̄ contendere poteris
cū equis? Cū autē in terra pacis securus n̄ fueris:
quid facies in supbia jordanis? Nā & fratres tui &
domus patris tui: etiā ipsi pugnaverunt adūsū te:
& clamauerunt post te plena uoce. Ne credas eis:
cū locuti fuerint tibi bona. Reliqui domū meam.
dimisi hereditatem meā: dedi dilectā animā meā
in manu inimicorū eius: facta est michi heredi-
tas mea: quasi leo in silua: dedit contra me uocē.
ideo odij eā. Nūquid auis discolor hereditas
mea michi? Nūquid auis tincta p̄ totū? Venite
congregamini omnes bestie terre: p̄p̄tate ad
deuorandū. Pastores multi demoliti sunt uincā
meā: conculcauerunt partem meā: dederūt
portionem meā desiderabilem in desertū soli-
tudinis: posuerunt eā in dissipationē: luxit q;
sup me. Desolatione desolata est omnis terra:
quia nullus est qui recogitet corde. Sup omi-
uas deserti uenerunt uastatores: q̄a gladius
dn̄i deuorauit ab extremo terre usq; ad extre-
mū eius. N̄ ē par uniuersę carni. Seminaue-
runt triticū & sp̄mas messuerunt. Heredita-
tem acceperunt: & n̄ eis p̄derit. Confundemini

Hec dicit dn̄s aduersum omnes inimicos meos
pessimos: q̄ tangunt hereditatem: quā distri-
bui populo meo isrl̄. Ecce ego euellā eos de t̄ra
eorū: & domū iuda euellā de medio eorū. & cū
euulsero eos: conuertar & miserebor eorū: &
reducā eos in t̄ram suā: & in hereditatem suā: & in t̄ram
in t̄ram suā. Et erit si eruditi didicerint uas
populi mei: ut iurent in nomine meo iuxta
dn̄s: sicut docuerunt p̄p̄m meū jurare in
baal: edificabunt in medio populi mei. Qd̄
si n̄ audierint: euellā gentem illā euulsi-
one: & p̄dione ait dn̄s.

Hec dicit dn̄s ad me. Vade & posside tibi
lumbare lineū: & pones illud sup lūbos tuos:
& in aquā n̄ inferes illud. Et possedi lūbare

iuxta uerbū dn̄i: & posui circa lumbos meos.
Et factus ē sermo dn̄i ad me dicens. Tolle lū-
bare quod possedisti: qd̄ est circa lūbos tuos:
& surgens uade ad eufraten: & absconde illud
ibi in foramine petre. Et abiit & abscondi illud
in eufrate: sicut p̄cepit m̄ dn̄s. Et factū est post
dies plurimos: dixit dn̄s ad me. Surge & uade
ad eufraten: & tolle inde lūbare qd̄ p̄cepi t̄: ut
absconderes illud ibi. Abiit ad eufraten & fodi-
t: & tūl lūbare ubi absconderā illud: & ecce com-
putruerat lūbare: ita ut nullo usui aptū ēt.
Et factū est uerbū dn̄i ad me dicens. Hec dicit
dn̄s d̄s. Sic putrescere faciā supbiā iuda: & su-
pbiā iherl̄m multā: populū istū pessimū: q̄ n̄ o-
lunt audire uerba mea: & ābulant in prauitate
cordis sui: abierunt q; post deos alienos ut ser-
uirent eis: & adorarent eos: & erunt sicut lū-
bare istud: qd̄ nullo usui aptū est. Sicut enim
adheret lūbare ad lumbos iuri: sic adglutina-
ui in omnem domū isrl̄: & omnem domum
iuda dicit dominus: ut esset in in populū: et
in nomen: & in laudē: & i gl̄am: & n̄ audierunt

Hec dicit dn̄s d̄s isrl̄. Omnis laguncula
implebitur uino. Et dicent ad te. Nūquid igno-
ramus? quia omnis laguncula implebitur uino.
Et dices ad eos. Hec dicit dn̄s. Ecce ego implebo
om̄s habitatores terre humis: & reges de stirpe
dauid: qui sedent sup thronū eius: & sacerdotes
& p̄phetas: & om̄s habitatores iherl̄m ebrietate:
& disp̄gā eos: uirū a fr̄e suo: & patres & filios
pariter ait dn̄s. N̄ parā: & n̄ concedā: neq; mi-
serebor ait dn̄s: ut n̄ disp̄dā eos. Audite: & au-
rib; percipite. Nolite eleuari: q̄a dn̄s locutus est.
Vate dn̄s d̄s m̄o gl̄am. Ante quā contenebre-
scat: & antequā offendat pedes ur̄i ad montē
caliginosos. Et p̄etabitur lux: & ponet eā in
umbrā mortis: & in caliginem. Qd̄ si hoc non
audieritis: in abscondito plorabit anima mea:
a facie supbie. Plorans plorabit: & deducet
oculus meus lacrimā: q̄a cap̄ ē gr̄er dn̄i.

Vic regi. & dommatrici. **H**umiliamini. sedete.
qm descendit de capite urō corona glorię urę
Ciuitates austrī clausę sunt & n̄ est qui ap̄iat.
Translata est omnis iuda/ transmigratione p̄fec-
ta. **L**euate oculos uestros & uidece. qui uenit
abaquilone. **U**bi est grex qui datus est tibi. pec-
mētū tuum. **Q**uod dices cū uisitauerit te. **T**u
enī docuisti eos aduersum te. & erudisti in caput
tuum. **N**ūquid n̄ dolores apprehendent te. q̄si
mulierem parturientem. **Q**uod si dixeris in cor-
de tuo. quare euenerunt michi hec. p̄pter mul-
titudinem iniquitatis tuę. reuelata sunt uer-
cundiora tua. polluta sunt plantę tuę. **I**mu-
tare potest ethiops pellem suā. Aut pardus
uarietates suas. & uos poteritis bene facere. cū
didiceritis malū. **E**t disseminabo eos quasi
stipulā. quę uento raptat in deserto. **H**ec
sors tua. parsq; mensurę tuę. a me dicit dñs.
q̄a oblita es mei. et confisa es in mendacio.
Unde & ego nudaui femoratua. contra faciē
tuā. & apparuit ignominia tua. adulteria
tua. & humilitas tuus. scelus fornicationis tuę.
Sup̄ colles in agro. uidj abominationes tuas.
Ve tibi iherlm. n̄ mundaberis post me. usq; q̄
adhuc. **Q**uod factū est uerbū dñi ad ihe-
remiam. de sermōib; siccitatis. **I**urit iudea
& portę eius corruerunt. & obscuratę sunt
in terra. & clamor iherlm ascendit. **M**aiores
miserunt minores suos ad aquā. uenerunt
ad hauriendū. & n̄ inuenerunt aquam. re-
portauerunt uasa sua uacua. **C**onfusi sunt
& afflicti. et opuerunt capita sua p̄pter terri-
uilitatem. quia n̄ uenit pluuia in terram.
confusi sunt agricolę. opuerunt capita sua.
Nā & cerua in agro pepit & reliquit. quia
non erat herba. & onagri steterunt in rupi-
bus. traxerunt uentū quasi drachones.
Defecerunt oculi eorū. quia n̄ erat herba.
Siniquitates nostrę responderunt nobis. dñe
fac p̄pter nomen tuū. qm multe sunt auer-

siones nrę. **T**ibi peccauimus expectatio israhel.
saluator nr̄ in tempore tribulationis. **Q**uare
quasi colomis futurus es in terra. & quasi uia-
tor declinans ad manendū. **Q**uare futurus
es ut uagis. ut fortis qui n̄ potest saluare.
Tu autem in nobis es dñe & nomen tuum inuo-
catū est sup̄ nos. ne derelinquas nos. **H**ec dicit
dñs p̄pter hunc. q̄ dilexit mouere pedes suos.
& n̄ quieuit. & dñs n̄ placuit. **N**unc g̃ recor-
dabitur iniquitatū eorū. & uisitabit peccata
eorū. **E**t dicit dñs ad me. **N**oli orare. p̄ populo
isto in bonū. **C**ū ieiunauerint n̄ exaudiam
p̄ces eorū. & si obtulerint holocausta et
uictimas. n̄ suscipiā ea. qm gladio & fame
& peste. ego consumā eos. **E**t dicit. **A**h ah ah
dñe dñs. p̄phę dicunt eis. **N**on debitis gladi-
um. & famel n̄ erit in uobis. sed pacem uerā
dabit uobis in loco isto. **E**t dicit dñs ad me.
Falso p̄phę uaticinant in nomine meo. **N**ō
misi eos. & n̄ p̄cepi eis. neq; locutus sū ad eos.
Visionem mendacem. & diuinationem frau-
dulentiā. & seductionem cordis suę p̄phetant
uobis. **I**deo hec dicit dñs de p̄phīs qui p̄phetant
in nomine meo quos ego n̄ misi dicentes. gla-
dius & famel n̄ erit in terra hac. **I**n gladio &
fame consummentur. p̄phę illi. & populi quibus
p̄phetant. erunt. p̄cedj in uis iherlm. p̄ fame &
gladio. & n̄ erit qui sepeliat eos. ipsi & uxo-
res eorū. filii & filię eorū. & effundam super
eos malū suum. & dices ad eos uerbū istud.
Deducant oculi mei lacrimas p̄ diem et
noctem. & n̄ taceant. qm contritione mag-
na. contrita est uirgo siba p̄li mei. plaga
pessima uehementer. **S**i egressus fuero ad
agros. ecce occisi gladio. & si introiero ciuita-
tem. ecce attenuati fame. **P̄phā** q̄q; & sacer-
dos. abierunt in terrā. quā ignorabant.
Nūquid p̄ciens abiectus iudā. Aut syon ab-
hominata ē anima tua. **Q**uare g̃ percussisti
nos. ita ut nulla sit sanitas. **E**xpectauim

pacem & non est bonū / & tempus curationis.
& ecce turbatio. **C**ognouimus dñe impietates
nrās. & iniquitatem patrū nrōrū. quia peccam
mus tibi. Ne nos des in obprobriū ppter nomen
tuum. neq; facias nobis contumeliam. Soli
gl̄ie tue recordare. ne irritū facias fedus tuū
nobiscū. Nūquid sunt inculpabiles gentium
qui pluant. Aut celi possunt dare ymbres.
Nonne tu es dñe d̄s nr̄. quem expectauimus.
Tu enī fecisti omnia hęc. **E**t dixit dñs
ad me. Si steterint moyses & samuel coram
me. n̄ est anima mea ad pplm istū. Ecce illos
a facie mea. ut egrediantur. Ad si dixerint
ad te quo egrediemur. dices ad eos. Hęc dicit
dñs. Qui ad mortem ad mortē. & q̄ ad gladiū
ad gladiū. & q̄ ad famem ad famē. & qui
ad captiuitatem ad captiuitatem. Et uisita
bo sup̄ eos quattuor species dicit dominus.
gladiū. & occisionem. & canes ad lacerandū.
& uolatilia celi. & bestias terrę. ad deuoran
dū. & ad dissipandū. & dabo eos in feruorē
uniuersis regnis terrę. ppter oianassen filiū
ezechie regis iuda. sup̄ omnib; quę fecit in
iherl̄m. Et enī miserabit̄ tui iherl̄m. Aut
quis contristabit̄ p te. Aut q̄s ibit ad rogan
dū. p pace tua. Tu reliquisti me dicit dñs.
retrosum abisti. Et extendā manū meā sup̄ te
& interficiā te. Laboram rogans. & dispergā
eos uenialibro in portis terrę. Interfecit & p̄didit
pplm meū. & tamen a uiuis suis n̄ sunt reuersi.
Multiplicatę sunt in induc̄ eius. sup̄ arenā
maris. Induxi eis sup̄ matrem adolescentis
uastatorem meridie. nisi sup̄ ciuitates re
pente terrorem. Infirmitas ē quę peperit sep
tem. defecit anima eius. Occidit ei sol. cū
adhuc esset dies. confusa est & erubuit. & re
siduos eius dabo in gladiū. in conspectu iui
uicorū eorū. Aut dñs. Ve in mater mea
quare genuisti me. iurū rixę. iurū discor
dię in uniuersa terra. N̄ fenerauit. nec fe

nerauit in quisquā. Om̄s maledicunt michi
dicit dñs. Si n̄ reliquis tuis in bonū. si n̄ occur
ri ē in tempe afflictionis. & in tēpe tribulationis
aduersū inimicū. Nūquid federabit̄ ferrum
ferrum ab aquilone & es. **V**itias tuas. et
thesauros tuos in direptionem dabo gratis
in omnib; peccatis tuis. & in omnib; terminis
tuis. Et adducā inimicos tuos de terra qua
nescis. quia ignis succensus est in furore
meo. sup̄ uos ardebit. Tu scis domine. recordare
me. & uisita me. & tuere me ab his q̄ psequunt̄
me. Noli in patientia tua. suscipe me. scito qm̄
sustinui pro te obprobriū. Inuenti sunt sermo
nes tui. & comedi eos. & factū est michi uerbū
tuum in gaudium. & in letitiā cordis mei. qm̄
inuocatū est nomen tuum sup̄ me dñe d̄s ex
circum. Non sed in concilio ludentū. et
gl̄iatū sum. A facie manus tuę solus sede
bam. qm̄ cōminatione repleti me. Quare
factus est dolor meus perpetuus. & plaga
mea desponsabilis. Remittit curari. facta ē
in quasi mendaciū. aquarū infidelium.
Propter hoc hec dicit dñs. Si conuerteris con
uerit̄ te. & ante faciem meā stabis. & si sepaue
ris p̄ciosū aui. quasi os meū eris. Conuerterit̄
ipsi ad te. & tu n̄ conuerteris ad eos. Et dabo te
populo huic in mirū. grēū fortem. & bellabē
aduersum te. & n̄ p̄ualebunt. quia ego tecū
sum ut saluem te. & eruiā te dicit dominus.
& libabo te de manu pessimorū. & redimā
te de manu fortū. Et factū ē uerbū dñi.
ad me dicens. Non accipies uxorem. & non
erunt tibi filii & filię in loco isto. quia hec
dicit dñs sup̄ filios & filias. q̄ generantur
in loco isto. & sup̄ matres eorū. quę genuerūt
eos. & sup̄ patres eorū. de quorū stirpe sunt
nati. in terra hac. Mortib; egestationū mo
rient̄. n̄ plangent̄. & n̄ sepelient̄. in ster
quiliniū sup̄ faciem terrę erunt. & gladio
& fame confument̄. et erunt cadavera eorū.

8
In escam uolatilib; celi. & bestis terre.
Hec enī dicit dñs. Ne ingrediaris domū con-
iugij. neq; uadas ad plangendū. neq; consoletis
eos. quia abstulij pacem meā a populo isto. di-
cit dñs. misericordiam & miserationes. & morientur
grandes & parui in terra ista. Non sepelientur
neq; plangentur. & nō se incident. neq; calu-
tium fiet. p eis. & nō frangent inter eos lugen-
ti panem. ad consolandū sup mortuo. & nō da-
bunt eis pontificales ad consolandū. sup patre
suo & matre. Et domū coniugij nō ingredieris
ut sed eas cū eis. & comedas & bibas. quia hec
dicit dñs dñs exercitū dñs isrl. Ecce ego aufer-
rā de loco isto in oculis uris & in dieb; uris.
uocem gaudij. & uocem letitię. uocē sponsi. &
uocem sponsę. Et cū annuntiaueris populo
huc omnia uerba hec. & dixerint t quare
locutus est dñs sup nos omē malū grande
istud. quē iniquitas nrā. & qd peccatū nrū.
qd peccauimus dñō dō nrō. dices ad eos. Quia
dereliquerunt me patres urī aut dominus. &
abierunt post deos alienos. & seruerunt eis.
& adorauerunt eos. & me dereliquerunt. &
legem meā nō custodierunt. Sed & uos peius
operati estis. quā patres urī. Ecce enī ambulat
unusquisq; post prauitatem cordis sui malij.
ut me nō audiat. Et eiciā uos de terra hac.
in terrā quā ignoratis. uos & patres urī. & ser-
uicis ibi dijs alienis. die ac nocte. & nō dabit
uobis requiem. Propterea ecce dies ueniunt di-
cit dominus. & nō diceēt ultra uiuit dominus
q̄ eduxit filios isrl de terra egypti. sed uiuit
dñs q̄ eduxit filios isrl de t̄ra aq̄lonis. & de uni-
uersis terris ad quas eieci eos. & reducā eos
in terrā suā. quā dedi patrib; eorū. Ecce ego
mutā piscatores multos dicit dñs. & pesca-
bunt eos. & post hec mutā eis multos uenato-
res. & uenabunt eos de omni monte. & de omni
colle. & de cauernis petrarū. quia oculi mei.
sup omēs uias eorū. Nō se abscondit a facie mea.

& nō fuit occulta iniquitas eorū ab oculis meis.
Et reddā primū duplices iniquitates & peccata eorū.
quia contaminauerunt terrā meā in mortuīs
ydoles. suę. & abominationib; suis imple-
uerunt hereditatem meā. Unē fortitudo mea
& robur meū. & refugij meū in die tribulationis.
Ad te gentes ueniunt ab extremis terre. & dicent.
Here mendaciū possederunt patres nrī. uanitatē
quę eis nō p̄fuit. Nūquid faciet sibi hō deos.
& ipsi nō sunt dii. Idcirco ecce ego ostendā eis. per-
uicem hanc ostendā eis manū meā & uirtutem
meā. & scient quia nomen mī dñs. Peccatum
iuda scriptū est stilo ferreo. in ungue adamantino
gratati sup latitudinem cordis eorū. & in membris
ararū eorū. Cū recordati fuerint filii eorū ararū
suarū. & lucorū. lignorūq; frondentū. in mō-
tib; exelsis sacrificantes in agro. fortitudinem
tuā. & omēs thesauros tuos. in direptionem dabo.
& exelsa tua ppter peccata tua. in uniuersis finib;
tuis. Et relinqueris sola ab hereditate tua. quā de-
di tibi. & seruire te faciā inimicis tuis. in terra
quā ignoras. Qm ignem succendisti in furore
meo. usq; in eternū ardebit.

Hec dicit dñs. Maledictus hō q̄ confidit in
homine. & ponit carnem brachium suum.
& a dñō recedit cor eius. Irit enī quasi miris
in deserto. & nō uidebit cū uenerit bonū. sed
habitabit in siccitate in deserto. in terra salu-
gini & inhabitabili. Benedictus uir q̄ confidit
in dñō. & erit dñs fiducia eius. Et erit quasi
lignū. qd transplantatur sup aquas. qd ad hu-
morem mittit radices suas. & nō timebit cum
uenerit estus. Et erit foliū eius uiride. & in
tempore siccitatis nō erit sollicitū. nec aliquādo
desinet facere fructū. Prauum ē cor hominis
& in scrutabile. qd cognoscet illud. Ego dñs
scrutans cor. & p̄bans renes. qd domui cuiq; iuxta
uiā suā. & iuxta fructū adinventionū suarū.
P̄dix fount quę nō pepit. fecit diuitias. & non
in iudicio. In dimidio dierū suorū reliquet

ear' & in nouissimo suo erit insignis. Solu' gl'ie
altitudinis a principio. locus sanctificati omnis
expectatio isrl'. **D**ne omnes qui te derelinquunt
confundentur. recedentes a te in terra scribent.
qm dereliquerunt uenā aquarū uiuentū dñm
Sana me dñe & sanabor. saluum me fac & saluus
erit. qm laus mea tu es. Ecce ipsi dicunt ad me.
Ubi est uerbū dñi. **V**eniat. Et ego n̄ sū curba
te pallorem sequens. & diem hominis n̄ deside
rari tu scis. Qd egressum est de labijs meis.
rectum in conspectu tuo fuit. N̄ sis in tu formid
m' spēs mea tu in die afflictionis meę. Confun
dantur qui psequunt me. & n̄ confundar ego.
p̄aneant illi. & n̄ p̄aneā ego. In die sup̄ eos diē
afflictionis. & duplici contritione conterere eos.
Hec dicit dñs ad me. **V**ade & sta in porta filio
ippi. p̄ quā ingrediuntur reges iuda. & egredi
untur. & in cunctis portis iherl'm. & dices ad eos.
Audite uerbū dñi reges iuda. & om̄s iudea.
cunctiq; habitatores iherl'm. q̄ ingrediuntur
p̄ portas istas. **H**ec diē dñs. **C**usto dite animā
urās. & nolite portare pondera in die sabbat.
nec inferatis p̄ portas iherl'm. & nolite eicere onē
ra de domib; ur̄s in die sabbat. & om̄e opus
n̄ faciatis. **S**anctificate diem sabbat. sicut p̄cep
tū patrib; ur̄s. & si audierint me nec inclinaue
runt aurem suā. sed indurauerunt ceruicem
suā ne audirent me. & ne acciperent disciplinā
Et erit si audierint me dicit dñs. ut n̄ infera
tis onera p̄ portas ciuitatis huius. in die sabbat.
& si sanctificauerint diem sabbat. ne faciatis
in eo omne op. ingredient' p̄ portas ciuitatis
huius reges & p̄ncipes. sedentes sup̄ solū dauid.
& ascendentes in currib; & equis. ipsi & p̄ncipē
eor. iuxta iuda. & habitatores iherl'm. & habitab
tur ciuitas hec in sempiternū. Et uenient
de ciuitate iuda & de circuitu iherusalem.
& de terra beniamin. & de cāpestrib; & de
montuosis. & ab austro portantēs holocau
stū. & iudiciā. & sacrificiū. & thur'. & in se

rent oblationem in domo dñi. Si autē n̄ audie
ritis me. ut sancti ficietis diem sabbat. & ne
portetis onus. & ne inferatis p̄ portas iherusalem
in die sabbat. succendā ignem in portis ur̄s.
& deuorabit domos iherl'm. & n̄ extinguet'.

Uerbū qd factū est a dño ad iheremiam dicens
Surge & descende in domū figul'. & ibi
audies uerba mea. **E**t descendi in domū figul'.
& ecce ipse faciebat opus sup̄ rotā. & dissipa
tū est uas. qd ipse faciebat e luto manib; suis.
Conuersusq; fecit illud uas alterū. sicut pla
cuerat in oculis eius ut faceret. **E**t factū ē
uerbū dñi ad me dicens. Nūqd sicut figul'
iste. n̄ potero uobis facere dom' isrl' ait dñs.
Ecce sicut lutum in manu figul'. sic uos in
manu mea domus isrl'. **R**epente loquar ad
uersum gentem. & aduersum regnū. ut era
dicem. & destrinā. & dispdā illud. Si peniten
tiam egerit gens illa. a malo suo qd locutus
sū aduersus eā. agā & ego penitentia super
malo qd cogitauit ut facerem. & subito lo
quar de gente & regno. ut edificem & plantē
illud. Si fecerit malū in oculis meis. ut non
audiat uocem meam. penitentia agā sup̄
bono qd locutus sum ut facerem. **N**unc g
dic uero iuda. & habitatori iherl'm dicens.
Hec diē dñs. **E**cce ego fingo contra uos ma
lū. & cogito contra uos cogitationes. **R**euer
tatur unusquisq; a uia sua mala. & dirigat
uas uestras. & studia ur̄a. **Q**ui dixerunt. **D**e
spauimus. **P**ost cogitationes enī nr̄as ibimus.
& unusquisq; prauitatem cordis sui malū. faci
emus. **I**acob hec diē dñs. **I**nterrogate gentes.
quis audiuit talia horribilia. quę fecit inim
us isrl'. **N**ūqd deficiet de petra agri. ny
libam. aut euelli possunt aque erumpentes
frigide. & defluentes. quia oblit' ē me; p̄p̄s
meus. frustra libantes. & ipingentes in uis
suis. in semitis seculi. ut ambularent p̄ eas
in itinere n̄ trito. & fiet terra eorum in

desolationem. & in sibilum sempiternum.
Omnis qui pterierit p̄ eā obstupescet. & mone-
bit caput suum. Sicut uentus urens dissipā-
cos coram inimicis. dorsum & non faciem osten-
dam eis. in die p̄ditionis eorū. Et dixerunt.
Venite & cogitemus contra iheremā cogita-
tiones. Nē p̄bit lex a sacerdote. neq; con-
siliū a sapiente. nec sermo a p̄phā. Venite
& percutiamus eū lingua. & n̄ attendamus
ad uniuersos sermones eius. Attende dñe
ad me. & audi uocem aduersariorū meorū.
Nūquid reddet p̄ bono malū. quia foderūt
fouēā animę ineq̄. Recordare qđ steterim
in conspectu tuo. ut loquerer p̄ eis bonum.
& auerterem indignationem tuā ab eis.
Propterea da filios eorū in famem. & deduc
eos in manus gladij. fiant uxores eorum
absq; liberis. & induc. & uirgarū interfici
annū morte. Iuvenes eorū confodiantur
gladio in p̄lio. Audiat clamor de domib;
eorū. Adducet enī sup eos latronē repente.
quia foderunt fouēā ut caperent me. & la-
queos absconderunt pedib; meis. Tu autē
dñe scis omne consiliū eorū aduersū me.
in mortem. Ne p̄teris iniquitatem eorū.
& peccatū eorū. a facie tua n̄ deleat. fiant
conruentes in conspectu tuo. in tempore
furoris tui. Abutere eis. **H**ec dicit dñs
Hade & accipe lagunculā figulj testam
a seniorib; ppli. et a seniorib; sacerdotum.
& egredere ad uallem filij emon. quę est
iuxta introitū portę fidelis. & p̄dicabis ibi
uerba. quę ego loquar ad te. & dices. Audite
uerbū dñi. reges iuda. & habitatores iherlm.
Hec dicit dñs exercituum dñs isrl. Ecce ego
inducā afflictionem sup locū istū. ita ut omīs
qui audierit illā. tinnant aures eius. eo qđ
dereliquerunt me. & alienū fecerunt locum
istū. & libauerunt in codicib; alienis. quos ne
scierunt ipsi. & patres eorū. & reges iuda.

& repleuerunt locum istū sanguine innocen-
tum. & edificauerunt excelsa baalim. ad obu-
rendos filios suos igni in holocaustum baalim.
quę non p̄cepi. nec locutus sum. nec ascenderē
in cor meū. Propterea ecce dies uenient dñe dñs
& n̄ uocabit locū iste amplius tophet. & uallij
filij emon. sed uallij occisionis. Et dissipabo
consiliū iuda. & iherlm in locustis. & subuerā
eos gladio. in conspectu omnium inimicorū suorū.
& in manu querentū animas eorū. & dabo
cadauera eorū in escā uolatilib; & bestis
terre. & ponā ciuitatem hanc in stuporem
& in sibilū. Omīs qui pterierit p̄ eā obstupe-
scet. & sibi labit sup uniuersā plagā eius.
Et cibabo eos carnib; filiorū suorū. & carnib;
filiarū suarū. & unusquisq; carnes amici sui
comedet. in obsidione & angustia. in qua con-
cludent eos inimici eorū. & qui querunt animā
eorū. Et conteres lagunculā in oculis suorū.
qui ibunt tecū. & dices ad eos. Hec dicit dñs
exercituum. Sic conterā pplm istū & ciuitatē
istam. sicut conterit ual figulj. qđ n̄ potest
ultra instaurari. & in tophet sepelientur. eo
qđ n̄ sit alius locus ad sepeliendū. Sic faciā
locus hunc dicit dñs. & habitatorib; eius. ut
ponā ciuitatem istā sicut tophet. Et erunt
domus iherlm. & domus regū iuda. sicut loc⁹
tophet. immunde. omīs dom⁹ in quarū domib;
sacrificauerunt omni militie celi. & liba-
uerunt libamina diis alienis. **V**enit autē
iheremias de tophet. & miserat eū dominus
ad p̄phetandū. & sicut matrio domus dñi.
& dixit ad omnem pplm. Hec dicit dñs exer-
citus dñs isrl. Ecce ego inducā sup ciuitatē
hanc. & sup omīs urbē eius uniuersā mala. quę
locutus sum aduersū eam. qm̄ indurauerūt
cervicē suā. ut n̄ audirent sermones meos.
Et audiuit fassur filius emmer sacerdos
qui constitutus erat princeps in domo dñi.
iheremā p̄phetam sermones istos. et

percussit phassur iherosolimam. & misit
eum in neruum quod erat porta beniamin su-
perior in domo domini. Cumque illurisset incras-
sum. eduxit phassur iherosolimam de neruo.
Dixit quoque ad eum **iherosolimas**. **Phassur** uocauit
dominus nomen tuum. sed pauorem undique quia
hec dicit dominus. **Eccc ego dabo te in pauorem**
& omnes amicos tuos. & conuertent in gladio in-
imici tui. & oculi tui uidebunt. Et omnem
iudam dabo in manu regis babilonis. & tran-
sducet eos in babilonem. & percuet eos gladio.
Et dabo uniuersam substantiam ciuitatis
huius. & omnem laborem eius. omneque pretium
& cunctos thesauros regis iuda. dabo in manu
inimicorum eorum. & diripient eos & tollent. Et
ducent in babilonem. **Tu autem phassur**. et
omnes habitatores domus tue. ibitis in captiui-
tatem. & in babilonem uenies. & ibi morieris.
Ibi quoque sepelieris tu. & omnes amici tui. quibus propheta
mendacium. **Seduxisti me domine & seductus**
sum. fortior me fuisti & inualuisti. **Factus**
sum in derisum tota die. omnes subsannabant
me. quia iam olim loquor uociferans iniqui-
tatem. & uasitatem clamito. Et factus est
michi sermo domini in obprobrium & derisum
tota die. **Et dixi**. Non recordabor eius.
neque loquar ultra in nomine illius. Et
factus est in corde meo quasi ignis estu-
ans. clausus quoque in ossibus meis. & defecit
ferre non sustinens. **Audiu** enim contu-
melias multorum. & terrorem in circuitu per-
sequimini. & persequamur eum. ab omnibus
uiris qui erant pacifici mei. & custodientes
latus meum. si quomodo decipiatur. et
perualeamus aduersus eum. & consequamur
ultionem ex eo. **Domine autem mecum est**
quasi bellator fortis. idcirco qui perse-
quuntur me. cadent & infirmi erunt.
Confundentur uehementer. quia non
intellerunt obprobrium sempiternum.

quod nunquam delebitur. **Et tu domine exerce**
um phator iustis. qui uides renes & corda.
uideam queso ultionem tuam ex eis. tibi
enim reuelatus causam meam. **Cantate** domine
laudate dominum. quia liberauit animam
pauperis de manu malorum. **Maledicta** dies
in qua natus sum. dies in qua peperit me
mater mea. non sit benedicta. **Maledictus** uir
qui annuntiavit patri meo dicens. natus est
tibi puer masculus. & quasi gaudio letifi-
cauit eum. **Sit** homo ille ut sunt ciuitates
quas subuertit dominus. & non penituit eum.
Audiat clamorem mane. & ululatum in
tempore meridiano. qui non me interfecit
a uulua. ut fieret in mater mea sepulcrum
& uulua conceptus eternus. **Quare** de uul-
ua egressus sum. ut uiderem laborem. et
dolorem. & consumerent in dolore dies mei.

Verbum quod factum est ad iherosolimam a domino.
Quando misit ad eum sedechias rex. phas-
sur filium helchie. & sophoniam filium maasie
sacerdotem dicens. **Interroga** pro nobis dominum.
quia nabuchodonosor rex babilonis phas-
sur aduersus nos. si forte faciat dominus nobiscum
secundum omnia mirabilia sua. & recedat a nobis.
Et dixit iherosolimas ad eos. **Sic** dicetis sedechie
hec dicit dominus deus israel. **Eccc** ego conuer-
tam uasa belli que in manibus uris sunt
& quibus uos pugnatistis aduersus regem babilonis
& chaldeos qui obsident uos in circuitu
morum. & congregabo ea in medio ciuitatis
huius. & debellabo ego uos in manu
extenta. & brachio forti. et in furore. & in
indignatione. et in ira grandi. & percutiam
habitatores ciuitatis huius. **Homines** et
bestie. pestilentia magna morientur. et
post hec ait dominus dabo sedechiam. regem
iuda. & seruos eius. et populum eius. qui de-
relicti sunt in ciuitate hac. a peste. et
gladio. & fame. in manu nabuchodonosor

regis babilonis. et in manu inimicorum
eorum. & in manu querentium animam eorum.
et perciet eos in ore gladii & non mouebitur.
neque parceret nec miserebitur. Et ad populum
hunc dices. hec dicit dominus. Ecce ego do coram
uobis uiam uitae & uiam mortis. Qui habita
uerit in urbe hac morietur gladio et fame.
& peste. qui autem egressus fuerit. & transi
gerit ad chaldeos. qui obsident uos. uiuet.
& erit ei anima sua quasi spoliu. Postquam enim
faciem meam super ciuitatem hanc in malum. et
non in bonum ait dominus. In manu regis babilo
nis dabitur. & eruret ea ignis. & domum regis
iuda. Audite uerbum domini domus dauid. hec
dicit dominus. Iudicate mane iudiciu. & eruite
ui oppressum de manu calumpniantis. ne
forte egrediatur ut ignis indignatio mea.
& succendatur. & non sit qui extinguat.
propter malitiam studiorum uestrorum. Ecce ego ad
te habitatricem uallibus solidis. atque caestris
ait dominus. qui dicatis quis perciet nos. & quis
ingredietur domos nostras. & insitabo super
uos iuxta fructum studiorum uestrorum. dicit
dominus. & succendat ignem in saltu eius.
& deuorabit omnia in circuitu eius.

Hec dicit dominus. Descende in domum regis iuda.
& loqueris ibi uerbum hoc. & dices. Audi
uerbum domini rex iuda. qui sedes super solium
dauid. tu & serui tui. & populus tuus. qui
ingredimini per portas has. hec dicit dominus.
facite iudiciu & iustitiam. & liberate ui op
pressum de manu calumpniatoris. & ad
ueniam. & pupillum. & uiduam. nolite constare
neque opprimatis inique. et sanguinem innoce
ntem. ne effundatis in loco isto. Si enim facien
tes feceritis uerbum istud. ingredientur per
portas domus huius. reges de genere dauid.
sedentes super thronum eius. & ascendentur cur
rus & equos. ipsi & serui. & populus eorum.
Et si non audieritis uerba hec. in memet

ipso iurauit dicit dominus. quia in solitudi
nem erit domus hec. quia hec dicit dominus
super domum regis iuda. Galaad tu michi caput
lybanus. si non posuero te solitudinem. urbes
inhabitabiles. & sanctificabo super te interfici
entem uirum. & arma eius. & succident elec
tam cedrum tuam. & precipitabunt mignem. Et
pertransibunt gentes multae per ciuitatem hanc.
& dicit unusquisque primo suo. Quare fecit
dominus sic ciuitati huius grandi. Et respondebunt.
Quod dereliquerunt pactum domini dei sui. & ado
rauerunt deos alienos. & seruerunt eis. No
lite flere mortuum. neque lugeris super eum.
Fletu. Plangit enim qui egreditur. quia non reuer
tetur ultra. nec uidebit terram nativitatis suae.
quia hec dicit dominus ad sellu filium iosie re
gem iuda. qui regnauit per iosia patre suo. Qui
egressus est de loco isto. non reuertetur huc am
plius. sed in loco ad quem transiit eum. ibi
moriatur. & terram istam non uidebit amplius.

Ne qui edificat domum suam in iniustitia. et
cenacula sua. non in iudicio. Amicum suum oppri
mit frustra. & mercedem eius non reddit ei.
Qui dicit edificabo michi domum latam. & ce
nacula spatiosa. quod aperit sibi fenestras. & fa
cit laquearia cedrina. pingitque sinopide.
Numquid regnabis. quoniam confers te cedro. Pater
tuus numquid non comedit & bibit. & fecit iudi
cium & iustitiam. Tunc cum bene erat ei. iudica
uit causam pauperis. & egerit in bonum suum.
Numquid non ideo quia cognouit me dicit dominus.
Tui uero oculi. & cor ad auaritiam. & ad sangui
nem innocentem fundendum. & ad calumpnia
m. & ad cursum malis operibus. Propterea hec di
cit dominus ad ioachim filium iosie regem
iuda. Non plangent enim ue fratres. & ue sorores.
non concrepabunt eue domine. & ue melite. Sepul
tura asini sepelietur. putrefactus & preclusus
extra portam iherusalem. Ascende lybanum & cla
ma. & in basan da uocem tuam. et clama

ad transeuntes. q̄a cōtū sunt om̄s amatores tui.
Locutus sum ad te in habundantia tua. dixisti
n̄ audī. **H**ec est uia tua ab adolescentia tua.
quia n̄ audisti uocem meā. Om̄s pastores
tuos pascet uentus. & amatores tui in cap-
tuitatem ibunt. & tunc confunderis & erube-
scēs. ab omni malitia tua. quę sedes in liba-
no. & indificas in cedris. **Q**uom̄ congemisti
cū uenissent tibi dolores. quasi dolores par-
turientis. **U**uo ego dicit dñs q̄a si fuerit
iechomias filius ioachim regis iuda. anulus
in manu dextera mea. inde euellam eum.
& dabo te in manu querentū animā tuā.
et in manu quorū tu formidas faciem. &
in manu nabuchodonosor regis babilonis.
et in manu chaldeorū. & mittā te & ma-
trem tuā quę genuit te in terrā alienam
in qua natus non es. ibiq; moriemini. et
in terrā ad quā leuant ipsi animam suam.
ut reuertant̄ illuc. non reuertent̄. **N**ūquid
uas fictile atq; contritū uir iste iechomias.
Nūquid uas absq; omni uoluptate. **Q**uare
abieci sunt ipse & semen eius. & p̄iecti in
terrā quā ignorauerunt. **T**erra terra. au-
di uerbū dñi. **H**ec dicit dñs. **S**cribe uirum
istum sterilem. uirū q̄ in dieb; suis n̄ p̄s̄a-
bitur. **N**ec enī erit de semine eius uir. q̄
sedeat sup solū dauid. & potestatem ha-
beat ultra in iuda. **V**e pastoribus qui di-
sp̄gunt & dilacerant gregem pascue meę.
dicit dñs. **I**deo hec dicit dñs d̄s isrl̄ ad pa-
stores qui pascunt p̄lm̄ meū. **V**os disp̄sistis
gregem meū. & eiecistis eos. & n̄ uisitastis
eos. **E**cce ego uisitabo sup uos malitiam
studiorū uestrorū. ait dñs. & ego congre-
gabo reliquias gregis mei. de omnibus ter-
ris ad quas eiecero eos illuc. & conuertam
eos ad rura sua. & crescent & multiplica-
buntur. & suscitabo sup eos pastores. et
pascunt eos. **N**on formidabunt ultra.

et n̄ pauebunt. & nullus quereť ex nu-
mero dicit dominus. **E**cce dies ueniunt
dicit dominus. & suscitabo dauid germen
iustū. et regnabit rex. & sapiens erit. et fa-
ciat iudiciū. & iustitiam in terra. **I**n dieb;
illis saluabit̄ iuda. et isrl̄ habitabit confi-
denter. **E**t hoc est nomen qđ uocabunt eum.
dñs iustus n̄r. **P**pter hoc ecce dies ueniunt
dicit dñs. & n̄ dicent ultra uiuēt domus
qui eduxit filios isrl̄ de terra egypti. sed
uiuēt dñs qui eduxit & adduxit semen
domus isrl̄ de terra aquilonis. & de cunc-
tis terris. ad quas eiecērā eos illuc. & habita-
bunt in terra sua. **C**ontritū est cor meum
in medio meę. contritauerunt oīa ossa mea.
Factus sum quasi uir ebrius. et quasi hō
madidus uino a facie dñi. & a facie uerborū
scōrū eius. quia adulteris impleta ē terra.
quia facie maledictionis luxit terra. are-
facta sunt arua deserti. factus ē cursus eorū
malus. & fortitudo dissimilis. **P**ph̄a namq;
& sacerdos polluti sunt. & in domo mea in-
ueni malū eorū. ait dñs. **I**deō uia eorū
erit quasi lubricū in tenebris. impellentur
enī & corruent in ea. **A**fferā enī sup eos mala.
Annū uisitationis eorū ait dñs. **E**t in p̄phetis
samarie uidi fatiuitatem. **P**phetabant in ba-
al. & decipiebant p̄lm̄ meū isrl̄. **E**t in p̄phis
iherl̄m uidi similitudinem adulterantium.
& iter mendacij. & consecrauerunt manus
pessimorū. ut n̄ conuertereť unusquisq;
a malitia sua. & a uia sua mala. **F**acti sunt in
omnes sodoma. & habitatores eius quasi go-
morra. **P**pterea hec dicit dñs ad p̄phetas.
Ecce ego cibabo eos absynchio. & potabo eos
felle. **A** p̄phis enī iherl̄m ē egressa pollutio.
sup omnem terram.

Hec dicit dñs exercituum. **N**olite audire
uerba p̄phetarū. qui p̄phetant uobis. et
decipiunt uos. **V**isionem cordis sui loquūt̄.

non de ore domini. Dicunt his qui blas-
phemant me. Locutus est dominus pariter uobis.
& omni qui ambulat in prauitate cordis
sui dixerunt. non ueniet super uos malum.
Quis enim affuit in consilio domini? & uidit
& audiuit sermones eius? **N**on confidauit
uerbum illius & audiuit? **E**cce turbo domine
indignationis egredietur. & tempestas erum-
pent super caput impiorum ueniet. Non re-
uertetur furor domini usque dum faciat. & usque
dum compleat cogitationem cordis sui. In no-
uissimis diebus intelligetis consilium eius.
Non mittebam prophetas. & ipsi currebant.
non loquebar ad eos et ipsi prophabant. Si ste-
tissent in consilio meo. & nota fecissent uer-
ba mea populo meo. auertissem unquam eos.
a uia sua mala. & a cogitationibus suis pes-
simis. Putas ne dominus e uicino ego sit dicit
dominus. & non dominus de longe? Si occultabit uir
in absconditis. & ego non uidebo eum dicit dominus.
Nihil non celum & terram ego impleo ait dominus.
Audiui quae dixerunt prophetae. prophetantes
in nomine meo mendacium. atque dice-
tes. **S**omniaui. somniaui. Usque istud est
in corde prophetarum uaticinantium mendacium.
& prophetarum seductiones cordis sui. qui
uolunt facere ut obliuiscatur populus me-
us nomen meum. propter somnia eorum. quae
narrat unusquisque ad primum suum.
sicut obliui sunt patres eorum nomen meum.
propter baalam. **P**rophetas qui habet somnium
narret somnium. & qui habet sermonem me-
um. loquatur sermonem meum uere. **Q**uod
paleis ad criticum dicit dominus. **N**unquid
non uerba mea sunt quasi ignis ait dominus.
& quasi malleus conterens petram. **P**ropterea
ecce ego ad prophetas ait dominus. qui fu-
rantur uerba mea. unusquisque a proximo
suo. **E**cce ego ad prophetas ait dominus. qui assument
linguas suas. & aiunt dicit dominus.

11
Ecce ego ad prophetas somniantes mendaci-
um ait dominus qui narrauerunt ea. et
seduxerunt populum meum in mendacio suo.
& in miraculis suis. cum ego non misissem eos.
nec mandassem eis. qui in domini profuerunt populo
hunc dicit dominus. **S**i igitur interrogauerit
te populus iste uel propheta. aut sacerdos
dicens. quid est onus domini? dicet ad eos. **U**t quid
uobis onus? **V**icinia quippe uos ait dominus.
& prophetas. & sacerdos. et populus qui dicit
onus domini. uisitabo super uirum illum. & super
domum eius. **H**ec dicetis unusquisque ad proxi-
mum suum. & ad fratrem suum. **Q**uid re-
spondit dominus. & quid locutus est dominus.
Et onus domini ultra non memorabitur. quia
onus erit unicuique sermo suus. & pueritiam
uerba dei iuuentis. domini exercituum dei nostri
Hec dicet ad prophetam. **Q**uod respondit tibi dominus.
& quid locutus est dominus. **S**i autem onus domini
dixeritis. propter hoc hec dicit dominus. **Q**uia
dixisti sermonem istum onus domini. et
misi ad uos dicens. nolite dicere onus domini.
propterea ecce ego tollam uos portans. & dere-
linquam uos & ciuitatem quam dedi uobis
& patribus uestris a facie mea. & dabo uos in
obprobrium sempiternum. & in ignominiam
eternam. quae nunquam oblivione dele-
bitur. **D**ixit dominus. & ecce duo calathy
pleni ficis. positi ante templum domini. post quem
transiit nabuchodonosor rex babilonis
iechonia filium ioachim. regem iuda. et
principes eius. & fabri & inclusorem de ihe-
rusalem. & adduxit eos in babilonem. **E**t
calathus unus. ficus habebat bonas nimmis.
ut solent ficus esse primi temporis. & calathus
unus. ficus habebat malas nimmis. quae come-
di non poterant. eo quod essent male. **E**t dixit
dominus ad me. **Q**uod tu uidet iheremia. & dixi.
ficus bonas. bonas ualde. & malas. malas
ualde. quae comedi non possunt. eo quod sic male.

Et factū est uerbū dñi ad me dicens. hec
dicit dñs dñs isrl̃. Sicut ficus h̃e bonę
sic cognoscam transmigrationem iuda-
quam emisi de loco isto. in terrā chal-
deorum in bonū. & ponā oculos meos
sup̃ eos ad placandū. & reducā eos in ter-
ram hanc. & edificabo eos. & n̄ destruam
et plantabo. & n̄ euellā. & dabo eis cor.
ut sciant me. quia ego sū dñs. & erunt
michi in populum. & ego ero eis in dñm.
quia reuertent̃ ad me in toto corde suo.
Et sicut ficus pessime. quę comedi non
possunt. eo qđ sint male. hec dicit dñs
sic dabo sedechiā regem iuda. & principē
eius. et reliquos de iherl̃m. q̄ remanserūt
in urbe hac. & qui habitant in terra egypti.
& dabo eos in ueracitatem afflictionē
q̄ omnib; regib; terre in obprobrium.
& in parabolā. et in puerbiū. & in male-
dictionem uniuersis locis ad quos eie-
ci eos. et mittā in eis gladiū. & pestem
& famem. donec consumantur de ter-
ra. quam dedi patribus eorum.

Verbū qđ factū est ad iheremias de om̃i
populo iude. in anno quarto joachim
filii iosie regis iuda. ipse est annus primus
nabuchodonosor regis babilonis. quę lo-
quutus est iheremias pph̃a. ad omnem
populū iuda. & ad uniuersos habitato-
res iherl̃m dicens. A tertio decimo anno
iosie filij ammon regis iuda usq; ad diem
hanc. iste est certus & uicesimus annus.
factū est uerbū dñi ad me. & locut⁹ sum
ad uos de nocte consurgens. et loquens.
et n̄ audistis. Et misit dñs ad uos
omnes seruos suos. pph̃as. consurgens
diluculo. mittensq; & n̄ audistis. neq;
inclinastis aures ur̃as ut audiretis. cū
dicerent. reuertimini unusquisq; a uia
sua mala. & a pessimis cogitationib; ur̃is.

et habitabit in terra. quā dedit dñs uobis
& patrib; ur̃is a seculo. et usq; in seclm.
et nolite ire post deos alienos ut seruiatis
eis. adoretisq; eos. neq; me ad iracundiam
prouocetis in opib; manuum ur̃arū. & non
affugā uos. et n̄ audistis me dicit dñs. ut
me ad iracundiā. prouocaretis in opib; manu-
um ur̃arū in malū ur̃m. Propterea hec dicit
dñs exercituum. Pro eo qđ n̄ audistis uerba
mea. ecce ego mittā. & assumā uniuersas
cognitiones aquilonis aut dñs. & nabu-
chodonosor regem babilonis seruum meū.
et adducā eos sup̃ terrā illā. & sup̃ habitato-
res eius. et sup̃ nationes quę in circuitu il-
lus sunt. & interficiā eos. & ponā eos in
stuporem. et in sibilū. & in solitudines sem-
piternas. p̃dā q; ex eis uocem gaudij. & uo-
cem letitię. uocem sponsi. & uocem sponsę.
uocem mole. & lumen lucernę. Et erit
uniuersa terra eius. in solitudinem. & in
stuporem. & seruient om̃s gentes iste regi
babilonis. septuaginta annis. Cūq; imple-
ti fuerint anni septuaginta. uisitato sup̃
regem babilonis. & sup̃ gentem illā dicit
dñs iniquitatem eorū. et sup̃ terrā chal-
deorū. & ponā illā in solitudines sempi-
ternas. Et adducā sup̃ terrā illā. omnia
uerba mea. quę loquutus sum contra eā.
omne qđ scriptū est in libro isto. quęcūq;
pphaunt iheremias. aduersū om̃s gentes.
quia serui erunt eis. cū essent gentes multe
& reges magni. & reddā eis scđm opa eorū.
et scđm facta manuum suarū. qđ sic dicit
dñs exercituum dñs isrl̃. Sume calicem
igni furoris huius. de manu mea. & p̃ma-
bis de illo cunctis gentib; ad quas ego mīt-
tam te. & bibent. & turbabunt. & insani-
ent. a facie gladii quem ego mittā inter
eos. Et accepi calicem de manu dñi. & p̃pi-
naui cunctis gentib; ad quas misit me dñs.

ibrlm et ciuitatib; iude; & regib; eius. et
principib; eor; ut darem eos in solitudinem
& in stuporem. et in sibilu. & in maledictione.
sicut est dies illa. pharaoni regi egypti. & ser-
uis eius. & principib; eius. & omni populo eor;
et uniuersis generaliter. cunctis regib; terre.
auritidis. & cunctis regib; terre philistinim.
& ascaloni. et gaz. & accaron. & reliquis
azoti. ydumee. et moab. & filiis ammon.
& cunctis regib; tyri. et cunctis regib; sydo-
ni. et regib; terre insularu. que sunt trans
mare dedan. & theman. et bux. & uniuersis
qui accessi sunt in comā. & cunctis regi-
bus arabie. & cunctis regib; occidentis. qui
habitanc in deserto. et cunctis regib; zambry
& cunctis regib; elā. & cunctis regib; medorū.
et cunctis regib; aquilonis. de ppe & de longe.
tuncq; contra fratrem suum. et omnibus
regibus terre. que sup faciem eius sunt. & rex
selsch bibet post eos. et dices ad eos. Hec dicit
dn̄s exercituum d̄s isrl. Bibite & inebria-
mini. & uomite. & cadite. ne surgatis a face
gladii. quem ego mittā inter uos. Cūq; nolue-
rint accipe calicem de manu tua. ut bibant.
dices ad eos. Hec dicit dn̄s exercituum. Bibentes
bibetis. quia ecce incivitate in qua inuocant
est nomen meū. ego incipio affligere. et uos
quasi innocentes immunel eritis. **S**erui
immunel. Gladiū enī ego uoco sup omnes
habitatores terre. dicit dn̄s exercituum.
Et tu pphabis ad eos omnia uerba hec. & dices
ad illos. Dn̄s de excelsō rugiet. & de habita-
culo scō suo. dabit uocem suā. Rugiens rugi-
et sup decorem suum. celesuma quasi cal-
cantū concinet aduersus om̄s habitatores
terre. **P**uenit somitus usq; ad extrema terre.
q̄a iudiciū dn̄s cū gentib; iudicat ipse.
cū omni carne. impios tradidi gladio dīe
dn̄s. **H**ec dicit dn̄s exercituum. Ecce afflic-
tio egrediet de gente in gentem. & turbo

magnus egredietur a summitatib; terre. & erit
interfecti dn̄i in die illa a summo terre. usq; ad
fūmū eius. **S** plangent. & n̄ colligent. neq;
sepelient. in sterquilinū sup faciem terre
iacebunt. **U**lulate pastores & clamate. & asp-
gite uos cinere optimates gregis. quia impleti
sunt dies ur̄i ut interficiamini. & dissipatio-
nes ur̄e. & cadetis quasi uasa p̄tiosa. & p̄bit
fuga a pastorib; & saluatio ab optimatibus
gregis. **H**or clamoris pastorū. & ululatus
optimatū gregis. q̄a uastauit dn̄s pascua eor;
& conticuerunt arua pacis. a facie ur̄e furo-
ris dn̄i. **R**eliquit quasi leo umbraculū suū.
& facta est terra eor; in desolationem. a facie
ur̄e colūbe. & a facie ur̄e furoris dn̄i.

In principio regis ioachim filiū ioseph regis iu-
da. factū est uerbū istud a dn̄o dicens. Hec
dicit dn̄s. Sta in atrio domus dn̄i. & loqueris
ad om̄s ciuitates iuda. de q̄b; ueniunt ut ado-
rent in domo dn̄i. uniuersos sermones quos
ego mandauit tibi. ut loquaris ad eos. **N**oli
subtrahere uerbū. si forte audiant. & conuer-
tant. unusquisq; a uia sua mala. & peniteat
in malis q̄d cogito facere eis. ppter malitias
studior; eor;. & dices ad eos. Hec dicit dn̄s.
Si n̄ audieritis me. ut ambuletis in lege mea.
quā dadi uobis. ut audiant sermones seruor;
meor;. ppharū. quos ego misi ad uos de nocte
consurgens. & dirigens. & n̄ audistis. dabo
domū istā sicut sylo. et urbem hanc dabo
in maledictionem cunctis gentib; terre.
Et audierunt sacerdotes & pph̄e. & omnis
populus iheremā loquentem uerba hec
in domo dn̄i. Cūq; cōplesset iheremias
loquens omnia que p̄cepit ei dn̄s ut lo-
queret aduersus populū. adp̄henderūt
eū sacerdotes. & pph̄e. & om̄s p̄ls dicens.
Morte moriet. **Q**uare pph̄auit in nomi-
ne dn̄i dicens. sicut sylo erit domus hec
& urbs ista desolabit. eo q̄d n̄ sit habitante.

ar. vi.

Et congregatus est omnis populus aduersum iheremiā in domo dñi. & audierunt principes iuda uerba hec. & ascenderunt de domo regis. in domū dñi. & sederunt in introitu porte dñi noue. & locuti sunt sacerdotes & pph̃e ad principes. & ad omnem populū dicentes. Iudiciū mortis est uiro huic. q̃a pph̃auit aduersū ciuitatem istā. sicut audistis auribz ur̃is. Et ait iheremias. ad om̃s principes. & ad uniuersum populum. dicens. Uñs misit me ut pph̃arem ad domū istā. & ad ciuitatem hanc omnia uerba hec que audistis. Nunc igitur bonas facite uias ur̃as. & studia ur̃a. & audite uocem dñi dī ur̃i. & penitebit dñm mali qđ locutus est aduersū uos. Ego autē ecce in manibz ur̃is sū. facite in qđ bonū & rectū ē in oculis ur̃is. Verūtamen scitote & cognoscite. qđ si oceritis me. sanguinem innocentem trahetis contra uosmet ipsos. & contra ciuitatē istā. & habitatores eius. In ueritate enī misit me dñs ad uos. ut loquerer in auribz uestris omnia uerba hec. Et dixerunt p̃cipes & om̃s populus ad sacerdotes & pph̃etas. Non est uiro huic iudiciū mortis. quia in nomine dñi dī nr̃i locutus ē ad nos. Surrexerunt igitur uiri de senioribus terre. & dixerunt ad omnem cetū populi loquentes. Michas de morastum fuit pph̃a in diebus ezechie regis iuda. & ait ad omnem populū iude dicens. Hec dicit dñs exercituum. Syon quasi ager arabis. & iherl̃m in acervum lapidū erit. & mons domus dñi in excelsa situatur. Nūqđ morte condempnauit etiā ezechias rex iuda. & om̃s iuda. Nūquid n̄ timuerunt dñm. & deprecati sunt faciem dñi. & penituit dñm mali qđ locutus fuerat aduersus eos. Ita q; nos facimus malū grande. contra animas nostras. fuit q; uir pph̃etans in nomine dñi

urias filius semei. de cariathiarim. et pph̃auit aduersus ciuitatem istā. & aduersus terrā hanc. iuxta uniuersa uerba iheremie. & audiuit rex ioachim. & om̃s potentes. et principes eius uerba hec. & quesierunt rex m̃terficere eū. Et audiuit urias & timuit. fugit q; & ingressus est egyptū. et misit rex ioachim uiros in egyptū. elnathan filiū achemor. et uiros cū eo in egyptū. & eduxerunt uriam de egypto. & adduxerunt eū ad regem ioachim. & percussit eū gladio. & proiecit cadauer eius in sepulchris uulgi ignobilis. Igitur manus azecham filij saphan fuit cū iheremia. ut n̄ traderet in manū pph̃i. ut interficerent eum. **I**n principio regni ioachim filij iosie regis iuda. factū ē uerbū istud ad iheremiā a dño dicens. Hec dicit dñs ad me. Fac tibi uincula & catenas. & pones eas in colloquio. & mittes eas ad regem edom. & ad regē moab. et ad regem filiorum ammon. et ad regē tyri. & ad regem sidonis. in manu uincti. qui uenerunt in iherl̃m. ad sedechiā regem iuda. & p̃cipes eis ut ad dños suos loquantur. Hec dicit dñs exercituum d̃s isrl̃. Hec dicatis ad dños ur̃os. Ego feci terrā & hominem. & uimenta que sunt sup faciem terre. in fortitudine mea magna. & in brachio meo extento. & dedi eā ei q̃ placuit in oculis meis. Et nunc itaq; ego dedi om̃s terras istas. in manu nabuchodonosor regis babilonis serui mei. in sup & bestias agr̃i dedi ei. ut seruiant illi. et seruiant ei om̃s gentes. & filio eius. et filio filij. donec ueniat tēp̃ terre ei. & ipsius. & seruentq; gentes multe. & reges magni. Veniat autē & regnū. qđ n̄ seruiert nabuchodonosor regi babilonis. & q̃cūq; n̄ curauerit collū suū sub iugo regis babilonis. in gladio. & in fame. & in peste uisitabo sup gentem illā dicit dñs. donec consumā eos in manu eius. Vos igitur nolite audire pph̃as ur̃os. & diuinos. et somnatores. et augures. et maleficos. qui dicunt uobis.

193
XXVIII
n̄ seruietis regi babilonis: quia mendacium
pphetarum uobis: ut longe faciant uos de ter-
ra ur̄a: & eiciant uos & peatis. Porro gens
quę subiecerit ceruicem suā sub iugo regis
babilonis: & seruerit ei: dimittā eā in ter-
ra sua dicit dñs. & colet eā.
& habitabit in ea. Et ad sedechiā regem
iuda locutus sum. scđm omnia uerba hec
dicens: Subicite colla ur̄a sub iugo regis
babilonis: & seruite ei: & populo eius: et
uiuete. Quare moriemini tu & populus tuus
gladio: & fame: & peste: sicut locutus est
dñs ad gentem quę seruire noluerit regi
babilonis. Nolite audire uerba pphetarum
dicentiu uobis: n̄ seruietis regi babilonis: q̄a
mendaciū ipsi loquuntur uobis: q̄a n̄ misit eos
ait dñs: & ipsi pphetant in nomine meo men-
daciter: ut eiciā uos & peatis tā uos quā pphę
q̄ uaticinantur uobis: & ad sacerdotes & ad po-
pulu istū locutus sum dicens: Hęc dicit dñs.
Nolite audire uerba ppharū uestroꝝ. q̄ pphe-
tant uobis dicentes: Ecce uasa dñi reuertent̄
de babilone nunc cito: mendaciū enī pphāt
uobis. Nolite g̃ audire eos: sed seruite regi
babilonis ut uiuatis. Quare dat̄ ciuitas hec
in solitudinem? & si pphę sunt: & ē uerbum
dñi in eis: occurrant dñō exercitū: ut n̄ ue-
niant uasa que derelicta fuerāt in domo dñi
& in domo regis iuda: & in iherl̄m in babilonē:
q̄a hec dicit dñs ad columpnas: & ad mare:
& ad bases: & ad reliqua uasorū: quę reman-
serunt in ciuitate hac: quę n̄ tulit nabucho-
donosor rex babilonis: cū transferret iecho-
niā filiū joachim regem iuda de iherl̄m
in babilonem: & omnes optimates iuda: et
iherl̄m: quia hec dicit dñs exercitū dñs
isrl̄: ad uasa que derelicta sūt in domo dñi &
in domo regis iuda: & iherl̄m in babilonē tñs
ferent̄: & ibi erūt usq; ad diē uisitationis sue:
ait dñs: & afferri faciā ea: & restitui in locis suis.

Et factū est in anno illo in principio reg-
ni sedechię regis iuda: in anno quarto.
in mense quinto: dixit ad me ananias filius
azur: pphā de gabaon in domo dñi corā
sacerdotib; & omni populo dicens: Hęc diē
dñs exercituum dñs isrl̄: Conuertit iugum
regis babilonis. Adhuc duo anni dierum:
& ego referri faciā ad locū istū omnia uasa
dñi: quę tulit nabuchodonosor rex babilo-
nis de loco isto: & transtulit ea in babilo-
nem: & iechoniā filiū joachim regem iuda:
& omnem transmigrationem iude: q̄ ingres-
si sunt in babilonem: ego conuertā ad locū
istū dicit dñs. Conterā enī iugū regis babilo-
nis. Et dixit iheremias pphā ad ananiā
pphām in oculis sacerdotū & in oculis omis
populi: q̄ stabat in domo dñi: & ait ihera-
mias pphā Amen. Sic faciat dñs. Suscitet
dñs uerba tua quę pphasti: ut referant̄
uasa in domo dñi: & omnis transmigra-
tio de babilone ad locū istū. Verū tamen
audi uerbū hoc qđ ego loquor in auribus
tuis: & in aurib; uniuersi populi. Pphę
qui fuerunt ante me & te ab initio: & pphe-
tauerunt sup terras multas: & sup regna
magna de p̄lio: & de afflictione: & de fame
propheta qui uaticinatus est pacem
cū uenerit uerbū eius: sciet̄ ppheta
quem misit dñs in ueritate. Et tulit
ananias ppheta cathenā de collo ihera-
mie pphę: & confregit eā. Et ait anani-
as pphā in conspectu omnis populi dicens:
Hęc dicit dñs. Sic confringam iugum
nabuchodonosor regis babilonis post duos
annos dierū de collo omniū gentiū. Et
abiit iheremias ppheta in uiam suam.
Et factū est uerbū dñi ad iheremā:
postquā confregit ananias pphā catenam
de collo iheremie pphę dicens: Uade: &
dices ananię. Hęc dicit dñs. Cathenas

lignear' contriuiſti. & facies p' eis cathenas
ferreas. quia hec dicit dñs exercituum
dñs isrl'. Iugū ferreū posui sup' collū cune
tarū gentiū isrl'. ut seruiant nabucho
donosor regi babilonis. & seruiant ei' insup
& bestias terre dedi ei'. Et dixit iheremia
ppha ad ananiā pphā. Audi anania. E
misit te dñs. & tu confidere fecisti pplm
istū in mendacio. idcirco hec dicit dñs.
Ecce mittā te a facie terre. hoc anno
moriſis. Aduersū dñm enī locutus es.
& mortuus ē anania. ppha in anno illo
mense septimo.

Et hec sunt uerba libri quē misit iheremia
ppha de iherl'm ad reliquias trans
migrationis & ad sacerdotes & ad pphas. et
ad omnem pplm. quem transduxerat Na
buchodonosor de iherl'm in babilonem. post
quā egressus ē iheremia rex & dñā. et
cumuchi. & principes iuda & iherl'm. & fa
ber & inclusor de iherl'm in manu ellasa
filii saphan. & gamaliel filii helchic. quos
misit sedechias rex iuda. ad nabuchodonos
or regem babilonis in babilonem dicens.
Hec dicit dñs exercituum dñs isrl' omni trans
migrationi. quā transiit de iherl'm in babilo
nem. Edificate domos & habitate. & planta
te ortos. & comedite fructū eorū. Accipite
uxores. & generate filios & filias. Date filiis
ur̄is uxores. & filias ur̄as date uiris. & pari
ant filios & filias. & multiplicamini ibi.
& nolite esse pauci numero. & querite pacē
ciuitatis. ad quā transmigraſe uos feci. et
orate p' ea ad dñm. quia in pace illius erit
pax uobis. Hec enī dicit dñs exercituum
dñs isrl'. Non uos seducant pphete ur̄i.
qui sunt in medio ur̄m. & diuini ur̄i. et
ne attendatis ad somnia ur̄a quē uos
somniaſtis. quia falso ipsi pphetant uobis
in nomine meo. & nō misi eos dicit dñs

Quia hec dicit dñs. Cū cepint impleri in
babilone septuaginta anni. uisitabo uos. &
suscitabo sup' uos uerbū meū bonū. ut re
ducā uos ad locū istū. Ego enī scio cogitatio
nes quas cogito sup' uos ait dñs. cogitationes
pacis. & nō afflictionis. ut dem uobis finem
bonū. & patientiā. & inuocabitis me & ibitis.
& orabitis me. & ego exaudia uos. Quereſis
me. & inuenietis. cū quesiſtis me in toto
corde ur̄o. inueniat a uobis dicit dominus.
et reducā captiuitatem ur̄am. & congrega
bo uos de uniuersis gentibus. & de cunctis
locis. ad quē expulsi uos dicit dñs. Et re
uertu uos facia de loco ad quem transmigi
raſe uos feci. quia dixistiſ. suscitabit nobis
dñs pphetas in babilone. quia hec dicit dñs
ad regem qui sedet sup' soliu dauid. et ad
omnem pplm habitatorem urbis huius.
ad fratres uestros qui non sunt egressi uobis
cū in transmigratione. Hec dicit dñs exer
cituus. Ecce mittā in eis gladiū & famem
& pestem. & ponā eos quasi ficus malas
quē comedi nō possunt eo qd pessime sint.
& psequar eos in gladio et in fame & in pesti
lencia. & dabo eos in uerationem uniuersis
regnis terre. in maledictionem. & in stuporē
& in sibilū. & in obprobriū cunctis gentibus
ad quas eieci eos. eo qd nō audierint uerba
mea dicit dñs. quē misi ad eos p seruos
meos pphas. de nocte consurgens & mittens.
& nō audistiſ dicit dñs. Vos g audite uer
bū dñi omnis transmigrationi quā emisſi de
iherl'm in babilonem. Hec dicit dñs exerci
tuus dñs isrl'. ad abab filiū culic. & ad sede
chia filiū maasie qui pphetant uobis in no
mine meo mendaciter. Ecce ego tradā eos
in manu nabuchodonosor regis babilonis.
& percuet eos in oculis ur̄is. & assumetur
ex eis maledictio omni transmigrationi iu
de. quē est in babilone dicentiū. Ponat te

14
dn̄s sicut sedechiā. & sicut abab. q̄s f̄xit
rex babylonis in igne eo qd fecerint stultitiā
in isrl̄. & mechat̄ sunt m̄yres amicorū
suorū. & locuti sunt uerbū in nomine meo
mendaciter. qd n̄ mandauit eis. Ego sū iudex
& testis dicit dn̄s. & ad semeiam neelamiten
dices. Hec dicit dn̄s exercituum d̄s israhel.
P̄ eo qd misisti in nomine tuo liberos. ad om-
nem populū qui est in isrl̄. & ad sophonij
am filium maasie sacerdotē. & ad uniuersos
sacerdotes dicens. dn̄s dedit te sacerdotē. p̄ io-
iada sacerdote. ut sis dux in domo dn̄i. sup̄
omnem uirū arreptitū. & pph̄antē & mit-
taseū in neruium. & in carcerem. & nunc
quare n̄ increpasti iheremiā anathothitē
q̄ pph̄at uobis q̄a sup̄ hoc misit ad nos in
babylōnem dicens. longū ē. edificate domos.
& habitate. & plantate ortos. & comedite frue-
tū eorū. Legit ḡ sophonias sacerdos librum
istū in aurib; iheremie pph̄e. **E**t factū ē
uerbū dn̄i ad iheremiā dicens. Mitte ad om-
nem transmigrationem dicens. Hec dicit dn̄s
ad semeiam neelamiten. P̄ eo qd pph̄auit uobis
semeias. & ego n̄ misi eū. & fecit uos confidere
in mendacio. idcirco hec dicit dn̄s. Ecce ego
uisitabo sup̄ semeiam neelamiten. & super
semen eius. Non erit ei uir sedens in medio
populi huius. & n̄ uidebit bonū qd ego fa-
ciā populo meo ait dn̄s. q̄a p̄uaricationē
locutus est aduersus dominum.

Hoc uerbū qd factū est ad iheremiā a dn̄o
dicens. Hec dicit dn̄s d̄s isrl̄ dicens. Scribe
tibi omnia uerba. quę locutus sū ad te in li-
bro. Ecce enī dies uement dicit dn̄s. & con-
uertā conuersionem populi mei. isrl̄ et ju-
da ait dn̄s. & conuertā eos ad terrā. quā de-
di patrib; eorū. & possidebunt eā. Et hec uer-
ba quę locut⁹ ē dn̄s. ad isrl̄ & ad iudā. qm̄
hec dicit dn̄s. Vocem terroris audiui mus.
formido. & n̄ ē pax. Interrogate & uidete.

si generat masculus. Quare ḡ uidi om̄is
omnis uiri manū sup̄ lābū suum quasi
parturientis. & conuerse sunt uniuerse fa-
cies in auruginem. **H**e quia magna dies
illa. nec est similis ei⁹. tempus q̄ tribulatio
nis est iacob. & ex ipso saluabit. Et erit in die
illa ait dn̄s exercituum. contrā jugū ei⁹
de collo tuo. & uincula illius dirūpā. & non
dominabuntur ei amplius alieni. sed seruiet
dn̄o d̄o suo. & dauid regi suo quē suscitabo ei⁹.
Tu ḡ ne timeas serue meus iacob ait dn̄s.
neq; paueas isrl̄. quia ecce ego saluabo te de
terra longinqua. & semen tuum de terra cap-
tuitatis eorū. & reuertetur iacob & quiescet.
& cunctis affluet bonis. & n̄ erit quē formi-
det. qm̄ ego tecū sū ait dn̄s. ut saluem te.
faciā enī consummationem in cunctis gentib;.
in quib; dispersi te. te autē n̄ faciā in consum-
mationem. sed castigabo te in iudicio. ut n̄ t̄-
uidearis innoxius. quia hec dicit dominus.
Insanabilis fractura tua. pessima plaga tua.
Non est qui iudicet iudiciū tuū ad alligandū.
curationū utilitas n̄ ē t̄. Om̄s amatores tui
obligi sunt tui. te n̄ querent. Plaga enī inimici
ei⁹ percussit te. castigatione crudeli. **P**ropter multi-
tudinem iniquitatis tue. dura facta sunt
peccata tua. **N**ō clamas sup̄ contritione tua.
Insanabilis ē dolor tuus. **P**ropter multitudinem
iniquitatis tue. & propter dura peccata tua sc̄i
tibi hec. **P**ropterea om̄s qui comedunt te deuor-
abuntur. & uniuersi hostes tui in captiuita-
tem ducent. & qui te uastant uastabunt. cūc-
tos q̄ p̄datōres tuos dabo in p̄dā. **O**bducā enim
cicatricem tibi. & a uulnerib; tuis sanabo te
dicit dn̄s. quia electā uocauerunt te syon.
hec est quę n̄ habebat requirentem. **H**ec
dicit dn̄s. Ecce ego conuertā conuersionem
tabernaculorū iacob. & tectis ei⁹ miserebor.
Et edificabit⁹ ciuitas in excelso suo. & templū
iuxta ordinem suum fundabit. & egrediet⁹

de eis laus. uorq; ludentiū. Et multiplicabo
eos. & n̄ imminuentur. & glificabo eos. & n̄ atte-
nuabuntur. Et erunt filii eius sicut a p̄ncipio
& cecus eius corā me p̄manebit. & uisitato ad
uersus omnes qui tribulant eū. et erit dux
ex eo. & p̄ncip̄s de medio eius p̄ducet. & applica-
bo eū. et accedet ad me. **U**s enī iste est q̄ applicet
cor suum. ut adp̄pinquet michi ait dominus.
Et eritis in populiū. & ego ero uobis in dñm.
Ecce turbo dñm furor egrediens. p̄cella ru-
ens in capite impiorū conuiescet. Non autē
tet n̄r indignationis dñs. donec faciat &
cōpleat cogitationem cordis sui. In nouissimo
dierū intelligens ea. In tempore illo dicit
dñs. ero d̄s uniuersis cognationib; israhel.
& ipsi erunt michi in populiū. **H**ec dicit
dñs. Inuenit grām in deserto. populus qui
remanerat gladio. **H**adet ad requiem suā
isrl. **L**onge dñs apparuit in. & in caritate
perpetua dilexit te. ideo attraxit miserans
rursū q; edificabo te. & edificaberis uirgo
isrl. **A**dhuc ornaberis tympanis tuis. et
egredieris in choro ludentiū. **A**d huc plan-
tabis inneas in montib; samarie. planta-
bunt plantantes. et donec tempus ueniat
n̄ umidebunt. quia erit dies in qua
clamabunt custodes in monte effraim.
Surgite. & ascendamus in syon ad dñm dñm
nr̄m. quia hec dicit dñs. **E**xultate milenna
iacob. & humite contra caput gentiū. p̄so-
nate. canite. & dicite. Salua dñe pplm tuū
reliquias isrl. **E**cce ego adducā eos de terra
aquilonis. & congregabo eos ab extremis teris.
inter quos erunt. & cecus. & claudus. p̄gnas.
& pariens simul. cecus magnus reuertentiū
huc. **I**n fletu uenient. & in p̄cib; deducā eos.
& adducā eos p̄ torrentes aquarū in uia recta.
et n̄ sp̄ngent in ea. q̄a factus sum isrl pater.
& effraim p̄mogenitus meus est. **A**udite
uerbū dñi gentes. & annuntiate in insul;

que p̄cul sunt. & dicite. Qui dispersit isrl cong-
gabit eū. & custodiet eū sicut p̄sther gregē suū.
Redemit enī dñs iacob. & liberauit eū de manu
potentioris. et uenient. & laudabunt in monte
syon. & confluent ad bona dñi sup frumento.
et uino. & oleo. et s̄ctu pecorū & armentorum.
erit q; anima eorū quasi ortus irriguus. et
ultra n̄ esurient. **T**unc letabit uirgo in choro
iuuenes & senes simul. & conuertā ludū eorū
in gaudiū. & consolabor eos. et letificabo a do-
lore suo. & inebriabo animā sacerdotū. p̄n-
guedine. & populus meus bonus adimplebit.
ait dñs. **H**ec dicit dñs. **U**or in excelsō
audita est lamentationis. Fletus & luctus.
rachel plorantis filios suos. & nolentis conso-
lari sup eis quia non sunt. **H**ec dicit dñs.
Qui sciat uor tua a ploratu. & oculi tui a la-
crimis. quia est merces op̄i tui ait dominus.
Et reuertentur de terra inimici. & ē spes
nouissimis tuis ait dñs. & reuertent filii tui
ad terminos suos. **A**udient audiri effraim
transingrantem. **C**astigasti me dñe. & erudi-
tus sum quasi iuuenculus in domib; tuis. **C**on-
uerte me & reuertar. quia tu dñs d̄s meus.
Post quā enī conuertisti me ego penitentia.
& post quā ostendisti in p̄culi semur meum.
Confusus sum & erubui. qm̄ sustinui obpro-
briū adolescentie mee. **S**i filius honorabilis
in effraim. si puer delicatus. quia ex quo lo-
cutus sum de eo adhuc recordabor eius. **I**deur
eo conturbata sunt viscera mea. sup eū. **M**ise-
rans miserebor eius ait dñs. **S**tatu tibi spe-
culam. pone tibi amaritudines. dirige cor
tuum in uia rectā. in qua ambulasti. **R**euer-
tere uirgo isrl. reuertere ad ciuitates tuas
illas. **V**sq; q̄ delictis dissolueris filia uaga.
Quia creauit dñs nouum sup terrā.
femina circūdabit uirū. **H**ec dicit dñs
exercituum d̄s isrl. **A**dhuc dicent uerbum
istud in terra iuda. & in urbibus eius.

15
cū conuerterō captiuitatem eorū. Benedicat
tibi dñs pulchritudo iustitię. mons sanctus.
& habitabit in eo iudas. & omnes ciuitates eius
simul. agricolę et immantes greges. quia in
ebriam annā lassam. & omnem animam
esurientem saturauit. Ideo quasi de somno
suscitatus sum. & uidi. & somnus meus dul
cis mī. Ecce dies uenient dicit dominus.
& seminabo domū isrl̄. & domū iuda se
mine hominis. & semine iumentorū. Et
sicut uigilauī sup̄ eos ut euellerem. et de
moluer. & dissiparem. & disperderem. & affi
gerem. sic uigilabo sup̄ eos ut edificent. et
plantent ait dñs. In dieb; illis n̄ dicent ultra
patres comederunt uiam acerbā. et dentes
filiorū obstruxerunt. sed unusquisq; in in
iquitate sua morietur. Omnis homo qui co
mederit uiam acerbā. obstruxerit dentes
eius. Ecce dies uenient dicit dñs. & feriam
domū isrl̄. & domū iuda. fœdus nouum.
n̄ scdm̄ pactū qđ pepigi cū patrib; uestris.
in die qua apprehendi manū eorū. ut educe
rem eos de terra egypti. pactū qđ irritū fece
runt. & ego dominatus sum dicit dominus
sed hoc erit pactū qđ ferā cū domo israhel.
post dies illos dicit dñs. dabo legem meam
in uiscerib; eorū. & in corde eorū scribā eā. & ero
eis in dñm. & ipsi erunt mī in populū. Et n̄ docebit
ultra uir primum suū. & uir frēm suū dicens
cognosce dñm. om̄s enī cognoscent me
A minimo eorū. usq; ad maximū ait dñs. qā
p̄pitiabor iniquitati eorū. & peccat; eorum
n̄ ero mem̄ amplius. Hec dicit dominus
qui dat solem in lumine diei. ordinem lu
nę. & stellarū in lumine noctis. qui turbat
mare. & sonant fluctus eius. dñs exercitū
nomen illi. Si defecerint leges istę coram me
dicit dñs. tunc & semen isrl̄ deficiet.

ut n̄ sit gens corā me cunctis diebus.
Hec dicit dñs. Si mensurari potuerint

cēli sursum. & inuestigari fundamenta terre
deorsum. & ego abiciā uniuersum semen isrl̄.
p̄pter omnia quę fecerunt dicit dñs. Ecce dies
uenient dicit dñs. & edificabit̄ ciuitas dñō
a turri ananeel. usq; ad portā angul; & eribit
ultra normā mensurę. in conspectu eius super
collem gareb. & circuibit goatha. & omnem
uallem cadauerū. & cineris. et uniuersā regi
onem mortis. usq; ad torrentem cedron. & usq;
ad angulū portę equorū orientalis. Scm̄ dñi
n̄ euellet. & n̄ destruet ultra in p̄petuū.

Verbū qđ factū ē ad iheremiā a dñō in anno
decimo sedechie regis iuda. ipse ē annus octa
uus decimus nabuchodonosor. Tunc exercit⁹
regis babilonis. obsidebat iherlm̄. & iheremiā
p̄ph̄ā erat clausus in atrio carceris. qui erat
in domo regis iuda. Clauserat enī eū sede
chias rex iude dicens. Quare uaticinaris dices.
hec dicit dñs. ecce ego dabo ciuitatem istam in manu
regis babilonis. & capiet eā. & sedechias rex iu
da. n̄ effugiet de manu chaldeorū. sed tradet̄
in manus regis babilonis. & loquetur os eius
cū ore illius. & oculi eius oculos illius indebēt.
& in babilonem ducet sedechiā. et ibit̄ do
nec uisitem eū ait dñs. si autē dimicaueritis
aduersū chaldeos. nichil p̄sp̄erū habebitis.
Et dixit iheremias. factū ē uerbū dñi ad
me dicens. Ecce ananeel filius sellū patre
lis tuus ueniet ad te dicens. Tine ē agrum
meū qui ē in anathot. tibi enī cōpetit ex p̄
p̄p̄nitate. ut emas eū. & uenit ad me ana
neel filius patris mei secundū uerbū dñi.
ad uestibulū carceris. & ait ad me. Possi de
agrū meū qđ ē in anathot. in terra benja
min. qā ē cōpetit hereditas. & tu p̄p̄nq;
ut possideas. Intellexi autē qđ uerbū dñi
esset. & emi agrū ab ananeel filio patris me.
qđ ē in anathot. & appendi ei argentū sep
tem stateres. & decem argenteos. & scripsi
in libro & signauī. et adhibui testes. et

Appendi argentū in statera. & accepi librū
possessionis signatū. stipulationes et rata
et signa forinsecus. & dedi librū posses-
sionis baruch filio nerie. filii maasie. in
oculis ananeel patriuelis mei. et in ocu-
lis tethū qui scripti erant in libro empti-
onis. & in oculis omnium iudeorū. qui sede-
bant in atrio carceris. & precepit baruch co-
rā eis dicens. **H**ec dicit dñs dñs israhel.
Sume libros istos. librū emptionis hunc sig-
natū. & librū hunc qui apertus est. & pone
illos in uase fictili. ut permanere possint die-
bus multis. **H**ec enī dicit dñs exercituum
dñs isrl. Adhuc possidebunt domus et agri
& vinee in terra ista. **E**t orauit ad dominū
post quā tradidit librū possessionis baruch
filio nerie dicens. heu heu heu dñe dñs.
Ecce tu fecisti celū & terrā in fortitudine
tua magna. & in brachio tuo extenso. Non
erit tibi difficile omne uerbū. qui facis
misericordiā in milibz. & reddis iniquitatē
patrū in sinu filiorū eorū post eos. foris
sunt magne. potens dñs exercituum no-
men tibi. magnus consilio. & in cōprehen-
sibilis cogitatu. cuius oculi aperti sunt sup
omnes uias filiorū adam. ut reddas uni
cuiqz scdm uias suas. & scdm fructum
adinventionū eius. q̄ posuisti signa et
portenta in terra egypti. usqz ad diem hāc
& in isrl & in hominibz. et fecisti t̄ nomen
sicut est dies hec. & eduxisti populū tuū
isrl de terra egypti. in signis & in porten-
tis. et in manu robusta. & in brachio exten-
so. & in terrore magno. et dedisti eis terrā
hanc quā iurasti patribz eorū. ut dares eis
terrā fluentem lacte & melle. et ingressi
sunt. & possederunt eā. et nō obedierunt
uocī tue. & in lege tua non ambulaue-
runt. **O**mnia quē mandasti eis ut facerēt
nō fecerunt. & euenerunt eis oīa mala hec

Ecce munitiones extructę sunt. aduers⁹
ciuitatem ut capiatur. & urbs data est
in manus chaldeorū. qui preliantur adūsū
eā. a facie gladii & famis. & pestilentie. et
quęcūqz locutus es acciderunt. ut ipse cer-
nīs. & tu dicis in dñe dñs. eue agrū argen-
to. & adhibe testes. cū urbs data sit in manus
chaldeorū. **E**t factū ē uerbū dñi ad ihe-
remiā dicens. **E**cce ego dñs dñs uniuersę car-
nis. nūquid in difficile erit omne uerbū.
Propterea hec dicit dñs. **E**cce ego tradam
ciuitatem istam in manu chaldeorū. et
in manu regis babilonis. & capiet eā. et
uenient chaldei pliantes aduersum urbē
hanc. et succendent eā igni. & cōburent eam.
& domos in quarū domatibz sacrificabant
baalim. & libabant diis aliens libamina. ad
irritandū me. **E**rant enī filii isrl & filii
iuda iugiter facientes malū in oculis meis
ab adolescentia sua. filii isrl qui usqz nunc
exacerbant me. in ope manuum suarum.
dicit dominus. quia in furore & in indig-
natione mea. facta est michi ciuitas hec.
Ad die qua edificauerunt eā. usqz ad diem
istā. qua auferetur de conspectu meo. p̄t
malitiā filiorū isrl. & filiorū iuda. quā fe-
cerunt ad iracundiā me. prouocantes ipsi et
reges eorū. principes eorū & sacerdotes. &
p̄phę eorū. uiri iuda. & habitatores iherlm. et
uerterunt ad me terga. & non facies. cū doce-
rem eos diluculo & erudirem. & noluerunt
audire. ut acciperent disciplinā. & posuerūt
ydola sua in domo in qua inuocati sunt no-
men meū. ut polluerent eā. et edificauerūt
excelsa baal. quę sunt in ualle filii ennon.
ut initiarent filios suos. & filias suas moloch
qd̄ nō mandauit eis. nec ascendit in cor meū.
ut facerent abominationem hanc. et in
peccatū deducerent iudā. **E**t nunc p̄pter
ista hec dicit dñs dñs isrl. ad ciuitatē hanc.

de qua uos dicitis. qđ tra datur in manu
gl' babil' omis. in gladio. & in fame. et in peste.
ecce ego congregabo eos de uniuersis terris. ad
quas eieci eos in furore meo & ira mea. & in
indignatione grandi. & reducā eos ad locum
istū. & habitare eos faciā confidenter. & erunt
mī in pplm. & ego ero eis in dñm. Et dabo eis cor
unū. & unā unā. ut timeant me uniuersis
dieb; et bene sit eis. & filiis eorū post eos. et
feriā eis pactū sempiternū. & nō definā bene
facere eis. & timorem meū dabo in corde eorū
ut nō recedant a me. et letabor sup eis cū be
ne eis fecero. & plantabo eos in terra ista. in
ueritate. in toto corde meo. et in tota anima
mea. quia hec dicit dñs. Sicut adduxi su
per pplm istū omne malū hoc grande. sic ad
ducā sup eos omē bonū qđ loquor ad eos. et
possidebuntur agri in terra ista. de qua uos
dicitis qđ deserta sit. eo qđ nō remanserit hō
& iumentū. & data sit in manu chaldeorum.
Agri pecunia ement. & scribebunt in libro.
et i primeur signū. & testis adhibebit in
terra beniamin. et in ciuitatib; iherlm. in
ciuitatib; iuda. & in ciuitatib; montanis. et
in ciuitatib; capestris. & i ciuitatib; que ad
austrū sunt. qđ conuēnt captiuitatē ex ait dñs.

Et factū ē uerbū dñi ad iheremā scđo.
cū adhuc clausus esset in atrio carceris dieb;
hec dicit dñs. qui facturus ē. & formaturus
illud. & paraturus. dñs nomen eius. Clama
ad me & exaudia te. & annuntiabo tē grandia.
et firma. que nescis. qđ hec dicit dñs dñs isrl.
ad domos huius urbis. & ad domos regū iu
da. que destructe sunt. & ad munitiones
& gladiū uementiū ut dimittent cū chalde
is. et impleant eas cadauerib; hominū. quas
percussī in furore meo. et in indignatione mea.
abscondens faciem meā. A ciuitate hac. ppter
omnem malitiā eorū. ecce ego adducā cica
tricem. & sanitatem. et curabo eos. & reuelabo

illis deprecationem pacis & ueritatis. & con
uertā conuersionem iuda & iherlm. & edifi
cabo eos sicut a principio. et emundabo illos
ab omni iniquitate. sua. in qua peccauerunt
michi. & ppter omnes iniquitates eorū.
in quib; deliquerunt mī. & spreuerunt me.
& erunt mī in nomen. & in gaudiū. & in laudē
et in exultationem cunctis gentib; terre. que
audierint omnia bona que ego facturus sum
eis. & pauebunt & turbabunt in uniuersis
bonis. & in omī pace quā ego faciā eis. **Hec**
dicit dñs. Adhuc audietur in loco isto quē
uos dicitis esse desertū. eo qđ nō sit hō nec iu
mentū in ciuitatib; iuda et foris iherusalem.
que desolate sunt absq; homine. & absq; habi
tatore. & absq; pecore. uor gaudiū. & uor letitię.
uor sponsi. et uor sponsę. uor dicentiū. con
fitemini domino exercituum. qm bonus
dñs. qm in eternū misericordia est. & portan
tiū uota in domo dñi. **R**educā enī conuerfio
nem terre sicut a principio dicit dñs. **Hec**
dicit dñs exercituum. Adhuc erit in loco isto
deserto absq; homine & absq; iumento. & in
cunctis ciuitatib; eius habitaculū pastorum.
accubantiū gregū in ciuitatib; montanis. & in
ciuitatib; capestris. & in ciuitatib; que ad austrū
sunt. et in terra beniamin. & in ciuitatib; ihe
rusalē. & in ciuitatib; iuda. **A**d huc transibūt
greges ad manū numerantis ait dñs. **E**cce die
uent dicit dñs. & suscitabo uerbū bonū
qđ locutus sum ad isrl dicit dñs. & ad domum
iuda. In dieb; illis. & in tempore illo. germina
re faciā dauid germen iustitię. & faciet iudi
ciū & iustitiā in terra. In dieb; illis saluabit
iuda. & isrl habitabit confidenter. Et hoc est
nomen qđ uocabunt eū. dñs iustus nr. qđ hec
dicit dñs. **N**on interibit de dauid uir qđ sede
at sup thronū domus isrl. & de sacerdotibus
& de leuitis. nō interibit uir a facie mea. qui
offerat holocausta. & incendat sacrificiū

& cedat undecim diebus: Et factū est uerbū dñi ad iheremā dicens: Si irritū potest fieri pactū meū cū die. & pactū meū cū nocte. ut nō sit dies & nō in tempore suo. & pactū meū irritū esse poterit cū dauid seruo meo. ut non sit ex eo filius qui regnet in throno eius. et leuitę. & sacerdotes ministri mei. Sicut numerari nō possunt stelle cęli. et metari arena maris. sic multiplicato semen dauid serui mei. et leuitas ministros meos: Et factū est uerbū dñi ad iheremā dicens: Nūquid nō uidisti quid populus hic loquutus sit dicens. due cognationes quas elegerat dñs abiectę sunt. Et populū meū despererunt. eo qđ nō sit gens ultra corā eis: Hec dicit dñs. Si pactū meū in ter diem et noctem. & leges cęlo & terrę nō posui. ejdē & semen iacob & dauid serui mei. piciā ut nō assumā de semine eius. principes seminis abrahā. & ysaac. & iacob. Reducā enim conuersionem eorū. & miserebor eis: **U**erbū qđ factū est ad iheremā a dñō.

Quando nabuchodonosor rex babilonis & omnes exercitus eius. uniuersa q; regna terre. que erant sub potestate manus ej. & omnes populi bellabant contra iherlm. & contra omīs urbes eius dicens. Hec dicit dñs dñs isrl. Uade & loquere ad sedechiam regem iuda. & dices ad eū. Hec dicit dñs. Ecce ego tradā ciuitatem hanc in manu regis babilonis. & succendet eā igni. & tu nō effugies de manu eius. sed cōprehensione capieris. & in manu ej tradēris. & oculi tui. oculos regis babilonis uidebunt. & os eius cū ore tuo loquetur. & in babilonem intro ibis. At tām audi uerbū dñi sedechia rex iuda. Hec dicit dñs ad te. Non morieris in gladio. sed in pace morieris. & secundū cōbustiones patrū tuorū regū priorum qui fuerunt ante te. sic cōburent te. et

ue dñe plangent. quia uerbū ego locutus sum dicit dñs. Et loquutus est iheremias ppha ad sedechiā regem iuda. uniuersa uerba hec in iherlm. & exercitus regis babilonis pugnabat contra iherusalem. et contra omīs ciuitates iuda. que relique erāt. contra achis. & contra azeca. **H**e enim sup erant de ciuitatibus iuda urbes munitę. **U**erbū qđ factū ē ad iheremā a dñō. post quā percussit rex sedechias fedus cū omī populo iherlm. predicans ut dimitteret unusquisq; seruum suum. & unusquisq; ancillā suā hebreū & hebreā liberō. et nequaquā dominarentur eis. id est in iudeo & in fratre suo. Audierunt ergo omnes principes. & uniuersus populus qui iuerāt pactū. ut dimitteret unusquisq; seruum suum. & unusquisq; ancillā suā liberō. & ultra nō dominarentur eis. Audierunt g & dimiserunt. & conuersi sunt deinceps. et retraxerunt seruos & ancillas suas. quos dimiserant liberos. et subiugauerunt in famulos & in famulas. Et factū ē uerbū dñi ad iheremiam a dñō dicens. Hec dicit dñs dñs isrl. Ego percussi fedus cū patrib; uris. in die qua eduxi eos de terra egipti. de domo seruitutis dicens. Cū cōpleti fuerint septē annij. dimittat unusquisq; frēm suum hebreum. qui uenditus est ej. & seruiet tibi sex annis. et dimittes eū a te liberum. & nō audierunt patres urī me. nec inclinauerunt aurem suā. Et conuersi estis uos hodie. & fecistis qđ rectū est in oculis meis. ut pdicaretis unusquisq; libertatem ad amicū suum. & milis pactū in conspectu meo. in domo in qua inuocātū est nomen meū sup eā. & reuersi estis. & comaculastis nomen meū. et reduxistis unusquisq; seruum suum. & ancillā suā.

q̄si dimiseratis ut esset libi. & sue potestatis et
subiugastis eos ut sit uobis serui. et accipite. **P**ro
pterea hec dicit dñs. Vos n̄ audistis me ut p̄dica
retis unq̄s q; libertatē fr̄i suo. & unq̄sq; amico suo.
ecce ego p̄dico libertatē ait dñs ad gladiū 7 ad famē
et ad pestē. 7 dabo uos ī cōmōtione cūctis regnū t̄p̄.
& dabo uiros q̄ p̄uaricāt fēd̄ meū. 7 n̄ obseruauē
r̄t ūba fēderis q̄b; assēti sūt ī cōspectu meo uiculi qm̄
occiderūt ī dual pariet. & cūctierūt it̄ diuisiones p̄nci
pes iuda. & p̄ncipes iherl̄m. eunuchi et sacerdotes et
ōis p̄pls t̄p̄. q̄ cūctierūt int̄ diuisiones uiculi.
& dabo eos ī manu sumorū suorū. 7 ī manu gr̄egū
animā eorū. et erit morticinū eorū in escam
uolatilib; celi. & bestis terre. Et sedechiam
regem iuda. et principes eius. dabo in
manu inimicorum suorū. & ī manu que
renq̄ū animā eorum. 7 in manu exercitū
regis babilonis. qui recesserunt a uobis.
Ecce ego p̄cipio dicit dñs. & reducā eos in
ciuitatem hanc. & p̄liabuntur aduersus
eā. & capient eā & incendunt igni. & ciuita
tes iuda dabo in solitudinem. eo qd̄ n̄ sit
habitare. **V**erbū qd̄ factū ē ad iheremiā
a dño in dieb; joachim filii ioseph regis iuda
dicens. Vade ad domū rechabitarū. et lo
quere eis. & introduce eos in domū dñi. in
unam exstrā thesaurorū. & dabis eis bibere
uinū. Et assumpsi iezonā filiū iheremie
filii abianie & fratres eius. et om̄s filios eius.
& uniuersam domū rechabitarū. et intro
duxi eos in domū dñi. ad gazophilatiū filiorū
Anan. filii gedelie hominis dñi. qd̄ erat iuxta
gazophilatiū principū. sup̄ thesaurum
maasie filii sellū. qui erat custos uestibul;.
& posui corā filiis rechabitarū ciphos ple
nos uino. & calices. et dixi ad eos. Bibite ui
nū. Qui responderunt. **N** bibemus uinū.
quia jonadab filius rechab pater n̄r. p̄cepit
nobis dicens. **N** bibentis uinū uos & filij
n̄r. usq; in sempiternū. & domos n̄r edifi

cabitis. & sementem n̄ seretis. & uineas non
plantabitis nec habebitis. sed in tabernaculis
habitabitis cunctis dieb; ur̄s. ut uiuant dies
multis sup̄ faciem terre. in qua uos p̄grina
mini. Obedimus ḡ uoci jonadab. filij re
chab patris n̄r. in omnib; que p̄cepit nobis.
ita ut n̄ biberemus uinū cunctis dieb; n̄r.
nos & mulieres n̄r. filij et filie n̄r. & n̄ edi
ficaremus domos ad habitandū. et uineam
& agrū. et sementem n̄ habuimus. sed habita
uimus in tabernaculis. et obedientes sumus
iuxta omnia que p̄cepit nobis jonadab pater n̄r.
Cū aut̄ ascendisset nabuchodonosor rex ad ter
ram nr̄am diximus. Venite & ingrediamur
iherl̄m. a facie exercitus chaldeorū. & a facie ex
ercitus sirie. & mansimus in iherl̄m. **E**t factū
est uerbū dñi ad iheremiā dicens. Hec dicit
dñs exercituum d̄s isrl̄. Vade & dic uiris
iuda. & habitatoribus iherl̄m. Nūquid n̄ regi
pietis disciplinā. ut obediant uerbis meis d̄
cit dominus. **P**reualuerunt sermones jo
nadab filij rechab. quos p̄cepit filiis suis
ut n̄ biberent uinū. & n̄ biberunt usq; ad diē
hanc. quia obedierunt p̄cepto patris sui. Ego au
tem locutus sum ad uos. mane consurgens
& loquens. & n̄ obedistis m̄. nisi q; ad uos
omnes seruos meos p̄phetas. consurgens dilu
culo. mittens q; & dicens. Conuertimini un
quisq; a uia sua pessima. & bona facite studia
urā. & nolite sequi deos alienos. neq; colatis
eos. et habitabitis in terra quā dedi uobis. et
patrib; ur̄s. & n̄ inclinastis aurem uestram
neq; audistis me. Firmauerunt ḡ filij jona
dab. filij rechab p̄ceptū patris sui qd̄ p̄ceperat
eis. populus autē iste n̄ obeduit m̄. Idcirco
hec dicit dñs exercituum d̄s isrl̄. Ecce ego
adducā sup̄ iudā. & sup̄ om̄s habitatores ihe
rusalē. uniuersam afflictionē quā locutū sū
aduersus eā. eo qd̄ locutus sū ad eos & n̄ audie
runt. uocauī uiros et non responderunt m̄.

Domus autē rehabitari dicit iheremias.
hec dicit dñs exercituum dñs isrl. Pro quod
obedistis pcepto jonadab patris ur̃i. & custodi
stis omnia mandata eius. & fecistis uniuersa
quę pcepit uobis. p̃pterea hec dicit dñs exer
cituus dñs isrl. Non deficiet uir de stirpe
jonadab filii rechab. stans in conspectu meo
cunctis diebus.

Et factū ē in anno quarto ioachim filij io
sie regis iuda. factū est uerbū hoc ad ihe
remiā a dño dicens. Tolle uolumen libri
& scribe in eo omnia uerba quę locut⁹ sū
tib; aduersum isrl. & iudā. & aduersū om̃s
gentes. a die qua locutus sū ad te. ex diebus
iosie. usq; ad diem hanc. si forte audiente
domo iuda. uniuersa mala que ego cogito
facere eis. reuertatur unusquisq; a uia
sua pessima. & p̃piti⁹ ero iniquitati et
peccato eorū. **U**ocauit g̃ iheremias ba
ruch filiū nerie. & scripsit baruch ex
ore iheremie om̃s sermones dñi. quos
locutus est ad eū in uolumine libri. Et
p̃cepit iheremias baruch dicens. Ego
clausus sū. nec ualeo ingredi domū dñi.
Ingredere g̃ tu. & lege de uolumine in q̃
scripsisti ex ore meo uerba dñi. audiente po
pulo in domo dñi. in die ieiunij. insup et
audiente uniuerso iuda. qui ueniunt de
ciuitatib; suis. leges eis. si forte cadat oratio
eorū. in conspectu dñi. & reuertatur unus
quisq; a uia sua pessima. quia fuit magn⁹
& indignatio quā locutus ē dñs aduers⁹
populū hunc. Et fecit baruch filius nerie
iuxta omnia quę pcepit ei iheremias p̃ph̃a
legens ex uolumine sermones dñi ī domo
dñi. Factū ē autē in anno quinto ioachim
filij iosie regis iuda. in mense nono. p̃dica
uerunt ieiunij in conspectu dñi. omni po
pulo in iherusalem. & uniuersę multitu
dini quę confluerat de ciuitatib; iuda

in iherlm. legit q; baruch ex uolumine ser
mones iheremie in domo dñi in garophylatio
gamarie filii saphan scribe in ueshibulo supio
ri. in introitu porte nouę domus dñi. audiente
omni populo. Cūq; audisset micheas filius ga
marie filii saphan om̃s sermones dñi ex libro
descendit in domū regis. ad garophylatiū scribe
& ecce ibi om̃s p̃ncipes sedebant. elisama scriba.
& dalaia filius semeie. & elnathan filius acho
boe. & gamarias filius saphan. et sedechias filius
ananię. et uniuersi p̃ncipes. Et nuntiabant
eis micheas om̃ia uerba quę audiuit legentē
baruch ex uolumine in aurib; populi. **M**iserē
itaq; om̃s principes ad baruch iudā filium
nathame filii semeie filii chusi dicentes.
Uolumen ex quo legisti audiente populo. su
me in manu tua & ueni. Tulit g̃ baruch
filius nerie uolumen in manu sua. & uenit
ad eos. Et dixerunt ad eū. Sede. & lege hec in
aurib; nr̃is. & legit baruch in aurib; eorum.
Igit̃ cū audissent omnia uerba obstupuerūt
unusquisq; ad p̃mū suū. & dixerunt
ad baruch. Nuntiare debemus regi omnes
sermones istos. Et interrogauerūt eū dicētes.
Indica nobis quom̃ scripsisti sermones istos
ex ore eius. Dixit autē eis baruch. Ex ore suo
loquebat⁹ quasi legens ad me. om̃s sermones
istos. & ego scribebā in uolumine attrahito.
Et dixerunt p̃ncipes ad baruch. Vade. et
abscondere tu & iheremias. & nemo sciatur ubi
sitis. Et ingressi sunt ad regē in attriū. **P**oro
uolumen cōmendauerunt in garophylatiū.
elisamę scribe. & nuntiauerunt audiente re
ge om̃s sermones. Misit q; rex iudę. ut sume
ret uolumen. Et tollens illud de garophylatio
elisamę scribe. legit audiente rege. et uniu
sis p̃ncipib; q̃ stabant circa regem. Rex autē
sedebat in domo hyemali in mense nono. et
posita erat arula corā eo plena prunis. Cūq;
legisset iudę tres pagellas uel quattuor

18
scidit illud scalpello scribe. & piceit in
igne qui erat sup arula donec consumeret
omne uolumen igni. qui erat in arula. & n̄
timuerunt neq; sciderunt uestimenta sua.
rex & om̄s serui eius. q̄ audierunt uniuersos
sermoneſ istos. Verū tamen elnathan & dala
iaſ. & gamariaſ contrā dixerunt regi. ne cō
burerent librū. & n̄ audiuit eos. Et p̄cepit
rex ieremiel filio amalech. et saraie filio
ezriel. et selemie filio abdiel. ut cōphende
rent baruch scribā. & ieremiā pphā. Absco
dit aut̄ eos dñs. **E**t factū ē uerbū dñi ad
iheremiā post quā cōbussierat rex uolumen
& sermoneſ quos scripserat baruch ex ore
iheremie dicens. Rursū tolle uolumē aliud
& scribe in eo om̄s sermoneſ priores. qui erant
in uolumine prioris. qd̄ cōbussit iochim rex
juda. & ad iochim regem juda dicens. Hec diē
dñs. Tu cōbussisti uolumen illud dicens. q̄re
scripsisti in eo annuntians. festinus ueniet
rex babilonis. & uasabit terrā hanc. & ces
sare faciet ex ea hominem et iumentū. **P**ro
pterea hec dicit dñs contra iochim regē juda.
N̄ erit ex eo qui sedeat sup solū dauid. & ca
dauit eius. p̄cietur ad estū p̄ diem. et ad ge
lu p̄ noctem. & uisitabo contra eū. & contra
semen eius. et cōt̄ seruos eſ iniquitates suas. &
adducā sup eū. & sup habitatores iherlm̄. & fr
uiros juda omne malū qd̄ locutus sū adeos.
& n̄ audierunt. **I**heremias aut̄ tulit uolu
men aliud. & dedit illud baruch filio nerie
scribe. q̄ scripsit in eo ex ore iheremie omnes
sermoneſ libri. quē cōbussierat iochim rex
juda igni. & insup additi sunt sermoneſ mul
to plures. quā antea fuerat. Et regnauit se
dechias rex filius josie. p̄iechoma filio iochim.
quē constituit regē nabuchodonosor rex ba
bilonis in terra juda. & n̄ obediuit ipse et
serui eius & populus terre uerbis dñi. quē
locutus est in manu iheremie pph̄e. Et misit

rex sedechias iuchal filiū selemie. & sofo
niā filiū oiaasie sacerdotem. ad iheremiam
ppham dicens. Ora p̄ nobis dñm dñm nr̄m.
Iheremias aut̄ ambulabat libere in medio
populi. n̄ enī miserant eū in custodiā carceris
Igitur exercitus pharaonis egressus est
de egypto. & audientes chaldei. q̄ obsidebant
iherlm̄ huiusmodi nuntii. recesserunt ab
iherusalem. **E**t factū ē ūbū dñi ad iheremiā
ppham dicens. Hec dicit dñs d̄s isrl̄. Sic di
cent regi juda. q̄ misit uos ad me interrogandū.
Ecce exercitus pharaonis qui egressus est uob̄
in auxilium reuertetur in terrā suā in egyptū.
& redient chaldei. & bellabunt contra ciuitatē
hanc. & capient eā. & incendunt igni. **H**ec diē
dñs. Nolite decipere animas ur̄as dicentes.
euntes abibunt. & recedent a nobis chaldei.
q̄a n̄ abibunt. Sed & si percussitis omnem exer
citū chaldeorū. q̄ plant aduersū uos. & derelic
ti fuerint ex eis aliqui uulnerati. singuli de
tentorio suo confurgent. & incendunt ciuitatē
hanc igni. **E**rgo cū recessisset exercitus chaldeorū.
ad iherlm̄. p̄pter exercitū pharaonis. egressus
est iheremias de iherlm̄. ut ueret in terrā benja
min. & diuideret ibi possessionē in conspectu
eunum. Cūq; puenisset ad portā beniamin.
erat ibi custos portę p̄ uices nomine ierias. filij
selemie. filij ananie. & adprehendit iheremiā
ppham dicens. Ad chaldeos pfugis. **R**espon
dit iheremias. falsū ē. n̄ fugio ad chaldeos.
Et n̄ audiuit eū. sed cōphendit ierias iheremiā
& adduxit eū ad principes. Quā obrem irati
principes contra iheremiā. cesū eū miserūt
in carcerem. q̄ erat in domo jonathan scribe.
Ipse enī ppositus erat sup carcerem. **I**taq;
ingressus ē iheremias in domū laci. & in er
gastulū. & sedit ibi iheremias dieb; multis.
Mittens aut̄ rex sedechias tulit eū. & inter
rogauit in domo sua abscondite. et dixit.
Putas ne est sermo a dñō. & dixit iheremias.

Est. Et ait. In manu regis babilonis traderis.
& dicit iheremias ad regem sedechiam.
Quia peccavi tibi. & seruis tuis. & populo tuo.
quia misisti me in domo carceris. **U**bi
sunt prophete uris. qui prophetabant uobis et
dicebant. non ueniet rex babilonis super uos.
& super terram hanc. Nunc ergo audi me obse-
cro domine mi rex. ualeat deprecatio mea in
conspectu tuo. & ne reuincas me in domo
ionathan scribe. ne moriar ibi. Precepit
ergo rex sedechias. ut traderetur iheremias in ue-
stibulo carceris. & daret ei tota panis. cotiche
excepto pulmento. donec consumerent omnes
panes de ciuitate. **E**t mansit iheremias in
uestibulo carceris. **A**udiunt autem saphathy-
as filius nathan. et gedechias filius phassur
& uebal filius selemi. & phassur filius
melchias. sermones quos iheremias loque-
batur ad omnem populum dicens. hec dicit
dominus. quicumque manserit in ciuitate hac.
moriatur gladio. & fame. & peste. qui autem
profugerit ad chaldeos uiuet. & erit anima
eius sospes. & uiuens. **H**ec dicit dominus. Tra-
dendo tradetur ciuitas hec in manu regis
babilonis. & capiet eam. Et dixerunt principes
regi. Rogamus ut occidatur homo iste.
De industria enim dissoluit manus uirorum
bellantium qui remanserunt in ciuitate hac.
& manus uniuersi populi. loquens ad eos
iuxta uerba hec. Si quidem homo hic non querit
pacem populo huic. sed malum. Et dicit rex
sedechias. Ecce ipse in manibus uris est. nec
enim falsum est regem quicquam uobis negare.
Tulerunt ergo iheremiam. & pecerunt eum in
lacum belchias filie amalech. qui erat in ue-
stibulo carceris. & circumferunt iheremiam
fimbriis in lacum. ubi non erat aqua. sed lutum.
Descendit itaque iheremias in cenum. Audiunt
autem abdemelech ethiops uir eunuchus
qui erat in domo regis. quod misissent

iheremiam in lacum. Porro rex sedebat in porta
beniamin. & egressus est abdemelech de do-
mo regis. & locutus est ad regem dicens. Bene-
mi rex. male fecerunt uiri isti omnia quecumque
perpetrarunt contra iheremiam. prophetam. mit-
tentes eum in lacum. ut moriatur ibi fame. **N**on
sunt enim ultra panes in ciuitate. Precepit
itaque rex abdemelech ethiops dicens. Tolle
tecum hinc triginta uiros. & leua iheremiam
prophetam de lacu. ante quam moriatur. Assump-
tis ergo abdemelech secum uiris ingressus est
domum regis que erat sub cellario. & tulit inde
ueteres pannos. et antiqua que conpurerant.
& submisit ea ad iheremiam in lacum per funicu-
los. **D**ixit quoque abdemelech ethiops ad iheremiam.
Pone ueteres pannos. & hec putda. & scissa.
subcubitu manuum tuarum. & super funes.
fecit ergo iheremias sic. & extraxerunt iheremiam
fimbriis. & eduxerunt eum de lacu. Mansit
autem iheremias in uestibulo carceris. Et misit
rex sedechias. & tulit ad se iheremiam. prophetam
ad ostium tertium. quod erat in domo domini. & dicit
rex ad iheremiam. Interrogo ego te sermonem.
ne abscondas a me aliquid. **D**ixit autem iheremias
ad sedechiam. Si annuntiaueris tibi.
nihil quid non interficies me. & si consilia
est dederis. non me audies. **I**urauit ergo rex sede-
chias iheremias clam dicens. Viuit dominus
qui fecit nobis animam hanc. si occidero te.
& si tradidero manum tuam uiro. qui querit
animam tuam. Et dicit iheremias ad sedechiam.
hec dicit dominus deus israel. Si perfectus eris ad prin-
cipes regis babilonis. uiuet anima tua. & equi-
tas hec non succendet igni. & saluus eris tu
& domus tua. Si autem non eris ad principes regis
babilonis. tradetur ciuitas hec in manus chaldeorum.
& succendet eam igni. & tu non effugies de manu
eorum. **E**t dicit sedechias ad iheremiam. Solli-
citus sum propter iudeos. qui transfugerunt ad chaldeos.
ne forte tradar in manus eorum. & illu-

dant in. Respondit autē iheraeonias. Non
te tradent. Audi queso uocem dñi. quam
ego loquor ad te. & bene tibi erit. & uiuet
anima tua. Qd si nolueris egredi. iste est
sermo quem ostendit michi dñs. Ecce om
nes mulieres quę remanserunt in domo
regis iuda. educuntur ad principes regis
babilonis. & ipsę dicent. Seduxerunt te
& pualuerunt aduersũ te uiri pa cifici tui.
demerserunt in ceno & in lubrico pedes
tuos. & recesserunt a te. & omīs uires tue
& filii tui. educuntur ad chaldeos. et non
effuges manus eorũ. sed in manu regis
babilonis capieris. & ciuitatem hanc com
burent igni. Vixit g̃ sedechias ad ihera
emā. Nullus sciet uerba hec. & n̄ morie
ris. Si autē audierint principes quia
locutus sũ tecũ. & uenerint ad te & dire
runt tibi. indica nobis quid locutus es
cũ rege. ne celes nos. & n̄ te interficiamus.
& qđ locutus est tecũ rex. dices ad eos. Pro
stratus ego p̄ces meas corā rege. ne me re
duci iuberet in domũ jonathan. & ibi mo
rerer. Venerunt g̃ omīs principes ad ihera
emā. & interrogauerunt eũ. et locutus
est eis iuxta omīa uerba. quę p̄ceperat
ei rex. & cessauerunt ab eo. nichil enim
fuerat auditũ. Mansit g̃ iheraeonias
in uestibulo carceris. usq; ad diem quo
capta est iherlm. Et factũ est ut caperet
iherlm. Anno nono sedechie regis iuda
mense decimo. uenit nabuchodonosor
rex babilonis. & omnis exercitus eius
ad iherlm. & obsidebant eā. Vndecimo
autē anno sedechie. mense quarto. quin
ta die mensis. Apra est ciuitas. & in
gressi sunt omīs principes regis babilo
nis. & sederunt in porta media. nere
gel. et sereser. seimegar. nabusar. sa
chim. kaspaces. meregel. sereser. Reb

mag. & omīs reliqui principes regis babilo
nis. Cũq; uidisset eos sedechias rex iuda. et
omīs uiri bellatores. fugerunt & egressi sunt
nocte de ciuitate. p̄ uia orti regis. & p̄ portam
quę erat inter duos muros. & egressi sunt ad
uia deserti. Psequutus est autē exercitus chalde
orũ. & cõphenderunt sedechiā in cāpo solitu
dinis. ihericonitine. & captũ adduxerunt
ad nabuchodonosor regem babilonis. in re
blatha. quę est in terra emath. & locut⁹ est
ad eũ iudicia. Et occidit rex babilonis
filios sedechie in reblatha in oculis eius.
& omnes nobiles iuda occidit rex babilo
nis. Oculos q̃q; sedechie eruit. & unxit
eũ cõpedib; ut adduceret in babilonem.
Domũ q̃q; regis. & domũ uulgi succende
runt chaldei igni. et murũ iherusalem
subuerterunt. & reliquias populi quę re
manserant in ciuitate. et pfugas q̃ trans
fugerant ad eũ. & supfluos uulgi q̃ re
manserant transtulit nabuzardan prin
ceps militũ in babilonem. & de plebe pau
perũ qui nichil penitus habebant. dimisit
nabuzardan princeps militũ in terra iuda.
& dedit eis uimeas et cisternas in die illa.
Precepit autē nabuchodonosor rex babilo
nis. de iheraeonia. nabuzardan magistro
militũ dicens. Tolle illũ. & pone sup eũ
oculos tuos. nichilq; ei mali facias. sed ut
uoluerit facies q. Misit g̃ nabuzardan
p̄nceps militũ. & nabu. & sesban. & rap
sares. et nereges. et sereser. et rebmag. et
omīs optimates regis babilonis. miserunt
& tulerunt iheremā. de uestibulo carceris.
& tradiderunt eũ godolię filio aicham.
filii saphan. ut intraret domũ. & habitaret
in populo. Ad iheremā autē fact⁹ fuerat
sermo dñi. cũ clausus fuisset in uestibulo
carceris dicens. Vade & dic abdemelech
ethiopi dices. Hec diē dñs exercitiũ dñs

isrl. Ecce ego inducā sermones meos super
ciuitatem hanc in malū & nō in bonū & erūt
in conspectu tuo in die illa. & liberabo te in
die illa dicit dñs. & nō traderis in manus
uirō. quos tu formidas. sed eruent libābo
te. & gladio nō cades. Et erit t̄ anima tua
in salutem. quia in me habuisti fiduciā ait

Sermo q̄ factus est ad iheremiā **S**dn̄s.
a dñō. postquā dimissus ē a nabuzardā
magistro militū de rama. quando tulit eū
iunctū cathenis. de medio omnū q̄ mi
grabant de iherlm & iuda. & ducebantur
in babilonem. Tollens ḡ princeps militū
iheremiā. dixit ad eū. Un̄s d̄s tuus locut̄ ē
malū sup locū istū. & adduxit & fecit dñs
sicut locutus ē. q̄a peccastis dñō. & nō audi
stis uocem eius. & factus ē uobis sermo hic.
Nunc ḡ ecce solus te hodie. de cathenis que
sunt in manib; tuis. Si placet t̄ ut uenias
mecū in babilonem. uenij. & ponā oculos
meos sup te. Sin aut̄ displicet t̄ uenire
mecū in babilonem reside. Ecce omnis
terra in conspectu tuo. quod elegeris. et
quo placuerit tibi ut uadas. illuc pge. et
mecū noli uenire. sed habita. apud godo
liam filium aicham. filiū saphan. quē ppo
sunt rex babilonis ciuitatib; iude. Habitaḡ
cū eo in medio popli. uel q̄cūq; placuerit t̄
ut uadas uade. Dedit q̄q; ei magister mili
tū cibaria. & munuscula. & dimisit eum.
Venit aut̄ iheremias ad godoliā filium
aichā in masphat. & habitauit cū eo in
medio populi. q̄ relictus fuerat in terra.
Cū ḡ audissent om̄s principes exercitus
q̄ dispersi fuerāt p regiones ipsi & socii eorū
q̄ p̄fecisset rex babilonis godoliā filium
aichā terrē. & q̄ cōmendasset ei uiros &
mulieres. & paruulos. & de paupib; terrē
q̄ n̄ fuerāt translati in babilonem. ue
nerunt ad godoliā in masphat. ysmael

filius nathanie. & ioathan. & iohannan. filij
caree. & saraia filius theonemech. & filij offi
qui erant de nechophati. & iesonias filius ma
achati. ipsi & uiri eorū. Et iurauit eis godoliā
filius aichā filij saphan. & comitib; eorum
dicens. Nolite timere seruire chaldeis. ha
bitare in terra. & seruire regi babilonis. et
bene erit uobis. Ecce ego habito in masphat
ut respondeā p̄cepto chaldeorū q̄ mittuntur
ad nos. Vos aut̄ colligite uindemiā. & messim
& oleū. et condite in uasis uris. & manete in
urbib; uris quas tenetis. Sed & om̄s iudej
qui erant in moab. et in filiis āmon. & in
ydumea. & in uniuersis regionib; audito
q̄ dedisset rex babilonis reliq̄as in iudea
& q̄ p̄posuisset sup eos godoliā filium aicham
filiū saphan. reuersi sunt in quā om̄s iudej
de uniuersis locis adque p̄fugerant. & ue
nerunt in terrā iuda ad godoliā in mas
phat. & collagerunt uinū & messim mul
tam nimis. Iohannan aut̄ filius caree. et
om̄s principes exercitus qui dispersi erāt in
regionib; uenerūt ad godoliā in masphat.
& dixerunt ei. Scito quia baalis rex filiorū
āmon. misit ysinabel filiū nathanie. pec
tere animā tuā. Et nō credidit eis godolias
filius aicham. Iohannan ū filius charee dixit
ad godoliā. seorsū in masphat loquens. Ibo
& pcutiā ysinabel filiū nathanie nullo
sciente. ne interficiat animā tuā & dissipē
tur om̄s iudej. q̄ congregati sunt ad te.
& pibunt reliquē iuda. & ait godolias
filius aichā. ad iohannan filium charee.
Noli facere uerbū hoc. falsū enī tu loqueris
de ysinabel. **E**t factū ē in mense septimo.
uenit ysinabel filius nathanie filij elisama
de semine regali. & optimates regis. & de cē
uiri cū eo ad godoliā filium aichā in masphat
& comederunt panem simul in masphat.
Surrexit aut̄ ysinabel filius nathanie.

et decem viri qui erant cum eo. et percusserunt
godoliam filium aicham filium saphan gladio.
et interfecerunt eum. quem preceperat rex babilonis
terre. Omnes quoque iudeos qui erant cum godolia in
masphat. et chaldeos qui reperi sunt ibi. et
viros bellatores percussit ysmahel. Secundo
autem die postquam occidit godoliam. nul-
lo adhuc sciente. venerunt de sychem.
et de sylo. et de samaria. octoginta vi-
ri rasi barba. et scissis vestibus. squalen-
tes. munera et thus habebant in ma-
nibus. ut offerrent in domo domini.
Egressus ergo ysmahel filius nathanie
in occursum eorum. de masphat. incedens
et plorans ibat. Cum autem occurrisset eis.
dixit ad eos. Venite ad godoliam filium
aicham. Cum uenissent ad medium ciuita-
tis. interfecit eos ysmahel filius nathanie
circa medium lacus. ipse et viri qui erant
cum eo. Decem autem viri reperi sunt inter eos.
qui dixerunt ad ysmahel. Noli occidere nos.
quia habemus thesauros in agro. frumenti.
et olei. et olei. et mellis. Et cessauit. et non
interfecit eos cum fratribus suis. Lacus autem in
quem preceperat ysmahel omnia cadauera virorum.
quos percussit propter godoliam. ipse est quem fecit
rex asyria propter baasa regem israel. Ipsius reple-
uit ysmahel filius nathanie occisus. Et capti-
uas duxit ysmahel omnes reliquias populi
qui erant in masphat filias regis. et uniuersum
populum qui remanserat in masphat.
quos commendauerat nabuzardan princeps
militie godolie filio aicham. et cepit eos
ysmael filius nathanie. et abiit ut transi-
ret ad filios ammon. Audiuit autem iohan-
nan filius charee. et omnes principes bellatores
qui erant cum eo omne malum quod fecerat ysmahel
filius nathanie. et assumptis uniuersis viris
perfecti sunt ut bellarent adversum ysmahel
filium nathanie. et inuenerunt eum ad aquas

multas. que sunt in gabaon. Cumque uidis-
set omnis populus qui erat cum ysmahel io-
hannan filium charee. et uniuersos principes
bellatorum qui erant cum eo. letati sunt. Et
reuersus est omnis populus quem ceperat
ysmahel in masphat. reuersusque abiit ad
iohannan filium charee. Ysmahel autem filius
nathanie fugit cum octo viris a facie iohan-
nan. et abiit ad filios ammon. Tulit autem
iohannan filius charee. et omnes principes
bellatores qui erant cum eo. uniuersas reliquias
uulgi. quas reduxerat ab ysmahel filio
nathanie de masphat. postquam percussit
godoliam filium aicham. fortis viros ad plenum.
et mulieres. et pueros. et eunuchos quos re-
duxerat de gabaon. et abierunt et sederunt
peregriantes in chanaan. que est iuxta beth-
leem. ut pegerent et introirent in egiptum.
a facie chaldeorum. Timebat enim eos. quia percu-
serat ysmahel filius nathanie godoliam
filium aicham. quem preceperat rex babilonis
in terra iuda. Et accesserunt omnes principes
bellatores. et iohannan filius charee. et jeronias
filius ioseph. et reliquum uulgi a paruo usque
ad magni. dixeruntque ad iheremiam. propheta
Cadat oratio nostra in conspectu tuo. et ora pro
nobis ad dominum deum tuum. per uniuersos reliquos
istius. quia derelicti sumus. pauci de pluribus.
sicut oculi tui nos intuentur. et annuntiet nobis
dominus deus tuus uiam per quam pergamus. et uerbum
quod faciamus. Dixit autem ad eos iheremias pro-
pheta. Audiui. Ecce ego oro ad dominum deum uestrum
secundum uerba uestra. Omne uerbum quodcumque respon-
derit mihi indicabo uobis. nec celabo uos
quicquam. Et illi dixerunt ad iheremiam.
Sit dominus inter nos testis fidei et ueritatis.
si non iuxta omne uerbum in quo miserit te dominus
deus tuus ad nos. sic faciemus. siue bonum est
siue malum. Voci domini dei uestri ad quem inquit
mus te obediemus. ut bene sit nobis.

xlvi.

cū audierimus uocem dñi dī nrī. Cū autē
cōpleti essent decem dies factū ē uerbum
dñi ad iheremiā. Vocauit q; iohannam
filiū charē. & omī pñceps bellatorū. q
erant cum eo. et uniuersū populū a mi
nimo usq; ad magnū. & dixit ad eos. Hec
dicit dñs dñs isrl̄ ad quem misisti me. ut
psteruerem pñces urās in conspectu eius.
Si quiescentes manseritis in terra hac. edi
ficabo uos & n̄ destruiā. plantabo & non
euellam. Jam enī placatus sū sup malo
qđ feci uobis. Nolite timere a facie regis
babilonis. quem uos pauidi formidatis. no
lite eū metuere dicit dominus. quia uo
biscū sum ego ut saluos faciā uos. & etiā
de manu eius. & dabo uobis misericordiā.
& miserebor urī. et habitare uos faciā in
terra urā. Si autē dixeritis uos. n̄ habita
bimus in terra ista. nec audiemus uocem
dñi dī nrī. dicentes nequaquā. sed ad ter
rā egypti p̄gemus. ubi n̄ uidebim⁹ bellū.
et clangorem tubę. n̄ audiemus. & famem n̄
sustinebimus. & ibi habitabim⁹. ppter hoc
nunc audite uerbū dñi reliquę iuda.
Hec dicit dñs exercituum dñs isrl̄. Si posue
ritis faciem urām ut ingrediamini egip
tū. & intraueritis ut ibi habitetis. gladius
quem uos formidatis ibi cōprehendet uos.
in terra egypti. & fames p qua estis solliciti
adherebit uobis in egypto. & ibi morietur
ur̄. Omī q; uiri q posuerint faciem suam
ut ingrediantur egyptū. & habitent ibi
morientur gladio & fame et peste. null⁹
de eis remanebit nec effugiet a facie mei
qđ ego afferō sup eos. quia hec dicit dñs exer
citus dñs isrl̄. Sicut constat⁹ ē furor
meus. et indignatio mea sup habitatores
isrl̄. sic conflabit⁹ indignatio mea sup
uos. cū ingressi fueritis egyptū. & eritis in
ius iurandū. & in stuporem. & in maledic

tionem. et in obprobriū. & nequaquā ultra ui
debitis locū istū. Verbū dñi sup uos relin
quit iuda. Nolite intrare in egyptū. Scietes scie
tis. quia obtestatus sum uos hodie. qđ de
pistis animal urās. Vos enim misistis me ad
dñm dñm nr̄m dicentes. ora p nobis ad dñm
dñm nr̄m. & iuxta omīa quęcūq; dixerit tibi
dñs dñs nr̄. sic annuntiabis nobis & faciem⁹
Et annuntiavi uobis hodie. & n̄ audistis
uocem dñi dī nrī. sup uniuersis p quibus
misit me ad uos. Nunc q; scietes scietis. qđ
gladio. & peste. et fame moriemini. in loco
ad quem uoluistis intrare. ut habitaretis.
Factū ē autē cū cōplessit loquy iheremias
ad populū uniuersos sermones dñi dī eox.
p q; miserat eū dñs dñs eox ad illos omnia
uerba hec. dixit azarias filius orie. & io
hannan filius carē. & omī uiri supbi. dicen
tes ad iheremiā. Mendaciū tu loqueris.
N̄ misit te dñs dñs ur̄ dicens. ne ingredia
mini in egyptū. ut habitetis illic. sed baruch
filius nerie incitat te aduersum nos. ut
tradat nos in manib; chaldeorū. ut inter
ficiat nos. & transduci faciat in babilonem.
Et n̄ auduit iohannan filius carē. & omī
pñceps bellatorū. & uniuersus popul⁹ uocē
dñi. ut maneret in terra iuda. sed tollens
iohannan filius charē. et uniuersi pñceps
bellatorū. uniuersos reliquariū iuda. q reuersi
fuerant de cunctis gentib; ad quas fuerant
ante disp̄si. ut habitarent in terra iuda. ui
ros & mulieres. paruulos & filias regis. et
omnem animā quā reliquerat nabuzar
dan pñceps militie cū godolia filio ai
cham. filii saphan. & ieremiā pphetā. et
baruch filiū nerie. & ingressi sunt terrā
egypti. qđ n̄ obedierunt uoci dñi. et uene
runt usq; ad taphnis. Et factū ē ubi dñi
ad iheremiā in taphnis dicens. Sume in
manu tua lapides grandes. & absconde

col incripta que est sub muro Lateritio
in porta domus pharaonis in taphis cer
nentib; uiris iudeis. & diceſ ad eos. hec die
dn̄s exercituum d̄s iſrl̄. Ecce ego mittā &
aſſumā nabuchodonosor regem babilonis
ſeruum meū & ponā thronū eiꝯ ſup lapi
deſ iſtoſ. quos abſcondi. & ſtatuet ſolū eiꝯ
ſup eoſ. ueniensq; percutiet terrā egypti. q̄s
in morte in morte & quos in captiuitate i
captiuitatē. & q̄s in gladio in gladium
Et ſuccendet ignem in delubris deꝝ egypti.
& cōburet ea. & captiuoſ ducet iſloſ. & ami
cieſ terra egypti. ſicut amicit̄ paſtor pal
lio ſuo. & egrediet̄ in de in pace. & conteret
ſtatuaſ domuiſ ſoluiſ. que ſunt in terra egypti.
& delubra deꝝ egypti cōburet igni.

Erbū qđ factū ē ad iheremiā & ad om̄iſ iude
oſ. q̄ erant in terra egypti. habitanteſ in
magdalo. & in taphiſ. & in memphiſ. et in
terra phatireſ dicent. Hec die dn̄s exerci
tuum d̄s iſrl̄. Voſ uiditiſ omne malum
iſtud qđ adduxi ſup iherl̄m. & ſup omneſ
urbes iuda. & ecce ſunt deſert̄ hodie & n̄
eſt meiſ habitator ppter malitiā quā fece
runt. ut me ad iracundiā. puocarent. et
irent & ſacrificaret. & coleret deoſ alienoſ
quoſ nesciebat. & illi & uoſ. & patreſ ur̄.
Et miſi ad uoſ om̄iſ ſeruiſ meoſ pphetāſ. de
nocte conſurgent. mittentq; & dicent. nolite
facere uerbū abhominatiouiſ huiuſcemodi.
& n̄ audierunt me. nec inclinauer̄ aurem
ſuā. ut conuerterent̄ a malis ſuiſ. & n̄ ſacri
ficarent dn̄i alieniſ. & conflata ē indig
natio mea. & furor meꝝ & ſuccenſa ē inem
nitatiſ iuda. et in plateiſ iherl̄m. & uerſe
ſunt in ſolitudinem. & uacitate ſcđm
diem hanc. Et nunc hec die dn̄s exerci
tū d̄s iſrl̄. Quare uoſ faciti� malū gđ
de contra animaſ ur̄aſ. ut intereat ex
uobiſ uir & mulier. paruulū & lactanſ

de medio iude. nec relinquat̄ uobiſ quic
quā reſiduum. puocanteſ me in opib; ma
nuum ur̄arū. ſacrificando dn̄i alieniſ in
terra egypti. in quā ingreſſi eſtiſ ut habitet̄
ibi. et diſpeantiſ. & ſitiſ in maledictionē & in
obpbrū cunctiſ gentib; terre. Nūqđ oblig
eſtiſ mala patrū ur̄oꝝ. et mala regiſ iuda.
& mala uxoriū eiꝯ. et mala ur̄a. et mala
uxorū ur̄arū. que fecerunt in terra iuda. et
in regionib; iherl̄m. **N** ſunt mundati uſq; ad
diem hanc. & n̄ timuerunt. & n̄ abulauer̄
in lege. & in pceptiſ meiſ que dedi corā uobiſ.
& corā patrīb; ur̄iſ. Ideo hec die dn̄s exerci
tuum d̄s iſrl̄. Ecce ego ponā faciē meā in
uobiſ in malū. & diſpda omnem iudā. et
aſſumā reliquiaſ iude. qui poſuerunt faci
eſ ſuaſ. ut ingrederent̄ terrā egypti. & habi
tarent ibi. & conſument̄ om̄iſ in terra egypti.
& cadent in gladio & fame. & conſumentur.
A minimo uſq; ad maximū in gladio et
in fame morient̄. & erunt in inuſiurā
dū & in miraculū. & in maledictionem.
& in obpbrū. Et uſitabo habitatoreſ ter
re egypti. ſicut uſitauī ſup iherl̄m in gla
dio. & in fame. & in peſte. & n̄ erit qđ effugiat.
& ſit reſiduiſ de reliquiſ iudeꝝ qđ uadunt
ut pēgnent̄ in terra egypti. & reuertant̄ ad
terrā iuda. ad quā ipſi eleuant animal ſuaſ.
ut reuertant̄. & habitent ibi. **N** reuertent̄.
niſi qui fugerint. Reſponderunt aut̄ ihe
remie om̄iſ uiri. ſcienteſ qđ ſacrificarent
uroreſ eoꝝ dn̄i alieniſ. & uniuerſe mulie
reſ. quarū ſtabat multitudo grandis. & oīſ
populuſ habitantiū in terra egypti. in pha
tireſ dicent. Sermonem quem locutiſ eſ
ad noſ in nomine dn̄i. n̄ audiemuſ ex te.
ſed facienteſ faciemuſ om̄ē uerbū qđ age
dictur de ore nr̄o. ut ſacrificemuſ reginē
celi. & libem⁹ ei libamina. ſicut fecim⁹
noſ. & patreſ nr̄i. regē nr̄i. & pncipeſ nr̄i.

in urbibus iuda. & in plateis iherusalem.
& saturati sumus panibus. & bene nobis erat
malū q; n̄ uidimus. Ereo autē tempore. q̄
cessauimus sacrificare reginē celi. & libare
ei libamina. indigemus omnib; & gladio
& fame consumpti sumus. Qd si nos sacrifi-
camus reginē celi. & libamus ei libamina.
nūquid sine uiris nostris facimus ei placentias.
ad colendū eā. & libanda libamina.
Et dixit iheremias ad omnem populū. adū
sum uiros. & aduersū mulieres. & aduersū
uniuersam plebem quę responderat ei uerbū
dicens. Nūquid n̄ sacrificiū qd sacrificasti
in ciuitatib; iuda. & in plateis iherlm̄ uos et
patres ur̄i. reges ur̄i. & principes ur̄i. & po-
pulus terre. hoc recordatus ē dñs. & ascendit
sup cor eius. & n̄ poterat dñs ultra portare p̄p̄
malitiā studioꝝ ur̄oꝝ. & p̄p̄ abominationē
quas fecistis. & facta ē t̄ra ur̄a in desolationē
& in stuporem. & in maledictū. eo qd n̄ sit
habitor sicut ē dies hec. **P**ropterea qd sa-
crificaueritis ydolis. & peccaueritis domino
& n̄ audieritis uocē dñi. et in lege. & in pre-
ceptis eius. & in testimoniis eius n̄ ambulaueri-
tis. idcirco euenerunt uobis mala hec. **D**ixit
autē iheremias ad omnem populū. & ad uniu-
uersas mulieres. **A**udite uerbū dñi omnis
iuda. q̄ estis in terra egypti. **H**ec dicit dñs ex-
ercituum dñs isrl̄. **V**os & uxores ur̄e
locuti estis ore ur̄o. & manib; ur̄is imple-
stis dicentes. **F**aciamus uota nr̄a que uouimus.
& sacrificemus reginē celi. & libemus
ei libamina. **I**mplestis uota ur̄a. et opere
p̄petrastis ea. **I**deo audite uerbū dñi om̄s
iuda. qui habitatis in terra egypti. **E**cce ego
iuravi in nomine meo magno dicit dñs.
quia nequaquā ultra nomen meū uoca-
bitur ex ore om̄is uiri iudei dicentis. **U**i-
uit dñs dñs in om̄i terra egypti. **E**cce
ego uigilabo sup eos in malū. & n̄ in bo-

num. & consument om̄s uiri iuda. quise
in terra egypti. gladio & fame. donec penitus
consumantur. **E**t q̄ fugerit gladiū reuertent
de terra egypti. in terrā iuda. uiri pauci. et
scient om̄es reliquę iuda. ingredientium
terrā egypti. ut habitent ibi. cuius sermo cō-
pleatur. meus an illorū. **E**t hoc uobis signū
ait dñs. qd uisitem ego sup uos in loco isto.
ut sciatis quia uere cōplebunt sermones meos
contra uos in malū. **H**ec dicit dñs. **E**cce ego
tradā pharaonem. effice regem egypti. in ma-
nu inimicorū eius. & in manu querentium
animā illius. sicut tradidit sedechiā regem
iuda. in manu nabuchodonosor regis baby-
lonis inimici sui. & querentis animā eius.

Quod uerbū qd locutus ē iheremias p̄pheta.
ad baruch filiū nerie. cū scripsisset uer-
ba hec in libro de ore iheremie. anno quar-
to iobachim filij iosie regis iuda dicens.
Hec dicit dñs dñs isrl̄ ad te baruch. **I**stius
ue in misero. qm̄ addidit dñs dolorem
dolori meo. laboraui in gemitu meo. & re-
quem n̄ inueni. **H**ec dices ad eū. **S**ic dicit
dñs. **E**cce quos edificauit ego destruā. & quos
plantauit ego euello. & uniuersā terrā hęc.
& tu queris ē grandia. **N**oli querere. q̄a
ecce ego adducā malū sup omnem carnem
ait dñs. & dabo tibi animā tuā in salutē.
in omnib; locis ad quecūq; prexeris. **Q**uod
factū ē uerbū dñi ad iheremiā contra
gentes ad egyptū aduersū exercitū pha-
raonis necho regis egypti. q̄ erat iuxta
flumen eufiaten. in charchanis. quem
percussit nabuchodonosor rex babylonis.
in anno quarto iochim filij iosie regis
iuda. **P**parate scutū & clipeū. & p̄pare
ad bellū. **I**ungite equos. & ascendite ad
telas. **S**tate in galeis. polite lanceas. induite
uos loriceis. **Q**uod g. **V**idi ipsos pauidos.
& terga uertentes. fortes corū celos.

fugerunt conciti nec respererunt: terror
undiq; ait dñs. **N**on fugiat uelox: nec salua
ri se putet fortis. Ad aquilonem iuxta flumē
eusfraten: uicti sunt & ruerunt. **Q**ui ē iste qui
quasi flumen ascendit: et ueluti flumiorū
intumescunt gurgites eius. **E**gyptus flumī
nis instar ascendit: & uelut flumina moue
buntur fluctus eius: & dicit. Ascendens opā
terā: pda ciuitatē & habitatores ei. Ascend
te equos: & exultate in curribus: & pcedant
fortes ethiopia: & libies: tenentes scutū: & h
dij arripientes & iacentes sagittas. Dies autē
illa dñi dñi exercituum dies ultionis: ut su
mat uindictā de inimicis suis. **D**euiorabit
gladius & saturabitur: & mebrabit san
guine corū. **H**icima enī dñi exercituum in
terra aquilonis iuxta flumen eufraten. **A**scē
de galad: & tolle resinā uirgo filia egypti.
frustra multiplicabis medicamina: sanita
nō erit tibi. **A**udierunt gentes ignominiam
tuā: & ululatus tuus impleuit terrā qā for
tis ipse in fortem. **A**bo pariter conciderūt.
Verbum qd locutus ē dñs ad iheremiā pphā
sup eo qd uenturus esset nabuchodonosor
rex babilonis: & percussurus terrā egypti. **A**n
nuntiate egypto: & auditū facite magdalo:
& resonet in memphis: & in taphnis dicite.
Ita: & ppara te: quia deuorauit gladius
ea que mercedi tuosunt. **Q**uare cōpu
truit fortis tuus. **N**on stetit: qm dñs subuer
xit eū. **M**ultiplicauit ruentes: ceciditq; iur
ad primum suum & dicent. Surgite reuertamini
ad populū nr̄m: et ad terrā natiuitatis nr̄e: a
facie gladii colūbe. **V**ocate nomen pharao
regis egypti: tumultū adduxit tempus. **V**iuo
ego inquit rex dñs exercituum nomē eius:
qm sicut chabor in montib;: & sicut carne
lus in mari ueniet. **V**asa transmigrationis
fac tibi: habitatrix filia egypti: qā memphis
in solitudinem erit: & deseret inhabitabilis.

Vitula elegans atq; formosa egyptus: sti
mulator ab aquilone ueniet ei. **M**erxen
nariū qq; eius qui uersabantur in medio ei
quasi vitula saginata: uersi sunt & fugerūt
simul: nec stare potuerunt: quia dies inter
fectionis corū uenit sup eos: tēp uisitationis
corū. **V**ox eius quasi eris sonabit: qm cū exer
citu ppadunt: & cū securib; uenient ei: qua
si ligna cedentes succiderunt saltū ei: aut do
minus qui supputari nō potest. **M**ultiplica
ti sunt sup locustas: & nō ē eis numerus. **C**on
fusa est filia egypti: & tradita in manu populi
aquilonis: dicit dñs exercituum dñs isrl̄. **E**cce
ego uisitabo sup tumultū alexandrie: & sup
pharao: & sup egyptū: et sup deos eius: & super
reges eius: et sup pharao: & sup eos q̄ confidunt
in eo: et dabo ego eos in manu querentium
animā corū: & in manu nabuchodonosor
regis babilonis: & in manu seruoꝝ eius:
& post hec habitabit confidenter: sicut dies
pristinus ait dñs. **E**t tu ne timeas serue meus
iacob: & ne ptimeas isrl̄: quia ecce ego saluum
faciam te de longinquo: & semen tuum de ter
ra captiuitatis sue. **E**t reuertetur iacob: & descet
& pspabit: & nō erit qui exerceat eū. **E**t tu nō
li timeare serue meus iacob: ait dñs: qā ego
tecū sū: qā consumā ego cunctas gentes ad
quas cieci te: te si nō consumā sed castigabo
te in iudicio: nec quasi innocentem parā tibi.
Quā factū ē uerbū dñi ad iheremiā pphā
contra palestinos ante quā pcuteret pharao
garā. **H**ec dicit dñs. **E**cce aque ascendunt
ab aquilone: & erunt quasi torrentis inundans
& opient terrā & plenitudinem eius: urbem
& habitatores eius. **C**lamabunt homines et
ululabunt omīs habitatores terre: ab strepi
tu pompe armorū & bellatoꝝ eius: a cōmoti
one quadrigarū eius: et multitudine rotarū
illius. **N**on respererunt patres filios manib;
dissoluti: p aduentu diei in q̄ uastabuntur

om̃s philistim' & dissipabitur tyrus & sydon
cū omnib; reliquis auxilijs suis. **D**epopulat' ē
enim palestinos' reliquias in sulc capadocie. **V**e
nit caluiniū sup gazam' contineat ascalon.
& reliquie uallis earū. **U**sq; q̃ concides o mu
chro dñi' usq; q̃ n̄ quiesces. **I**ngredere in ua
ginā tuā' refrigerare & sile. **Q**modo quiescet
cū dñs p̃cepit ei aduersus ascalonem & adū
sus maritimas eius regiones' ubiq; conduxerit
illy. **H**ec dicit dñs exercituum dñs isrl'. **V**e
sup nabo. qm̃ uastata ē & confusa. capta est
cariathiar'. confusa ē fortis & tremuit. **N** ē
ultra exultatio in moab' contra esebon cogi
tauerunt mali. **V**enite. & disperdamus eā
de gente. **S**irgo silens conticesces' sequet' q;
te gladius. **V**ox clamoris de oronam' ua
stata & conctio magna. **C**ontrita ē moab'
annuntiare clamorem paruulis eius. **P**er
ascensū enī luyth plorans ascendet in fle
tū' qm̃ in descensu oronā hostes ululanti
contritionis audierunt. **F**ugite. saluate
animas uras'. & eritis quasi iurice in de
serto. **P**ro eo enī qd̃ habuisti fiduciā in
munitionib; tuis. & in thesauris tuis. tu
q̃q; capieris & ibit chamol intransmigra
tionē. sacerdotes eius & principes q̃ simul
& ueniet p̃do ad omnem urbem. & urbs
nulla saluabit'. **E**t pibunt ualles & dissi
pabuntur cāpestria. qm̃ dixit domin'.
Date florem moab' quia florens egredit'
& ciuitates eius deserte erunt. & inhabi
tabiles. **M**aledictus hō q̃ facit op' dñi
fraudulenter. & maledict' q̃ phibet gla
diū suum a sanguine. **F**ertilis fuit mo
ab ab adolescentia sua. & requieuit in se
cib; suis. nec transfusus ē de uase in uas
& intransmigrationē n̄ abiit. **I**deirco
p̃mansit gustus eius in eo. & odor eius
n̄ ē imutatus. **P**pterea ecce dies ueniunt
dicit dñs. & mittā ei ordinatores. et

stratores laguncularū. & sternerent eum
& uasa eius exhaurient. & lagenas eorum
collident. **E**t confundet' moab a chamol. si
cut confusa ē dom' isrl' a bethel. in qua
habebat fiduciā. **Q**uā dicitis fortes sumus
& uiri robusti ad p̃liandū'. **U**astata ē moab
& ciuitates illius ascenderunt. & electi iuue
nes eius descenderunt in occisionem. **A**u
rex dñs exercituum nomen eius. **P**pe ē
interitus moab ut ueniat. & malū eius
uelociter accurret nimis. **C**onsolamini
eū om̃s qui estis in circuitu eius. & unū
si qui scitis nomen eius dicite. **Q**uā con
fracta ē iurga fortis. baculus gl'iosus.
Descende de glā & sede in sita. habitatio
filie dibon' qm̃ uastator moab ascendet
ad te. & dissipabit munitiones tuas. **I**n
uya sta. & p̃spice habitatio arver. inuoga
fugientem & eū qui euasit. dic qd̃ accidit.
Confusus ē moab' qm̃ uictus ē. **U**lulate
& clamate. annuntiare in arnon. qm̃
uastata ē moab. & iudiciū uenit ad tū
campestrem sup helon' et sup jela. et sup
mempha. & sup dibō. & sup nabo. & sup
domū debalacham. & sup cariathiarim
et sup bethgamul. & sup bethmaon. & fr̃
charioth. & sup bosra. et sup om̃s ciuita
tes terre moab. quę longe. & quę p̃p̃e sunt.
Abscisum ē cornu moab. & brachiū eius
contū ē ait dñs. **I**n ebriate eū. quonā
contra dñm erect' ē. & allidet manum
moab in uomitū suo. et erit in derisum
etiā ipse. **F**uit enī in derisū tibi isrl'.
quasi inter fures reperisses eū. **P**pe uer
ba q̃ tua que aduersus illū locutus es.
captiuus duxeris. **R**elinquite ciuitates.
& habitate in petra habitatores moab'.
estote quasi colūba nidificans in sūmo
ore foraminis. **A**udiuim' supbiā moab'.
supbi; ē ualde. **S**ublimitatē eius. et

Arrogantiā. et supbiā. & altitudinē cordis
illius ego scio ait dñs. & iactantiā eius. eo
qd n̄ sit iuxta eā iuratus eius. nec iuxta quod
poterat conata sit facere. Ideo sup moab egu
labo. & ad moab uniuersū clamabo. & adiu
ros muri fictilis lamentantes. De planctu
jazer plorabo tibi uinea sabama. ppagines
tuę transierunt mare usq; ad mare jazer
puenerunt. sup messem tuā & undemiā
tuā p̄do irrunt. Ablata ē lectica & exulta
tio de carmelo. & de terra moab. & unum
de torcularib; sustulit. nequaquā cantator
uiue. soliti celeuma cantabit. De clamore
esebon usq; eleale. & iesa dederunt uocem
suā. a segor usq; ad oronaim uitulā con
sternantem. Aque q̄q; nemri pessime erit
st auferā de moab ait dñs offerentem in
excelsis. & sacrificantem diis eius. Pp̄te
rea cor meū ad moab quasi tibia erit sona
bit. & cor meū ad uiros muri fictilis dabit
sonitū tibiariū. Quia plus fecit quam potuit.
idecirco pierunt. Om̄e enī caput caluitū
& omnis barba rasa erit. incunctis manib;
colligatio. & sup omne dorsū ciliatū. et
sup om̄ia tecta moab. et in plateis eius
omnis planctus. quia contritus moab sicut
uas inutile ait dñs. Quā uicta ē. & ulula
uerunt. Quā deiecit ceruicē moab. & con
fusus est. Erunt q; moab in derisū. & in exem
plū omnib; in circuitu suo. Hec dicit dñs
Ecce quasi aquila euolabit. & extendet alas
suas ad moab. Capta est carioth & munty
ones cōp̄hensy sunt. & erit cor fortis moab
in die illa. sicut cor mulieris parturientis.
Et cessabit moab esse populus. qm̄ contra
dñm gl̄iar est. Pauor. & fouea. & laqueus
sup te o habitator moab. ait dñs. Quia fugerit
a facie pauoris. cadet in foueā. & q̄ conscen
derit de fouea. capiet laqueo. Adducā
enī sup moab annū uisitationis eorum.

23
dicit dominus. In umbra esebon steterunt
de laqueo fugientes. q̄a ignis egressus ē de
esebon. & flāma de medio seon. & deuorabit
partem moab. et uerticem filioꝝ tumultus.
He tibi moab. p̄sti popule chamoli. q̄a cōpre
hensi sunt filii tui. & filie tuę in captiuitatē.
& conuertā captiuitatem moab in nouissimis
dieb; ait dñs.

Hec dicit dñs. Nūquid filii n̄ sunt israhel.
aut heres n̄ ē ei. Cur igit hereditatem
possidebit melchon. Quid & populus eius
in urbib; eius habitabit. Ideo ecce dies ueni
ent dicit dñs. & auditū faciā sup rabbath
filioꝝ. amon fremitū plū. & erit in tumultū
dissipata. filie q; ei igni succendentur.
& possidebit israhel possessores suos dicit dñs.
Ulula esebon. qm̄ uastata ē a hi. Clamare
filie rabbath. accingite uos ciliatīs. plan
gite & circuite p̄ sepes. q̄a melchom in tran
s migrationem ducetur. sacerdotes eius. et
principes eius simul. Quia gl̄iaris in uallib;.
Defluxit uallis tua filia delicata. quę
confidebas in thesauris tuis et dicebas Quis
ueniet ad me. Ecce ego inducā sup te ter
rorem ait dñs dñs exercitū. ab omnib;
q̄ sunt in circuitu tuo. & dissipemini sin
guli. a conspectu uiꝝ. nec erit q̄ congreget
fugientes. & post hec reuertę faciā capti
uos filiorum amon ait dominus.
Hec dicit dñs exercituum. Nūquid n̄ ē ult
sapientia in theman. Perit consilium
a filiis. inutilis facta ē sapientia eorum.
Fugite. terga uertite. descendite in uora
ginem habitatores dedan. qm̄ p̄ditionem
esai. adduxi sup eū. tempus uisitationis ei.
Si uindemiatores uenissent sup te. n̄ reli
quissent racemū. si fures in nocte. rapuis
sent qd sufficeret tibi. Ego n̄ discooperui
esai. reuelauit abscondita ei. & celari n̄ po
terit. Vastatū ē semen ei. & fr̄s ei. & uxor

ni eius. & non erit. Relinque pupillos tuos
& ego eos faciam uiuere. & induc tuos in
me spabunt. quia hec dicit dominus. Ecce quis
non erat iudicium ut biberent calicem. bibe-
ntes bibent. & tu quasi innocens relinqueris.
Eris innocens. sed bibens bibes. quia pro me
met ipsum iuram dicit dominus. quod in solitudinem
& in obprobrium et in desertum. & in maledictionem
erit uosra. & omnes ciuitates eius. erunt in
solitudines sempiternas. Audisti audiui a
domino. & legatus ad gentes missus sum. Congre-
gamini & uenite contra eam. et consurgamus
in prelium. Ecce enim paruulum dedi te in gentibus.
contemptibilem inter homines. Arrogantia
tua decepit te. & superbia cordis tui. qui
habitasti in cauernis petre. & apprehende-
re niteris altitudinem collis. Cum exalta-
ueris quasi aquila nidum tuum. inde deca-
ham te dicit dominus. Et erit ydumea deserta.
omnis qui transibit per eam stupebit. & sibi-
bit super omnes plagas eius. sicut subuersa est
sodoma & gomorra. et uicinis eius ait dominus.
Non habitabit ibi uir. & non incoleat eam
filius hominis. Ecce quasi leo ascendet de
superbia iordani. ad pulchritudinem robustam.
quia subito eum currere faciam ad illam. & quis erit
electus. quem proponam ei. Quis enim similis me.
& quis sustinebit me. Et quis est iste pastor. qui
resistat uultui meo. Propterea audite
consilium domini. quod misit de edom. & cogita-
ones eius. quas cogitauit de habitatoribus
theman. Si non derelint eos paruuli gregis.
non dissipauerint eum eis habitaculum eorum.
A uoce ruine eorum commota est terra. clamor
in mari rubro auditus est uocis eius. Ecce quasi
aquila ascendet. & uolabit. & expandet alas
suas super bosram. & erit eorum fortitudo ydumee.
in die illa quasi eorum mulieris. parturientis.

Confusus est emath. & arphat. quia auditum
pestimum audierunt. Turbati sunt in mari

pro sollicitudine. quiescere non poterunt. Visio
luta est damascus. uersa in fugam. Tremor
apprehendit eam. angustia & dolores tenuerunt
eam quasi parturientem. Cum dereliquerit
ciuitatem laudabilem. urbem lenitiam. Ideo
cadent iuuenes eius in plateis eius. et omnes
iuri filii conticescent. in die illa ait dominus exer-
cituum. & succendam ignem in muro damasci.
& deuorabit membra benadab.

Hec dicit dominus. Surgite ascendite ad cedar.
& uastate filios orientis. Tabernacula eorum
& greges eorum capient. pelles eorum & omnia
uasa eorum. & camelos eorum tollent sibi. & uocabunt
super eos formidinem in circuitu. Fugite. abite
uehementer. in uoragibus. sedete qui habitatis
assor. ait dominus. Inuit enim contra uos nabu-
chodonosor rex babilonis consilium. & cogi-
tauit aduersum uos cogitationes. Consurgite
& ascendite ad gentem quietam. & habitantem
confidenter ait dominus. Hostia non uedes eis. soli
habitant. & erunt cameli eorum in direptionem
& multitudo iumentorum in predam.
& dissipabis eos in omnem uentum. qui sunt
attonsi in cornu. & ex omni confinio eorum
adducam interitum super eos ait dominus. Et erit
assor in habitaculum draconum. deserta usque
in eternum. Non manebit ibi uir. nec incoleat
eam filius hominis. Quod factum est tempore domini ad
ibekemiam prophetam aduersum elam. in principio
regni sedechie. regis iuda dicens. Hec dicit
dominus exercituum. Ecce ego confringam ar-
cum helam. & summam fortitudinem eorum. & in-
ducam super helam. quattuor uentos a quattuor
plagis celi. & uentilabo eos in omnes uentos
istos. & non erit gens ad quam non perueniant. per-
fugi helam. Et pauere faciam helam coram inimicis
suis. & in conspectu querentium animam ipsorum.
Et adducam super eos malum iram furoris mei dicit
dominus. Et emittam post eos gladium donec consu-
mam eos. & ponam solium meum in helam.

et pda inde reges & principes ait dñs.
In nouissimis autem diebus reuerti faciam
captiuos belam. dicit dominus.
Herbū quod locutus ē dñs de babilone &
de terra chaldeorū in manu iheremie pphete
Annuntiate in gentibus & auditū facite.
leuare signū. p̄dicare & nolite celare. Viget
capta ē babilon. confusus est bel. uictus ē
marodach. & confusa sunt sculp̄tia eius.
sup̄ata sunt ydola eorū. qm̄ ascendit contra
eā gens ab aqlone. que ponet terrā eius
in solitudinem. & n̄ erit qui habitet in ea.
ab homine usq; ad pecus. & moti sunt & ab
erunt. In diebus illis & in tempore illo ait
dñs uenient filii isrl̄ & filij iuda simul.
ambulantes & flentes p̄perabunt. & dñm
dñm suum querent in syon. Interrogabit
uā. huc facies eorū uenient. & apponent
ad dñm federe sempiterno. qd̄ nulla obli
uione delebit. Grex p̄ditus factus ē populus
meus. pastores eorū seduxerunt eos. fecerūtq;
uagari in montibus. De monte in collem tran
sierunt. obliti sunt cubilis sui. Om̄s q̄ inue
nerunt comederunt eos. & hostes eorū dixe
runt n̄ peccauimus. p̄ eo qd̄ peccauerunt
domino decore iustitiae & expectationi patrū
eorū dñō. Recedite de medio babilonis & de
terra chaldeorū egredimini. & estote quasi
ēdi ante greges. qm̄ ecce ego suscito & adduco
in babilonem congregationem gentium
magnarū. de terra aqlonis. & p̄p̄abuntur
aduersū eā. & inde capiet. Sagitta eius qua
si uiri fortis interfectoris. n̄ reuertetur
uacua. Et erit chaldeā in p̄dā. om̄s uasā
tes eā replebunt. ait dñs. qm̄ exultatis
& magna loquimini. diripientes herē
ditatē meā. qm̄ effusi estis sicut uentus.
sup̄ herbā. & mugistis ut tauri. Confusa ē
mater ur̄a nimis. & adequata puluery
que genuit uos. Ecce nouissima erit in

gentibus. & deserta in iya. & arenis. abura
dñi n̄ habitabitur. sed rediget̄ tota in soli
tudinē. Om̄s q̄ transit p̄ babilonem
stupēbit. & sibilabit sup̄ uniuersis plagis
eius. Prep̄amini contra babilonem p̄ cir
cuitū. Om̄s qui tenditis arcū debellate eam.
n̄ paratis iaculis. quia dñs peccauit. Clama
te aduersus eā. ubiq; dedit manū. Ceciderūt
fundamenta eius. destructi sunt muri eius.
qm̄ ultio dñi est. Vltionem accipiet de ea.
sicut fecit facite ei. Visp̄dite satorem de ba
ylone. & tenentem falceem in tempore mē
sis. a facie gladii colūbe. Nusquisq; ad
populū suum conuertetur. & singuli ad
terrā suā fugient. Grex dispersus isrl̄. leo
nes eiecerunt eū. Primus comedit eū rex as
sur. iste nouissimis exollauit eū nabucho
donosor rex babilonis. P̄terea hec dicit dñs
exercituum d̄s isrl̄. Ecce ego uisitato regē
babilonis. & terrā eius. sicut uisitaui regē
assur. & reducā isrl̄ ad habitaculū suum.
& pascetur carmelus & basan. & in monte
effraim & galad saturabit̄ anima eius.
In diebus illis & in tempore illo ait dom̄
queret̄ iniquitas isrl̄. & n̄ erit. & peccatum
iuda. n̄ inueniet̄. qm̄ p̄p̄itū eis eis quos
reliquo. Sup̄ terrā dominantū ascende.
& sup̄ habitatores eius uisita. Dissipa & inter
fice que post eos sunt ait dñs. & fac iuxta
omnia que p̄cepi tibi. Vox belli in terra. &
contritio magna. Quia confractus & contē
est malleus uniuersę terre. Quia uersa est
in desertū babilon in gentibus. Maqueau
te & capta es babilon. & nesciebas. inuen
ta es & apprehensa. qm̄ dñm puocasti. Apuit
dñs thesaurū suum. & protulit uasa ire
sue. qm̄ opus est dñs dō exercitū in terra
chaldeorū. Venite ad eā ad extremis finib;
ap̄ite ut creant q̄ conculeet̄ eā. Tollite de
iuxta lapides. & redigite in acernos. iustificet̄ eā.

nec sit quicquā reliquum. Dissipare unū
sol fortis eius descendat in occisionem. Ve
ritas quia uenit dies eorū tempus uisitationis
eorū. Hor fugientīū & eorū q̄ euaserunt de
terra aquilonis ut annuntient in syon.
ultionem dñi dñi nri ultionem templi eius.
Annuntiate in babilonem plurimis om
nib; qui tendunt arcū. Consistite aduers⁹
eā p̄ gurū & nullus euadat. Reddite ei se
cundū opus suum iuxta omnia quę fecit
facite illi quia contra dñm erecta est.
aduersum sanctum israhel. Idcirco cadet
iuuenes eius in plateis eius & omnes uir bel
latores eius conuiescent in die illa ait dñs.
Ecce ego ad te superbe dicit dñs dñs exercitū
quia uenit dies tua tempus uisitationis tue
& cadet superbe & corruet & non erit q̄ suscit
et. Et succendā ignem in muribus eius & de
uorabit omnia in circuitu eius. **H**ec
dicit dñs exercituum. Calumpniā sustinet
fili isrl̄ & filii iuda simul om̄s qui ceperūt
eos tenent. nolunt dimittere eos. Redēptor
eorū fortis dñs exercituum nomen eius. Iu
dicio defendet causam eorū ut exterreat
terriā & cōmoueat habitatores babilonis.
Gladius ad chaldeos ait dñs & ad habitato
res babilonis & ad principes & ad sapientes
eius. Gladi⁹ ad diuinos eius qui stulti erunt
gladi⁹ ad fortēs illius q̄ timebunt. gladius
ad equos & ad currus eius & ad omne uulg⁹
qđ est in medio eius & erunt quasi mulieres.
gladius ad thesauros eius qui diripientur.
Siccitas super aquas eius erit & arescent. qđ
terra sculptiliū ē & in portentis gloriantur.
Propterea habitabunt drachones cū fatuus fi
carus & habitabunt in ea strutiones & nō
habitabit ultra usq; in sempiternū. nec
erit ultra usq; ad generationē & gene
rationem sicut subuertit dñs sodomā et
gomorrah et uicinas eius ait dominus.

Non habitabit ibi uir. nec incolebit eā filius
hominis. Ecce populus uenit ab aquilone.
& gens magna & reges multi consergent a fi
nib; terrę. arcū & scutū apprehendent. Crude
les sunt & immisericores. uox eorū quasi ma
re sonabit & super equos ascendet sicut uir
pauis ad preliū contra te filia babilonis. Au
diuit rex babilonis famā eorū & dissolue
sunt manus eius angustia apprehendit eū
dolor quasi parturientem. Ecce quasi leo a
scendet de superbia iordanis ad pulchritudi
nem robustā quia subito eū currere faciā
ad illā. Et quis erit electus quem pponā ei.
Uis enim similis mei & quis sustinebit me.
Et qđ ē iste pastor q̄ resistat uultui meo.
Propterea audite consiliū dñi. qđ mente
concepit aduersū babilonem & cogitatio
nes eius quas cogitauit super terrā chaldeę.
nō detaxerunt eos paruuli gregū nō dissipa
tū fuerit cū ipsis habitaculi eorū. A uoce
captiuitatis babilonis cōmota ē terra &
clamor inter gentes auditus est. **H**ec dicit
dñs. Ecce ego suscitabo super babilonem et
super habitatores eius q̄ cor suum leuauerunt
contra me quasi uentū pestilentem & im
pō in babilonem uentilatores & uentilabit
eā & demolientur terrā eius qm̄ uenerunt
super eā undiq; in die afflictionis eius. Non
tendat q̄ tendit arcū suum & nō ascendat
loricatus. Nolite parere iuuenib; ei. inter
ficite omnem militiā eius & cadent in tēfecū
in terra chaldeorū & uulnerati in regionib;
eius qm̄ nō fuit induatus isrl̄ & iuda ad dñm
suo deo exercituum. Terra autē eorū repleta ē
delicto a scō isrl̄. fugite de medio babilonis
& saluet unusquisq; animā suā. Nolite
tacere super iniquitates eius qm̄ tempus
ultionis ē dñō. uicissitudinem ipse retri
buet ei. Calix aureus babilon in manu
dñi inebrians omnem terrā. De uino ei⁹

25
biberunt omnes gentes: & ideo commotus sunt.
Subito cecidit babilon: & contrita est. **V**lu-
late sup eam: tollite resinā ad dolorem ei⁹
si forte sanetur. **C**ircauiimus babilonē & nō ē
sanata: derelinquamus eā & eamus unus
quisq; in terrā suā: qm̄ puenit usq; ad celos
iudiciū eius: & eleuati sunt usq; ad nubes.
Paulit dñs iustitias nr̄as: uenite & enarre-
mus in syon opus dñi dī nr̄i. **A**ciute sagit-
tas: implete pharetras. **I**nscitauit domini
sp̄m regū medorū: & contra babilonem
mens eius ut pdat eā: qm̄ ultio dñi ē: ulgo
templi sui. **S**up muros babilonis leuate
signū: augete custodiam. **L**euate custodes:
preparate in fidias: quia cogitauit dñs
& fecit quicūq; locutus est: contra habita-
tores babilonis. **Q**uē habitas sup aquas
multas: locuples in thesauris: uenit finis
tuis pedalis p̄cisionis tue. **I**urauit dñs
exercituum p̄ animā suā qm̄ replebo te
hominib; quasi bruchis: & sup te celebra-
cantabitur. **Q**ui fecit terrā in fortitudine
sua: & p̄parauit orbem in sapientia sua: et
prudētia sua extēdit celos: dante co-
noctis: multiplicabuntur aquę in celo.
qm̄ eleuat nubes ab extremo terrę: ful-
gura in pluuiā fecit: & p̄durit uentos
de thesauris suis. **S**culptus ē omnis homo
a scientia: confusus est omnis conflator
in sculptis: quia mendax conflatio eius:
nec est sp̄s meus. **V**ana sunt opa: & risu
digna: in tempore uisitationis sue p̄bit.
Sicut hec pars iacob: q̄a q̄ fecit omnia
ipse est: & isrl̄ sceptrū hereditatis eius: dñs
exercituum nomen eius. **C**ollidis tinnichy
uasa belli: & ego collidā in te gentes: & di-
spidā in te regna: et collidā in te equum
et equitem eius: & collidā in te currum
& ascensorem eius: et collidā in te uirum
et mulierem: & collidā in te puerū & senē.

et collidā in te iuuenes & uirgines: et col-
lidā in te pastorem & gregem eius: & col-
lidā in te agricolā: & iugales ei⁹: & collidam
in te duces & magistrat⁹: et reddā babilon
& cunctis habitatorib;: **C**hal decem omē malū
qd̄ fecerunt in syon in oculis iur̄is ait dñs:
Ecce ego ad te mons pessifer: ait dñs: q̄ cor-
rūpis omnem terrā: **E**t tendā manū meam
sup te: & euoluā te de petris: & dabo te in
montem cōbustionis: & nō tollent de te
lapidem in angulū: et lapidē in fundamē-
ta: sed p̄ditus in eternū eris ait dñs. **L**e-
uate signū in terra: clangite bucina in gē-
tibus. **S**anctificate sup eā gentes: & nuntiate
contra illam regib; ararath: menim: & ascē-
nez: numerate contra eā capsar: adducite
equum: quasi bruchū aculeatū. **S**anctificate
contra eā gentes: reges medie: & duces eius:
& uniuersos magistratus eius: cunctā q;
terram potestatis eius: & cōmouebit terra
& turbabit: quia cinglaui contra babilonem
cogitatio dñi: ut ponat terram
babilonis desertā: & inhabitabilem. **E**s-
sauerunt fortes babilonis a p̄lio: habita-
uerunt in p̄sidis: deuorati sunt robur ei⁹:
& facti sunt quasi mulieres. **I**ncensa sunt
tabernacula eius: & contriti sunt necelesq;
Current obuiā currenti ueniet: & nuntius
obuiā nuntianti: ut annuntiet regi babilo-
nis quia capta ē ciuitas: a summo usq; ad fū-
mū: & uada p̄occupata sunt: & paludes
incense sunt igni: & uiri bellatores cō-
bati sunt: q̄a hec dicit dñs exercituum
d̄s isrl̄: **F**ilia babilonis quasi area: tēp⁹
trituri ei⁹ adhuc modicū: & ueniet temp⁹
messionis ei⁹: **C**omedit me: deuorauit me
nabuchodonosor rex babilonis: reddidit me
quasi uas mane: obsorbuit me quasi dra-
cho: repleuit uentrem suum teneritudi-
ne mea: et eiecit me iniquitas adūsū me:

et caro mea super babilonem dicit habitatio
syon et sanguis meus super habitatores chaldaee
dicit iherusalem. Propterea hec dicit dominus. Ecce ego iu-
dicabo causam tuam et ulciscar ultionem tuam
et desertum faciam mare eius et siccabo ueniam eius
et erit babilon in cumulos habitatio dracho-
num stupor et sibilus eo quod non sit habitator.
Simul ut leones rugiant excrucientur comas ue-
luti canis leonum. In calore eorum ponam potum eorum
et inebriabo eos ut sopiant et dormiant somp-
num sempiternum et non consurgant dicit dominus.
Iudicabo eos quasi agnos ad uictimam quasi ar-
etes cum hedis. Quia capta est selsach et comprehensa
est in clauis uniuersae terrae. Quia facta est in stu-
porem babilon inter gentes. Ascendit super
babilon mare et multitudo fluctuum elapsa
est. Facte sunt ciuitates eius in stuporem terra
inhabitabilis et deserta terra in qua nullus
habitet nec transeat per eam filius hominis. Et
uisitabo super bel in babilone et eiciam quod
absorbuerat de ore eius et non confluent ad
eum ultra gentes. Si quidem et murus babilonis
corruet. Egre dimini de medio eius populus meus
ut saluet unusquisque animam suam ab ira furo-
ris domini ne forte mollescat cor uestrum et timeant
audire qui audiet in terra et ueniet in anno
auditionis et post hunc annum auditio et iniqui-
tas in terra et dominator super dominatorem.
Propterea ecce dies ueniunt et uisitabo super
sculptilia babilonis et omnis terra eius
confundetur et uniuersi interfecit eius cadent
in medio eius. Et laudabunt super babilonem
caeli et terra mare et omnia quae in eis sunt
quia ab aqilone uenient ei prodones ait dominus.
Et quia fecit babilon ut caderent occisi in is-
rahel sic de babilone cadent occisi super uniuersam
terram. Qui fugistis gladium uenite nolite
stare. Recedamini pectus domini et iherusalem asce-
dat super cor uestrum. Confusi sumus quoniam audimus
multum obprobria operum ignominia facies nostras

quia uenerunt alieni super sanctificationem
domus domini. Propterea ecce dies ueniunt ait dominus
et uisitabo super sculptilia eius et in omni terra
eius mugiet uulneratus. Si ascenderit babilon
in celum et firmauerit in excelso robur suum
a me uenient uastatores eius ait dominus. Vocem
moris de babilone et confectio magna de terra
chaldaeorum quoniam uastauit dominus babilonem et
perdidit ex ea uocem magnam et sonabant fluctus
eius quasi aquae multae. Pedit sonitus uor-
eorum quia uenit super eam id est super babilonem
predo. Et apprehensi sunt fortes eius et emarent
arcus eorum quia fortis ultor dominus reddens retribuet.
Et inebriabo principes eius et sapientes eius
duces eius et magistratus eius et fortes eius et dormi-
ent sompno sempiterno et non erigantur ait rex
domini exercituum nomen eius. Hec dicit dominus
exercituum. Murus babilonis ille latissimus
fossione fodietur et portae eius exelsum ignem
comburent et labores populorum ad melum et
gentium in igne erunt et disperibunt.

Verbum quod precepit iheremias propheta saraie filio
nerie filii maasie cum pgeret cum sedechia
rege in babilonem in anno quarto regni eius.
Saraia autem erat princeps prophetiae. Et scripsit
iheremias omne malum quod uenturum erat
super babilonem in uno libro omnia uerba hec
quae scripta sunt contra babilonem et dixit
iheremias ad saraiam. Cum ueneris in babilonem
et uideris et legeris omnia uerba hec di-
ces. Domine tu locutus es super locum istum ut
disperderetur et non sit quicquam habitet ab ho-
mine usque ad pecus ut sit perpetua solitudo.
Cumque compleueris legere librum istum ligabis ad
eum lapidem et proieceris illum in medio eufraten
et dices. Sic submergetur babilon et non con-
surgit a facie afflictionis. Quia ego adduxi
super eam et dissoluetur. **F**ilius uiginti
et unius anni erat sedechias cum regnare ce-
pisset. Undecim annis regnauit in iherusalem.

et nomen matris eius amithal filia there-
mie de lobna. Et fecit malū in oculis dñi
iuxta omnia que fecerat ioachim. qm̄ fu-
re dñi erat in iherl̄m & in iuda usq; q̄ pro-
ceperat eos a facie sua. & recessit sedechias re-
ge babilonis. factū ē aut̄ in nono anno reg-
ni eius. in mense decimo decima mensis
uenit nabuchodonosor rex babilonis. ipse
& omnis exercitus eius aduersus iherusalē
et obsederunt eā. Et edificauerunt contra eā
munitiones in circuitu. & fuit ciuitas obses-
sa usq; ad undecimū annū regni sedechie.

Mense aut̄ quarto nona mensis obtinuit
fames in ciuitate. & n̄ erat alim̄ta pp̄lo t̄re.
& disrupta ē ciuitas. & om̄s iuri bellatores
eius fugerunt. & exierunt de ciuitate nocte
p̄ m̄ā portē quē ē inter duos muros. & duxit
ad ortū regis. chaldeis obsidentib; urbem.
in giro. & adierunt p̄ m̄ā quē ducit ad he-
remū. P̄sequutus ē aut̄ exercit̄ chaldeorū
regem. & apprehenderunt sedechiā in de-
serto. qd̄ ē ihericho. & omnis comitatus eus
diffugit a deo. Cūq; cōprehendissent regem
adduxerunt eū ad regem babilonis in re-
blata. que est in terra emath. & locutus est
ad eū iudicia. Et iugulauit rex babilonis
filios sedechie in oculis eius. sed et omnes
p̄ncipes iude occidit in reblatha. & oculos
sedechie erunt. & uinxit eū cōpedib;. et adduxit
eū rex babilonis in babilonem. & posuit eū
in domū carceris usq; ad diem mortis eius.

In mense aut̄ quinto decima mensis. ipse est
annus nonus decimus nabuchodonosor regis
babilonis. uenit nabuzardan princeps mi-
litie. q̄ stabat corā rege babilonis in iherl̄m.
& incendit domū dñi. & domū regis. & om̄s
domos iherl̄m. & omnem domū magnam
igne cōbussit. et omnem murū iherl̄m per-
circuitū destruxit cunctis exercit̄ chalde-
orū. q̄ erat cū magistro militie. De paup̄

aut̄ populi & de reliquo uulgo qd̄ reman-
serat in ciuitate. et de pfugis q̄ transsugerāt
ad regem babilonis. & ceteros de multitudine.
transiit nabuzardan princeps militie.
De paup̄ib; ū t̄re reliquid nabuzardan
princeps militie uinctores & agricolas.
Columnas quoq; ereas quę erant in domo
dñi & bases. & mare ereū qd̄ erat ī domo dñi
confregerunt chaldei. et tulerunt om̄e es-
carū in babilonem. & lebetas. & ciragras.
& psalteria. et phialas. & mortariola. & oīa
uasa preta. quę in ministerio fuerāt tulle-
runt. et ydrias. & chimiamatheria. & uireos.
& pelues. et candelabra. & mortariola. et sciato.
quotq̄ aurea aurea. & quotq̄ argentea argentea.
Tulit magister militie columnas duas. et
mare unū. utulos duodeci ereos qui erant
sub basibus. quas fecerat rex salomon in domo
dñi. N̄ erat pondus eris omnū uasoz horū.
De columpnis aut̄ decem & octo cubiti alti-
tudinis erant in columna una. & funiculus
duodecim cubitoz circūbat eā. Porro grossi-
tudo eius. quattuor digitoz. & mirisecus
erat cana. et capitella sup̄ unāq; grea. Alti-
tudo capitelli unius quinq; cubitoz. & retia-
cula. & malagranata. centū retaculis circū
dabant. & retacula. & malagranata nona-
ginta & sex dependentia. Om̄ia malagrana-
ta centū retaculis circūdabant. Et tulit
magister militie saraiam sacerdotē p̄mū.
& sophoniā sacerdotem secundū. & tres
custodes uestibuli. et de ciuitate tulit eu-
nuchum unū. q̄ erat p̄positus sup̄ uiros
bellatores. et septem uiros de his q̄ uide-
bant faciem regis. q̄ inuenti sunt in ciuita-
te. & scribā principem militū. q̄ p̄babat
tyrones. & sexaginta uiros de populo terre.
q̄ inuenti sunt in medio ciuitatis. Tulit
aut̄ eos nabuzardan magister militie. et
dixit eos ad regem babilonis in reblatha.

et percussit eos rex babilonis. & interfecit eos
in reblacha in terra emach. & translatus ē
iuda de terra sua. Iste est populus quem
transiulit nabuchodonosor. In anno septi-
mo. iudeos tria milia. & uingiti tres. in an-
no octauodecimo nabuchodonosor de ihe-
rusalem animas octingentas triginta duxit
in anno uicesimo tertio nabuchodonosor.
transiulit nabuzardan princeps militie
iudeorum animas septingentas. quadra-
ginta quinque. Omnes igitur anime quattuor
milia sexcentę. Et factum ē in trigesimo
septimo anno transmigrationis ioachim
regis iude. duodecimo mense. uicesima
quinta mensis. eleuauit euylmerodach
rex babilonis ipso anno regni sui caput
ioachim. regis iuda. & eduxit de domo
carceris. & locutus ē cū eo bona. & posuit
thronum eius sup thronum regum. q̄erant
post se in babilonem. & mutauit uestimenta
carceris eius. & comedebat panem corā eo.
cunctis diebus uite sue. & cibaria eius ci-
baria perpetua dabantur ei a rege babilo-
nis. statuta p singulos dies. usq; ad diē
mortis sue. cunctis diebus uite eius.

De oratione et sacrificio pro uita

Habuchodonosor

Et hec uerba libri q̄ scripsit baruch
filius nerie filii maasie filii se-
dechie filii sedechie filii helchie.
in babilonia in anno quinto in septima
mensis. in tempore quo ceperunt chaldei
iherusalem. & succenderunt eā igni. Et
legit baruch uerba libri huius ad aures
iechonie filii ioachim regis iuda. & ad au-
res uniuersi populi uenientis ad librum.
& ad aures potentium filiorum regum. & ad au-
res populi a minimo usq; ad magnum
eorum. habitantium in babilonia. ad flumē
fudj. & audientes ieiunabant. & plora-

bant. & orabant in conspectu domini. & colle-
gerunt pecuniam secundum quod poterat unus
cuiusque manus. & miserunt in iherusalem
ad ioachim filium elchie filii salom sacer-
dotem. & ad sacerdotes. & ad omnem populum.
qui inuenti sunt cū eo in iherusalem. cū acciperet
uasa templi domini que ablata fuerant de tem-
plo. reuocare in terram iuda. decima die
mensis illius anni. uasa argentea. que sūt
sedechias filius iosie rex iuda. postquam
cepit nabuchodonosor rex babilonis recho-
nia & principes. & uinctos. & potentes. &
populum terre ab iherusalem. & eduxit eos in ba-
bilonia. & dixerunt. Ecce misimus ad uos
pecuniam. de qua emite holocaustum nata.
& thus. & facite manna. et offeretis pro pecca-
to ad aram domini dei nostri. & orate pro uita nabu-
chodonosor. regis babilonis. & pro uita bal-
thasar filii eius. ut sint dies ipsorum sicut
dies celi sup terram. & det dominus uirtutem
nobis. & illuminet oculos nostros. ut ui-
uamus sub umbra nabuchodonosor regis
babilonis. & sub umbra balthasar filij eius.
& seruamus eis multis diebus. & inueniamus
gratiam in conspectu eorum. & pro nobis ipsis
orate ad dominum deum nostrum. quia peccauimus
domino deo nostro. & non est auersus finis eius a
nobis. usq; in hunc diem. & legite librum
istum quem misimus ad uos recitari in tem-
plo domini in die sollempni. & in die oportuno.
& dicetis. Dominus deus noster iusticia. nobis autē
confusio faciei nostre sicut dies hec. omnis iuda
& habitantibus in iherusalem. regibus nostris. & prin-
cipibus nostris. sacerdotibus nostris. & prophetis nostris.
& patribus nostris. Peccauimus ante dominum deum
nostrum. & non credidimus diffidentes in eum.
et non fuimus subiectibiles illi. & non obaudi-
uimus uocem domini dei nostri. ut ambularemus
in mandatis eius que dedit nobis. A die
qua eduxit patres nostros de terra egypti.

usq; in hunc diem. eramus incredibiles
ad dñm dñm nr̃m. et dissipati recessimus
ne audiremus uocem ipsius. & adheſerēt
mala multa. et maledictiones. que con
stituit dñs moysi seruo suo. qui eduxit
patres nostros de terra egypti. dare nobis
terrā fluentem lac et mel. sicut hodie
na die. et n̄ audiuiſimus uocem dñi dñi
nr̃i. sedm̄ omnia uerba ppharū. quos
misit ad nos. 7 adhibuimus unusquisq;
in sensum cordis sui. maligne opari. dñs
alienis. facientes mala ante oculos dñi dñi
nr̃i. Ppter qđ statuit dñs dñs nr̃ uerbum
suum qđ locutus ē ad nos. 7 ad iudices no
stros. qui iudicauerunt isrl̄. & ad reges nr̃os.
et ad p̄ncipes nr̃os. & ad omnem isrl̄. 7 iudā.
ut adduceret dñs sup̄ nos mala magna.
que n̄ sunt facta sub cēlo. quemadmodum
sunt facta in iherl̄m. sedm̄ que scripta sunt
in lege moysi. ut manducaret hō carnes
filii sui. et carnes filie sue. & dedit illos
sub manus regū omnū qui sunt in circuitu
nr̃o. in m̄p̄p̄m̄ & in desolationem. 7 i om̄ib;
populis q̄ nos dispersit dñs. et facti sumus
subitus. & n̄ supra. quia peccauimus dñō
dō nr̃o. n̄ obaudiendo uocē ipsius. Unō dō
nr̃o iustitia. nobis autē 7 patrib; nostris
confusio faciei. sicut dies hec. que locutus ē
dñs sup̄ nos omnia mala hec q̄ uenerūt
sup̄ nos. & n̄ sumus deſpecti facie dñi dñi
nr̃i. ut reuerteremur unusquisq; nr̃m
a uis suis pessimis. & uigilauit domus
in malis. & adduxit ea sup̄ nos. quia
iustus est dñs in omnib; opib; suis. que
mandauit nobis. & n̄ audiuiſimus uocem
ipsius. ut iremus in p̄ceptis dñi. q̄ dedit
ante faciem nostrā. Et nunc dñe deus
isrl̄. q̄ eduxisti plebem tuā. de terra e
gypti in manu ualida. et in signis. 7 in
p̄digis. & in uirtute tua magna. et

in brachio excelso. et fecisti ē nom̄. sicut
dies iste. peccauimus. impie egimus. iniqui
gessimus. dñe dñs in omnib; iustis tuis.
Auertat ira tua a nobis. q̄a derelicti sumus
pauci inter gentes. ubi dispersisti nos. Et audi
dñe p̄ces nostras. & orationes nostras. & adue
nos ppter te. et da nobis inuenire grām ante
faciem eorū. q̄ nos abduxerunt. ut sciat
om̄is terra. q̄a tu es dñs dñs nr̃. & q̄a inuo
catū est nomen tuum sup̄ isrl̄. 7 sup̄ gentē
ipsius. Respice dñe de domo scā tuā i nos
7 inclina aurem tuā. 7 audi. ap̄ oculos tuos
& uide. q̄a tū mortui q̄ in inferno sunt
quorū sp̄s acceptus ē. a uiscerib; suis
dabunt honorem. & justificationē dñō.
sed anima que tristis ē sup̄ magnitudinē
et incedit curua. et infirmus. et oculi
deficientes. & anima esuriens dat ē glo
riā. et iustitiā dñō. q̄a n̄ sedm̄ iustitias
patrū nr̃orū. n̄ fundim̄ misericordiam ante
conſpectū tuū dñe dñs nr̃. sed quia misisti
irā tuā. et furorem tuum. sup̄ nos. sicut
locutus es in manus puerorū tuorū. ppharū
dicens. sic dicit dñs. Inclinate humerū
ur̄m. et ceruicem ur̄am. & opa facite regi
babilonis. et sedebitis ad terrā quā dedi
patrib; ur̄is. Qđ si n̄ audieritis uocē dñi
dñi ur̄i. opari regi babilonie. defectionem.
faciā de ciuitatib; iuda. et a foris iherl̄m.
et auferā a uobis uocem iocunditatis. & uo
cem gaudimonia. et uocem sponsi. & uocē
sponsę. & uocem ip̄s. et erit om̄is terra
sine uestigio ab inhabitantib; eā. Et n̄ au
dierunt uocem tuā. ut operarentur regi
babilonie. et statisti uerba tua que locu
tus es. in manib; puerorū tuorū. ppharū.
ut pferrent ossa regū nr̃orū. & ossa patrum
nr̃orū. de loco suo. & ecce sunt. p̄dicta in ca
lore solis. et in gelu noctis. & mortui sunt
in dolorib; pessimis. 7 in fame & i gladio

et in emissione: & posuisti templū in quo inuo-
catū ē nomen tuum in ipso sicut hec dies: ppter
iniquitatem domus isrl̄: & domus iuda: & fecisti
in nobis dñe d̄s n̄r scdm̄ omnem benignitatē
tuā. et scdm̄ omnem miserationē tuā illam
magnā. sicut locutus es in manu pueri tui
moys̄: in die qua p̄cepisti ei scribere legem
tuā. corā filiis isrl̄ dicens: Si n̄ obaudieris
uocem meā. ambitio hęc magna et multa
conuerteret in minimū. inter gentes quo ego
disp̄dā illos: q̄a scio qd̄ me n̄ audiet. Pops
enī dura ceruice est: & conuerteret ad cor suū.
in terra captiuitatis sue: & scient qm̄ ego sū
dñs d̄s ip̄s: et dabo eis cor & audiet auris.
et laudabunt me in terra captiuitatis sue
& memores erunt nominis mei: & auertēt
se a dorso suo duro. et a malignitatib⁹ suis.
q̄a reminiscēt patrū suorū q̄ peccauerunt
in me: & reuocabo illos in terrā quā iurau
patr̄b⁹ eorū. Abrahā. ysaac & iacob. & domina-
bunt eī. et multiplicabo eos: & n̄ minora-
bunt. & statuā illis testamētū alterū sem-
piternū. ut sim illis in dñm. & ipsi erunt in
in populū: et n̄ mouebo āpl̄ poplū meū.
filios isrl̄ a terra quā dedi illis: et nunc
dñe omnipotens d̄s isrl̄. anima inangu-
stis. & sp̄s anxius clamat ad te. Audi dñe
et misere. q̄a d̄s es misericors: & misere
n̄r. q̄a peccauimus ante te: q̄ tu sedes ī sem-
piterno. & nos p̄ibimus in euum. Dñe deus
om̄ps isrl̄. audi nunc orationē mortuorū
isrl̄. et filiorū ip̄s. q̄a peccauerunt ante te
& n̄ audierunt uocem dñi d̄i sui: et agglu-
tinata sunt nobis mala. Noli meminisse
iniquitatis patrū nr̄orū. sed merito manus
tuas: & nomen tuū in tēpore isto. q̄a tu es
dñs d̄s n̄r. & laudabim⁹ te dñe. q̄a ppter
hoc dedisti timorem tuū in cordib⁹ nr̄is
ut inuocemus nom̄ tuum & laudem⁹ te
in captiuitate nr̄a. q̄a conuertim⁹ iniquitatē

patrū nr̄orū q̄ peccauerunt ante te: & ecce
nos hodie in captiuitate nr̄a sumus. q̄ uos
disp̄sisti in imperiū. et in maledictū. & in
peccatū. scdm̄ om̄s iniquitates patrū nr̄orū
qui discesserunt a te dñe d̄s n̄r. *De doctrina*

Audi isrl̄ mandata uite *xp̄iana* *myiat*.
Aurib⁹: p̄cipe ut scias prudentiā. Quid est
isrl̄: qd̄ in terra inimicorū es. In ueterasti in
terra aliena. conuinctus es cū m̄ctus:
deputatus es cū descendentib⁹ in infernum.
Dereliquisti fontem sapientiē. In uia dei
ambulasses: habitasses in pace sempiterna.
Disce ubi sit sapientia. ū sit uir. ū sit iūel
lectus: ut scias simul ubi sit longauitas
uite. & uictus ubi sit lumen oculorū & pax.
Q̄ si inuenit locū eius: & q̄ si inuenit in the-
sauris eius. Vbi sunt principes gentiū. et
q̄ dominant sup̄ bestias que sunt sup̄ terrā:
q̄ in aui⁹ cel̄i ludent. q̄ argentū thesaurizat
& aurū in q̄ confidunt homines: & n̄ ē finis
acquisitionis eorū. q̄ argentū fabricant et
solliciti sunt. nec ē inuentio op̄m illorum.
Exterminati sūt. & ad inferos descenderunt:
& alii in loco eorū successerunt. Iuuenes
uiderunt lumen: & habitauerunt super
terrā. Viā autē discipline ignorauerunt:
neq̄ intellerunt semitas eius: neq̄ filij eorū
susceperunt eā. A facie ip̄s longe facta ē.
N̄ ē audita in chanaan: neq̄ uisa est in
theman. filij q̄q̄ agar q̄ ex q̄ fuerunt pru-
dentiā que de terra ē. & negotiatores terre
theman. & fabellatores & er̄ q̄ sitores. ^{prudentes et} intelli-
gentes: uia autē sapientiē nescierunt: neq̄
cōmemorati sunt semitę eius. O isrl̄: quam
magna domus d̄i & ingens: locus possessionis
eius magn⁹. & n̄ habet finē. excelsus & inuis.
Ibi fuerunt gigantes nominati: illi q̄ ab imo
fuerūt statura magna. scientes bellū. N̄
hos elegit d̄s. neq̄ uia discipline dedit illis:
et p̄ierunt ppter insipientiā suā. Quis

Ascendit in celū & accepit eā & deduxit eā
de nubibus. **Q**uā transiret autē mare et in
uenit eā & attulit sup aurū electū. **Q**uā
qui possit scire uias eius neq; q̄ exquirat
semitas eius. Sed q̄ scit uniuersa nouit eam.
& inuenit eā prudentia sua. **Q**uā p̄pauit t̄ra
in eterno tempore & repleuit eā pecudib;
et quadrupedib;. **Q**uā emittit lūm & uadit
& uocauit illud. 7 obaudit illum tremore.
Stellę autē lumen dederunt in custodiis
suis & letatę s̄. Vocatę s̄. & dixerūt assūm;
et lixerūt eę cū iocunditate. q̄ fecit illas.
hic de xp̄o dic̄ hic d̄s nr̄ & n̄ est imabit
Alius ad illū. hic adinuenit omnem uiam
disciplinę & tradidit illā iacob puero suo.
& isrl̄ electo suo. Post hec interris uisus est.
et cū hominib; conuersatus est.

Hic liber mandatorū d̄i & lex quę est
in eternū. Om̄s q̄ tenent eā ad uitā q̄ aut
dereliquerunt eā in morte. Conuertere iacob.
& apprehende eā. Ambula p̄uā ad splendo
rem eius. contra lumen eius. Ne tradas alte
ro gl̄am tuā. et dignitatem tuā genti alie
nę. Beati sumus isrl̄. q̄m que d̄o placent
nobis manifesta s̄. Animequior esto ppl̄s
d̄i. memorabilis isrl̄. Veni. data estis
gentib;. n̄ in p̄ditionem. sed p̄pter qd̄ in ira
ad iracundiā. puocastis d̄m. traditi estis
aduersariis. Eracerballis enī eū q̄ fec̄ uos
d̄m eternū. imolantes demonis & n̄ deo.
obliti autē estis d̄m q̄ nutruit uos. & contig
istis nutricei ur̄am iherl̄m. Uidi enim
iracundiā. A deo uenientē uobis et dixi.
Audite confines syon. adduxit enī in d̄s
luctū magnū. Uidi enī captiuitatē po
puli meę. filioę meę. et filiarū. quam
sup̄duxit eternus. Nutriū illos cū iocundi
tate. dimisi autē illos cū fletu et luctu.
vox eccl̄e i p̄secutioē dep̄mentib; 7 m̄tib;
Nemo gaudeat sup me uiduā & desolatā.

A multis derelicta sū. p̄pter peccata filioę meę.
quia dedimauerunt a lege d̄i. iustitias autē
ipsius nescierunt. nec ambulauerunt p̄uā
mandatorū d̄i. neq; p̄ semitas ueritatis eius.
cū iustitia ingressi sunt. Veniant confusione
syon. et memorent captiuitatē filioę & filia
mearū. quā sup̄duxit in eternus. Adduxit
enī sup̄ illos gentem de longinquo. gentem
imphā. et alterius lingue. q̄ n̄ s̄ reueritę
seni. nec puerorū miseri sunt. & abduxerūt
dilectos uisus. et a filiis umcā desolauerūt.
Ego autē qd̄ possū adiuuare uos. Quoniam
adduxit sup̄ uos mala. ipse eripiet uos de
manib; inimicorū ur̄orū. Ambulate filij am
bulate. ego autē derelicta sū sola. Exi
me stola pacis. indui autē me sacco obsec
tionis. & clamabo ad altissimū in dieb; meę.
Animequiores esto filii. clamate ad d̄m
ut eripiat uos de manu principū iniquorū.
Ego autē sp̄au i eternū salutem ur̄am.
& uenit in gaudiū a seō sup̄ misericordiā.
quę ueniet uobis ab eterno salutarī ur̄o.
Emisit enī uos cū luctu. et ploratu. redu
cet autē in d̄m uos cū gaudiū & iocunditate.
in sempiternū. Sicut enī uiderunt uicines
syon captiuitatem ur̄am. sic uidebunt et
in celeritate salutem ur̄am a deo. quę sup̄
ueniet nobis. cū honore magno. & splendo
re eterno. Filii patienter sustinete iram.
quę sup̄uenit uobis. P̄secutus ē enī te in
micustinis. sed cito uidebis p̄ditionē ipsius.
et sup̄ ceruices ascendes. Delicati mei abula
uerunt in alapas. ducti sunt enī ut grex
direptus ab inimicis. Animequiores esto
filii. et clamate ad d̄m. erit enī memoria
ur̄a ab eo q̄ ducit uos. Sicut enī fuit sens
ur̄. ut erraretis a deo. decies tantū iterum
conuercentes requiretis eū. **Q**uā induxit
uobis mala. ipse rursum adducet uobis sem
piternā iocunditatem. cū salute uestra.

Animequior esto iherlm. et hortat' eni te qui
te nominauit. Nocentes parebunt. q' te uicta
uerunt. & qui gratulati sunt in tua ruina
pumentur. ciuitates quib; seruiuerunt filij
tui pument'. Quis accepit filios tuos. sicut
gausa e' in ruina tua. & letata e' in tuocasu.
sic contristabit' in sua desolatione. & ampu
tabitur exaltatio multitudinis eius. et gau
dium tuu' eius erit in elatu'. Ignis eni supue
nit ei ab eterno. in longiturnis dieb; et habi
tabit' a demonis in multitudine temporis.
Circu' spice iherlm ad oriente. & inde iocun
ditatem tibi a do uenientem. Ecce eni ueni
unt filij tui. quos dimisisti dispersos. ueniunt
ad collecta' ab oriente. usq; ad occidentem.
in uerbo sci gaudentes. in honorem di. **De
glia. exlesis. & resurrectione sanctoru'**
Erue te iherlm. stola luteis. & ueracionis tue.
& indue te decorem & honorem eius. q' a do
tibi est. in sempiterna gla. Circu'dabo te
diploude deo iusticie. & imponent uictorem
suum in te. qui in celo est. Nominabit' eni
tibi nomen tuum a deo in sempiternu'. par
uistic. & honor pietatis. Erurge iherlm. et
sta in excelso. & circu' spice ad oriente in uer
bo sci gaudentes di memoria eriet' abste
pedib; ducti ad inimicos. Adducet eni illos
dñs ad te portatos in honorem. sicut filios
regni. Constituit eni dñs humiliare omne
montem excelsum. & rupes phernes. & con
ualles replere. in equalitatem terre. ut am
bulet isrl' diligenter in honorem di. Ob
umbrauerunt autē silue. et omē lignu'
suauitatis isrl'. mandato di. Adducet eni
dñs isrl' cū iocunditate in lumine maie
statis sue. cū misericordia & iusticia que
est ad ipso. **Explicit pphia jeremie. Incipit
exemplū epī. quā misit iherimias ad adue
tos captiuos i babilonia a rege babilonie.
ut mīnaret illis scdm qd pceptū ē illi a deo.**

Propter peccata que peccastis ante dñm
abducemini in babilonia captiui. ad
nabuchodonosor regem babilonia. Ingre
si itaq; babilonia. eritis illic annis plur
mis. & temporib; longis. usq; ad generat
iones septē. Post hoc autē educā uos inde
cū pace. nunc autē uidebitis in babilonia
deos aureos. & argenteos. & lapideos. et lig
neos in humeris portari. ostentantes in ec
clis gentib;. Videte g' ne & uos similes effici
mini. factis alienis. et metuant. & metus
uos capiat in ipsis. Visa itaq; turba. de
retro. & ab ante. adorantes dicite. in cordib;
urib;. & oportet adorari dñe. Angelus autē
meus uobiscū ē. ipse autē exeret animas
urās. Nā lingua eorū polita a sabo. ipsa
etiā inaurata. et inargentata falsa sunt.
& nō possunt loqui. & sicut uirginiamanti
torques ornamento. ita accepto auro fabricati
sunt. Coronas certe habent aureas. super
capita sua diu illorū. unde subtra bent sa
cerdotes ab eis aurū. et argentū. & erogāt
in semet ipsis. Hant autē ex ipso pstitinis.
et meretrices ornant. & iterū cū recipiunt
illud a meretricib;. ornant deos suos. hi
autē nō libāntur ab erugine & tinea. opus
autē illis ueste purpurea. extergent facie
ipsorū. ppter puluerem domū. q' ē plurimū
inter eos. sceptrū autē habet ut homo. si
cut iudei regionis. q' in se peccantem
nō interficit. habet etiā gladiū in manu
& securē. se autē debello & a latronibus
nō liberat. Vnde uobis notū sit qd nō sit dñs.
nec g' ueneritis eos. Sicut eni uas homi
nis contractū in utile efficit'. tales sūt
& diu corū. Constituit illis in domo. oeu
li corū pleni sunt puluere. a pedibus
introducunt. & sicut alicui q' regem of
fendit. circu' septē sunt janue. aut sicut
ad sepulchrū. adductū mortuū. ita turat

Vnde collas filios tuos ab au
tem sale & igni ad occidere

sacerdotes hostia claustris et seris. ne a latronibus expolient. Lucernas accendunt illis equidem multas ex quibus nullam uidere possunt. Sunt autem sicut trabes in domo. corda uero eorum dicunt dirigere. serpentes qui de terra sunt. dum comedunt eos et uestimenta eorum. non sentiunt. Nigrescunt facies eorum a fumo. qui in domo fit. supra corpus eorum et super caput uolant nocturne et hyrundines. et aues etiam similes et ceterae. Unde scietis quia non sunt dii. Ne ergo timueritis eos. Aurum etiam quod habent ad speciem est. Nisi aliquis ex ter scribit ruginem. non fulgebunt. Neque enim dum conflarent sentiebant. ex omni pretioempta sunt. In quibus spiritus non est in ipsis. sine pedibus in humeris portantur. ostentantes ignobilitatem suam hominibus. Confundant etiam qui colunt ea. Propterea si ceciderint in terram a semet ipsis non surgent. neque si quis eum statuerit rectum. pro semetipsum stabit. et sicut mortuus munera eorum illis apponent. Hostias eorum sacerdotes ipsorum uendunt. et abutuntur. Similiter et mulieres eorum discerpent. neque infirmo. neque iudicanti aliquid ipsis. de sacris faciens eorum fetae et menstruae contingunt. Scietis itaque ex his quia non sunt dii. ne timeatis eos. Unde enim uocant dii. Quia mulieres apponunt diis argentis. et aureis et ligneis. et in domibus eorum sacerdotes sedent. habentes tunicas scillas. et capita. et barbam rasam. quorum capita nudata sunt. rugiunt autem clamantes contra deos suos. sicut in cena mortui. et uestimenta eorum auferent sacerdotes. et uestiunt uxores suas et filios suos. neque si quid mali patientur ab aliquo. neque si quid bonum poterint retribuere. neque regem constituere possunt. neque auferre. similiter neque diuitias dare possunt neque malum retribuere. Si quis illis uocem uo-

uerit et non reddiderit. nec hoc requirent. Hominem a morte non liberant. neque infirmum a potentiore eripient. hominem cecum ad uisum non restituent. De necessitate hominem non liberabunt. iudex non miseribuntur. neque orphanus bene facient. Lapidibus de monte similes sunt dii illos lignei. et lapidei. aurei. et argentei. qui autem colunt illa. confundent. Quomodo ergo est mandatum et aut dicendum illos esse deos. Ad huc enim ipsis chaldeis. non honorantibus ea. qui cum audierint mutum non posse loqui. offerunt illi ad bellum. postulantes ab eo loqui. quasi possint sentire. qui non habent motum. et ipsi cum intellererint relinquunt ea. sensum enim non habet ipsi dii eorum. Mulieres autem circumdatis fimbriis in uillis sedent. suadentes ossa oluari. Cum autem aliqua ex ipsis attrita ab aliquo transeunte dormierit. primum suae exprimat. quod ea non sit digna habita. sicut ipsa. neque simul eius disruptis sit. Quomodo ergo est mandatum. aut dicendum illos esse deos. A fabris autem. et ab aurificibus facta sunt. nichil aliud egerunt. nisi quod duo uolunt. sacerdotes. Aurifices. Ipsi etiam qui ea faciunt. non sunt multi temporis. Nam quod ergo possunt quae ab ipsis fabricata sunt esse dii. Relinquant autem falsa. et obprobrium postea futuris. Nam cum supuenerit illis pluuium. et mala. cogitant post se sacerdotes. ut se abscondant cum illis. Quomodo ergo sentiri debeat. quoniam dii sunt. quia nec de bello se liberant. neque de malis se eripiunt. Nam cum sint lignea et inaurata. et inargentata. sciet postea quia falsa sunt. gentibus. uniuersis. et regibus quae manifestata sunt. quia non sunt dii. sed opera manuum hominum. et nullum opus dei in illis. Unde ergo notum est quia non sunt dii. sed opera manuum hominum. et nullum opus dei in ipsis est. Reges regionum suscitant. pluuiam hominibus non dabit

iudiciū qđ n̄ discernent. neq; regionē libe-
 rabunt ab injuria. qđa nichil possunt sicut
 corniculę inter mediū celū et terrā. Et enī
 cū ceciderit ignis in medio deorū ligneorum.
 aureorū & argenteorū. sacerdotes qđe ipsorū
 fugient. et liberabunt. ipsi ū sicut trabes in
 medio cōburent. Regi autē & bello n̄ resistent.
 Qm̄ estimandū ē autē dicendū quia dñi sunt
 s̄ a furib; neq; a latronib; se liberabunt dñi
 lignei. & lapidei. et mairati. i. margarati.
 qđ; hii qđ fortiores sunt aurū. & argentū. et
 uestimētū & qđ coopti sunt auferent illis. rabi-
 bunt. nec sibi auxiliū ferunt. Itaq; melius
 est esse regem. ostentātem uirtutem suā. aut
 ual in domū utile. in qđ gloriabit qđ possidet
 illud. quā falsi dñi. Sol qđe & luna. et syda
 cū sint splendida. et omissa. ad utilitates
 obaudiunt. similiter et fulgur cū apparu-
 erit p̄spiciū est. idip̄s autē & sp̄s in omni
 regione spirat. et nubes qđ; cū impari fue-
 rit a dō pambulare uniuersum orbem
 p̄ficiunt qđ impari est eis. ignis etiā miss⁹
 desup. ut consumat om̄s filias. facit qđ
 p̄ceptū ē ei. hec autē neq; sp̄etib; neq; uir-
 tutib; uni eorū similia sunt. Vnde neq;
 estimandū ē. neq; dicendū esse illos deos.
 qñdo n̄ possunt neq; iudiciū iudicare. neq;
 facere hominib; Sciens itaq; quia n̄ sunt
 dñi. ne qđ timuerit eos. neq; enī regibus
 maledicet. neq; benedicet. Signa etiā i glo-
 gentib; n̄ ostendunt. neq; ut sol lucebunt
 neq; illuminabunt ut luna. Bestię meli-
 ores sunt illis. quę possunt fugere sub rectū.
 ac p̄desse sibi. Nullorūq; in nobis ē mani-
 festū. qđa sūt dñi. p̄t qđ ne timeatis eos.
 Nā sicut in cucumerario formido nichil
 n̄ custodit. ita sunt dñi ex lignei. et argē-
 rei. & mairati. Cōdē itē & in horto spina al-
 ba. supra quā omnis auis sedet. similiter
 & mortuo p̄ecto in tenebris. similes sunt

dñi illorū lignei. et mairati. & margarati.
 a purpura qđ; et marmore. quę super
 illud teneant. sciens itaq; quia n̄ sunt dñi.
 ipsi etiā postremo comeduntur. & erit opprobri-
 um in regione. Melior est homo iustus qui
 n̄ habet simulachra. nā erit lōge ab opprobriis.

Incipiunt lamentationes iheremie p̄phę
 qđ ē in titulo cynoth. cū absolutione lute

rarum hebraicis uo

t factū est post quā in capti-
 uitatem ductus est israhel.
 et iherlīm destructa est. sedet
 iherusalem flens. & plangit

lamentatione hac in iherlīm. & dicit **Aleph.**

Quomodo sedet sola ciuitas plena poplō.
 facta est quasi uidua. domina gentium.
 princeps p̄mptiarum facta ē sub tributo. **Bech.**

Plorans plorauit in nocte. et lacrimę eius
 in maxillis eius. Non est qui consoletur eā.
 ex omnib; caris eius. Omnes amice ei⁹
 spreuerunt eā. & facti sūt ei inimice. **Gimel.**

Migrauit iuda. p̄pter afflictionem. & mul-
 titudinem seruitutis. habitauit inter gē-
 tes. nec inuenit requiem. Om̄s p̄sequuto-
 res ei⁹. apprehenderunt eā itē angustia. **Helech.**

Quę syon lugent. eo qđ n̄ sunt qui ueniant
 ad sollempnitatem. Om̄s portę eius destructę.
 sacerdotes eius gementes. uirgines eius
 squalidę. et ipsa oppressa amaritudine. **He.**

Facti sunt hostes eius in capite. inimice ei⁹
 locupletati sūt. quia dñs locutus est sup̄ eā.
 propter multitudinē iniquitatū eius.
 paruuli eius ducti sunt in captiuitatē.
 a facie tribulantis. **Vau.**

Et egres-
 sus est a filia syon. omnis decor eius. fac-
 ti sunt principes eius uelud arietes. non
 inuenientes pascua. et abierunt absq;
 fortitudine. ante faciem subsequētis. **Zay.**

Et recordata ē iherlīm. dierū afflictionis
 suę. et p̄uaricationis omnium desiderabilium

suor: quę habuerat a dieb: antiquis: /
cū caderet populus eius in manu hostiū,
et n̄ esset auxiliator. **V**iderunt eā hostes:
et deriserunt sabbata eius. **berth.**
Peccatū peccauit iherl̄m: p̄pterea instabilis
facta est. Om̄s qui glorificabant eam
sp̄reuerunt illā. q̄m uiderunt ignomi
niā eius: ipsa aut̄ gemit: et conuersa est
retrosum. **Teth.** **S**ordes eius in pedi
bus eius: nec recordata est finis suę, depo
sita est uehementer: n̄ habens consolato
rem. **V**ide dñe afflictionem meā: q̄m
erectus est inimicus. **Ioth.** **M**anū suā
misit hostis ad omnia desiderabilia eius:
quia uidit gentes ingressas sanctuariū
suum: de q̄b: p̄cepas ne intrarent eccle
siam tuam. **Caph.** **O**mnis populus ei
gemit: & querens panem: dederunt
p̄tiosa queq: p̄ cibo. ad refocillandam
animā. **V**ide dñe et considera: quonā
facta sum uylis. **Lamech.** **O** uos om̄s
qui transitis p̄uā: attendite & uidete si ē
dolor sicut dolor meus: q̄m uindemia
uit me ut locutus est dñs. in die irę fu
roris sui. **Oem.** **D**e excelsis misit ignē
in ossib: meis: & eruduit me. **E**xpandit
rete pedib: meis: conuerat me retrosum.
posuit me desolatā: tota die merore cō
fectā. **Yrim.** **V**igilaui iugū iniquita
tum mearū in manu eius: & conuolute
sunt & impositę collo meo. **I**nfirmitas est
in me uirtus mea: dedit me dñs in manu
de qua n̄ potero surgere. **Lamech.** **A**bstu
lit dñs om̄s magnificos meos de medio mei:
uocauit aduersū me tempus: ut contere
ret electos meos. **T**orcular calcauit dñs:
uirginē filię iuda. **Am.** **I**deir ego plo
rans: et oculus meus deducens aquam:
quia longe factus est a me consolator:
conuertens animā meā. **F**acti sūt filij mei

pditi: q̄m inualuit inimicus. **Fe.** **E**xpan
dit syon manus suas: n̄ ē qui consolet̄ eā.
Mandauit dñs aduersum iacob in circuitu
eius: hostes eius: facta ē iherl̄m quasi polluta
menstruis inter eos. **Sade.** **I**ustus ē dñs:
quia os eius ad iracundiā. puocauit. **A**udite
obsecro uniuersi populi: & uidete dolorem
meū. **V**irgines meę & iuuenes meę: abierunt
in captiuitatem. **Coph.** **U**ocaui amicos meos:
et ipsi deceperunt me. **S**acerdotes mei & senes
mei in urbe consumpti sunt: quia quesierunt
cibū sibi. ad refocillandā animā suā. **Res.**
Uide dñe q̄m tribulor: uenter meus con
turbatus est. **S**ubuersum ē cor meū in mem̄
ipsa: q̄m amaritudine plena sum. **F**oris in
terfecit gladius: & domus mors simul ē. **Sen.**
Audierunt quia ingemisco ego: & n̄ ē qui
consoletur me. **O**nis inimicus meus audierūt
malū meū: letati sunt q̄m tu fecisti. **A**d
dixisti diem consolationis: et sicut similes
mei. **Thar.** **I**ngrediauitur omne malū corā
te: & deuindemia eos sicut uindemiaui me
p̄pter omnes iniquitates meas. **M**ulti enī
gemitus mei: & cor meum merens. **Aleph.**
Quomodo obtegit caligine in furore suo
dominus filiā syon: p̄cepit de celo ter
ram inclitā isrl̄: et non est recordat̄ scabelli
pedū suorū. in die furoris sui. **Beth.** **P**re
pitauit dñs nec peperit: omnia speciosa iacob.
destruxit in furore suo. **M**unctiones uirginis
iuda: deiecit interiā: polluit regnū & principes
p̄sequis. **Gimel.** **C**onfregit in ira furoris sui
omne cornu israhel: auerit retrosum dex
terā suā a facie inimici: et succendit in ja
cob quasi ignem flāme deuorantis in gyro.
Deleth. **T**erendit arcū suum quasi inim
icus: firmavit dexterā suā quasi hostis:
et occidit omne quod pulchrū erat in su.
in tabernaculo filię syon: effudit quasi
ignem indignationem suā. **be.** **F**actū ē

dn̄s uelut inimicus. precipitauit israhel. pre-
cipitauit omnia mem̄a eius. dissipauit mu-
nitiones eius. et repleuit in filia iuda humi-
liatū et humiliatam. **Yav.** Et dissipauit
quasi ortum tentorium suum. demolit ē
tabernaculū suum. Oblitiōem tradidit
dn̄s in syon festiuitatem et sabbatū. et
obprobrio in indignatione furoris sui regem
et sacerdotem. **Zai.** **R**eppulit dn̄s altare
suum. maledixit sanctificationi sue. Tradi-
dit in manu inimici muros turriū eius.
uocem dederunt in domo dn̄i. sicut in die
sollem̄ni. **Yech.** Cogitauit dn̄s dissipare
murum filie syon. tetendit funiculum
suum. et non auertit manum suam
a p̄dicatione. Luxit q̄ ante murale. et mu-
rus pariter dissipatus est. **Tech.** Desire
sunt in terra portę eius. p̄didit & con-
triuuit uectes eius. regem eius et prince-
pem eius. In gentibus non est lex. et
p̄ph̄e quos non inuenerunt uisionē a dn̄o
Yech. Sederunt in terra. conticuerunt
senes filie syon. conspserunt cinere ca-
pita sua. uirgines iherl̄m. Accinctę sunt
ciliciis. abiecerunt in terra capita sua.
uirgines iuda. **Laph.** Defecerunt p̄ la-
crimis oculi mei. conturbata sunt uiscē-
ra mea. effusum est in terra secur meū.
sup contritione filie populi mei. cū desi-
ceret paruus et lactans in plateis oppi-
di. **Lamee.** Matribus suis dixerunt. ubi
est triticū & uinū. cū deficerent quasi
uulnerati in plateis ciuitatis. cū exhalarent
animas suas in sinu matris suarū. **Wem.**
Cui compabo te. uel cui assimilabo te filia
iherusalem. Cui crequabo te. et consola-
bor te filia syon. Magna enī uelud mare
contritio tua. quis medebitur tui. **Aun.**
Proph̄e tui uiderunt tibi falsa et stul-
ta. nec apiebant iniquitatem tuā. ut te

ad penitentiam puocarent. Viderunt autē
tibi assumptiones falsas. et electiones. **Samach.**
Plauferunt sup te manibus. omnes transe-
untēs p̄ uiam. sibilauerunt & mouerunt
caput suum. sup filiā iherusalem. Hecine
est urbs dicentes. p̄fecti decoris. gaudium
uniuersę terre. **Aus.** **A**peruerunt sup
te os suum omnes inimici tui. sibilauerūt
& fremuerunt dentibus. et dixerunt. De-
uorabimus eam. En ista est dies quā expec-
tabamus. inuenimus. uidimus. **Fe.**
Fecit dn̄s quę cogitauit. cōpleuit sermonē
suum quem p̄cepit a diebus antiquis.
Destruxit et non peperit. et letificauit
sup te inimicum. et exaltauit cornu
hostium suorum. **Sade.** **C**lamauit cor
eorū ad dn̄m. sup muros filie syon. Be-
duc quasi torrentem lacrimas p̄ diem
& noctem. et n̄ des requiem tibi. neque
taceat pupilla oculi tui. **Loph.** **C**onsurge
lauda in nocte in principio ingluarum.
effunde sicut aquā. cor tuum ante con-
spectū domini. Leua ad eū manus tuas.
p̄ animab; paruulorū tuorū. quia defe-
cerunt in fame et in capite omnium cō-
petorum. **Res.** **V**ide dn̄e et considera.
quem undemaueris ita. Ergo ne come-
dent mulieres fructū suum. paruulus
ad mensurā palme. Si occidit in sanc-
tuario dn̄i. sacerdos et propheta. **Sen.**
Lacuerunt in terra foris. puer. & senex.
uirgines meę et iuuenes meę. ceciderunt
in gladio. Interfecisti eos in die furoris
tui. percussisti nec misertus es. **Ihav.** **C**oca-
sti quasi ad diem sollem̄nem qui terre-
rent me. de circuitu. et non fuit in die
furoris dn̄i. qui effugeret et relinquere-
tur. Quos educaui et nutraui. in-
imicus meus consumpsit eos.
Aleph.

Ego uir uidens paupertatem meam in uir-
ga indignationis eius. **Aleph.** **A**e-
minauit et adduxit in tenebris et non
lucem. **Aleph.** Tanti in me uertit et conu-
it manum suam tota die. **Beth.** **V**etu-
stam fecit pellem meam et carnem meam
contrivit ossa mea. **Beth.** Edificauit in gy-
ro meo et circumdedit me felle et labore.
Beth. In tenebrosis collocauit me quasi
mortuos sempiternos. **Gimel.** **C**ircum-
edificauit aduersum me ut non egrediar
aggrauauit compedem meam. **Gimel.** **S**ed
et cum clamaui et rogauero exeluit ora-
tionem meam. **Gimel.** **C**onclufit uias meas
lapidibus quadris semitas meas subuer-
tit. **Delech.** **Q**ursus insidians factus est
michi leo in abscondito. **Delech.** **S**emi-
tas meas subuertit et confregit me po-
suit me desolatam. **Delech.** **T**ecendit ar-
cum suum et posuit me quasi signum ad
sagittam. **he.** **M**isit in rebus meis filij
pharetye sue. **he.** **F**actus sum in deri-
sum omni populo canticum eorum tota
die. **he.** **R**epleuit me amaritudinibus
inebriauit me absinthio. **au.** **E**t fre-
git ad numerum dentes meos cibauit
me cinere. **au.** **R**epulsa est anima
mea oblitus sum bonorum. **au.** **D**ir-
perit finis meus et spes mea a domino.
Zai. **R**ecordare paupertatis et transmi-
grationis mee absinthium et felle. **Zai.** **M**e-
moria memor ero et tabesceat in me ani-
ma mea. **Zai.** **H**ec recolens in corde
meo ideo sperabo. **Hech.** **M**iserationes
domini quia non sumus consumpti quia non
defecerunt miserationes eius. **Beth.** **S**ur-
ge diluculo multa est fides tua. **Beth.** **P**ar-
te mea dominus dixit anima mea propterea
expectabo eum. **Teth.** **B**onus est dominus
sperantibus in eum anime quereunt illud.

91
Teth. Bonum est psallere cum silentio saluta-
re domini. **Teth.** Bonum est uiuere cum portauerit
iugum ab adolescentia sua. **Ioth.** **S**edebit
solitarius et tacebit quia leuabit se super
se. **Ioth.** **P**onet in puluere os suum si forte
sit spes. **Ioth.** **D**abit peccatum se maruam
saturabitur opprobriis. **Caph.** **Q**uia non
repellet in sempiternum dominus. **Caph.** **Q**uia
si abiicit et miserebitur secundum
multitudinem miserationum suarum. **Caph.** **S**i enim
humiliauit ex corde suo et abiicit
filios hominum. **Lamech.** **E**t conteret
sub pedibus suis omnes uinctos terre. **La-
mee.** **V**t declinaret iudicium uirum in conspec-
tu uultus altissimi. **Lamech.** **V**t peute-
ret hominem in iudicio suo dominus ignorauit.
Mem. **Q**uoniam est iste qui dicit ut
ficeret domino non iubente. **Mem.** **E**x ore altissi-
mi non egredientur nec mala nec bona. **Mem.** **Q**uid
murmurauit homo iuuenis uir
propter peccata sua. **Nun.** **S**erutemur
uias nostras et queramus et reuerta-
mur ad dominum. **Nun.** **L**euemus cor-
da nostra cum manibus ad dominum in celos.
Nun. **H**os unquam egimus et ad iracundiam
provocauimus ideo in erorabilis es.
Samech. **A**pparuiisti in furore et percussisti
nos occidisti nec peperisti. **Samech.** **O**pposui
mihi nubem tibi ne transeat oratio. **Samech.** **T**ra-
dicationem et abiectionem posuisti
me in medio populorum. **Ain.** **A**perue-
runt super nos os suum omnes inimici.
Ain. **F**ormido et laqueus facta est nobis
uaticinatio et contritio. **Ain.** **D**iuisio
ne aquarum deduxit oculus meus in con-
tritione filij populi mei. **Fe.** **O**culus
meus affluctus est nec tacuit eo quod non
esset requies. **Fe.** **D**onec respiceret et
uideret dominus de celis. **Fe.** **O**culus meus
deprecatum est anima mea in cunctis filiabus.

urbis mee. **Sade.** Venatione ceperunt
me quasi auem inimici mei gratis. **Sade.**
Lapfa est in lacu uita mea. & posuerunt
lapideam sup me. **Sade.** Inundauerunt
aque sup caput meū. dixi perit. **Coph.** In
uocaui nomen tuum dñe. de lacu nouissi
mo. **Coph.** Vocem meā audisti. ne auer
tas aurem tuā a singultu meo & clamori
bus. **Coph.** Appropinquasti in die. quan
do inuocaui te. dixisti ne timeas. **Res.**
Iudicasti domine causam anime mee.
redemptor uite mee. **Res.** Vidisti dñe
iniquitatem eorū aduersum me. judi
ca iudiciū meū. **Res.** Vidisti dñe omnem
furorem. uniuersas cogitationes eorum
aduersū me. **Sen.** Audisti obprobriū
eorū dñe. omnes cogitationes eorū ad
uersū me tota die. **Sen.** Labia insur
gentium michi et meditationes eorum
aduersum me tota die. **Sen.** Sessionem
eorū et resurrectionem eorū uide. ego
sum psalmus eorū. **Thau.** Reddes eis
uicem dñe. iuxta opa manuum suarū.
Thau. Dabis eis scutū cordis. laborem
tuum. **Thau.** Persequeris in furore. et
conteres eos sub cælis dñe. **Aleph.**

Quomodo obscuratū est aurū. mutat
est color optimus. dispersi sunt lapides
sanctuarii. in capite omnium platearū. **Dech.**

Fili syon incliti. et amici auropurpurei.
quomodo reputati sunt in uasa testea. op
manuum figuli. **Gimel.** Sed et lamie
nudaerunt mamillā. lactauerunt ca
tulos suos. filia populi mei crudelis. qua
si struo in deserto. **Delech.** Adhesit
lingua lactantis ad palatū eius in siti.
paruuli penerunt panem. et non erat
qui frangeret eis. **He.** **Q**ui uesceba
tur uoluptuose. interierunt in uis.
qui nutrebat in croceis. aplexati sūt stercorea.

La. Et maior effecta est iniquitas
filie populi mei. peccato sodomorū. que
subuersa est in momento. et n̄ ceperunt
in ea manus. **Zai.** Candidiores naza
reg eius mure. intidiorel lacte. rubicundi
ores ebore antiquo. saphiro pulchriores.
hech. Demigrata est sup carbonel facies
eorū. et n̄ sunt cogniti in plateis. Adhesit
cunil eorū ossibus. aruit & facta est quasi
lignū. **Thedj.** Melius fuit occisus gladio
quā interfecit fame. qm̄ isti extabuerūt.
consumpti a sterilitate terre. **Ioth.**

Manus mulierū misericordiū corerunt
filios suos. facti sunt cibi eorū. in contri
one filie populi mei. **Caph.** Cōpleuit dñs
furorem suum. effudit irā indignationis
sue. et succendit ignem in syon. et deuora
uit fundamenta eius. **Lamech.** Non cre
diderunt reges terre. et uniuersi habita
tores orbis. qm̄ ingrederetur hostis et
inimicus. p portas iherusalem. **Mem.**

Propter peccata pphetarū eius. et in
quitates sacerdotū eius. hec omnia contige
runt. q̄ effuderunt in medio sanguinem
iustorū. **Hun.** Errauerunt cecī in plate
is. polluti sunt in sanguine. Cūq; ingredi
n̄ possent. tenuerunt lacrimas suas. **Samech.**
Recedite polluti clamauerunt eis. recedi
te. abite. nolite tangere. lurgati quippe
sunt. et cōmota dixerunt. Inter gentes
n̄ addet ultra. ut inhabitet in eis. **Ais.**

Facies dñi diuisit eos. n̄ addet ut respi
ciat eos. facies sacerdotū n̄ erubuerunt.
neq; senū miseri sunt. **Fe.** **C**ū adhuc
subsisterem. defecerunt oculi nr̄i ad
auxiliū nr̄m uaniū. cū respueremus at
tenti ad gentē. que saluare nos n̄ poterat.
Sade. Lubricauerunt uestigia nr̄a. in
itinere platearū nr̄arū. adppinquauit
finis nr̄. cōpleti sūt dies nr̄i. q̄a uenit finis nr̄.

Coph Velociores fuerunt persecuto-
res nri aquilis celi. sup montes psequu-
ti sunt nos. in deserto insidiant sunt nobis.

Res Sp̄s oris nri xp̄s dñs captus est
in peccatis nris. cui diximus in umbra tua

inuenimus ingentib; **Sen.** Gaude et letare
filia edom que habitat in terra huius. ad te q̄q̄

puermet calix. inebriaberis atq; nudaberis.

Ibau. Completa ē iniquitas tua filia
syon. nec addet ultra ut transinigrēt te.

Visitauit iniquitatem tuā filia edom. di-
scoipuit peccata tua. **Oratio iheremie pph̄e**

Recordare dñe quid acciderit nobis. intueri
et respice obprobriū nr̄m. hereditas nr̄a uer-

sa ē ad alienos. domus nr̄e ad extraneos. Pu-

illi facti sunt absq; patre. matres nr̄e quasi
uidue. Aquā nr̄am pecunia bibimus. ligna

nr̄a p̄cio cōpauimus. Ceruicib; minabamur.
lassis n̄ dabatur requies. Egipto dedimus

manū & assiris. ut saturareim pane. Patres
nr̄i peccauerunt et n̄ sunt. & nos iniquitates

eorū portauimus. Serui dñati sūt nr̄i. et non
erat q̄ redimeret de manu eorum.

Ig animab; nr̄is afferebamus panem. a facie
gladii in deserto. Pelus nr̄a quasi chibani

exusta est. a facie tēpestatis famis. Mulieres
in syon humiliauerunt. uirgines in ciuita-

tib; iuda. Principes manu suspensi sunt. et
facies senum n̄ erubuerunt. Adolescentib;

impudice abusi sunt. & pueri in ligno corru-
erunt. Senes de portis defecerunt. iuuenes de

choro salientiu. **D**efecit gaudiū cordis nr̄i.
uersus ē in luctū chorus nr̄. cecidit corona cap-

itis nr̄i. ue nobis q̄a peccauimus. Propterea melli fac-
ti ē cor nr̄m. ideo contenebrati sūt oculi nr̄i. Ip̄t

montem syon q̄a disperit. uulpes abulauerūt
i eo. Tu autem dñe in eternū pmanebis. & soli

ū tuum in generatione et generatione. Quare
in ppetuum obliuisceris nr̄i. & derelinques

nos in longitudine dierū. **C**onuerte nos

dñe ad te et conuertemur. in noua dies no-
stros sicut a principio. Sed p̄cienti reppulisti

nos. iratus es contra nos uehementes.

Explicunt lamentationes iheremie pph̄e

Incipit plogus beati iheronimi in apocalypsi

Iohannes ap̄ls et euangelista a dño x̄ elect.

atq; dilectus in tanto amore dilectionis.

ab eo ē habitus. ut in cena sup pectus eius

recūberet. et ad crucem affanti soli matrem

propriā cōmendasset. ut quem nubere no-

lentem. ad amplexū uirginitatis ascuerat.

ipsi etiā custodiendā uirginem tradidisset.

Hic itaq; cū ppter uerbū dī & testimoniū ih̄u

xpi in pathmos insulā exilio p̄taret. illic ab

eodem apocalypsis p̄stensa describit. ut sicut

in principio canonis. id est libri geneseos. incor-

ruptibile principū p̄notatur. ita etiā in cor-

ruptibilis finis. p uirginem in apocalypsi red-

dere dicens. Ego. a. & w. initium et finis.

Hic ē iohannes. qui scribens supuenisse sibi

diem egressionis de corpore. conuocans in ephe-

so discipulis. descendit in defossium sepul-
tū suū locū orationeq; cōpleta. reddidit sp̄m.

tā a dolore mortis factus extraneus. quā a cor-

ruptione carnis noscitur alienus. Cuius tamen

scripturę dispositio. uel libri ordinatio. ideo

a nobis p singula n̄ exponit. ut nescientibus

inquirendi desiderū collocet. & querentibus

laboris fruct. et dō magisteriū doctrina seruet.

Explicit plogus. Incipiunt capitula.

Iohannes vii ecc̄lis que sunt in asia.

Scribe q̄ quę uidisti. & q̄ sūt. & q̄ oportet fieri p̄ hec

Post hec uidj & ecce hostium ap̄tū in celo.

Et uidj in dextera sedentis sūt thronū librū ap̄tū

Et uidj qd̄ ap̄uisset agnus unū de vii sigillis.

Post hec uidj q̄tuoꝝ angelos stātes sūt. iiii. anguloꝝ t̄p̄

Post hec uidj t̄bā magnā q̄ dinumerare neq̄ potat

Et cū ap̄uisset sigillū septimū s̄m ē silentiū i celo.

Et uidj alii anḡl̄m fortē descendente de celo. amictū

Et uer̄ q̄ audij de celo r̄m loquentem mecum.

Ite igitur inquit angeli mei testificari vobis debet
Incipit liber apostoli

et temptasti eos qui se dicunt apostolos esse
& non sunt. et inuenisti eos mendaces. & pa-
tientiam habes. & sustinuisti propter nomen
meum. et non defecisti. Sed habeo aduer-
sus te. quod caritatem tuam primam reliquisti.
Memor esto itaque unde excideris. & age pe-
nitentiam. & prima opera fac. Si enim autem
uenio tibi. & mouebo candelabrum tuum
de loco suo. nisi penitentiam egeris. Sed hoc
habes. quia odisti facta nicholaitarum. quae
et ego odi. Qui habet aures. audiat quid
spiritus dicat ecclesiis. **V**incenti dabo edere
de ligno uitae. quod est in paradiso dei mei.

Et angelo sмирны ecclesie scribe. Hec dicit
primus et nouissimus. qui fuit mortuus
& uiuit. Scio tribulationem tuam. & paup-
tatem tuam. sed diues es. & blasphemaris
ab his qui se dicunt iudeos esse & non sunt.
sed sunt synagoga sathane. Nichil horum
timeas. quae passurus es. Ecce misurus est
diabolus ex uobis. in carcerem. ut tempte-
mini. et habebitis tribulationem diebus
decem. Esto fidelis usque ad mortem. & dabo
tibi coronam uitae. Qui habet aures. audiat
quid spiritus dicat ecclesiis. **Q**ui uicerit. non le-
detur a morte secunda.

Et angelo pgami ecclesie scribe. Hec dicit
qui habet rompheam. ex omni parte acu-
tam. Scio ubi habitas. ubi sedes. & sathane
& tenes nomen meum. & non negasti fidem
meam. et in diebus antiphasis testis mei fidelis
qui occisus est apud uos. ubi sathanas ha-
bitat. Sed habeo aduersus te pauca. ha-
bes illic tenentes doctrinam balaam. qui
docebat balaac mittere scandalum coram
filiis israel. edere et fornicari. Ita habes et
tu. tenentes doctrinam nicholaitarum. Si
militer penitentiam age. Si quominus
ueniam tibi cito. & pugnabo cum illis in
gladio oris mei. Qui habet aures. audiat

quid spiritus dicat ecclesiis. **V**incenti dabo
manna absconditum. et dabo illi calculum
candidum. & in calculo nomen nouum
scriptum. quod nemo scit. nisi qui accipit.

Et angelo thiathyre ecclesie scribe. Hec dicit
filius dei. qui habet oculos tanquam
flamma ignis. & pedes eius similes aurical-
co. **N**oui opera tua. et fidem et caritatem
& ministerium. & patientiam tuam. et opera
tua nouissima plura prioribus. Sed ha-
beo aduersus te. quia permittis mulierem
iezabel. quae se dicit prophetem docere. et
seducere seruos meos. fornicari et man-
ducare de ydolothitis. Et dedi illi tempus
ut penitentiam ageret. & non uult penitere
a fornicatione sua. Et ecce mitto eam in-
lectum. et qui mechantur cum ea. in tribu-
lationem maximam. nisi penitentiam ege-
rint ab operibus suis. et filios eius inter-
ficiam in mortem. et scient omnes ecclesie.
quia ego sum. scrutans renes et corda. & da-
bo unicuique uelut secundum opera uestra.
Nobis autem dico ceteris. qui thiathyre estis
quicumque non habent doctrinam hanc.
qui non cognouerunt altitudines satha-
ne. quemadmodum dicunt. non mittam
super uos aliud pondus. tamen id quod
habetis tenere. donec ueniam. Et qui ui-
cerit. et qui custodierit usque in finem
opera mea. dabo illi potestatem super gentes
et reget illas in uirga ferrea. et tanquam
uas figuli confringentur. sicut et ego accepi
a patre meo. et dabo illi stellam matutinam.
Qui habet aures. audiat quid spiritus dicat ec-

Et angelo ecclesie sardis scribe. Hec dicit
qui habet septem spiritus. Scio opera tua. quia
nomen habes quod uiuas. et mortuus es.
Esto uigilans. & confirma cetera que
moritura erant. Non enim inueni opera tua

plena coram dō meo. In mente g̃ habe
qualiter accepis et audieris. et serua. & pe
nitentiā age. Si g̃ n̄ uigilaueris. ueniam
ad te tāquā fur. et nescies qua hora ueniam
ad te. Sed habes pauca nomina in sardis.
qui non inquinauerunt uestimenta sua.
& ambulant meū in albis. quia digni sūt.
Qui uicerit sic uestietur uestimentis albis.
et non delebo nomen eius de libro uitę. et
confitebor nomen ei⁹ corā patre meo. & corā
angelis eius. Qui habet aures. audiat qđ sp̃s

Et angelo philadelphie. Scribe eccl̃ie
eccl̃ie scribe. hec dicit sanctus et uerus.
qui habet clauum. dauid. qui ap̃it et nemo
claudit. claudit & nemo ap̃it. Scio opa tua.
Ecce dedi coram te ostium ap̃tū qđ nemo po
test claudere. quia modicā habes uirtutem.
et seruasti uerbū meū. & n̄ negasti nomen
meū. Ecce dabo de sinagoga sathane. qui
dicunt semideos esse et non sunt. & menti
untur. Ecce faciā illos ut ueniant. & ado
rent ante pedes tuos. et scient quia ego
dilexi te. Qm̄ seruasti uerbū patientię.
et ego te seruabo ab hora temptationis
quę uentura est in orbem uniuersum. temp
tare habitantes in terra. Ecce uenio cito. te
ne qđ habes. ut nemo accipiat coronā tuā.
Qui uicerit faciā illū columpnā in templo
dī mei. et foras n̄ egredietur amplius. et
scribā sup̃ eū nomen dī mei. et nomen ciui
tatis dī mei. nouę iherl̃m. quę descendit
de celo a deo meo. & nomen meū nouum.
Qui habet aures. audiat qđ sp̃s dicat ecclesiis.

Et angelo laodice eccl̃ie scribe. hec dic
Amen. testis fidelis et uerus. qđ p̃ncipiū
creaturę dī. Scio opa tua. quia neq; frigid⁹
es neq; calidus. Vtinā frigid⁹ esses aut
calidus. Sed quia tepidus es. et nec frigid⁹
nec calidus. incipiā te euomere ex ore meo.
quia dicis. diues sum. et locupletatus.

et nullus ego. & nescis quia tu es miser. &
miserabilis. et paup. & cecus. 7 nudus.
Suadeo tibi emere a me aurum ignitum.
pbatū. ut locuples fias. & uestimentis al
bis induaris. et n̄ appareat confusio nu
ditatis tue. & collirio unge oculos tuos
ut uideas. Ego quos amo. arguo & castigo.
Imulare g̃. & penitentiā age. Ecce sto ad os
tium & pulso. Si quis audierit uocem meam.
et apperuerit michi ianuā. introibo ad illū
& cenabo cū illo. et ipse meū. Qui uicerit
dabo ei sedere meū in throno meo. sicut
& ego uici. et sedī cū patre meo in throno ei⁹.
Qui habet aures. audiat quid sp̃s dicat eccl̃is.

Post hec uidi. & ecce ostium ap̃tū. **iii.**
in celo. Et uox prima quā audiuī. tā
quā tubę loquentis meū dicens. Ascende
huc. & ostendā tibi quę op̃eretur fieri post hec.
Statī q; fui in sp̃u. Et ecce sedes posita erat
in celo. et supra sedem sedens. Et qui se
debat. similis erat aspectus lapidis iaspidis
et sardini. & yris erat in circuitu sedis. si
milis uisioni sinagoge. Et in circuitu se
dis sedilia uiginti quattuor. et sup̃ thronū
uiginti quattuor seniores sedentes. circum
amicti uestimentis albis. et in capitis cor
coronę aureę. Et de throno. p̃cedunt ful
gura. & uoces. et tonitrua. & septem lampa
des ardentes ante thronū. que sunt septem
sp̃s dī. Et in conspectu sedis tamquā mare
uitrē. simile cristallo. & in medio sedis
et in circuitu sedis. quattuor animalia. ple
na oculis ante et retro. Et animal primum.
simile leoni. Et sedm̄ animal. simile uolu
lo. & tertium animal. habens faciem qua
si hominis. Et quartū animal. simile aq̃le
uolant. Et quattuor animalia singula
eorū habebant alas senas. & in circuitu
et intus. plena sunt oculis. & requiem n̄
habebant die ac nocte dicentia. Sanctus

324
sēs. sēs. dñs dñs om̃ps. qui erat. & qui est
& qui uenturus ē. Et cū darent illa quat-
tuor animalia glām & honorem & bene-
dictionem. sedent sup thronū. uiuent in
secula seculorū. p̃cedebant uiginti quattu-
or seniores. Ante sedentem in throno. et ado-
rabant uiuentem in secula seculorū. & mitte-
bant coronas suas ante thronū dicentes.
Dignus es dñe dñs ñr accipe glām & honorē
et uirtutem. quia tu creasti omnia. et p̃pter
uoluntatem tuā erant. & creata sunt. **iii.**
Et uidi in dextera sedentis sup thronū. li-
brū scriptū. intus & foris. signatū sigillis
septem. Et audiui angelū fortem. p̃dicantem
uocē magna. Quis est dignus aperire librum.
& soluere signacula eius. Et nemo poterat
in celo. neq; in terra. neq; sub t̃ra. ap̃re
librū. neq; respicere illū. Et ego f̃iebā mul-
tum. quia nemo dignus inuentus ē ap̃re li-
brū. nec uidere eū. & unus de senioribus
dixit michi. Ne f̃leueris. Ecce uicit leo de
tribu iuda. rad̃r dauid. ap̃re librū. & soluere
signacula eius. Et uidi. et ecce in medio thro-
ni. & quattuor animalium. et in medio senioꝝ
agnū stantem. tanquā occisum. habentē cōnta
septem. & oculos septē. qui sunt septem sp̃s dī
missi in omnem terram. Et uenit & accepit
de dextera sedentis in throno librū. Et cum
aperuisset librū. quattuor animalia. & uig-
inti quattuor seniores ceciderunt coram
agno. habentes singuli cytharas et phialas
aureas. plenas odoramentorū. quę sunt orati-
ones sanctorū. et cantabant canticū nouum
dicentes. Dignus es dñe accipere librum.
et aperire signacula eius. q̃m occisus es et
redemisti nos dō in sanguine tuo. ex om̃i
tribu et lingua. et populo et natione. et
fecisti nos dō nr̃o regnū et sacerdotes.
& regnabunt sup terrā. Et uidi. & audiui
uocem angelorū multorū in circuitu

throni. & animalū & seniorū. et erat nume-
rus eorū milia milium. uocē magna dicentium.
Dignus est agnus qui occisus est accipere uir-
tutem. et diuinitatem. & sapientiā. & fortitu-
dinem. & honorem. et glām. & benedictionē.
Et omnem creaturā quę in celo est. & quę
sup terrā. et sub terra. et quę sunt in mari.
& quę in eo sunt. om̃s audiui dicentes. seden-
ti in throno & agno. **B**enedictio. et honor. et
glā. et potestas. in secula seculorū. Et quattuor
animalia dicebant amen. & uiginti quattuor
seniores. ceciderunt in facies suas. & adorauerunt.

Et uidi qđ aperuisset agnus **iv.**
de septem signaculis unū. et audiui
unum de quattuor animalib; dicentem
tanquā uocem tonitru. **V**eni et uide. Et
uidi. & ecce equus albus. et qui sedebat sup
illū. habebat arcū. & data ē ei corona. et
exiit uiuens ut uinceret. Et cū aperuisset
sigillū sedm̃. audiui sedm̃ animal dicens.
Veni & uide. Et exiit alius equus rufus.
et qui sedebat sup eū. datū est ei accipere
pacem de terra. et ut inuicem se interficiat.
et datū est illi glā diuis magnus. Et cū ape-
ruisset sigillū tertium. audiui tertium animal
dicens. **V**eni & uide. Et ecce equus niger. & qđ
sedebat sup eū habebat stateram in manu
sua. Et audiui tanquā uocē in medio q̃ttuor
animalū dicentem. **B**ilibris tritici denario
et tres bilibres ordeis denario. et uinū. et
oleū ne leseris. Et cū aperuisset sigillum
quartū. audiui uocem quartū animalis di-
centis. **V**eni et uide. Et ecce equus pallidus.
& qđ sedebat de sup. nomen illi mors. et infer-
nus sequebat eū. Et data est illi potestas
sup quattuor partes terrę. interficere gladio.
et fame. et morte. & bestijs terrę. Et cum
aperuisset sigillū quintū. uidi sub altare
animas interfectorū p̃pter uerbū dī. et
p̃pter testimoniū qđ habebant. & clamabat

uoce magna dicentes: Usque dñe scs & uer⁹
fi iudical et uindical sanguinem nostrum
de his qui habitant in terra. Et datę sunt
illis singule stoly albe. et dictū est illis: ut
requiescerent tempus adhuc modicū. donec
impleantur conserui eorū & fratres eorum.
qui interficiendi sunt sicut et illi. Et uidi
cū apuisset sigillum septimū. et ecce terre
motus factus est magnus. et sol factus est
niger tanquā sacculus cilicinus. et luna
tota facta ē sicut sanguis. et stelle celi
ceciderunt sup̄ terram. sicut ficus mittit
grossos suos. cū a uento mouetur. Et celū
recessit sicut liber inuolutus. et omnis
mons et insule de locis suis more sunt. Et
reges terre. et principes. & tribuni. & diuites
& fortes. & omnis seruus et liber absconde
runt se in speluncis et petris montū. et
dicunt montib; et petris cadite super nos.
et abscondite nos a facie sedentis supra thro
nū. et ab ira agni. qm̄ uenit dies magnus
irę ipsos. Et quis poterit stare. vii.

Post hec uidi quattuor angelos stantes sup̄
quattuor angulos terre. tenentes quattuor
uentos terre. ne flarent super terrā. neq;
supra mare. neq; in ullam arbore. Et uidi
alterū angelm̄ ascendentem ab ortu solis.
habentem signū dī uiui. Et clamauit uo
ce magna quattuor angelis quib; datū ē
nocere terre et mari. dicens: Nolite noce
re terre et mari. neq; arboribus. quoad
usq; signemus seruos dī nr̄i in frontib; eorū.
Et audiui numerū signatorū. centum
quadraginta quattuor milia signati.
ex omni tribu filiorum israel.

Ex tribu iuda. duodecim milia signati.

Ex tribu ruben. duodecim milia signati.

Ex tribu gad. duodecim milia signati.

Ex tribu aser. duodecim milia signati.

Ex tribu neptali. duodecim milia signati.

Ex tribu manasse. duodecim milia signati.

Ex tribu symeon. duodecim milia signati.

Ex tribu leui. duodecim milia signati.

Ex tribu ysachar. duodecim milia signati.

Ex tribu zabulon. duodecim milia signati.

Ex tribu ioseph. duodecim milia signati.

Ex tribu beniamin. duodecim milia signati.

vii. Post hec uidi turbā magnā quā diuine
rare nemo poterat ex omnib; gentib;
& tribubus. et populis et linguis stantes ante
thronū in conspectu agni amicti stolis albis.
et palme in manibus eorū. Et clamabant
uoce magna dicentes. Salus dō nr̄o. q̄ sedet
sup̄ thronū. et agno. Et omnes angeli stant
in circuitu throni et seniorū. et quattuor
animaliū. Et ceciderunt in conspectu throni
in facies suas. & adorauerunt dñm dicen
tes amen. Benedictio. et claritas. & sapien
tia. & gratiarū actio. honor. et uirtus et
fortitudo dō nr̄o. in secula seculorū amen.
Et respondit unus de senioribus dicens m̄.
hi qui amicti sunt stolis albis. qui sunt
et unde uenerunt. Et dixi illi. Dñe mi
tu scis. Et dixit michi. Hi sunt qui uenerūt
de tribulatione magna. & lauerunt stolas
suas. et dealbauerunt eas in sanguine agni.
Ideo sunt ante thronū dī. seruiunt q̄ die ac
nocte in templo eius. et qui sedet in throno
habitat sup̄ illos. Non esurient neq; sitient
amplius. neq; cadet sup̄ illos sol. neq; ull
estus. qm̄ agnus qui in medio throni est reget
eos. et deducet eos ad uite fontes aquarum
et absterget dñs omnem lacrimā ab oculis eorū.

viii. Et cū apuisset sigillū septimū.

Efactū ē silentiū in celo. quasi media hora.
Et uidi septem angelos stantes in conspectu
dī. & datę sunt illis septem tubę. Et alius
angelus uenit et stetit ante altare. habens
thuribulū aureū. & data sunt ei incensa
multa. ut daret de orationibus sanctorū

35
ommium super altare aureū. qđ ē ante thro-
num. Et ascendit fumus inensoriū de orago-
rib; sanctorū de manu angeli corā deo. Et
accepit angelus thuribulū. & impleuit illud
de igne altaris. et misit in terrā. & facta sūt
tonitrua. et uoces. et fulgura. & terremotus
magnus. Et septem angeli qui habebant
septem tubas. parauerūt. ut tuba canerēt.
Et primus angelus tuba cecinit. & facta est
grando et ignis mixta in sanguine. & mis-
sum est in terrā. Et tertia pars terrę cōbu-
sta est. et tertia pars arborū combusta est.
et omne fenuū uiride combustū ē. Et sedēs
angelus tuba cecinit. et tanquā mons
magnus igne ardens. missus est in mare.
Et facta est tertia pars maris sanguis.
et mortua est tertia pars creaturę quę
habebant animas. et tertia pars nauium
interijt. Et tertius angelus tuba cecinit.
et cecidit de celo stella magna ardens tā
quā facula. et cecidit in tertiā partem flu-
minū. & in fontes aquarū. et nomen stel-
le dicitur absinthiū. Et facta est tertia
pars aquarū in absinthium. & multo ho-
mines mortui sunt de aquis. qā amare fac-
te sunt. **E**t quartus angelus tuba cec-
nit. et percussa ē tertia pars solis. et tertia
pars lune. et tertia pars stellarū. ita ut obscu-
raretur tertia pars earū. & dies nō luceret
pars tertia. et noctis similiter. Et uidi. et
audiui uocem unius aquile uolantis. p
mediū celū. dicentis uoce magna. Ve. ve.
ve habuantib; in terra. de ceteris uocib;
trū angelorū qui erant tuba canitur.
Et quintus angelus tuba cecinit. et uidi
stellā de celo cecidisse in terram. & data ē
illi clauis putei abyssi. Et aperit puteum
abyssi. & ascendit fumus putei. sicut fumus
fornacis magnę. et obscuratus ē sol. et aer
de fumo putei. Et de fumo putei exierūt

locustę in terrā. & data est illis potestas.
sicut habent potestatem scorpiones terrę.
Et pceptū ē illis. ne lederent fenuū terrę.
neq; omne uiride. neq; omnem arborem.
nisi tantū homines. qui nō habent signū dī
in frontib; suis. Et dictū ē illis. ne occiderēt
eos. sed ut cruciarentur mensib; quinque.
et cruciat' eos. ut cruciat' scorpis cū percutit
hominem. Et in dieb; illis querent homines
mortem. et nō inuenient eā. et desiderabūt
mori. et fugiet mors ab eis. Et similitudi-
nes locustarū. similes equis paratis impre-
lium. et sup capita earū tanquā coronas
similes auro. et facies earū. sicut facies
hominū. Et habebant capillos sicut capil-
los mulierum. et dentes earū sicut leo-
nū erant. et habebant loricas sicut lorica
ferreas. Et uogalarū earū sicut uog cur-
ruum equorū multę currentiū in bel-
lum. et habebant caudas similes scorio-
nū. et aculei erant in caudis earū. **P**ote-
stas earū nocere hominib; mensib; quinq;
Et habebant sup se regem angelū abyssi.
cui hebraice nomen abaddon. grece autē
apollion. et latine habens nomē exterminans.
De unū aruit. et ecce ueniunt adhuc duo
ue post hec. **E**t sextus angelus tuba cec-
nit. et audiui uocem unā ex cornibus al-
taris aurei. qđ ē ante oculos dī. dicentem
sexto angelo qui habebat tubā. Solue quat-
tuor angelos. qui alligati sunt in flumīe
magno eufrate. Et soluti sunt quattuor
angeli. q̄ parati erant in horā. & diem. et
mensem. & annū. ut occiderent tertiā
partem hominū. Et numerus equestris
exercitus. uicies milies dena milia audiui
numerū eorū. Et ita uidi equos in uisione.
et qui sedebant sup eos. habentes loricas
igneas. et iacinctinas. et sulphureas. Et
capita equorū erat tāquā capita leonū.

et de ore ipsorum pcedit ignis et fumus
& sulphur. Ab his tribus plagis occisa est
tertia pars hominum de igne et fumo & sul
phure qui pcedebat ex ore ipsorum. Potestas
enim equorum in ore eorum est & in caudis eorum.
Nam caudae eorum similes serpentibus habentibus
capita et in his nocent. Et ceteri homines
qui non sunt occisi in his plagis neque peniten
tiam egerunt de operibus manuum suarum
ut non adorarent demonia et simulachra
aurea & argentea et lapidea et lignea
que neque uidere possunt neque audire neque
ambulare & si egerunt penitentiam ab ho
micidiis suis neque a beneficiis suis neque
a fornicatione sua neque a furtis suis. **viii.**

Et uidi alium angelum fortem descendentem
de celo amictum nube et ipsis in capite eius
& facies eius erat ut sol & pedes eius tanquam
columpna ignis et habebat in manu sua li
bellum apertum & posuit pedem suum dextrum
super mare sinistrum autem super terram & cla
mauit uoce magna quem admodum leo cum
rurit. Et cum clamasset locuta sunt septem
tonitrua uoces suas. Et cum locuta fuissent
septem tonitrua uoces suas scripturuserunt.
Et audiui uocem de celo dicentem. Signa
que locuta sunt septem tonitrua et no
li ea scribere. Et angelus quem uidi stan
tem supra mare & supra terram leuauit
manum suam ad celum et iurauit per uiuentem
in secula seculorum qui creauit celum et ea
que in illo sunt et terram & ea que in ea
sunt & mare et ea que in eo sunt quia tempus
amplius non erit sed in diebus uocis septem
angelorum cum cepit tuba canere consumma
bitur misterium dei sicut euangelizauit
per seruos suos prophetas. **Capitulum x.**

Et uox quam audiui de celo iterum loquen
tem mecum et dicentem. Mide et accipe
librum apertum de manu angelorum stantis supra

mare et supra terram. Et abi ad angelum di
cens ei ut daret michi librum. Et dixit michi.
Accipe librum et deuora illum & faciet ama
ricare uentrem tuum sed in ore tuo erit dulce
tanquam mel. Et accepi librum de manu angeli
et deuorauit eum & erat in ore meo tanquam mel
dulce. Et cum deuorassem eum amaricatus est
uentris meus. Et dicit mihi. Oportet te iterum
pphetare populis et gentibus & linguis et re
gibus multis. Et dedit michi calami simi
lem unguis dicens. Surge et metare templum dei
& altare et adorantes in eo. Atrium autem quod est
foris templum eice foras & ne metiaris illud
quoniam datum est gentibus. Et ciuitatem sanctam
calcabunt mensibus quadraginta duobus
et dabo duobus testibus meis et pphetabunt
diebus mille ducentis quadraginta amictibus
saccis. Hi sunt duo olives et duo candelabra
in conspectu domini terre stantes. Et si quis
uoluerit nocere ignis erit de ore ipsorum et deuo
rabit inimicos eorum. Et si quis uoluerit eos ledere
sic oportet eum occidi. Hi habent potestatem claudendi
celum ne pluat diebus pphetis ipsorum et potestatem hinc
super aquas conuerti eas in sanguinem et percussere terram omni pla
ga. Quis enim uoluerit. Et cum finierint testi
monium suum bestia que ascendit de aby
ssis faciet aduersus illos bellum et uincet illos
et occidet illos & corpora eorum iacebunt in
plateis ciuitatis magnae que uocatur spiritaliter
sodoma & egyptus ubi et dominus eorum
crucifixus est. Et uidebunt de populis et
tribubus & linguis & gentibus corpora eorum
per tres dies et dimidium et corpora eorum non
finiunt poni in monumentis. Et inhabitantes
terram gaudebunt super illos & iocunda
buntur et munera mittent in uicem quoniam
hi duo pphetes cruciauerunt eos qui habitant
super terram. Et post dies tres et dimidium spiritus
uitae a deo intrauit in eos & steterunt super
pedes suos. Et timor magnus occidit super eos.

qui uiderunt eos. Et audierunt uocem magnam de celo dicentem illis. Ascendite huc. Et ascenderunt in celū in nube. et uiderunt illos inimici eorū. Et in illa hora factus ē terremotus magnus. et decima pars ciuitatis cecidit. et occisi sunt in terremoto nomina hominū septem milia. et reliqui in timorē sunt missi. et dederunt glā deo celj. *De sedm abijt. et ecce ue tertiū ueniet cito. Capitulum. xi.*

Et septimus angelus tuba cecinit. et factę sunt uoces magnę in celo dicentes. Factū est regnū huius mundi dñi nrī et xpī ej. et regnabit in secula seculorū. Et uingenti quattuor seniores. qui in conspectu dī sedet in sedib; suis. ceciderunt in facies suas. et adorauerunt dñm dicentes amen. Grās agim tibi dñe d's omnipotens. qui eras. et q es. et q uenturus es. qui accepisti uirtutem tuā magnā. et regnasti. Et iratę sūt gentes. et aduenit ira tua. et tempus mortuorū iudicari. et reddere mercedem seruis tuis pphetis et sanctis. et timentib; nomen tuū pusillis et magnis. et exterminandi eos qui coruperunt terram. *Capitulum. xii.*

Et apertū est templū dī in celo. et uisa est archa testamenti eius in templo eius. Et facta sunt fulgura. et uoces. et terremotus. et grando magna. et signū magnū apparuit in celo. Mulier amicta sole. et luna sub pedib; eius. et in capite eius corona stellarū duodecim. et in utero habens. et clamabat parituriens. et eruat ut pariat. Et uisū est aliud signū in celo. et ecce draco magnus. habens capita septem. et cornua decem. et in capitib; suis septē diademata. et cauda eius trahēbat tertiā partem celj stellarū. et misit eas in terrā. Et draco stetit ante mulierem. quę erat paritura. ut cum peperisset. filiū eius deuoraret. Et peperit

filiū masculū. qui recturus erat omnes gentes in uirga ferrea. Et raptus ē filius eius ad dñm. et ad thronū eius. et mulier fugit in solitudinem. ubi habet locū paratū a dō. ut ibi pascant illā dieb; mille ducentis quinquaginta. *xiii.* Et factū ē preliū in celo. mychael et angeli eius. p̄liabant cū dracone. et draco pugnat. et angeli eius. et n̄ ualuerunt. neq; locū inuentus est eorū amplius in celo. Et p̄iectus ē draco ille magnus serpens antiquus. qui uocatur diabolus. et sathanas. q̄ seducit uniuersū orbem. p̄iectus est in terram. et angeli eius eo missi sunt. Et audiui uocem magnam de celo dicentem. Nunc facta est salus et uictoria et regnū dī nrī. et potestas xpī eius. quia p̄iectus ē accusator fr̄m nr̄orū. q̄ accusabat illos ante conspectū dī nrī. die ac nocte. Et ipsi uicerunt illū. p̄pter sanguinem agni. et p̄pter uerbū testimoniū sui. et n̄ dilerunt animas suas usq; ad mortem. P̄pter hoc letamini celj. et qui habitatis in eis. *De t̄p et mari.* quia descendit diabolus ad uos. habens irā magnā. sciens qd modicū tempus habet. Et post quā uidit draco qd p̄iectus in terrā. p̄sequutus ē mulierē quę peperit masculū. Et datus sunt mulieri due alę ad lę magnę. ut uolaret in desertū in locum suū. ubi alit p̄ tempus et tempora. et diuini diuini temporis. a facie serpentis. Et misit serpens ex ore suo post mulierem aquā tāquam flumen. ut eā faceret trahere a flumine. Et adiuuit terra mulierē. et apuit terra os suū. et absorbit flumen qd misit draco de ore suo. Et iratus ē draco in mulierem. et abijt facere p̄liū cū reliquis de semine eius. qui custodiunt mandata dī. et habent testimoniū ih̄u. et stetit sup̄ arenā maris. Et uidi de mari bestia ascendente. habentem capita septē. et cornua decem. et sup̄ cornua eius decē diademata. et sup̄ capita es. no

mina blasphemie. Et bestia quā uidj simi-
lis erat pardō. & pedes eius sicut ursi. et os
eius sicut os leonis. Et dedit illi draco iur-
tutem suā. et potestatem magnā. & uidj
unū de capitib; eius quasi occisū in morte.
& plaga mortis eius curata ē. Et admirata ē
uniuersa terra post bestiā. & adorauerunt
draconem q̄ dedit potestatem bestiē. & ado-
rauerunt bestiā dicentes. U' similis bestiē.
& quis poterit pugnare cū ea? Et datū ē ei
os loquens magna. & blasphemiā. & data ē
illi potestas facere menses. quadraginta du-
os. & apuit os suum in blasphemias ad dñm.
blasphemare nomen eius. et tabernaculū
eius. et eos qui in celo habitant. Et datū ē
illi bellū facere cū sanctis. et uincere illos.
Et data ē ei potestas in omnem populū et
tribū. et linguā. & gentē. & adorauerunt
eā omnes qui inhabitant terrā. quorum
ñ sunt nomina scripta in libro uite. et
agni qui occisus est ab origine mundi. Si
quis habet aures audiat. Q' in captiuitatē
duxerit. in captiuitatem uadit. Q' in gla-
dio occiderit. oportet eū gladio occidi.
hic est patienntia. et fidelis sanctorum.

xiii. Et uidj aliā bestiā ascendentem de ter-
ra. & habebat cornua duo similia agni.
et loquebat' sicut draco. et potestatem prioris
bestie omnem faciebat in conspectu eius.
Et fecit terrā. & inhabitantes in ea adorare
bestiā p̄mā. cuius curata est plaga mortis.
& fecit signa magna. ut etiā ignem faceret
de celo descendere in terrā in conspectu ho-
minū. & saluaret habitantes in terra. ppter
signa quę data sunt illi facere in conspectu
bestie. dicens habitantib; in terra. ut faciāt
imaginem bestie que habet plagā gladii. i-
uirit. Et datū ē illi. ut daret sp̄m imagi-
ni bestie. et ut loquat' imago bestie. et fa-
ciat ut q̄cūq; ñ adorauit imaginem bestie.

occidatur. Et faciet omnes pusillos & magnos
et diuites. & pauperes. et liberos et seruos ha-
bere caracterem in dextera manu aut in frō-
tib; suis. et ne quis possit emere aut uendere
nisi qui habet caracterē nominis bestie. aut
numerū nominis eius. Hic sapientia est.
Qui habet intellectū. cōputet numerū be-
stie. Numerus enī hominis ē. et numerus
eius est sexcenti sexaginta sex. **xv.**

Et uidj. et ecce agnus stabat supra mon-
tem syon. et cū illo centū quadraginta
quattuor milia. habentes nomen eius. et
nomen patris eius scriptū in frōtib; suis.
Et audiui uocem de celo. tāquā uocem aqua-
rū multarū. et tāquā uocem conitriū mag-
ni. & uocem quā audiui. sicut cythare-
dorū citarizantiū in cytharis suis. Et can-
tabant quasi canticū nouum. ante sedem.
et ante quattuor animalia. et seniores.
Et nemo poterat dicere canticū. nisi illa
centū quadraginta quattuor milia. qui
empti sunt de terra. hi sunt qui cū mulie-
rib; ñ sūt conquinati. uirgines enī sunt.
hi sequuntur agnū. quocūq; uerit. hi
empti sunt ex hominib; primitię dō et
agno. & in ore eorū ñ ē inuentū menda-
ciū. sine macula sunt. ante thronū dei.

Et in di alterū angelū uolantē p̄ mediū
celū. habentē euangelīū eternū. ut euange-
lizaret sedentib; sup̄ terrā. & sup̄ omnē gen-
tem. & tribū. et linguā. & populū. dicens
magna uoce. **T**imete dñm. & date illi hono-
rem. quia uenit hora iudicii eius. & adora-
te eū qui fecit celū et terrā. et mare. & oīa
quę in eis sunt. et fontes aquarū. & alius
angelus sequutus ē dicens. Cecidit cecidit
babilon illa magna. quę a uino irę forni-
cationis sue. potauit om̄s gentes. Et an-
gelus tertius sequutus ē illos. dicens. uo-
ce magna. Si quis adorauerit bestiam. et

37
imaginem eius. & accepit caracterem in fron-
te sua. aut in manu sua. et hic bibet de
uino ire di. qui impius ē mero in calice ire
ipsius. & cruciabitur igne ac sulphure. in
conspectu angelorū scōrū. et ante conspectum
agni. & fumus tormentorū eorū in scā sclōrū
ascendet. nec habent requiem die ac nocte
qui adorauerunt bestia et imaginem eius.
& si quis accepit caracterem nominis eius.
hic patientia sanctorū ē. q̄ custodiunt
mandata dī. et fidem ihesu.

Et audiui uocem de celo dicentem michi.
Scribe. Beati mortui. qui in dñō moriuntur.
A modo jā dicit sp̄s. ut requiescant a
laborib; suis. Opa enī illorū sequuntur illos.
Et uidi. & ecce nubem candidā. & supra
nubem sedentem similem filio hominis.
habentem in capite suo coronā auream.
et in manu sua falce[m] acutā. Et alter
angelus exiit de templo. clamans uo-
ce magna ad sedentem sup nubem. Mit-
te falce[m] tuā et metet. quia uenit ho-
ra ut metatur. qm̄ aruit messis terrę.
& misit qui sedebat sup nubem falce[m]
suā in terrā. & messuit terrā. Et alius
angelus exiit de templo. qd̄ ē in celo.
habens et ipse falce[m] acutā. Et alius
angelus exiit de altari. q̄ habebat pote-
statem supra ignem. et clamauit uoce
magna ad eū q̄ habebat falce[m] acutam
dicens. Mitte falce[m] tuā acutā. & uin-
demia botros uinee terrę. qm̄ mature
sunt uue eius. Et misit angelus falce[m]
suā in terrā. & uindemiavit uineā terrę.
et misit in lacū ire di magnū. Et calca-
tus ē lacus extra ciuitatem. & exiit
sanguis de lacu usq; ad frenos equorū
p̄ stadia mille sexcenta. Et uidi aliud sig-
nū in celo. magnū et mirabile. angelos
septem habentes plagas septē nouissimas.

qm̄ in illis consummata ē ira di. Et uidi tan-
quā mare uitreū mixtū igne. & eos qui uice-
runt bestia. et imaginem eius. & numerum
nominis illius stantes sup mare uitreum.
habentes cytharas dī. & cantantes canticum
moisi serui dī. & canticū agur dicentes. Mag-
na et mirabilia opa tua dñe dō op̄s. iuste &
uere ius tuę rer seculorū. Ut n̄ timebit te
dñe. & magnificabit nomen tuum. quia
solus pius es. **¶** Tm̄ om̄s gentes uenient
& adorabunt in conspectu tuo. qm̄ iudicia
tua manifesta sunt. **Capitulum xvi**

Et post hęc uidi. & ecce ap̄tū ē templū
tabernaculi testimonii in celo. & exierunt
septem angeli habentes septem plagas de tēplo.
uestiti lapide mundo candido. & precincti
circa pectora conis aureis. Et unū ex quat-
tuor animalib; dedit septem angelis sep-
tem fialas aureas. plenas iracundię dei
uiuentis in secula seculorū. & impleti ē
templū fumo a maiestate dī. et de uirtute
eius. Et nemo poterat introire in templū.
donec consumarentur septem plage septem
angelorū. Et audiui uocem magnā de tēplo
dicentem septem angelis. Ite & effundite
septem fialas ire di in terrā. Et abiit pri-
mus. et effudit fialā suā in terrā. & factū
est uulnus seuerum ac pessimū in om̄s qui
habent caracterem bestię. & eos q̄ adora-
uerunt imaginem eius. Et secūsus effudit
phialā suā in mare. & factus ē sanguis
tanquā mortui. & om̄is anima uiuens
morta ē in mari. Et tertius effudit fialā suā
sup flumina. & sup fontes aquarū. & factū ē
sanguis. & audiui anglm̄ quartū dicēte.
Iustus es qui es. & qui eras. sc̄s q̄ hęc iudica-
sti. quia sanguinem sanctorū & pphetarum
fuderunt. & sanguinem eis dedisti bibere
ut digni sunt. Et audiui alterū dicentem.
Etia dñe dō op̄s. uera et iusta iudicia tua.

Et quartus angelus effudit phialā suā
in solem et dātū est illi estu et igni affli-
gere homines. Et estuauerunt homines estu
magno. et blasphemauerunt nomen dī. ha-
bentis potestatem sup̄ has plagas. neq; egerūt
penitentiā. ut darent illi glām. **E**t quintus
effudit phialā suā sup̄ sedem bestię & factū
est regnū eius tenebrosū. Et cōmanducaue-
runt lingual suas pre dolore. et blasphema-
uerunt dñm celj p̄ dolorib; & uulnerib; suis.
et n̄ egerunt penitentiā ex operibus suis.

Et sextus angelus effudit phialā suā in flumē
illud magnū eufraten. et siccauit aquā eius
ut p̄pararet uia regib; ab ortu solis. Et uidi
de ore draconis. et de ore bestię & de ore pse-
udo pphę sp̄s tres immundos. in modū ranarū.
Sunt enī sp̄s demoniorū. facientes signa. Et
p̄cedent ad reges totius terrę. congregare
illos in preliū. ad diem magnū dī omīpo-
tentis. & ecce uenio sicut fur. Beatus qui uy-
gilat & custodit uestimenta sua. ne nudus
ambulet. & uideant turpitudinem eius.
Et congregabit illos in locū qui uocatur
hebraice magedon. **E**t septim⁹ effudit phialā
suā in aerem. Et erunt uor magna de
templo. a throno dicens. factū ē. Et facta
sunt fulgura. et uoces & tonitrua. et terrę
motus factus ē magnus. qualis nūquā fuit
ex quo homines esse ceperunt sup̄ terram.
talis terremotus sic magnus. & facta est
ciuitas magna in tres partes. & ciuitates
gentiū ceciderunt. et babylon magna.
uenit in memoria ante dñm. dare calicē
uini indignationis irę eius. Et omīs insula
fugit. & montes n̄ sunt inuenti. Et grando
magna sicut talentū descendit de celo
in homines. et blasphemauerunt dñm.
homines. p̄pter plagā grandinis. quomā

Emagna facta est uehementes. **xvii.**
Et uenit unus de septem angelis.

qui habebant phialas septem. et locut⁹ ē
mecū dicens. Ueni. ostendā tē dāpnationem
meretricis magnę quę sedet sup̄ aquas multas.
cū qua fornicati sunt reges terrę. & inebriati
sunt qui inhabitant terrā. de uino p̄stitutionis
eius. Et abstulit me in desertū in spū. & uidi
mulierem sedentem sup̄ bestia coccineā. plenā
nomīnib; blasphemię. habentē capita septem
& cornua decem. Et mulier erat circumdata
purpura. & coccino. & inaurata auro. et la-
pide p̄cioso. et margaritis. habens poculū au-
reū in manu sua. plenū abominationū. et
immundicia fornicationis eius. et in fronte eius
nomē scriptū mulierū. babylon magna mater
fornicationū. et abominationū terrę. Et uidi
mulierem ebriā de sanguine sanctorū. & de
sanguine martirū ihsū. & miratus sū cū ui-
dissem illā admiratione magna. Et dixit mī
angelus. Quare miraris. Ego tē dicā sacramē-
tū mulieris. & bestię quę p̄ortat eā. q̄ habet
capita septem. & cornua decem. Bestia quam
uidisti. fuit et n̄ ē. & ascensura ē de abyssō.
& ininteritū ibit. et mirabunt⁹ inhabitan-
tes terrā. quorū n̄ sūt scripta nomina in libro
uite. a constitutione mundi. uidentes bestia
quę erat & n̄ ē. Et hic ē sens⁹. q̄ habet sapiētā.
Septem capita septē montes sunt sup̄ q̄s mulier
sedet. & reges septem sunt. Unq; occiderunt.
unus est & alius n̄ dū uenit. & cū uenerit
oportet illū breue tempus manere. Et bestia
quę erat & n̄ ē. et ipsa octana ē. & de septē ē.
et ininteritū uadet. Et decē cornua quę uidi
sūt decem reges sunt. q̄ regnū n̄ dū acceperūt.
sed potestatem tāquā reges una hora accipiet p̄
bestia. hi unū consiliū habent. & uirtutē et
potestātē suā bestię tradet. hi cū agno pug-
nabunt & agnus uincet illos. qm̄ dñs dñorū ē
& rex regū. et q̄ cū illo sūt uocati electi. & fideles.
Et dixit mī. Aquas quas uidisti ubi meretrix
sedet. populi sunt. et gentes. & lingue.

38
Et decem cornua que uidisti et bestiam
hi odient fornicariā et desolatā illā faciet
et nudā et carnes eius manducabunt. et
ipsam igni concremabunt. **Is** enī dedit
in corda eorū ut nō faciat qđ illi placitū est.
ut dent regnū suū bestie donec consumant
uerba dī Et mulier quā uidisti est ciuitas
magna. que habet regnū sup reges terre.
Et post hec uidi aliū angelū. **xviii.**
descendentem de celo. habentem potesta-
tem magnā. & terra illuminata ē a glā ei.
et exclamauit in forti uoce dicens. Cecidit
cecidit babilon magna. et facta ē habitatio
demoniorū et custodia omnis sps immundi.
& custodia omnis uolucris immunde. quia
de ira fornicationis eius biberunt omīs gētes.
et reges terre cū illa fornicati sunt. et mer-
catores terre de uirtute diliciarū eius. di-
uites facti sunt. Et audiui alīā uocē de celo
dicentem. Erue de illa populus meus. & ne
participes sitis delictorū ei. & de plagis eius
nō accipias. qm̄ puenerunt peccata eius
usq; ad celū. & recordatus ē dś iniquitatū ei.
Reddite illi sicut ipsa reddidit uobis. et du-
plicare duplicia scđm̄ opa eius. In poculo
qđ miscuit. miscere illi duplici. Quantum se
glificauit. & in delictis fuit. tantū dare illi
tormentū et luctū. quia in corde suo dicit.
Sedeo regna. et uidua nō sū. & luctū nō uide-
bo. Ideo in una nocte uenient plage eius
mors et luctus. et fames. & igni cōburet.
quia fortis ē dś. qđ iudicauit illā. Et flebūt
et plangent se sup illā. reges terre. qđ cū illa
fornicati sūt. & in delictis uixerunt. cū ui-
derint fumū incendii eius. longe stantes
ppter timorem tormentorū eius. & dicentē.
Ve ue ciuitas illa magna babilon. ciui-
tas illa fortis. qm̄ una hora uenit iudiciū
tū. Et negotiatores terre flebunt. & lu-
gebunt sup illā. qm̄ mercatores nemo

emer amplius mercede aurū. & argenti. & la-
pidis p̄ciosi. et margarit. et bissi. & purpure.
et serici. & cocci. et omne lignū thmū. & oīa
uasa eboris. & omīa uasa de lapide p̄cioso.
et eramento. & seruo. & marimore. & cinamo-
mū. & amomū. et odoramentorū. & ungenti.
et thuris. & uini. & olei. et simile. & trici.
& iumentorū. et ouū. & equorū. & redarū.
et mancipiorū. & animarū hominū. Et po-
ma tua desiderij anime discesserunt a te.
et omīa pingua & p̄lara pierunt a te. & apli
illa nō inuenient mercatores hominū. Et dug-
tes facti sunt ab ea longe. Stabunt. ppter
timorem tormentorū eius. Fletentes & lugentes.
& dicentes. Ve ue ciuitas illa magna. que
amicta erat bisso. purpura. et cocco. & de
aurata auro. & lapide p̄cioso. & margaritis.
qm̄ una hora destituta ē se tante diuitie.
Et omnis gubernator. et oīs qui in locum
nauigat. et naute. & qđ in mari opant. lon-
ge steterunt. et clamauerunt in dentes locū
incendii eius. dicentes. Quis similis ciuitati
hinc magnę. Et miserunt puluerem sup
capita sua. et clamauerūt fletentes. & lugentes
et dicentes. Ve ue ciuitas illa magna. in
quia diuites facti sūt omīs qđ habet naues
in mari de p̄ncipis ei. qm̄ una hora desolata ē.
Erulta sup ea celū. & scī. apli. et pphē.
qm̄ iudicauit dñs iudiciū ur̄m de illa.
Et sustulit unus angls fortis lapidē.
quasi molarem magnū. et misit in mare
dicens. Hoc impetu mittet babilon. illa
magna ciuitas. et ultra iā nō inuenietur.
et uox cytharedorū. & musicorū. et tibia ca-
nentiū. & tuba nō audiet in ea amplius.
Et omnis artifex oīs qđ art. nō inueniet in
ea apli. & uox mole nō audiet in ea apli.
& lux lucerne nō lucebit ibi apli. et uox
sponsi. & sponse. nō audiet adhuc in te.
qđ mercatores tui erāt p̄ncipes terre.

q̄a in ueneficiis suis errauerunt om̄s gentes.
& in ea sanguis p̄pharū. & sc̄dū inuentus est.
et om̄iū qui interfec̄i sunt in terra. **xviii.**

Post hec audiui quasi uocem magnā tu-
barū multarū in celo dicentū. alleluia.
Laus et gl̄a. et uirtus dō nr̄i ē. quia uera.
& iusta iudicia eius sunt. quia iudicauit de
meretrice magna. que corripuit terrā iustiti-
tione sua. et uindicauit sanguinē seruorū
suoꝝ de manib; eius. Et iterū dixerūt. alleluia.
Et fumus eius ascendit in secula seculorum.
Et ceciderunt uiginti quatuor semores. et
qua tuor anima. & adorauerunt deum
sedentem sup̄ thronū. dicentes amen alleluia.
Et uox de throno exiit dicens. Laudem
dicite dō nr̄o om̄es serui eius. & q̄ timentis
dñm. pusilli & magni. & audiui quasi uocem
tube magne. et sicut uocem aquarū mil-
tarū. et sicut uocem tonitruorū magnorū
dicentū. alleluia. qm̄ regnauit dñs d̄s nr̄
om̄ps. Gaudeamus et exultemus. et demus
gl̄am ei. quia uenerunt nuptie agni. et
uox eius p̄pauit se. et datū est ei in quo ope-
riat se. byssinū splendens candidū. byssi-
nū enī. iustificationes sunt sanctorū. Et
dicit michi. Scribe. Beati q̄ ad cenā nuptia-
rum uocati sunt. Et dicit m̄. hec uerba dei
uera sunt. & cecidi ante pedes eius. ut ado-
rarem eū. Et dicit m̄. Vide ne feceris. Con-
seruus enī tuus sū. & fratru tuorū habentū
testimoniu ihesu. Deū adora. Testimonium
enī ih̄u ē sp̄s p̄phetie. Et uidi celū ap̄r̄um.
et ecce equus albus. & q̄ sedebat sup̄ eū uo-
cabat̄ fidelis et uerax. et iustitia iudicat
et pugnat. Oculi aut̄ eius sicut flāma ig-
nis. et in capite eius diademata multa.
habens nomen scriptū. qd̄ nemo nouit nisi
ipse. Et uestit̄ erat ueste alba sanguine.
et uocabat̄ nom̄ eius uerbū dī. Et exerce-
t̄ q̄ s̄t in eo. sequebant̄ eū in equis albis.

uestit̄ byssinū albū mundū. Et de ore ipsius
procedit gladius ex utraq; parte acutus. ut in
ipso p̄cunat gentes. et ipse reget eas in uirga
ferrea. Et ipse calcet torcular uini furoris
nr̄i dī omnipotentis. et habet in uestimento
& in femore suo scriptū. rex regū. et dñs dñāq̄.
Et uidi unū anglin̄ stantē in sole. & clama-
uit uoce magna dicens om̄ib; auib; que
uolabant p̄ mediū celi. Venite congrega-
mini ad cenā magnā dī. ut manducetis
carnes regū. et carnes tribunorū. & carnes sa-
tarū. et carnes equorū. & sedentū in ipsis.
et carnes liberorū & seruorū. & pusillorum.
et magnorū. Et uidi bestia. & reges terre co-
gregatos. ad faciendū p̄liū. cū illo q̄ sede-
bat in equo. & cū exercitu eius Et adp̄hensa
ē bestia. & cū illa pseudo p̄ph̄a q̄ fecit sig-
na corā ipso. quib; seduxerunt eos qui accepe-
runt caracterem bestie. & q̄ adorant ima-
ginem eius. Vni missi sunt hi duo in stag-
nū ignis. ardentis sulphuris. & ceteri oc-
cisi sunt in gladio sedentis sup̄ equum. q̄
procedit de ore ipsius. et om̄es anes saluta-
tes sunt carnis eorum.

Et uidi anglin̄ descendentem de celo.
habentem clauem abyssi. & catenam
magnā in manu sua. Et adp̄hendit draconem
serpentē antiquum. q̄ ē diabolus & sata-
nas. & ligauit eū p̄ annos mille. & misit eū
in abyssū. et clausit. et signauit sup̄ illū
ut n̄ seducat amplius gentes. donec consu-
mant̄ mille anni. & post hec oportet illū
solui modico tempore. Et uidi sedes. & sede-
runt sup̄ eas. & iudiciū datū ē illis. et
animas decollatorū. p̄pter testimoniu ih̄u
et p̄p̄e uerbū dī. & q̄ n̄ adorauerunt bestia
neq; imaginem eius. nec acceperunt caracte-
rem eius in frontib; suis. aut in manib;. et
uixerunt. & regnauerunt eū xp̄o mille
annis. ceteri mortuorū n̄ uixerunt. donec

29.
consumuntur mille anni. **XXI.** hec est resurrectio prima. Beatus et sanctus qui habet partem in resurrectione prima. In his sedes mors non habet potestatem sed erunt sacerdotes dei et christi. et regnabunt cum illo mille annis. Et cum consummati sunt mille anni soluetur sathanas de carcere suo. et erit et seducet gentes. que sunt super quattuor angulos terre. gog. et magog. et congregabit eos in prelium. quorum numerus est sicut arena maris. Et ascenderunt super latitudinem terre. et circumierunt castra sanctorum. et civitatem dilectam. et descendit ignis a deo de celo. et deuorauit eos. Et diabolus qui seducebat eos. missus est in stagnum ignis et sulphuris. ubi et bestia et pseudo propheta. et erunt ibi die ac nocte in secula seculorum. **E**t vidi thronum magnum candidum et sedentem super eum. a cuius conspectu fugit terra et celum. et locus non est inuentus ab eis. Et vidi mortuos magnos et pusillos stantes in conspectu throni. et libri aperti sunt. Et alius liber apertus est qui est vitæ. et iudicati sunt mortui ex his que scripta erant in libris. sed in opera ipsorum. Et dedit mare mortuos qui in eo erant. et mors et infernus dederunt mortuos suos. qui in ipsis erant. et iudicatus est de singulis secundum opera ipsorum. et infernus et mors. missi sunt in stagnum ignis. hec mors secunda est. stagnum ignis. Et qui non est inuentus in libro vitæ scriptus. missus est in stagnum ignis. Et vidi celum novum. et terram novam. Primum enim celum. et prima terra abierunt. et mare iam non est. **E**t vidi civitatem sanctam iherusalem novam descendentem de celo a deo paratam. sicut sponsam ornata viro suo. Et audiui vocem magnam de throno dicentem. Ecce tabernaculum dei cum hominibus. et habitabit cum eis. et ipsi

populus eius erunt. et ipse deus cum eis erit coram deo. Et absterget deus omnem lacrimam ab oculis sanctorum. et mors ultra non erit neque luctus neque clamor neque dolor erit ultra que prima abierunt. Et dixit qui sedebat in throno. Ecce noua. facio omnia. Et dicit michi. Scribe. quia hec uerba fidelissima sunt et uera. et dixit mihi. factum est. Ego sum. et u. p. n. et nouissimus. mita et fims. Ego sitienti dabo de fonte aque uiuæ gratis. Qui uicerit possidebit hec. et erit illi deus. et ipse erit mihi filius. Timidis autem et incredulis. et execratis et homicidis. et fornicatoribus. et ueneficis. et ydolatris. et omnibus mendacibus. pars illorum erit in stagno ardenti. igne et sulphure. quod est mors secunda. **Capitulum xxii.**

Et uenit unus de septem angelis habens. fialas. plenas septem plagis nouissimis. et locutus est mecum dicens. Veni. ostenda tibi sponsam uxorē agni. Et sustulit me in spiritu in montem magnum et altum. et ostendit mihi civitatem sanctam iherusalem descendentem de celo a deo. habentē claritatē dei. Lumen est simile lapidi preciosi. tāquā lapidi iaspidi. sic cristalli. Et habebat murum magnum. et altum. habens portas duodecim. et in portis angulos xii. et nomina scripta. que sunt nomina xii tribuum filiorum israel. Ab oriente portæ tres. et ab aquilone portæ tres. Ab austro portæ tres. et ab occasu portæ tres. Et murus eius. tantus. habens fundamenta duodecim. et in ipsis duodecim nomina duodecim apostolorum et agni. Et qui loquebatur mecum habebat mensuram harundineā aureā. ut metiretur civitatem. et portas eius et murum. Et ciuitas in quadroposita est. longitudo eius tanta est. quanta et latitudo eius. Et mensus est civitatem de harundine per stadia duodecim milia. longitudo. et latitudo. et altitudo eius equalia sunt. Et mensus est muros eius.

centū quadraginta quattuor cubitorum/
mensura hominis quę est angeli. Et erat
structura muri eius ex lapide iaspide. **ip. m. ar.**
sa ū ciuitas aurū mundū simile utro
mundo. fundamenta muri ciuitatis omī
lapide p̄ioso ornata. fundamentū p̄mum
iaspis. scđm saphirus. tertius calcedoni.
quartus smaragdus. quintus sardonius.
sextus sardius. septimus chrisolitus. oc
tauus berillus. nonus topazius. decim
chrisoprassus. undecimus iacinthus. duo
decimus amethystus. Et duodeci porte
duodeci margarite sunt p̄ singulas. et
singule porte erant ex singulis margarit.
Et plateę ciuitatis aurū mundū tāquā
utrum p̄ lucidū. Et templū non uidi ī ea.
dñs enī d̄s omnipotens. templū ill' est
et agnus. Et ciuitas n̄ eget sole neq; luna
ut luceant in ea. nā claritas dī illumi
nat eā. & lucerna eius est agnus. Et am
bulabunt gentes p̄ lumen eius. & reges
terre afferent gloriā suā. 7 honorem in
illam. et porte eius non claudēt p̄ diem.
nox enī n̄ erit illis. Et afferent glām & ho
norem gentiū nullā. nec intrabit nullā
aliquid inquinatū. et faciens abhominā
tionem et mendaciū. nisi qui scripti sunt
in libro uitę et agni. **Capitulum xxiii.**

Et ostendit michi flumen aque uiuę
splendidū. tanquā cristallū p̄ue
dentem de sede dī & agni. in medio pla
teę eius. et ex utraq; parte fluminis lig
nū uitę. afferens fructus duodecim
p̄ menses singulos reddens fructū suū.
et folia ligni ad sanitatem gentiū. Et omē
maledictū non erit amplius. sed sedes
dī et agni in illa erunt. Et serui eius ser
uiunt illi. et uidebunt faciem eius. et
nomen eius in frontib; eorū. Et nox ult
n̄ erit. et n̄ egebunt lumine lucernę

neq; lumine solis. qm̄ dñs d̄s illuminat
illos. et regnabunt in secula seculorum.
Et dixit m̄. hec uerba fidelissima sunt
& uera. Et dñs d̄s spūū p̄phetarū. mi
sit angīm suum ostendere seruis suis.
quę oportet fieri cito. Et ecce uenio uelocit.
Beatus qui custodit uerba p̄phetę libri
huius. et ego iohannes qui audiui. uidi
hec. Et post quā audissem et uidissem.
cecidī ante pedes eius q̄ m̄ hec ostendebat. Et
dixit m̄. Vide ne feceris. Conseruius tuus sū
et fratru tuor. p̄pharū. & eorū q̄ seruiant
uerba libri huius. Deum adora.

Et dixit m̄. Ne signaueris uerba p̄phetę
libri huius. tempus enī p̄pe est. Et nocet
noceat adhuc. & qui in sordib; ē sordescat
adhuc. et iustus iustitiā faciat adhuc. 7 sc̄s
sanctificetur adhuc. Ecce uenio cito. et merces
mea mecum est. reddere unicuiq; secundū
opera sua. Ego sum. a. 7 w. primus et no
uissimus. principium et finis. Beati qui
lauant stolal suas. ut sit potestas eorum
in ligno uitę. & p̄ portas intrent in ciuita
tem. Foris canes. et uenefici. & impudici.
& homicide. & ydoli seruientes. et omnis
qui amat. et facit mendaciū. **E**go ih̄s
misi angelū meū testificari uobis hec in
ecclesiis. Ego sū genus et radix dauid.
stella splendida & matutina. Et sponsus
& sponsa dicunt ueni. & qui audit dicat
ueni. Qui sitit ueniat. q̄ uult accipiat
aquā uitę gratis. Contestor ego omni au
dient. uerba p̄phetę libri huius. Si quis
apposuerit ad hec. apponet d̄s sup̄ illum
plagas scriptas in libro isto. & si q̄s diminuerit
de uerbis p̄phę libri huius. auferet d̄s partē eius
de libro uitę. & de ciuitate sc̄a. & de his q̄ sc̄pta sūt
ī lib̄ isto. Hec q̄ testimoniu p̄hibet istis. Etiam
uenio cito. Amen. Veni dñe ih̄s. Grā dñi nostri
ih̄s xp̄i. cū omnib; uobis amen.

Incipit plog^{us} beati Iheronimi p^{re}b^{it}i. in

Non ita ordo ē septē eplā^{rum} canonicā^{rum}.
apud grecos. qui integre sapiunt
et fidem rectā sectant^{ur}. epistolā^{rum}
septem. quē canonicē nuncupāt.
sicut in latinis codicib^{us} inueniūt.
quod quia petrus primus in numero ē aplō^{rum}.
primū^m sint etiā eius eplē in ordine ceterarum.
Sed sicut euangelistā^{rum} dudū ad ueritatē li
neam cōrexi^mus. ita hāc p^{ro}p^{ri}o ordiⁿi. deo
nos iuuante reddidimus. Est enī p^{ri}ma earū
una iacobi. petri dū^o. iohannis tres. & in
de una. Que si ut ab eis digestę sunt. ita
q^{uod}q^{ue} ab interpretib^{us}. fideliter in latinū eloq^{ui}
uerterentur. nec ambiguitatem legentib^{us}
facerent. nec sermonū se uarietas impug
naret. illo p^{re}cipue loco ubi de unitate tri
nitatis in prima iohannis eplā positiū legimus.
in qua etiā ab infidelib^{us}. translatorib^{us}. mul
tū erratū esse a fidei ueritate cōpimus. trium
tantū^m uocabula. hoc ē aque. & sanguis
& sp^{iritu}s. in ipsa sua editione ponentes. & pat^{ris}
uerb^{is} q^{ui} ac sp^{iritu}s testimonii omittentes. in quo
maxime et fidel catholica. roborat^{ur}. & pat^{ris}
et filiū. & sp^{iritu}s sc^{ilicet} una diuinitatis substantia
cōpbat^{ur}. In ceteris ū eplis quantū a nostra
alio^{rum} distet editio. lectoris prudentie derelinq^{uit}. Sed
tu uirgo xpi custodiū dū a me unpensi^{us} septuor^{um}
ueritatē ingris. meā quodam^{od}o senectutē inuidor^{um}
dentib^{us} corrodendam exponis. q^{ui} me falsariū corrupto
remq^{ue} scā^{ptur}ū p^{re}nunciant septuor^{um}. S; ego in tali ope
nec emulor^{um} meor^{um} inuidentiā p^{re}timeo. nec scē scrip
turę ueritatē poscentib^{us} denegabo. **Explic^{us} plog^{us}.**

Incipit argumentū in eplā beati iacobi apostoli.
acob^{us} apl^{us}. sc^{ilicet} instruit clerū de cultā celestiu^m p^{re}cep
tor^{um}. et reglā catholicę obseruantię. et de inuidia pa
tientie maiestate. et reuelatione plurimor^{um} r^{ati}onatio
magistro^{rum}. **D**e hoc iacobo paul^{us} apl^{us} dix^{it}. iacob^{us}.
cephas. & ioh^{annes}. q^{ui} uidebant colūpnę eē de xpo de de
rē in ec barnabe societatis. ut nos in gentes illi in
circumcisionē. quia in circumcisionē erat ordinat^{us}
apl^{us}. curauit eos qui inde erant sicut presen
tes colloquendo docere. ita et absentes p^{er} eplā^m
solari. instruere. increpare. corrigere. **Explic^{us} argum^{ent}ū.**

Incipit eplā beati iacobi apostoli

Iacobus d^{omi}n^{us} & d^{omi}n^{us} n^{ost}r^{us} ih^{esu}s. x^{risti}
seruus. duodeci tribub^{us} quę sūt
in dispersione salutem. Omē gau
dium existimate fratres me^{os}. cum
in temptationes uarias incidertis.
scientes q^{uod} p^{ro}batio fidei ur^{is} pati
entiā opatur. patientia autē opus
p^{er}fectū habeat. ut sitis p^{er}fecti et
integri. in nullo deficientes. Si q^{ui}s
autē ur^{is} indiget sapientia. po
stulet a d^{omi}no. qui dat omnibus af
fluent^{er}. & nō inpperat. & dabit^{ur}
ei. Postulet autē in fide. nichil
hesitans. Q^{ui} enī hesitat. similis est
fluctu^m maris qui a uento mouet^{ur} & circūfert^{ur}
q^{ui} ē estimet homo ille. q^{uod} accipiat aliquid
a d^{omi}no. Vir duplex animo. inconstans est
in omnib^{us} uis suis. Gloriet^{ur} autē frater
humilis in exaltatione sua. diues autē in
humilitate sua. q^{uoniam} sicut flos sem^{per} transibit
Erosus est enī sol cū ardore & arefecit fe
ni^{us}. & flos enī occidit. et decore uultus eius
deperit. ita & diues in itinerib^{us} suis marce
bit. **B**eatus uir q^{ui} suffert temptationem. Sicut.

Bq^{uoniam} cū p^{ro}batus fuerit accipiet coronā uitę.
quā repromisit d^{omi}s diligentib^{us}. se. Nemo cum
temptatur. dicat q^{uoniam} a d^{omi}no temptat^{ur}. Is enī
in temptatione malorū est. Ipse enī neminē
temptat. Nul^{lus} quisq^{ue} ū temptat^{ur} a con
cupiscentia sua. abstractus et illectus.
De hinc concupiscentia cū conceperit. pa
rit peccatū. Peccatū ū cū consummatū fuerit.
generat mortem. Nolite itaq^{ue} errare fr^{at}res me^{os}
dilectissimi. **O**mnē datū optimū. & omē
donū p^{er}fectū. de sursum est descendens a patre
luminū. apud quem nō ē transmutatio. nec
inuestigatio obumbratio. Voluntarie enim
genuit nos uerbo ueritatis. ut simul uiuāt
aliquid creature eius. Scitis fr^{at}res me^{os} dilec
tissimi. Sit autē omnis hō uelox ad audien

dū. tardus autē ad loquendū. & tardus
ad iram. Ira enī uirj. iustitiā dī nō opatur.

Propter qđ abicientes omnem inmundiciā
& habundantiā malitię. in mansuetudine
suscipite in finē uerbū. qđ potest saluare
animas urās. **E**stote autē factores uer-
by. & nō auditores tantū. fallentes uosmet-
ipsos. Quia si quis auditor est uerby & non
factor. hic comparabitur uiro consideranti
uultū naturitatis sue in speculo. Considera
uit enim se & abiit. & statū oblitus est qua-
lis fuerit. Qui autem p̄spererit in lege per-
fecte libertatis. et p̄manserit. nō auditor obli-
uiscus factus. sed factor opis. hic beatus in fac-
to suo erit.

Si quis autē putat se
religiosū ē. nō retinens linguā suā. sed
seducens cor suum. huius uana ē. religio.
Religio munda et immaculata apud dñm
& patrem hec est. uisitare pupillos et ui-
duas in tribulatione eorū. & immaculatū
se custodire ab hoc seculo.

Fr̄s mei.
nolite in p̄sonarū acceptione habere fidē.
dñi nr̄i ih̄u xp̄i gl̄ie. & enī si introierit
in conuentu ur̄o. uir aureū habens amulū.
in ueste candida. introierit autē & paup̄.
in sordido habitu. & intendatis in eū qui
indutus est ueste p̄clara. et dixeritis ei
tu sede hic bene. paup̄i autē dicatis tu sta
illuc. Aut sede sub scabello pedū meorum.
nonne iudicatis apud uosmet ipsos. & fac-
ti estis iudices cogitationum iniquarum.

Audite fr̄s mei dilectissimi. Nonne deus
elegit paupes in hoc mundo diuites in fide.
& heredes regni qđ p̄misit diligentibus se.
Hos autē in honoratis paup̄em. Nonne di-
uites p̄ potentā opprimunt uos. et ipsi
trahunt uos ad iudicia. Nunc ipsi blasphe-
mant bonū nomen qđ inuocati ē sup̄ uos.

Si tamen legem p̄ficiatis regalem. scđm
scripturas. diligetis primū tuū sicut te ipsū.

bene facitis. Si autem p̄sonas accipitis.
peccati opamini. redarguti a lege. quasi
transgressores. Quicūq; autē totā legem
seruauerit. offendat autem in uno. factus ē
omnium reus. Quē enī dixit nō me habebis.
dixit & nō occides. Quod si nō me habebis.
occidas autē. factus es transgressor legis.
Sic loquimini & facite. sicut p̄ legem libertatis
incipientes iudicari. Iudiciū enī sine mise-
ricordia. illi qđ nō faciunt misericordiā. superal-
tat autem misericordia iudiciū. **Q**uod p̄de-
rit fr̄s mei. si fidem quis dicat se habere. opa
autem nō habeat. Nūquid poterit fidelis sal-
uare eū. Si autē frater aut soror iudi sunt
et indigeant medi cotidiano. dicat autē aliqđ
de uobis illis. ut in pace. calefiatis. et sa-
turamini. nō dederitis autem eis. que necessa-
ria sunt corpori. quid p̄derit. Sic et fidelis. si
nō habeat opa. mortua est in semet ipsa.

Sed dicit quis. Tu fidem habes. et ego
opa habeo. Ostende in fidem tuā sine
opib; & ego ostendā tibi ex opib; fidē meam.
Tu credis qm̄ unus ē d̄s. bene facis. Et
demonēs credunt. & contremiscunt. Vis autē
scire o homo inanis. qm̄ fidelis sine opib; u-
tiosa est. Abraham pater nr̄. nunc ex
opib; iustificatus ē. offerens ysaac filiū
suum. sup̄ altare. Videtis qm̄ fidelis co-
opa batur opib; illius. & ex opib; fides con-
summata ē. et suppleta ē scriptura dicentis.
credidit abrahā deo. et reputatus ē illi ad
iustitiā. & amicus dī appellatus ē. Videtis
qm̄ ex opib; iustificatur homo. & nō ex
fide tantū. Similiter et raab meretrix
nunc ex opib; iustificata ē. suscipiens um-
cios. & alia uia eiciens. Sicut enī corpus
sine spū mortuum est. ita & fidelis sine
opib; mortua ē. **N**olite plures magi-
stri fieri fratres mei. scientes qm̄ magnus
iudiciū sumitis. In multis enī offendimus

omnes. Si quis in uerbo non offendit: hic perfectus est uir. Potest autem freno circumducere totum corpus. Si autem equus frenos in ora mittamus ad consentiendum nobis: & omne corpus illorum circumferimus. Ecce & naues cum magne sint & auentis ualidis munitur: circumferuntur a modico gubernaculo. ubi impetus dirigentis uoluerit. Ita et lingua modicum quidem membrum est: et magna exaltat.

Ecce quantus ignis quam magnam flammam incendit: & lingua ignis est uniuersitas iniquitatis. Lingua constituit in membris nostris. que maculat totum corpus: et inflamat rotam natiuitatis nostre inflamata a gehenna. Omnes enim nature bestiarum & uolucrum. & serpentium etiam ceterorum domantur: et domitæ sunt a natura humana. Linguam autem nullus hominum domare potest. inquietum malum. plena ueneno mortifero. In ipsa benedicimus deum et patrem: et in ipsa maledicimus homines. qui ad similitudinem dei facti sunt. Ex ipso ore procedit benedictio & maledictio. Non oportet fratres mei hec ita fieri. Numquid fons de eodem foramine emanat dulcem & amaram aquam? Numquid potest frater meus ficus uinas facere: aut uitis ficus? Sic neque salsa dulcem potest facere aquam. Quis sapiens & disciplinatus inter uos. ostendat ex bona conuersatione operationem suam. in mansuetudine sapientie. **Q**uod si zelum amarum habetis. & contentiones factæ in cordibus uestris: nolite gloriari. & mendaces esse aduersus ueritatem. Non enim ista sapientia de sursum descendens: sed terrena. animalis. diabolica. Vbi enim zelus & contentio: ibi inconstantia & omne opus prauum. Que autem desursum est sapientia. primum quidem pudica est. deinde pacifica. modesta.

suadibilis. bonus consentiens. plena misericordia & fructibus bonis. iudicans sine simulatione. **F**ructus autem iusticie in pace seminat: facientibus pacem. **I**de bella et lites inter uos. Nonne hinc. Ex concupiscentiis uestris que militant in membris uestris concupiscitis & non habetis. occiditis & zelatis. & non potestis adipisci. Litigatis & belligeratis. & non habetis. propter quod non postulatis. Petitis & non accipitis. eo quod male petatis. ut in concupiscentiis uestris insumatis. Adulteri. nescitis quia amicitia huius mundi inimica est dei. Qui cumque ergo uoluerit amicus esse sibi huius: inimicus dei constituitur. Aut putatis quia inaniter scriptura dicat: ad inuidiam concupiscit spiritus qui habitat in uobis. Maiorem autem dat gratiam: propter quod dicit. Dominus superbis resistit: humilibus autem dat gratiam. Subditi ergo esto te deo. resistit autem diabolo: & fugiet a uobis. Appropinquate deo: & appropinquabit uobis. Emundate manus peccatores: & purificate corda duplices animo. Miseri estote & lugete: risus uester in luctum conuertatur: & gaudium in merorem. Humiliamini in conspectu domini: & exaltabit uos. Nolite detrahere alterutrum fratres mei. Qui detrahit fratrem aut quod iudicat fratrem suum: detrahit legem & iudicat legem. Si autem iudicas legem: non es factor legis sed iudex. Unus est enim legislator & iudex: qui potest perdere & liberare. Tu autem quis es qui iudicas primum. Ecce nunc qui dicatis. Hodie aut crastino ibimus in illam ciuitatem. et faciemus quidem ibi annum. & mercabimur & lucrum faciemus: sed ignoratis quid erit in crastinum. Que enim est uita uestra. Vapor est ad modicum parens: deinceps exterminabitur. Peccut dicatis si dominus uoluerit. & si uixerimus. faciemus hoc aut illud. Nunc autem exultatis in superbis uestris. Omnis exultatio talis maligna est. Scienti ergo bonum facere & non

facienti peccatum ē illi. **A**gite nunc diuite.
plorare ululantes in miseris uis que adue-
nient uobis. Duuicq; ur̄e putrefactę sunt. et
uestimenta ur̄a ā tinea comesta sunt. Ar-
gentū & aurum ur̄m eruginauit. & erugo
eor̄ in testimonium uobis erit. & mandu-
cabit carnes ur̄as sicut ignis. Telsaurizastis
uobis uā in nouissimis dieb;. Ecce merces
oparior̄ qui messuerunt regiones ur̄as q̄
fraudatę sunt auobis. clamat. & clamor
ip̄sor̄ in auribus dñi sabaotb introiuit.
Epulati estis sup̄ terrā. & in luxuriis enutri-
stis corda ur̄a. In die occasionis adduxistis et
occidistis iustum. n̄ restat uobis. Patienter
igit̄ estote fr̄es. usq; ad aduentum dñi. Ecce
agricola expectat preciosum fructum terre.
patienter ferens donec accipiat temporaneū
& serotinum. Patienter estote & uos & confir-
mate corda ur̄a. qm̄ aduentus dñi appro-
pinguabit. Nolite ingemiscere fr̄es in alteru-
trum. ut non iudicemini. Ecce iudex
ante ianuam assistit. Exemplū accipite fr̄s.
exiit mali & longanimitatis laboris & patientię
pp̄has. q̄ locuti sūt i noīe dñi. Ecce beatificam̄
eos qui sustinuerunt. Sufferentiā iob au-
distis. & finem dñi uidistis. qm̄ misericors
ē dñs & miserator. **A**n̄te omnia autē
fr̄es mei nolite irasci neq; p̄ celum. neq; p̄
terram. neq; aliud quodcumq; iuramentum.
Sic autē sermō ur̄. est. est. non. non. ut n̄
sub iudicio decidatis. Tristatur aliquis ur̄m.
oret equo animo & psallat. Infirmat̄ quis
in uobis inducat presbiteros eccl̄ie. & orent
sup̄ eum unguentes eum oleo in nomine do-
mini. & oratio fidei saluabit infirmum. et
alleuabit eum dñs. & si in peccatis sit dimi-
tent̄ g. Confitemini ḡ alterutrum pecca-
ta ur̄a. & orate p̄ inuicem ut saluemini.

Mutū enim ualet. deprecatio iusti assidua.
Elyas homo erat similis nobis passibilis.

et oratione orauit ut n̄ plueret sup̄ terram.
& n̄ pluit annos tres. & menses sex. & rur-
sum orauit. et celum dedit pluuiā. et terra
dedit fructum suum. Fr̄s mei. si quis ex uo-
bis errauerit ā ueritate. & conuerterit q̄s
eum. scire debet qm̄ qui conuerterit fecerit pec-
catore ab errore uie sue. saluabit animā ei
amorte. & opit̄ multitudinē peccatorum.
*Explicit eptā beati Jacobi apli. Incipit ar-
gumentū in eptā Petri apli prima.*

Petrus filius iohannis
p̄uince galilee. a uico bethsay-
da. fr̄ andree apli. & p̄ncps
ap̄lor̄ toto orbe diffusos & pe-
grinos in hoc sēlo monstrat.
et p̄sentis uite peniteri suadet. & in nouam uitam
p̄ficere. tota sollicitudine exhortatur. *Explicit argu-
mentū. Incipit*

Eptā Petri prima
et r̄vs ap̄ls ihu
xpi electis aduentis
disp̄sionis. ponti-
galatie. capadocie.
asie. et bithinie. se-
cundum p̄sentia dī patris. in san-
ctificationem sp̄s inobedientiam
et asp̄sionē sanguinis ihu xpi. gr̄a
uobis & pax multiplicet̄. Benedi-
ctus d̄s & pater dñi nr̄i ihu xpi.
qui scdm̄ magnā misericordiam suā
regenerauit nos in sp̄em uiuā.
p̄ resurrectionem ihu xpi ex mortuis. in he-
reditatem incorruptibilem. & incontamina-
tam et īmarcesci- bilē conseruatā in celis.
in uobis qui in uirtute dī custodimini. p̄ fidē
in salutem paratam. reuelari in tempore no-
uissimo. in quo exultabitis modicū nunc.
si oportet contristari in uarijs temptationi-
bus. p̄batio ur̄e fidei multo p̄ciosior sit auro
qđ p̄ ignē p̄batur. inueniat̄ in laudem &

glam et honorem. in reuelatione ihu xpi.

Quē cum n̄ uideritis diligitis. in quē nunc
quog; n̄ uidentes creditis. **C**redientes autē
exultabitis letitia inenarrabili & glificata.
reportantes finē fidei ur̄. salutem animarū
ur̄arum. De qua salute exquisierunt atq; serui-
tati sunt pph̄t̄. qui de futura in uobis gr̄a
pphetauerunt. scrutantes in quod uel qua-
le tempus significaret in eis sp̄s xpi. p̄nū-
cians eas que in xpo sunt passionēs. et po-
steriores gr̄as. Quibus reuelatum est. q̄a
non sibi ipsis uobis autē ministrabant ea
que nunc nunciata sunt uobis. p̄ eos qui
euangelizauerunt uobis sp̄u sc̄o missio de
celo. in quē desiderant angeli p̄spicere.

Propter quod succincti lumbos mentis
ur̄. sobrii p̄fecte sperate in eam que offertur
uobis gr̄am in reuelatione ihu xpi. quasi filij
obediente. n̄ configurati priorib; ignorantib;
ur̄ desiderijs. s; secundū eum qui uos uocauit
sc̄m. ut et ipsi sc̄i in oī cōsolatione sitis. sic sc̄p-
tum ē. Sc̄i eritis. qm̄ et ego sc̄s sū. Et si pat̄r
uocatis eū q̄ sine p̄sonarū acceptioē iudicat se-
cundū unius cuiq; opus. in timore tempore
incolatus ur̄i conuersamini. Scientes quod
non corruptilibus auro uel argento redēp-
tis. de uana ur̄a cōsolatione pat̄rnis tra-
ditionis. sed precioso sanguine quasi agni in
contaminatq; & immaculatq; ihu xpi. Precog-
niti quidem ante constitutionē mundi. ma-
nifestati autē nouissimis temporib; p̄pter
uos qui p̄ ipsum fideles estis. in dō qui susci-
tauit eum a mortuis. & dedit ei gl̄am. ut fidē
ur̄a & sp̄s eēt in deo. Animas ur̄as castifican-
tes in obedientia caritatis in fr̄nitatis amore.
simplici ex corde inuicē diligite attendi. renati
n̄ ex sc̄e corruptibili sed incorruptibili. puerbū
di uiuū & p̄manens. quia omnis caro fe-
nū. & om̄s gl̄a eius tanquā flos feni.
Efficcatum est fenū & flos eius decidit.

uerbū autē dñi manet in eternum. **H**oc est
autē uerbum. quod euangelizatum est uobis.
deponentes ḡ om̄nē maliciā. et om̄nē dolum
et simulationes. & inuidias & om̄nes detra-
ctiones. sicut modo genti infantes rationabi-
les sine dolo lac concupiscite. ut in eo crescatis
in salutē. si tam gustastis qm̄ dulcis est dñs.
Ad quem accedentes lapidem uiuū ab homi-
nibus quidem repbatū. a deo autē electum &
honorificatum. & ipsi tanquā lapides uiuū sup
edificamini domos sp̄itales. sacerdotū. offerre sp̄itales
hostias. acceptabiles dō. p̄ ihm xpr̄istum. **P**p-
ter quod continet sc̄ptura. Ecce ponā in syon
lapidem summū. angulārē. electum. p̄ciosū.
& om̄s qui crediderit in eū n̄ confundetur. Vo-
bis ḡ honor credentibus. n̄ credentib; autē lapis
quē repbauerunt edificantes. hic factus est in
caput anguli. & lapis offensionis et petra scan-
dali. his qui offendunt uerbo. nec credunt in
quo & positi sunt. **U**os autē genus electū.
regale sacerdotū. gens sc̄a. p̄p̄s acquisitionis.
ut uirtutes annuncietis eius qui de tenebris
uos uocauit in ammirabile lumen suū. **Q**ui
aliquando non p̄p̄s. nunc autē p̄p̄s dī. qui
n̄ consecuti misericordiam. nunc autē misericordīa con-
sequit; **R**oḡi. obsecro uos tanquā adue-
nas & peregrinos abstinere uos a carnalib;
desiderijs. que militant aduers; animā. con-
uersationē ur̄am inter gentes habentes bo-
nam. ut in eo quod decretauit de uobis tan-
quam de malefactoribus ex bonis opib; uos
considerantes. gl̄ificent deū in die uisitationis.
Subiecti estote omni humane creature prop-
ter dñm. siue regi quasi p̄cellenti. siue duceb;.
tanquā ab eo missis aduindictam malefactorū.
laudē ū bonorū. quia sic ē uoluntas dī. ut be-
nefacientes obmutescere faciatis imprudentū
hominum ignorantiam. **Q**uasi liberi. & non
quasi uelamen habentes malicię. libertatē. sed
sicut serui dī. Om̄es honorate. fr̄nitatē dili-

gite. Deum timeat. regem honorificat. Serui
subditi estote in omni timore dñi: non tan-
tum bonis & modestis. sed etiam discoloris.
Hec ē enim grā: si propter conscientiam dī
sustinet quis tristitiam pacens iniuste. Que
enim ē grā: si peccantes & colaphiza ti sufferas.
S; si benefacientes & patientes sustineas: hec
est grā apud dñm. In hoc enim uocati estis.
quia & xp̄s passus est p nobis. uobis relin-
quens exemplum ut sequamini uestigia ei.
Qui peccatū n̄ fecit: nec inuentus ē dolus in
ore eius. Qui cum malediceret n̄ maledice-
bat: cum pateret n̄ comminabatur. Trade-
bat autē iudicanti se iniuste: q̄ peccata nr̄a
ipse p̄tulit in corpore suo sup lignum: ut
peccatis mortis iusticie uiuam. cuius luore
sanati estis. Eratis enim sic oues errantes:
s; conuersi estis nunc ad pastore & episcopū
animarū ur̄arum. Similiter & mulieres sub-
ditę sint uiris suis: ut et sicut n̄ credunt uer-
bo. p mulierū conuersationē sine uerbo luti-
fiant: considerantes in timore castā conuersa-
tionē ur̄am. Quorum sit n̄ extrinsecus capil-
latura. aut circumdatio auri aut indumentū
uestimentorūq; cultus: sed qui absconditus
cordis est homo. in incorruptibilitate quiescit.
et modesti sp̄s: qui ē in conspectu dī locuples.
Sic enim aliquando & scē mulieres sp̄antes
in deo ornabant se subiectę p̄prijs uiris: sic
& sara obediebat abrahę. dñm cum uocans.
Cuius uos estis filię: benefacientes & non ti-
mentes ullā p̄urbationē. **U**iri simi-
liter cohabitantes scdm scientiam quasi
infirmiori uasculo muliebri imp̄ cientes ho-
nore. tanq̄ et coheredib; gr̄e uite: ut n̄ imp̄diant
orationes ur̄e. In fide autē om̄s unāsc̄. ep̄antes. fir-
mitatē amatorū. m̄sc̄es. humiles. n̄ reddentes
malum p malo. uel maledictum p maledi-
cto. sed e contrario benedicentes: quia in
hoc uocati estis. ut benedictionē heredita-

te possideatis. Qui enim uult uitā diligere
& uidere dies bonos: coherceat linguā suā
a malo. & labia eius ne loquantur dolum.
Declinet autē a malo. & faciat bonū: inqui-
rat pacē & sequatur eam. quia oclī dñi sup
iustos. & aures eius in preces eorū: uultus
autē dñi sup facientes mala. & quis est
qui uobis noccat: si boni emulatores fueri-
tis. Sed et si quid patimini ppter iusticiā
beati. Timorem autē eorū ne timeatis: ut
n̄ conturbemini. Dñm autē xp̄m sc̄ificate
in cordib; ur̄is: parati semp ad satisfactionē
omni poscenti uos rationē de ea que in uo-
bis est spe. et fide: cum modestia & ti-
more habentes conscientia bonā: ut in eo
qd detrahunt de uobis. confundantur q̄
calumpniant ur̄am bonā in xp̄o conuer-
sationē. **M**elius ē enim benefacientes
si uelit uoluntas dei pati. quam malefaci-
entes. quia & xp̄s semel p peccatis nr̄is mor-
tuus est. iustus p iniustis. ut nos offerret
deo: mortificatos quidē carne. uiuificatos
autē spū. In quo & his qui in carcere erant
spū ueniens predicauit: qui increduli fue-
rant aliquando. quando expectauit dī pati-
entia in dieb; noē cum fabricaret archa: in
qua pauci id est octo anime saluę factę s̄
p aquam. Quod & uos nunc similis forme
saluos facit baptisma: n̄ carnis depositio
sordiu. s; conscientię bonę interrogatio in
dñm. resurrectionē ihu xp̄i q̄ est in dextera dī.
deglutiens mortē ut uite eterne heredes ef-
ficeremur: p̄fectus in celū subiectis sibi angel
et potestatib; iurab. **X**p̄o ḡ passio in
carne. & uos eadē cogitatione armamini. q̄a
qui passus est in carne desit a peccatis: ut
iam n̄ hominū desiderijs sed uoluntate dī
quod reliquū est in carne uiuat tempus.
Sufficit enim p̄teritū temp̄ ad uoluntatē
gentiū consummandā: qui ambulauerit

in luxurijs. desiderijs uolentibus. commessati
onibus. potationibus. & illicitis ydolorum cultibus.
In quo ammirantur non concurrentibus uobis
in eandem luxurie confusionem. blasphemantes.
Qui reddent rationem ei qui paratus
est iudicare uiuos & mortuos. **P**ropter
hoc enim & mortuus euangelizatum est. ut
iudicentur quidem secundum homines in carne.
uiuam autem secundum deum in spiritu. **E**sto
te itaque prudentes. & uigilate in orationibus.
Ante omnia autem mutua in uobismetipsis
caritatem continuam habentes. quia caritas
operatur multitudinem peccatorum. Hospitalis in
uicem. sine murmuratione. Unusquisque sicut
accepit gratiam in alterutrum illam amministra-
tes. sicut boni dispensatores multiforum
gratie dei. **S**iquis loquitur. quasi sermones
dei. **S**iquis ministrat. tanquam & uirtute
quam amministrat deus. ut in omnibus
honorificetur deus. per ihesum christum cui est gloria
& imperium in secula seculorum amen. **K**as.
nolite peregrinari in seruire qui ad tempta-
tionem uobis sit. quasi noui aliquid uobis
contingat. sed communicantes christi passio-
nibus gaudete. ut in reuelatione gratie eius
gaudeatis exultantes. Si expramini in
nomen christi beati eritis. quoniam quod est honoris et gratie
et uirtutis dei. & quod est ei spiritus in uobis regnat. Ab illis
blasphematur. a uobis autem honorificatur. **N**emo autem
uicem patrat quasi homicida. aut fur. aut male-
dixit. aut alienorum appetitor. Si autem ut
christianus non erubescat. glorificet autem deum
in isto nomine. quoniam tempus est ut incipiat
iudicium de domo dei. Si autem primum a
nobis. quis finis eorum qui non credunt dei euan-
gelio. & si iuxta iustus saluabitur. impius
& peccator ubi parebunt. Itaque & hi qui
parantur secundum uoluntatem dei. fidei creatorum
commendant animas suas in benefactis.

Seniores ergo qui in uobis sunt obsecro conse-
nior & testis christi passionum. qui & eius que
in futuro reuelanda est gratie communicator. Pas-
cite qui in uobis est gregem dei. prouidentes
non coacte sed spontanee secundum dominum. neque tur-
pis lucri gratia. sed uoluntarie. neque ut domi-
nantes in clericis. sed forme facti gregi ex a-
nimo. Et cum apparuerit princeps pastorum.
percipietis inmarcescibilem gratie coronam.

Similiter adolescentes subditi estote se-
nioribus. Omnes autem inuicem humilitatem in-
sinuate. quia deus superbis resistit. humilibus
autem dat gratiam. **H**umiliamini ergo sub po-
tenti manu dei. ut uos exaltet in christo uisitationis.
Omne sollicitudinem uestram precipientes in eum.
quoniam ipsi cura est de uobis. **S**obrii estote
et uigilate. quia aduersarius uester diabolus.
tanquam leo rugiens circuit querens quem deuo-
ret. **C**ui resistite fortes in fide. scientes eandem
passionem ei que in mundo est uestre fraternita-
ti fieri.

Deus autem omnis gratie qui uocauit
nos in eternam suam gloriam in christo ihesu modicum
passos. ipse perficiet. confirmabit. solidabitque.
Ipsi gloria & imperium in secula seculorum amen. **P**er
siluam uobis fidelem fratrem ut arbitror
breuiter scripsi. obsecrans & contestans hanc
esse ueram gratiam dei. in qua staret. Salutat
uos ecclesia que est in babilone collecta. et mar-
cus filius meus. Salutate inuicem in osculo
sancto. **G**ratia uobis omnibus qui estis in christo ihesu.

Explicit epistola beati Petri apostoli prima. Incipit

argumentum secunde.

Symon Petrus per fidem hunc
mundo sapientes mortu-
os esse declarat. eisdemque
pietatis quantal sit mag-
nitude luce ipsa clarius manifestat.

Incipit epistola beati Petri apostoli secunda.

Iymon' Petrus serui
& apłs ihu xpi his
qui coequalem nob
sortiti sunt fidem in
iusticia dñi & sal
uatoris ihu xpi. grā
uobis & pax adimple
atur. in cognitione

dñi nři. Quom̃ omnia nobis diuine uirtutē
sue donauit. que ad uitā et pietatē donata sūt
p cognitionē eius qui uocauit nos propria
grā & uirtute. Per quam maxima & preci
osa nobis pmissa donauit. ut p hec effici
amini diuine consortes nature. fugientes
eius que in mundo est concupiscentie cor
ruptionem. Vos autē curam om̃ē sub
inferentes. ministrare in fide usā uirtutē.
in uirtute autē scientiā. in scientia autem
abstinentiam. in abstinentia autē patien
tiam. in patientia autē pietatē. in pietate
autē amorē frātuitatis. in amore autem
frātuitatis caritatem. Hec enim si uobcum
assint & sup̃ent. non uacuos nec sine fru
ctu uos cōstituent in dñi nři ihu xpi cognitione.
Cui enim n̄ presto sunt hec cecus est. et
manu temptans. obliuionē accipiens
purgationis uecerum suoy delictorum.

Quapropter frēs satagite magis. ut p
bona opa certam uiam uocationem & ele
ctionem faciatis. Hec enim facientes. n̄
peccabitis aliquando. Sic enim habundan
ter ministrabitur uobis introitus. in genū
regnum dñi nři. et saluatoris ihu xpi.
Propter quod incipiam uos semp commo
nere de his. & quidem scientes et confirma
tos in p̃senti ueritate. Iustum autē arbi
tror quam diu sum in hoc tabernaculo
suscitare uos in commonitione. certus
quod uelox ē depositio tabernaculimej. se
cundū quod & dñs nři ihc xpc significauit

in p̃reuelōne. **D**abo autē opā et frequentē
habere uos post obitum meū. ut horum
memoriā faciatis. Non enim indoctas
fabulas secuti notam fecimus uobis dñi
nři ihu xpi uirtutē & p̃scentiam. s; spe
culatores facti illius magnitudinis. Ac
cipiens enim a deo patre honorem & glām.
uocē delapsa ad eum huiusmodi a mag
nifica grā. **H**ic est filius m̃s dilectus in
quo michi complacuit. ipsum audite. Et
hanc uocem nos audiui de celo allatā.
cum essemus cum ipso in monte scō. &
habemus firmiorē p̃phetiā sermonē.
cui bene facitis attendentes quasi lucer
ne lucenti in caliginoso loco. donec dies
ducescat. et lucifer oratur in cordib; ur̃is.

hoc p̃mum intelligentes quod omnis
p̃phetica sc̃ptura p̃pria interpretatione non
sit. **N**on enim uoluntate humana allata
est aliquando p̃phetia. sed spū scō. inspira
t; locuti sunt sc̃i de; homines. Fuerunt
ū & pseudo p̃ph̃e in p̃p̃lo. sicut & in uob
erunt magistri mendaces qui introducēt
sectas p̃ditionis. & eum qui emittit eos do
minū negant. sup̃ducentes sibi celere p̃
ditionē. & multi sequentur eoy luxuria.
p quos uia ueritatis blasphemabitur. &
in auaritia fictis uerbis de uobis negocia
buntur. quib; iudicium iam olim n̄ cessat.
& p̃ditio eoy n̄ dormitat. **S**i enī d̃s
anglis peccantib; non pep̃it sed rudētib;
infernū detractos in tartarū tradidit. in
iudicium cruciandos reseruari. & origina
li mundo n̄ pep̃it. sed octauū noe iusticie
p̃conem custodiuit. diluuiū mundo impi
oy inducens. & ciuitates sodomorum et
gomorreoy in cinerē redigens cūisione
dampnauit. exemplū eoy qui impie actu
ri sunt ponens. et iustum loth oppres
sum a nefandoy iniuria ac luxuriosā

conuersatione eruit. Aspectu enim & audi-
tu iustus erat. habitans apud eos qui
de die in diem animā iustam iniquis ope-
ribus cruciabant. Nouit dñs pios de tem-
ptatione eripe. iniquos ū in diem iudicii
cruciandos reseruare. magis autē eos q̄
post carnem in concupiscentia immundi-
cis ambulant. dominationēq; contēp-
nunt. audaces. sibi placentes. sectas nō
metuunt facere blasphemantes. Vbi
angli fortitudine & uirtute cum sint
maiores. non portant aduersum se exetra-
bile iudicium. Hi ū uelud irrationabilia
pecora. naturaliter in captione & in p̄nici-
em in his que ignorant blasphemantes. in
corruptione sua pibunt. p̄cipientes merce-
dem iniusticie. uoluptatē existimantes di-
ci delicias conguinationis et macule. de-
licijs affluentes. in conuiujs suis luxuri-
antes. uobcum oculos habentes plenos
adulterij et ineffabilis delicti. pellicentes
animas instabiles. cor excecaturum auaritia
habentes. maledictionis filij. Delinquen-
tes rectam uia. errauerunt secuti uiam
balaam et boso. qui mercedem iniquita-
tis amauit. correptionē ū habuit sue ue-
sanie subugale mutum in hominis uoce
loquens. p̄hibuit p̄phetę insipientiam.

Hi sunt fontes sine aqua. et nebule tur-
bibus exagitę. quibz caligo tenebrarū
reseruatur. Supbia enī uanitatis loquē-
tes pellicent. in desiderijs carnis luxurie co-
q̄ paululū effugiunt. qui in errore conuer-
sant. libertatem illis p̄mittentes. cū ipsi
serui sint corruptionis. A quo enim quisq;
supatus est. huius & seruus est. Si enī
refugientes conguinationes mundi. in
cognitione dñi nr̄i et saluatoris ihu xp̄i.
bis rursus impleti supantur. facta sunt
eis posteriora deteriora prioribz. Melius

enim erat illis n̄ cognoscere uia iusticie. quā
post agnitionē retrorsum conueri. ab eo qđ
illis traditum ē scđ mandato. Contigit
enim eis illud ueri puerbij. canis reuers⁹
ad suum uomitū. & sus lota in uolutabro
luti. **H**anc ecce uobis km̄i scribo se-
cundā eptam. in quibz exco urām in cō-
monitione sincerā mentē. ut memores
sitis eorū que p̄dixi uerborū a sc̄is p̄phetis.
et ap̄lorum ur̄orū p̄ceptorū dñi & saluatoris.
hoc p̄mum scientes quod uenient in nouis
simis diebz in deceptione illusores. iuxta
p̄prias concupiscentias ambulantes & di-
centes. Vbi est p̄missio aut aduent⁹ eius.
Ex quo enī patres nr̄i dormierunt. omnia
sic p̄seuerant ab initio creature. latet enim
eos hoc uolentes quod celi erant pri⁹ & t̄ra
de aqua. et p̄ aquam consistens de uerbo p̄
que ille t̄ mundus mundatus aqua p̄it.
Celi autē qui nunc sunt. & terra eodem
uerbo reposita sunt igni seruati in diē iudi-
cij. et p̄ditionis impiorū hominū. **V**num
ū hoc n̄ lateat uos km̄i. quia unus dies
apud dñm sicut mille anni. & mille anni
sicut dies unus. Non tardat dñs p̄missis.
s; patienter agit propter uos. nolens ali-
quem p̄ire. sed om̄s ad penitentia reuerti expectat.
Adueniet autē dies dñi ut fuit. in quo celi
magno impetu transient. elementa ū calo-
re soluent. Cum hec ḡ omnia dissoluenda
sint. quales oportet ēē uos in sc̄is conuer-
sationibz et pietatibz. expectantes et p̄pe-
rantes in aduentum diei dei. p̄ que celi ar-
dentes soluent. & elementa ignis ardore
tabescent. **N**ouos ū c̄los. & nouam t̄ram.
et p̄missa ipsius expectamus. in quibz iusti-
cia habitat. **P**pter quod km̄i. hec expectan-
tes satagite immaculati & inuolati ei
inueniri in pace. & dñi nr̄i longanimitatē
salutē arbitramini. sicut et carissim⁹ frater

n^r paulus. scdm datam sibi sapientiam sc^p
sit uobis. sicut & in omnibz epistolis. loquens
in eis de his in quibz sunt quedam diffici-
lia intellectu. que in docti et instabiles de-
prauant sicut et ceteras scripturas ad suam
ipsoz p^otionem. Vos g^o fr^{es} p^oscientes custo-
dite. ne insipientium errore transducti. ex-
cidatis a p^opria firmitate. crescite u^o in gr^a
et in cognitione dⁿⁱ et saluatoris ihu xpi.
Ipsi gr^a et nunc in die eternitatis a d^o.

Explicit epla. ii. Incip^o argum^oti in eplam

Rationem uerbi *beati iohis apli.*
et quod d^s ipse caritas manifestat.
et susurriones frum. nec deesse. nec
fieri pios posse. adeo usq; disertat. ut esse
comprobet homicidas. eo quod odium sit
interfectionis occasio. *Explicit argumen-
tum. Incipiunt capitula.*

i. De uerbo uite quod erat antequam mundi machi-
na principium sortiretur. **ii.** De partici-
pibz xpi quos uicys septos nefas est supari.

iii. De custodijs celestium p^oceptoz que nosse quicq;
deum manifeste designant. **iiii.** De nouo uete-
riq; mandato quod uni^{us} sunt dⁱ cuius numquam
potest diuidi regnum. **v.** De his quos sapientis ua-
rijs uirtutibz acinctus. scribens alloquitur.

vi. De diligentijs mundi. quod excludant a caritate pater-
na. **vii.** De multitudine antiquorum.

De animarum deceptoribz declinandis. **viii.**

De ignorantibz dⁿⁱ sc^ozq; risoribus. **ix.**

De cain semine fratrioide. **x.**

De risoribz fratrum homicidis. **xi.**

De dilectione paterna facto i op^e declaranda. **xii.**

De precomibz falsis quos agitatur sp^s nequam. **xiii.**

De dilectione uera quod ipse sit deus. **xiiii.**

De xpo d^o qui patre i se et credentijs manifestat. **xv.**

De dilectione pfecta que foras expellit timorem. **xvi.**

De regeneratis quod ipsi seculum uincant. **xvii.**

De testam^o dⁱ qd homin^u testam^ois pferatur. **xviii.**

De indulgentia q^{uod} n^{on} me^ont^{ur} usq; ad morte^m peccantes. **xix.**

xx. De mundo qui est positus in maligno simulachro
fugienda cultura. *Explicit Capitula. Incip^o*

Incip^o epla. i. beati iohis apli.
quod fuit ab initio.
quod audiuius.
quod uidimus ocu-
lis nris. quod p^ospe-
ximus. et manus
n^{re} et rectauerunt de uerbo uite. et uita ma-
nifestata est. et uidimus et testamur et
annunciam^{us} uobis uitam eternam. que
erat apud patrem. et apparuit nobis. Qd
uidimus et audiuius. annunciamus
et uobis. ut et uos societatem habeatis
nobiscu^m. et societas n^{ra} sit cum patre. et
filio eius ihu xpo. Et hec scribimus uo-
bis ut gaudeatis. et gaudium ur^um sit ple-
num. Et hec est annuntiatio qua^m audi-
uimus ab eo & annunciam^{us} uob^{is}. qm d^s
lux est et tenebre in eo n^{on} sunt ulle. **ii.**

Si dixerimus qm societatem habemus cu^m
eo et in tenebris ambulamus. mentimur
et n^{on} facimus ueritatem. **S**i aut^{em} in luce
ambulamus sicut et ipse est in luce. socie-
tem habemus adinuicem. et sanguis ihu
filiⁱ eius emundat nos ab omni peccato.
Si dixerimus qm peccatum n^{on} habemus.
ipsi nos seducimus. et ueritas in nobis n^{on}
est. **S**i confitemur peccata n^{ra}. fidelis &
iustus est ut remittat nobis peccata n^{ra}
et emundet nos ab omni iniquitate. **S**i
dixerimus qm non peccauim^{us}. mendacem
facim^{us} eum. et uerbum eius n^{on} est in nobis.

Ilioli mei. hec scribo uobis ut n^{on} peccetis.
Sed et si quis peccauerit. aduocat^um habem^{us}
apud patre^m ihu xpm iustu^m. et ipse est p^o-
ciatio p^{ro} peccatis nris. **N**on p^{ro} nris aut^{em}
tantum. s^{ed} etiam p^{ro} totius mundi. **E**t i

hoc scimus qm cognouimus eum: si man-
data eius obseruemus. Qui dicit se nosse eum.
et mandata eius n custodit: mendax est: et
in hoc ueritas non est. Qui autē scriuat
uerbum eius: uere in eo caritas dī pfecta ē.
In hoc scimus qm in ipso sumus: si in ipso
pfecti fuerim. Qui dicit se in ipso manere:
debet sicut ille ambulauit et ipse ambu-
lare. **iii. R.** ay. non mandatu nouum
scribo uobis: s; mandatum uetus quod
habuistis ab initio. Mandatum uetus ē:
uerbum quod audistis. Iterum mandatu
nouum scribo uobis quod ē uerum & in ip-
so et in uobis: qm tenebrę transierunt &
lumen uerū iam lucet. Qui dicit se in luce
esse: & frēm suum odit: in tenebris ē usq;
adhuc. Qui diligit frēm suum in lumine
pmanet: et scandalum in eo n est. Qui
autē odit frēm suum in tenebris ē. et in
tenebris ambulat. et nescit quo eat: qm
tenebrę obsecuerunt oculos ei. **v. S.**cri-
bo uobis filioli: qm remittunt uob peccata.
propter nomen eius. Scribo uobis patres:
qm cognouistis eum. qui ab initio est.
Scribo uobis adolescentes: qm uicistis
malignum. Scribo uobis infantes: qā
cognouistis patrem. Scribo uobis patres:
quia cognouistis eum qui ab initio est.
Scribo uobis iuuenes qm fortes estis: et
uerbū dī in uob manet. et uicistis malig-
nū. **vi. N.**olite diligere mundū: neq; ea que ī
mundo sūt. Siquis diligit mundū n ē cari-
tas patris meo: qm omne qd in mundo ē. cō-
cupiscentia carnis ē. et cōcupiscentia oculōz & sup-
bia uitę: que n ē ex patre s; ex mundo ē. &
mundus transibit: et concupiscentia eius:
Qui autē facit uoluntatē dī: manet in
eternum. **vii. F.**ilioli: nouissima hora est.
Et sicut audistis quia anticristus uenit:
nunc autē antixpi multi facti sunt.

Vnde scimus: quia nouissima hora est.
Ex nobis exierunt: sed n erant ex nobis.
Nam si fuissent ex nobis: pmanissent utiq;
nobiscum. Sed ut manifesti sint: qm non
sunt omnes ex nobis. Sed uos unctionem
habetis a scō: & nostis omnia. Non sēpsi
uobis quasi ignorantib; ueritatē sed quasi
scientib; eam: et qm omne mendaciū non
ē ex ueritate. Quis est mendax: nisi is qui
negat qm ihc non ē xpc. Hic ē antixpc:
qui negat patrem et filiū. Omnis q negat
filiū nec patrē habet: qui confitetur fili-
um. et patrem habet. **viii. I.**os quod au-
distis ab initio: in uobis pmaneat. Si in uo-
bis pmanerit qd ab initio audistis: et uos
in filio et patre manebitis. & hec ē rēmissio
quam ipse pollicitus est nobis: uitā eternā.
Hec sēpsi uobis: de his qui seducūt uos. Et uos
unctionē quam accepistis ab eo. maneat in
uobis. Et n necesse habetis ut aliquis do-
ceat uos: s; sicut unctio eius docet uos de
omnib; et uerum ē et non ē mendacium:
et sicut docuit uos manete in eo. Et nunc
filioli manete in eo. ut cum apparuerit fi-
duciam habeam: et n confundamur ab
eo in aduentu eius. Si scitis qm iustus est:
scitote qm et omnis qui facit iusticiam
ex ipso natus est. **viii. V.**idete qualem cari-
tatem dedit nobis pater: ut filij dei nomi-
nemur et simus. Propter hoc mundus
n nouit uos: quia n nouit eum. Kmī.
nunc filij dī sum: et nondū apparuit
quid erimus. Scimus qm cum apparuerit
similes ej erimus: qm uidebim eum sicut
est. Et omis qui habet spem hanc in
eo: scificat se sicut et ille scs est. **x.** mīs
qui facit peccatum. et iniquitatē facit:
& peccatum ē iniquitas. Et scitis quia ille
apparuit ut peccata tolleret: & peccatum
in eo non ē. Omnis qui in eo manet. n peccat.

et omnis qui peccat non uidit eum nec cognouit eum. filiole: nemo uos seducat. Qui facit iusticiam iustus est: sicut et ille iustus est. Qui facit peccatum ex diabolo est: quoniam ab initio diabolus peccat. In hoc apparuit filius dei: ut dissoluat opera diaboli. Omnis qui natus est ex deo peccatum non facit: quoniam semen ipsius in eo manet: et non potest peccare quoniam ex deo natus est. In hoc manifesti sunt filij dei: et filij diaboli. Omnis qui non est iustus non est ex deo. et qui non diligit fratrem suum: quoniam hec est annuntiatio quam audistis ab initio. ut diligamus alterutrum. Non sicut Cain qui ex maligno erat: et occidit fratrem suum. & propter quid occidit eum? Quia opera eius maligna erant: fratris autem eius iusta.

Nolite mirari fratres: si odit uos mundus. Nos scimus quoniam translati sumus de morte ad uitam: quoniam diligimus fratres. Qui non diligit manet in morte. Omnis qui odit fratrem suum: homicida est. Et scitis: quoniam omnis homicida non habet uitam eternam in se manentem. In hoc cognouimus caritatem dei: quoniam ille pro nobis animam suam posuit. et nos debemus pro fratribus nostris animas nostras ponere. Qui habuerit substantiam mundi et uiderit fratrem suum necessitatem habere. et clausit uiscera sua ab eo: quomodo caritas dei manet in eo?

Filiole non diligamus uerbo neque lingua: sed opere et ueritate. In hoc cognoscimus quoniam ex ueritate sumus. et in conspectu eius suadebimus corda nostra: quoniam si reprehenderit nos cor nostrum. maior est deus corde nostro. et nouit omnia. Quoniam si cor nostrum non reprehenderit nos. fiduciam habemus ad deum. et quodcumque petierimus accipiemus ab eo: quoniam mandata eius custodimus. et ea que sunt placita coram eo facimus. Et hoc est mandatum eius ut credamus in nomine filij eius. ihesu christi. et diligamus alterutrum: sicut dedit mandatum

nobis. Et qui seruat mandata eius: in illo manet. & ipse in eo. Et hoc scimus quoniam manet in nobis: quoniam de spiritu suo dedit nobis. **N**olite omni spiritui credere. sed probate spiritus si ex deo sint: quoniam multi pseudo prophetę exierunt in mundum. In hoc cognoscitur spiritus dei. Omnis spiritus qui confitetur ihesum christum in carne uenisse: ex deo est. & omnis spiritus qui soluit ihesum ex deo non est: & hic est antichristus de quo audistis: quoniam uenit: et nunc iam in mundo est.

Vos ex deo estis filiole et uicistis eum: quoniam maior est qui in uobis est. quam qui in mundo. Ipsi de mundo sunt. ideo de mundo locuti sunt: & mundus eos audit. Nos ex deo sumus.

Qui nouit deum audit nos: qui non nouit deum non audit nos. In hoc cognoscimus & spiritum ueritatis. et spiritum erroris. **D**iligamus inuicem. quoniam caritas ex deo est: et omnis qui diligit ex deo natus est. et cognoscit deum. Qui non diligit non nouit deum: quoniam deus caritas est. In hoc apparuit caritas dei in nobis: quoniam filium suum unigenitum misit in mundum ut uiuamus per eum. In hoc est caritas non quoniam nos dilexerimus deum. sed quoniam ipse prior dilexit nos: et misit filium suum propiciationem pro peccatis nostris: quoniam si deus dilexit nos: et nos debemus alterutrum diligere. **xv.**

Deum nemo uidit umquam. Si diligamus inuicem deus in nobis manet: et caritas eius in nobis perfecta est. In hoc intelligimus quoniam in eo manemus et ipse in nobis: quoniam de spiritu suo dedit nobis. Et nos uidimus & testificamur: quoniam pater misit filium suum saluatorem mundi. Quicumque confessus fuerit quoniam ihesus est filius dei: deus in eo manet. et ipse in deo. & nos cognouimus et credidimus caritati: quam habet deus in nobis. **xvi.** **O**mnis caritas est: et qui manet in caritate. in deo manet. et deus

in eo. In hoc perfecta est caritas nobiscum. ut fiduciam habeamus in die iudicii. quia sicut ille est. et nos sumus in hoc mundo. **T**imor non est in caritate. sed perfecta caritas foras mittit timorem. quoniam amor penam habet. Qui autem timet. non est perfectus in caritate. Nos ergo diligamus dominum. quoniam deus pro dilexit nos. Siquis dixerit quoniam diligo deum. et fratrem suum odit. mendax est. Qui enim non diligit fratrem suum quem videt. dominum quem non videt quomodo potest diligere. Et hoc mandatum a deo habemus. ut qui diligit dominum. diligat et fratrem suum. **O**mnis qui credit quoniam ihesus christus. ex deo. **xvii.** natus est. et omnis qui diligit eum qui genuit. diligit eum qui natus est ex eo. In hoc cognoscimus quoniam diligimus natos deum. cum dominum diligimus et mandata eius facimus. Hec est enim caritas dei. ut mandata eius custodiamus. & mandata eius graua non sunt. quoniam omne quod natum est ex deo vincit mundum. Et hec est victoria quae vincit mundum. fides nostra. Quis est qui vincit mundum. nisi qui credit quoniam ihesus est filius dei. Hic est qui venit per aquam et sanguinem ihesus christus. non in aqua solum. sed in aqua et sanguine. Et spiritus est qui testificatur. quoniam christus est veritas. Quia tres sunt qui testimonium dant in terra. spiritus aqua & sanguis. & tres sunt qui testimonium dant in celo. pater. et uerbum. et spiritus sanctus. Et hi tres. unum sunt. **xviii.** **S**i testimonium hominum accipimus. testimonium dei maius est. Quoniam hoc est testimonium dei quod maius est. quia testificatus est de filio suo. Qui credit in filium dei. habet testimonium dei in se. Qui non credit filio mendaciter facit eum. quoniam non credit in testimonium quod testificatus est deus de filio suo. & hoc est testimonium quoniam uitam eternam dedit nobis deus.

et hec uita in filio eius est. Qui habet filium. habet uitam. Qui non habet filium dei. non habet uitam. **H**ec scribo uobis. ut sciat quoniam uitam habetis eternam. qui creditis in nomine filii dei. Et hec est fiducia quoniam habemus ad deum. quia quodcumque petierimus secundum uoluntatem eius. audit nos. Et scimus quia audit nos quicquid petierimus. scimus quoniam habemus petitiones quas postulamus ab eo. Qui scit fratrem suum peccare. peccatum non ad mortem. petit et dabit ei uitam. peccatum non ad mortem. Est peccatum ad mortem. non pro illo dico ut roget quis. Omnis iniquitas peccatum est. et est peccatum ad mortem. Scimus quoniam omnis qui natus est ex deo non peccat. sed generatio dei conseruat eum. et malignus non tangit eum. **xx.** **S**cimus quoniam ex deo sumus. et mundus totus in maligno positus est. Et scimus quoniam filius dei uenit. et dedit nobis sensum ut cognoscamus uerum dominum. et simus in uero filio eius. Hic est uerus deus. et uita eterna. filiioli. custodite uos a simulachris. **Explicit eptā scī iohannis aplī prima. Incipit argumentum sedē.**

Aplis ad sanctam feminam scribit. ut eandem dominam non renuat in terris appellare. eiusdemque filiis quod ambulent in ueritate. testimonium prohibet. Quidam hanc et sequentem epistolam. putant non esse iohannis apostoli. cui sepulchrum usque hodie monstratur in epheso. Sed nec iam generalis ecclesie consensus habet. quod has epistolas iohannis scripserit. Quod uidelicet multa similitudine cum prima eius epistola ostendunt. et simili zelo detestantur hereticos. **Incipiunt Capitula In iohannis apostoli epistolam secundam.**

- D**e diligendis cultoribus ueritatis. **i.**
- D**e dilectione alterna quod non sit nouum ac rude preceptum. **ii.**
- D**e seductoribus qui in hoc mundo habundant. **iii.**
- D**e non dicendo autem eis qui aliud proferunt. **iiii.**

V De sua p[re]sentia in qua narranda omnia reseruaui.

Incipit epistola iohannis apli secunda.

Ienior electe domine
et natis eius q[ui]s ego
diligio in ueritate: et
n[on] ego solus. sed et om[ni]s
qui cognouerunt ue
ritate[m]. propter uerita
tem que p[er]manet in no

bis. et nobiscum erit in eternum. Sic uob[is] cu[m]
gr[ati]a. misericordia. pax. a d[omi]no patre. et a xpo ihu
filio patris in ueritate et caritate.

Gaudiu[m] sum ualde q[ui]a inueni de filiis tuis
ambulant[es] in ueritate: sicut mandatu[m] ac
cepimus a patre. Et nunc rogo te d[omi]na n[on]

tangua[m] mandatu[m] nouu[m] scribens tibi: sed
quod habuimus ab initio. ut diligamus
alterutru[m]. & hec e[st] caritas: ut ambulemus

secu[n]d[u]m mandata eius. **H**oc e[st] enim
mandatu[m] ut queadmodum audisti ab ini
cio in eo ambuletis: q[ui]a multi seductores
exierunt in mundu[m]. q[ui] n[on] confitent[ur] ihm
uenisse in carne. Hic e[st] seductor et an[ti]xpc.

Videte uosmetipsos ne p[er]datis que op[er]ati
estis in d[omi]no: s[ed] ut mercedem plenam accipia

III tis. **O**mnis qui recedit et n[on] p[er]manet
in doctrina xpi. deum non habet. Qui
p[er]manet in doctrina: hic filiu[m] et patrem
habet. Siquis uenit ad uos et hanc doctri
nam n[on] affert: nolite recipere eum in domo
nec aue ei dixeritis. Qui enim dicit illi aue:
communicat op[er]ib[us] illi malignis. **P**lu
ra habens uobis scribere: nolui p[er]cartam
et atramentu[m]. Spero enim me futuru[m] ad
uos. et os ad os loqui: ut gaudiu[m] ur[ost]r[u] sit
plenum. Salutant te sorores filie tue ele

cte. **Explicit epla iohannis secunda.**

Argumentum epistole tercie.

Gaudiu[m] pietatis causa extollit[ur]: atq[ue] ut
in ipsa pietate maneat exhortatur.

diotrepem impietatis & supbie causa obui
gat. demetrio aut[em] bonu[m] testimoniu[m] p[re]
hibet cum fr[atr]ib[us] uniuersis. **Incipiunt Ca
pitula in iohannis apli epistolam t[er]cia[m].**

De filiis apostoli rigore tenentibus ueritate[m].

De elemosinis sec[un]d[u]m uiuentium.

III De e supbia diotrepis. **III** De demetrio cui te
stimonium cum omnib[us] ipsa ueritas reddit.

V De multiplici sacramento quod ut reuelaret suu[m]
distulit in aduentu[m]. **Explicunt Capitula.**

Incipit epla t[er]cia.

EXIOS. Gaudio kmo!

que ego diligo in ue
ritate. kme. de om
nibus oratione[m] facio.

prosperare te ingredi
et ualere: sicut p[er]spe

agit anima tua. Gaudiu[m] sum ualde ueni
entib[us] fr[atr]ibus. et testimoniu[m] p[re]bentib[us]
ueritati tue: sicut tu in ueritateambu
las. Maiorem horu[m] non habeo gr[ati]am qua[m]
ut audiam filios meos in ueritateambu
lare. **II** **R**og[us]. fideliter facis quicquid

operaris in fr[atr]es. et hoc in peregrinos
qui testimoniu[m] reddiderunt caritati tue.
in conspectu eccl[esi]e: quos benefaciens dedu
ces digne deo. A nomine enim eius p[re]fati
sunt: nichil accipientes agentib[us]. Nos ergo
debemus suscipe huiusmodi: ut cooperato
res simus ueritatis. **III** **S**cripsissem for
sit[ur] eccl[esi]e: sed is qui amat p[ri]matu[m] ge
rere in eis diotrepes n[on] recipit nos. Propter
hoc si uenero commoneam eius opa. que

facit uerbis malignis garruens in nos:
& quasi ei ista non sufficiant. neq[ue] ipse sus
cipit fr[atr]es. et eos qui suscipiunt p[re]biter:
et de eccl[esi]a eicit. **III** **R**at[io]. noli imitari
malum: sed q[uo]d bonum est. Qui bene facit
ex d[omi]no est: qui male facit non uidet d[omi]nu[m].
Demetrio testimoniu[m] reddidit ab omnib[us]:

et ab ipsa ueritate. Et nos ei testimonium
phibemus: et nosti qm̄ testimoniū nrm̄ uerū
est. **M**ulta habui scribere tibi: sed
noli partamentū et calamiū scribere
tibi. Spero autē p̄nus te uidere: et os ad
os loquemur. Pax tibi. Salutant te amici,
saluta tui amicos nominatim. **Explic̄ eplā**

Johis t̄tia. Incip̄ argumentū eplē Jvs̄ e apli.

Iudas apls̄ fr̄s de corruptoribz uir̄ ueritatis
ita informat: et illicitū eē disertat. de
sub iugo semel erictos seruitutis. denuo
opus incumbere seruilibus. **Incipiunt**
Capitula in Epistolam Jude apostoli.

I. De falsis doctoribus neatoribus scilicet xpi impudicis.

II. De perniciōe eoz gerudici ab imitacionibz mudi delinquit.

III. De carnalibz desiderijs & ignorantie blasphemis.

IIII. De impiorum exitu et intolerabilibus penis.

V. De predictis prophetie esoch.

VI. De irrisoribus falsis duntaxat doctoribus fugiendis.

VII. De memorabili grā saluacionis et epistole fine.

Incipit epistola Jude apostoli.

Iudas ihu xpi seruus. frater autem
jacobī. his qui in deo patre dilectis.
et ihu xpo conseruatis. & uocatis.
misericordia uobis et pax. et caritas
adimpleatur. **Km̄.** omnē sollici
tudinem faciens scribere di uobis
de comuni ur̄a salute. necesse
habui scribere uobis. deprecans
sup̄cari semel. tradite scē fidi.
Subintroierunt enim quidam ho
mines impij. qui olim p̄scripti
sunt in hoc iudiciū dñi nrm̄ grām transfe
rentes in luxuriā. et solum dominatōrē
et dñm nrm̄ ihm̄ xpm̄ negantes. **C**ō
monere autē uos uolo scientes semel om̄ia.
qm̄ ihc̄ pplm̄ de terra egipti saluans. scđo
eos qui n̄ crediderunt p̄didit. Anglos ū
qui n̄ seruauerunt suū p̄ncipatū. sed de
reliquerunt suū domiciliū. in iudiciū

magni di uinctis æternis sub caligine iudicio
reseruauit. **III.** Sicut siodoma et gomorra
et finitimę ciuitates simili modo exformate.
et abeuntes post carnē alteram fide sunt
exemplū ignis æterni penam sustinentes. simi
liter et hi qui carnem quidē maculant. domi
nationē autē spernunt. maiestātē autem
blasphemant. Cum michael archangls̄ cū
diabolo disputans altercaret de moysi corpo
re. n̄ est ausus iudiciū inferre blasphemie.
sed dixit imperet tibi dñs. Hi autē quicūq;
qd̄m ignorant blasphemant. quicūq;
autē naturaliter tanquā muta animalia
norunt. in his corrumpunt. **III.** **V**e illis
qui uia caris abierunt. et errore balaam
mercede effusi sunt. et contradictione core
pierunt. Hi sunt in epulis suis macule con
uiuantes. sine timore semetipsos pascentes.
nubes sine aqua. que auentis circumferun
tur. arbores autumnales. infructuose. bis
mortie. eradicatę. fluctus feri maris. despu
mantes suas confusiones. sidera errantia.
quibz p̄cella tenebrarum æternum seruata
est. **V.** **P**rophetauit autē de his septim̄
ab adam enoch dicens. Ecce uenit dñs in
sc̄is milibz suis facere iudiciū contra omnes.
et arguere omnes impios de omnibz opibz
impietatis eoz. quibz impie egerunt. et
de omnibz duris que loquuti sunt contra
eum peccatores impij. Hi sunt murmura
tores querelosi. scđm̄ desideria sua ambu
lantes. et os illoz loquitur sup̄biam. mu
rantes p̄sonas questus causa. **VI.** **U**os au
tem km̄. memores estoze uerborū que p̄di
cta sunt ab aplis dñi nrm̄ ihu xpi. qui dicebāt
uobis qm̄ in nouissimo tempore uenient illu
sores scđm̄ sua desideria ambulantes impieta
tum. Hi sunt qui segregant semetipsos ani
males. sp̄m̄ n̄ habentes. Vos autē km̄.
superdificantes uosmetipsos sc̄ssimę uir̄ fidi

in spū scō orantes. ipsos in dilectione di
seruare. expectantes misericordiam dñi nři ihu
xpī in uitam eternam. Et hos quidem argu
it iudicatos illos ū saluate de igne rapien
tes. Alijs autem miseremini in timore. odi
entes et eam que carnalis est maculatā tui
cam. **E**i autem qui potens est uos con
seruare sine peccato. et constituere ante
conspectum glē sue immaculatos in aduen
tum dñi nři ihu xpī. soli deo saluatori
nřo p̄ ihm xpī dñm nřm glā. magnificen
tia. impium et potestas ante omnia secula.
et nunc et in omnia sc̄la sc̄lorum amen
**Explicit eptā uide apti. Incipit prefatio sc̄i
Jeronymi presbiteri in actus apostolorum.**

ueas natione syrus. cuius
laus in euāglio canit. apud
antiochiā medianę artis
egregius. et ap̄lorum xpī dis
cipulus. postea usq; ad confes
sionem paulum secutus
ap̄lm. sine crimine in uirginitate pmanēs
dño maluit seruire. Qui octoginta et qua
tuor habens etatis annos. in bethunia nos
citur de sc̄lo migrasse. hic ḡ diuino stimu
latus impio. postea quam in achayę partib;
euāglin scribens. grecis fidelib; incarnationē
dñi fideli narratione ostendit. eundemq;
ex stirpe et origine dauid descendisse mon
strauit. Cui n̄ immerito scribendorum
ap̄licorū actuum potestas in ministerio dat.
ut deo in dñm pleno. et filio p̄dicationis exan
cto oratione ab ap̄lis facta sorte dñi electio
nis numerus compleret. sicq; paulum
consummationis apostolicis actib; daret.
quē diu contra stimulū calcitrantē dñs
elegisset. Quod legentib; ac regredientib; de
um breui uolui sermone ostendere quam
plurimus aliquid fastidientib; p̄didisse. sciens
quod opantem agtōlam p̄ oportet de suis

fructib; edere. Quem ita diuina subsecuta ē
grā. ut n̄ solum corporū s; etiam animarū
eius p̄ficeret medicina. **Incipiunt**

Capitula in actus apostolorum.

- I**bi precepit dñs discipulis ab iherl̄m ne discederent.
IIbi petrus de iuda cum discipulis loquitur. ut pro
eo unum ē duobus eligerent. **III**bi sp̄s sc̄s de celo
descendit sup ap̄los. **IV**bi petrus dicit iudeis non
enim sicut uos estimatis hi ebri sūt cum sit hora diei
tertia. **V**bi de dño ihu uirtus uisibilis loquitur
et de sc̄pturis diuinis. **VI**bi petrus dicit iudeis penitentia agite. et baptizati
sini in nomine ihu xpī.
VIIbi ap̄lis crediderunt. et baptizati sūt. **VIII**bi petrus et iohannes ascendentes i templū paralitici sanabant.
IXbi loquebantur apostoli ad populum. et sup̄uenerunt
sacerdotes et magistratū tēpli. et manū uerterunt in eos.
Xbi petrus et iohannes constantiam et iohannis.
XIbi missi aut ap̄li uenerunt ad suos. et narrauerunt oīa.
XIIbi multitudinis credentium erat cor unū. et anima una.
XIIIbi quidā uir ananias et saphira ymore sua fraudauit
de p̄cio agri et exputauerunt. **XIII**
Petrum et iohannē ap̄los fiebant signa in plebe. **XV**
Abip̄nceps sacerdotum et oīes qui cum illo erant
iniecērunt manū in ap̄los et posuerunt in cust. **XVI**
Abiceis ap̄lis iudei denuntiauerunt ne loquerentur
eis in nomine domini. **XVII**
Vbi crescente numero discipulorū factus est mur
mur grecorū aduersus hebreos. **XVIII**
Stephanus plenus grā et fortitudine. **XVIII**
Stephanus loquitur p̄p̄lo de patriarchis interpretis
abrahā usq; ad moysen. **Denuntiatur in eum.**
XXbi hec audientes iudei discubantur cordib; et studebāt
contra eum. **XXI**bi facta est persecutio magna in ecc̄lia que est iherl̄mis.
XXIIbi de symone mago. **XXIII**
Abip̄mon mago pecuniam ap̄lis offert. **XXIII**
Abip̄angelus philippo loquitur. **XXV**
Abip̄saulus ept̄as petijt in damascum. **XXVI**
Vbi saulus conualecens confundebat iudeos. **XXVII**
Petrus etiam sanat. et tabitā resuscitat. **XXVIII**
De cornelio. **XXIX**

Vbi cornelius petrum sperat. **XXX**
Cornelius usum narrat petro. **S** habentes
XXXI **V**bi iudei dicunt petro qre intrasti adiuuol ppuu
XXXII **P**ropheta agabus famem nunciat. **XXXIII**
Vbi herodes iacobu occidit. 7 petru i carcere misit.
XXXIV **U**bi milites turbati sunt p petro. **XXXV** **S** dum.
XXXV **U**bi separat spe ses paulum et barnabam ad pdicam
XXXVI **P**aulus & quicum eo erant uenerunt pampiliu.
XXXVII **P**aulus de resurrectione xpi iudeis pdicat. **XXXVIII**
XXXIX **Y**como intrant synagogam apli. et credidit iude
XL **I**n iustis paulus claudius sanat. **XL**
Vbi quidam descendentes de iudea docebant frs
circumcidi scdm morem moysi. **XL** **S** dicant.
Vbi apli frederitib; ex gentib; n seq caumcisione pre
XLII **U**bi paul' 7 barnabas directi ab aplis antiochiam
et cgregata multitudo tradiderit eptam.
XLIII **D**e timotheo disciplo. **XLIV** **V**bi paulus uisi
tat. uidet iuru macedone stante deprecant eum.
XLVI **D**e lidda purpurea. **XLVII**
Oe puella habente pbitione spm. **XLVIII**
Vbi iudei zelantes paulu concitauerunt turba
ad domum iasonis. **XLVIII**
Paulus atthemensib; dicit de ignoto deo. **XLIX**
Vbi quidam iuri adherentes paulo crediderunt. et
dionisi ariopachita cum uxore sua. **L**
Gallione autē pconsule achaie in surrexerunt
uno animo iudei in paulum. **LI**
Duideo apollo et baptisinate iohannis. **LII**
De circumciantib; iudeis exorcistis. **LIII**
Oe demetrio argentario. **LIII**
Vbi postqua cessauit tumultus uocatis paulus
discipulis uale dixit & de adolescente nomine eu
tico q de tno cenaculo cecidit. **LIV**
Dum conuenerit paulus discipulos in iason. **LVI**
Cum nauigaremus recto cursu uenim' choum. **LVII**
Vbi agabus ppheta audea ueniens. cesaream tu
lit zona pauli. et alligans sibi pedes et manus
dixit. hec dicit spe ses. **LVIII**
Post dies aut istos pparati ascendebam' iherlm.

Vbi paulus purificatus intrauit in templu. **LVIII**
Ubi dicit iuri frs & patres audite. **LX**
Ubi de anania paulus loquitur. **LX**
Ubi pnceps sacerdotum anania pcepit pcutere os pauli
redidente p se rationem. **LXI**
Vbi quidam ex iudeis deuouerunt se dicentes neq man
ducatuos neq bibituos donec paulu occiderent. **LXII**
Ubi toun' dimisit adolescentē. papiens ei ne euy loqueret.
Ubi milites assumentes sibi paulu scdm pceptum du
xerunt pnoctem in antipatridam. **LXV**
Vbi ananias pnceps sacerdotum p' quinq; dies cum
terculo oratore adus paulu cesarea descendit. **LXVI**
Ubi presidi paulus loquitur. **LXVII**
Vbi felix sciens distulit qui 7 successore festum accepit. **LXVIII**
Ubi rex agrippa et bernice cesaream descenderunt ad
salutandum festum. **S** regi agrippe. **LXVIII**
Ubi paulus extenta manu cepit rationem reddere **LXX**
Vbi hec loquit festus magna uoce dix' insanis paulo **LXXI**
Ubi nauem ad rumetina ascendunt. **LXXII**
Vbi nauigantes in adria rogat paulus ut cibum sume
rent. et uipa calore in uasit manum eius. **LXXIII**
Vbi p' menses tres in nauē alexandriam que in insula
hiemauerat nauigauerūt. **I**ncipit liber

act v v m a p o s t o l o r u m .

RIMVO

quidem sermonē
feci de omnibus
o theophile. que
cepit ibi facere
et docere. usq;
in diem qua pci
piens aplis p spm
scm quos elegit assup
tus est. Quib; et pre
buit seipsum uiuum
post passionē suā in
multis argumentis per
dies quadraginta apparens
eis. et loquens de regno
di. Et conuiescens pcepit

eis ab iherosolymis ne discederent. sed expe-
tarent pmissione patris quam audistis in-
quit p os meum. quia iohannes quidem
baptizauit aqua. uos autē baptizabimini
spū scō. non post multos hos dies. Igitur
qui conuenerant. interrogabant eum dicentes.
Dñe si in tempore hoc. restitues regnū isrl'.
Dixit autē eis. Non est ur̄m nosse tēpora
uel momenta que pater posuit in sua pote-
state: s; accipietis uirtutē supruementis sp̄s
scī in uos. et eritis mihi testes in iherl'm. et
in omī iudea. et samaria. et usq; ad ultimū
terre. & cum hec dixisset. uidentib; illis ele-
uatus est. et nubes suscepit eum ab oculis
eorū. Cumq; intuerentur in celū euntem
illum: ecce duo uiri astiterunt iuxta illos in
uestib; albis qui et dixerunt. Viri galilei.
quid statis aspicientes in celum: hic ihc
qui assumptus ē a uobis in celū: sic ueniet
quemadmodū uidistis eum euntem in celum.
Tunc reuersi sunt iherosolimam a monte
qui uocatur oliueti: qui ē iuxta iherl'm sab-
bati habens iter. & cum introissent in ce-
naculum. ascenderunt ubi manebant pe-
trus et iohannes. iacobus et andreas. phi-
lippus et thomas. barcholomeus et mat-
heus. iacobus alpher. et symon zelotes.
et iudas iacobi. Hi omnes erant pseueran-
tes unanimiter in oratione. cum mulierib;
et maria matre ihu et frībus eius. **I**
Et in diebus illis: exurgens petrus in medi-
o frīm dixit. Erat autem turba hominum
simul. fere centum uiginti. Viri fr̄s opor-
tet impleri sc̄pturam quam p̄dixit sp̄s sc̄s
p os dauid de iuda. qui fuit dux eorum qui
comprehenderunt ih̄m. qui et connumerat̄
erit in nobis. et sortitus est sortem ministerij
i. ius. Et hic quidem possedit agrum de
mercede iniquitatis: et suspensus crepuit
medius. et diffusa sunt omnia uiscera eius.

Et notum factum ē omnib; habitantibus
iherl'm. ita ut appellaret ager ille lingua con-
acheldemach: hoc est ager sanguinis.
Sc̄ptum ē enim in libro psalmorum.
fiat commoratio eius deserta. et non sit
qui habitet in ea: et episcopatum eius
accipiat alter. Oportet ḡ ex his uiris q̄
nobiscū sunt congregati in omni tēpore q̄
intiauit et exiuit inter nos dñs ihc. inci-
piens a baptisinate iohannis usq; in diē
qua assumptus est a nobis: testem resurre-
ctionis eius nobiscum fieri unum existis.
& statuerūt duos. ioseph quocubāt barfabas
ḡcognominat̄ ē iust. et mathia. & orantes dixerūt.
Tu dñe qui corda nosti omnium. ostende
quē elegeris ex his duobus unū accipere
locum ministerij huius. et apostolatus.
de quo p̄uaricatus ē iudas. ut abiret in
locum suum. Et dederunt sortes eis. &
cecidit sors sup mathiam: et annumerat̄
est cum undecim apl̄is. **E**t cum
complerent̄ dies pentecostes. erant omnes
pariter in eodem loco. Et factus ē repente
de celo sonus. tanquam aduenientis sp̄s
uehementis: et repleuit totam domū ubi
erant sedentes. Et apparuerunt illis dispartit̄
lingue tanquam ignis. seditq; supra singu-
los eorū. & repleti sunt omnes spū scō: et ce-
perunt loqui uarijs linguis. p ut sp̄s sc̄s
dabat elogiū illis. Erant autē in iherl'm
habitantes iudei uiri religiosi: ex omni na-
tione que sub celo est. Facta autē hac uoce
conuenit multitudo et mente confusa ē:
qm̄ audiebat unusquisq; lingua sua illos
loquentes. Stupebant autē omnes: et mi-
rabantur dicentes. Nonne ecce omnes
isti qui loquuntur galilei sunt. & quom̄
nos audiuimus unusquisq; linguam nr̄am
in qua nati sumus. Parthi. et medi. et ela-
mitę. et qui habitant mesopotamiā. iudeā.

et cappadociam. pontum. et asiam. phrygi-
am. et pamphiliam. egiptum. & partes li-
bie que est circa cyrenem et aduenſe romani.
iudei quoq; et pſelici. creteſ et arabes? audi-
uimus eos loquentes nris linguis magna
lia dei. Stupebant autē omnes: et miraban-
tur adinuicem dicentes: Quidnam uult
hoc eſſe? Alij autem iridentes dicebant:
Quia musto pleni ſunt iſti. **III.** **S**tans
autem petrus cum undecim: eleuauit uoce
ſuam. et loquutus eſt eis: Viri iudei et q
habitationis iheruſalim uniuerſi. hoc uobis no-
tum ſit. et aurib; percipite uerba mea. **I**-
cui ſicut uos eſtimatiſ hi ebrj ſunt
cum ſit hora diei tertia: ſed hoc eſt quod
dictum eſt p pphetam iobel. Et erit in no-
uiſſimis diebus dicit dñs. effundam de
ſpū meo ſup omnē carnē: et pphetabunt
filij uiri et filie uirg. iuuenes uiri uifiones
uidebunt: et ſeniores uiri ſomnia ſomni-
abunt. & quidem ſup ſeruos meos & ſup
ancillas meas in dieb; illis effundam de
ſpū meo: et pphetabunt. Et dabo p̄digia
in celo ſurſum. & ſigna in terra deorſum:
ſanguinē et ignem et uaporem fumi. Sol
conuerſetur in tenebras. et luna in ſangu-
inem: ante quam ueniat dies dñi magni
et manifeſtus. Et erit. oīs quicunq; uiuo-
cauerit nomen dñi ſalius erit. **VI.** **V**iri
iſraelite audite uerba hec. **I**hm nazarenū
uirū approbatum a deo in uobis uirtutib;
et p̄digijs et ſignis que fecit p̄ illum deus
in medio uiri ſicut uos ſatis: hunc deſinito
conſilio et p̄ſentia dī traditum p manus
iniquorū affligentes intermiſtiſ. Quem
dñs ſuſcitauit ſolutis dolorib; inferni: uir-
ta quod impoſſibile erat teneri illum ab
eo. Daud enim dicit in eum. **P**uidebam
dñm coram me ſemp. qm a dextris eſt
michi ne commouear. Propter hoc letatū

eſt cor meum et exultauit lingua mea. **I**ſuper
et caro mea requieſcet in ſpe. Qm n̄ derelin-
ques animā meam in inferno. neq; dabis
ſcū tuum uidere corruptionem. **N**otas in-
fecuſti uias uitę: replebis me iocundita-
te cum facie tua. **V**iri fr̄es. licet audentē
dicere ad uos de patriarcha dauid. qm de-
functus et ſepultus eſt: & ſepulchrū eius
ē apud nos uſq; in hodiernum diem. Pro-
pheta g̃ cum eēt et ſcretiqua iure iurando
iuraſſet illi dñs de fructu lumbi eius ſedere
ſup ſedem eius: puidens loquutus ē de re-
ſurrectione xp̄i. quia neq; derelictus ē in
inferno. neq; caro eius uidit corruptionē.
Hunc ihm reſuſcitauit dñs: cui omnes nos
teſtes ſumus. **D**extera g̃ dei exaltatus et
p̄miſſione ſp̄s ſc̄i accepta a patre effudit
hunc quē uos uidetiſ et auditiſ. **N**on enim
dauid aſcendit in celos. **D**icit autem ipſe.
Dixit dñs domino meo ſede a dextris meis:
donec ponam inimicos tuos ſcabbellū pedū
tuorū. **C**ertissime g̃ ſciat omnis domus iſrl:
quia et dñm eum et xp̄m dñs fecit. hunc
ihm quē uos crucifixiſtiſ: his auditiſ
compuncti ſunt corde: et dixerunt ad petrū
et ad reliquos ap̄lōs. **Q**uid faciemus uiri
fr̄es? **II.** **P**etrus ū ait ad illos. Pen-
tentiam agite. & baptizet̄ unusquiſq; uirū
in nomine ihu xp̄i. in remiſſionē peccatorū
uorū: et accipietis donum ſp̄s ſc̄i. **V**obis
enim eſt remiſſio et filijs uiriſ. et omnib; qui
longe ſunt: quoscūq; aduocauerit dñs dñs
nr̄. Alijs etiam uerbis plurimis teſtificatus
eſt: et exhortabatur eos dicens: **S**aluamini
a generatione iſta praua. **VI.** **Q**ui g̃ re-
ceperunt ſermonem eius baptizati ſunt: et
appoſiti ſunt in illa die anime circiter tria
milia. Erant autē p̄ſeuerantes in doctrina
ap̄lorum: et communicatione fractionis
panis: et orationib;. fiebat autē omi anime

timor. Multa quoque prodigia et signa per populos
fiebant in iherusalem: et metus erat magnus
in uniuersis. Omnes etiam qui credebant
erant pariter: et habebant omnia communia.
Possessiones et substantias uendebant:
et diuidebant illa omnibus prout cuius opus
erat. Cotidie quoque perdurantes unanimiter
in templo. et frangentes circa domos pa-
nem. sumebant cibum cum exultatione. et
simplicitate cordis collaudantes deum:
et habentes gratiam ad omnem plebem. Dominus
autem augebat qui salui fierent cotidie in id
ipsum. **VIII.** Petrus autem et iohannes ascen-
debant in templum: ad horam orationis nonam.
Et quidam uir qui erat claudus. ex utero
matris sue baulabatur: quem ponebant cotidie
ad portam templi que dicitur speciosa. ut peteret
elemosinam ab introeuntibus in templum. Is cum
uidisset petrum et iohannem incipientes intrare
in templum: rogabat ut elemosinam accipe-
ret. Intuens autem in eum petrus cum iohanne
dixit. Respice in nos. At ille intendebat in
eos: sperans se aliquid accepturum ab eis.
Petrus autem dixit. Argentum et aurum non est
mihi: quod autem habeo hoc do tibi. In nomine
iesu christi nazareni. surge et ambula. Et ap-
prehensa manu eius dextera alleuauit eum.
et protinus consolidatae sunt bases eius et
plantae: et exiliens stetit et ambulabat. Et
intrauit cum illis in templum: ambulans et
exiliens et laudans dominum. Et uidit omnis
populus eum ambulante: et laudante dominum. Cog-
noscebant autem illum quoniam ipse erat qui ad ele-
mosinam sedebat ad speciosam portam tem-
pli: et repleti sunt stupore et extasi in eo
quod contigerat illi. Cum teneret autem petrum
et iohannem is qui sanus fuerat effectus: cucur-
rit omnis populus ad eos ad porticum que ap-
pellatur salomonis stupentes. Videns autem
petrus: respondit ad populum. Viri israelitae

quid ammiramini in hoc? aut nos quid in-
tuenini quasi nostra uirtute aut pietate fece-
rimus hunc ambulare? Dominus abraham. et
dominus ysaac. et dominus iacob. dominus patrum nostrorum glorifi-
cauit filium suum iesum: quem uos quidem tra-
didistis et negastis ante faciem pylati: ui-
dicante illo dimitte. Vos autem sanctum et iustum
negastis: et petistis uirum homicidam dona-
ri uobis. Auctorem uero uitae interfecistis. quem deus
suscitauit a mortuis. cui nos testes sumus.
et infide nominis eius hunc quem nostis et ui-
decis confirmauit nomen eius: et fides que per
eum est dedit integram sanitatem istam in con-
spectu omnium uestrum. Et nunc fratres. scio quia
per ignorantiam fecistis: sicut et principes uestrum.
Dominus autem qui pronunciauit per omnia prophetarum
passum christum suum: impleuit sic. Penitentiam ergo
et conuertimini ut deleantur uestra peccata: ut
cum uenerint tempora refrigerii a conspectu
domini. et miserit eum qui predicatus est in uobis
iesum christum: quem oportet celum quidem suscipe-
re usque in tempora restitutionis omnium: quem
loquutus est dominus per sanctorum suorum a sancto pro-
phetarum. Moyses quidem dixit quoniam prophetam
suscitabit uobis dominus deus uestrum de fratribus uestris tan-
quam me: ipsum audietis iuxta omnia quaecumque
loquutus fuerit uobis. Erat autem omnis ani-
ma quaecumque non audierit prophetam illum ex-
terminabitur de plebe. Omnes prophetae a samu-
el et deinceps qui locuti sunt annuntiauerunt
dies istos. Vos estis filii prophetarum et testamini
quod disposuit dominus ad patres uestrorum dicens ad
abraham. In semine tuo benedicent omnes fa-
milie terre. Vobis primum dominus suscitans filium
suum misit eum benedicentem uobis: ut conui-
tetur se unusquisque a nequitia sua. **QUI.**
Loquentibus autem illis ad populum superuenerunt
sacerdotes et magistratus templi et saducei:
dolentes quod docerent populum. et annuncia-
rent in iesu resurrectionem ex mortuis. Et

iniecunt manus in eos: et posuerunt eos in
custodiā in crastinum. Erat enim iam uespera.
Multi autē eorū qui audierant uerbum credi-
derunt: et factus ē numerus uiroꝝ quinq;
milīa. Factum ē autē in crastinū ut congrega-
rentur p̄ncipes eorū et seniores et scribe in
iherl̄m. et annas p̄nceps sacerdotū et caiphas
et iohannes et alexander. et quotquot erat
de genere sacerdotali: et statuētes eos in
medio. interrogabant. In qua uirtute aut in q̄
nomine fecistis hoc uos? Tunc petrus replet
spū scō. dixit ad eos. Principes ppli et seniores.
si nos hodie diiudicamur in benefacto hominū
infirmi. in quo iste saluus factus est: notum
sit omnibz uobis et omni plebi isrl̄. quia in
nomine ihu xpi nazareni quē uos crucifixistis
quē d̄s suscitauit a mortuis. in hoc iste astat co-
ram uobis sanus. hic est lapis qui reprobatus
ē a uobis edificantibz. qui factus est in caput
anguli: et n̄ est in alio aliquo salus. Nec enī
aliud nomen est sub celo datū hominibz: in quo
oporteat nos saluos fieri. **U**identes
autē petri constantiā et iohannis. comp̄to qd
homines eēt sine litteris et idiote. amiri-
rabant: et cognoscebant eos qm̄ cum ihu
fuerant. Hominē quoq; uidentes stantem
cum eis qui curatus fuerat: nichil poterant
contradiē. Iusserūt autē cōforas extra conciliū
secedere: et conferebant adinuicem dicentes.
Quid faciemus hominibz istis? Quisquidem
notum signum factū est p̄ eos omnibz habi-
tantibus iherl̄m: manifestum ē. et n̄ possum
negare. Sed ne ampli⁹ diuulget in populo:
comminemur eis ne ultra loquant in no-
mine hoc ulli hominū. **E**t uocantes eos:
denunciauerunt ne omnino loquerent. neq;
doceant in nomine ihu. Petrus uero et ioh̄es
respondentes dixerunt ad eos. Si iustum est
in conspectu dī uos potius audire qd dñm: uos uidi-
care. Non enim possumus quē uidimus et

audimus non loqui. **E**t illi comminantes
dimiserunt eos. n̄ inuenientes quom̄ puniret
eos p̄pter pplm: quia omnes clarificabant id
quod factum fuerat in eo quod acciderat. **A**nnoꝝ
enim erat amplius quadraginta homo: in quo
factū erat signū istud sanitatis. **D**imisi
si autē uenerunt ad suos: et annuntiauerunt
eis quanta ad eos p̄ncipes sacerdotū et seni-
ores dixissent. Qui cum audissent: unanimi-
ter leuauerunt uocem ad dñm dicentes. Dñe
tu qui fecisti celum et terram. et mare. et omnia
quę in eis sunt: qui spū scō pos pueri tui
dauid patris nr̄i dixisti. quare fremuerunt gen-
tes et ppli meditati sunt inania asiterunt
reges terre et principes conuenerūt in unū
aduersus dñm et aduersus xp̄m eius. Conue-
nerunt enim uere in ciuitatē istā aduersus
sc̄m puerū tuum ih̄m quē unxisti. herodes
et pontius pylatus cum gentibz et populis
isrl̄ facere quē manus tua et consiliū tuū
deceuerunt fieri. **E**t nunc dñe respice imi-
nas eorū. et da seruis tuis cum omni fiducia
loqui uerbū tuū: in eo quod manus tuas
extendas ad sanitates et signa et p̄digia fie-
ri p̄ nom̄ sc̄i filij tui ihu. Et cū orassent:
motus est locus in quo erant congregati. Et re-
pleti sunt omnes spū scō: et loquebant uer-
bum dī cum fiducia. **M**ultitudinis
autē credentium erat cor unum et anima una.
nec quisquā eorū quē possidebat suum esse
aliquid dicebat: sed erant illis omnia cōmu-
nia. **E**t uirtute magna reddebant apl̄j testi-
monium resurrectionis ihu xpi dñi et gr̄a mag-
na erat in omnibz illis. Neq; enim quisquam
egens erat inter illos. Quotquot enim pos-
sessores agroꝝ aut domoꝝ erant: uidentes
afferebant precia eorū quē uendebant. et po-
nebant ante pedes aplōrum. Diuidebatur
autē singulis p̄ ut cuiq; opus erat. Ioseph
autē qui cognominatus est barfabas ab

aplis. quod ē interpretatū filius consolationis.
 leuites cyprus genere. cum haberet agrum
 uendit illum: & attulit pretiū & posuit
 ante pedes apłorum. **XII.** **U**ir autem
 quidā nomine ananias cum saphira uxore
 sua uendit agrum et fraudauit de precio
 agri conscia uxore sua: et afferens partē quā
 dam ante pedes apłorum posuit. Dixit autē
 petrus ad ananiam. Cur temptauit satha
 nas cor tuū mentiri tē spūi scō: et fraudare
 de precio agri? Nonne manens tē manebat:
 et uenundatū in tua erat potestate? Quare
 posuisti in corde tuo hanc rem? Nonne men
 titus hominibz seddeo. Audiens autē anani
 as hec uerba: cecidit et expirauit. & factū
 ē timor magnus in omnes qui audierant. Sur
 gentes autē iuuenes amouerunt eū: et effe
 rentes sepelierunt. Factum est autem
 quasi horariū trium spatū: et uox eius nesciēs
 quod factum fuerat intinuit. Respondit autē
 ei petrus. Dic mī mulier: si tanti agrum uen
 didistis. At illa dixit. Etiam tanti. Petrus
 autē ad eam. Quid utiq; conuenit uobis tēp
 tare spūm dñi? Ecce pedes eorū qui sepeliert
 uirū tuū ad hostiū: et efferebant te. Confestim
 cecidit ante pedes eius: et expirauit. Intran
 tes autē iuuenes inuenerunt illam mortuā:
 et exaulerunt et sepelierunt ad uirū suū.
 Et factus ē timor magnus in uniuersa ecclia:
 et in omnes qui audierunt hec. **XIII.** **P**er
 manus autē apłorum fiebant pđigia et signa
 multa in plebe: et erant unanimiter omēs
 in portu salomonis. Ceterorū autē nemo au
 debat coniungere se illis: sed magnificabat
 eos populus. Magis autē augebat creden
 tium in dño multitudo uiroz et mulierū.
 ita ut in plateis eicerent infirmos et ponerent
 in lectulis et grabatis: ut ueniente petro
 saltē umbra illius obumbraret quemq; eorū.
 Concurrerat autē et multitudo uicinorum

ciuitatum iherlm. afferentes egros et ueratos
 a spiritibz immundis: qui curabantur omēs.
XII. **E**xurgens autē pñceps sacerdotū
 et omnes qui cū illo erant que ē heresis sadu
 ceorū: repleti sunt zelo: et iniecerunt manū
 in apłos: et posuerunt eos in custodia publica.
 Angls autē dñi p noctē apierunt ianuās carce
 ris: et educens eos dixit. Ite et stantes loq
 mini in templo plebi. omnia uerba uite hui.
 Qui cum audissent: intrauerunt disculo
 in templū et docebant. Adueniens autem
 pñceps sacerdotum et qui cum eo erant con
 uocauerunt conciliū. et omnes seniores fili
 orum isrl: et miserunt ad carcerē ut addu
 cerent. Cum uenissent autē ministri et apłi
 carcerē n̄ inuenissent illos: reuersi nuncia
 uerunt dicentes. Carcerem quidem inue
 nimus clausū cum omni diligentia. et custo
 des stantes ad ianuās: apientes autē nō inue
 nit inuenimus. Ut audierunt autem
 hos sermones magistratus templi et pñcep
 sacerdotum: ambigebant de illis quidnā
 fieret. Adueniens autē quidam nunciauit
 eis: quia ecce uiri quos posuistis in carcerē sūt
 in templo stantes et docentes pplm. Tunc
 abiit magistratū cum ministris: et adduxit
 eos sine ui. Timebant enim pplm: ne lapida
 rentur. Et cum adduxissent illos: stauerunt
 in concilio. & interrogauit eos pñceps sacer
 dotum dicens. Precipiendo pcepim⁹ uobis.
 ne doceretis in nomine isto: et ecce repleti
 iherlm doctrina ur̄a. et uultis inducere sup
 nos sanguinē hominis istius. Respondens
 autē petrus et apłi dixerunt. Obedire oportet
 deo magis quā hominibz. Ds patrum nrōz
 suscitauit ihm quē uos interemistis suspen
 dentes in ligno: hunc dñs pñcep et saluatore
 exaltauit dextera sua. ad dandam penitenti
 am isrl et remissionē peccatorū. Et nos
 sumus testes horū uerborū: et sp̄s sc̄s quē

dedit dñs omnibz obedientibus sibi. **H**ec cū
 eum audissent dissecabant ē: et cogitabāt
 interficere illos. Surgens autem quidā
 in concilio phariseus nomine gamaliel.
 legis doctor honorabilis uniuersę plebi:
 iussit foras ad breue homines
 fieri. Dixitq; ad illos. Viri israelite: atten-
 dite uobis sup hominibus istis quid actū
 sitis. Ante hos enim dies extitit the-
 odas dicens se esse aliquē: cui consensit
 uniorū numerus circiter quadringenton.
 Qui occisus est. et omnes quicumq; cre-
 debant ei dissipati sunt: et rēductus est
 ad nichilum. Post hunc extitit iudas ga-
 lileus in diebus p̄fessionis. et auertit po-
 pulum post se: et ipse perijt. et omnes
 quotquot consenserunt ei dispersi sunt.
 Et nē itaq; dico uob̄ discite ab hominibz istis
 et finite illos: qm̄ si est ex hominibz consi-
 lium hoc aut opus. dissoluēt. Si uero ex
 deo est non poteritis dissoluere illud: ne for-
 te et deo repugnare inueniamini. **XVI**

Consenserunt autē illi: et conuocantes
 ap̄los. celsis denunciauērunt nē loqueren-
 tur in nomine ihu: et dimiserunt eos.
 Et illi quidem ibant gaudentes a conspe-
 ctu concilij: qm̄ digni habiti sunt p̄notē
 ihu xpi contumeliā pati. Omni autē die
 in templo et circa domos non cessabant do-
 centes et euangelizantes xpm̄ ihm. **XVII**
In diebz autē illis crescente numero discipu-
 lorum factus est murmur grecorū aduers⁹
 hebreos: qd̄ despicerent in ministerio cotidiano
 uidue eorum. Conuocantes autē duodeci
 multitudinē discipulorū dixerunt. Non
 est equum nos derelinquere uerbum dei:
 et ministrare mensis. Considerate ḡ fr̄es
 uiros ex uobis boni testimonij septem. ple-
 nos spū scō et sapientia. quos constituam⁹
 sup hoc op⁹: nos ū orationi & ministerio uerbi

instantes erimus. Et placuit sermo coram
 omni multititudine: et degerunt stepha-
 num. uirum plenum fide: et spū scō. et philip-
 pum. et procorū. et nicanorē. et timotheū.
 et parmenam. et nicholaum aduenā antio-
 chenum. Hos statuerunt ante conspectum
 ap̄lorum: et orantes imposuerunt eis man⁹.
 Et uerbum domini crescebat: et multiplicabāt
 numerus discipulorū in ierlm̄ ualde. Multa
 etiam turba sacerdotum obediebat fidei. **XVIII**
Stephanus autem plenus grā et fortitudi-
 ne: faciebat p̄digia et signa magna in po-
 pulo. Surrexerunt autē quidā de synagoga
 que appellatur libertinorū et cyrenensium et
 alexandrinorū et eorū qui erant a cilicia et
 asia disputantes cum stephano: et n̄ poterāt
 resistere sapientię et spūi qui loquebatur.
 Tunc summisserunt uiros: qui dicerent se
 audisse eū dicentē uerba blasphemie in mo-
 ysen et dñm. Commouerunt itaq; plebē
 et seniores et scribas: et concurrentes rapue-
 runt eum et adduxerunt in conciliū. et sta-
 tuerunt falsos testes dicentes. Homo iste
 n̄ cessat loqui uerba aduers⁹ locum sc̄m et
 legem. Audiuimus enim eum dicentem.
 qm̄ ihc nazarenus hic destruet locum istū:
 et mutabit traditiones quas tradidit nob̄
 moyses. Et intuentes eum om̄s qui sedebant
 in concilio: uiderunt faciē eius tanquā faci-
 em angli. Dixit autē p̄nceps sacerdotum.
 Si hec ita se habent: Qui ait. Viri fr̄es et pa-
 tres audite. **XVIII** **D**ñs gl̄e apparuit pa-
 tri nr̄o abrahe cum esset in mesopotamia p̄-
 usquam moraretur in charrian: et inde tran-
 migrauit illū in terra chaldeorū. et dixit ad
 illum. Exi de terra tua et de cognatione
 tua: et ueni in t̄ram quā tibi monstraui.
 Tunc exijt de terra chaldeorū: et habitauit
 in charrian. Et inde postquā mortuus est
 pater eius. transtulit illū in terrā istam

in qua nunc uos habitatis. et non dedit illi hereditatem in ea nec possum pedis: sed repromisi illi dare eam in possessionem et semini eius post ipsum. cum non haberet filium. Loquutus est autem deus quia erit semen eius accola in terra aliena. et seruiantur eos subicient. et male tractabunt eos annis quadringentis & septem. et gentem cui seruerint iudicabo ego dixit dominus: et post hec eribunt et seruient michi in loco isto. **Q**uod dedit illi testamentum circumcisionis. et sic genuit ysaac et circumcidit eum die octaua. et ysaac iacob. et iacob duodecim patriarchas. et patriarche emulantes uendiderunt ioseph in egiptum: et erat deus cum eo et eripuit eum ex omnibus tribulationibus eius. et dedit ei gratiam et sapientiam in conspectu pharaonis regis egipti: et constituit eum propositum super egiptum et super omnem domum suam. Venit autem fames in uniuersam egiptum: et chanaan. et tribulatio magna: et non inueniebant cibos patres nostri. Cum audisset autem iacob esse frumentum in egipto. misit patres nostros primum: et in secundo cognatus est ioseph a fratribus suis. et manifestatum est pharaoni genus eius. Mittens autem ioseph accersit iacob patrem suum. & omnem cognationem in animabus septuaginta quinque. Et descendit iacob in egiptum. et defunctus est ipse. et patres nostri: et translati sunt in sicheem: et positi sunt in sepulchro quod emit abraham pretio argenti a filiis emor filij sicheem. Cum appropinquaret autem tempus reuersionis quam confessus est deus abrahe: creuit populus et multiplicatus est in egipto. quoadusque surrexit rex alius in egipto qui non sciebat ioseph. Hic circumueniens genus nostrum afflixit patres nostros: ut exponerent infantes suos ne uiuificarent. Eodem tempore natus est moyses et fuit gratulus deo: qui nutritus est tribus mensibus in

domo patris sui. Exposito autem illo sustulit eum filia pharaonis. et nutritum eum sibi in filium: et eruditus est moyses omni sapientia egiptiorum. et erat potens in uerbis et in opibus suis. Cum autem impleteret ei quadraginta annorum tempus. ascendit in cor eius ut uisitaret fratres suos filios israel. Et cum uidisset quendam iniuriam patientem iudicauit illum: et fecit ultionem ei qui iniuriam sustinebat percusso egiptio. Custumabat autem intelligere fratres. quoniam deus per manus ipsius daret salutem illis: at illi non intellexerunt. **S**equenti uero die apparuit illis litigantibus: et reconciliabat eos in pace dicens. Viri fratres estis: ut quid nocetis alterutrum. Qui autem iniuriam faciebat primo suo: repulit eum dicens. Quis te constituit principem et iudicem super nos. Numquid uisitare me tu uis: quemadmodum interfecisti ben egiptum. Fugit autem moyses in uerbo isto. et factus est aduena in terra madian: ubi genuit filios duos. Et expleti anni quadraginta: apparuit illi in deserto mons sina angelus in igne flammis rubi. Moyses autem uidens: ammiratus est uisum. Et accedente illo ut consideraret: facta est uox domini ad eum dicens. Ego sum deus patrum tuorum: deus abraham. et deus ysaac. et deus iacob. Tremefactus autem moyses: non audebat considerare. Dixit autem illi dominus. Solue calciamentum pedum tuorum: locus enim in quo stas terra sancta est. Videns uero afflictionem populi mei qui est in egipto et gemitum eorum audiui: et descendere liberare eos. Et nunc ueni: et mittam te in egiptum. Hunc moysen quem negauerunt dicentes. quis te constituit iudicem et principem: hunc deus principem et redemptorem misit. cum manu angelus qui apparuit ei in rubo. Hic eduxit illos faciens prodigia et signa in terra egipti.

et in rubro mari. et in deserto annis qua-
draginta. Hic est moyses. qui dixit filiis
isrl. Propheta uobis suscitabit ds de fribz
uris tanqua me. ipsum audietis. Hic e qui
fuit in ecclesia in solitudine cum angelo qui lo-
quebat ei in monte syna. et cum patribus
nris qui accepit uerba utq dare nobis. cui
noluerunt obedire patres nri. s; repulerunt
et auersi sunt cordibz suis in egiptu. dicen-
tes ad aaron. Fac nobis deos. qui pcedant
nos. Moyses enim hic qui eduxit nos de
terra egipti. nescimus quid factum sit ej.
& utrum fecerunt in illis diebz. et op-
tulerunt hostiam simulachro. et letaban-
tur in operibz manuum suarum. Conuer-
tit aut ds et tradidit eos seruire militie ce-
li. sicut scriptum est in libro pphetarum.
Numquid uictimas aut hostias optulistis
michi annis quadraginta in deserto domus is-
rael. et suscepistis tabernaculu moloch. &
sydus di uri rempha. figuras quas fecistis
adorare eas. Et transfera uos trans babylo-
nem. Tabnaculu testimonij fuit patribus
nris in deserto. sicut disposuit ds loquens
ad moysen. ut faceret illud scdm forma qm
uiderat. quod et induxerunt suscipientes
patres nri cum ihu. in possessionem gentiu
quas expulit ds a facie patrum nroru. usq;
in diebz dauid. qui inuenit gram ante deum.
et petijt ut inueniret tabernaculum do ia-
cob. Salomon aut edificauit illi domum.
sed non excelsus in manu factis habitat. sic
p pphetam dicit. Celum michi sedes e. terra
aut scabellum pedum meoru. Quam domu
edificabitis michi dicit dominus. aut quis locus
requietionis meę est. Nonne manus mea
fecit hec omnia. Dura ceruice et incurum-
casis cordibz et auribz. semp uos spij sco re-
struistis. sicut patres uri et uos. Que pphe-
tarum n sunt psecuti patres uri. et occiderunt

cos qui prenuiciabant de aduentu iusti. Cui
uos nunc pditores et homicide fuistis. qui
accepistis legem in dispositionem angeloru
et non custodistis. **XX.** Audientes aut
hec. dissecebant cordibz suis. et stridebant
dentibz in eum. Cum aut esset plenus spij
sco. intendens in celum uidit glam di. et
ihm stantem a dextris iuratus di. et ait.
Ecce uideo celos aptos. et filium hominis
stante a dextris di. Exclamantes aut uoce
magna continuerunt aures suas. et impetu
fecerunt unanimiter in eum. & eicientes
eum extra ciuitate. lapidabant. Et testes de-
posuerunt uestimenta sua secus pedes adoles-
centis. qui uocabat saulus. & lapidabant
stephanum. inuocante et dicente. Dne ihu.
suscipe spm meum. Postis aut genibus.
clamante uoce magna dicens. Dne. ne statu-
as illis hoc peccatum. Et cum hoc dixisset.
obdormiuit. Saulus aut erat consentiens
neq eius. **XXI.** **F**acta e autem in illa
die psecutiomagna in ecclesia que erat ihero-
solimis. et omnes dispsi sunt p regiones iudeę
et samarie preter aplos. Curauerunt autem
stephanum uiri timorati. et fecerunt plane-
tum magnu sup illum. Saulus u deuastabat
ecclesiam p domos intrans. et trahens uiros ac
mulieres tradebat in custodiam. Igitur qui
dispsi erant. ptransibant euangelizantes uer-
bum. philippus autem descendens in ciuitate
samarie. predicabat illis xpm. Intendebant
aut turbe. his que a philippo dicebant. una-
nimiter audientes et uidentes signa que
faciebat. Multi eni eorum qui habebant spe
immundos. clamantes uoce magna exiebant.
multa aut paralitici et claudi curati sunt.
Factum est g magnu gaudiu in illa ciuitate. **XXII.**
Sur aut quda nomine symon qui ante fue-
rat in ciuitate magus. seducens gente sama-
rie dicens ee se aliquem magnu. cui ausculta-

bant omnes a minimo usque ad maximum dicentes;
hic est uirtus dei que uocatur magna. Attende-
bant autem eum: propter quod multo tem-
pore magicis suis dementasset eos. Cum
uero credidissent philippo euangelizanti de reg-
no dei et nomine ihesu christi. et baptizaren-
tur uiri ac mulieres: tunc symon et ipse cre-
didit. Et cum baptizatus esset: adherebat
philippo. Videns etiam signa et uirtutes
maximas fieri: stupens ammirabat. Cum
autem audissent apostoli qui erant iherosolimis
quia recepit samaria uerbum dei: miserunt
ad eos petrum et iohannem. Qui cum uenissent:
orauerunt pro ipsis ut acciperent spiritum sanctum.
Non enim in quinquaginta illorum uenerat: sed
baptizati tantum erant in nomine domini ihesu.
Tunc imponebant manus super illos: et accipi-
ebant spiritum sanctum. **XXII** Cum uidisset au-
tem symon quia per impositionem manuum apostolorum
daretur spiritus sanctus: optulit eis pecuniam dicens:
Date mihi hanc potestatem: ut cuiuscumque im-
povero manus accipiat spiritum sanctum. Petrus au-
tem dixit ad eum. Pecunia tua tecum sit in
propositione: quoniam donum dei existimasti pecunia
possideri. Non est tibi pars neque sortis in ser-
mone isto. Cor enim tuum non est rectum coram
deo. Penitentiam itaque age ab hac nequitia tua:
et roga dominum si forte remittat tibi hec cogitati-
o cordis tui. In felle enim amaritudinis. et
obligatione iniquitatis uideo te esse. Respon-
dens autem symon dixit. Precamini uos pro me
ad dominum: ut nichil ueniat super me horum que
dixistis. Et illi quidem testificati et loquuntur
uerbum domini. rediebant iherosolimam: et multis
regionibus samaritanorum euangelizabant.

XXIII Angelus autem domini loquutus est ad
philippum dicens. Surge et uade contra me-
ridianum ad uiam que descendit ab iherosolima in
gazarum. hec est deserta. Et surgens abiit. Et
ecce uir ethiops eunuchus potens. candidis

regine ethiopum qui erat super omnes gazas et
uenerat adorare in iherosolimam et reuertebatur
sedens super currum suum legensque prophetam ysa-
yam. Dixit autem spiritus philippo: Accede et ad-
iunge te ad currum istum. Accurrens autem
philippus: audiuit eum legentem ysa-
yam prophetam. et dixit. Putas ne intelligis que
legis? Qui ait. Et quomodo possum? si non
aliquis ostenderit michi. Rogauitque phi-
lippum: ut ascenderet et sederet secum.
Locus autem scripture quam legebat: erat hic.
Tangam ouis ad occasionem ductus est: et sic
agnus coram condente se sine uoce sic non
aperuit os suum. In humilitate iudicium eius
sublatum est. Generationem illam quis enarra-
bit? Quam tolletur de terra uita eius. Respon-
dens autem eunuchus philippo dixit. Obsecro
te de quo propheta dicit hoc: de se an de alio
aliquo? Apertis autem philippus os suum.
et incipiens a scriptura ista euangelizauit
illi iherosolimam. Et dum irent per uiam: uenerunt
ad quandam aquam. Et ait eunuchus. Ecce aqua:
quis prohibet me baptizari? Dixit autem philip-
pus. Si credis ex toto corde licet. Et respon-
dens ait. Credo quod filium esse iherosolymam christum. Et
iussit stare currum. Et descenderunt uterque
in aquam philippus et eunuchus: et baptiza-
uit eum. Cum autem ascendissent de aqua.
spiritus domini rapuit philippum: et amplius non
uidit eum eunuchus. Ibat enim per uiam
suam gaudens. Philippus autem inuentus est
in azoto. Et pertransiens euangelizabat
ciuitatibus cunctis: donec ueniret cesarea.
XXIV Saulus autem adhuc spirans in uanum
et cecidit in discipulos domini. accessit ad principem
sacerdotum. et petijt ab eo epistolas in damascum
ad synagogas: ut si quos inuenisset huius-
modi uiros ac mulieres. uinctos produceret
in iherosolimam. Et cum iter faceret: contigit
ut appropinquaret damasco. Et subito cir-

cum fulsit cum lux de celo: et cadens in terrā. audiuit uocē dicentē sibi. Saule saule: quid me psequeris? Qui dixit. Quis es dñe? & ille. Ego sum ihc: quem tu psequeris. Durum est tibi. contra stimulum calcitrare. & stupens ac tremefactus et terrore percussus in eo quod factum erat: dixit. Dñe: quid me uis facere? & dñs ad eum. Surge et ingredere ciuitatē. et dicetur tibi quid te oporteat facere. Viri autē illi qui comitabantur cum eo stabant stupefacti: audientes quidem uocem. neminē autē uidentes. Surrexit autē saulus de terra: apertisq; oculis nihil uidebat. Ad manus autem illum trahentes. introdixerunt damascū: et erat tribus diebus non uidens. et non manducauit neq; bibit. Erat autē quidam discipulus damasci: nomine ananias. Et dixit ad illum in uisu dñs. Anania. At ille ait. Ecce ego dñe. & dñs ad illum. Surge uade in uicium qui uocatur rectus: & quere in domo uide saulum nomine tharsense. Ecce enim orat: & uidet uirū annaniā nomine introiuntē. et imponentem sibi manus ut uisum recipiat. Respondit autē annanias. Dñe: audiui a multis de uero hoc quanta mala scīs tuus fecerit in iherlm: et hic habet potestātē a pñcipibz sacerdotum. alligandi omnes qui inuocant nomen tuum. Dixit autem ad eum dñs. Vade. qm̄ uas electionis est michi iste: ut portet nomen meum coram gentibz et regibus et filiis isrl: Ego enim ostendam illi: quanta oporteat eum pati p nomine meo. & abiit annanias et inuouit domum: et imponens ei manus dixit. Saule frater: dñs misit me ihc qui apparuit tibi in uia qua ueniebas: ut uideas et implearis spū scō. & confestim ceciderunt ab oculis eius tanquā squamē: et uisum

recepit. & surgens baptizatus est. Et cum accepisset cibum: confortatus est. Fuit autē cum discipulis qui erant damasci: p dies aliquot. Et continuo ingressus paulus in synagogis: predicabat ihm: qm̄ hic est filius dei. Stupebant autē omnes qui eum audiebant: et dicebant. Nonne hic est qui expugnabat in iherlm. eos qui inuocabant nomen istud? Et huc ad hoc uenit: ut uinctos illos pduceret ad pñcipes sacerdotum. **S**aulus autem multo magis conualecebat et confundeat iudeos qui habitabant damasci: affirmans qm̄ hic ē xpc. Cum complerent autē dies multi: consilium fecerunt iudei ut eū interficerent. Notē autē facti sunt saulo. insidie eorū. Custodiebant autē et portas die ac nocte: ut eum interficerent. Accipientes autem discipuli eius nocte p murū demiserunt eum: summittentes in sporta. Cū autē uenisset in iherlm. temptabat uingere se discipulis: et omnes timebant eum. non credentes quia esset discipulus. Barnabas autē apprehensum illum. duxit ad aplos: et narrauit illis quom̄ in uia uidisset dñm. et quia loquutus est ei: et quom̄ in datnas eo fiducialiter egerit in nomine ihu. & erat cum illis mans et exiens in iherlm: fiducialiter agens in nomine dñi. Loquebatur quoq; cum gentibus. et disputabat cum grecis: illi autē querebant eum occidere. Quod cum cognouissent frēs: deduxerunt eum cesaream: et dimiserunt tharsum. **E**cclia quidē p totam iudeā. et galileam. et samariam habebat pacem: et edificabatur ambulans in timore dñi. et consolatione scī sps replebatur. **XXVI** Factum ē autē petrum dū ptransisset uniuersos locos: de uenire ad scōs qui habitabant lide. Inuenit autē ibi hominē quendā nomine enēā ab annis octo iacentē in grabatto: qui

erat paralyticus. Et ait illi petrus. Enea sa-
net te ihc xpc: surge et sterne tibi. Et con-
tinuo surrexit. & uiderunt illū omēs qui
habitabant liddē et saronē: qui conuerſi
sunt ad dñm. In ioppe autē fuit quedā di-
cipula nomine tabita: que interpretata di-
citur dorchas. Hec erat plena opibus bo-
nis et elemosinis quas faciebat. Factū ē
autē in dieb; illis: ut infirmata moreret.
Quā cum laussent: posuerunt eam in ce-
naculo. Cum autē ipe esset lidda ab iop-
pe: discipuli audientes quia petrus esset
in ea: miserunt duos uiros ad eum rogan-
tes. ne pigritatis uenire usq; ad nos: Ex-
urgens autē petrus: uenit cum illis. Et cum
aduenisset. dixerunt illum in cenaculū: et
circumsteterunt illū omnes uidue flentes.
et ostendebant tunicas et uestes quas facie-
bat illis dorchas: Eiectis autē omnib; fo-
ras petrus ponens genua orauit: et con-
uersus ad corpus dixit. Tabita surge. At
illa apertis oculos suos: et uiso petro resedit.
Dans autem illi manum: erexit eam. & cū
uocasset scōs et uiduas: assignauit eam ui-
uam. Notum autē factum ē p̄ uniuersam
ioppen: et crediderunt multi in dño. Factū
ē autē ut dies multos moraret in ioppe:
apud quendā symonē coriariū. **xxvi** **V**
autē quidam erat in cesarea nomine cor-
nelius. centurio cohortis que dicitur italica.
religiosus ac timens dñm cum omī domo
sua. faciens elemosinas multas plebi. et de-
precans dñm semp: uidit in uisu manifeste
quasi hora nona diei angelū dī introeun-
tem ad se. et dicentē sibi. Corneli. At ille
intuens in eum: timore correptus dixit.
Quid est dñe? Dixit autē illi. Orationes
tue et elemosine tue ascenderunt in memo-
riam in conspectu dī: et nunc mitte uiros
in ioppen. et accersi symonē quendam qui

cognominat̄ petrus. hic ospitat̄ apud sy-
monē quendā coriariū: cui est domus
iuxta mare. hic dicet tibi: quid te oportet
at facere. & cum discessisset angls qui lo-
quebat̄ illi: uocauit duos domesticos suos
et milite metuentē dñm. et his qui illi pa-
rebant. Quib; cum narraſſet omnia: mi-
sit illos in ioppen. Postera autē die iter il-
lus facientib; et appropinquantib; cuncta
q; ascendit petrus in supiora. ut oraret
circa horam sextā. & cum esuriret: uoluit
gustare. Parantib; autē eis occidit sup̄
eum mentis excessus: et uidit celū apertū
et descendens uas quoddā uelut lintēū
magnum quatuor micis summitti de celo
in terrā: in quo erant omnia quadrupedia
et serpētia t̄x. et uolatilia celi. Et facta
est uox ad eum. Surge petre: occide et man-
duca. Ait autē petrus. Absit dñe: quia
nūquā manducaui cōmune et immun-
dū. Et uox iterū ad eū. Que dñs purificauit:
tu ne cōmune dixeris. Hoc autē factum ē
p̄ ter: et statim receptū est uas in celum.
& dū intra se hesitaret petrus. quid nam
eēt uisio quam uidisset: ecce uiri q̄ missi
erant a cornelio inquirentes domū symo-
nis. astiterunt ad ianuā. Et cum uocal-
sent: interrogabant si symon qui cognomi-
nat̄ petrus illic haberet hospiciū. Pet̄ autē cogitante de uisione: dixit sp̄s
ej. Ecce uiri tres querunt te. Surge itaq; et
descende. et uade cum eis nichil dubitans:
quia ego misi illos. Descendens autē pet̄
ad uiros dixit. Ecce ego sum quē queritis.
Que causa est p̄pter quam uenistis? Qui
dixerunt. Cornelius centurio uir
iustus et timens dñm. et testimoniū ha-
bens ab uniuersa gente iudeorū: respon-
sum accepit ab anglo scō. accersiri te in
domum suā. et audire uerba abs te. Intro

ducens g̃ eos recepit hospicio. Sequenti autē
die surgens p̃fectus est cum eis: et q̃dam
ex fr̃ibz ab ioppe comitatz sunt eum. Al̃ia
autē die: introiit cesarē. **XXXVII** **C**or
nelius ū expectabat illos: conuocatis cogna
tis suis et necessarijs amicis: Et factum ē
cum introisset petrus: obuius ej cornelius.
prostratus ad pedes eius adorauit. Petrus
ū leuauit eum dicens. Surge: et ego ipse
homo sum. Et loquens cum illo. intrauit
et inuenit multos qui conuenerant dixitq;
ad illos. Vos scitis quom̃ abhominatum
sit uiro iudeo coniūgi aut accedere ad alie
nigenam: sed michi ostendit d̃s neminē cō
munē aut immundū dicere hominē. Propt̃
quod sine dubitatione ueni accersitus. Inter
rogo g̃: quam ob causam accersistis me.
XXXVIII **C**ornelius ū ait. A nudius quarta
die usq; in hanc horam. orans eram hora
nona in domo mea: et ecce uir stetit ante
me in ueste candida et ait. Corneli exaudita
est oratio tua: et elemosine tue commemo
rate sunt in conspectu dei. Attē g̃ in iop
pen. et accersi symonē qui cognominatur pe
trus: hic ospitat in domo symonis coriarij
iuxta mare. Confestim g̃ misi ad te: et tu
benefecisti uenerido. Hunc g̃ om̃s nos as
sumus in conspectu tuo: audire omnia q̃
cumq; sunt tibi precepta a d̃no. Apertus
autē petrus os suum dixit. In ueritate
compi g̃m non ē p̃sonarum acceptor d̃s:
s̃ in omni gente qui timet eum et opat̃
iusticiam. acceptus ē illi. Verbum misit
filijs isrl̃ annuncians pacem p̃ ihm xp̃m:
hic est omnium dominus. Vos scitis quod
factum ē uerbum p̃ uniuersam iudeam,
incipiens enim a galilea post baptismum
quod p̃dicauit iohannes ihm a nazareth.
quom̃ uixit cum d̃s sp̃u sc̃o et uirtute: q̃
p̃transiuit benefaciendo et sanando om̃s

oppressos a diabolo. q̃m d̃s erat cum illo.
Et nos testes sumus omniū que fecit in re
gione iudeorū. et iherl̃m: que occiderunt
suspendentes in ligno. Hunc d̃s suscitauit
die tertia et dedit eum manifestum fieri.
ñ omni populo s̃ testibz p̃ordinatis a deo:
nobis qui manducauim⁹ et bibimus cum eo.
postquā resurrexit a mortuis: Et p̃cepit
nobis p̃dicare p̃p̃lo et testificari: quia ipse est
qui constitutus ē a d̃o iudex uiuorū et mor
tuorū. Huic om̃s p̃phet̃ testimonij p̃hibent:
remissionē peccatorū accipe p̃nomen eius
omnes qui credunt in eum. Adhuc loquente
petro uerba hec: cecidit sp̃s sc̃s sup omnes q̃
audiebant uerbum. Et obstupuerunt ex circū
cisione fideles qui uenerant cum petro: q̃a
et in nationes gr̃a sp̃s sc̃i effusa est. Audie
bant enim illos loquentes linguis: et mag
nificantes deum. Tunc respondit petrus. Hū
quid aqua. quis p̃hibere potest ut non bap
tizent̃ hi qui sp̃m sc̃m acceperunt sicut et nos:
Et iussit eos in nomine ihu xp̃i baptizari.
Tunc rogauerunt eum: ut maneret apud
eos aliquot dies. **XXXIX** **A**udierunt autē
ap̃li et fr̃es qui erant in iudea. q̃m et gentes
receperunt uerbum d̃i: et honorificabant d̃m.
Cum autē ascendisset petrus iherl̃mam: dis
ceptabant aduersus eū qui erant ex circūci
sione dicentes. Quare introisti ad uiros p̃pu
cum habentes: et manducaisti cum illis.
Incipiens autem petrus: exponebat illis or
dinem dicens. Ego etiam in ciuitate ioppe
orans: et uidi in excessu mentali uisionē de
scendens uas quoddam uelut linteum
magnum: quatuor uncijs summitti de celo:
et uenit usq; ad me. In quo intrens confi
derabam: et uidi quadrupedia terree et be
stias et reptalia et uolatilia celi. Audiu
i autē et uocē dicentē michi. Surge petre:
occide et manduca. Dixi autē. Nequaquā

dnē. quia cōmune aut immundū numquā
introuit in osmeū. Respondit autē uox se
cundo de celo. Que d's mundauit. tu ne cō
mune dixeris. Hoc autē factum est p'ter. et
recepta sunt rursū omnia in celum. Et ecce
confestim tres uiri astiterunt in domo in q̄
eram. missi a cesarea ad me. Dixit autē sp̄s
michi. ut irem cum illis nichil hesitans.
Venerunt autē mecum et sex frēs isti. &
ingressi sum' indomū uiri. Narrauit autē
nobis quom' uidisset ang'l'm in domo sua
stantē. et dicentem sibi. Mitte in ioppen
et acerfi symonē qui cognominat' petrus.
qui loquatur t' uerba in quibz saluus
eris tu et uniuersa domus tua. Cum au
tē cepissem loqui. decidit sp̄s s' sup
eos sicut et sup nos in initio. Recordat'
sum autē uerbi dñi sicut dicebat. iohes
quidē baptizauit aqua. uos baptizabi
mini spū scō. Si q̄ eandē grām dedit il
lis d's sicut et nob' qui credidim' in dñm
ihm xpm. ego quis etiā qui possem phi
bere dñm. ne daret illis spm sc̄m credentibz
in nomine ihu xpi. His auditis tacuerūt.
et glificauerunt dñm dicentes. Ergo et
gentibz d's penitentiā ad uitā dedit. & illi
quidē qui disp'si fuerant a tribulatione
que facta fuerat sub stephano. pambula
uerunt usq; phenicen. et cyprium. & anti
ochiam. nemini loquentes uerbū nisi solis
iudeis. Erant autē quidā ex eis uiri cypri
et cyrenes. qui cum introissent antiochiā.
loquebant' ad grecos annunciantes dñm
ihm. et erat manus dñi cum eis. multus
q; numer' credentium conuersus est ad
dñm. Peruenit autē sermo ad aures
eccl'ie que erat iherl'mis sup istis. et mi
serunt barnabā usq; antiochiam. Qui
cum puenisset et uidisset grām dī. gau
sus ē. et hortabat' omīs pposito cordis p

manere in dñō. quia erat uir bon' et plen'
spū scō et fide. et appositā est turba mul
ta dñō. **P**fectus ē autē barnabas tharsum.
ut quereret saulū. Quem cum inuenisset.
pduxit antiochiam. et annū totum conuer
sati sunt in eccl'ia et docuerunt turbam
multā. ita ut cognominarentur p'mum
antiochie discipuli xpiani. **XXXII** **I**n
his autē diebz supuenerunt ab iherl'm
pphetz antiochiam. et surgens un' ex eis
nomine agabus. significabat p spm famē
magnā futurā in uniuerso orbe terrarum.
que facta est sub claudio. Discipuli autē
put quis habebat pposuerunt inministe
rium mittere habitantibz in iudea frībuz.
quod et fecerunt. mittentes ad seniores p
manus barnabe et saul. **XXXIII** **E**odē
autē tempore misit herodes rex manus.
ut affligeret quosdam de eccl'ia. Occidit
autē iacobū. frēm iohannis gladio. Vidēs
autē quia placeret iudeis. appositū appre
hendere et petrū. Erant autē dies azimo
rum. Quem cum apphēdisset misit in
carcerē. tradensq; quatuor quaternionibz
militū custodiendū. uolens post pascha
pducere eum pplō. & petrus quidem ser
uabatur in carcere. oratio autē fiebat sine
int'missione ab eccl'ia ad deum p eo. Cum
autē pducturus eum esset herodes. in ipsa
nocte erat petrus dormiens inter duos
militēs uinctus catenis duabz. & custo
des autē ostium. custodiebant carcerem.
Et ecce ang'ls dñi astitit. et lumen refulsit
in habitaculo. p'cussq; latere petri suscita
uit eum dicens. Surge uelociter. Et cecide
runt catene de manibz eius. Dixit autē
angelus ad eum. Precingere. et calcia te
caligas tuas. & fecit sic. Et dixit illi. Cur
cumda tibi uestimentū tuum. et sequere
me. Et exiens sequebat' eum. et nesciebat

quia uerum est quod fiebat p anglm. Estima
bat autē se uisum uidere. Transiuntē autē
p̄mam et scđam custodiam. uenerunt ad po
tam ferream que ducit ad ciuitatem: que
ultra aperta est eis. Et exiuntē p̄cesserunt
in eum unū: et continuo discessit angls
ab eo. & petrus ad se reuersus dixit. Hunc
scio uere quia nūc dñs anglm suum. et
eripuit me de manu herodis: et de omni
expectatione plebis iudeorū. Consideransq;
uenit ad domum marie matris iohannis
qui cognominatus ē marcus: ubi erant
multi congregati et orantes. Pulsante autē
petro ostiū ianuę: p̄cessit puella ad audien
dum nomine rode. Et ut cognouit uocem
petri. pre gaudio n̄ apuit ianuā: sed intro
current nunciavit stare petrum ante ianu
am. At illi dixerunt ad eam. Infans. Jila
autē affirmabat sic se habere. Illi autē dice
bant. Angelus eius ē. Petrus autē p̄sciera
bat pulsans. Cum autē aperuissent ostium:
uiderunt eum et obstupuerunt. Annuens
autē eis manu ut tacerent: narrauit qm̄
dñs eduxisset eum de carcere. Dixeratq; Juna
ate iacobo et frīb; hec. & egressus: abiit in
aliū locū. **XXXII** **F**acta autē die erat
n̄ parua turbatio inter milites. quid nam
de petro factum eēt. herodes autē cum re
quisisset eum et n̄ inuenisset: inquisitione
facta de custodib; iussit eos duci ad se. Descen
densq; a iudea in cesāreā: ibi commoratus est.
Erāt autē natus tyrijs et sydonys. At illi
unanimē uenerunt ad eum: et p̄suaso bla
sto qui erat sup cubiculū regis. postulabant
pacem: eo quod alerentur regiones eorū ab
illo. Statuto autē die herodes uestitus ueste
regia sedit p̄ tribunali: et concionabat̄ ad eos.
Populus autē acclamabat dī uoces: et n̄ ho
minis. Confestim autē p̄cussit eum angls
dñi. eo qd̄ non dedisset honorē deo: et consūp̄

a uermib; exspirauit. Verbum autē domini
crescebat et multiplicabatur. Barnabas autē
et saulus reuersi sunt ab iherosolimis expleto
ministerio: assumpto iohanne qui cognomi
natus est marcus. **XXXV** **E**rant autē
in ecclā que erat antiochie p̄phete et doctore:
in quibus barnabas et symeon qui uocabat̄
niger: et lucius cyrenensis. et manaen qui
erat herodis tetrarche collactaneus. et saulus.
O ministrantib; autē illis dño et ieiunantib;
dixit sp̄s sc̄s. Separate michi barnaban et
saulum: in opus quod assumpsi eos. Tunc ie
iunantes et orantes. imponentesq; et manus:
dimiserunt illos. Et ipsi quidem missi ab sp̄u
sc̄o. abierunt seleuciam: et inde nauigauerūt
cyprum. & cum uenissent salamina: p̄dica
uerunt uerbum dī in synagogis iudeorū.
Habebant autem et iohannē in ministerio.
& cum pambulassent uniuersam insulam
usq; ad paphum: inuenerunt uirū quendā
magum. pseudo p̄phetam. iudeum. cui nōm̄
erat bariesu: qui erat cum p̄consule sergio
paulo. uiro prudente. Hic accersitis barnaba
et saulo: desiderabat audire uerbum dī. Resi
stebat autē illis elimas magus. sic enim inter
pretatur nomen eius: querens auertere. p̄con
sulem a fide. Saulus autē qui et paulus re
pletus sp̄u sc̄o: intuens in eum dixit. O plene
omni dolo et omni fallacia. fili diaboli. inimice
omnis iusticie dī: non desinis subuertere
uias dñi rectas. & nunc ecce manus dñi
sup te: et eris cecus non uidens solem usq;
ad tempus. & confestim cecidit in eū caligo.
et tenebrę: et circueiens querebat qui ei ma
num daret. Tunc p̄consul cum uidisset
hoc factum credidit: ammirans sup doctri
nā dñi. **XXXV** **E**t cum a papho nau
gassēt paulus et qui cum eo erant: uenerunt
pergen p̄ amphily. iohannes autē discedens
ab eis: reuersus est iherlimum. Paulus et

barnabas p̄transcuntes pergen uenerunt an-
tiochia p̄p̄s fide. et ingressi synagogam die
sabbatorum sederunt. Post lectionē autem
legis et p̄phetarum: miserunt p̄ncipes syna-
goge ad eos dicentes: Vir fr̄s: si quis ē in uob̄
sermo exhortationis. ad plebem dicite. Surge
autē paulus: et manu silentium indicens
ait. Vir isrl̄. et qui timeas dñm audite.
Dñs plebis isrl̄ elegit patres nr̄s et plebē
exaltauit cum essent incolę in terra egip-
ti. et in brachio excelso eduxit eos ex ea. et
p̄ quadraginta annorū temp̄. mores eorum
sustinuit in deserto: et destruens gentes sep-
tem in terra chanaan. sorte distribuit eis
terram eorū. quasi post quadringentos & q̄n-
quaginta annos. Et posthēc dedit iudices
usq; ad samuel p̄phetam. et exinde postula-
uerunt regem: et dedit illis dñs saul filiū
eis. uirū de tribu beniamin annis quadra-
ginta. Et amoto illo suscitauit illis dauid
regem: cui testimonium p̄hibens dixit. In-
ueni dauid filiū iesse uirū scdm̄ cor meum:
qui faciat om̄s uoluntates meas. Huius dñs
ex semine scdm̄ p̄missionē eduxit israhel
saluatōrē ihm̄: p̄dicante iohanne ante fa-
ciem aduentus eius. baptismum penitentie
omni p̄p̄lo isrl̄. Cum impleteret autē iohannes
cursum suum dicebat. Quem me arbitra-
mini esse n̄ sum ego: sed ecce uenit post me
cui non sum dignus calciamenta pedum
soluere. **XXXVII.** Viri fr̄s filij generis
abraham et qui in uobis timeant dñm: uobis
uerbum salutis huius missum ē. Qui enim
habitant in iherosolima et p̄ncipes eius. hunc
ignorantes et uoces p̄phetarum que p̄ om̄e
sabbatum legunt iudicantes impleuerunt:
et nullā causam mortis inuenientes in eo. pe-
cuerunt a pylato ut interficerent eum. Cuiq;
consummassent omnia que de eo sc̄pta erāt:
deponentes eū de ligno posuerunt in monu-

mento. Dñs ū suscitauit eum a mortuis t̄cia
die: qui uisus est p̄ dies multos his qui si-
mul ascenderant cum eo de galilea in iheru-
salem: qui usq; nunc sunt testes eius ad ple-
bem. & nos uobis annunciamus eam que ad
patres nr̄s rep̄missio facta est. qm̄ hanc dñs
adimpleuit filijs nr̄is. resuscitans ihm̄: sicut
et in psalmo sc̄do sc̄ptum ē. filius n̄s es tu:
ego hodie genui te. Quod autē suscitauerit
eum a mortuis amplius iam n̄ reuersurum
in corruptionē: ita dixit. Quia dabo uobis
sc̄a dauid fidelia. Ideoq; et alias dicit. Non
dabis sc̄m tuum uidere corruptionē. Dauid
enim in sua generatione cum amministras-
set uoluntati dī. dormiuit et appositus ē
ad patres suos: et uidit corruptionē. Quē
uero dñs suscitauit: n̄ uidit corruptionem.
Notum ē sic uobis uiri fr̄s. quia p̄ hunc
uobis remissio peccatorū annuntiatur ab
hominib; quibus n̄ potuistis in lege moysi
iustificari: in hoc omnis qui credit iustificat̄.
Uideat q̄ ne superueniat uobis quod dictū
est in p̄phetis. Videte contemptores et am-
miramini. et disperdimini: quia opus ego
operor in dieb; ur̄is. opus quod n̄ credetis
si quis narrauerit uob̄. Creuntib; autem
illis: rogabant ut sequenti sabbato loqueren-
tur sibi uerba hec. Cumq; dimissa esset syna-
goga: sequutq; sunt multi iudeorū et colentū
aduenarum paulum et barnaban. Qui lo-
quentes suadebant eis ut p̄manerent in
grā dī. Sequentq; ū sabbato: p̄ne uniuersa ci-
uitas conuenit audire uerbum dñi. Viden-
tes autē turbas iudej repleti sunt zelo: et
contradictebant his que a paulo dicebant̄
blasphemantes. Tunc constanter paulus
et barnabas dixerunt. Uobis oportebat p̄-
mum loqui uerbum dī: s; qm̄ repellitis
illud et indignos uos iudicatis eterne uite.
ecce conuertimur ad gentes. Sic enī p̄cepit

nobis dñs. Posui te in luce gentibz. ut sis in salutē usq; ad extremum terre. Audientes autē gentes gauise sunt et glificabant uerbum dñi: et crediderunt quotquot erant p ordinati ad uitā eternam. Disseminabatur autē uerbum dñi p̄niuersam regionē. Iudē autē concitauerunt religiosas mulieres et honestas et p̄mos ciuitatis: et excitauerunt p̄secutionē in paulū et barnaban. et eiecerunt eos de sinibz suis. At illi excusso puluere pedum in eos: uenerunt yconū. Discipuli q̄q; replebantur gaudio et spū scō. **XXXVIII.**

Factum ē autē in yconio ut simul intrarent in synagogā iudeorū et loquerentur: ita ut crederet iudeorū et grecorum copiosa multitudo. Qui ū increduli fuerunt iudei: suscitauerunt et ad iracundiā concitauerunt animas gentiū aduersus fratres. Dñs autē dedit cito pacem. Multo ḡ tēpore demorati sunt fiducialiter agentes in dñō. testimonium phibente uerbo gr̄e sugdantes signa et p̄digia fieri p̄manus eorum. Diuisa ē autē multitudo ciuitatis: et quidā quidem erant cum iudeis quidam ū cum aplis. Cum autē factus esset impetus gentiliū et iudeorū cum p̄ncipibz suis. ut contumelijs afficerent et lapidarent eos: intelligentes confugerunt ad ciuitates lichaonie. listram. et derben. et uniuersam in circuytu regionem: et ibi euangelizantes erant.

XXXV. **E**t quidam uir in listris infirmus pedibz sedebat claudus ex utero matris sue: qui numquā ambulauerat. hic audiuit paulū loquentē. Qui intatus eum et uidēs quia haberet fidem. ut saluus fieret: dixit magna uoce. Surge sup pedes tuos rectus. & exiliuit et ambulabat. Turbz autē cum uidissent quod fecerat paulus: leuauerunt uocē suam lichaonie dicentes. Dy similes facti hominum descenderunt ad nos. Et

uocabāt barnaban iouē. paulū ū mercuriū: qm̄ ipse erat dux uerbi. Sacerdos quoq; iouis qui erat ante ciuitatē: tauros et coronas ante ianuas afferens uolebat cum populis sacrificare. Quod ubi audierunt apli barnabas et paulus: conscissis tunicis suis. exilerunt ad turbas clamantes et dicentes. Viri quid hec facitis? & nos mortales sumus si miles uobis homines. annunciantes uob ab his uanis conuerti ad dñm uiuū qui fecit celum et tiam mare et omnia que in eis sunt. qui in preteritis generationibz dimisit om̄s gentes ingredi uias suas: et quidē n̄ sine testimonio semetipsū reliquit benefaciens. de celo dans pluuias et tempora fructifera: implens cibo et leticia corda ur̄a. & hec dicentes: uix sedauerunt turbas ne sibi immolarent. Supuenerunt autē quidam ab antiochia et yconio iudei: et p̄suasitis turbis lapidantesq; paulum. traxerunt extra ciuitatē estimantes eum mortuū esse. Circumdantibz autē cum discipulis surgens intrauit ciuitatē: et postera die p̄fectus ē cum barnaba in derben. Cumq; euangelizassent ciuitati illi et docuissent multos. reuersi sunt listram. et yconū et antiochiā confirmantes animas discipulorū. exhortantesq; ut p̄manerent in fide: et qm̄ p̄ multas tribulationes oportet nos intrare in regnū dī. & cum constituissent illis p̄ singulas ecclesias presbiteros. et orassent cum ieiunationibz: commendauerunt eos dñō in quē crediderunt. Transeuntesq; p̄sydiā uenerūt in pamphiliā. et loquentes in p̄gen uerbū dñi. descenderūt in ytaliā. et inde nauigauerunt antiochiam: unde erant traditi gr̄e dī in opus quod compleuerunt. Cum autē uenissent et congregassent ecclesiam. retulerunt quanta fecisset d̄s cū illis: quia apuisset gentibz ostium fidei. **XL**

Morati sunt autem tempus non modicum cum discipulis. Et quidam descendentes de iudea docebant fratres: quia nisi circumcidamini secundum morem moysi. non potestis saluari. Facta ergo seditione non minima paulo et barnabe aduersum illos: statuerunt ut ascenderent paulus et barnabas. et quidam alij et alij ad apostolos et presbiteros in iherosolimam. super hac questione. Illi ergo deducti ab ecclesia. pertransiebant phenicem et samariam. narrantes conuersationem gentium: et faciebant gaudium magnum omnibus fratribus. Cum autem uenissent iherosolimam suscepti sunt ab ecclesia et ab apostolis et a senioribus: annunciantes quanta deus fecisset cum illis. Surrexerunt autem quidam de heresi phariseorum qui crediderant dicentes. quia oportet circumcidi eos: precipere quoque seruare legem moysi. Conuenerunt autem apostoli et seniores: uidere de uerbo hoc. Cum autem magna conquisitio fieret: surgens petrus dixit ad eos. Viri fratres. uos scitis quoniam ab antiquis diebus in uobis elegit deus per os meum audire gentes uerbum euangelij et credere: et qui nouit corda deus testimonium perhibuit. datus illis spiritum sanctum sicut et nobis. et nichil discreuit inter nos et illos: fide purificans corda eorum. Nunc ergo quid temptatis deum. imponere iugum super ceruicem discipulorum: quod neque patres nostri neque nos portare potuimus. Sed per gratiam domini ihesu credimus saluari: quemadmodum et illi. Tacuit autem omnis multitudo: et audiebat barnabam. et paulum. narrantes quanta fecisset deus signa et prodigia in gentibus per eos. Et postquam tacuerunt: respondit iacobus dicens. Viri fratres audite me. Symon narrauit quemadmodum primum deus uisitauit summe re ex gentibus populum nomini suo: et

huic concordant uerba prophetarum sicut scriptum est. Post hec reuertar et edificabo tabernaculum dauid quod decidit et diruta eius reedificabo. et erigam illud: ut requirant ceteri hominum dominum. et omnes gentes super quas inuocatum est nomen meum. dicit dominus faciens hec. Notum a seculo est domino opus suum. Propter quod ego dico non inquietari eos qui ex gentibus conuertuntur ad dominum: sed scribere ad eos ut abstineant se a contaminationibus simulachrorum. et fornicatione suffocatis et sanguine. Moyses enim a temporibus antiquis habet in singulis ciuitatibus quod eum predicent in synagogis: ubi per omne sabbatum legitur. Tunc placuit apostolis et senioribus cum omni ecclesia. eligere uiros ex eis et mittere antiochiam cum paulo et barnaba. uidam qui cognominatur barsabas. et sylam. uiros primos in fratribus: scribentes per manum eorum. **XLII**

Apostoli et seniores fratres. his qui sunt antiochie. et syrie. et cylicie fratribus ex gentibus salutem. Quoniam audiuimus quia quidam ex uobis excurrentes animas uestras quibus non mandauimus: placuit nobis collectis munus eligere uiros. et mittere ad uos cum carissimis nostris barnaba et paulo. hominibus qui tradiderunt animas suas pro nomine domini nostri ihesu christi. Misimus ergo iudam et sylam: qui et ipsi uobis uerbis referant eadem. Visum est enim spiritui sancto et nobis. nichil ultra imponere uobis oneris: quam hec necessario ut abstineatis uos ab immolatis simulachrorum et sanguine suffocato et fornicatione. et ea que uobis fieri non uultis. alijs ne feceritis: a quibus custodientes uos. bene agatis. **XLIII** Illi ergo dimissi descenderunt in antiochiam.

et congregata multitudo tradiderunt epi-
stolam. Quā cum legissent: gauisi sūt sup
consolationē. Judas autē et sylas et ipsi cū
eēnt pphete. uerbo plurimo consolati sūt
frēs. et confirmauerunt eos. Facto autē
ibi tempore aliquanto: dimissi sunt cum
pace a frībus ad eos qui miserant illos.
Visum est autē sylas ibi remanere: solus
autē iudas abiit. Paulus autē et barna-
bas morabantur antiochie: docentes et
euangelizantes cum alijs pluribz uerbū
dñi. Post aliquot autē dies. dixit ad barna-
bam paulus. Reuertentes uisitemus frēs
p̄nuersas ciuitates. in quibus predi-
cauimus uerbū dñi. quom̄ se habeant.
Barnabas autē uolebat secum assumere
et iohē: qui cognominatur marcus.
Paulus autē rogabat eum: ut qui discessis-
set ab eis de pamphilia et n̄ esset cū eis
in opus. non debere recipi. Facta est autem
dissentio ita ut discederent ab inuicem. et
barnabas quidē assumpto marco nauigaret
cyprum. paulus uero electo sylla pfectus est
traditus grē dñi a frībz. Pambulabat au-
tem syriam. et ciliciam confirmans ecclās.
p̄cipiens custodire p̄cepta aptōrum et se-
monū. & cum circuisset has regiones: p-
uenit in derben et listram. **XLIIII.**
Et ecce discipulus q̄dam erat ibi nomine
timotheus. filius mulieris iudee fide-
lis. patre gentili. Hunc testimoniu bonū
reddebant. qui listris erant et ycomio frēs.
Hunc uoluit paulus secum p̄ficisci: et
assumens circumcidit eum. p̄pter iudeos
qui erant in illis locis. Sciebant enim
omnes. quod pater eius gentilis esset. Cū
autē p̄transirent ciuitates: tradebant eis
custodire dogmata. que erant decreta ab
aptis et senonibz qui essent iherosolymis.
& ecclie quidem confirmabantur fide:

et habundabant numero cotidie. Transcuntel
autē phrigiam et galacie regionem: ueriti
sunt a scō spū loqui uerbum in asya. Cum
uenissent autē in mysiā temptabant ire
in bythyniam: et n̄ permisit eos sps ihu.
XLIIII. Cum autē p̄transissent misiam de-
scenderunt troadem: et uisio p noctem pau-
lo ostensa ē. Vir macedo quidam erat stans:
et deprecans eum et dicens. transiens in
macedoniā adiuua nos. Vt autē uisum
uidit. statim quesiuimus p̄ficisci in mace-
doniam: certi facti quod uocasset nos dñs
euangelizare eis. Nauigantes autē a troa
de recto cursu uenimus samothraciam. et
sequenti die neapolim. et inde philippis:
que ē prima pars macedonie. ciuitas colo-
nia. Eramus autē in hac urbe diebz aliq̄
consistentes. Die autem sabbatorū egressi su-
mus foras portam iuxta flumen ubi uide-
batur oratio esse: et sedentes loquebamur.
mulieribz que conuenerant. **XLV.** **E**t
quidam mulier nomine lidia. purpuraria
ciuitatis thiathirenorū colens dñm audiuit:
cui dñs aperuit cor intendere his que a
paulo dicebantur. Cum autē baptizata es-
set et domus eius: deprecata est dicens. Si
iudicastis me fidelem eē in dñō: introite
in domum meā et manete. Et coegit nos.
XLVI. Factum est autē ciuitibz nobis
ad orationē puellam quandā habentem
sp̄m phitonē obuiare nobis: que questū
magnum prestabat dñis suis diuinando.
Hec subsequita paulū et nos: clamabat
dicens. Isti homines serui dī excelsi sunt:
qui annunciant uobis uiam salutis.
Hoc autē faciebat multis diebus. Volens
autē paulus: et conuersus sp̄s dixit. Pre-
cipio tibi in nomine ihu xpi: exi ab ea.
& exiit eadem hora. Uidentes autē dñi
eius quia exiit sp̄s questus eorū. appre-

bendentes paulum et sylam pduxerunt in
forum ad principes: et offerentes eos magistra-
tibz dixerunt. Hi homines concitabant ciui-
tatem nrām cum sint iudei: et annunciant
more quē non licet nob̄ suscipere neq; facere.
cum sumus romani. Et concurre plebs ad
uersus eos: & magistratus scissis tunicis
eorum. iusserunt eos uirgis cedi. Et cū
multas plagas eis imposuissent. miserunt
eos in carcerem: p̄cipientes custodi ut dili-
genter custodiret eos. Qui cum tale pre-
ceptū accepisset: misit eos in interiorem
carcerē. et pedes eorum struxit in ligno.
Media autē nocte paulus et sylas ado-
rantes laudabant deum: et audiebant
eos qui in custodia erant. Subito uero
terre motus factus ē magnus: ita ut mo-
uerentur fundamenta carceris: et statim
apta sunt omnia ostia. et uniuersorū uin-
cula soluta sunt. Expositus autem cu-
stos carceris. et uidens aptas ianuas carce-
ris. euaginato gladio uolebat se interficere:
estimans fugisse uinctos. Clamauit autē
paulus uoce magna dicens. Nichil feceris t̄
mali: uniuersi enim hic sumus. Petoq;
lumine introgressus est: et tremefactus
prostratus ad pedes pauli et sylae: et pducens
eos foras ait. Dñi quid me oportet facere:
ut saluus fiam? At illi dixerunt. Crede in
dñm ihm: et saluus eris tu et domus tua.
Et loquuti sunt ei uerbum dñi: cum om-
nibz qui aderant in domo eius. & tollens
eos in illa hora noctis. lauit plagas eorū:
et baptizatus ē ip̄e et omnis domus eius
continuo. Cumq; pduxisset eos in domū
suam apposuit eis mensam: et letatus
est cum omni domo sua. credens deo.
& cum dies factus esset: miserunt ma-
gistratus lictores dicentes. Dimitte ho-
mines illos. Nunciauit autē custos car-

ceris uerba hec paulo: quia miserunt magi-
stratus ut dimittamus. Nunc ḡ exeuntes:
ite in pace. Paulus autē dixit eis. Cefos
nos publice indemnatos homines roma-
nos miserunt in carcerē: et nunc occulte
nos eiciunt? Non ita: sed ueniant et ip̄i
nos eiciant. Nunciauerunt autē magi-
stratibz lictores uerba hec: timueruntq;
audito quod romani essent. & uenientes
deprecati sunt eos: et educentes rogabant
ut egrederentur de urbe. Exeuntes autē
de carcere introierunt lydiam: et uisis
frībz consolati sunt eos et pfecti sunt.
Cum autē pambulassent amphipolim. et
apolloniam. uenerunt thesalonicā: ubi
erat synagoga iudeorū. Scdm̄ consuetudinē
autē paulus introiit ad eos: et p sabbata
tria discerebat eis de scripturis. adaperiens
et insinuans quia xp̄m oportuit pati et
resurgere a mortuis: et quia hic est xp̄s
ih̄s quem ego annuncio uobis. Et quidam
ex eis crediderunt et adiuncti sunt pau-
lo et sylae: et de colentibz gentilibusq;
magna multitudo. et mulieres nobiles
non paucę. **XXVII.** Zelantes autem
iudei. assumptis q; de uulgo uiros quos-
dam malos. et turba facta concitauerunt
ciuitatem: et assistentes domui iasonis. que-
rebant eos pducere in pplm̄. Et cum non
inuenissent eos traherant iasonē et q̄sdā
fr̄es ad principem ciuitatis clamantes. qm̄
hi qui orbem concitant et huc uenerunt
quos suscepit iason: et hi omnes contra
decreta cesaris faciunt. regem aliū dicentes
esse ihm. Concitauerunt autē plebem et
p̄ncipes ciuitatis audientes hec: et accepta
satisfactione ab iasone et a ceteris dimise-
runt eos. Fr̄es ū confestim p noctem dimi-
serunt paulum et sylam in berōeam. Qui
cum uenissent: in synagogam iudeorū

introierunt. Hi autē erant nobiliores eorū
 qui sunt thesalonice qui suscepunt uerbū
 cum omni audientia: cotidie scrutantes scrip-
 turas. si hec ita se haberent quēadmodū pau-
 lus annuntiaret. & multi quidem credide-
 runt ex eis: et gentiliū mulierū honestariū.
 & iuri n̄ pauci. Cum autē cognouissent in
 thesalonica iudei. quia et beroe p̄dicatum
 est a paulo uerbum dī: uenerunt & illuc
 commouentes & turbantes multitudinem.
 Statimq; tunc paulū dimiserunt fr̄es:
 ut iret usq; ad mare. Sylas autē et thy-
 mothe⁹ remanserunt ibi. Qui autē dedu-
 cebant paulū: p̄dixerunt eum usq; ad
 athenas. & accepto mandato ab eo ad sylam
 & timotheū ut quā celeriter uenirent ad
 illum: p̄fecti sunt. Paulus autē cum athe-
 nis eos expectaret: inuitabatur sp̄e eius in
 ipso. uidens ydolatrię deditam ciuitatem.
 Disputabat g̃ in synagoga cum iudeis et
 colentibus dīm: et in foro p̄ omnes dies ad
 eos qui aderant. Quidam autē epicuri et
 stoici philosophi dissenabant cum eo: et q̃-
 dam dicebant. Quid uult seminator uer-
 borū hic dicere? Alij ū irridebant nouorū
 de m uidetur annuntiator esse: quia
 ihm et resurrectionē annūciabat eis. &
 apprehensum eum: ad ariopagum duxerunt
 dicentes. Possumus scire que est hec noua
 que a te dicis doctrina? Noua enim q̃dā
 infers aurib; nr̄is. Volumus enim scire:
 quid nam uelint hec esse. Athenienses autē
 om̄s et adueniens hospites. ad nichil aliud
 uacabant: nisi aut dicere aut audire ali-
 quid nouū. XLIII Stans autē paul⁹
 in medio ariopagi ait. Viri athenienses:
 p̄ omnia quasi sup̄sticiosos uos uideo. Pre-
 teriens enim et uidens simulachra ur̄a:
 inueni et aram in qua scriptum erat igno-
 to deo. Quod g̃ ignorantes colitis: hoc ego

annuncio uobis. Ds qui fecit mundum et
 omnia que in eo sunt: hic celi et terrę cum
 sit dñs non manufactis templis inhabitat.
 nec manib; humanis colitur: indigens aliq;
 cum ipse det omnib; uitam et inspirationē
 et omnia. fecitq; ex uno homine omne ge-
 nus hominum. inhabitare sup̄ uniuersā
 faciem terrę: definiens statuta tempora
 et terminos habitationis eorū dedit homi-
 nib; querere dīm si forte attrectent eum
 aut inueniant: quamuis non longe sit
 ab uno quoq; nr̄m. In ipso enim uiuimus
 et mouemur et sumus: sicut et quidam
 ur̄m poetarum dixerunt. Ipsius enim
 et genus sumus. Genus enī cū sumus dī:
 n̄ debemus estimare auro aut argento
 aut lapidibus sculpturę artis. et cogitatio-
 ni hominis. diuinum ē simile. Et tēpora
 quidem hui⁹ ignorantis despiciens dñs. nunc
 annunciat hominib; ut om̄s ubiq; peni-
 tentiam agant: eo quod statuit diem in
 qua iudicaturus est orbem in equitate. in
 uiro ihu. in quo statuit fidem p̄bens om̄ib;
 suscitans eum a mortuis: Cum audissent
 autē resurrectionē mortuorū: quidā quidē
 irridebant. quidā ū dixerunt. Audiemus
 te de hoc iterum. Sic paulus exiit de me-
 dio eorū. XLVII Quidā ū iuri adheren-
 tes ei crediderunt: in quib; et dionisius ari-
 opagita. et mulier quedā noīe damaris:
 et alij cum eis. Posthec egressus ab athenis
 uenit corinthum: et inueniens quendam
 iudeū nomine agulā ponti. cum gente.
 qui nup̄ uenerat ab ytaliam et p̄ r̄scillam
 uxorem eius. eo quod p̄cepisset claudius
 discedere omnes iudeos a roma. accessit
 ad eos: et quia eiusdem erat artis. mane-
 bat apud eos et opabatur. Gante autem
 scenofactorie artis. Disputabat autē in
 synagoga p̄ omne sabbatum inr̄ponens

nomen dñi ihu: suadebatq; iudeos et gre-
cos. Cum autē uenissent de macedonia sy-
las et timotheus instabat uerbo paulus
testificans iudeis esse xpm ihm. Contra
dicentib; autē eis et blasphemantib; excu-
tens uestimenta sua dixit ad eos. Sanguis
ur sup caput urm: mundus ego ex hoc
ad gentes uadam. Et migrans inde in-
trauit in domum cuiusdam nomine tita-
uisti colentis dñm: cui domus erat con-
iuncta synagoga. Crispus autē archisyna-
gogus credidit dño cum omni domo sua:
et multi corinthiorū audientes credebant
et baptizabant. Dixit autē dñs nocte
pulsionem paulo. Noli timere. sed loque-
re et ne taceas. propter quod ego tecum
sum et nemo apponetur tibi ut noceat
te: qm ppls est in multis in hac ciuita-
te. Sedit autē annum et sex menses:
docens apud eos uerbū dei. **G**al-
lione autē pconsule achaie insurrex-
erunt uno animo iudei in paulū. et ad-
dixerunt eū ad tribunal dicentes: qā
contra legem hic suadet hominib; colere
dñm. Incipiente autē paulo aperire os:
dixit gallio ad iudeos. Siquidem eēt
iniquū aliquid aut facinus pessimum.
o uiri iudei: recte uos sustinerem. Si uero
questiones sunt de uerbo et nominib;
legis ur̄e. uos ipsi uideritis: uider ego
horū nolo eē. Et minauit eos a tribnali.
Apprehendentes autē om̄s greci sostenen
principē synagoge. percutiebant eum an-
te tribunal: et nichil horū gallioni cure-
erat. Paulus ū cum adhuc sustinisset
dies multos. fr̄ib; ualefaciens nauigauit
syriam. et cum eo priscilla et aquila: q̄
sibi cotonderat in ceneris caput. Habe-
bat enim uotiū. Deuenitq; ephesum: et
illos ibi reliquit. Ipse ū ingressus syna-

gogam: disputabat cum iudeis. Rogan-
tib; autē eis ut ampliori tempore mane-
ret non consensit: sed ualefaciens et dice-
bat. oportet me sollempnē diem aduenientē
facere iherosolimis. et iterum reuertar ad
uos dō uolente. Pfectus est ab epheso.
et descendens cesareā ascendit et salutauit
eccliam. et descendit antiochiam. Et
facto ibi aliquanto tempore. pfectus ē
pambulans ex ordine galaciam regionē.
et phrigiam: confirmans om̄s discipulos.
Deus autē quidā appollo nomine
alexandrinus natione iur eloquens deue-
nit ephesum: potens in scripturis. Hic
erat edoctus uiam dñi. et feruens spū
loquebatur et docebat diligenter ea que
sunt in ihu: sciens tantū baptisma
iohis. Hic ḡ cepit fiducialiter agere in
synagoga. Quem cum audisset priscilla et
aquila assumpsērunt eum: et diligentius
exposuerunt ei uiam dñi. Cum autē uel-
let ire agaiam: exhortati fr̄s sc̄pserunt
discipulis ut susceperent eum. Qui cum
uenisset: contulit mutū his qui credide-
rant. Vehementē enim iudeos reuince-
bat publice: ostendens p̄ scripturas esse
xpm ihm. factum est autē in dieb; illis
cum apollo esset corinthi. ut paulus
pagatis superioribus paratib; ueniret ephē-
sum. et inueniret quōdam discipulos:
dixitq; ad eos. Si spm sc̄m accepistis cre-
dentes? At illi dixerunt ad eum. Sed neq;
si sp̄s sc̄s est audiuimus. Ille ū ait. In
q̄ ergo baptizati estis? Qui dixerunt.
In iohannis baptismate. Dixit autē pau-
lus. Iohes baptizauit baptismō peniten-
tię pplm. dicens in eum qui uenturus
esset post ipsum ut crederent: hoc est
in ihm. His auditis: baptizati sunt in
nomine dñi ihu. Et cum iposuisset illis

manum paulus. uenit sp̄s sc̄s sup̄ eos: et loquebant̄ linguis et pph̄etabant. Erant autē om̄s iuri fere duodecim. Introgress⁹ autē synagogam. cum fiducia loquebat̄ p̄ tres menses: disputans & suadens de regno dī. Cum autē quidā indurarent et n̄ crederent maledicentes uiam dñi. coram multitudinē: discedens ab eis segregauit discipulos. cotidie disputans in scola tyranni cuiusdam. hoc autē factum ē p̄ bienniu. ita ut omnes qui habitabant in asia audirent uerbum dñi. iudei atq; gentiles. Vir autēq; non modicas q̄slibet d̄s faciebat p̄ manus pauli. ita ut etiam sup̄ languidos deferrent a corpore aus sudaria uel semicinctia. et recedebant ab eis languores. et sp̄s nequā egrediebant̄. **LIII.** **T**emp̄ tauerunt autē quidam et de circūeunabz iudeis exortis. inuocare sup̄ eos qui habebant sp̄s malos nomen dñi ih̄u dicentes. Aduro uos p̄ ih̄m quē paulus p̄dicat. Erant autē quidam sc̄ue iudei principis sacerdotum septem filij. qui hoc faciebant. Respōdens autē sp̄s nequam dixit eis. Ih̄m noui et paulum scio: uos autē qui estis. Et insiliens homo in eos in quo erat demoniū pessimum. et dominatus amboz inualuit contra eos: ita ut nudi et uulnerati et fugerent de domo illa. Hoc autē notum factum ē omnibz iudeis atq; gentilibz q̄ habitabant ephesi: et cecidit timor super om̄s illos. et magnificabat̄ nomen dñi ih̄u. multiq; credentium ueniebant confitentes et annunciantes actus suos. Multi autem ex his qui fuerant curiosa sectati. contulerūt libros et combusserunt corā omnibz: et cōputatis precijs illoz inuenerunt pecuniā denarioz quinquaginta milia. Ita fortiter uerbum dñi crescebat. et confirmabatur. His autē expletis. p̄posuit paulus in sp̄u

transita macedonia et achara ire iherosolimam dicens: qm̄ postquā fuero ibi oportet me et romam uidere. Attens autem in macedoniam duos et ministrantibz sibi timotheū et erastum. ipse ad tempus remansit in asia. **LIII.** **F**acta est autē in illo tempore. turbatio n̄ murina de uia dñi. Demetrius enim quidam nomine argentarius. faciens edes argenteas diane: prestabat artificibz n̄ modicum questū. Quos conuocans et eos qui eiusmodi erant opifices dixit. Viri scitis quia de hoc artificio acquisitio est nobis: et uidetis et auditis. quia n̄ solum ephesi. sed pene totius asie paulus hic suadens auerit multā turbā dicens. qm̄ n̄ sunt dy qui manibz fiunt. Non solum autē hec periclitabit̄ nobis pars in redargutionē uenire. sed et magne diane templū ad nichilū reputabit̄: sed et destruy incipiet maiestas eius. quā tota asia et orbis colit. His auditis repleti sunt ira: et exclamauerunt dicentes: magna diana ephesiorum. Et impleta est ciuitas confusione: et impetum fecerunt uno animo in theatrū. raptō gaio et aristargo macedonibz comitibz pauli. Paulo autē uolente incipere in pplm̄: n̄ p̄miserunt discipuli. Quidam autē et de asie principibz. qui erant amici eius miserunt ad eū rogantes ne se daret in theatrum. Alij autē aliud clamabant. Erat enim ecclia confusa: et plures nesciebant quā ex causa conuenissent. De turba autē detraxerunt alexandri: p̄pellentibz eum iudeis. Alexander ḡ manu silentio postulato: uolebat rationē reddere populo. Quē ut cognouerunt iudei esse: uox facta ē una omnū quasi phoras duas clamantiū. magna diana ephesiorum. & cum sedasset scriba turbas dixit. Viri ephesij. quis enim ē hominū q̄ nesciat

ephesiorum ciuitate. cunctis esse mag-
ne diant iouisq; plis. Cum g' his contra-
dicti non possit. oportet uos sedatos esse.
et nichil temere agere. Adduxistis enim
homines istos. neq; sacrilegos. neq; blas-
phemantes deam uram. Quod si deme-
trius et qui cum eo sunt artifices. habent
aduersum aliquem causam. conuentus fo-
renses aguntur et pconsules sunt. accu-
sent inuicem. Siquid autem alterius re-
queritis. in legitima ecclesia poterit absol-
ui. Nam et piclitamur argui seditionis
hodiernae. cum nullus obnoxius sit de q
nos possumus reddere rationem concurs-
us. Et cum hec dixisset dimisit ecclesiam.

Postquam autem cessauit tumultus. **LIII.**
uocatis paulus discipulis exortatus
eos uale dixit. et pfectus est ut iret in
macedonia. Cum autem pambulasset partes
illas. et exhortatus eos fuisset multo ser-
mone. uenit ad greciam. Vbi cum fuis-
set menses tres. facti sunt illi insidie a
iudeis nauigaturo in syriam. habuitq;
consilium ut reuerteretur p macedoniam.
Comitatus est autem cum sofipater pyr-
riberoensis. thessalonicensium u' aristar-
chus. et secundus. et garius. & derbeus. et
thimotheus. asyam uero traxit et thro-
simus. Hi cum precessissent. sustinuerunt
nos troade. Nos u' nauigauius post
dies azimorum a philippis. et uenimus ad
eos troadam in diebus quinq;. ubi de-
morati sumus dieb; septem. In una
autem sabbati cum conuenerissemus ad
frangendum panem. paulus disputabat
eis pfecturus in crastinum. ptraxitq;
sermone usq; in media noctem. Erant
autem lampades copiose incenaculo.
ubi eramus congregati. Sedens autem qui-
dam adolescens nomine euticus sup fene-

stram. cum mergere sompno graui dis-
putante diu paulo. ductus sompno cecidit
de tercio cenaculo deorsum. et sublatiis
oblatus est mortuus. Ad quem cum irro-
isset paulus incubuit sup eum. et comple-
xus dixit. Nolite turbari. anima enim
ipsius in eo est. Ascendens autem frangensq;
panem et gustans. satisq; alloquutus
usq; ad lucem. sic pfectus est. Adduxerunt
autem puerum uiuentem. et consolati sunt n
minime. Nos autem ascendentes nauim
nauigauius in asson. inde suscepturi pau-
lum. Sic enim disposuerat ipse p terra iter
facturus. **LIIII.** Cum autem inuenisset
nos in asson. assumpto eo uenimus myle-
nem. et inde nauigantes sequenti die ueni-
mus contrachium. Et alia die applicuius
samum. et sequenti die uenimus miletum.
Proposuerat enim paulus transnauigare
ephesium. ne qua mora illi fieret in asia.
festinabat enim si possibile sibi esset. ut
diem pentecosten faceret iherosolimis. An-
nuncto autem mittens ephesium paulus. uoca-
uit maiores natu ecclesie. Qui cum ueni-
sent ad eum et simul essent. dixit eis.
Vos scitis a prima die qua ingressus
sum in asyam. qualiter uobiscum p omne
tempus fuerim seruiens dno. cum omni
humilitate et lacrimis. et temptationi-
bus. que in acciderunt ex insidijs iudeo-
rum. quoniam nichil subtraxerim uobis utili-
um. quo minus annuntiarem uobis et
docerem uos publice. et p domos testifi-
cans iudeis atq; gentilib; in dnm peniten-
tiam. et fide in dnm nrn ihu xpm. &
nunc ecce alligatus ego spui uado in
iherlm. que in ea uentura sunt michi ig-
norans. nisi quod sps scs p omis ciuitates
prestatum michi dicens. qm uincula et
tribulationes me manent. Sed nichil

horum uereor. nec facio animā meā precio
 siorem quā me. dum modo consumem cur-
 sum meū. et ministerium uerbi qđ acce-
 pi a dño ihu. testificari euanglīm grē dī.
 Et nunc ego scio quia amplius n̄ uidebitis
 faciē meā. uos om̄s p quos transui p̄di-
 cans regnum dī. Quapropter contestor
 uos hodierna die. quia mundus sum a
 sanguine omniū. Non enim subter fugi.
 quominus annuntiarem omne consiliū
 dei uobis. Attendite uobis. et uniuerso
 gregi in quo uos sp̄s sc̄s posuit ep̄scopos
 regere eccliam dī. quam acquisiuit san-
 guine suo. Ego scio qm̄ intrabunt post
 discessionē meam lupi rapaces in uos non
 parentes gregi. et ex uobis ipsis exurgent in-
 tri loquentes puerſa. ut abducant disci-
 pulos post se. Propter quod uigilate me-
 moria retinentes. qm̄ p triennū nocte &
 die n̄ cessauī cum lacrimis monens unū
 quemq; ur̄m. Et nunc commendo uos
 deo et uerbo grē ipsius. qui potens est
 edificare et dare hereditatē in sc̄ificatiō
 omniū. Argentū autē et aurū aut ue-
 stem nullū concupiui. ipsi scitis. qm̄ ad ea
 que michi opus erant. et his q̄ meū sūt
 ministrauerē manus iste omnia. Oſten-
 di uobis. qm̄ sic laborantes oportet susci-
 pere infirmos. ac meminisse uerbi dñi ih̄s.
 qm̄ ipse dixit. Beatius est magis dare q̄
 accipere. & cum hec dixisset. positis geni-
 bus suis cum omniū illis orauit. Magnū
 autē fletus factus ē omniū. et procum-
 bentes sup collum pauli osculabantur
 eum. dolentes maxime in uerbo quod dixe-
 rat. qm̄ amplius faciē ei n̄ essent ui-
 suri. et deducebant eū ad nauim. **Lvi.**
Cum autē factum esset ut nauigare-
 mus abstracti ab eis. recto cursu uenim⁹
 choum. et sequenti die rodū. et inde

pātaram. Et cum inuenissemus nauim tran-
 sistantē in fenicē. ascendentes nauigauimus.
 Cum puenissemus autē cypriū. relinquentes
 eam ad sinistram nauigauim⁹ in syriam. et
 uenimus tyrum. Ibi enim nauis erat expo-
 situra onus. Inuentis autē discipulis man-
 simus ibi diebus septē. qui paulo dicebant
 p sp̄m ne ascenderet iherosolimā. & exple-
 tis dieb. pfecti ibamus. deducētibz nos
 omniū cum uxoribus et filiis. usq; foras
 ciuitatē. et positis genibus in litore orau-
 mus. Et cū ualefecissemus inuicem. ascen-
 dimus nauim. illi autē redierunt in sua.
 Nos ū nauigatione explicita a tyro de-
 scendimus ptholomaidā. et salutatis frībz
 mansimus die una apud illos. Alia autē
 die pfecti uenimus cesareā. et intrantes
 domum philippi euangeliste qui erat unus
 de septem. mansimus apud eum. Huic
 autē erant filie quatuor uirgines pphetan-
 tes. **Lxii.** Et cum ibi moraremur p
 dies aliquot. supuenit quidā a iudea ppha-
 agabus. Is cum uenisset ad nos tulit zo-
 nam pauli. et alligant sibi pedes et man⁹
 dixit. Hec dicit sp̄s sc̄s. Virum cuius est
 zona hec sic alligabunt in iherlm̄ iudei.
 et tradent in manus gentiū. Quod cū
 audissemus. rogabam⁹ nos et qui loci illi
 erant. ne ascenderet iherosolimam. Tunc
 respondit paulus et dixit. Quid facitis
 flentes. et affligentes cor meum. Ego e-
 nim non solū alligari sed et mori in iheru-
 salen paratus sum. ppter nom̄ dñi ih̄s.
 Et cum ei suadere non potuissem⁹.
 quicquid diceret. Dñi uoluntas fiat.
Lxiii. Post dies autē istos prepa-
 ratz ascendebamus iherlm̄. Venerunt autē
 quidam ex discipulis a cesarea nobiscum.
 adducētes secū apud quē hospitaremur
 nalonē quendam cypriū antiquum

discipulū. Et cum uenissemus iherosoli-
mam: libenter excepunt nos frēs. Seguen-
ti autē die introibat paulus nobiscum
ad iacobum: omnesq; collecti sunt senio-
res. Quos cum salutasset: narrabat p
singula que fecisset d's in gentibz. p mi-
steriū ipsius. At illi cū audissent mag-
nificabant dñm: dixeruntq; ei. Vides frater
quod milia sint in iudeis qui crediderūt:
et omnes emulatores sunt legis? Audie-
runt autē de te quia dissensionē doceas
a moyse eoz qui p gentes sunt iudeozū
dicens. non debere eos circumcidere filios
suos: neq; scdm consuetudinē ingredi.
Quid g̃ est? Itaq; oportet conuenire
multitudinē: audient enim te supuenis-
se. Hoc g̃ fac quod dicimus. Sunt nob
iuri quatuor: uotum habentes sup se.
His assumptis sanctifica te cum illis.
et impende in illis ut radant capita.
et scient omnes quia que de te audierūt
falsa sunt: sed ambulans et ipse custo-
diens legem. De his autē qui credide-
runt ex gentibz: nos sc̃psimus iudican-
tes ut abstineant se ab ydolis immola-
to. et sanguine suffocato. et fornicatio-
ne. **LXXIIII. 2.** Tunc paulus assup-
tis uiris. postera die purificatus cū illis
intrauit in templū: annuntians exple-
tionē dierum purificationis. donec offerre-
tur p uno quoq; eoz oblatio. Dum autē
septē dies consumarentur hi qui de asya
erant iudei cum uidissent eum in templo
concretauerunt omnē populum:
et iniecerunt ei manus clamantes: Vi-
ri israelitice adiuuate. Hic est homo qui
aduers⁹ populum et legē et locum hunc
omnes ubiq; docens. insup et gentiles in-
duxit in templū: et uolauit sc̃m locū
istum. Viderant enim trophimū ephe-

siū in ciuitate cum ipso: quē estimauerē
qm̃ in templū introduxisset paulus. Com-
motaq; est ciuitas tota. et facta ē concur-
sio ppli: et apprehendentes paulū trabe-
bant eum extra templū et statim clausē
sunt ianue. Querentibz autē eum occidere:
nunciatum ē tribuno cohortis. quia tota
confundit iherlm. Qui statim assumptis
militibz et centurionibz. decurrit ad illos.
Qui cum uidissent tribunū et milites: ces-
sauerunt percutere paulū. Tunc accedens
tribunus apprehendit eū. et iussit eum
alligari catenis duabz: et interrogabat
quis eēt. et quid fecisset. Alij autē aliud
clamabant in turba. & cum non posset
certum cognoscere pre tumultu: iussit
duci eum in castra. Et cum uenisset ad g̃-
dus: contigit ut portaretur amulitibz pp-
ter uim ppli. Sequebat̃ enī multitudo
populi clamans: tolle eum. Et cū cepisset
induci in castra: paulus dixit tribuno.
Si licet michi loqui aliquid ad te? Q' dixit.
Grece nosti. Nonne tu es egiptius qui ante
hos dies tumultum conerast: et eduxisti
populū in desertum quatuor milia uiroz
sycarioz? & dixit ad eum paulus. Ego ho-
mo quidē sum iudeus a charso alieq; n̄
ignote ciuitatis muncipis. Rogo autē te.
pmitte michi loqui ad pplm. Et cum
ille permisisset. paulus stans in gradibus.
annuit manu ad plebem: et magno silen-
cio facto. alloquutus ē hebreā lingua dicens.
LXXV. Viri frēs et patres audite: quā
ad uos nunc reddo rationē. Cum audissent
autē quia hebraica lingua loqueret̃ ad
illos: magis prestiterunt silentiū. & dixit.
Ego sum uir iudeus natus charso alieq;
nutritus autē in ista ciuitate. secus pedes
gamaliel eruditus iuxta ueritatē paternę
legis. emulatoz legis sicut et uos omnes

estis hodie. qui hanc viam persequutus sum
usque ad mortem. alligans et tradens in custo-
dial viros ac mulieres. sicut princeps sacer-
dotum in testimonium reddit. et omnes
maiores natu. a quibus et epistolas accipies.
ad fratres damasceni pergebam. ut adducerem
inde uinctos in iherusalem ut punirentur.
factum est autem cuncte me et appropinquan-
te damasco. media die subito de celo cir-
cumfulsit me lux copiosa. et decidens in
terram audiui uocem dicentem michi. Sau-
le saule. quid me persequeris. Durum est
tibi contra stimulum calcitrare. Ego au-
tem respondi. Quis es domine. Dixitque ad
me. Ego sum ihesus nazarenus. quem tu
persequeris. Et qui mecum erant lumen
quidem uiderunt. uocem autem non audie-
runt eius qui loquebatur mecum. Et
dixi. Quid faciam domine. Dominus autem dixit ad
me. Surgens uade damascum. et ibi tibi
dicetur de omnibus que te oporteat face-
re. Et cum non uiderem pro claritate lu-
minis illius. ad manum deductus a comi-
tibus ueni damascum. **LXXI.** Ananias
autem quidam uir secundum legem testimo-
nium habens ab omnibus habitantibus da-
masco iudeis. ueniens ad me et astans
dixit mihi. Saule frater respice. Et ego ca-
dem hora respexi in eum. At ille dixit.
Domine patrum nostrorum preordinauit te ut
cognosceres uoluntatem eius. et uideres
iustum. et audires uocem ex ore eius. quia
eris testis illius ad omnes homines. eorum
que uidisti et audisti. Et nunc quid
moraris. Exurge et baptizare. et ablue
peccata tua. inuocato nomine ipsius. fa-
ctum est autem reuertenti mihi in iherusalem. et
oranti in templo fieri me in stupore
mentis. et uidere illum dicentem michi
festina et exi uelociter ex iherusalem. quoniam non

61
recipient testimonium tuum de me. Et
ego dixi. Domine ipsi sciunt quia ego etiam
concludens in carcere. et cedens per synago-
gas eos qui credebant in te. Et cum fun-
deretur sanguis stephani testis tui ego
astabam et consentiebam. et custodiebam
uestimenta interficientium illum. Et dixit
ad me. Vade. quoniam ego ad nationes longe
mittam te. Audiebant autem eum usque ad
hoc uerbum. et leuauerunt uocem suam dicen-
tes. Tolle de terra huiusmodi hominem.
non enim fas est eum uiuere. Vociferantibus
autem eis. et precipientibus uestimenta sua. et
puluerem iactantibus in aerem. iussit tribu-
nus induci eum in castra. et flagellis cedi
et torqueri eum. ut sciret propter quam causam
sic acclamarent eum. Et cum astinxisset eum
loris. dixit assistenti sibi centurioni paulus.
Si hominem romanum et indemnatum licet uobis
flagellare. Quo audito centurio. accessit
ad tribunum. et nuntiavit ei dicens. Quid
acturus es. Hic enim homo ciuis roma-
nus est. Accedens autem tribunus dixit il-
li. Dic mihi si tu romanus es. At ille dixit.
Etiam. Et respondit tribunus. Quam facile
te ciue romanum dicis esse. Ego multa pecu-
nia ciuitatem hanc consequutus sum.
Et paulus ait. Ego autem et natus sum.
Prociuique discesserunt ab illo. qui eum
torтури erant. Tribunus quoque timuit.
postquam resciauit quia ciuis romanus esset.
et quia ligasset eum. Postera autem die uo-
lent scire diligentius quia ex causa accusare-
tur a iudeis. soluit eum et iussit sacerdotes
conuenire et omne concilium. et producens
paulum statuit inter illos. **LXXII.** At-
tendens autem concilium paulus ait. Viri fratres.
ego omni conscientia bona conuersatus fui
ante dominum. usque in hodiernum diem. Prin-
ceps autem sacerdotum ananias precepit

astantibz sibi percutere os eius. Tunc paulus ad eum dixit. Percutiet te deus pari et dealbate. Et tu sedens iudicas me secundum legem: et contra legem iubes me percuti. Et qui astabant dixerunt. Summum sacerdotem dei maledicis. Dixit autem paulus. Nesciebam fratres: quia princeps est sacerdotum. Scriptum est enim. Principem populi tui non maledices. Sciens autem paulus quia una pars esset saduceorum. et altera phariseorum: exclamavit in concilio. Viri fratres. ego phariseus sum filius phariseorum: de spe et de resurrectione mortuorum ego iudico. Et cum hec dixisset: facta est dissensio inter phariseos et saduceos. et soluta est multitudo. Saducei enim dicunt non esse resurrectionem neque angelum neque spiritum: pharisei autem utrumque confitentur. Factus est autem clamor magnus: et surgentes quidam phariseorum pugnabant dicentes. Nichil mali inuenimus in homine isto. Quid si spiritus loquutus est ei aut angelus. Et cum magna dissensio facta esset: timens tribunus ne discerneret paulus ab ipsis. iussit milites descendere et rapere eum de medio eorum: ac deducere in castra. Sequenti autem nocte assistens ei dominus ait. Constans esto. Sicut enim testificatus es de me in iherusalem: sic te oportet romae testificari. **LXXIII** **F**acta autem die: collegerunt se quidam ex iudeis et deuenerunt se dicentes: non manducatuos neque bibituos. donec occiderent paulum. Erant autem plusquam quadraginta viri: qui hanc coniurationem fecerant. Qui accesserunt ad principes sacerdotum et seniores: et dixerunt. Deuotione deuouimus nos nichil gustatuos: donec occidamus paulum. Hunc ergo uos notum facite tribuno cum consilio ut adducat illum ad uos: tanquam aliquid certius cognituri de eo. Nos uero prius quam appropiet: parati sumus interficere illum. Quod cum au-

disset filius sororis pauli insidias: uenit et intrauit in castra. nunciauitque paulo. Vocans autem paulus ad se unum ex centurionibus ait. Adolescentem hunc producere ad tribunum: habet enim aliquid indicare illi. Et ille quidem assumens eum: dixit ad tribunum et ait. Vincit paulus uocans rogauit me hunc adolescentem producere ad te: habentem aliquid loqui tibi. Apprehendens autem tribunus manum illius secessit cum eo seorsum: et interrogauit illum. Quid est quod habes indicare michi. Ille autem dixit. Iudeis conuenit rogare te ut crastina die paulum producas in conciliū. quasi aliquid certi inquiri sunt de illo: tu uero ne credideris illis. Insidiantur enim ei et eis uiri amplius quam quadraginta. qui se deuouerunt non manducare neque bibere donec interficiant eum: et nunc parati sunt expectantes promissum tuum. **LXXIII** **T**ribunus ergo dimisit adolescentem: precipiens ne cui loqueretur. quoniam hec nota sibi fecisset. Et conuocatis duobus centurionibus dixit illis. Parate milites ducentos ut eant usque cesaream. et equites septuaginta. et lancearios ducentos. a tertia hora noctis: et iumenta parate. ut imponentes paulum cum saluū producerent. timuit enim ne forte raperent eum iudei et occiderent. et ipse postea calumpniā sustineret. ad felicem perfidē: scribens ei epistolam continentem hec. Claudius lyfias. optimo presidio felici salute. Virum hunc comprehensum a iudeis et inopientem interficere ab eis superueniens cum exercitu eripui. cognito quia romanus est: uolensque scire causam quam obiebant illi deduxi eum in conciliū eorum: quē inueni accusari de questionibus legis ipsorum: nichil uero dignum morte aut uinculis habentem crimen. Et cum in platium eēt de insidijs quos parauerant

illi: nisi ad te denuncians et accusatoribus
ut dicant apud te. **LXV.** **M**ilitēs
g̃ scdm̃ preceptū sibi assumētes paulū du-
xerunt p̃ noctē in antipatridē: et postera
die dimissis equitibz ut irent cum eo. reuēsi
sunt ad castra. Qui cum uenissent cesareā
et tradidissent eptām p̃sidi: statuerunt
ante illū et paulū. Cum legisset autē et
interrogasset de qua puincia esset. et cog-
noscens quia de cilicia: audiam te inqt
cum accusatores tui uenerint. Iussitq; in
p̃torio herodis custodiri eum. **LXVI.**

Post quinq; autē dies descendit p̃nceps
sacerdotum ananias cum senioribz q̃busdā
et tertullo quodam oratore. qui adierunt
p̃sidem aduersus paulū: et citato paulo.
cepit accusare tertullus dicens. Cū in mul-
ta pace agamus p̃ te. et multa corrigantur
p̃ tuā p̃uidentia semp. et ubiq; suscipim̃
optime felix cum omni gr̃arum actione.
Ne diutius autē te p̃traham: oro breuiter
audias nos p̃ tua clementia. Inuenimus
hunc hominē pestiferū et concitantē se-
ditiones omnibz iudeis in uniuerso orbe.
et auctore seditionis secte nazarenorū. qui
etiam templū uiolare conatus ē: quē ap-
prehensum uolumus scdm̃ legem nr̃am
iudicare. Supueniens autē tribun' lyfias
cum ui magna eripuit eum iubens accu-
satores eius ad te uenire: a quo poteris ip-
se iudicans de omnibz istis cognoscere. de
quibz nos accusamus eū. Adiecerunt autē
et iudi dicentes. hec ita se habere. Respon-
dit autem paulus: annuente sibi p̃sidi dicē.

Ex multis annis esse te iudicem genti **LXV**
huic sciens: bono animo p̃ me satis faciam.
Potes enim cognoscere. quia n̄ plus dies
sunt michi quā duodecim. ex quo ascendi
adorare in iherl'm: et neq; in templo inue-
nerunt me cū aliquo disputantē. aut con-

cursum facientē turbe. neq; in synagogis neq;
in ciuitate: neq; p̃bare possunt t̄ de q̃bz
nunc accusant me. Confiteor autē hoc t̄
quod scdm̃ sectam quā dicunt heresim sic
deserui patri deo meo. credens omnibz
que in lege aut p̃ph̃is sēpta sunt: spem
habens in dñm quā et hi ipsi expectant re-
surrectionē futurā iustorū et iniquorū.
In hoc et ipse studeo sine offendiculo con-
scientiā habere ad dñm. et ad homines semp.
Post annos autē plures elemosinas fac-
turus in gentē meā ueni et oblationes
et uota. in quibz inuenerunt me purifi-
catum in templo. n̄ cum turba neq; cū
tumultu: et app̃henderunt me claman-
tes & dicentes. Tolle inimicum nr̃m. Qui-
dam autē ex asia iudei quos oportebat ap̃d
te presto ēē et accusare siquid haberent
aduersum me. aut hi ipsi dicant siquid
inueniunt in me iniquitatis cum stem
in concilio. nisi de una hac solummodo
uoce qua clamaui inter eos stans: qm̄
de resurrectione mortuorū ego iudicoz ho-
die a uobis. **LXVII.**

Distulit autē illos
felix: certissime sciens de uia dicens. Cū
tribunus lyfias descenderit: audiam uos.
Iussitq; centurioni custodire eum et habe-
re requiem: nec quenguā p̃hibere de suis
ministrare ei. Post aliquot autē dies ueni-
ens felix cum drusilla uxore sua que erat
de iudea uocauit paulū: et audiuit ab
eo fidem que ē in xp̃o ihu. Disputante
autē illo de iusticia et castitate. et de iu-
dicio futuro: tremefactus felix respondit.
Quod nunc attinet uade. tempore autē
oportuno audiam te. simul et spe-
rans quia pecunia daretur ei a paulo: p̃p-
ter quod et frequenter accersiens eū. loque-
batur cum eo. Biennio autē expleto. ac-
cepit successorem felix porcium festum.

Volens autē grām prestare iudeis felix reli-
quit paulū uinctū. Festus g̃ cum uenisset
in p̃uincia post triduū ascendit iherosoli-
mam a cesarea: adieruntq; eū p̃ncipes sa-
cerdotum et p̃mi iudeorū aduersus paulū.
et rogabant eum postulantes grām adū-
sus eum. ut iuberet p̃duci eū in iherl̃m. in
sidas tendentes ut eū interficerent inuia.
Festus autē respondit seruari paulū in cesa-
rea: se autē maturū p̃fecturū. Qui g̃ inuo-
bis ait potentes sunt? descendentes si-
mul siquod est in uiro crimen accusent
eum. Demoratus autē inter eos dies n̄
amplius quā octo aut decē descendit ce-
saream: et altera die sedit p̃ tribunali et
iussit paulū adduci. Qui cū adductus es-
set. circumsteterunt eū qui ab iherl̃ma
descenderant iudej. multas et graues
causas obicientes quas n̄ poterant p̃bare.
Paulo autē rationē reddente qm̄ neq; in
legem iudeorū neq; in templū neq; in ce-
sarē quicquā peccauit. Festus iudeis
uolens grām prestare respondens paulo dixit.
Uis iherl̃mam ascendere. et ibi de his iudica-
ri apud me? Dixit autē paulus. Ad tribu-
nal cesaris sto. ubi me oportet iudicari. Ju-
deis non nocui. sicut tu melius nosti. Si enī
nocui. aut dignū morte aliquid feci. non
recuso moy. Si uero nichil est eorū que hi
accusant me. nemo potest me illis donare.
Cesarē appello. Tunc festus cum consilio
loquutus respondit. Cesarē appellasti. ad ce-
sarem ibis. **LXVII** **E**t cum dies aliq̃t
transacti essent. agrippa rex et beronice
descenderunt cesarē ad salutandū festū.
Cum dies plures ibidein mora-
rentur. festus regi indicauit de paulo di-
cens. Vir quidā est derelictus a felice uin-
ctus. de quo cum essem iherl̃mus adierē
p̃ncipes sacerdotum et seniores iudeorū.

postulantes aduersus illū dāpnationē. Ad
quos respondi. quia n̄ est consuetudo ro-
manis donare aliquē hominē priusquā
is qui accusatur p̃sentes habeat accusato-
res. locumq; defendendi accipiat ad abluen-
da crimina que obiciuntur. Cum g̃ huc
conuenissent. sine ulla dilatione sequenti
die sedens p̃ tribunali iussi adduci uirū.
De quo cum stetit accusatores. nullā
causam deferrebant de quibz ego suspicabar
malū. Questiones uero quasdam de sua
sup̃stitione habebant aduersus eū. et
de quodā ihu defuncto. quē affirmabat
paulus uiuere. Hecitatis autē ego de
huiusmodi questione. dicebam si uellet
ire iherl̃mam. et ibi iudicari de istis. Pau-
lo autē appellante ut seruaretur ad au-
gusti cognitionē. iussi seruari eum do-
nec mittam eum ad cesarē. Agrippa au-
tem dixit ad festū. Molebam et ipsum ho-
minē audire. Et festus. eras inquit au-
diēs eum. Altera autē die cum uenisset
agrippa et beronice cum multa ambi-
tione. et introissent in auditoriū cum
tribunis. et uiris principalibz ciuitatis.
iubente festo adductus est paulus. Et dixit
festus. Agrippa rex et om̄s qui simul ades-
tis nobiscum uiri. iudeis hunc de quo
omnis multitudo iudeorū interpellauit
me iherosolimis petens et clamans non
oportere eū uiuere ampli. Ego uero cōpi nichil eū
dignū morte admississe. Et cū dixisset ei. uis iudi-
cari cū es in iherl̃ma. cesarē appellauit. Ipso autē
hoc appellante. ad augstū iudicari mittere. De q̃ g̃d̃t
tū scribā dño n̄ habeo. Propter quod p̃du-
xi eum ad uos. et maxime ad te rex ag-
rippa. ut interrogatione facta habeam qd̃
scribam. Indecens est enī hunc hominē
sine causa mittere uinctū regi. et causā
eius non significare. Agrippa uero ad paulū

63
ait. P'mittatur t' loqui. p'temepsum. **LXX**
Tunc paulus extenta manu cepit ra-
tionem reddere. De omnibz quibz accusor
a iudeis rex agrippa estimo me beatum
apud te cum sis defensurus me hodie.
maxime te sciente omnia que apud iude-
os sunt consuetudines et questiones. Ap-
ter quod obsecro. patienter me audias.
Et quidem uitam meā a iuuentute que
ab initio fuit in gente mea in iherosolim
nouerunt omnes iudei. p'sciantes me
ab initio si uelint testimonium p'hibe-
re. qm scdm sectā certissimā nr̄e religi-
onis uixi semp. phariseus et nunc
in spe que ad patres nr̄os rep'missionis
facta est a deo. isto iudicio subiectus. in
qua duodecim tribus nr̄e nocte ac die
seruientes sperant deuenire. De qua
spe accusor a iudeis rex. Quid incredibi-
le iudicat apud uos. si d's mortuos sus-
citāt. Et ego quidē existimauerā me
aduersus nomen ihu nazareni debere
multa contraria agere quod et feci ihe-
rosolimis. et multos scōz in carceribz
ego conclusi a p'ncipibz sacerdotū po-
testate accepta. Et cum occiderentur de-
tuli sententiam. et p' om̄s synagogas fre-
quenter puniens eos compellebā blasphe-
mare. et amplius insaniens in eos p'seque-
bar usq; in exteris ciuitates. In quibz dū
irem damascū cum potestate et p'missu p'n-
cipum sacerdotū. die media in uia uidi rex
de celo sup splendore solis. circumfuisse
me lum̄. et eos qui mecum simul erant.
Omnes q; nos cum decidissemus in terrā.
audiui uocē loquentē michi hebraica lin-
gua. Saule saule quid me p'sequeris. Du-
rum est t' contra stimulū calcitrare. Ego
autē dixi. Quis es dñe. Dñs autē dixit.
Ego sum ihc que tu p'sequeris. sed exurge

et sta sup pedes tuos. Ad hoc enim apparui
tibi. ut constituā te ministrum et testem
eorum que uidisti. et eorum quibz appa-
rebo tibi. eripiens te de populis et gentibz
in quas nunc ego mitto te apertis oculos
eorum. ut cōuertantur de tenebris ad lucē.
et de potestate sathane ad dñm. ut accipi-
ant remissionē peccatorum. et sortem int'
scōs. p' fidem que est in me. Unde rex
agrippa non fuit incredulus celesti uisioni.
s; his qui sunt damasci p'mum et ihero-
solimis. et omni regioni iudee. et gentibz
annunciabā ut penitentia agerent. et
conuerterent ad dñm. digna penitentie
opa facientes. Hec ex causa me iudei cū
essent in templo comp'ensum tempta-
bant. uolentes me interficere. Auxilio autē
adiutus dī usq; in hodiernū diē isto testi-
ficans minori atq; maiori. nichil extra di-
cens quā ea que pphetę sunt loquuntur fu-
tura esse et moyses. si passibilis xp̄i. si
primus ex resurrectione mortuor. lumen

Hec loquente eo et rationē reddente. fest'
magna uoce dixit. Insanis paulē. Multę
litterę te ad insaniam conuertunt. Et pau-
lus. non insanio inquit optime feste.
s; ueritatis et sobrietatis uerba loquor.
Scit enim de his rex. ad quē et constanter
loquor. Latere enim eū nichil horū arbi-
tror. neq; in angulo quicquā horum gestū
est. Credis rex agrippa pphetas. Scio quia
credis. Agrippa autē ad paulū. In modico
suades me xpianum fieri. Et paulus. Opto
apud dñm in modico & in magno. non tan-
tum te. sed et om̄s hos qui audiunt hodie
fieri tales. qualis et ego sum. exceptis un-
culis his. Et exiit rex. et p'ses. et be-
ronice. et qui assidebant eis. Qui cum se-
cessissent loquebantur aduicē dicentes. quia

nichil morte aut uinculis dignū quid fecit
homo iste. Agrippa autē festo dixit. Dimit
ti poterat hic hō. si nō appellasset cesarem.

Et autē iudicatum ē cum nauigare **LXX**
in italiā. et tradi paulū cum reliquis custo
dis centurioni nomine iulio cohortis au
gustę. ascendentes nauum ad rumetina
incipientes nauigare circa asye loca sustu
limus. p̄seuerante nobiscum aristarcho
macedone thesalonicense. Sequenti autē
die. deuenim⁹ sydonē. **H**umane autē tra
ctans iulius paulū p̄misit ad amicos ire.
& curam sui agere. Et inde cum sustulisse
mus subnauigauim⁹ cyprū. propterea
qd essent uenti contrarij. et pelag⁹ cilię et
pamphilię. Nauigantes uenimus listiam
que est licię. et ibi inueniens centurio na
uum alexandrinā nauigantē in ytalīā. trans
posuit nos in eā. & cum multis dieb⁹ tar
de nauigaremus et uix deuenissem⁹ contra
gndū. p̄hibente nos uento. adnauiga
uimus crete iuxta salmonē. Et iuxta na
uigantes uenimus in locū quendā qui uo
catur boni portus. cui iuxta erat ciuitas
thalassia. Multo autē tempore pacto. et cū
iam nō esset tanta nauigatio. eo qd ieiuniū
iam p̄terisset. consolabat⁹ eos paulus dicens.
Viri. uideo qm cum iniuria et multo dāpno
non solū oneris et nauis. s; etiā animarū
nrarum incipit ēē nauigatio. Centurio
autē gubernatori et nauclero magis crede
bat. quam his que a paulo dicebant. & cū
aptus portus non ēēt ad hyemandum. plu
rum statuerunt consiliū nauigare inde.
si quom possent deuenientes phenicem hy
emare portū crete respicientē ad affricum
et ad eborum. Aspirante autē austro esti
mantes p̄positū se tenere. cum sustulissent
de assos. legebant cretā. Non p̄ multum
autē temp⁹. misit se contra ipsam uentus

typhome. qui uocatur euroagulo. Cumq;
arrepta ēēt nauis et non posset conari in
ueniū. data nauī flatibus ferebamur. In
sulam autē quandā decurrentes que uoca
tur cauda. potuimus uix optinere sca
pham. Qua sublata adiutorijs utebant.
accingentes nauum timentes ne in sirtes
inciderent. summisso uase sic ferebantur.
Valida autē nobis tempestate iactatis.
sequenti die iactum fecerunt. et tertia die
suis manib⁹ armamenta nauis p̄ceperunt.
Neq; sole autē neq; hyderib⁹ apparentibus
p̄ plures dies et tempestate nō exigua im
minente. iam abla. ta erat spes om̄is
salutis nrę. Et cum multa ieiunatio fu
isset. tunc stans paulus in medio eorū dixit.
Oportebat quidem ouiri audito me nō
tollere a creta. luciq; facere iniuriam
hanc et iacturā. & nunc suadeo uob⁹ bo
no animo ēē. Amissio enim nulli anime
erit ex uobis. p̄ter quā nauis. Assistit
enim michi hac nocte angls dī. cui sum
ego. et cui deserto. dicens. Ne timeas
paule. cesari te oportet assistere. Et ecce
donauit t̄ d̄s om̄s qui nauigant tecum.
Propter quod bono animo estote uiri. cre
do enim deo meo. quia sic erit. quēadmodū
dictum ē michi. In insulā autē quandā
oportet nos deuenire. **LXXII** Sed postea
quam quartadecima nox sup̄uenit. nau
gantib⁹ nobis in adriā. circa mediam
noctē suspicabant⁹ nautę apparere sibi
aliquā regionē. Quī et summittentes po
lidem inuenerunt passus uiginti. et pusil
lum inde separati. inuenerunt passus qn
decim. Timentes autē ne in aspera loca
incideremus. de puppi mittentes ancho
ras quatuor. optabant diem fieri. Hauris
ū querentib⁹ fugere de nau. cū misissent
scapham in mare sub optentu quasi in

et ipse stilus grecam eloquentiam redolet. et nonnulli scriptorum ueterum hunc uidetur philonis affirmant. Sic ergo uidetur. et tobi et machabeorum libros legit quidem cetera eos. sed inter canonicas scripturas non recipit. sic et hec duo uolumina legat ad edificationem plebis. non ad auctoritatem ecclesiasticorum dogmatum confirmandam. Si cui sane. lxx. interpretum editio magis placet. habet eam a nobis olim emendatam. Neque enim sic noua credimus uetera destruiamus. Et tamen cum diligentissime legerit. sciat magis nostra intelligi. que non in tertium uas transfusa coacuerint. sed statim de populo purissime commendata teste. suum saporis serua-

uerunt. **Explicit plogus. Incipiunt**
I. De parabolis salomonis. Capitula.

- I.** Affectu patris allegit filium blandiens peccatorum non acquiescere.
- II.** Non ambulandum cum impijs.
- III.** Sapientia id est spiritus. loquitur foris. id est in luce palati. ut relictis infantia malicia paruuli sumus. S. fert spiritum.
- IV.** Sapientia hortatur conuerti ad dominum. et per
- V.** Sapientia comminatur contempnitoribus suis.
- VI.** Sapientia hortatur suscipere sermones suos sapienter. S. legem suam.
- VII.** Sapientia docet non esse obliuiscendam
- VIII.** Habendam esse fiduciam ad dominum. et non hesitandum in oratione. nec fide prudentie proprie.
- IX.** Sapientia hortatur ne eloquia domini negligant.
- X.** Sapientia docet non esse hominem malum uisitandum nec uias eius.
- XI.** Sapientia hortatur disciplinam patris amplecti.
- XII.** Sapientia monet suscipi uerba sua.
- XIII.** Sapientia loquitur auscultandos suos sermones. et seruari cor a prauis cogitationibus.
- XIV.** Sapientia monet inclinanda aure prudentie. elongari a muliere meretricis precipue fornicaria.

XVI. Sapientia monet sponsores amicorum non esse negligendos. S. deestatur.

XVII. Sapientia pandit que odit dominus et quid

XVIII. Sapientia affectu patris loquitur precepta recondere. mandata seruare.

XIX. Sapientia hortatur custodiendum a muliere extranea hoc est a muliere proximi.

XX. Blanditur pietas sapientie ne aegrescamus prauae doctrine.

XXI. Sapientia hortatur disciplinam magis diligendam. et non aurum uel pecuniam.

XXII. Sapientia loquitur id est docens per se omnia facta. et semper se cum patre fuisse.

XXIII. Sapientia id est christi edificauit domum.

XXIV. Sapientia loquitur per quam facta sunt omnia et reguntur per ipsam addunt anni uirgines.

XXV. De parabolis salomonis.

XXVI. Ponderis dolosum et fraudulentum abominatio apud deum. S. et sunt.

XXVII. De iustis qui propria diuidendo ditiores fiunt. aliena sapientibus quod inegesta.

XXVIII. Propter peccata labiorum ruma premar malo.

XXIX. Qui custodit os suum custodit animam suam.

XXX. Sapientis mulier edificat domum suam. Stulta uero structam destruit.

XXXI. Est uia que uidetur hominibus iusta nouissima autem eius ducunt ad mortem. S. tum

XXXII. Iusticia eleuat gentem. miseros facit populos peccata.

XXXIII. Merces est uocare ad olera cum cartace. quam ad utculum saginatum cum odio.

XXXIV. Abominatio domini cogitationes male.

XXXV. Homo putris suscitatur lites. rubosus separat principes. S. angustis comprobatur.

XXXVI. Omni tempore diligit qui amicus est. et frater in

XXXVII. Impius cum in profundum uenit peccatorum contempnit. S. a domino.

XXXVIII. Qui inuenit mulierem bonam inuenit bonum. et hauriet iocunditatem.

XXXIX. De fenatoribus miserie. fenerat domino qui misereatur pauperi.

- xl. Quod null' glabre' castu' se habere cos.
 xli. Abhominatio e' ap' dñm pondus/pondus.
 xlii. Misericordiam magis placere dō qm iustitias.
 xliii. De pigris et supbiis.
 xliiii. De fugiendo homine iracundo.
 xlv. Gaudere patre sup filio corde prudenti.
 xlvi. De erudiendis eis q' ducunt ad mortem.
 xlvii. De iusto cadente septies et surgente.
 xlviii. De agro hominis pigri inculto. ^{stulta}
 xlviii. Raro inferendum pedem ad amicos.
 l. Respondendu' stulto iuxta stulticiā suam
 ne sibi sapiens eē iudeatur.
 li. Ex labijs suis intelligit' unguis. ^{stultus} dicit.
 lii. Melior e' manifesta correptio q' amor absco
 liii. Aperio pratorum in sacramentis.
 liiii. De deceptore iustorum.
 lv. De stulto totum spm pferente.
 lvi. De iustis et impijs inuicē abhominantibz.
 lvii. Omnis sermo dñi ignitus.
 lviii. De via difficili aqle. nauis. et reliquor.
 lviii. Sacramentum de muliere forte.
 lx. Retributio de fructibz manuu et laus ex opibz.

Incipit liber parabolarum Salemonis.

PARABOLAE.

Salemonis filij
 dauid regis is
 rael adscien
 dā sapientiā
 & disciplinam.
 adiutelligenda uer
 ba prudentie. et sus
 cipiendā eruditionē doc
 trine. iusticiā et iudiciū
 & equitatē. ut decur par
 uulis astucia. adolescenti sci
 entia et intellectus. Audiens
 sapiens sapientior erit. et in
 telligens gubernacta posside
 bit. Animaduertet parabolā
 et interpretationē uerba sa

pientium et enigmata eorū. Timor domini
 pncipiū sapientie. Sapientiam atq; doctri
 nam. stulti despiciunt. Audi fili mi discipli
 nam patris tui. et ne dimittas legem ma
 tris tue. ut addatur grā capiti tuo. et tor
 ques collo tuo. **ii.** Fili mi si te lactaue
 rint peccatores. ne acquiescas eis. Si dixerit
 ueni nobiscū insidiemur sanguini. abscon
 damus tendiculas contra insontē frustra.
 deglutiamus eum sicut infernus uiuentē. &
 integrum quasi descendente in lacū. omne
 p̄ciosam substantiā repperiemus. imple
 bimus domus nrās spolijs. sorte mitte
 nobiscū. marsuppiū unū sit omnium
 nrū. **iii.** Fili mi ne ambules cum eis.
 phibe pedem tuū a semitis eorū. Pedes enī
 illorum ad malū currunt. et festinant ut
 effundant sanguinē. Frustra autē iacitur
 rete ante oculos pennatorū. Ipsi quoq;
 contra sanguinē suū insidiant. et molun
 tur fraudes contra animas suas. Sic se
 mitte omnis auari. animas possidentū
 rapiunt. **iiii.** Sapientia foris pre
 dicat. in plateis dat uocē suā. In capite
 turbarū clamat. in foribz portarū ur
 bis p̄fert uerba sua dicens. Usquequo
 paruuli diligitis infantiam. et stulti ea
 que sibi sunt in gloria cupiunt. et impru
 dentes odibunt scientiam. **v.** Con
 uertimini ad correptionē meā. Et p̄ferā
 uobis spm meum. et ostendā uerba mea.
 quia uocaui et rennuistis. extendi manū
 meam et n̄ fuit qui aspiceret. Desperistis
 omne consiliū meū. et increpationes meā
 neglexistis. **vi.** Ego quoq; in inter
 itui urō ridebo. et subsannabo. cum uobis
 quod timebatis aduenierit. Cum irruerit
 repentina calamitas. et interitus quasi
 tempestas ingruerit. quando uenerit sup
 uos tribulatio et angustia. tunc inuoca

65
bunt me et non gaudiam. **M**ane con-
surgent et non inuenient me: eo quod exo-
lam habuerint sapientiam. et timore dñi
ñ susceperunt. nec acquieuerunt consilio
meo. et detraxerunt uniuersę correptioni
meę. Comedent ę fructus uite sue.
suisq; consilijs saturabunt. Auerſio pat-
uulorũ interficiet eos. et pſperitas ſtul-
torum pdet. illos. Qui autē me audi-
erit absq; timore quiescet. et habundanti-
a pfructur. malorũ timore sublato. **vii.**
Fili mi si susceperis sermones meos. et
mandata mea absconderis penes te. ut
audiat sapientiā auris tua. inclina cor-
tuum ad cognoscendā prudentiā. Si enī
sapientiam inuocaueris. et inclinaueris cor-
tuum prudentię. si quesieris eam quasi
pecuniā. et sicut thesaurũ effoderis
illam. tunc intelliges timorem dñi. et
scientiam dī inuenies. quia dñs dat
sapientiam. et ex ore eius scientia et
prudentia. Custodiet rectorũ salutē.
et pteget gradientes simplicitatē. ser-
uans semitas iusticie. et uias scōrum
custodiens. Tunc intelliges iusticiam
et iudiciũ et equitatem. et omnē se-
mitā bonam. Si intrauerit sapientia
cortuum. et scientia anime tue pla-
cuerit. consilium custodiet te et pru-
dentia seruabit te. ut eruaris de uia
mala. et ab homine qui puerſa loquitur.
qui relinquunt iter rectum. et ambu-
lant p uias tenebrosas. qui letantur
cum malefecerunt. et exultant in rebz
pessimis. quoz uie puerſę et infames
gressus eorũ. ut eruaris a muliere aliena.
et ab extranea. que mollit sermones suos.
et relinquit ducē pubertatis sue. et
pacti dī sui oblita est. Inclinata ē enim
ad mortē domus eius. et ad inferos semite

ipsius. Omnes qui ingreditur ad eam ñ
reuerentur. nec apprehendent semitas uite.
ut ambules in uia bona. et calles iustorũ
custodias. Qui enim recti sunt habita-
bunt in terra. et simplices pmanebunt
in ea. impij ū de terra pdeuntur. et qui
iniquę agunt auferentur ex ea. **viii.**

Fili mi ne obliuiscaris legis meę. et p-
cepta mea custodiat cortuum. Longi-
tudinē enim dierum et annos uite. et pa-
cem apponent tibi. Misericordia et ueritas.
ñ te deserant. Circumda eas gutturi
tuo. et describe in tabulis cordis tui. et in-
uenies grām et disciplinā bonā coram deo
et hominibus. **viii.** **H**abe fiducia
in dño ex toto corde tuo. et ne inuitaris pru-
dentię tue. In omnibz uijs tuis cogita
illum. et ipse diriget gressus tuos.

Ne sis sapiens apud te metipsum. Tunc
dñm. et recede a malo. Sanctas quip-
pe erit umbilico tuo. et irrigatio ossium
tuorũ. Honora dñm de tua substantia.
et de primicijs omnium frugum tuarũ.
et implebunt horrea tua saturitate.
et uino torcularia redundabunt. **x.**

Disciplinā dñi filium ne abicias. nec de-
ficias cum ab eo corripieris. Quem enim
diligit dñs corripit. et quasi pater in
filio complacet sibi. Beatus homo qui in-
uenit sapientiā. et qui affluit prudentia.
Melior est acquisitio eius negotiatione ar-
genti et auri. primi et purissimi. Fructus
eius preciosior est cunctis opibz. et omnia
que desiderant hunc ñ ualent compara-
ri. Longitudo dierum in dextera eius.
in sinistra illius diuicie et glā. Vix eius
uie pulchrę. et omnes semite illius pa-
cificę. Lignum uite est his qui apprehen-
derunt eam. et qui tenuerit eā beatus.
Dñs sapientia fundauit terrā. stabiluit

celos prudentia. Sapiencia illius erupe-
runt abyssi. et nubes rose concresecunt. **x.**

Fili mi ne effluant hec ab oculis tuis. Cu-
stodi legem atq; consiliu: et erit uita anime
tue. et gra fauicib; tuis. Tunc ambula-
bis fiducialiter in uia tua: et pes tuus
n̄ impinget. Si dormieris n̄ timebis?
quiesces. et suauis erit sompnus tuus.
Ne paucas repentino terrore. et irru-
entes tibipotentias impioru. Dñs enim
erit in latere tuo: et custodiet pedē tuū
ne capiaris. Noli prohibere eum qui po-
test benefacere. si uales et ipse benefac.
Ne dicas amico tuo uade et reuertere.
et cras dabo tibi. cum statim possis da-
re. Ne moliaris amico tuo malū. cum
ille in te habeat fiducia. Ne concen-
das aduersus hominē frustra. cum
ipse tibi nichil mali fecerit. Ne emule-
ris hominē inuistū. nec imiteris uas
eius. quia abhominatio dñi ē omnis
illusor. et cum simplicib; sermocinatio
eius. Egredias a dño in domo impij. ta-
bernacula autē iustorum benedicuntur.
Iuliores ipse deludet. et mansuetis dat
gram. Glām sapientes possidebunt. Stul-
toru exultatio ignominia. **xii.** **A**udi
te filij disciplinā patris. et attendite ut
sciatis prudentiā. Bonum bonū tribuā
uobis. Legem meā ne derelinquatis. Nam
et ego filius fui patris mei tenellus. et u-
nigenitus coram matre mea. et docebat
me atq; dicebat. Suscipiat uerba mea cor
tuum. et custodi p̄cepta mea et uiues.
Posside sapientiam. posside prudentiam.
Ne obliuiscaris. neq; declines a uerbis oris
mei. Ne dimittas eā. et custodiet te. Dilige
eam. et seruabit te. Principiū sapien-
tię. posside sapientiam. et in omni possessi-
one tua acquirere prudentiam. Arripe

illam et exaltabit te. gl̄ificaberis ab ea
cum eam fueris amplexatus. Dabit capi-
ti tuo augmenta gr̄arum. et corona meli-
ta preget te. **xiii.** **A**udi fili mi et susci-
pe uerba mea. ut multiplicentur tibi
anni uite. Viam sapientię. monstrabo
tibi. ducam te p̄ semitas equitatis.
Quas cū ingressus fueris. n̄ artabuntur
gressus tui. et currens n̄ habebis offen-
diculū. Tene disciplinā ne dimittas eā.
custodi illam. quia ipsa ē uia tua. Ne
delecteris semitis impioru. nec t̄ placeat
maloru uia. Fuge ab ea ne transeas p̄
illā. declina et deserte eam. Non enim
dormiunt nisi male fecerunt. et rapit
somnia ab eis. nisi supplantauerint.
Comedunt panē impietatis. et unū
inguttatis bibunt. Iustoru autē semita
quali lux splendens p̄cedit. et crescit usq;
ad p̄fectam diē. Via impioru tenebrosa.
nesciunt ubi corruant. **xiiii.** **F**ili
mi ausculta sermones meos. et ad elo-
quia mea inclina aurē tuam. Ne re-
cedant ab oculis tuis. custodi ea in me-
dio cordis tui. Uita enim s̄ inuenientia
bus ea. et uniuerse carni sanitas. Om-
ni custodia serua cor tuū. quia ex ipso
uita p̄cedit. Remoue a te os prauum.
et detrahentia labia sint p̄culi tui.
Oculi tui recta uideant. et palpebre
tue p̄cedant gressus tuos. Dirige semitā
pedib; tuis. et omnes uie tue stabiliunt.
Ne declines ad dexteram et ad sinistram.
auerte pedem tuū a malo. Vias enim
que a dextris sunt nouit dñs. p̄uerse
ū sunt que a sinistris sunt. Ipse autē
rectos faciet gressus tuos. itinera autē
tua in pace p̄ducat. **xv.** **F**ili mi at-
tende sapientiā meā. et prudentię meę
inclina aurē tuā. ut custodias cogita-

tionel. et disciplinā labia tua conseruent.
fauius enim distillans labia meretricis.
& inuidius oleo guttur eius. Nouissima
autē illius amara quasi absinthium. et
acuta lingua eius quasi gladius biceps.
Pedes eius descendunt in mortē. et ad infe-
ros gressus illi penetrant. P semitā uite
nō ambulat. uagi sunt gressus eius. et in-
uestigabiles. Hunc g fili audime. et ne
recedas a uerbis oris uei. Longe fac ab
ea uia tuā. et ne appropinques foribus
domus eius. Ne des alienis honore tuū
et annos tuos crudeli. ne forte impleant
extranei uiribus tuis. et labores tui sint
in domo aliena. et gemas in nouissimis
quando consumpseris carnē & corp tuū.
et dicas. Cur detestatus sum disciplinā.
et increpationibus nō acquieuit cor meum.
nec audiui uocē docentū me. et magist'is
nō inclinaui aurē meā. Pene fui in om-
ni malo. in medio ecclesie et synagoge. Bi-
be aquam de cisterna tua. et fluentia pu-
tey tui. Deriuent fontes tui foras. et in
plateis aquas tuas diuide. habeo eas
solus. nec sint alieni participes tui. Si
uen a tua benedicta. et letare cum mu-
liere adolescentis tue. Cerua carissima &
gratissimus hinnulus. ubera eius inebri-
ent te omni tempore. et in amore illi
delectare uigiter. Quare seducers fili
mi ab aliena. et foueris in sinu alterius.
Respiciat dñs uias hominis. et omnes
gressus illi considerat. Iniquitates sue ca-
piunt impiū. et finibus peccatorum suorum
constringit. Ipse morietur quia nō habuit
disciplinā. et in multitudine stulticie sue
decipietur. **XVI** **F**ili mi si spo ponde-
ris p amico tuo. defixisti apud extraneum
manū tuā. illaqueatus es uerbis oris tui.
et captus pprijs sermonibus. Fac g quod

66
dico fili mi. et temetipsum libera. qui inci-
disti in manus proximi tui. Discurrere festina.
suspecta amicum tuū. Ne dederis somnū oculis
tuis. nec dormitent palpebre tue. Erue
quasi dānula de manu. et quasi auis de
insidijs aucupis. Vade ad fornicā o piger.
et considera uasei. et discet sapientiā. Que cū
nō habeat ducē. nec pceptorē. nec pncipem.
parat estate cibum sibi. et congregat in
messe quod comedat. Usquequo piger dor-
mis. Quando confuges ex sompno tuo.
Paululū dormies. paululū dormitabis.
paululū conseres manus ut dormias. &
ueniet tibi quasi uiator egestas. et pau-
pies quasi uir armatus. Si u impiger
fueris. ueniet ut fons messis tua. et egestas
longe fugiet a te. Homo apostata uir
mutilis. gradit' ore pueris. innuit oculis.
terit pede. digito loquit'. Prauo corde ma-
chinat' malum. et in omni tempore uingra
seminat. Hinc exemplo ueniet pōtio sua.
et subito contret'. nec habebit ultra medi-
cinam. **XVII** **S**ex sunt que odit dñs. &
septimū detestat' anima eius. Oculos sub-
lunes. linguā mendacē. manus effundentes
innoxium sanguinē. cor machinans cogi-
tationes pessimas. pedes ueloces ad curren-
dum in malū. pferentē mendacia testem
fallacē. et cum qui seminat inter frēs dis-
cordias. **XVIII** **C**onserua fili mi pcep-
ta patris tui. et ne dimittas legē matris
tue. Liga eā in corde tuo uigiter. et circum-
da gutturi tuo cum ambulaueris gradi-
antur tecū. cum dormieris custodiāt te.
et uigilans loquere cum eis. quia man-
datū lucerna ē. et lex lux. et uia uite in-
crepacio discipline. **XVIII** **E**t custodi-
ant te a muliere mala. & a blanda lin-
gua extraneę. Non concupiscat pulchri-
tudine eius cor tuum. nec capiaris nutibus

illius. Precium enim scorti. uix unius ē panis. Mulier autē. iuri preciosam animā capte. Numquid abscondere potest homo ignē in sinu suo. ut uestimenta illius non ardeant. aut ambulare sup prunas ut nō comburant plantę eius. Sic qui ingreditur ad mulierē. primum suę. non erit mundus cum tetigerit eam. Non grandis est culpe. cum quis furat. fuerit. Furat enī. ut esuriētē impleat animā. Reprehens quoq; reddet septuplū. et omnē substantiam domus suę tradet et liberabit se. Qui autē adulter est. propter cordis inopiam pdet animā suā. Turpitudinē et ignominia congregat sibi. et obprobriū illi non delebit. quia zelus et furor iuri nō parcat in die iudicij. nec acquiescet cuiquam pccab; nec suscipiet p redemptione dona plurima. **xx**

Fili mi custodi sermones meos. et precepta mea reconde t. Fili. honora dñm et ualebis. pter eum si ne timueris alienū. Serua mandata mea et uiues. et legē meā quasi pupillā oculi tui. Liga eam indigitis tuis. et scribe illam in tabulis cordis tui. Dic sapientię soror mea es. et prudentiam uoca amicā tuam. ut custodiat te a muliere extranea. et ab aliena. que uerba sua dulcia facit. De fenestra enim domus meę p cancellos pspici. et uideo paruulos. considero uerōdē uiuē. qui transit p plateā iuxta angulū. et prop e uia domus illi gradit in obscuro. aduersperascente die. in noctis tenebris & caligine. & ecce mulier occurrit illi ornata meretricio. pparata ad capiendas animas. garrula et uaga. quicquid impatiens. nec ualens in domo consistere pedib; suis. nunc foris. nē in plateis. nē iuxta angulos insidians. apprehensūq; deosculatur uiuē. et pccati uultu blandit dicens. Victimās p salutē debui. ho-

die reddidi uota mea. Idcirco egressa sum in occursum tuū. desiderās te uidere. et reperi. Integru finib; lectum meū. stram tapetib; pictis ex egipto. Aspsi cubile meū myria et aloē et cynamomo. Veni inebriemur uberib; donec illucescat dies. & fruamur cupitis amplexib;. Non ē enim uir in domo sua. abiit uia longissima. sacculū pecunię secum tulit. in die plene lune reuersurus est domū suā. Irreuit eum multos sermonib;. et blandicijs labiorū pccat illū. Statim sequit quasi bos ductus ad uictimā. et quasi agnus lasciuens. et ignorans quod ad uincula stultus trahat. donec transfigat sagitta ueritatis. uelut si auis festinet ad laqueū. et nescit quia de periculo animę illi agitur. Hunc g fili audi me. et attende uerba oris meę. Ne abstrahat in uis illius mentis tua. neq; decipiaris semitis eius. Multos enim uulneratos deiecit. et fortissimi quoq; interfecti sūt ab ea. Vix inferi domus eius. penetrantes interiora mortis. Numquid nō sapientia clamat. & prudentia dat uocē suam. In summis excelisq; uerticib; sup uiam in medijs semitis stans iuxta portas ciuitatis. in ipsis forib; loquit dicens. O uiri ad uos clamito. & uxor mea ad filios hominū. Intelligite paruuli astutiā. & insipientes animaduerte. Audite. qm de rebus magnis loquutura sum. et apient labia mea ut recta pdicent. Veritatē meditabit guttur meum. & labia mea detestabunt impiū. Iusti sunt omnes sermones meę. non ē in eis prauū quid. neq; puerium. Recti sūt intelligentib;. & equi inuentib; sententiā. **xxi**. Accipite disciplinam meā et nō pecuniā. doctrinā magis.

quam aurum eligit. Melior ē enim sapi-
entia cunctis opib; p̄ciosissimis. & omne
desiderabile ei n̄ potest comparari. Ego sa-
pientia habito in consilio. & eruditus int̄-
sum cogitationib;. Timor dñi odit malū.
Arrogantiā & supbiā et uiā prauā. & os
bilingue deceptor. Cum ē consiliū et
equitas. mea prudentia. mea ē fortitudo.
P̄ me reges regnauit. & legum conditores
iusta decernunt. P̄ me principes impe-
rant. & potentes decernunt iusticiam.
Ego diligentes me diligo. & qui mane ui-
gilant ad me inueniunt me. Mecū sūt
diuicie et gl̄a. opes supbe et iusticia.
Melior ē fructus meus auro et p̄cioso
lapide. & gemina mea argento electo.
In uis iusticie ambulo. in medio semita-
rū iudicij. ut dicam diligentes me. et tē-
auros eorū repleā. **xxii.** Dñs posse-
dit me inuicio uarū suarū. ante quam
quicquā faceret a principio. Ab eterno
ordinata sum. & ex antiquis antequā
terra fieret. Necdū erant abyssi. & ego
iam concepta eram. Necdum fontes aq-
rū eruperant. necdū montes graui mo-
le constituerant. Ante colles ego parui-
riebar. Adhuc terrā n̄ fecerat. et flumi-
na. & cardines orbis terre. Quando p̄-
parabat celos aderā. quando certa lege
& gyro uallabat abyssos. quando ethera
firmabat sursum. et librabat fontes
augarū. quando circumdabat mari ter-
minū suum. et legem ponebat aquis ne
transirent fines suos. quando appende-
bat fundamenta terre. cum eo erā cun-
cta componens. & delectabar p̄ singulos
dies. ludens coram eo omni tempore. lu-
dens in orbe terrarū. et delicias mee esse
cum filijs hominū. Nunc ḡ filij audite
me. Beati qui custodiunt uias meas.

dicite disciplinā et estote sapientes. & nolite
abicere eam. Beatus homo qui audit me.
qui uigilat ad fores meas cotidie. & obser-
uat ad postes ostij meij. Qui me inuenit
inueniet uitam. & habuet salutē a dño.
Qui autē in me peccauerit. ledet animā
suā. Omnes qui me oderunt. diligunt mor-
tē. **S**apientia edificauit sibi domū. **xxiii.**
excidit columnas septē. immolauit uicti-
mas suas. miscuit uinū. et p̄posuit m̄sa
suam. Misit ancillas suas. ut uocarent
ad arcē & ad menia ciuitatis. Siquis est par-
uulus. ueniat ad me. **Insipientib;** lo-
quuta est. Venite comedite panē meum.
& bibite uinū quod miscui uobis. Relin-
quite infantia et uitate. & ambulate p̄ uia
prudentie. Qui erudit derisorē ipse sibi
facit iniuriā. & qui arguit impiū generat
sibi mactam. Noli arguere derisorē. ne o-
derit te. Argue sapientē. & diliget te.
Da sapienti occasionē. & addetur ei sapi-
entia. Doce iustum. & festinabit accipere.
Pincipiū sapientie timor dñi. **xxiiii.**
et scientia scōrum prudentia. P̄ me enim
multiplicabunt dies tui. et addentur t̄
anni uite. Si sapiens fueris. tibi metipso
eris. et p̄ximis tuis. si autē illusor. solus
portabis malū. Mulier stulta et clamosa
plenaq; illecebris. & nichil omnino sciens.
sedet in forib; domus sue. et sup sellam in
excelsu urbis loco. ut uocaret transeuntes
p̄ uiam. & p̄ gentes itinere suo. Qui est
paruulus. declinet ad me. Et uicordi loqui-
ta ē. Aquę furtiue dulciores sunt. & panis
absconditus suauior. Ignorauit quod
gigantes ibi sint. & in pfundis inferni
conuulsi eius. **Parabole Salemonis. xxv.**
Filius sapiens letificat patrē. filiū uero stultū
mestitia ē matri sue. Non p̄derunt thes-
auri impietatis. iusticia uero liberabit a morte.

Quid applicabit illi. respondit
ad istos. Nō q̄ aliquid habet.

Non affliget dñs fame animā iusti / & in
sidias impiorū subuertet. Egestatē operata
ē manus remissa / manus autē fortū diuiti
as parat. Qui nūc mendacijs hic pascit
uentos / idem autē ipse sequit̃ aues uo
lantes. Qui congregat in messe filius sapi
ens ē / qui autē sterit̃ estate filius confusi
onis. Benedictio dñi sup caput iusti / os
autē impiorū operiet iniquitatē. **N**emo
ria iusti cum laudibz / & nomen impiorū
putrescet. Sapiens corde p̃cepta suscipiet /
stultus cedit labijs. Qui ambulat simpli
citer ambulat confident̃ / qui autē depra
uat uias suas manifestus erit. Qui an
nuit oculo cū dolo / dabit dolorē. Stultus
labijs uerberabit̃ / & qui palam arguit pa
cificat. Vena uitę os iusti / & os impiorū
op̃e iniquitatem. Odium suscitāt rixas /
& uniuersa delicta op̃it caritas. In labijs
sapientis inuenietur sapientia / & uirga
in dorso eius qui indiget corde. Sapientes
abscondunt scientiā / os autē stulti confu
sioni p̃mū est. Substantia diuitis ut̃
fortitudinis eius / paup̃um egestas
eorū. Opus iusti ad uitā / fructus impij
ad peccatū. **V**ia uitę custodiētibz discipli
nam / qui autē increpationes relinquit er
rat. Abscondunt odiū labia mendacia / q̃
p̃fert contumelias insipiens est. In multi
loquio peccatum n̄ deerit / qui autē mode
ratur labia sua prudentissim⁹ est. Argen
tum electū lingua iusti / cor impiorū pro
nicho. Labia iusti erudiunt plurimos / q̃
autē indocti sunt in cordis egestate mori
entur. Benedictio dñi diuites facit / nec
sociabit̃ eis afflictio. Quasi p̃sum stult⁹
opatur scelus / sapientia autē uiro ē pru
dentia. Quod timet impius ueniet sup̃ eū /
desideriū suū iustus dabit̃. Quasi tempe
stas transiens erit impius / iustus autē

quasi fundamentū sempiternū. Sicut
acetum dentibz et fumus oculis / sic piger
his qui miserunt eum. Timor dñi appo
nit dies / & anni impiorū breuiabuntur.
Expectatio iustorū leticia / spes autem im
piorū peribit. Fortitudo simplicis uia
dñi / & pauor his qui opantur malum.
Iustus eternū non cōmouebit̃ / impij au
tem non habitabunt in terra. Os iusti
parauit sapientiā / lingua prauorū peribit.
Labia iusti considerant placita / & os im
piorū puerſa. **xxvi.** **S**tatera dolosa ab
hominatio apud dñm / & pondus equum
uoluntas eius. **V**bi fuerit supbia ibi erit
et contumelia / ubi autē humilitas ibi ē
sapientia. Simplicitas iustorū dirigit
eos / & supplantatio puerſorū uastabit
illos. Non pderunt diuice in die ult
onis / iusticia autē liberabit a morte.
Iusticia simplicis dirigit uia eius / et in
impietate sua corruet impius. Iusticia
rectorū liberabit eos / & in insidijs suis
capiēt iniqui. **M**ortuo homine im
pio nulla erit ultra spes / et expectatio
sollicitorū pibit. Iustus de angustia
liberat̃ est / & tradet̃ impius p̃ eo. Si
mulator ore decipit amicum suū / iusti
autē liberabunt scientia. In bonis iu
storū exaltabit̃ ciuitas / & in p̃dicatione
impiorū erit laudatio. Benedictione iu
storū exaltabit̃ ciuitas / & ore impiorū
subuertet̃. Qui despiciat amicum suū indi
gens ē corde / uir autē prudens tacebit.
Qui ambulat fraudulentē reuelat ar
chana / qui autē fidelis ē amici celat cō
missum. **V**bi n̄ est gubernator populi
corruet / salus autē ubi multa consilia.
Affliget̃ malo qui fidē facit pericaneo /
qui autē cauēt laqueos securus erit.
Mulier gratioſa inueniet gl̃am / & ro

busti habebunt diuicias. Benefacti ani-
 me sue uir misericors. qui autē crude-
 lis ē. & p̄p̄quos abicit. Impius facit op̄
 instabile. Seminanti autē iusticiā. merces
 fidelis. Clementia preparat uitam. et
 sectati maloy. mortē. Abominabile do-
 mino cor grauū. & uoluntas eius in his
 qui simpliciter ambulant. Manus in
 manu n̄ erit nocens malus. Semen autē
 iustoy. saluabit. Circulus aureus in nari-
 bus suis. mulier pulchra & fatia. Desi-
 derium iustoy. omne bonū est. p̄stolatio
 impiorum furor. **xxvii.** Alij diuidunt
 p̄pria. & ditiores fiunt. alij rapiunt n̄
 sua. & semp in egestate sunt. Anima q̄
 benedict impinguabit. & qui inebriat
 ipse quoq. inebriabit. Quia abscondit fru-
 menta maledictur in populis. benedictio
 autē sup caput uendentiū. Bene confur-
 git diluculo. qui querit bona. qui autē
 inuestigator maloy est opprimer ab eis.
 Qui confidit in diuiciis suis corruet. ui-
 sti autē quasi iurens foliū germinabunt.
 Qui conturbat domum suā possidebit uen-
 tos. & qui stultus est seruet sapientia. Fru-
 ctus iusti lignum uitę. & qui suscipit ani-
 mas sapiens ē. Si iustus in terra recipit.
 quantomagis impi & peccator. Qui diligit
 disciplinā. diligit scientiā. qui autē odit
 increpationes insipiens ē. Qui bonus ē hau-
 net a dño grām. qui autē confidit in co-
 gitationibz suis impie agit. Non robo-
 rabit homo ex impietate. & radix iustoy
 n̄ commouebit. Mulier diligens corona
 ē uero suo. & putredo in ossibus eius. que
 confusione res dignas gerit. Cogitationes
 iustoy iudicia. & consilia impioy fraudu-
 lenta. Verba impioy insidiant sanguini.
 os iustoy liberabit eos. Verge impios
 & n̄ erunt. domus autē iustoy p̄manebit.

Doctrina sua noscitur uir. qui autē uanus
 & excors est. patebit contemptay. Melior
 est paup & sufficiens sibi. quā glōsus & in-
 digens pane. Nouit iustus animas uir-
 torum suoy. uiscera autē impioy crudelia.
 Qui operatur terrā suam saturabit pan-
 bus. qui autē sectat ocium. stultissimus
 est. Qui suauis ē in uini moderationibus.
 in suis monitionibz relinquit contumeliā.
 Desiderium impy monumentum ē pessimo-
 rum. radix autē iustorum pficiet. Propt̄
 peccata labioy ruina p̄minat malo. effu-
 giet autē iustus de angustia. De fructu
 oris sui unusquisq. replebit bonis. & iux-
 ta opa manuum suay retribuet q. Via
 stulty recta in oculis eius. qui autē sapi-
 ens ē audit consilia. Facilius statim iudi-
 cat iram suā. qui autē dissimulat iniuriā
 callidus ē. Qui quod nouit loquitur index
 iusticię est. qui autem mentitur. testis ē
 fraudulentus. Est qui p̄mittit & quasi
 gladio pungit conscientię. lingua autē
 sapientium sancta ē. Labium ueritatis
 firmū erit impetui. qui autē testis est
 repentinus. concunat linguā mendacię.
 Dolus in corde cogitantiū mala. q̄ autē
 ineunt pacis consilia. sequet̄ eos gaudiū.
 Non contristabit iustū quicquid ei accidit.
 Impi autē replebunt malo. Abominatio
 dño labia mendacia. qui autē fidelit̄ agit
 placent ej. Homo uersut̄ celat scientiam.
 & cor insipientiū puocabit stulticiā. Van-
 foratū dominabit. que autē remissa est
 tribitas seruet. Meror in corde uiri hu-
 miliabit illum. & sermone bono letifica-
 bitur. Qui negligit damnum p̄pter amicum.
 iustus ē. iter autē impioy decipiet eos.
 Non inueniet fraudulentū lucrū. & substan-
 tia hominis erit aurū p̄cium. In semita
 iusticię uita. iter autē deuū ducit ad

XIII
mortē. **F**ilius sapiens doctrina patris. qui
autē illisor est n̄ audit cum arguit. De
fructu oris homo saturabitur bonus. anima
autē p̄uicatorum iniqua. **xxviii.** **Q**ui cu
stodit os suū. custodit animā suā. qui
autē inconsideratus ē ad loquendū semet
mala. Vult & n̄ uult piger. anima autē
opantiū impinguabit. Verbum mendax
iustus detestabit. impi autē confundit
& confundet. Iusticia custodit innocentia
uā. impietas ū peccatores supplantat.
Est quasi diues cum nichil habeat. et ē
quasi paup cum in multis diuicijs sit.
Redemptio anime uiri diuicijs suis. qui
autē paup est. increpationē n̄ sustinet.
Lux iustorum letificat. lucerna autē impi
orum extinguit. Anime dolose errant ī
peccatis. iusti ū misericordes sunt & mise
rent. Inter supbos semp uirgia sunt. qui
autē agunt cuncta cum consilio. regunt
sapientia. Substantia festinata minuet.
que autē paulatim colligit. manu multi
plicabit. Spes que differtur affligit ani
mā. lignum uite desiderium ueniens. Q
detrahāt alicui rei. ipse se in futurum obli
gat. qui autē timet p̄ceptum in pace uer
sabit. filio dolosi nichil erit boni. seruo
autē sapienti p̄sper erunt actus. & diriget
uia eius. Lex sapientis fons uite. ut decli
net a ruina mortis. Doctrina bona dabit
grām. in itinere contemptorum uorago. Astu
tus om̄ia agit cum consilio. qui autē fatu
us apit stulticiā. Nunciū impi cadet ī
malū. legatus fidelis sanitas. Egestas &
ignominia ei qui deserit disciplinā. qui
autē acquiescit arguenti glificabitur.
Desiderium si compleat. delectat animā.
Detestant stulti eos qui fugiunt mala.
qui cum sapientibz gradit. sapiens erit.
Amicus stultorum efficitur similis. Peccatore

psequetur malū. & iustis retribuent bona.
Bonus reliquet heredes filios & nepotes.
& custoditur iusto substantia peccatoris.
Multi cibi in noualibz patrum. & alij con
gregant absq; iudicio. Qui parat uirge
odit filiū suū. qui autē diligit illum. in
stanter erudit. Iustus comedit & replet
animā suā. uenter autē impiorū insatu
rabilis. **xxviii.** **S**apiens mulier edifi
cat domū suā. insipiens extructam quoq;
destruet manibz. Ambulans recto itinere
& timens dñm. despicit ab eo qui in fami
gradit uia. In ore stulti uirga supbie. la
bia sapientū custodiunt eos. Ubi n̄ sunt
boues. p̄sepe uacū ē. ubi autē plurimę
segetes. ibi manifesta fortitudo bouis. Te
stis fidelis non mentit. p̄fert autē men
daciū testis dolosus. Querit derisor sapi
entiā & n̄ inueniet. doctrina prudentū fa
cilis. Vade contra uirū stultū. & nescit
labia prudentie. Sapientia callidi ē intel
ligere uā suā. & imprudentia stultorum er
rans. Stultus illudit peccatū. inter
iustos morabit grā. Cor quod nouit a
martitudine anime sue. in gaudio eius n̄
miscebitur exanime. Domus impiorū delectat.
tabernacula autē iustorum germinabunt.
xxx. **E**st uia que uidet hominē ui
sta. nouissima autē eius deducunt ad mor
tem. Ritus dolore miscebitur. & extrema
gaudij luctus occupat. Vis suis replebit
stultus. & superbum erit uir bonus. Inno
cens credit omni uerbo. astutus conside
rat gressus suos. Sapiens timet. & declinat
malū. stultus transiit & confidit. Impa
tiens operatur stulticiā. uir uersutus
odiosus ē. Possidebunt paruuli stulticiā.
& astuti expectabunt scientiā. Jacebunt
mali ante bonos. & impij ante portas
iustorum. Etiam proximo suo paup odios

erit. amici uero diuitem multi. Qui despi-
cit proximum suum peccat. qui autem mise-
retur pauperi beatus erit. Qui credit in do-
mino misericordiam diligit. Sciant quia operan-
tur malum misericordia & ueritas preparant
bonum. In omni ope bono erit habundantia.
ubi autem uerba sunt plurima. ibi frequen-
ter egestas. Corona sapientium diuicie eorum.
fatiuitas stultorum imprudentia. Liberat
animas testis fidelis. & perfert mendacia
uersipellis. In timore domini fiducia fortitu-
dinis. & filijs erit spes. Timor domini fons
uitę. ut declinet a ruina mortis. In mul-
titudine populi dignitas regis. & in pau-
citate plebis ignominia principis. Qui
patiens est multa gubernatur prudentia.
qui autem impatiens est exaltat stulticiam
suam. Vita carniū sanitas cordis. prauitudo
ossium inuidia. Qui calumniatur egente
exprobrat factori eius. honorat autem eum
qui misereatur pauperis. In malicia sua ex-
pellitur impius. sperat autem iustus in
morte sua. In corde prudentis requiescat
sapientia. & indoctos quosque erudiet.
Iusticia eleuat gentem. miseros facit po-
pulos peccatum. Acceptus est regi mini-
ster intelligens. iracundiā eius inutilis
sustinebit. Responsio mollis frangit iram.
sermo durus suscitatur furorē. Lingua sapi-
entium ornat scientiā. os fatuorum ebullit
stulticiā. In omni loco oculi domini contem-
plantur bonos & malos. Lingua placa-
bilis lignum uitę. que immoderata conte-
ret spiritum. Stultus iridet disciplinā patris
sui. qui autem custodit increpationes astu-
tior fiet. In habundanti iusticia uirtus
maxima est. cogitationes autem impiorum
eradicabunt. Domus iusti plurima fortitu-
do. & in fructibus impij conturbatio. Labia
sapientium disseminabunt scientiā. cor

stultorum dissimile erit. Victimę impiorum
abominabiles domino. uota iustorum placa-
bilis. Abominatio est domino. uia impij. qui
sequitur iusticiā diligit ab eo. Doctrina mala
deserenti uia uitę. qui increpationes odit
mouet. Infernus & perditio coram domino. quan-
tomagis corda filiorum hominum. Non a-
mat pestilens cum qui se corrumpit. nec ad sa-
pientes gradit. Cor gaudens exultat
faciem. in merore animi deicit spiritus. Cor sa-
pientis querit doctrinā. & os stultorum
pascit impiciā. Omnes dies pauperis ma-
li. secuta mens quasi uige conuiuium.
Melius est parum cum timore domini. quam
thesauri magni & insatiabiles. **xxxii.**
Melius est uocare ad olera cum caritate.
quam ad uiculi saginati cum odio. Vir
iracundus prouocat rixas. qui patiens est mi-
tigat suscitatas. Iter impiorum quasi sepi-
spinarum. uia iustorum absque offendiculo. Filius
sapientis letificat patrem. et stultus homo de-
spicit matrem suam. Stulticia gaudium stul-
to. & uir prudens dirigit gressus suos.
Dissipantur cogitationes ubi non est consiliū. ubi
uero plures sunt consiliarij confirmantur.
Letatur homo in sententia oris sui. & sermo
oportunitis est optimus. Semita uitę su-
per eruditum. ut declinet de inferno nouissimo.
Domos superborum demolietur dominus. & firmos
faciet terminos uidue. **xxxiii.** Abho-
minatio domini cogitationes male. & purus
sermo pulcherrime firmabitur ab eo. Con-
turbat domum suam qui sectatur auariciā. qui
autem odit munera uiuet. Mens iusti medi-
tabitur obedientiam. os impiorum redundat
malis. Accepta apud dominum uia iustorum.
& pupilos etiam inimici amici fient. Longe
est dominus ab impijs. & orationes iustorum gra-
dier. Lux oculorum letificat animam. fama
bona impinguat ossa. Auris que audit

inreparationes uite. in medio sapientie como-
rabitur. Qui abiectis disciplinā despiciat ani-
mā suā. qui autē acquiescit inreparationibz
possessor est cordis. Timor dñi disciplina sa-
pientie. & glām pcedit humilitas. Homi-
nis est pparare animū. & dī gubernare
linguā. Omnes uie hominū patenti oculis
eius. spūum ponderator est dñs. Reuela
dño opa tua. & dirigent cogitationes
tue. Vniūsa ppter semetipsum opatus
ē dñs. impiū quoq; ad diē malū. Abho-
minatio dñi ē omnis arrogans. etiā si ma-
nu ad manū fuerit. n̄ erit innocens. Iuici-
um uie bone facere iusta. acceptq; autē
apud dñm magis quā immolare hostias.
Misericordia & ueritate redimūt iniquitas. &
in timore dñi declinat a malo. Cum pla-
cuerit dño uie hominis. inuincos quoq;
eius conuerteret ad pacem. Melius est parū
cum iusticia. quā multa fructus cum ini-
quitate. Cor hominis disponit uiam suā.
sed dñi est dirigere gressū eius. Diuinitio
in labijs regis. in iudicio n̄ errabit. os ei
Pondus & statēra iudicia dñi sunt. & opa
eius omnes lapides seculi. Abominabiles
regi qui agunt impie. qm̄ iusticia firmat
solū. Voluntas regum labia iusta. qui re-
cta loquitur diriget. Indignatio regis nunci-
us mortis. & uir sapiens placabit eum. In
hilaritate uultus regis uitae. & clementia
eius quasi ymber serotinus. Posside sa-
pientiam quia auro melior est. & acquire
prudentiā quia preciosior ē argento. Semi-
ta iustorum declinat mala. custodit animę
sue seruat uiam suā. Contentionē pcedit
supbia. & ante ruīnam exaltatur sp̄s.
Melius ē humiliari cum iustis. quam
diuidere spolia cum supbis. Eruditus in
uerbo reperit bona. & qui in dño sperat be-
atus est. Qui sapiens corde ē appellabitur

prudens. & qui dulcis eloquio maiora peapi-
et. Fons uite eruditio possidentis. doctrina
stultorum fatuitas. Cor sapientis erudi-
et os eius. & labijs eius addet grām. Fa-
uul mellis uerba composita. dulcedo aq̄
sanctas ē osium. Est uia que uidet ho-
mini recta. & nouissimum eius ducit ad
mortē. Anima laborantis laborat sibi.
quia compulit eū os suū. Vir impius
fodit malū. & in labijs ei ignis ardescit.
Homo puerfus suscitāt lites. **XXXIII.**
& uerbosus separat principes. Vir uir-
gine lactat amicum suum. & ducit eū p uiam
n̄ bonam. Qui attonitis oculis cogitat
praua. mordens labia sua pficit malū.
Corona dignitatis senectus. que in uis
iusticie repperiet. Melior ē patiens uim
forti. & qui dominat animo suo expugna-
tore urbū. Sortes mittuntur in sinu.
h̄ a dño temperant. Melior ē buccella
sicca cū gaudio. quā domus plena uicti-
mis cum uirgio. Seruus sapiens domina-
bitur filiis stultis. & inter fr̄es heredita-
tem diuidet. Sicut igne pbat̄ argentū.
& aurum camino. ita corda pbat dñs. Ma-
lus obedit lingue inique. & fallax obtem-
perat linguis mendacibz. Qui despiciat
paup̄em exprobrat factori eius. & qui in
ruīna letat̄ alterius. n̄ erit impunitus.
Corona senū filij filiorū. & glā filiorū pat̄
eoz. Non decent stultū uerba composita.
nec principē labiū mentiens. Gemma
gratissima expectatio p̄tolantis. quocūq;
se uerterit. prudenter intelliget. Qui celat
delictū querit amicitias. qui altero ser-
mone repetit separat federatos. Plus
pficiat correctio apud prudentē. quam
centum plage apud stultū. Semp uir-
gia querit malus. angelus autē crudelis
mittet contra eum. Expedit magis uir

occurrere raptis fecibz. / quam fatuo cōfiden-
 ti sibi in stulticia sua. Qui reddit mala p
 bonis. / non recedit malū de domo eius.
 Qui dimittit aquā caput est iurgioꝝ. /
 & antequam patiat contumeliā iudiciū
 deserit. & qui iustificat impiū. & qui cō-
 dempnat iustum. / abhominabilis est utriqꝫ.
 apud dñm. Quid pdest diuicias habere
 stultum. / cum sapientiā emere n̄ possit.
 Qui altam facit domū suā. querit rui-
 nam. / & qui euitat discere. incidit in ma-
 la. **xxxv.** **O**mnitē tempore diligit
 qui amicus est. / & frater in angustijs cō-
 pbat̄. Homo stultus plaudit mani-
 bus. / cum sponderit amico suo.
 Qui meditat̄ discordias diligit rixā.
 & qui exaltat os suum querit ruinā.
 Qui pueri cordis ē non inueniet bona.
 & qui uertit linguā incidet in malū.
 Natus ē stultus in ignominia suam.
 sed nec pater in fatuo letabit̄. Animus
 gaudens etate floridam facit. / sp̄s tristi
 exsiccāt ossa. Munera de sinu impiū
 accipit. / ut puerat semitas iudicij. In
 facie prudentis luccet sapientia. / oculi
 stultoꝝ in finibz terre. Ira patris filiū
 stultus. / & dolor matris que genuit eū.
 Non est bonū damnum inferre iusto. / nec
 pcutere principē qui recta iudicat. Q
 moderat̄ sermones suos. doctus & pru-
 dens est. / & p̄ciosi sp̄s uir eruditus. Stul-
 tus quoqꝫ si tacuerit sapiens reputabit̄.
 & si compresserit labia sua intelligens.
 Occasiones querit qui uult recedere ab
 amico. / omni tempore erit exp̄brabilis.
 Non recipit stultus uerba prudentie.
 nisi ea dixeris que uersant̄ in corde eius.
xxxvi. **I**mpius cum in pfundū uene-
 rit peccatoꝝ contempnit. / sed sequet̄
 eum ignominia & obprobrium. Aqua

pfunda uerba ex ore uiri. / & torrens redun-
 dans fons sapientie. Accipere psonam impij
 in iudicio n̄ est bonum. / ut declinet a ueri-
 tate iudicij. Labia stulti immisceant se rixis.
 & os eius iurgia puocat. Os stulti contritio
 eius. / & labia ipsius ruina anime eius. Verba
 bilinguis quasi simpliciā. / & ipsa pueniunt
 usqꝫ ad interiora uentris. Pigrum deiecit timor.
 anime effeminatoꝝ esurient. Qui mollis
 & dissolutus ē in ope suo. / fr̄ est sua opa
 dissipantis. Turris fortissima nomen dñi.
 ad ipsam currit iustus & exaltabitur.
 Substantia diuitis urbs roboris eius. / & qua-
 si murus ualidus circumdans eum. Ante
 quā concitat̄ exaltat̄ cor hominis. / & ante
 quā glificet̄ humiliat̄. Qui prius respon-
 det quā audiat. / stultum se esse demonstrat.
 & confusione dignum. Sp̄s uiri sustentat
 imbecillitatem suam. / sp̄m ū ad irascendū
 facile quis poterit sustinere. Cor pru-
 dens possidebit scientiam. / & auris sapien-
 tiū querit doctrinā. Bonū hominis di-
 latat uia eius. / & ante p̄ncipes spacium
 ei facit. Iustus prior ē accusator sui. / uenit
 amicus eius & inuestigabit eum. Contra-
 dictiones comp̄mit̄ fors. / & inter potentes
 quoqꝫ diiudicat. Frater qui adiuuat a fr̄e.
 quasi ciuitas firma. / & iudicia quasi uedē
 urbū. De fructu oris replebit̄ uenter eius.
 & gemina labioꝝ eius saturabunt eū.
 Ores & uita in manu lingue. / qui diligunt
 eā comedent fructus eius. **xxxvii.** **Q**ui
 inuenit mulierē bonā inuenit bonum.
 & hauriet iocunditatē a dño. Qui expel-
 lit mulierē bonam expellit bona. / qui autē
 tenet adulterā stultus est & insipiens.
 Cum obsecrationibz loquit̄ paup̄. / & diues
 effabitur rigide. Vir amicalis ad societate.
 magis amicus erit. quam fr̄. Melior
 est paup̄ qui ambulat in simplicitate sua.

quā torquens diues labia insipiens. Vbi
nō ē sciētia animę nō ē bonū. & qui festi-
nus est pedibz offendit. Stulticia hominis
supplantat gressus eius. & contra dñm feruet
animo suo. Diuicę addunt amicos pluri-
mos. a paupe autē & hi quos habuit se-
parant. Testis falsus nō erit impunitus. & qui
mendacia loquit nō effugiet. Multi colunt
p̃sonā potentis. & amici sunt dona tribu-
entis. Frēs hominis paupis oderunt eū.
insup & amici paul recesserunt ab eo. Qui
tantum uerba sectat nichil habebit. qui
autē possessor ē mentis. diligit animam
suā. & custos prudentię inueniet bona.
Testis falsus non erit impunitus. & qui
loquit mendacia pibit. Non decent stultum
delicę. nec serui dominari p̃ncipibz. Do-
ctrina iuri p̃ patientiā noscitur. & glā eius
ē iniqua p̃tergredi. Sicut fremitus leonis ita
regis ira. & sicut ros sup herbā. ita hylari-
tas eius. Dolor patris filius stultus. & ec-
ta iugiter p̃stillantia. litigiosa mulier. Do-
mus et diuicę dantur a parentibz. a dño
autē pprie uxor prudens. Pigredo imitat
sopore. & anima dissoluta esuriet. Qui cu-
stodit mandata custodit animā suā. qui
autē negligit uias suas mortificabit.
xxxviii Fenerat dño qui miseret pau-
pis. & iniquitadinē suam reddet ei. Crudi-
filium tuum ne desperes. ad interfectionē
autē eius ne ponas animā tuā. Qui impa-
ciens est sustinebit damnum. & cum rapue-
rit aliud apponet. Audi consiliū & susci-
pe disciplinā. ut sis sapiens in nouissimis
tuis. Multę cogitationes in corde iuri.
uoluntas autē dñi p̃manebit. Homo indi-
gens misericors est. & melior paup quam
uir mendax. Timor dñi ad uitā. & in ple-
nitudine commorabit absq; uisitatione pes-
simoy. Abscondit piger manū suā sub

ascella. nec ad os suū applicat eam. Pestilen-
te flagellato. stultus sapientior erit. sin-
autē corripueris sapientē. intelliget discipli-
nam. Qui affligit patre & fugit matrem.
ignominiosus est & infelix. Non cesses fili
audire disciplinā. nec ignores sermones
sciētię. Testis iniquus deridet iudiciū.
et os impiorum deuorat iniquitatē. Para-
ta sunt derisoribus iudicia. & mallei p̃cu-
cientes stultoy corporibz. Luxuriosa res
uini. & tumultuosa ebrietas. Quicūq;
his delectat. non erit sapiens. Sicut ru-
gitus leonis ita terror regis. qui puo-
cat eum. peccat in animā suā. Honor ē
homini qui separat se a contentionibz.
omnes autē stulti miscunt contumelijs.
Propter frigus piger arare noli. men-
dicabit g̃ estate. et non dabitur ei. Sicut
aqua p̃funda sic consiliū in corde iuri. sed
homo sapiens exhauriet illud. Multi ho-
mines misericordē uocant. iurū autē fide-
lem quis inueniet. Justus qui ambulat
in simplicitate sua. beatos post se filios
derelinquet. Rex qui sedet in solio iudi-
cij. dissipat omne malū intuiui suo.

xxxvii Quis potest dicere mundū ē
cor meum. purus sum a peccato. Pondus
& pondus. mensura et mensura. utrūq;
abominabile ē apud dñm. Ex studijs suis
intelligit puer. si munda & recta sunt opa
ei. Aurē audientē. & oculum uidentē. do-
minus fecit utrūq;. Noli diligere som-
num. ne te egestas opprimat. Aperi oculos
tuos. & saturare panibz. Malum ē malū
est dicit omnis emptor. & cum recesserit
tunc glābitur. Sit aurū & multitudo gē-
marum. uas autē p̃ciosum labia sciētię.
Tolle uestimentū eius qui fideiussor exat-
tati. & p̃ extraneis aufer pignus ab eo.
Suauis est homini panis mendaci.

et postea implebit^r os eius calculo. Cogita-
tiones consilijs roborantur: & gubnaculis
tractanda sunt bella. Si qui reuelat misteria
& ambulat fraudulenter: et dilatat labia
sua. ne commiscearis. Qui maledicit pa-
tri suo & matri: extinguetur lucerna eius
in medijs tenebris. Hereditas ad qua^m festi-
natus in principio: in nouissimo benedictio-
ne carebit. Ne dicas: reddam malum pro
malo. Expecta dñm: & liberabit te. **xl.**

Abominatio ē apud dñm pondus et
pondus. Statere dolosa non est
bona. A dño dirigunt^r gressus iuri. q̄s
autē hominū intelligere poterit uiam
suam. Ruina ē hominis deuorare scōs.
et post uota tractare. Dissipat impios rex
sapiens: & incuruat sup eos fornice. Lu-
cerna domini spiraculū hominis: que
inuestigat omnia secreta uentris. Mise-
ricordia & ueritas custodiunt regem: & robo-
ratur clementia. thronus eius. Exultatio
iuuenū fortitudo eorū: & dignitas senum
cancres. Liuior uulneris abstergit mala:
et plage in secretioribz uentris. Sicut diui-
siones aquarū ita cor regis in manu dñi.
quocumq; uoluerit inclinabit illud. Omnis
uia iuri recta sibi uidetur: appendit
autē corda dñs. **xli.**

Facere mise-
ricordiam et iudiciū: magis placet deo qm̄
uictime. Exaltatio oculorū & dilataatio cor-
dis: lucerna impiorū peccatum. Cogitatio-
nes robusti semp in habundantia: omnis
autē piger semp in egestate. Qui congre-
gat thesauros lingua mendacij. uanus et
excors est: & impinget^r ad lagynos mortis.
Rapine impiorū detrahent eos: quia nolue-
runt facere iudiciū. Puerua uia iuri a-
liena est: qui autē mundus ē rectū opus
eius. Melius ē sedere in angulo domatis:
quā cum muliere litigiosa: & in domo com-

muni. Anima impij desiderat malum: non
miseretur proximo suo. Multato pestilen-
te sapientior erit paruulus: & si sectetur sa-
pientē sumet scientiam. Excogitat iust⁹
de domo impij: ut detrahāt impios in ma-
lum. Qui obturat aurē suam ad clamorē
paupis: & ipse clamabit et non exaudietur.
Munus absconditum extinguet iras: & do-
num in sinu indignationē maximā. Gaudi-
um iusto ē: facere iudiciū: et pauor operan-
tibus iniquitatē. Vir qui errauerit a uia do-
ctrinē: in cetū gygantum commorabitur.
Qui diligit epulas in egestate erit: qui
amat uinum & pingua non ditabitur.
Iusto datur impius: & p rectis iniquis.
Melius ē habitare in terrā deserta: quā cū
muliere rixosa et iracunda. Thesaurus defi-
derabilis: et oleum in habitaculo iusti: et im-
prudens homo dissipabit illud. Qui sequitur
iusticiam & misericordiam: inueniet uitam et
iusticiā & glām. Ciuitatē fortium ascendit
sapiens: & destruxit robur: fiducia eius.
Qui custodit os suū & linguā suā: custodit
ab angustijs animā suā. **xlii.** **S**v
perbus & arrogans uocat^r indoctus: qui in
ira opat^r supbiā. Desideria occidunt pigri:
noluerūt enim quicquā manus eius opari.
Tota die concupiscit & desiderat: qui autē
iustus ē tribuet et non cessabit. Hostie
impiorū abominabiles: que offeruntur
ex scelere. Testis mendax pibit: iur⁹ obediens
loquit^r uictoriā. Vir impius pecciter obsi-
mat uultum suū: qui autē rectus est cor-
rigit uiam suā. Non est sapientia. n̄ ē pru-
dentia: non ē consiliū contra dñm. Equus
parat^r ad diē belli: dñs autē salutē tribuit.
Melius est nomen bonum: quam diuicie
multę. Sup argentum & aurum grā bona.
Dives & paup obmauerunt sibi: utriusq;
opator ē dñs. Callidus uidet malitē

abscondit se. innocens pertransit. & afflicto
est damno. finis modestie timor domini. di
uitie & gloria & uita. Arma & gladius in uia
pueris. custos autem anime sue longe re
cedit ab eis. Proverbum est adolescens iuxta
uiam suam. etiam cum senem erit non recedit
ab ea. Diues pauperibus impat. & qui ac
cipit mutuum seruus est feneratoris. Qui
seminat iniquitatem metet mala. & uir
ga ire sue consummabitur. Qui pius
est ad misericordiam benedicitur. de pauperibus
enim suis dedit pauperi. Victoriam et
honorem acquirit qui dat munera. animam
autem aufert accipientium. Ecce derisor
et erubet cum eo uirgum. cessabuntque cau
se & contumelie. Qui diligit cordis mun
diciam. propter gratiam laborum suorum. ha
bebit amicum regem. Oculi domini custodi
unt scientiam. & supplantant uerba iniqui.
Dicit piger. leo est foris. in medio platearum
occidendus sum. Fovea profunda os alic
uius. cui iratus est dominus incedet in eam. Stul
ticia colligata est in corde pueri. & uirga
discipline fugabit eam. Qui calumniatur
pauperem ut augeat diuitias suas. dabit
ipse ditiori & egebit. Fili mi inclina aurem
tuam. & audi uerba sapientium. appone
autem cor ad doctrinam meam. Que pulchra
erit tibi cum seruaueris eam in uentre tuo.
& redundabit in labijs tuis. ut sis in do
mino fiducia tua. Unde & ostendi eam
tibi hodie. Ecce desepsi eam tibi tripliciter
in cogitationibus & scientia. ut ostendere
tibi firmitatem. et eloquia ueritatis respon
deres ex his. illi qui misit te. Non faci
as molestiam pauperi quia pauper est. neque
contestas egenum in porta. quia dominus iudica
bit causam eius. & configet eos qui con
figerunt animam eius. **xlvi.** **N**oli
esse amicus homini iracundo. neque ami

bules cum uiro furioso. ne forte discas sem
tas eius. & sumas scandalum anime tue.
Noli esse cum his qui defigunt manus
suas. & qui uades se offerunt pro debitis.
Si enim non habes unde restituas. quid
cause est ut tollas opimentum tuum de cu
bili tuo. Ne transgrediaris terminos an
tiquos. quos posuerunt patres tui.
Vidisti uirum uelocem in ope suo. coram
regibus stabit. nec erit ante ignobiles.
Quando sederis ut comedas cum principe.
diligenter attende que posita sunt ante
faciem tuam. & statue cultrum in gutture
tuo. si tamen habes in potestate animam
tuam. Ne desideres de cibis eius. in quod
panis mendacii. Noli laborare ut dixeris.
sed prudentie tue pone modum. Ne erigas
oculos tuos ad opes quas habere non potes.
quia facient sibi pennas quasi aquile &
uolabunt in celum. Ne comedas cum homine
inuido. & ne desideres cibos eius. quoniam in
similitudinem arioli & comedoris. estimat
quod ignorat. Comede & bibe dicit tibi.
& mens eius non est tecum. Cibos quos
comederas euomes. & perdes pulchros
sermones tuos. In auribus insipientium
ne loquaris. quia despicient doctrinam
elogij tui. Ne attingas terminos paru
lorum. & agrum pupillorum ne intrideas. Pro
prium enim eorum fortis est. & ipse iudicabit
contra te causam illorum. Ingrediar ad doctri
nam cor tuum. & aures tue ad uerba scientie.
Noli subtrahere a puero disciplinam. si enim
percusseris eum uirga. non morietur. Tu uirga
percussis eum. & animam eius de inferno libe
rabis. **xlvi.** **F**ili mi si sapiens
fuerit animus tuus. gaudebit tecum cor
meum. & exultabunt renes mei. cum lo
quuta fuerit rectum labia tua. Non erit
letum cor tuum peccatorum. sed in timore

domini esto tota die / quia habebis spem in nouissimo. & pestolatio tua non auferet. Audi fili mi & esto sapiens / et dirige in uia animum tuum. Noli esse in conuiujs potatorum nec in commensationibus eorum. qui carnes ad uescendum conferunt / quia uacantes potabz et dantes simbola consumuntur. & uestietur pannis dormitatio. Audi patrem tuum qui genuit te / & ne contempnas cum senuerit mater tua. Veritatem time et noli uendere sapientiam. & doctrinam et intelligentiam. Exultat gaudio pater iusti / qui sapientem genuit letabitur in eo. Gaudeat pater tuus et mater tua / & exaltet quae genuit te. Prebe fili mi cor tuum michi / & oculi tui uias meas custodiant. Fouea enim profunda est meretrix / et puteus angustus aliena. Insidiatur in uia quasi latro / et quos incautos inuenit interficiet. Cui uis / cuius patri uis / cui rex / cui fovea / cui sine causa uulnere / cui suffusio oculorum. Nonne his qui morantur in uino / & student calicibus epotandis. Ne intuearis uinum quando flauescit in uetro. & splenderit color eius. Ingredere blande sed in nouissimo mordebis ut coluber / & sicut regulus uenena diffundet. Oculi tui uidebunt extraneas / & cor tuum loquetur pueris. Et eris sicut dormiens in medio mari. et quasi sopitus gubernator amisso clauo. et dices. Verberauerunt me sed non dolui / traxerunt me & ego non sensi. Quando enim gilabo / & rursum una repperiam. Ne emuleris uiros malos. nec desideres esse cum eis / quia rapinas meditantur mens eorum. et fraudes labia eorum loquuntur. Sapientia edificabit domum / et prudentia roborabitur. In doctrina replebuntur cellaria / uersa substantia preciosa et pulcherrima.

Vir sapiens & fortis est. uirque doctus robustus et ualidus. quia cum dispositione intus bellum. & erit salus ubi multa consilia sunt. Excelsa stulto sapientia. in porta non aperit os suum. Qui cogitat mala facere / stultus uocabitur. Cogitatio stulti peccatum est / & abhominatio hominum detractor. Si desperaueris lassus / in die angustie minuetur fortitudo tua. **xliv.** **E** rue eos qui dicunt ad mortem / et qui trahuntur ad interitum liberare ne cesses. Si dixeris iures non suppetunt. qui inspector est cordis / ipse intelligit. et seruatore anime tue nichil fallit / reddetque homini iuxta opera sua. Comede filium mel quia bonum est / et fauum dulcissimum gutturi tuo. Sic et doctrina sapientie anime tue / quam cum inueneris habebis in nouissimo spem. et spes tua non peribit. Ne insidieris et guerias impietatem in domo iusti. neque uastes requiem eius. **xlvi.** **S**epies enim cadet iustus et resurget / impij autem corruent in malum. Cum ceciderit inimicus tuus ne gaudeas. & in ruina eius ne exultet cor tuum. ne forte uideat dominus & displiceat ei. & auferat ab eo iram suam. Ne contendas cum pessimis ne emuleris impios / quoniam non habent futurorum spem mali. & lucerna impiorum extinguetur. Time dominum filium et regem. & cum detractoribus non commiscearis. quoniam repente consurgit perditio eorum / & ruinam utriusque quis nouit. Nec quoque sapientibus cognoscere personam in iudicio non est bonum. Quid dicit impio iustus / maledicent ei populi. & detestabuntur eum tribus. Qui arguunt laudabuntur / & super ipsos ueniet benedictio. Labia amabuntur. respondentia uerba recta. Prepara foris opus tuum. & diligenter exerce agnitionem tuam / ut postea edifies domum tuam.

*Finis libri de consilio
recta uerba respondent.*

Ne sis testis contra proximum tuum frustra.
nec lachres quemquam labijs tuis. Ne dicas
quomodo fecit michi sic faciam ei. reddam uni
cuique secundum opus suum. **xlviij.** Per agrum
hominis pigri transiui. & per vineam iuri
stulti. & ecce totum repleuerant urticae.
Operuerunt superficiem eius spine. & ma
ceria lapidum destructa erat. Quod cum
uidissem posui in corde meo. & exemplo di
dici disciplinam. Usquequo piger dormies.
usquequo de somno non confurges. Parum
inquam dormies. modicum dormitabis.
Pauxillum manus conseres ut quiescas. et
ueniet quasi cursor egestas tua. et men
diectas quasi iur armatus. **De quoque pa
rabole salomonis quas transtulerunt iuri
ezechie regis iuda. xlviii.** **G**loria est
dei celare uerbum. & gloria regum inuestigare
sermone. Celum sursum est & terra deorsum.
& cor regum inscrutabile. Aufer rubigi
nem de argento. & egreditur uas purissi
mum. Aufer impietatem de uultu regis.
et firmabitur iusticia thronus eius. Ne glori
osus appareas coram rege. & in loco magno
rum ne steteris. Melius est enim ut dicat
tibi ascende huc. quam ut humiliaris co
ram principe. Que uiderunt oculi tui
ne perferas in uirgilio cito. ne postea emen
dare non possis. cum dehonestaueris ami
cum tuum. Causam tuam tracta cum amico
tuo. & secretum extraneo ne reuelas. ne forte
te insultet cum audierit. & exprobrare
non cesset. Gratia et amicitia liberant. quas tibi
serua ne exprobrabilis fias. Mala aurea
in lectis argenteis. qui loquitur uerbum in tem
pore suo. In auris aurea et margaritarum
fulgens. qui arguit sapientem & aurem obedi
entem. Sicut frigus niuis in die messis.
ita legatus fidelis ei qui misit eum. ani
mam illi requiescere facit. Subes et uen

tus & pluuie non sequentes. iur gloriosus et pro
missa non complens. Patientia leniet principem.
et lingua mollis confringet duriciam. Mel
inuenisti comedere quod sufficit tibi. ne forte
satiatus euomas illud. **xlviij.** **S**ub
trahere pedem tuum a domo proximi tui. ne
quando satiatus oderit te. Iaculum et
gladius et sagitta acuta. homo qui loquitur
contra proximum suum testimonium
falsum. Dens putridus & pes lassus. qui
sperat super infideli in die angustie. et amittit
pallium in die frigoris. Accitum in mero.
et qui cantat carmina cordi pessimo.
Sicut tinea uestimento et uermis ligno. ita
critica iuri nocet cordi. Si esuriert in
micus tuus ciba illum. si sitierit da ei
aquam bibere. Prunas enim congregabis
super caput eius. & dominus reddet tibi. Vane
aquilo dissipat pluuias. & facies tristis
linguam detrahentem. Melius est sedere in
angulo domatus. quam cum muliere litigiosa
in domo communi. Aqua frigida anime
siccanti. nuncius bonus de terra lon
ginqua. Fons turbatus pede et uena cor
rupta. iustus cadens coram impio. Sicut
qui mel multum comedit non est ei bonum.
sic qui scrutator maiestatis est. opprimetur
a gloria. Sicut urbs patens & absque murorum
ambitu. ita iur qui non potest in loquen
do cohibere spiritum suum. Quomodo nix estare.
et pluuia inmesse. sic indecens est stulto gloria.
Sicut auis ad alta transuolans. & passer
quolibet uadens. sic maledictum frustra pla
tum in quempiam superueniet. Flagellum
equo & chamus asino. et uirga in dorso
imprudens. Ne respondeas stulto iux
ta stulticiam suam. ne efficiaris ei similis.
l. **R**esponde stulto iuxta stulticiam
suam. ne sibi sapiens esse uideatur. Claudus
pedibus et iniquitate bibens. qui mittit uerba

pnuuauum stultū. Quomodo frustra habet
pulchras claudis tabias. sic indecens ē
in ore stultoz parabola. Sicut qui mit-
tit lapides in aceruū mercurij. ita qui
tribuit insipienti honorē. Quom̃ suspina
nascat in manu temulenti. sic parabola
in ore stultoz. Iudicium determinat cau-
sas. & qui imponit stulto silentiū iras
mitigat. Sicut qui reuocatur ad uomitū
suū. sic imprudens qui iterat stulticiā
suā. Uidisti hominē sapientē sibi uideri.
magis illo spem habebit stultus.
Dicit piger. Iena inuia. leo in itine-
ribz. Sicut ostium uertitur in cardine
suo. ita piger in lectulo suo. Abscondit
piger manus sub ascella sua. et laborat
si ad os suū eas conuerterit. Sapientior ē
piger uidet septem iuris. loquentibz sen-
tentias. Sicut qui apprehendit auribz
canem. sic qui transit & impatiens com-
miscetur rixe alterius. Sicut uirius ē
qui mittit lanceas et sagittas ad mortē.
sic uir qui fraudulentē nocet amico
suo. et cum fuerit dephensus dicit ludēs
feci. Cum defecerint ligna exstinguet ignis.
et susurrone subtrācto uirga conquiescet.
Sicut carbonēs ad prunas & ligna ad ig-
nem. sic homo nacundus suscitāt
rixas. Verba susurrōnis quasi simpliciā.
et ipsa pueniunt ad intima uentris. Q-
modo si argento sordido ornare uelis
uas fictile. sic labia timentia cū pessimo
corde sociata. **11.** **2.** abys suis intel-
ligit inimicus. cum in corde tractauerit do-
los. Quando summisert uocē suā ne cre-
dideris ei. qm̃ septem nequitię sunt in cor-
de illius. Qui operit odium fraudulentē.
reuelabit malicia eius in concilio. Qui fodit
foueam incidet in eam. & qui uoluit lapidē
reuerteretur ad eum. lingua fallax n̄ amat

ueritatē. et os lubricum opatur ruinas.
Ne gloriēris in crastinū. ignorans quid
supuentura pariat dies. Laudet te alien⁹
& non os tuum. extāneus & non labia
tua. Graue ē saxum & onerosa harena.
sed ira stulti utroq; grauior. Ita n̄ habet
miscēdā nec erumpens furor. et impetū
concitati ferre quis poterit. **11.**

Melior est manifesta correptio. quā amor
absconditus. Meliora sunt uulnera dili-
gentis. quā fraudulenta odientis oscula.
Anima saturata calcabit fauū. anima
esuriens & amarū p dulci sumit. Sicut autē
transingrans de nido suo. sic uir qui re-
linquit locum suū. Unguento & uarijs
odoribz delectatur cor. & bonis amici cō-
silijs anima dulcorat. Amicū tuum &
amicum patris tui ne dimiseris. et domū
fr̃is tui ne ingrediaris. in die afflictionis
tue. Melior ē uicinus iuxta. quam fr̃at-
er paul. Stude sapientię filium. et letifica cor
meum. ut possis exprobranti respondere
sermone. Astutus uidens malum abscō-
dit se. paruuli transeuntes sustinuerē
dispendia. Tolle uestimentū eius qui spo-
pondit p extraneo. & p alienis auferco
pign⁹ ab eo. Qui benedicit proximo suo
uoce grandi de nocte confurgens. male-
dicenti similis est. Tecta psillancia in die
frigoris. & litigiosa mulier comparantur.
Qui retinet eam quasi qui uentum teneat.
& oleum dextere sue uocabit. Ferrum fer-
ro acuit. & homo exacuit faciem amici sui.
Qui seruat ficum comedit fructus eius.
et qui custos est oris sui glorificabitur.
Quom̃ in aquis resplendent uultus pspi-
cientium. sic corda hominū manifesta
sunt prudentibz. Infernus et p̃ditio non
replentur. similiter & oculi hominum
insatiabiles. Quom̃ probatur in conflagra-

torio argentum. et in fornace aurum. sic
phat homo ore laudantis. Cor iniqui ex
quirit mala. cor autē rectum exquirit sci
entiam. Si contuderis stultum in pala
quasi tipšanas. feriente desup pilo. non
auferetur ab eo stulticia eius. Diligenter
agnosce uultum pe coris tui. tuosq; gre
ges considera. Non enim habebis uigiter
potestatem. sed corona tribuetur in genera
tionē et generationē. **Liii.** **A**perta
sunt prata & apparuerunt herbe iuren
tes. et collecta sunt fena de montibus.
Agni ad uestimentum tuū. et bedi a
gri precū. Sufficiat t lac caprarum in
cibos tuos in necessaria domus tue. et
ad uictum ancillis tuis. Fugit impius
nemine psequente. iustus autē quasi
leo confidens absq; terrore erit. Propter
peccata terre multi pncipes eius. et
proptō hominis sapientiam et horum
scientiā que dicunt. uita ducis longior
erit. Vir paup calumnians pauperes. si
milis ē umbri uehementi in quo paratur
fames. Qui derelinquunt legem laudant
impiū. qui custodiunt succedunt contē
cum. Viri mali non cogitant iudicium.
qui autē requirunt dñm. animaduertūt
omnia. Melior ē paup ambulans in sim
plicitate sua. quam diues in prauis it
neribz. Qui custodit legem filius sapi
ens ē. qui autē pascit comessatores.
confundit patrem suū. Qui coaceruat
diuicias usuris. et fenore liberali. in pau
pes congregat eas. Qui declinat aure suā
ne audiat legē. oratio eius erit execrabi
lis. **Liiii.** **Q**ui decipit iustos in
uia mala. in interitu suo corruet. et sim
plices possidebunt bona eius. Sapiens si
bi uidet uir diues. paup autē prudens
scrutabitur eum. In exaltatione iustoy

multa glā. regnantibz impijs ruine ho
minū. Qui abscondit scelā sua non dirige
tur. qui autē confessus fuerit et relique
rit ea misericordiam consequet. Beatus homo
qui semp ē pauidus. qui ū mentis ē durus.
corruet in malum. Leo rugiens et ursus elu
riens. pnceps impius sup pplm paupe
rem. Dux indigens prudentia multos opp
met p calumniā. qui autē odit auari
ciam. longi fient dies eius. Homine qui
calumniat anime sanguine. si usq; ad lacū
fuerit. nemo sustentet. Qui ambulat sim
pliciter saluus erit. qui pueris ingredit
uijs. concidet semel. Qui operat terra suā.
saturabit panibz. qui sectatur ocium. reple
bitur egestate. Vir fidelis multū laudabit.
qui autē festinat ditari. non erit innocē.
Qui cognoscit in iudicio facie n facit bene.
iste p buccella panis deserit ueritatem.
Vir qui festinat ditari et alijs inuidet.
ignorat quod egestas supueniat ei. Qui
corripit hominē. grām postea inueniet
apud eum. magis quā ille qui p lingue
blandimenta decipit. Qui subtrahit aliqd
a patre suo et matre. et dicit hoc non ē
peccatū. pariceps homicide ē. Qui se ia
clat et dilatat. uingia concitat. qui uero
sperat in dño sanabitur. Qui confi
dit in corde suo stultus ē. qui autē gradi
tur sapientē iste saluabit. Qui dat pau
pi non indigebit. qui despiciit depicantem
sustinebit penuriam. Cum surrexerint
impy abscondent homines. cum illi pe
rierint multiplicabunt iusti. Vir qui cor
ripientē dura ceruice contempnit. repen
tinus ei supueniet interitus. et eum sa
nitas non sequet. In multiplicatione ius
torū letabit uulgus. cum impij sumple
rint principatū. gemet populus. Vir qui
amat sapientiā letificat patre suum.

qui autē nutrit scortū p̄det substantiā.
Rex iustus erigit terrā. uir auarus destruit
et eam. Homo qui blandis fictisq; ser-
monib; loquitur amico suo. recte expandit
gressib; eius. Peccantē uirū iniquū inuol-
uet laqueus. et iustus laudabit atq; gaude-
bit. Hinc iustus causam paupum. impi-
gnorat scientiā. Homines pestilentes dis-
sipant ciuitatē. sapientes uero auertunt fu-
rorem. Vir sapiens si cum stulto contende-
rit. siue nascat siue rideat. non inueniet req̄-
em. Vir sanguinū oderunt simplicem. iu-
sti autē querunt animā eius. **Lv.** **T**o-
tum sp̄m suum p̄fert stultus. sapiens dis-
fert & reseruat in posterum. Princeps qui li-
benter audit uerba mendaciū. omnes ini-
stros habebit impios. Paup & creditor obu-
auerunt sibi. uirūq; illuminator est dñs.
Rex qui iudicat in ueritate paupes. thro-
nus eius in eternum firmabit. Virga atq;
corruptio tribuit scientiā. puer autē qui
dimittit uoluntati suę. confundit matrem
suā. In multiplicatione impiorū multiplica-
buntur scelera. & iusti rumas eorū uidebūt.
Crudi filiū tuum & refrigerabit te. et da-
bit delicias anime tue. Cum p̄phetia de-
fecerit dissipabit populus. qui uero custodit
legem beatus est. Seruus uerbis non potest
erudiri. quia quod dicit intelligit. et respon-
dere contempnit. Vidisti hominē uelocē
ad loquendū. stulticia magis speranda est.
quam illi corruptio. Qui delicate a pueritia
nutrit seruū suū. postea illū sentiet conti-
macē. Vir iracundus prouocat rixas. & qui
ad indignandū facilis est. erit ad peccata
peliuor. Supbum sequitur humilitas. et hu-
mitem spiritū suscipiet gl̄a. Qui cum fure
parat odit animā suā. adiuuantē au-
dit & non iudicat. Qui timet hominē
cito corruet. qui sperat in dño subleua-

bitur. Multi requirunt faciem principis. &
a dño iudicium singulorū egreditur. **Lvi.**
Abominantur iusti uirū impiū. et abho-
minantur impij eos qui in recta sunt uia.
Verbum custodiens filius recte p̄ditionem
erit. uerba congregantis. filij uolentis.
Uisio quam loquutus ē uir cum quo est
dñs. et qui deo secū commorante confortat
ait. Stultissimus sum uirorū. et sapientia
hominū non ē mecum. Non didici sapien-
tiam. et noui scōrū scientiā. Quis ascen-
dit in celū atq; descendit. Quis conti-
nuat sp̄m manib; suis. Quis colligauit
aquas quasi in uestimento. Quis suscita-
uit omnes terminos terre. Quod nomen
eius. aut quod nomen filij eius. si nosti.
Lvii. **O**mnis sermo dei ignitus clipe-
us ē sp̄antib; in se. Ne addas quicquid non
bis illi. & arguaris inueniaris q; m̄dax.
Duo rogauī te. ne deneges michi anteq̄
moriar. Vanitatē et uerba mendaciū. longe
fac a me. Mendicitatem & diuicias ne de-
deris michi. tribue tantū uictui meo ne-
cessaria. ne forte satiatus illiciar ad negan-
dum. et dicam quis est dñs. aut egestate
compulsus furer. et p̄uereim nomen dī mei.
Ne accuses seruū ad dñm suū. ne forte
maledicat tibi & corruas. Generatio que
patri suo maledicit. & que matri suę non
benedicit. generatio que sibi munda ui-
detur. & tamen non est lota a sordib; suis.
generatio cuius excelsi sunt oculi. et pal-
pebre eius in alta subrecte. generatio que
prodentib; gladios habet. et commandit
molarib; suis. ut comedat inopes de ter-
ra. et paupes ex hominib;. Sanguisuge-
duę sunt filie. dicentes. affer affer. Tria sūt
insaturabilia. et quartum quod nunq̄m
dicit sufficit. Infernus et os uiulę. & tria
que nō faciāt aqua. ignis uero nūquā dicit

sufficit. Oculum qui subsannat patrem.
et qui despiciit partum matris sue. effo-
diant eum corui de torrentibz. et come-
dant illū filij aquile. **Lviii.** **T**ria
sunt difficilia michi. & quartumquod penitus
ignoro. uiam aquile in celo. uiam colubri sup
petrā. uiam nauis in medio mari. et uiam
iuri in adolescētia sua. Talis est uia mulie-
ris adultere que comedit. et tergens os
suum dicit nō sum opata malum. Per
tria mouet terra & quartū qd nō potest
sustinere. p seruum cum regnauerit. per
stultum cum saturat fuerit cibo. p odiosa
mulierē cum in matrimoniū fuerit assūp-
ta. et p ancillam cum heres fuerit dñe sue.
Quatuor sunt minima terre. et ipsa sunt
sapientiora sapientibz. Fornice populus
parat in melle cibū sibi. le-
pusculus plebs in ualida. qui collocat in
petra cubile suum. Regem locusta nō ha-
bet. et egreditur uniuersa p turmas. Stilio
manibz nititur. et moratur in edibz regis. Tria
sunt que bene gradiunt. & quartum qd
medit feliciter. Leo fortissim⁹ bestiarū. ad nul-
lum pauebit occursum. Gallus succinctus
lumbos. et aries. nec ē rex qui resistat ei. et
qui stultus apparuerit postquā elatus ē in
sublime. Si enim intellexisset. ori imposuisset
manum. Qui autē fortiter pinit ubera ad
eliciendum lac. et prurit butyrum. & qui ue-
hementer emungit. elicit sanguinē. Et qui
puocat iras. pducit discordias. **Lviii.**

Uerba lamuelis regis. visio qua erudiunt
eum mater sua. Quid dilecte mi. quid dile-
cte uteri mei. quid dilecte uotoz meorum.
Se dederis mulieribz substantiam tuā. et di-
uitias tuas ad defendendos reges. Noli regibus
o lamuel. noli regibus dare unum. quia nul-
lum secretum ē ubi regnat ebrietas. ne for-
te bibant et obliuiscantur iudicior. et mit-

tent causam filioz paupis. Dote sicram
merentibz. et unum his qui amaro sunt
animo. Bibant et obliuiscant egestatē
sue. et doloris sui non recordentur am-
plius. Api os tuum muto. & causis om-
nium filioz qui ptransunt. Aperi os
tuū. decerne quod iustū est. et iudica
inopem et pauperem. **Aleph.** **M**ulie-
rem fortem quis inueniet. Procul et de
ultimis finibus precū eius. **Bech.** Confi-
dit in ea cor iuri sue. et spolijs nō indigebit.
Gimel. Reddet ei bonum et nō malum.
omnibz diebz uite sue. **Delech.** Quasiuit
lanam et linum. et operata ē consilio
manuum suarū. **he.** facta est quasi na-
uis institoris. delonge portans panē suū.
Vau. & de nocte surrexit. deditq; predam
domesticis suis. et cybaria ancillis suis.
Zay. Considerauit agrū et emit eum. de
fructu manū suarū plantauit uineā.
hech. Accinxit fortitudine lumbos suos.
et roborauit brachium suū. **Thel.** Gusta-
uit et uidit quia bona est negotiatio ei.
nō exstinguet in nocte lucerna illius. **Ioch.**
Manum suam misit ad fortia. et digitus
eius apprehenderunt fissum. **Caph.** Ma-
num suā aperuit inopi. et palmas suas
extendit ad pauperes. **Lamech.** Non ti-
mebit domui sue a frigoribus niuis.
omnes enim domestici eius uestiti du-
plicibz. **Mem.** Stagulatam uestem fecit
sibi. bisus et purpura indumentū eius.
Hun. Nobilis in portis uir eius. quando
sederit cum senatoribz terre. **Samech.**
Sindonē fecit et uendidit. et cingulū
tradidit chaneo. **Am.** Fortitudo et
decor indumentum eius. et ridebit inde
nouissimo. **phe.** os suum aperuit sapien-
tie. et lex clementie in lingua eius. **Sade.**
Considerauit sanctas domus sue. et pa-

nem ociosa n̄ comedit. **coph.** Surrexerūt
fily eius et beatissimam predicauerunt /
uir eius et laudauit eam. **Res.** Multe
filie congregauerunt diuitias / tu sup
gressa es uniuersas. **Sih.** fallax grā et
uana pulchritudo / mulier tamen deum
ipsa laudabit. **Chan.** Dabit q de fructu
manuum suarū / et laudent eam in por
tis opera eius. **Explicunt parabole.**

Incipiunt capitula in ecclesiastes.

- I.** Quod uanitas nuntiatū sit om̄e qd̄ transiit.
ii. Quod orit̄ sol occidit. & ad locū suū reuertit̄.
iii. Qd̄ multa sapientia multa sit indignatio.
iiii. Vox glāriū de diuitiis. & mundi copia.
v. Qd̄ oīa temp̄ habent. & suis spatys t̄seunt.
vi. Qd̄ uī uirtutis sit hominis & uimentorum.
vii. Qd̄ sp̄s filiorū adī ascendat sursum et sp̄s uim
torum descendat deorsum.
viii. Subsannatio hominis parci & auari.
ix. De funiculo triplici.
x. Non temere qd̄ loquendum ad d̄m.
xi. Soluendum ē uerbum qd̄ d̄o p̄mittitur.
xii. Quas n̄ impletur pecunia. a deo.
xiii. De uiro habente diuitias. nec eis uti p̄misso
xiiii. Non ē op̄ hominū maiora se querere.
xv. Ne uelox sis ad uolendum. Lucro
xvi. Sapientia hominis luget in multitudine eius.
xvii. Qd̄ n̄ p̄fatur cito sententia iō p̄p̄t̄ mala.
xviii. S̄ iusti sapientes & opa eorū in manu dei.
xix. Qd̄ nescit homo finem suum.
xx. Misce mouentes p̄dunt suauitatē unguentū.
xxi. Qui fodit foueam incidit in eam.
xxii. Detractores non ē paruum malū.
xxiii. Laudatur terra p̄ rege sapiente.
xxiiii. Quod pecunie obediunt omnia.
xxv. De dilectione peregrinorū & adueniarum.
xxvi. Mane semina et uespe ne cesset manū tua.
xxvii. De aufertida ira & malicia de corde.
xxviii. Recordandum creatoris semp̄ a iuuentute
usq̄ ad finem.

xxviii. Nestio amigdali florentis. locuste pinguis.
et dissipatio capparitis.

xxx. De fune argenteo. ruda aurea. & ydria.

xxxi. Non esse amplius requirendum p̄cor d̄m
tūdum. & mandata eius obseruanda.

ecclesiastes filij dauid
regis iherlm. Vanitas
uanitatum dixit ec
clesiastes. uanitas
uanitatum. & omnia uanitas. Quid habet
amplius homo de uniuerso labore suo:
quo laborat sub sole. Generatio praeterit
et generatio aduenit. terra uero in eternum
stat. **ii.** **O**rit̄ sol & occidit. & ad locū
suū reuertitur. & uig; renascens quat p̄
meridiē. et reflectitur ad aquilonē. Iustus
uniuersa in circuitu p̄git sp̄s. & in circuitos
suos regreditur. Omnia flumina intrant in
mare. & mare non redundat. Ad locum
unde exeunt flumina reuertunt. ut iterū
fluant. Cuncte res difficiles. n̄ potest ea
homo explicare sermone. Non saturatur
oculus uisu. nec auris impletur auditi. Qd̄
ē quod fuit. Ipsum quod futurū est. Qd̄
ē quid factum ē. Ipsum quod fiendum ē.
Nihil sub sole nouū. nec ualeat quisquā
dicere. ecce hoc recens est. Iam enī p̄cesse
runt in seculis. que fuerunt ante nos.
Non ē priorū memoria. s̄ nec eorū quidem
que postea futura sunt erit recordatio. a
pud eos qui futuri sunt in nouissimo.
Ego ecclesiastes fui rex isrl̄ in iherlm. & p̄po
sui in animo meo. querere et inuestigare
sapienter de omnib; que fiunt sub sole.
Hanc occupationē pessimam dedit d̄s fi
lijs hominum. ut occuparentur in ea. Vi
di cuncta que fiunt sub sole. & ecce uniuersa

uantitas et afflictio sp̄s. Peruersi difficile
corriguntur: et stultorum infinitus ē nu-
merus. Loquutus sum in corde meo di-
cens. Ecce magnus effectus sum. & p̄ces-
si sapientia omnes qui fuerunt ante
me in iherl̄m. et mens mea contempla-
ta ē multa sapienter et didici. dedi-
cor meum ut scirem prudentiā atq; do-
ctrinam. erroresq; et stulticiā. & agnouī
quod in his quoq; esset labor: et afflictio
sp̄s. **E**o quod in multa sapientia mul-
ta sit indignatio. et qui addit scientiam
addat et laborem. & dixi ego in corde meo:
Uadam et affluam delicijs. et fruor bo-
nis. Et uidi quod hoc quoq; esset uanitas.
Risum reputavi errorem. et gaudio dixi.
Quid frustra deciperis. Cogitavi in corde
meo abstrahere a uino carne meā. ut ani-
mum meū transferret ad sapientiam. de-
uitaremq; stulticiam. donec uiderē quid
eēt utile filijs hominum. quid facto op̄
est sub sole numero dierū uite sue. Et
magnificauī opa mea. **E**dificauī
in domos. plantauī uineas. feci hortos et
pomera. et conserui ea cuncti generis arbo-
ribus. Extruxi michi piscinas aquarū.
ut irrigarem siluā lignorum germinan-
tium. Possedi seruos et ancillas. multāq;
familiā habui. armenta quoq; et magnos
ouium greges. ultra omnes qui fuerunt
ante me in iherl̄m. Coaceruaui in argentū
et aurum. et substantias regum ac princi-
pum. Feci in cantores et cantrices. et deli-
cias filiorum hominum. citharas et urceos
in ministerium. aduina funderida. et sup-
gressus sum opib; omnes qui fuerunt
ante me in iherl̄m. Sapientia quoq; pse-
uerauit mecum. et omnia que desideraue-
runt oculi mei n̄ negaui eis. nec prohibui
cor meum quin omni uoluptate frueret.

et oblectaret se in his que parauerā. Et
hanc ratus sum partē meā. si uterē la-
bore meo. Cumq; conuississem me aduni-
uersa opa que fecerant manus meę. et
ad labores in quib; frustra sudaueram. in-
di in omnib; uanitatē et afflictionē ani-
mi. et nichil pmanere sub sole. Transiui
ad contemplandam sapientiā. erroresq; et
stulticiam. Quid est inquam homo. ut
sequi possit regem factorem suū. Et uidi
quia tantum precederet sapientia stulticiā.
quantum differt lux a tenebris. Oculi sa-
pientis in capite eius. stultus in tenebris
ambulat. Et didici quod unus utriusq;
esset ueritatis. & dixi in corde meo. Si
unus et stulti et meus occasus erit. quid
michi pdest quod maiore sapientię dedi-
opam. Loquutusq; cum mente mea. am-
madueri qd hoc quoq; eēt uanitas. Non
enim erit memoria sapientis. similis ut
stulti in ppetuum. et futura tempora ob-
liuione cuncta partiter opient. Mortē
doctus similiter ut indoctus. et ideo
cedunt me uite meę. uident mala esse
uniūsa sub sole. & cuncta uanitatē atq;
afflictionē sp̄s. Rursus. deestatus sum
omnē industriā meam. qua sub sole stu-
diosissime laboraui. habiturus heridem
post me quē ignoro utrum sapiens an
stultus futurus sit. et dominabit in labori-
bus meis quibus desudauī et sollicitus fui.
Et ē quicquā tam uanum. Vnde cessauī.
renunciauitq; cor meum ultra laborare sub
sole. Nācūali laboret insipientia. & doctri-
na. & sollicitudine. homini ocioso quęsta
dimitter. Et hoc g̃ uanitas. et magnū
malum. Quid enim pderit homini de
uniuerso labore suo et afflictione sp̄s q̃
sub sole cruciatus est. Cuncti dies eius
dolorib; et erumpnis pleni sunt. nec p

noctem mente requiescit. & hoc nonne
 uanitas est. Nonne melius ē comedere
 et bibere. et ostendere anime sue bona.
 de laboribus suis. Et hoc de manu dei est.
 Quis ita uorabit. et delicijs affluet ut ego.
 homini bono in conspectu suo dedit d's
 sapientiam. et scientiā et leticiā. Peccatori
 autē dedit afflictionē et curam superflua.
 ut addat et congreget et tradat ei qui
 placuit dō. S; et hoc uanitas. et cassa solli
 citudo mentis. **V.** Omnia tempus habent.
 et suis spatijs transeunt uniuersa sub celo.
 Tempus nascendi. et tempus moriendi. Tēp⁹
 plantandi. et tempus euellendi quod plan
 tatum ē. Temp⁹ occidendi. et tempus sa
 nandi. Tempus destruendi. et temp⁹ edifi
 candi. Temp⁹ flendi. et temp⁹ ridendi. Temp⁹
 plangendi. et tempus saltandi. Tempus
 spargendi lapides. et temp⁹ colligendi. Tps
 amplexandi. et tempus longe fieri ab am
 plexibus. Temp⁹ acquirendi. et tempus
 pdendi. Temp⁹ custodiendi. et tempus ex
 pellendi. Tempus scandendi. et tempus con
 suendi. Tempus tacendi. et tempus loquen
 di. Temp⁹ dilectionis. et tempus odij.
 Tempus belli. et tempus pacis. Quid am
 plius habet homo de labore suo. Vidi
 afflictionē quam dedit d's filijs hominū.
 ut distendant in ea. Cuncta bona fecit in
 tempore suo. et mundū dispositioni tradi
 dit eoy. ut non inueniat homo opus quod
 opatus est d's ab initio usq; ad finem. &
 ego cognoui. quod non esset meli⁹ nisi leta
 ri et facere bene in uita sua. Omnis enim
 homo. qui comedit et bibit et uidet bonū
 de labore suo. hoc donū dī est. Vidici quod
 omnia opa que fecit d's p'seuerent ingēnū.
 Non possumus his quicquā addere nec au
 ferre. que fecit d's ut timeatur. Quod fa
 ctum ē. ipsum pmanet. Que futura sunt

iam fuerunt. & d's instaurat quod abiit.
 Vidi sub sole in loco iudicii impietatem.
 et in loco iusticie iniquitatē. Et dixi in
 corde meo. Justum et impium iudicabit
 deus. et tempus omni rei tunc erit. Dixi
 in corde meo. de filijs hominū ut pbarer
 eos d's. & ostenderet similes ēē bestijs. **VI.**
 Deirco unus interitus ē hominis et uim
 torū. et equa utriusq; conditio. Sicut
 moritur homo. sic et illa moriunt. Simi
 liter spirant omnia. et nichil habet ho
 mo uimento amplius. Cuncta subiacent ua
 nitati. et omnia p'gunt ad unum locū.
De terra facta sunt. & in terram **VII.**
 pariter reuertunt. Quis nouit si spēs fili
 orum adam ascendat sursum. & si spēs iu
 mentorum descendat deorsum. Et dephendi
 nichil ēē melius quā letari hominē in ope
 suo. & hancesse partem illius. Quis enim
 cum adducet. ut post se futura cognoscat.
 Verū me ad alia et uidi calumnias que
 sub sole generant. & lacrimas innocentū. et
 consolatorē neminē. nec posse resistere eo
 rum uolentia. cunctoy auxilio destitutos.
 Et laudauī magis mortuos quā uiuentes.
 & feliciorem utrisq; iudicauī qui needum
 natus ē. nec uidit mala que sub sole fiūt.
 Rursus contemplantus sum omnes labo
 res hominū. et industriam animaduerti
 patere inuidie proximi. Et in hoc g⁹ ua
 nitas. et cura superflua est. Stultus compli
 cat manus suas. et comedit carnes suas
 dicens. Melior ē pugillus cum reque. q̄
 plena utraq; manus cum labore et afflictio
 ne animi. Considerans repperi et aliam
 uanitatē sub sole. **VIII.** **V**nus est et
 scdm non habet. non filium. nō frēm. et ta
 mē laborare nō cessat. nec satiant⁹ oculi ei⁹
 diuicijs. nec recogitat dicens. Cui laboro.
 et fraudo animā meā bonis. In hoc q̄q⁹.

uanitas ē. et afflictio pessima. Melius g̃ ē
duos simul ē quā unum, habent enim
emolumentum societatis sue. Si unus
cecidit. ab altero fulcitur. Ve soli am
bulanti. quia cum ceciderit n̄ habet sub
leuantem. Et si dormierint duo. fouebunt
mutuo. Unus quom̄ calefiet. Et si quis
p̄ualuerit contra unum. duo resi
stent ei. **viij.** **F**uniculus triplex.
difficile rumpit. Melior ē puer pauper
& sapiens. rege sene & stulto qui nescit
p̄uidere in posterum. quod et de carcere
et catenis int̄dum quis egdiatur ad re
gnum. et alius natus in regno in opia
consummat. Vidi cunctos iuuentis q̄
ambulant sub sole cum adolescente sc̄do.
qui consurgit p̄ eo. Infinitus numerus
est populi omnū qui fuerunt ante
eum. et qui postea futuri sunt. n̄ leta
bunt in eo. Sed et hoc uanitas. et afflictio
sp̄s. Custodi pedem tuum ingrediens do
mum dei. et appropinqua ut audias.
Multo enim melior ē obedientia. quā
stultoy iudicium. qui nesciūt quid faciāt
mali. **x.** **N**e temere quid loq̄
ris. neq; cor tuum sit uelox ad p̄ferendū
sermonē coram deo. Deus enim in celo
et tu sup̄ terrā. ideo sunt pauci sermones
tui. Multas curas secuntur somnia. et in
multis sermonibus inueniūt stulticia.
xij. **S**iquid uouisti deo. ne morēris
reddere. Displicet enim ei infidelis et stul
ta p̄missio. sed quodcumq; uoueris redde.
Multo melius ē non uouere. quā post
uotum p̄missa n̄ reddere. Ne dederis os
tuum ut peccare facias carnem tuā. neq;
dicas coram anḡlo n̄ est p̄uidencia. ne for
te iratus d̄s sup̄ sermones tuos. dissipet
cuncta opa manū tuay. Vbi multa
sunt somnia plurime uanitates. et sermo

nes innumeri. Tu ū deum time. Si uide
ris calumnias egenoy et uolenta iudicia.
et subuerti iusticiā in p̄uincia. n̄ mireris
sup̄ hoc negotio. quia excelsio alius excelsio
est. et sup̄ hos quoq; excelsiores sunt alij.
et insup̄ uniuersę terre rex imperat serui
enti. **xii.** **A**uarus n̄ impletur pecu
nia. et qui amat diuicias n̄ accipiet fru
ctus ex eis. Et hoc g̃ uanitas. Vbi multe
sunt opes. inuiti et qui comedunt eas. Et
quid p̄dest possessori. nisi quod cernit di
uicias oculis suis. Vultis ē somnus ope
ranti. siue parū siue multū comedat. Sa
turitas autē diuitis non sinit dormire
eum. Est et alia infirmitas pessima quā
uidi sub sole. diuicie conseruatę in malū
dñi sui. p̄eunt enim in afflictione pessima.
Generauit filiū. qui in summa egestate
erit. Sicut egressus ē nudus de utero ma
tris sue sic reuertet. et nichil auferet secū
de labore suo. Misericordis p̄sūs infir
mitas. Quom̄ uenit sic reuertet. quid g̃
p̄dest ei. quod laborauit inueniūt. Cum
dis dieb; uite sue. comedit in tenebris
et in curis multis. et erumna atq; tristi
cia. Hoc itaq; in usum ē bonum. ut co
medat quis et bibat et fruatur leticia ex
labore suo quo laborauit ipse sub sole.
numero dierū uite sue quos dedit ei d̄s.
Et hec ē pars illius. et omni homini cui
dedit d̄s diuicias atq; substantiā. potesta
temq; ei t̄bit ut comedat ex eis. et fruatur
parte sua. et letetur de labore suo.
hoc ē donum d̄i. Non enim satis rector
dabitur dierum uite sue. eo quod d̄s oc
cupet delicijs cor eius. **xiii.** **E**st et
aliud malū quod uidi sub sole. et quidem
frequens apud homines. Vir cui dedit
d̄s diuicias et substantiā. et honorē. et
nichil deest anime eius ex omnib; que

desiderat. nec tribuit ei potestatem deus ut
comedat ex eo. sed homo extraneus uorabit
illud. Hoc uanitas et magna miseria est.
Si genuerit quisquam centum liberos.
et uixerit multos annos. et plures dies
etatis habuerit. et anima illius non utatur
bonis substantiis suis. sepulturaque careat.
de hoc ego pronuncio quod melior illo
sit abortiuus. frustra enim uenit et
pergit ad tenebras. et obliuione delebitur
nomen eius. Non uidit solem neque
cognouit distantiam boni et mali. etiam
si duobus milibus annis uixerit. et non
fuerit profectus bonis. Nonne ad unum
locum properant omnia. Omnis labor
hominis in ore eius. sed anima illius
non impletur bonis. Quid habet amplius sa-
piens stultus. et quid pauper. nisi ut pergat
illuc ubi est uita. Melius est uidere quod
cupias. quam desiderare quod nescias. Sed
et hoc uanitas est et presumptio spiritus. Qui
futura est iam uocatum est nomen eius.
et scitur quod homo sit. et non possit con-
tra fortiores se in iudicio contendere. Ver-
ba sunt plurima. multa in disputando
habentia uanitatem. **xiii.** **Q**uid ne-
cesse est homini maiora se querere. cum
ignoret quid conducat sibi in uita sua.
numero dierum peregrinationis sue. et
tempore quo uelut umbra preterit. Aut
quis poterit ei indicare. quid post eum
futurum sub sole sit. Melius est nomen
bonum quam unguenta preciosa. et dies
mortis die natiuitatis. Melius est ire.
ad domum luctus. quam ad domum conuiuii.
In illa enim finis cunctorum ammonetur
hominum. et uiuens cogitat quid futu-
rus sit. Melior est ira risu. quia per tristi-
ciam uultus corrigitur. animus delinquit
tis. Cor sapientium ubi tristitia est. et cor

stultorum ubi leticia. Melius est a sapiente
corripitur. quam stultorum adulatione decipi.
quia sicut sonitus spinarum ardentium
sub olla sic risus stulti. Sed et hoc uanitas.
Calumnia conturbat sapientem. et perdit
robur cordis illius. Melior est finis orati-
onis. quam principium. Melior est patiens
arrogante. **Ne** uelox sis ad
irascendum. quia ira in sinu stulti requiescit.
Ne dicas. quid putas canse est quod priora
tempora meliora fuere quam nunc sunt.
Stulta est enim huiusmodi interrogatio.
Vtilior est sapientia cum diuicijs. et magis
predest uidentibus solem. Sicut enim pre-
git sapientia. sic pregit et pecunia. Hoc
autem amplius habet eruditio et sapientia.
quod uitam tribuunt possessori suo. Consi-
dera opera dei. quod nemo possit corrigere
que ille deseperit. In die bona fructus bonis.
et mala die prece. Sicut enim hanc sic
et illam fecit deus. ut non inueniat homo con-
tra eum iustas querimonias. Hoc quoque
iudi in diebus uanitatis meae. Iustus perit
in iusticia sua. et impius multo uiuit tem-
pore in malicia sua. Noli esse iustus mul-
tum. neque plus sapias quam necesse est. ne
obstupescas. Ne impie agas multum. et
noli esse stultus. ne moriaris in tempore
non tuo. Bonum est te sustentare iustum.
Sed et ab illo ne subtrahas manum tuam.
quia qui dominum timet nichil negligit. Sapi-
entia confortauit sapientem. super decem
principes ciuitatis. Non est enim iustus ho-
mo in terra. qui faciat bonum et non peccet.
Sed et cunctis sermonibus qui dicuntur ne ac-
commodes cor tuum. ne forte audias ser-
uum tuum maledicentem tibi. Scit enim
tua conscientia. quia et tu crebro maledix-
isti alijs. Cuncta temptaui in sapientia.
Dixi. sapientis efficiar. et ipsa longi recessit

a me. multo magis quā erat. Et alta
p̄funditas. quīs inueniet eam. **L**ustra
ui uniuersa animo meo ut scirem et
considerare et querere sapientiam et ra
tionē. et ut cognoscerem impietate stul
tia. et errorem imprudentium. & inue
ni amariore morte mulierē. quē laque
uatorū est. et sagena cor eius. uinci
la sunt manus illius. Qui placet dō
effugiet illam. qui autē peccator est
capiet ab illa. Ecce hoc inueni dixit eccl̄ia
stes unū et alterum. ut inuenirem ratio
nem quam ^{ad huc} querit anima mea. et n̄ inueni.
Solummodo hoc inueni. quod fecerit d̄s
hominē rectū. et ipse se infinitas misceat
questionibz. Quis talis ut sapiens est.
et quis nouit solutionē uerbi. **xvi.**

Sapientia hominis lucet in uultu eius.
et potentissimus facie illius commuta
bit. Ego os regis obseruo. et precepta iu
ramenti dī. Ne festines recedere a facie
eius. neq; p̄maneat in ope malo. q̄a om̄e
quod uoluerit faciet. et sermo illius po
testate plenus est. nec dicere ei quis quā
potest. quare ita facis. Qui custodit p̄
ceptum. non ex̄pietur quicquā mali.
Tempus et responsionē. cor sapientis in
telligit. Omni negotio tempus ē et opor
tunitas. et multa hominis afflictio. q̄a
ignorat preterita. et uentura nullo
scire potest nuncio. Non ē in hominis
dicatione phibere sp̄m. nec habet potesta
tem in die mortis. nec sinitur quiescere
in gruenre bello. neq; saluabit impietas
impiū. Omnia hec consideraui. et dedi
cor meum in cunctis opibz que fiunt
sub sole. Interdum dominat̄ homo ho
mini. in malū suum. Uidi impios se
putos. qui etiam cum adhuc uiuerent
in loco scō erant. et laudabant̄ i ciuitate

quasi iustoz opum. Sed et hoc uanitas.
xvii. **E**t enim quia n̄ p̄fertur cito co
tra malos sententia. absq; ullo timore filij
hominū p̄petrant mala. Attam ex eo quod
peccator centies facit malum. et p̄patien
tiam sustentatur. ego cognoui qd̄ erit bo
num timentibz d̄m. qui uerentur facie
eius. Non sit bonum impio nec plongetur
dies eius. sed quasi umbra transe
ant. qui non timent facie d̄m. Est et
alia uanitas que fit sup̄ terrā. **xvi.** **S**
iusti quibz multa pueniunt quasi opa
egerint impioz. et sunt impij qui ita
securi sunt. quasi iustoz facta habeat.
Sed et hoc uanissimū iudico. laudauī g
leticiā quod non ēēt hominū bonū sub so
le nisi quod comederet et biberet atq;
gauderet. et hoc solum auferret de la
bore suo. in diebz uite quos dedit ei do
minus sub sole. & apposui cor meum
ut scire sapientiā. et intelligerem disten
sionē que uersatur in terra. Est homo
qui diebz ac noctibz somnū oculis non
capit. et intelli. qd̄ omnū opum dī nul
lam possit homo inuenire rationē. eoz
que fiunt sub sole. et quanto plus labo
rauerit ad querendum. tanto minus in
ueniet. Etiam si dixerit sapiens se nosse.
non poterit reppire. Omnia hec tractaui
in corde meo. ut curiose intelligerem.

Sunt iusti atq; sapientes et opa. **xviii.**
eoz in manu dī. et tamen nescit homo
utrum amore an odio dignus sit. sed oīa
in futurū seruant̄ incerta. eo quod unū
sa eque eueniant iusto et impio. bono
et malo. mundo et immundo. immo
laici uictimas et sacrificia contempnen
ti. Sicut bonus sic et peccator. ut pui
rus. ita et ille qui uerum dixerat. Hoc
ē pessimum inter omnia que sub sole

fiunt. quia eadē cunctis eueniunt. Vnde
et corda filiorum hominum implentur ma-
licia. et contemptu in uita sua. et posthēc
ad inferos adducuntur. Nemo est qui semp
uiuat. et qui huius rei habeat fiduciam.
Melior ē canis uiuus leone mortuo. Viue-
tes enim sciunt se esse mortuos. mortui
uero nichil nouerunt amplius. nec habent
ultra mercedē. quia obliuioni tradita est
memoria eorum. Amor quoque et odium et
inuidia simul perierunt. nec habent partē
in hoc seculo. et in ope quod sub sole gerit.
Vade igitur et comede in leticia panē tuum.
et bibe cum gaudio uinū tuum. quia
deo placent opera tua. **O**mnino tempore
sint uestimenta tua candida. et oleum de
capite tuo non deficiat. **P**erfructe uita cum
uxore quam diligis. cunctis diebus uite in
stabilitatis tue. qui dati sunt tibi sub
sole omni tempore uanitatis tue. Hec
est enim pars in uita et in labore tuo.
quo laboras sub sole. Quodcumque potest
manus tua facere instanter operare. quia
nec opus nec ratio nec scientia nec sapi-
entia erunt apud inferos. quo tu properas.
Verti me alio. uidiq; sub sole. nec uelocium
esse cursū. nec fortium bellū. nec sapientium
panē. nec doctorum diuitias. nec artificum
grām. sed tempus casumque in omnibus. Nescit
homo finē suum. sed sicut pisces capiunt
homo. et sicut aues comprehendunt laqueo.
sic capiunt homines tempore malo. cum
eis ex templo supuenerit. hanc quoque uidi
sub sole sapientiam. et probauimus maximā. Cuius
tas parua et pauci in ea uiri. uenit contem-
tam rex magnus et uallauit eā. et trux-
itque munitiones per girum. et perfecta ē obli-
dio. inuentusque in ea uir pauper et sapiens.
liberauit urbē per sapientiam suam. et nullus
deinceps recordatur ē hominis illi pauperis.

& dicebam ego meliorem esse sapientiam forti-
tudine. Quomodo igitur sapientia pauperis con-
tempta ē. et uerba eius non sunt audita.
Verba sapientium audiunt in silentio. plus
quā clamor principis inter stultos. Me-
lior ē sapientia. quam arma bellica. et
qui in uno peccauit multa bona proderit.
xx. **M**ulsi morientes produnt suauitatem
linguenti. Preciosior est sapientia
et gloria parua ad tempus. stulticia. Cor sa-
pientis in dextera eius. et cor stulti in sinis-
tra illius. Sed et in uia stulti ambulans.
cum ipse insipiens sit. omnes stultos effi-
mat. Si spiritus potestatem habentis ascen-
derit super te. locum tuum ne dimiseris.
quia curatio cessare faciet peccata maxi-
ma. Est malum quod uidi sub sole. qua-
si per errorem egrediens a facie principis.
positus stultus in dignitate sublimi. et diuites se-
dere deorsum. Vidi seruos in equis. et prin-
cipes ambulantes. quasi seruos super terram.
xxi. **Q**ui fodit foueam incidet in
eam. et qui dissipat seipem mordebit eum
coluber. Qui transfert lapides affligetur
in eis. et qui scindit ligna uulnerabitur
ab eis. Si retisum fuerit ferrum. et hoc non
ut prius sed hebetatum fuerit. multo la-
bore exacuit. et post industriam sequitur
sapientia. **xxii.** **S**i mordeat serpens in
silentio. nichilominus habet qui occulte
detrahit. Verba oris sapientis gloria. et labia
insipientis precipitabit eum. Iniciū uer-
borum eius stulticia. et nouissimum oris illi
error pessimus. Stultus uerba multipli-
cat. Ignorat homo quid ante se fuerit.
et quod post futurum ē quis illi poterit indi-
care. Labor stultorum affliget eos. qui nesci-
unt in urbem pergere. **V**e terra cuius rex ē
puer. et cuius principes mane comedunt.
xxiii. **B**eata terra cuius rex nobilis.

et cuius principes uestiunt in tempore suo.
ad reficiendum et non ad luxuriam. In pigri-
cis humiliabitur contignatio. et in infir-
mitate manuum psallabunt domus. In risu
faciunt panem ac uinum. ut epulentur bibe-
ntes. et pecunie obediunt omnia. **xxiiii.**

In cogitatione tua regi ne detrahas. et in
secreto cubiculi tui ne maledixeris diuiti.
quia aures celi portabunt uocem tuam.
et qui habet penas annuntiabit senten-
tiam. **xxv.** **M**itte panem tuum super
transiuites aquas. quia post multa
tempora inuenies illum. In partem septem
ne non et octo. quia ignoras quid futu-
rum sit mali super terram. Si repleta fuerit
nubes. ymbrē supra terram effundent. Si
cecidit lignum ad austrum aut ad aquilo-
nem. in quocumque loco ceciderit ibi erit.
Qui obseruat uentum non seminat. et qui
considerat nubes numquam metet. Quomodo
ignoras que sit uia spiritus. et qua ratione
compingantur ossa in uentre pregnantis.
sic nescis opera dei qui fabricator est omnium.

Mane semina semen tuum. et uespere. **xxvi.**
ne cesset manus tua. quia nescis quid
magis oriatur hoc an illud. et si utrumque
simul melius erit. Dulce lumen et delecta-
bile est oculis uidere solem. Si annis mul-
tis uixerit homo et in omnibus his letatus
fuerit. meminisse debet tenebrosi tem-
poris. et dierum multorum. quia cum uenerint.
uanitates arguentur preterite. Letare ergo
uiuens in adolescentia tua. et in bono sit
cor tuum in diebus iuuentutis tue. et ambula
in uis cordis tui et in intuitu oculorum
tuorum. et scito quod per omnibus his addu-
cet te deus in iudicium. **xxvii.** **A**ufer
iram de corde tuo. et amoue maliciam
a carne tua. Adolescentia enim et uolup-
tas uana sunt. Memento creatoris tui

in diebus iuuentutis tue antequam ueniat
tempus afflictionis. et appropinquent
anni de quibus dicas non mihi placent.
antequam tenebrescat sol et luna. et stel-
le. et reuertantur nubes per pluuiam. quando
commouebuntur custodes domus. et nu-
tabunt iuri fortissimi. et ociose erunt
molentes inminuto numero. et tene-
brescent uidentes per foramina. et clau-
dent ostia in platea in humilitate
uocis molentis. et consurgent ad uo-
cem uolucris. et obsurdescent omnes
filie carminis. excelsa quoque timebunt.
et formidabunt in uia. **xxviii.** **F**lore-
bit amigdalum. impinguabitur locusta.
et dissipabitur capparis. quoniam ibi homo
in domum eternitatis sue. et circumbunt
in platea plangentes. antequam rupat
filius argenteus. et recurat uitta au-
rea et conterat ydria super fontem. et con-
fringatur rota super cystemam. et reuer-
tatur pulvis in terram suam unde erat.
et spiritus redeat ad deum qui dedit illum.
Vanitas uanitatum dixit ecclesiastes.
et omnia uanitas. Cumque esset sapi-
entissimus ecclesiastes. docuit populum
et enarrauit que fecerat. et inuestigas
composuit parabolas multas. Quasiuit
uerba utilia. et conscripsit sermones rectissimos
ac ueritate plenos. Verba sapientium ut
stimuli. et quasi clauis in altum defixi. que
per magistrorum consilium data sunt apostolo
re uno. His amplius fili mi ne requiras.
faciendi plures libros. nullus est finis. fre-
quensque meditatio carnis afflictio est. **xxix.**

Inem loquendi omnes pariter audiamus.
Deum time et mandata eius observa.
hoc est. omnis homo. et cuncta que fiunt
adducet deus in iudicium per omnia abscondita.
siue bonum siue malum sit. **Explicit**

liber ecclesiastes. Incipiunt cantica

canticorum. *Vox ec*

SCVLE
TURME

osculo oris sui.
quia meliora sūt
ubera tua uino.
fragrantia un
guentis optimis.

Oleum effusum nomen tuum. ideo adoles
centulę dilexerunt te. Trahe me post te.
curremus in odore unguentorū tuorū. Intro
duxit me rex in cellaria sua. Exultabimus et
letabimur in te. memores uberum tuorū
sup uinū. Recti diligunt te. *Vox synago*
ge. Sigua sum s; formosa filia iherlm. sic
tabernacula cedar. sicut pellis salemonis.
Nolite considerare me quod fusca si m. q̄a
decolorauit me sol. filij matris meę pug
nauerunt contra me. posuerunt me cu
stodem in uineis. uineā meam n̄ custodui.

Vox ecclie ad xpistum. Indica michi quē
diligat anima mea. ubi pascas. ubi cubes
in meridie. ne uagari incipiā per greges
sodaliū tuorū. *Vox xpi ad eccliam.* Si
ignoras te o pulchra inter mulieres. egre
dere et abi post uestigia gregum. et pas
ce edos tuos iuxta tabernacula pastōrū.
Equitatu meo in currib; pharaonis. assi
milaui te amica mea. Pulchre sunt gene
tis sicut turturis. collum tuum sic mon
lia. *Vox amicorū.* Mureculas aureas
faciemus tibi. ut miculatas argento.

Vox ecclie de xpo. Dum esset rex in accu
bitu suo. nard^{us} mea dedit odore suum.
Fasciculus myrrę dilectus meus michi.
inter ubera mea commorabit. Botrus
cypri dilectus meus michi. in uineis engad
di. *Vox xpi.* Ecce tu pulchra es ami
ca mea. ecce tu pulchra. oculi tui columbarū.

Ecce tu pulcher es dilecte mi et decorus. le
ctulus nr̄ floridus. tigna domorū nr̄arum
cedrina. laquearia nr̄a cypressina. *Vox xpi*
Ego flos campi. et lilium conualliu. Sicut
lilium inter spinas. sic amica mea inter fi
lias. *Vox ecclie.* Sicut malum inter ligna
siluarum. sic dilectus meus inter filios.
Sub umbra illius quā desiderabam sedi. et
fructus eius dulcis gutturi meo. Introduxit
me rex in cellam uinariā. ordinauit in me
caritatē. Fulete me florib; stipate me malis.
quia amore languco. Leua eius sub capite
meo. et dextera illius amplexabitur me.

Vox xpi. Adiuro uos filie iherlm p̄capre
as ceruos. scamporū. ne suscitatis neq; cui gi
lare faciatis dilectā. quoadusq; ipsa uelit.

Vox ecclie. *Vox dilecti mei.* Ecce iste ue
nit saliens in montib; transiens colles.
Similis ē dilectus meus capree hinnuloq;
ceruorū. En ipse stat post parietē nr̄m.
respiciens p̄ fenestras. p̄spiciens p̄ cancello.
Et dilectus meus loquit michi. Surge p̄pe
ra amica mea. columba mea. formosa mea.
et ueni. Jam enim hyemps transiit. imber
abiit et recessit. flores apparuerunt in
terra. tempus putationis aduenit.

Vox turturis audita ē in terra nr̄a. Ficus
prulit grossos suos. uineę florentes dede
runt odorem suū. *Vox xpi.* Surge ami
ca mea. speciosa mea et ueni. columba mea.
in foraminib; petre. in cauerna macerie.

Ostende michi faciem tuā. sonet uox tua
in aurib; meis. *Vox enim tua dulcis.* et fa
cies tua decora. *Vox xpi aduers^{us} hereses.* Ca
pite nobis uulpes paruulas. que demoli
untur uineas. Jam uinea nr̄a floruit. *Vox*
ecclie. Dilectus meus michi et ego illi.
qui pascet inter lilia. donec aspiret dies. et
inclinatur umbre. Reuertere similis esto
dilecte nr̄i capree aut hinnulo ceruorū.

sup montes betbel. **Vox ecclesie electe de gen-
tibz.** In lectulo meo pnoctes. quesiui quem
diligit anima mea. Quesiui illū. et n̄ inueni.
Surgam et circuibō ciuitatē. / puicos et pla-
teas queram quē diligit anima mea. Que
sui illum. et n̄ inueni. Inuenerunt me uigi-
les. / qui custodiunt ciuitatē. **Ecclesia de xpō
dicit.** Num quē dilexit anima mea uidi-
stis. / Paululum cū ptransissē eos. / inueni
quē diligit anima mea. Tenui eum ne di-
mittam. / donec introducā illum in domū
matris meę. et in cubiculū genitricis meę.
Vox xpi. Adiuro uos filie iherlm. p capre
as ceruosq; campoz. / ne suscitatis neq;
cingulare faciatis dilectam. donec ipsa ue-
lit. **Synagoga de ecclesia.** Que est ista que
ascendit p desertum sicut iurgula fumi.
ex aromatz myrre et thuris. et unū si-
pulueris pigmentary. **Vox ecclesie.** In
lectulum salomonis sexaginta fortes am-
bunt ex fortissimis isrl. / omnes tenentes
gladios & ad bella doctissimi. Unūq;
etis sup femur suum. / propter timores
nocturnos. **xpc ecclesie dicit.** Feculum fecit
sibi rex salemon de lignis lyban. Colum-
nas eius fecit argenteas. / reclinatorium
aureum. / ascensum purpureū. Media
caritate constrauit. / propter filias iherlm.
Vox ecclesie de xpisto. Egredimini filie syon
et uidete regem salomonē. in diademate q̄
coronauit eum mater sua. in die desponsa-
tionis illius. et in die leticie cordis eius.
Vox xpi ad ecclesiam. Quam pulchra es ami-
ca mea quam pulchra es. / oculi tui colum-
barum. / absq; eo quod intrinsec⁹ latet. / lapil-
li tui sicut gressu caprarū. / que ascenderunt
de monte galaad. Dentes tui sicut gressu
con-
sariū que ascenderunt de lauachro. / omnes
gemellis fratribz. et sterilibz non est inter-
cas. Sicut uitta coccinea labia tua. et

eloquium tuū dulce. Sicut fragmen mali pu-
nici. ita gressu tue. / absq; eo quod intrinsec⁹
latet. Sicut turris dauid collū tuum. / que
edificata ē cum ppugnaculis. Mille clipei
pendent ex ea. / omnis armatura fortium.
Duo ubera tua sicut duo hinnuli capree
gemelli. / qui pascunt in lilijs donec asperit
dies et inclinent umbre. Vada ad montē
myrre. et ad collem thuris. Tota pul-
chra es amica mea. et macula non ē in te.
**Veni de lybano sponsa mea. ueni de lyba-
no ueni.** Coronaberis de capite amana. de
uerace sanir et hermon. / de cubilibz sconiū
de montibz pardozū. Vulnerasti cor meū
soror mea sponsa. uulnerasti cor meum.
in uno oculoꝝ tuoz. et in uno crine colli-
tui. Quam pulchre sunt mamme tue so-
ror mea sponsa. / pulchriora ubera tua uino.
et odor unguentozū tuoz sup omnia a-
romata. Fauis distillans labia tua spon-
sa. mel et lac sup lingua tua. et odor ue-
stimentozū tuoz sicut odor thuris. Floꝝ
conclusus soror mea sponsa. / hortus con-
clusus. fons signatus. Emissiones tue
paradyus malozū punicoz. / cum pomoz
fructibz. Cypri cum nardo. nardus et cro-
cus. fistula et cynamomū. cum unūsis
lignis lybani. Mirra et aloē. cum omibz
primis unguentis. Fons hortorum. pute-
us aquarū uiuentiū. / que fluunt impetu
de lybano. **xpc ecclesie dona sp̄s tribuit.**
Surge aquilo et ueni auster. / pfla hor-
tum meū et fluent aromata illi. **Ecclesia
de xpō** Veniat dilectus meus in hortū
suū. / ut comedat fructū pomoz suoz.
xpc dicit. Veni in hortū meū soror
mea sponsa. / messu mirram meā cum
aromatibz meis. Comedi fauū cū melle
meo. / bibi uinū meū cum lacte meo. **xpc
ad aplōs dicit.** Comedite amica. bibite et

80.
inebriamini carissimi. Ego dormio. et cor
meum uigilat. **Vox ecclesie.** Vox dilecti mei
pullantis. Apl. michi soror mea. amica me
a. columba mea. immaculata mea. quia
caput meum plenum est rore. et cincinni
mei guttas nocturnum. Exspoliaui me tuni
ca mea. quomodo induar illa. Laui pedes
meos. quomodo inquinabo illos. **Vox ecclesie**
de xpo. Dilectus meus misit manum suam
per foramen. et uenter meus ut creminuit
ad tactum eius. Surrexi ut apperirem
dilecto meo. Manus mee stillauerunt
myrram. digiti mei pleni myrra
prebatissima. Pessillum ostii apertum dilecto
meo. at ille declinauerat atque transierat.
Anima mea liquefacta est ut loquutus est.
Quesiui. et non inueni illum. uocaui. et non
respondit michi. Inuenerunt me custo
des qui circumueunt ciuitatem. percusserunt
me et uulnerauerunt me. tulerunt pal
lum meum in custodes murorum. Adiuro
uos filie iherusalem. si inueneritis dilectum
meum. ut nuntiatis ei quia amore lan
gueo. **Vox synagoge.** Qualis est dilectus
tuus ex dilecto. o pulcherrima mulierum.
Qualis est dilectus tuus. ex dilecto. quia sic
adiuastis nos. **Vox ecclesie ad synagogam dx.**
Dilectus meus candidus et rubicundus.
electus ex milibus. Caput eius aurum opti
mum. come eius sicut elatx palmarum. nigre
quasi cornu. Oculi eius sicut columbe
super riuulos aquarum. que lacte sunt
longe. et resident iuxta fluentia plenissima.
Genes illius sicut arcole aromatum. consue
ti pigmentariis. Labia eius lilium distil
lantia myrram primam. Manus eius tornati
les auree. plene iacinctis. Venit eius eburi
neus. distinctus saphiris. Crura illius co
lumne marinores. que fundantur sunt
super bases aureas. Species eius ut lybani.

electus ut cedri. Guttur illius suauissimum.
et totus desiderabilis. Talis est dilectus meus
et iste est amicus meus. filius iherusalem. **Vox sy
nagoge ad ecclesiam.** Quo abiit dilectus
tuus. o pulcherrima mulierum. Quo de
clinauit dilectus tuus. et quersum eum
tecum. **Vox ecclesie.** Dilectus meus descendit
in hortum suum. ad areolam aromatum. ut
pascatur in hortis. et lilia colligat.
Ego dilecto meo et dilectus meus michi
qui pascetur inter lilia. **Vox xpi ad ecclesiam.**
Pulchra es amica mea. suauis et decora
sicut iherusalem. terribilis ut castrorum acies
ordinata. Auerte oculos tuos a me. quia
ipsi me auolare fecerunt. Capilli tui sicut
grex captiuus. que apparuerunt de gala
ad. Dentis tui sicut grex ouium. que ascen
derunt de lauacrum. Omnes gemellis fetibus.
et sterilibus non est in eis. Sicut cortex mali
pumice. ^{sic} genes tue. absque oculis tuis. Sex
aginta sunt regine et octoginta concu
bine. et adulescentularum non est numerus.
Vna est columba mea perfecta mea. una est
matri sue. electa genitrici sue. Viderunt
illam filie. et beatissimam predicauerunt.
regine et concubine. et laudauerunt eam.
Vox synagoge mirantis ecclesie. Que est ista que
progrederetur quasi aurora consurgens. pulchra
ut luna. electa ut sol. terribilis ut castrorum
acies ordinata. **Vox ecclesie ad synagogam.**
Descendi ad hortum nucum ut uidere poma
conuallis. ut inspicere si florisset uinea.
et germinassent mala pumice. **Vox synagoge**
respondit ad ecclesiam. Hescui. anima mea
conturbauit me. propter quadrigas
aminadab. **Vox consolatoria ecclesie ad sy
nagogam.** Reuertere reuertere sinamitis.
reuertere. reuertere. ut intueamur te. **Vox**
synagoge. Quid uidebis in sinamitis.
nisi choros castrorum. **Vox xpi ad ecclesiam.**

Quā pulchri sunt gressus tui in calcamētis.
filia principis. Juntura femōꝝ tuōꝝ sicut
monilia. que fabricata sunt manu arti-
cis. Umbilicus tuus crater tornātis.
numquā indigens poculis. Uenter tuus
sicut aceruus tritici. uallatus hilijs. Duo ube-
ra tua sicut duo hinnuli gemelli capree.
Collum tuus sicut turris eburnea. Oculi
tui sicut piscine in efebōꝝ que sunt in
porta filie multitudinis. Nasus tuus si-
cut turris lybani. que respicit contra dama-
cum. Caput tuum ut carmel. et comes
capitis tui sicut purpura regis iuncta ca-
nālibz. Quā pulchra es et quā decora
carissima in delicijs. Statua tua assimi-
lata ē palme. et ubera tua botris. **Vox p-**
ximi. Qui ascendam in palmā. apprehendā
fructus ei. et erunt ubera tua sicut botri
uinee. et odor oris tui sic maloy punicoy.
Guttur tuus sicut uinum optimū. **Ecclesia**
ad xpm. dicit. Dignum dilecto meo ad
potandum. labijs q; et dentibz illi ad ru-
minandum. Ego dilecto meo. et ad me
conūfio ei. Veni dilecte mi egrediamur
in agrū. commoremur in uillis. Mane sur-
gamus ad uineas. uideamus si floruit
uinea. si flores fructus parturiunt. si
floruerunt mala punica. ibi dabo tibi
ubera mea. Mandragore dederunt odo-
rem in portis nr̄is. Omnia poma noua
et uetera dilecte mi seruauit tibi. **Vox pat-**
archarum de x. Quis in det te frēm
meum sugentē ubera matris mee. ut
inueniā te foris et deosculer. et iam ne-
mo me despiciat. Apprehendam te
et adducā in domū matris mee. Ibi me
docebis. et dabo tē poclū ex uino gdr̄ito.
et mustū maloy granatoy meorum.
Leua ei sub capite meo. et dextera illi
amplexabit me. **Vox xpi.** Adiuro uos

filie iherlm̄. ne suscitatis. et e uigilare faciatis
dilectā. donec ipsa uelit. **Vox synagoge**
de ecclesia. Que est ista que ascendit de de-
serto delicijs affluens. inmixta sup dilectū
suū. **Vox xpi ad synagogam.** Sub ar-
bore malo suscitauit te. ibi corrupta ē mā-
tua. ibi uolata est genitrix tua. **Ecclesia ad**
xpm. Pon t me ut signaculū sup cor tu-
um. ut signaculū sup brachium tuū. q̄a
fortis est ut mors dilectio. dura sicut in-
ferri emulatio. Lampades eius. lampades
ignis atq; flammarū. Aquę multę n̄ po-
tuerunt extinguere caritatē. nec flumina
obruent illā. Sideret homo omnē
substantiā dom⁹ sue p dilectione. quasi
nichil despiciet eum. **Vox xpi de primi-**
tua ecclesia. Soror nr̄a parua. et ubera non
habet. quid faciemus sorori nr̄e. in die
quando alloquenda ē. **Xpc sibi respon-**
dit. Si murus ē edificemus sup eam pro-
pugnacula argentea. si ostiū ē. compin-
gamus illud tabulis cedrinis. **Vox eccle-**
ie. Ego mur⁹ et ubera mea sicut turris. ex
quo facta sum coram eo q̄si pacē reppe-
riens. **Vox synagoge.** Uinea fuit paci-
co mea que habet populos. tradidit eam
custodibz. Vir affert p fructu eius mille
argenteos. **Vox xpi.** Uinea mea coram
me ē. Mille tui pacifici. et ducenti his q
custoduunt fructus ei. **Vox x ad ecclesiam.**
Que habitas in hortis amici auscultant.
facine audire uocē tuā. **Vox eccle ad x**
de ei diuinitate incomprehensibili. Fuge
dilecte mi. et assimilare capree hinnuloq;
certoy sup montes aromatum.

Explicunt cantica canticorum.

Incipiunt capitula libri sapientia.

I De diligenda iusticia.

II Sapientia in maluolā aīam n̄ introibit.

III Custodiendū amurmuratione et detractione.

- III. De cogitationibus impiorum.
 IV. De consilio iudeorum aduersus xpm.
 V. De sanctis mribz. **S** felicitate uirginu.
 VI. Qdum ppy scdm que gesserunt recipient. et de
 VII. Filij adulterum in consummati erunt.
 VIII. De dormientibz in xpo n lugendis.
 IX. De rtoz adus psequutores futura stantia.
 X. Item de mribz qd in ppetuum uiuent.
 XI. De iudicibus terre.
 XII. Concupiscendos sermones sapientie.
 XIII. Per incorruptione ppetuari ad dm.
 XIV. De ppetuo natiuitatis ortu salomonis.
 XV. Salomone accepisse spm sapientie.
 XVI. Sapientiam ubiqz attingere.
 XVII. Sapientia attingit a fine usqz ad finem.
 XVIII. Qd continens ee nemo possit nisi ds dec.
 XIX. Salomon orat accipe sapientiam.
 XX. Per sapiam sanatos omis qui placuerunt do.
 XXI. Per sapiam eductu pplm isrl de egipto.
 XXII. De sanctis martiribz. **S** sunt.
 XXIII. Qd delinquenti ppto utrices bestie immisse.
 XXIV. Qdante dm sunt oia tanqua gutta rois.
 XXV. Qd spe ses suauis sit in omnibz.
 XXVI. P auentia di dare locu penitentie peccatoribz.
 XXVII. Bonitate di cogitanda ispana miam eius.
 XXVIII. De ydolatriis.
 XXIX. De querentibus dm in opibz eius.
 XXX. De deididum ydolatrie errore.
 XXXI. Quid in misericordia ds disponat omnia.
 XXXII. De adiuuantibz ydolor. rde cultoribz eorum.
 XXXIII. I dolatrie causa nefanda omia introducta.
 XXXIV. Qd misericordia dmi sanauerit iustos.
 XXXV. Qd mortis r uite solus dms hat potestate.
 XXXVI. Subsannat inuentores ydolatrie.
 XXXVII. De dno esam delectamg pto tunc se.
 XXXVIII. De creatura do factori suo deseruiat.
 XL. Qd sermo dmi pascit credentes in se.
 XLI. Magna ee di iudicia et inenarrabilia.
 XLII. Presumptio seua turbat conscientiam.
 XLIII. Qd scis mri tenebz egipti lux non defuit.

- XLIII. De nocte q pculsit ds pmo genita egipti.
 XLV. Qd moyses n uirtute corporis s fide et
 opatione reducere pplm de egipto.
 XLVI. Qualiter sc filij isrl de egipto educti.
 XLVII. Qualiter ppls desiderauit carnes. et ac
 cepit coturnices. **S** eduxit de egipto.

XLVIII. Quod magnificauerit dms pplm suu que

MIGITE

iusticiam. q
iudicatis ter
ram. Sentate
de dno in bo
nitate et in
simplicitate

cordis querite illu. qm inuenit ab his qui n
temptant illum. apparet aut eis q fide ha
bent in illu. Puerse eni cogitationes sepa
rant a deo. pbata aut uire corripit insipi
entes. **II.** **Q**m in maluiola anima
n introibit sapientia. nec habitabit in corpo
re subdito peccatis. Scs eni spe discipline
effugiet fictu. et auferet se a cogitationibz
que sunt sine intellectu. et corripet a supuen
iente iniquitate. Benigni e eni spe sapientie
et n liberabit maledictum a labijs suis.
qm renu illi testis e ds. et cordis ei ser
uator e uer. et lingue illi auditor. qm spe
dmi repleuit orbem terrarum. et hoc quod
continet omia scientia habet uocis. Prop
ter hoc q loquit iniqua. n potest latere.
nec pteriet illum corripiens iudiciu. In co
gitationibz eni impij interrogatio erit. ser
monu aut illi auditio ad dnm ueniet.
ad correptione iniquitatu illi. qm auris
reli audit omia. et tumultu murmurati
onu n abscondet. **III.** **C**ustodite g
uos a murmuracione que nichil pdest. et
a detractione parite lingue. qm responsu
obscurum inuacu n ibit. Os aut quod

mentē occidit animā. Solus zelare mor-
te in errore uite uite. neq; acquiratis pōi-
tionē in opib; manuū urarum. qm̄ d̄s mor-
te n̄ fecit. nec letat̄ in pōitione uiuorū
Creauit enī ut essent om̄ia. et sanabiles
fecit nationes orbis terrarū. et n̄ ē in illi
medicamentū exterminij. nec inferorū re-
gnum in terra. **I**usticia enī ppetua et uir-
mortalis ē. impū autē manib; et uerbis
accersierunt illā. et estimantes illā ami-
cam deflexerunt. et sponſiones posuerūt
ad illā. qm̄ digni sunt q̄ sunt ex parte
illius. **1111.** **D**ixerunt enī apud se cogitan-
tes n̄ recte. exiguū et cum tedio ē temp̄
uite n̄re. et n̄ est refrigeriū in fine ho-
minis. et n̄ ē qui agnūt sit reuerſus ab
inferis. q̄a ex nichilo nati sumus. et post
hec erim̄ tanqm̄ n̄ fuerimus. qm̄ sum̄
afflat̄ ē in narib; n̄ris. et sermo ſcintil-
lę ad cōmouendū cor n̄rū. qm̄ extinct̄
cuius erit corpus n̄rū. et sp̄s diffundet̄
tanquā mollis aer. et tranſiet uita n̄ra
tanquā uestigia nubis. et ſicut nebula di-
ſoluet̄ que fugata ē ā radijs ſolis. et calore
illius aggrauata. et nom̄ n̄rū obliuionē
accipiet p temp̄. et nemo memoriā habebit
opum n̄rorum. **V**mbre enī tranſit̄ est
temp̄ n̄rū et non ē reuerſio finis n̄ri. qm̄
conſignata ē et nemo reuertet̄. **V**enite ḡ
et ſtuamur bonis que ſunt. et utamur
creatura tanquā in uiuentate celeriter.
Vino p̄cioſo et unguentis nos impleam̄.
et n̄ pretereant nos ſlos temporis. **C**oronem̄
nos roſis ante quā marceſcant. nullū pra-
tū ſit qd̄ n̄ p̄tranſeat luxuria n̄ra. nemo
ur̄m ſit ex ſors luxurie n̄re. **V**biq; lin-
guam̄ ſigna leticie. qm̄ hec eſt pars n̄ra.
et hec eſt ſors. **O**pprimam̄ pau-
pem iuſtū. et n̄ parcam̄ uiduū. nec uete-
ram reuertam̄ canos multa temporis.

Sic autē fortitudo n̄ra lex iniuſticie. **Q**d
infirmum eſt enim inutile inuentū. **C**u-
cumueniam̄ ḡ iuſtū. qm̄ mutalis ē nobis.
et contrariū eſt opib; n̄ris. et impropereat
nobis peccata legis. et diffamat in nos
peccata diſcipline n̄re. **P**romittit ſe ſci-
entiā d̄i habere. et filiū d̄i ſe nominat.
Factus ē nob̄ in traductionē cogitationū
n̄rarum. grauiſ ē nobis etiā ad uidendū.
qm̄ diſſimilis ē alijs uita illius. et imuta-
te ſunt uis ei⁹. **T**anquā nugāces estima-
ty ſum⁹ ab illo. et abſtinet ſe ā uis n̄ris
tanquā ab immundicijs. et preſert nouiſ-
ſima iuſtorū. et gloriatur patrē d̄m ſe ha-
bere. **V**ideam⁹ ḡ ſi ſermones illius ueri
ſunt. et temptem⁹ que uentura ſunt illi.
et ſciem⁹ que erunt nouiſſima illius.
Sic enim ē uer⁹ fili⁹ d̄i ſuſcipiet illū. et li-
berabit eum de manu contrariorū. **C**on-
tumelia et tormēto introgem⁹ illū. ut
ſciam⁹ reuerentiā illius. et p̄bem⁹ paciēti-
am illius. **M**orte turpiſſima condempnem⁹
illum. erit enī ei reſpect⁹ ex ſermonib⁹
illius. **H**ec cogitauerunt. et errauerunt.
Excecauit enī illos malicia ipſorū. et neſ-
cierunt ſacramenta d̄i. neq; mercedē ſpe-
rauerunt iuſticie. nec iudicauerunt ho-
norē animarū ſcā. qm̄ d̄s creauit ho-
minē inextimabile. et ad imaginē ſue
ſimilitudinis fecit illū. **I**nuidia autē
diaboli mors introiuit in orbem terrarū.
Imitant̄ aut̄ illū. qui ſunt ex parte illius.
Vſtorū autē anime in manu d̄i ſūt. **VI.**
et n̄ tanget illos tormētū mortis. **V**ſi
ſunt oculis inſipientiū mori. et estimata
ē afflictio eorū illoꝝ. **E**abſtinere ito abiit in
extimū. et qd̄ a nob̄ ē extimū. illi aut̄ ſit in
pace. **E**t ſicorā hominū tormēta paſſi ſūt.
ſpes illoꝝ immortalitate plena ē. **I**n pau-
cis uexati. in multis bene diſponentur.

qm̄ d̄s temptauit illos. et inuenit illos
 dignos se. Tanguā aurū in fornace p̄ba
 uit illos. et quasi holocaustū hostie acce
 pit illos. et in tempore erit respectus il
 loz. fulgebunt iusti. et tanguā scintille
 in harundinetis discurrent. Judicabunt
 nationes et dominabuntur populis. et regna
 bit dñs illoz in p̄pectuū. Qui confidunt
 in dñō intelligunt ueritatē. et fideles in
 dilectione acquiescent illi. qm̄ donum et
 pax ē electis illius. **vii.** **I**mpij autē
 scdm̄ que cogitauerunt correptionē habe
 bunt. qui neglexerunt. et a dñō recesserunt.
 Sapientia enī et disciplinā qui abiit in se
 lux ē. et uacua ē spes illoz. et labores
 sine fructu. et inhabitabilia opa illoz s̄c.
 Mulieres illoz insensate sunt. et nequis
 simi filij eoz. Maledicta creatura eoz. qm̄
 felix sterilis et icoinquinata. que n̄ sci
 uit thori in delicto. habebit fructū in
 respectione animarū sc̄arū. et spado q̄
 n̄ opatus ē p̄ manū suas iniquitatē. nec
 cogitauit aduers⁹ dñm nequissima. Dabit
 enim illi fidei donū electū. et sors in tē
 plo dñi acceptissima. Bonoz enim laboz
 glorios⁹ ē fructus. et que non concedit rapax
 sapientiē. **viii.** **F**ilij autē adulteroz
 in consummatione erunt. et ab iniquo tho
 ro semen exterminabit. Et si quidē longe
 uitx erunt. in nichilū computabunt. et
 sine honore erit nouissima senectus illoz.
 & si celerius defuncti erunt n̄ habebūt
 spem. nec in die agnitionis alloquutionē.
 Nationes enī inique. dux s̄c consummati
 onis. O quā pulchra ē casta generatio cū
 caritate. Immortalis enī ē memoria illi.
 qm̄ et apud dñm nota ē. et apud homines.
 Cum p̄sens ē uitant illā. et desiderant
 eam cū seduxerit. et in p̄pectuū coronata
 triumphat. incoinquinatorū certaminū

premiū uincens. Multigena autē impiorū
 multitudo n̄ erit utilis. et spūria utilitā
 mina n̄ dabunt radices altas. nec stabile
 firmitatū collocabunt. & si in ramis in tē
 pore germinauerunt. infirmiter posita a uen
 to cōmouebunt. et a numeritate uentoz
 eradicabunt. Confringent enim rami in con
 summati. et fructus illoz inutiles. et acer
 bi ad manducandum. et ad nichilū apti.
 Et iniquis enim omnes filij qui nascuntur
 testes sunt nequicię aduersus parentes.
 in interrogatione sua. **viii.** **I**ustus autē
 si morte preoccupat⁹ fuerit. in refrigerio
 erit. Senect⁹ enim uenerabilis ē. n̄ diutina.
 neq; numero annoz computata. Cam enī
 sunt sens⁹ hominis. et etas senectutis uita
 unmaculata. Placens dō factus dilectus.
 et uiuens int̄ peccatores translat⁹ ē. Rapt⁹
 ē ne malicia mutaret intellectū illi. aut
 fictio deciperet animā illi. Fascinatio enī
 nugacitatis obscurat bona. et in stantia
 concupiscentię transuertit sensū sine malicia.
 Consummat⁹ in breui. expleuit tempora
 multa. propter hoc p̄petrauit educere illū
 de medio iniquitatis. Populi autē uidentes
 et n̄ intelligentes nec ponentes in p̄cordijs
 talia. qm̄ grā dī et misericōdia in sc̄os illi.
 et respectus in electos illi. Condemnat
 autē iustus mortuus. uiuos impios. et ui
 uent⁹ celer⁹ consummata longam uitā
 iniusti. Videbunt enim finē sapientis. et
 n̄ intelligent quid cogitauerit de illo d̄s.
 et quare munerit illū dñs. Videbūt enī
 et contempnent. illos autē dñs iridebit.
 Et erunt posthēc decedentes sine honore.
 & in contumēcia int̄ mortuos in p̄pectuū.
 qm̄ dirumpet illos flatus sine uoce.
 et cōmouebit illos a fundamentis. et usq;
 ad supremū desolabunt. et erunt ge
 mientes. et memoria illoz piet. Venient

in cogitatione peccatorum suorum timidi. et tra-
ducent illos ex aduerso iniquitates ipsorum. **x**

Tunc stabunt iusti in magna constantia
aduersus eos qui se angustiauerunt. et
qui abstulerunt labores illorum. Videntes tur-
babuntur timore horribili. et mirabuntur
in subitatione insperata salutis. dicentes
intra se penitentiam agentes. et pre angus-
tia spiritus gementes. Hi sunt quos habuimus
aliquando in derisum. et in similitudi-
nem mypperii. Nos insensati uitam illorum esti-
mabamus insaniam. et sine illorum sine ho-
nore. Quoniam ergo computati sunt inter filios
dei. et inter sanctos socios illorum est. Ergo eriaui-
mus a uia ueritatis. et iusticie lumen non luxit
nobis. et sol intelligentie non est ortus nobis.
Lassati sumus in uia iniquitatis et perditionis.
et ambulauimus uias difficiles. uiam autem domini
ignorauimus. Quid nobis profuit superbia. aut
diuiciarum iactantia quid contulit nobis.
Transferunt omnia illa tamquam umbra. et
tamquam nuncius precurrens. et tamquam nauis
que pertransit fluctuantem aquam. cui cum
pertransierit non est refugium inueniri. neque se-
mita carine illi in fluctibus. aut alius que
transuolat in aere. nullum inuenit argum-
tum itineris illi. sed tantum sonitus est alarum
uerberans leuem uentum. et scandens per uiam
itineris aerem. commotus alis transuolauit.
et post hoc nullum signum inuenit itineris
illius. aut tamquam sagitte misse in locum
destinati. diuisus aer continuus in se reclusus
est. ut ignoret transire illi. sic et nos nati
continuo defluimus esse. et uirtutis quidem
signum. ualuum ostendere. in malignitate
autem nostra consumpta sumus. Talia dixerunt
in inferno hi qui peccauerunt. quoniam spes impij
tamquam lanugo est que a uento tollit. et tan-
quam spuma gracilis que a pcella dissipatur.
et tamquam fumus qui a uento diffusus est.

et tamquam memoria hospitis unius diei pretere-
cuntis. **xi** **I**psi autem in perpetuum
uiuunt. et apud dominum est merces eorum. et cogi-
tatio illorum apud altissimum. Ideo accipiant
regnum decoris. et diademata speciei de ma-
nu domini. quoniam dextera sua teget eos. et bra-
chio suo defendet illos. Accipiet armaturam
zelus illius. et armabit creaturam ad ultionem
inimicorum. Induet per torace iusticiam. et ac-
cipiet per galea iudicium certum. Sumet
scutum inexpugnabile equitatis. acuet autem
duram iram in lanceam. et pugnabit cum
illo orbis terrarum contra insensatos. Ibiunt
directe emissiones fulgurum. et tamquam
abene curuato arcu nubium extermina-
buntur. et ad certum locum insilient. et a pe-
triosa ira plene eructentur grandines. et
scandescet in illos aqua maris. et flumina
concurrent ducere. Contra illos stabit
spiritus uirtutis. et tamquam turbo uentus diui-
det illos. et ad heremum perducet omnem ter-
ram iniquitatis. et malignitas euerget sedem
potentium. Melior est sapientia quam uires.
et uir prudens magis quam fortis. **xii**
Audite ergo reges et intelligite. discite iudi-
ces finium terre. Prebete aures. uos qui con-
tinetis multitudines. et placetis uobis
in turbis nationum. quoniam data est a domino po-
testas uobis et uirtus ab altissimo. qui inter-
rogabit opera uestra. et cogitationes scruta-
bitur. quoniam cum eccis ministri regni illi
non recte iudicastis. neque custodistis legem ius-
ticie. neque secundum uoluntatem dei ambula-
stis. Horrende et cito apparebit uobis.
quoniam iudicium durissimum his qui presunt
fiet. Exiguo enim concedit misericordia. poten-
tes autem potentia tormenta patient. Non
enim subtrahet personam cuiquam dominus. nec
uer ebrius magnitudinem cuiquam. quoniam pu-
sillum et magnum ipse fecit. et equaliter

cura ē illi p omnibz. fortioribz autē fortior
instat cruciatio. Ad uos g reges sunt hi
sermones mei / ut discatis sapientiā. et n̄
excedatis. Q enī custodierint iusticiā iuste
iustificabunt / et qui didicerint ista in
uenient quid respondeant. **xiii.** **C**on
cupiscite g sermones meos / diligite illos et
habebitis disciplinā. Clara ē & que nūq̄m
marcescet sapientiā. et facile uidet ab his
qui diligunt eā / et inueniet ab his qui
querunt illā. Preoccupat qui se cūpiscit /
ut illis se prior ostendat. Q de luce ui
gilauerit ad illā n̄ laborabit assidentē
enī illā in foribz suis inueniet. Cogita
re g de illa sensus ē consummat / et q̄
uigilauerit propter illā cito erit securus.
Qm̄ dignos seipsa circūit querens. et in
uijs ostendit se illis hylarē / et in
omni **prudentia** occurret illis.
Iniciū enim illi uerissima ē disciplinē
cūpiscētia. Cura g disciplinē dilectio ē /
et dilectio custodia legū illi ē. Custodi
tio autē legū / consummatio incorrup
tionis ē. **xiiii.** **I**ncorruptio autē / facit
ēē pximum dō. Concupiscētia itaq; sa
pientiē / adducit ad regnū ppetuum. Si
g delectamini sedibz et stēmatibz reges
populi / diligite sapientiā ut in ppetuū
regnetis. Diligite lūm iustitiae / om̄s qui
p̄stis populis. Quid ē autē sapientiā
et quēadmodū facta sit referā. et n̄ absco
dam a uob sacramēta dī / sed ab inicio
natiuitatis inuestigabo. et ponā in lucē
scientiā illi. et n̄ preteribo ueritatē. neq;
cum inuidia tabescente iter habebō /
qm̄ talis n̄ erit particeps sapientiē. Mul
tatio autē sapientiū sanitas ē orbis tē
rum / et rex sapiens. populi stabilimētū ē.
Ergo accipite disciplinā p sermones meos.
et pderit uob.

xv. **S**um
quidē et ego mortalis homo similis om̄ibz
et ex genere terreno illi qui prior fictus
ē. / et inuentre matris figuratus sū caro.
Decem mensiū tempore coagulat sū in san
guine. ex semine hominis et delectamēto
somni conueniente. et ego nat' accepi cō
munē aerē. et in similitē factā decidi tēā.
Primā uocē simile enūsi om̄ibz plorans.
in inuolumentis nutrit' sum et curis mag
nus. Hēno enī ex regibz habuit aliud nati
uitatis iniciū. Unus g introit' ē om̄ibz
ad uitam. et similis exitus. **xvi.** **P**rop
ter hoc optaui et dat' ē in sens. et in
uocaui. et uenit in me sp̄s sapientiē. &
p̄posui illā regnis et sedibz. & diuicias
nichil ēē dixi in comparatione illi. Nec cō
paraui illi lapidē preciosū. qm̄ omē aurū
in comparatione illi barena ē erigua. et tā
quā lutū estumabit' argentū in cōspectu il
li. Sup salutē et speciē dilexi illā. et p̄po
sui p luce habere illā. qm̄ inextinguibile
ē lūm illi. Venerunt autē in om̄ia bona
partē cū illa. et innumerabilis honestas
p man' illi. Et letat' sum in om̄ibz. qm̄
antecedebat me ista sapientiā. et ignorabā
qm̄ horū omniū mat' est. Quā sine ficti
one didici. et sine inuidia cōmunico bonis
illi. et honestatē illi n̄ abscondo. Infinit' enī
thesaur' ē hominibz / quo q̄ usi sunt.
participes facti sunt amicitiae dī. propter
disciplinē dona cōmendati. Nichi autē dedit
dōs dicere ex sententia. et p̄sumere digna
horū que dant'. qm̄ et ipse dixit est sapientiē.
et sapientiū emendator. In manu enī illi
nos et sermones n̄r' et om̄is sapientiā. et
opum scientiē disciplina. Ipse enim dedit
in horū que sunt scientiā uerā. ut sciā
dispositionē orbis terrarū. et uirtutes ele
mentorū. iniciū et cōsummationē. et me

dictatē temporū. uarietudinū pmutati-
ones. et consummationes tēporū. moy-
mutationes. et diuisiones temporum.
anni curs⁹ et stellarum dispositiones. na-
turas animalū. et iras bestiarū. uim
uentorū. et cogitationes hominū. diffe-
rentias arborū. et uirtutes radicum. et
quecūq; sunt absconsa. et inuisa didici.
Omnium enim artifex docuit me sapientiā.
Est enī in illa sp̄s intellectus. sc̄s. unic⁹.
multiplex. subtilis. mobilis. disert⁹. inco-
inquinat⁹. certus. suauis. amans bonū.
acut⁹. qui nichil uetat. et q̄ benefaciat.
human⁹. ^{beatus}stabilis. cert⁹. secur⁹. omnē ha-
bens uirtutē. omnia p̄spiciens. et q̄ capiat
om̄s sp̄s intelligibiles. mund⁹. subtilis.
Om̄ibz enim mobilibz mobilior ē sapientia.

Attingit autē ubiq; et capio ppter **xviii.**
suā mundiciā. Vapor ē enī uirtutis dī. et
emanatio quedā ē claritatis omnipotentis
dī sincera. et ideo nichil inquinatū nullā
incurrit. Candor ē enī lucis et̄ne. et specu-
lum sine maculā dī maiestatis. et imago bo-
nitatis illi⁹. **E**cum sit una om̄ia potest.
et p̄manens in se om̄ia innouat. et p̄ na-
tiones in animas sc̄as se transfert. Ami-
cos dī et p̄phetas cōstituit. Semine enī
diligit d̄s. nisi in quo sapientia inhabitat.
Est enim hec speciosior sole. et sup̄ omne
stellarū dispositionē luci comparata inue-
nit⁹ prior. Illi enī succedit nox. Sapientia
autē uincit maliciā. **xviii.** **A**ttingit
ḡ a fine usq; ad finē fortit. et disponit
omnia suauit. Hanc amauit et exq̄siuit
a iuuentute mea. et quesui in sponsā
assumere. et amator factus sum foris
illi⁹. Generositatē illi⁹ gl̄ificat. contuber-
niū habens dei. **S**ed et omnium d̄ns dilexit
illā. Doctrix ē enim disciplinē dī. et ele-
ctrix opum illi⁹. **E**t si diuicias appetunt

in uita. quid sapientia locuplet⁹. que oīa
opatur. **S**i autē sens⁹ opat⁹. quis bon⁹
que sunt magis quā illa ē artifex. Et
si iusticiā quis diligit. labores huius
magnas habent uirtutes. Sobrietatem
enim et sapientiā docet. et iusticiā. et
ueritatē. quibz utilē nichil ē. in uita ho-
minibz. Et si multitudinē sciētię deside-
rat quis. sc̄t p̄terita. et de futuris est
mat. **S**c̄t ueritatis sermonū. et dissol-
utiones argum̄torū. signa et monstra
sc̄t antequā fiant. et euent⁹ temporū et
sc̄lorum. **P**roposui ḡ hanc adducere m̄
ad conuiuendū. sciens qm̄ cōmunicabit
mecū de bonis. et erit alloquutio cogita-
onis et tēdij mei. **H**abebo ppter hanc cla-
ritatē ad turbas. ^{et bonos}apud seniores et iuuenē.
Acutus inueniar in iudicio. et in conspe-
ctu potentū amirabilis **et** ero. et
facies p̄ncipum mirabunt me. Tacentē
me sustinebunt. et loquentē me respiciēt.
et sermōnante me plura. man⁹ ori suo
imponent. **P**ropterea habebō p̄ hanc im-
mortalitatē. et memoriā eternā hui⁹ qui
post me futuri sunt relinquā. **D**isponā
populos. et nationes in subditz erunt.
Timebunt me audientes reges horren-
di. in multitudine uidebor bon⁹. et in
bello fortis. **I**nterf. in domū meā. conqui-
escam cum illa. **N**on enī habet amaritudi-
nē cōfūsiō illi⁹. nec tēdij cōuictus illi⁹.
s̄ leticiā et gaudiū. **H**ec cogitans apud
me. et cōmemorans in corde meo. qm̄ imor-
talitas ē in cogitatione sapientię. et in a-
micitia illi⁹ delectatio bona. et in opibus
manuū illi⁹ honestas sine defectione. et
in certamine loquēte illi⁹ sapientia. et p̄-
claritas in communicatione sermonū ip-
si⁹. circūbā querens ut in illā assumere.
Puer autē eram ingenios⁹. et fortatus sum

animā bonā. **Et** cum tēn magis bo-
nus. ueni ad corpus incontinentiū. **U**t
scīu qm aliter n̄ possum ēē continens n̄
d̄s dec. et hoc ipsum erat sapientia: scire
cū ēē hoc donū. / adij dñm et depcatus
sū illū. et dixi ex totis p̄cordijs meis. **xx.**
Ds patrū meorū et dñe misericordie tue. qui fe-
cisti omnia uerbo tuo. et sapientia tua cōstitui-
sti hominē ut dominetur creature que a te
facta ē. ut disponat orbem terrarū in equi-
tate et iusticia. et in directione cordis iudici-
um iudicet. da in sedium tuarū assistitricē
sapientiā. et noli me reprobare a pueris
tuis. qm ego seruus tuus. et fili⁹ ancille
tue sum. homo infirmus. et exigu⁹ tēporis.
et minor ad intellectū iudicij et legum. Et
si quis erit consummatus ut filios hominū.
si abfuerit ab illo sapientia tua. in nichilū
computabitur. Tu me elegisti regem pp̄lo
tuo. et iudice filiorū tuorū et filiarū tuarū.
Et dixisti edificare templū in monte scō
tuo. et in ciuitate habitationis tue arā
similitudinē tabernaculi scī tui qd p̄para-
sti ab unicio. / et tecū sapientia que no-
uit opa tua. que et affuit tunc cū orbē
terrarū faceres. et sciebat quid placitū ēē
oculis tuis. et quid directū in p̄ceptis tuis.
Mitte illam de scīs celis tuis. et mitte illā
a sede magnitudinis tue. ut mecum sit. et
mecū labore. / et sciam quid acceptum sit
apud te. Scit enī illa omnia et intelligit.
et deducet me in opibz meis sobrie. et custo-
diet me in sua potentia. et erunt accepta opa
mea. / et disponam populū tuum iuste et
ero dignus sedium patris mei. Quis enim
hominum poterit scire consiliū dī. / Aut
quis poterit cogitare quid uelit dñs. / Co-
gitationes enim mortalū timide. et incerte
pudentie n̄r. Corpus enim qd corrūpit
aggrauat animā. et deprimit terrena inba-

bitatio sensum multa cogitantē. et dif-
ficile estimant⁹ que in terra sunt. et que
in p̄spectu sunt inuenimus cum labore.
Que autē in celis sunt. quis inuestigabit.
Sensum autem tuum quis scit nisi tu
dederis sapientiā. et miseris spm scī tu-
um de altissimis. / et si recte sunt semite
eorū. qui in terris sunt. et que t̄ placent di-
dicerunt homines. / **N**ā p̄ sapientiā sana-
ti sunt. quicumq; placuerint tibi dñe a p̄n-
cipio. **xxi.** **H**ec illum qui prim⁹ factus ē
a dō pater orbis terrarū. cum sol⁹ esset
creatus de limo terre custodiuit. et eduxit
illum a delicto suo. et dedit illi uirtutem
contineri omnia. Ab hac recessit inuit⁹
in ira sua. / p̄ uiam homicidij fr̄nitas dep̄it.
Propter quod cum aqua deleret terram.
iterū sanauit sapientia. / p̄ contemptibile
lignum iustum gubernans. Hec et in con-
sensu nequitię cum se nationes contu-
lissent. sciuit iustum. et seruauit sine
querela dō. / et in filiis misericordiam fortem
custodiuit. Hec iustum a peccatibz im-
pijs liberauit fugientē. descendente ig-
ne in pentapoli. cū in testimoniū neq̄e
fumigabunda constat deserta terra. / et
in certo tempore fructus habent arbores.
et incredibilis anime memoria. stans fig-
mentum salis. Sapientiā enim p̄tereun-
tes non tantū in hoc lapsi sunt. ut ig-
norarent bona. sed et insipientie sue re-
liquerunt hominibz memoriā. / ut in
his que peccauerunt nec latere potuisset.
Sapientia autē hos qui se obseruant a
doloribz liberauit. Hec autē p̄fugum in-
fr̄is iustū deduxit p̄ uias rectas. et osten-
dit illi regnū dī. / et dedit illi scientiā
scōrū. Honestauit illū in laboribz. / et cō-
pleuit labores illi. In fraude circumue-
nientū illi affuit. / et honestū fecit illū.

Custodiuit illū ab inimicis. et a seducto-
ribz tutauit eum. et certam forte dedit
illi ut uinceret. et sciret qm̄ omnū po-
tentia ē sapientia. Hec uenditū iustū
n̄ dereliquit. Et a peccatoribz liberauit
illū. Descenditq; cum illo in fouea. et ī
uinculis n̄ dereliquit illū. donec afferret
illi sceptrū regni. et potentia adūsus eos
qui illū depmebant. Et mendaces ostendit
qui maculauerunt ipsum. et dedit illi cla-
ritate sciam. Hec populū iustū et semen
sine querela liberauit a nationibz que il-
lum compmebant. Intrauit in animam
serui dñi. et stetit contra reges horrendos
in portentis et signis. et reddidit iustis
mercedē laborū suoy. et deduxit illos in
uia mirabili. et fuit illis in uelamento diei.
et in luce stellay nocte. Transiuit illos
mare rubrum. et transiuit p aquā numā.
Inimicos autē illoy demersit in mare. et
ab altitudine inferoy eduxit illos. **xxii.**
Ideo iusti tulerunt spolia impioy. et decan-
tauerunt dñe nomen scm̄ tuū. et uicticem
manum tuā laudauerunt pariter. qm̄ sa-
pientia apuit os mutoy. et linguas infan-
tū fecit disertas. Duxit opa illoy in ma-
nibz pphete sc̄i. iter fecerunt p desertā que
n̄ habitabant. et in locis secretis fixerunt
casas. Steterunt contra hostes. et de inimi-
cis se uindicauerunt. Steterunt et inuoca-
uerunt te. et data ē illis de petra altissima
aqua. et requies sitis de lapide duro. Per
que enim penas passi sunt inimici illoꝝ.
a defectione potus sui. et cum habundaret
filiy isrl̄ letati sunt. p hec cum illis decēnt.
bene cum illis actum ē. Nam p fonte q̄
dem sempiterni fluminis. humanū sangui-
nem dedisti uiuistis. Qui cū minuerentur
in translatione infantū occisoꝝ. dedisti
illis habundantē aquā in spate. ostendens

p sitam que tunc fuit quēadmodū tuos ex
altares. et adūsarios illoy necares. Cū enī tēp-
tati sunt. et quidē cum misericordia disci-
plinā accipientes. scierunt quēadmodum
cum ira iudicati impy tormenta paterent.
Hos quidem tanquā pater monens pba-
sti. illos autē tanquā durus rex interrogans
condemnasti. Absentes enī et p̄sentes. sumi-
liter torquebant. Duplex enim illos acce-
perat tedium. et gemitus cum memoria
p̄teritoꝝ. Cum enim audirent p sua tormēta
bene secum agi. ememorati sunt deum.
amirantes in finē exitus. Quē enim
in expositione praua pectum deriserunt
in finē euentus mirati sunt. n̄ similiter
iustis faciens. A cogitationibz autē infan-
tatis iniquitates illoy. **xxii.** **Q**uod
q̄dam errantes colebant mutos serpētes
et bestias sup uacua. immisisti illis mul-
titudine mutoꝝ animalium in uindictā.
ut scirent quia p que peccat quis. p hec
torquetur. Non enim impossibilis erat
om̄pe manū tua que creauit orbē terray
ex materia inuisa. immutare illis multi-
tudine ursoꝝ. aut audaces leones. aut
nouū generis ua plenas et ignotas besti-
as. aut uapōrē igneum spirantes. aut
odorem fumi pferentes. aut horrendas
ab oculis scintillas emittentes. quārū
non solū lesura poterat illos exterminare
sed et aspectus p timorē occidere. Sed et si
ne his uno spū occidi poterant. psequu-
tionē passi ab ipsis factis suis. et dispsi p
spū uiracis tue. sed omnia in mensura.
et numero et pondere disposuisti. Multū
enim ualere t̄ soli superat semp. et uir-
tuti brachy tui quis resistet. **xxiii.**
Qm̄ tanquā momentū statere. sic ante
te ē orbis terrarum. et tanquā gutta
roris antelucani que descendit in t̄ram.

Si misereris omnium quoniam omnia potes. et diffi-
 mulas peccata hominum propter penitentiam.
 Diligis enim omnia que sunt. et nichil odisti
 eorum que fecisti. nec enim odians aliquid
 constituisti aut fecisti. Quoniam autem pos-
 set permanere aliquid nisi tu uoluisses. aut
 quod a te uocatum non esset conseruaret.
 Parcis autem omnibus. quoniam tua sunt domine.
 qui animas amas. **xxiii.** **O** quam
 bonus es domine. et suauis spiritus tuus in no-
 bis. Ideoque hos qui exerrant partibus corripis.
 et de quibus peccant ammones. et alloque-
 ris. ut relicta malicia credant in te domine.
 Iuos enim antiquos inhabitatores scelerum
 terre odians. quos exhorruisti quoniam
 odibilia tibi opera faciebant. per medicamina
 et sacrificia iniusta. filiorum suorum necato-
 res sine misericordia. et comestores uiscerum
 hominum. et deuoratores sanguinis
 a medio sacramento tuo. et auctores pa-
 rentum animarum in auxilium tuum. uoluisti
 perdere per manus parentum nostrorum. ut
 dignam perciperent peregrinationem puerorum
 dei. que tibi omnium carior est terra. Sed et
 his tanquam hominibus pepercisti. et misisti
 antecessores exercitus tui uespas. ut illos
 paulatim exterminarent. non quia im-
 potens eras in bello subicere impios.
 iustis. aut bestiis seuis. aut uerbo duro.
 simul exterminare. sed partibus simul iudi-
 cans dabas locum penitentiae. non ignorans
 quoniam iniqua est natio eorum. et naturaliter
 malicia eorum. et quoniam non poterat mutari co-
 gitatio eorum in perpetuum. Semen enim
 erat maledictum ab initio. nec timens
 aliquem. ueniam dabas peccatis eorum.
 Quis enim dicit tibi quid fecisti. Aut
 quis stabit contra iudicium tuum. Aut
 quis in conspectu tuo ueniet iudex in
 quorum hominum. Aut quis est impu-

tabit. si nationes perierint quas tu fecisti.
 Nec enim est alius deus quam tu cui
 cura est de omnibus. ut ostendas quoniam non iniuste
 iudicas. neque rex neque tyrannus in conspe-
 ctu tuo inquirent de his quos perdidisti.
 Cum sis ergo iustus iuste omnia disponis.
 ipsum quoque qui non debet puniri conde-
 nas. et exterum estimas a tua uirtute. Vir-
 tus enim tua iusticie iniciu est. et ob hoc
 quod omnium dominus es. omnibus te parcere fa-
 cis. Virtutem enim ostendis tui. qui non
 crederis esse in uirtute consummatus. et
 hos qui te nesciunt in audacia traducas.
Tu autem dominator uirtutis cum **xxv.**
 tranquillitate iudicas. et cum magna
 reuerentia disponis nos. Subest enim tibi
 cum uolueris posse. Docuisti autem populum
 tuum per talia opera. quoniam oportet esse iustum
 et humanum. et bonae spei fecisti filios
 tuos. quoniam iudicans das locum in peccatis
 penitentiae. Sicut enim inimicos seruatorum tuo-
 rum et debitos morti cum tanta cru-
 ciasti attentione. et liberaisti dans tempus
 et locum per que possent mutari a malicia.
 cum quanta diligentia iudicas filios tuos.
 quorum parentibus iuramenta et conuen-
 tiones dedisti bonarum promissionum.
 Cum ergo nobis disciplinas das. inimicos nostros
 multipliciter flagellas. ut bonitatem tuam
 cogitemus iudicantes. et cum de nobis iu-
 dicatur speremus misericordiam tuam. **xxvi.**
Unde et illis qui in uita sua insensate
 et iniuste iuxerunt. per hec que coluerunt
 dedisti summa tormenta. Et enim in
 erroris uia diutius errauerunt. deos esti-
 mantes hec que in animalibus sunt
 superuacua. infantum insensatorum mo-
 re uiuentes. propter hoc tanquam
 pueris insensatis iudicium in derisum
 dedisti. Qui autem ludibrijs et increpati

onibz non sunt correpta. dignum dei
iudicium expti sunt. In his enim que
patiebantur moleste ferebant. in quibz
patientes indignabant. **P** hec quos
putabant deos in ipsis cum extermi-
narentur. uidentes illum quem olim ne-
gabant se nosse. deum uerum agnoue-
runt. **P**ropter quod et finis condemp-
nationis illorum ueniet sup illos. **xxvii.**

Nani sunt autē omnes homines in q
bus non ē scientia dei. et de his que uiden-
tur bona n̄ potuerunt intelligere eū
qui est. neq; opibus attendentes agno-
uerunt quis eēt artifex. sed aut ignem.
aut spm̄. aut excitatum aerem. aut gi-
rum stellarum. aut nimā aquam. aut
solem. aut lunā. rectores orbis terrarū
deos putauerunt. Quorum si specie dele-
ctati deos putauerunt. sciunt quanto
his dominator eoz speciosior ē. Specie
enim generator. hec omnia constituit.
Aut si uirtutē et opa eorum mirati
sunt. intelligant ab ipsis. qm̄ qui hec ē
statuit fortior est illis. **A** magnitudine
enim speciei et creature. cognoscibiliter
poterit horum creator uideri. **S**z tam
adhuc in his minor ē querela. Et hi
enim fortassis errant. dñm querentes et
uolentes inuenire. **E**t enim cum in opibz
illius conuersent. inquirunt et p sua-
sum habent. qm̄ bona sunt que uident.
Iterum autē nec his debet ignosci. Si
enim tantū potuerunt scire ut possent
estimare scđm. quomodo huius dñm
n̄ facilius inuenerunt. **xxviii.** **I**nfelices
autem sunt. et int̄ mortuos spes illoz
est. qui appellauerunt deos opera ma-
nuū hominum. aurum et argentum
artis inuentionē et similitudines ani-
malium. ut lapidem inutilem. opus

manus antiquę. aut si quis artifex fa-
ber de silua lignum rectum secauerit.
et huius doctē etadat omnē corticem.
et arte sua usus. diligenter fabricet
uas utile in conuersationē uite. reliq-
as autē eiusdem opis ad pparationē
else abutatur. et reliquum horum
quod ad nullos usus facit. lignum
curuum et uerticibz plenū sculpat di-
ligenter p uacuitatem suam. et p sci-
entiam artis sue figuret illud. et assimi-
let illud imagini hominis. aut alicuj
et animalibz illud simulet. pluuens ru-
brica. et rubicundum faciens fūco colorē
illius. et omnē maculam que ē in illo
perliniens et faciat ei dignam
habitationē in pariete ponens illud.
et confirmans ferro ne forte cadat. pspi-
ciens illi. sciens qm̄ non potest se ad-
iuuare. imago enim est. et opus est illi
ad uitiorū. et de substantia sua et filiis
suis. et de nuptijs uotum faciens in qui-
rit. Non erubescit loqui cum illo qui sine
anima ē. et p sanitatem quidem infirmū
dep̄catur. et p uitā mortuum rogat. et
in adiutorū inutilem uocat. et p timere
petit ab eo qui ambulare non potest.
et de acquirendo et de opando. et de om-
nium rerum euentu. petit ab eo qui in om-
nibz inutilis ē. **I**terum alius nauigare
cogitans. et p feros fluctus incipiens ter-
agere. ligno portante se fragilius lignū
inuocat. **I**llud enim cupiditas acquirendi
excogitauit. et artifex sapientia fabrica-
uit sua. tua autem pater gubernat
pudentia. qm̄ dedisti in mari uia. et
inter fluctus sentiam firmissimā. osten-
dens qm̄ potens es et omnibz sanare. et
am si sine rate quis adeat. Sed ut n̄ eēt
uacua sapientię tue opa. propter hoc

etiam et exiguu ligno credunt homines
 animas suas. et transeuntel mare prate
 liberati sunt. Abunio enim cum puer
 supbi gygantes. spes orbis terrarum ad
 ratem confugiens remisit seculo semen
 natiuitatis. que manu tua erat guber
 nata. Benedictum e enim lignum p qd
 fit iusticia. p manus aute quod ydolum
 maledictum e. et ipsum et qui fecit il
 lud. quia ille quidem operatus est.
 illud autem cum eet fragile ds cogno
 minatus est. Similiter autem odio sut
 do. impius et impietas eius. Ceterum
 quod factum est. cum illo qui fecit tor
 menta patietur. Propter hoc et ydo
 lis nationum n erit respectus. qm crea
 ture di in odium facte sunt. et in temp
 tationem animis hominum. et in inuasi
 pulam pedibus insipientium. Inicium
 enim fornicationis e exquisitio ydoloru
 et adinuentio illorum corruptio uite e.
 Neq enim erant ab initio. neq erunt
 in ppetuum. Supuacuitas enim homi
 num hoc adinuenit in orbe terraru
 et ideo breuis illorum finis inuentus
 est. Acerbo enim luctu dolens pater.
 cito sibi rapti filij fecit imaginem. et illu
 qui tunc homo mortuus fuerat.
 nunc tanqua deum colere cept. et con
 stituit inter seruos suos sacra et sacri
 ficia. Deinde interueniente tempore. con
 ualescente iniqua consuetudine. hic er
 roz tanquam lex custodit e. et tyran
 norum imperio colebantur figmenta.
 A hos quos palam honorare non
 poterant homines propter quod lon
 ge eent. e longinquo figuram illoz al
 latam. euidentem imaginem regis que
 honorare uolebant fecerunt. ut illu
 qui ab erat tanquam presentem coleret

sua sollicitudine. Prouerto aute ad hortu
 culturam et hos qui ignorabant artificial
 eximia diligentia. Ille etenim uolens plus
 placere illi qui se assumpsit. elaborauit
 arte sua ut similitudine in melius figu
 raret. Multitudo aute hominum ab
 ducta p speciem corporis. eum q ante
 tempus tanquam homo honoratus
 fuerat. nunc ut deum adorauerunt.
 A hec fuit uite humane deceptio. qm
 aut affectus aut regibz deseruientes
 homines. incommunicabile nomen la
 pidibus et lignis inposuerunt. Et n
 suffecerat errasse eos circa dei scientia.
 s et in magno uiuentes inscientie bel
 lo. tot et tam magna mala pacem appel
 lant. Aut enim filios suos sacrificantes
 aut obsecra sacrificia facientes. aut in
 sancte plenas uigilias habentes. neq uitam
 neq nuptias mundas iam custodiunt.
 sed alius alium p inuidiam occidit. aut
 adulterans contristat. et omnia commix
 ta sunt. sanguis. homicidium. furtum
 et fictio. corruptio. infidelitas turbatio.
 et pcurium. tumultus. bonorum dni
 immemoratio. animarum inquinatio.
 natiuitatis immutatio. nuptiarum in
 constantia. inordinatio mechie. et impu
 dictie. Infandorum enim ydolorum cul
 tura. omnis mali causa e et inicium et
 finis. Aut enim dum letantur insanunt.
 aut uaticinant falsa. aut uiuunt inuiste.
 aut pe ierant cito. Dum enim confidit
 in ydolis que sunt sine anima. male
 iurantes noceri se non sperant. Vtraq
 g illis eueniunt digne. qm male sen
 serunt de deo. attendentes ydolis. et in
 iuste uiuauerunt in dolo. contempnen
 tes iusticiam. Non enim iurantium
 uirtus e. sed peccantium pena pambu

lat semp in iustorum p̄uaricationē. **xxviii.**

Tu autem deus n̄r suavis et uerus es. /
patient et in miscētia disponens omnia. /
Et enim si peccauerimus tui sumus. sci-
entes magnitudinem tuam. et si non
peccauerimus. scimus qm̄ apud te sum⁹
computati. Possē enim te consummata
iusticia ē. et scire iusticiam et uirtutem
tuam. radix ē immortalitatis. **xxx.**

Non enim in errorem induxit nos homi-
num male artis excogitatio. nec umbra
picture labor sine fructu. effigies sculp-
ta p̄ uarios colores. cuius aspectus in-
sensato dāt concupiscentiam. et diligit
mortuę imaginis effigiem sine anima.
Malorū amatorē digni. qui spem in tali-
bus habent. et q̄ faciunt eos. et qui di-
ligunt. et q̄ colunt. Sed et figulus mol-
lem terrā premens laboriose fingit ad
usus n̄ros. unūquodq; uas. et de eodem
luto fingit que munda sunt utrumq;
uasa. similiter et que his sunt contra-
ria. Horum autē uasorū quis sit usus ju-
dex ē figulus. et cum labore uano deū
fingit. de eodem luto ille qui paulo ante
de terra factus fuerat. et post pusillum se-
ducat unde et acceptus ē. repetitus debiti
animę quē habebat. Sed illi cura non q̄
laboraturus est. nec qm̄ breuis uita illi ē.
sed concertat aurificibz et argentarijs. h̄
et etarios imitatur. et glām p̄fert. qm̄ res
supuacuas fingit. Simil enim ē cor ei⁹. et
terra supuacua spes illius et luto uilior
uita illius. qm̄ ignorauit qui se fixit.
et qui inspirauit illi animam que opat̄.
et q̄ insufflauit ei spm̄ uitale. Sed estima-
uerunt ludum ēē uitam n̄am. et conuer-
sationē uitę compositam ad lucrum. et
oportere undecunq; etiam ex malo acq̄-
rere. hic enim sup̄ omnes scit se delinquere.

qui ex terre materia fragilia uasa et sculp-
talia fingit. Omnes enim insipientes et
infelices supra modum animę superbi sūt.
inimici populi tui. et imperantes illi.
Qm̄ omnia ydola nationū estimauerūt
deos. quibz neq; oculorū usus ē ad uidē-
dum. neq; nares ad percipiendum spm̄.
neq; aures ad audiendum. nec digiti
manuū ad tractandū. h̄ et pedes eorū
pigrī ad ambulandū. Homo enim fecit
illos. et qui spm̄ mutuat⁹ est fixit illos.
Nemo enim sibi simile homo poterit de-
um fingere. Cum sit enim mortalis. mor-
tuum fingit manibz iniquis. Melior
ē enim ipse his quos colit. quia ipse
quidem uiuit cum ēē mortalis. illi au-
tem nunquā. Sed et animalia miserrima
colunt. insensate enī comparata his. alij
sunt deteriora. S; nec aspectu aliquis
ex his animalibz bona potest conspiciere.
effugerunt autē dei laudē et benedictio-
nem eius. Propter hec et his similia
passi sunt digna tormenta. et p̄ multi-
tudinē bestiarum exterminati sunt. Pro
quibz tormentis bene disposuisti pplm̄
tuum. quibz dedisti concupiscentiam
delectamenta sui. nouum saporem. escā
parans eis ortigōmetram. ut illi quidem
concupiscentes escā. propterea que illis
ostensa et missa sunt. etiam a necessaria
concupiscentia auerterent. Hi autē in bre-
ui inopes facti. nouam gustauerunt escā.
Oportebat enim illis quidem sine excusa-
tione supuenire interitum. excreantibz tyran-
nidem. his autē tantū ostendere. quē ad
modum inimici eorū exterminabantur.
Et enim cum supuenit illis seua bestiarum
ira. moribus puerorū colubrorū extermi-
nabantur. sed non in p̄petuum p̄mansit
ira tua. sed ad correptionē in breui turbati

67
sunt. signum habentes salutis. ad com-
memorationem mandati legis tue. Qui
enim conuersus ē. non p̄ hoc quod uide-
bat sanabatur. sed p̄ omnium saluato-
rem. & in hoc autē ostendisti inimicis
tuis. quia tu es qui liberas ab omni ma-
lo. Illos enim locustarum et muscarum
occiderunt morsus. et non ē inuenta
sanctas animas illorū. quia digni erāt
ab huiusmodi exterminari. filios autē
tuos. nec draconū uenentorū uicerunt
dentes. **xxxix.** Misericordia enim tua adue-
niens. sanabat illos. In memoria enim
sermonum tuorū examinabant et sal-
uabant. ne in altam incedentes obli-
uionē. non possent tuo uti adiutorio.
Etenim neq; herba neq; malagina sa-
nauit illos. sed tuus dñe sermo qui
sanat omnia. **xxxix.** Tu enim dñe
uitę et mortis habes potestatem. et
deducis ad portas mortis & reducis.
Homo autē occidit quidem p̄ maliciā ani-
mam suam. et cum exibat sp̄s n̄ reuer-
tur. nec reuocabit animam que recepta ē.
sed tuam manum effigere impossibile
est. **xxxix.** Negantes enim nosse te
impij. p̄ fortitudinē brachij tui flagel-
lati sunt. huius aquis. et grandinibus
et pluuijs p̄secutionem passi. et p̄
ignē consummati. Quod enim mirabi-
le erat. in aqua que omnia exanguit.
plus ignis ualebat. Illex ē enim
orbis uistorū. Quodā enim tempore
mansuetabat ignis. ne comburerent.
que ad impios missa erant animalia.
Sed ut ipsi uidentes scirent qm̄ dñi iu-
dicio paciunt p̄secutionē. & quodam
tempore in aqua sup̄ uirtutē ignis exar-
debat undique. ut iniquā nationē ter-
re exterminaret. p̄ quibz anglosy esca-

nutristi poplū tuum. et paratum panē
ē celo prestasti illis sine labore. omne
delectamentum in se habentem et omnis
saporis suauitatē. Substantiam enim tuā
et dulcedinē tuā. quā in filios habes osten-
debas. et deseruiens uniuscuiq; uoluntati.
ad quod quis uolebat conuerteret. Hic autē
et glacies sustinebant uim ignis. et n̄ ta-
bescabant. ut sciret qm̄ fructus inimicorū
exterminabat ignis ardens in grandine.
et pluuia choruscans. Hoc autem iterū
ut nutrentē iusti. etiam siue uirtutis obli-
tū ē. **xxxix.** Creatura enim ē factori
deseruiens excandescit in tōmentū adūs
inuictos. et lenior fit ad benefaciendū
p̄ his qui in te confidunt. Propter hoc
et tunc in omnia transfigurata omnium
nutrici gr̄e tue deseruebant. ad uolunta-
tem eorū qui a te desiderati sunt. ut sci-
rant filij tui quos dilexisti dñe. qm̄ n̄
natiuitatis fructu pascunt homines.
sed sermo tuus hos qui in te crediderūt
conseruat. Quod enim ab igne n̄ pote-
rat exterminari. statim ab exiguo radio
solis calefactum tabescebat. ut notū
omnibz esset quoniam oportet puenire so-
lem ad benedictionē tuā. et ad orientē
te lucis oportet adorare. Ingrata enim fidē.
tanquā ybernalis glacies tabescit. et dis-
periet tanquā aqua sup̄uacua. **xxxv.**
Magna enī sunt iudicia tua dñe et inenar-
abilia ūba tua. p̄ hoc indiscipline
anime errauerunt. Dum enim p̄suasū
habent iniqui. posse dominari nationi-
sc̄. uinculis tenebrarum et longe no-
ctis compediti. inclusi sub tectis fugitiui
p̄petue puidencie iacuerunt. & dum
putant se latere in obscuris peccatis. te
nebroso obliuionis uelamento disp̄si s̄t.
pauentes horrende et cū ammiratione

numia perturbati. Neque enim spelunca quæ tenebat illos sine timore custodiebat. quoniam fonticus descendens perturbabat illos. et personæ tristes apparentes pauorem illis prestabant. Et ignis quidem nulla uis poterat illis lumen prebere. nec siderum limpidæ flammæ. illuminare poterant illam noctem horrendam. **XXXVI**

Apparebat autem illis subitaneus ignis timore plenus. et timore percussi illi quæ non uidebant faciei. estimabant deteriora esse quæ uidebant. et magice artis appositæ erat et uersus. et sapientiæ gloriæ correctio cum contumelia. Illi enim qui permittebant timores et turbationes expellere se ab anima languente. hi cum uersu pleni timore languebant. Nam et si nichil illos ex monstris perturbabat. transiit animalium et serpentium sibilatione commoti tremebundi peribant. et aerem quæ nulla ratione quis effugere posset negantes se uidere. frequenter enim preoccupant pessima redarguente conscientia. Cum sit enim timida nequitia. data est in omnium condemnationem. **S**emp enim presumit seu conturbata conscientia. Nichil enim est timor. nisi presumptionis adiutorium. perditio cogitationis auxilium. et dum ab uitro minor est expectatio. maiorem putat scientiam eius causæ. de qua tormentum prestat. Illi autem qui in potentem uere noctem et ab infirmis et ab altissimis inferis supuententem eundem sonum dormientes. aliquando monstrorum exagitabantur timore. aliquando anime deficiebant traductione. subitaneus enim illis inspatus timor supuenerat. Deinde si quisquam ex illis decidisset. custodiebat in carcere. sine ferro reclusus. Si enim rusticus quis erat. aut

pastor. aut agricola. horum oparius pre occupatus esset. ineflugabile sustinebant necessitatem. Una enim catena tenebrarum omnes erant colligati. siue spiritus sibilans. aut inter spissos ramos annui sonus suauis. aut uis aque decurrentis murmur. aut sonus ualido. precipitatum petiarum. aut ludentium animalium cursus miuisus. aut mugientium ualida bestiarum uox. aut resonans de altissimis montibus echo. deficientes faciebat illos per timorem. Omnis enim orbis terrarum limpidio luminabat lumine. et non impeditis opibus continebat. Solis autem illis supposita erat grauis nox. imago tenebrarum quæ supuentura erat illis. ipsi ergo sibi erant grauior tenebris. **XXXVII** **S**ciis autem tuis maxima erat lux. et homines quidem uocem inimici audiebant. sed si gratiam non uidebant. et quia non et ipsi perdidit passi erant magnificabant. et qui ante lesi erant quoniam non ledebant gratias agebant. et ut esset differentia donum petebant. Propter quod igni ardentem colūnam ducere habuerunt ignem uie. et solem sine lesura boni hospicii prestitisti. Digni quidem illi carere luce. et pati carcerem qui indulos custodiebant filios tuos. per quos incipiebat incorruptum legis lumen seculo dari. Cum cogitarent iustorum occidere infantes. et uno exposito filio et liberato. introductionem illorum multitudinem filiorum abstulisti. et pariter illos perdidisti in aqua ualida. Illa enim nox ante cognita est a parentibus nostris. et uere scientes quibus iuramentis crediderunt anime quiores essent. Suscepta est autem a populo tuo sanctitas quidem iustorum. **XXXVII** **I**n multorum autem exterminatio. sicut enim lesi isti aduersarios. sic nos puocasti magnifi

casti. Absconserunt sacrificabant iusti
pueri bonorum. et iustis legem in corda
disposuerunt. similiter bona et mala p
cepturos iustos. patri omnium iam decan
tantes laudes. Resonabat autem inveni
ens inimicorum uox. et flebilis audiebat
ploratorum infantum. Simili autem pena
seruus cum domino afflicus et popularis
homo regi similia passus. Similiter g
omni uno nomine mortis mortuos habe
bant innumerabiles. Nec enim ad sepli
endum uiui sufficiebant. quoniam uno monito
que erat preclarior natio illorum extermi
nata est. De omnibus enim non credentes.
propter beneficia. tunc cum fuit extermi
nium primogenitorum. spoponderunt po
pulum dei se esse. **xxxviii** **D**um enim q
etum silentium continerent omnia. et
nox in suo cursu medium iter haberet.
omnis sermo tuus domine de celo a re
galibus sedibus. durus debellator in mediam
extermiui terram posuit. gladium acutum
insimulatum impium tuum portas. et
stans repleuit omnia morte. et usque ad
celum attingebat stans in terra. Tunc
continuo uisus somnorum malorum turbaue
runt illos. et timores superuenerunt
insperati. et alius alibi. pietus semiu
uis. propter quam moriebat causam de
monstrabat mortis. Visiones enim que
illos turbauerunt hec premonabant. ne
in se quare talia patiebantur preirent.
Tertio autem tunc et iustos temptatio
mortis. et commotio in heremo facta est
multitudinis. sed non diu permansit ira
tua. **xl** **P**ropeans enim ho
mo sine querela deprecari per populos. pre
rens seruitutis sue scutum oratione. et per
incensum deprecatione allegans. restitit uox
et sine impossuit necessitati. ostendens quoniam

tuus est famulus. **xl** **V**ixit autem turbas non
uirtute corporis. nec armatura potentis. sed
uerbo uexatore subiecit. uigilantia parentum ^{et testamentum}
commemorans. **xl** **C**um enim iam
aceruatim cecidissent super alterutrum mor
tuum. interstetit et amputauit impetum.
et diuisit illam que ad uiuos ducebat uiam.
In ueste enim poderis quam habebat. totus
erat orbis terrarum et parentum mag
nalia. in quatuor ordinibus lapidum sculp
ta. et magnificentia tua in diademate ca
ptis illi erat scripta. Hec autem his cessit
qui exterminabat. et hec extimuit. Erat
enim sola temptatio uix sufficiens. Impi
is autem usque in nouissimum sine misericordia
ita superuenit. Presciebat enim et futura
illorum. quoniam ipsi cum reuersi essent ut se
ducerent. et cum magna sollicitudine pre
misissent illos. consequebantur illos pe
nitentie actus. Adhuc enim inter manus
habentes luctus. et deplorantes admonui
menta mortuorum. aliam sibi assumpserunt
cogitationem inscientie. et quos rogantes
pecerunt. hos tanquam fugitiuos persequ
bantur. Ducebat enim illos ad hunc finem
digna necessitas. et horum que acciderant com
memorationem amittebant. ut que dec
rant tormentis. repletet punizio. et
populus quidem tuus mirabiliter transi
ret. illi autem nouam mortem inuenirent.
Omnis enim creatura ad suum genus
ab initio figurabat. deseruiens tuis pre
ceptis. ut pueri tui custodirent illes.
Nam nubes castra eorum adumbrabat.
et ex aqua que ante erat terra apparuit.
et in mari rubro uia sine impedimento.
et campus germinans de profundo nimio
per quem omnis natio transiuit. que tegebat
tua manu. uidentes mirabilia et monstra.
Tanquam equi enim depauperunt escam.

et tanquam agni gustauerunt. magni-
ficantes te dñe qui liberaſti illos. **N**emo
reſcū erant adhuc eorum. que in incola-
tu eorum facta fuerant. quem admodū
p natione animalū eduxit de tra muſca.
et p piſcibus eructant fluuius multitu-
dinem ranarū. **I**ouiffime autē uiderunt
nouā creaturam auium. Cum abducti ē
cupiſcentia poſtulauerunt eſcam epulati-
onis. **¶** **I**n alloquutione enim
deſiderij aſcendit illis de mari ortogōme-
tra et uagationes peccatoribz ſupueniunt.
ñ ſine illis que ante facta erant argumē-
tis p uim fluminum. Juſte enim patieban-
tur ſcđm ſuas nequicias. etenim deſta-
biliore in hoſpitalitate inſtruerunt. **A**ly
quidem ignotos non reſpiciunt ^{reſpiciunt} aduenā.
alii autē bonos hoſpites in ſeruitute acci-
piebant. et non ſolum hoc. ſed et alius
quidē reſpectus erat illorū. qm inuita reci-
piebant extraneos. **Q**ui autē cum leticia
reſceperunt hos qui eiſdem uifi erant
inuifi. ſeuiffimis afflixerunt doloribz.
Peiſſi ſunt autē cecitate ſicut illi in fo-
ribz uiſti. cum ſubitaneis coopci eſſent
tenebris. unusquiſq; oſtij ſui tranſitum
querabat. In ſe enim elementa dum con-
uertunt. ſicut in órgano qualitatibz ſonū
immutantur. et omnia ſuū ſonū cuſtodi-
unt. **V**nde eſtimare et ex ipſo certo ui-
ſu poteſt. **A**greſtia enim in aquatica con-
uertebant. et quęcumq; erant natantia
in terrā tranſiebant. **I**gnis in aqua ua-
lebat ſupra ſuam uirtutem. et aqua ex-
tinguentis nature obliuiſcebat. **F**lāme
ē contrario corruptibiliū animalū ñ ugra-
uerit carnes coambulantiū. nec diſſolue-
bant illā que facile diſſoluitur ſicut
glacies bonā eſcam. In omibz enim dñe
magnificasti pplm tuū et honorasti.

et non deſpexiſti in omī tempore. et in omī
loco aſſiſtens eis. **¶** **E**xplect liber ſapientie.
Incipit plogus in librū iſu filij ſyrach.

MULTO **M**AGIS nobis et magno
rum p legem et
pphetas. alioſq;
qui ſequuti ſunt
illos ſapientā
demonſtratam
in quibz oportet laudare iſrl. doctrine
et ſapientie cauſa. **Q**uia non ſolum ip-
ſos loquentes neceſſe eſt pſos. ſ; etiā
extraneos poſſe et ſcribentes et dicentes
doctiſſimos fieri. **A**uul meus iſc poſt-
quam amplius dedit ſe ad diligentiam
lectionis legis et pphetarum. et aliorū
libroz qui nobis a parentibz nrīs tra-
diti ſunt. uolui et ipſe ſcribere aliquid
horum que ad doctrinam et ſapientā
ptinent. ut deſiderantes diſcerent. et il-
lorū periti facti. magis magisq; atten-
dant animo et confirment ad legiti-
mam uitam. **H**ortor itaq; uoſ uenire cū be-
nivolentia et attentione. lectionem fa-
cere. et ueniam habere in illis. in quibz
uidebimur ſequentes imaginē ſapientie.
et deficere in uerborū compoſitione.
Nam et deficiunt uerba hebraica. quando
translata ſuerint ad alteram linguā. **N**ō
ſolum autē hec. ſed et ipſa lex et pphetę.
ceteraq; libroz non pariam habent dif-
ferentiam. quando inter ſe dicunt. **N**am
in octauo et triceſimo anno temporibz
ptolomei euergetis regis. poſtquam p-
ueni in egyptum. cum multū tempus
ibi fuiſſem. inueni libros relictos non
parue neq; contemnende doctrine. Itaq;
bonum et neceſſariū putavi. et ipſe ali-
quam addere diligentā et laborē inter-

89
pretandi libri istū. et multa uigilia at-
tuli doctrinā in spatio tēporis ad illa que
finē ducunt libri dare. et illis q̄ uolunt
animū intendere et discere quēadmodum
oporteat instruere mores q̄ scdm legē do-
mini p̄posuerunt uitam agere.

Explicit prologus.

Incipiunt capitula.

- I. Omnis sapientia a dño deo est.
- II. Incium sapientie timor domini.
- III. De concupiscenda sapientia et seruandis mandatis. timore stare debō.
- IIII. Accedentes adseruitutē dī et iusticia.
- V. Meuenientes dñm sustineant mīam eī.
- VI. De p̄dentib; sustententiam.
- VII. De honore parentū et quod benedictio firmat domos filiorum.
- VIII. Bona opa cum mansuetudinē facienda et alia non querenda.
- IIIIII. De elemosina et paupibus et ab inope n̄ auertendis oculis.
- X. De pupillo et uidua.
- XI. De studio sapientie. **S**tandū.
- XII. Tēpore t̄bulationis fide ac iusticia.
- XIII. De n̄ confiderendo in diuicijs.
- XIIII. De conuersione.
- XV. De gracia amey.
- XVI. De amico non p̄manente.
- XVII. De doctrina sapientie.
- XVIII. De accipiendo cōsilio et inuestiganda sapiā.
- XVIII. De non faciendis malis.
- XX. Nemine se ante dñm iustificare.
- XXI. De mendacio uitando. **S**tudiendi.
- XXII. De seruo bono. **XXIII.** De filijs e.
- XXIII. De parentibus honorandis.
- XXV. De timore dī et honore sacerdotū.
- XXVI. De defunctis.
- XXVII. De non litigando.
- XXVIII. De mortuo non gaudenti.
- XXVIII. De uitandis malis.

- XXV. De n̄ danda mulieri potestate in se.
- XXXI. De amico antiquo n̄ reliquendo.
- XXXII. De conuiuia iusto. **XXXIII.** De iudicib;.
- XXXIII. De auaritia. **XXXV.** De supbia.
- XXXVI. Humilem exaltat sapientia.
- XXXVII. In bonis n̄ obliuiscendū malorū et cōsilio.
- XXXVIII. De elemosinis. **XXXVIII.** De amicis.
- XL. De societate diuitum.
- XLI. Qui n̄ labitur in uerbo beatus est.
- XLII. De benefaciendo quia mors n̄ tardat.
- XLIII. De immāni consilijs sui dñs hominē reliquit.
- XLIII. De filijs impijs. **S**da disciplina.
- XLV. Nichil abscondi a deo. **XLVI.** De uiscerib;.
- XLVII. Qd̄ dñs de terra creauit hominē.
- XLVIII. De conuersione ad deum.
- XLVIII. Non demorandum cum impijs.
- L. De semp̄ orando deo.
- LI. De continentia amine. **S**tare facit.
- LII. Qd̄ ebos n̄ dicabit et qui spiritus modica paulatim cadit. qd̄ mulieres r̄mū apostolā.
- LIII. Amico et inimico n̄ p̄cedenda secreta.
- LIII. Ante cōmunionē cōspiciendū pyramū.
- LIV. Bonum est arguere quā irasci.
- LVI. Qui p̄ ofusione p̄mittit de amico facit inimicū.
- LVII. Verbum parabolarum.
- LVIII. Non adiciendū peccatū sup̄ peccatum.
- LVIII. Stuppa collecta synagoga peccantiū.
- LE. Risus facit in alia uoce.
- LEI. Pigri lapide luteo lapidari.
- LEII. Q̄ narranti n̄ intendit dormienti similē.
- LEIII. Conuiuia dissoluiunt amicitiam.
- LEIII. Oratio. **LEV.** De doctrina oris.
- LEVI. Iuramentū sine peccato non esse.
- LEVII. Dispositio iniusti peccare uolentis.
- LEVIII. Laus sapientie. **S**cabilia.
- LEVIII. Que tria sapientie p̄laccant et que
- LEIX. que displiceant. mouem insuppli.
- LEXI. De nequicia mulieris.
- LEXII. De muliere bona.
- LEXIII. Propter inopiam multos delinquere.

lxxiii. **P**erdere fidē cū q̄ amici nudat archana.
 lxxv. **D**e remissione peccatj.
 lxxvi. **D**e malo lingue. lxxvii. **D**e fenore.
 lxxviii. **D**e dato in primum.
 lxxviii. **D**e miscētia pauperum. **T**ate.
 lxxx. **D**e frugalitate honesta et hospitale.
 lxxxi. **D**e disciplina filiorum.
 lxxxii. **D**e bono sanitatis.
 lxxxiii. **V**igilia honesta tabefacti carnes.
 lxxxiiii. **D**e continentia. **T**ate.
 lxxxv. **D**e rectoribz. lxxxvi. **D**e ebrieta.
 lxxxvii. **C**um consilio omnia facienda.
 lxxxviii. **T**imēti dñm n̄ occurrunt mala.
 lxxxviii. **D**e disciplina seruorum.
 xc. **D**e somniis. **T**ate esse.
 xci. **D**iuationē. auguria. somnia. uani.
 xcii. **D**e timentibz deum.
 xciii. **D**e oblatione unguis.
 xciiii. **D**e disciplina custodiēde legis.
 xc v. **O**ratio humilis nubes penetrat.
 xcvi. **P**recatio ad dñm. **O**ratio sapientie.
 xcvi. **D**e eo q̄ tantū nomine amicus est.
 xcvi. **Q**ualiter tractandum cum singlis.
 c. **C**uorū scōrū querenda societas.
 ci. **A**nimā uiri scī ueratiore ēē. quā sep-
 em. tem circumspēctores.
 ciii. **D**e uisita et sophistica loquutione.
 ciiii. **D**e me dīcō. **T**ate.
 cv. **D**e orando deo tempore infirmita.
 cvi. **D**e regis. **D**e singlis araficibz.
 cvii. **D**e sapiente.
 cviii. **O** ranti dari spm̄ intelligēte.
 cix. **V**ita hominis substantia.
 cx. **D**e uigo graui sup filios adam.
 cx. **D**e indigentia misera.
 cxii. **D**e memoria iudicia mortis.
 cxiii. **A**b omnibz uicjs declinandū.
 cxiiii. **I**n reuelatione scēti gennandū n̄ esse.
 cxvi. **D**e disciplina isenlari i fatij. **S**ermone.
 cxvii. **D**ñi fecisse ut mirabilia eius scī nātant.

cxviii. **L**aus carū. **L**aus patriū.
 cxix. **L**aus dauid fortissimi.
 cxx. **L**aus salemonis. **L**aus helie.
 cxxi. **L**aus helise. **L**aus iosie regis.
 cxxii. **P**reter dauid. iosia. ierechia om̄s re-
 ges peccauerunt. **L**aus iheremie.
 cxxiii. **L**aus symonis. **O** ratio ihu.
 cxxiiii. **O** ratio salemonis. **F**iliū sirach.
Explicunt capitla. Incipit liber iheru filij

MIRIS
 sapientia a dño
 deo ē. et cum
 illo fuit semp.
 et est ante eū.
 Harenam ma-

ris. et pluuię guttas. et dies scli. quis di-
 numerauit. **A**ltitudinē celi. et latitudinē
 terre. et pfundū abyssi. quis dimensu ē.
Sapientia dī pcedentē omnia. quos inuestiga-
 uit. **P**rior omnū creatā ē sapientia. et intel-
 lectus prudentie ab euo. **S**ons sapientie
 uerbu dī in celsis. et ingressus illi manda-
 ta scia. **R**adix sapientie cui reuelata ē. et
 astutias illi quis agnouit. **D**isciplina sa-
 pientie cui reuelata ē. et manifestata. et
 multiplicationē ingressū illi quis intellexit.
Unus ē altissimus creator omnipotens. rex
 potens et metuendus nimis. sedens sup
 thronū illi. et dominans dñs. ipse creauit il-
 lam spiritui scō. et uidit et dinumerauit et
 mens ē. et effudit illam sup omnia opa
 sua. et sup omnē carnē scdm datum suū.
 prebuit illam diligentibz se. **T**imor dñi glā
 et glārio. et leticia et corona exultationis.
Timor dñi delectabit cor. et dabit leticiam
 et gaudiū in longitudinē dierum. **T**imēti
 dñm bene erit in extremis. et in die defun-
 ctionis sue benedicet. **D**ilectio dī honorabi-
 lis sapientia. quibz autē apparuerit in uisū

diligunt eam in uisione. et in agnitione magnatum suorum. **I**niciun sapientie timor dñi. et cum fidelibz in uulua concreat est. et cum electis seminis credit. et cum iustis et fidelibz agnoscat. Timor dñi scientie religio fitas. Religiositas custodiet et iustificabit cor. iocunditate atq; gaudiu dabit. Timentia dñm bene erit. et in diebz esumationis illi benedict. Plentudo sapientie timere deum. et plentudo a fructibz illi. Omne domum illi impleat a generationibz. et receptacula a thesauris illi. Corona sapientie timor dñi replens pacem. et salutis fructu. et uidit et dinumerauit ea. Vtraq; autē sunt dona dī. Scientia et intellectū prudentie sapientia compariet. et glām timentū se exaltat. Radix sapientie ē timere dñm. ramus enim illi longeu. In thesauris sapientie et intellectus. et scientie religiositas. excreatio autē peccatoribz sapientia. Timor dñi expellit peccatū. Nam q̄ sine timore ē. n̄ poterit iustificari. Iracundia enim animositate illius. subuersio illi ē. Usq; in tempus sustinebit patiens. et postea redditio iocunditatis. Bonus sensus usq; in tempus abscondet uerba illi. et labia multoz enarrabunt sensum illi. In thesauris sapientie significatio discipline. excreatio autē peccatori cultura dī. **F**ili concupiscens sapientiā conserua iusticiā. et dñs p̄bebit illā t. Sapientia enī et disciplina timor dñi. et qd beneplacitū ē illi fides. et mansuetudo. et adimplebit thesauros illi. Ne fueris incredibilis timori dñi. et ne accesseris ad illū duplici corde. Ne fueris ypocrita in conspectu hominū. et n̄ scandalizeris labijs tuis. Attende in illis ne forte cadas. et adducas anime tue inhonorationē. et reuelat dñs absconsa tua. et in medio synagoge elidat te. qm̄ accessisti maligne ad dñm. et cor tuū plenu ē dolo et fallacia.

Fili accedens ad seruitutē dī. sta in iusticia. et timore. et p̄para animā tuā ad tēptationē. Depone cor tuum et sustine. inclina aurem tuā et excipe ūba intellectus. et ne festines in tempore obductionis. Sustine sustentationes dī. coniungere dō et sustine. ut crescat in nouissimo uita tua. Omne quod tibi applicatum fuerit accipe. et in dolore sustine. et in humilitate tua patientiā habe. qm̄ in igne p̄batur aurū et argentum. homines ū receptabiles in camino humiliationis. Crede deo et recuperabit te. et dirige uiam tuā. et spera in illū. Serua timorē illi. et in illo uetrescet. **M**etucitē dñm sustinet misericordia ei. et n̄ deflectat ab illo ne cadatis. Qui timent dñm credite illi. et n̄ euacuabitur merces uia. Qui timent dñm sperant in illum. et in oblectatione ueniet uobis misericordia. Qui timent dominū diligite illū. et illuminabunt corda uia. Respicite filij nationes hominū. et scitote quia nullus spauit in dño et confusus ē. p̄mansit in mandatis ei. et derelictus est. Aut quis inuocauit illū et despectus ē. Qm̄ pius et misericors ē dñs. et remittet in tēpore tribulationis peccata. et p̄tor ē omibz exquiratibz se in ueritate. De duplici corde et labijs scelestis. et manibz malefacientibz. et peccatori terā ingredienti duabz uis. **V**i dissolutis corde qui n̄ credunt dō. ideo n̄ p̄tegent ab eo. Ne his qui p̄diderunt sustinentiā. qui dereliquerunt uias rectas. et diuerterunt in uias prauas. Et qd facient. cum inspicere cepit dñs. Q̄ timent dñm n̄ erunt incredibiles uerbo illi. et q̄ diligunt illū conseruabunt uia illi. Q̄ timent dñm inquirunt que beneplacita sūt illi. et q̄ diligēt eū replebunt lege ip̄s. Q̄ timent dñm p̄parabunt corda sua. et in conspectu illi scificabunt animas suas. Qui timent dñm custodiūt

mandata illi? et patientiam habebunt usque
ad inspectionem illi? dicentes. Si patientiam non
egerim? in eadem in manu dei et non in manu
hominum. Secundum enim magnitudinem illi?
sic et misericordia ipsi? cum ipso est. filii sapien-
tie ecclesia iustorum. et natio illorum obedientia
et dilectio. Iudicium patris audit filii dilecti.
et sic facite ut salui sitis. Deus enim hono-
rauit patrem in filiis. et iudicium matris ex-
quirens firmavit in filios. Qui diligit dominum
exorabit pro peccatis. et continebit se ab illis.
et in oratione dierum gaudebit. et sicut qui
thesaurizat. ita qui honorificat matrem
suam. **De honore parentum. vii.** **Q**ui ho-
norat patrem iocundabitur in filiis. et iudicium
orationis sue gaudebit. Qui honorat pa-
trem suum. uita uiuit longiore. et qui obau-
dit patri. refrigerabit mater. Qui timet
dominum honorat parentes. et quasi dominus ser-
uiet his qui se generauerunt. in opere et
sermone et omni patientia. Honora patrem
tuum ut superueniat tibi benedictio a deo. et be-
nedictio illi? in nouissimo manet. **viii.**

Benedictio patris firmat domos filiorum.
maledictio autem matris eradicat fundamenta.
Ne gloriaris in contumelia patris tui. non enim
tibi gloria. sed confusio. Gloria enim hominis ex
honore patris sui. et dedecus filii patris
sine honore. Fili suscipe senectam patris
tui. et ne contristes eum in uita illi?. Et si
defecerit sensu ueniam da. et ne spernas eum in
tua uirtute. Elemosina enim patris non erit in
obliuione. Nam pro peccato matris restituet
tibi bonum. et iniusticia edificabitur tibi. et in die
tribulationis commemorabitur tui. Sicut in se-
reno glacies soluentur tua peccata. Quam ma-
le fame est. qui relinquit patrem. et est ma-
ledictus a deo qui exaspavit matrem. **viii.**

Fili in mansuetudine opera tua perfice. et super
hominum gloriam diligenter. Quanto magnus es

humilia te in omnibus. et coram deo inuenies
gratiam. quoniam magna potentia dei solius. et ab hu-
milibus honoratur. Altiora te ne quaeris. et
fortiora te ne scrutare fueris. sed que precepit
tibi deus illa cogita semper. et in pluribus operibus
eius ne fueris curiosus. Non enim est neces-
sarium ea que abscondita sunt uidere oculis
tuis. In superuacuis rebus noli scrutari multa
placere et in pluribus operibus et non esse curiosus. Plurimum
super sensum hominum ostendit. Multos enim
supplantauit suspitio illorum. et in uanitate decemur
sensus illorum. Cor durum male habebit in
nouissimo. et qui amat periculum in illo per-
bit. Cor ingrediens duas uias non habe-
bit requiem. et prauicordius in illis scan-
dalizabitur. Cor nequa grauabitur indolentibus.
et peccator adiecit ad peccandum. Synagoga
superborum non est sanitas. fructus enim peccati
eradicabitur in illis et non intelliget. Cor sa-
pientis intelligit insipientia. et auris bona
audiet cum omni concupiscentia sapientia.
Sapientis cor et intelligibile abstinebit se
a peccatis. et in operibus iusticie et successus
habebit. Ignis aduentus extinguit aqua.
et elemosina resistit peccatis. et deus prope-
ctor est qui reddet gratiam. meminit in po-
sterum. et in tempore casus sui inueniet
firmamentum. **x.** **F**ili elemosinam
pauperis ne defraudes. et oculos tuos ne tuis
ueritas a paupere. Animum esuriens ne despe-
reris. et non exaspas pauperem in inopia sua.
Cor inopis ne affligeris. et non perahas da-
tum angustiant. Rogationem contribu-
lati ne abicias. et non auertas faciem tuam
ab egeno. Ab inope ne auertas oculos prope-
ritam. et non relinquant querentibus. et recto
male dicere. Maledictus enim est in ama-
ritudine anime. gaudebit precatio illi? et
audiet autem eum qui fecit illum. Congregati-
oni pauperum affabile te facito. et presbitero

humilia animā tuā. et magnāto humilia
caput tuum. Declina paupi sine tristitia au
rem tuam. et redde debitum tuū. et respo
de pacifica in mansuetudine. Libera eū qui
iniuriā patit. de manu supbi. et nō acide fe
ras in anima tua. **xvi.** **I**n iudicando
esto pupillis misericors ut pat. et p uiro
matri illoz. et cris tu uelut filius atissi
mi obediens. et miserebitur tui magnisquā
mater. **xvii.** **S**apientia filiis suis uitā
inspirat. et suscipit exquirentes se. et pre
ibit in uia iusticie. et qui illam diligit dili
git uitā. Et qui uigilauerint ad illam. com
plectentur placorem ei. Qui tenuerint illā.
uitā hereditabūt. et quo introibit benedi
cet dūs. Qui seruiunt ei obsequentes erunt scō.
et eos qui diligunt illā diligit dūs. Qui audit
illā iudicat gentes. et qui intuetur illā. pma
nebit confidens. Si crediderit ei hereditabit
illā. et erunt in confirmatione creaturę il
loz. qm̄ in temptatione ambulat cum eo.
et in p̄mis eligit eū. Timore et metu r̄ appba
tione induet si illi et cruciabit illū in tribula
tione doctrine sue. donec temptet illū in
cogitationibz illi. et credat anime illi. et
firmabit illū. et iter adducet directū ad
illū. et iustificabit eū. et denudabit abscon
sa sua illi. et thesaurizat sup illū scientiā et
intellectū iusticie. Si autē obertauit rit
derelinquet eū. et tradet eum in manus
inimici sui. **xviii.** **F**ili conserva temp
et deuota a malo. pro anima tua non
confundaris dicere uerū. Est enī confusio
adducens peccatū. et ē confusio adducens
glām et grām. Ne accipias faciē aduers
faciem tuā. nec aduersus animā tuā menda
cui. Nō reueraris pximū tuū in casu suo.
nec retineas uerbū in tempore salutis.
Non abscondas sapientiā tuā in decore
ei. In lingua enim cognosceat sapientia et

sensus. et scientia. et doctrina in uerbo sensa
ti. et firmiter in opibz iusticie. Non
contradicās uerbo ueritatis ullomodo. Et de
mendatio inruditionis tue confundere. Et
confundaris confiteri peccata tua. et ne sub
icias te homini p peccato. Noli resistere con
tra faciē potentis. nec coneris contra ictū flu
uij. Pro iusticia agonizare p anima tua. et
usq; ad mortē certa p iusticia. et dūs expugna
bit p te inimicos tuos. Noli citatus ē in
lingua tua. et inutilis et remissus in opibz
tuis. Noli ēē sicut leo in domo tua. citens
domesticos tuos. et opprēmens subiectos ē.
Non sit porrecta manus tua ad accipiendū.
et ad dandū collecta. **xix.** **N**oli attende
re ad possessiones iniquas. et ne dixeris est
in sufficiens uita. Nichil enī pderit in tēpore
uindictę et obductionis. Non sequaris
concupiscentiā cordis tui. et
ne dixeris quomodo potui. aut qd me subi
ciat ppter facta mea. Dūs enī uindicans um
dicabit. Ne dixeris peccauit. et quid accidit
in triste. Atissimus enī ē patiens reddi
tor. De p̄piciato peccato noli ēē sine metu.
neq; adicias peccatū sup peccatū. et ne dicas
miseratio dī magna ē. multitudinis pecca
toz meoz miserebitur. Misericordia enī et ira
ab illo cito prumat. et i peccōres respicit ira illi. **xx.**
Non tardes conuertere ad dñm. et ne differā
de die in diem. Subito enim ueniet ira illi.
et in tempore uindictę dispdet te. Noli amir
ēē in diuicijs inuistis. nichil enī pderunt
ē in die obductionis et uindictę. Non uenit
les te in omnē uentū. et nō cas in omni uia.
Sic enī pbatu. peccator duplici lingua.
Esto firmus in uia dñi. et in ueritate sens
tui et scientia. et psequat te uerbū pacis
et iusticie. Esto mansuetus ad audiendū
ut intelligas uerbū dī. et cum sapien
tia pfer responsum uerū. Si ē intellect

responde pximo. sin autē sit manus tua sup
os tuū. ne capiaris in uerbo in disciplinato
et confundaris. Honor et glā in sermone
sensati. lingua imprudentis subūsisio ē ip
sius. Non appelleris susurr'o et lingua
tua capiaris et confundaris. Sup fure enī
ē confusio et penitentia. et denotatio pes
sima. sup bilinguē. susurratori autē odiū
et inimicitia et contumelia. Iustifica pusillū
et magnū similit. Noli fieri inimic' p' amico
pximo. Inpperū enim et contumeliā malus
hereditabit. et omīs peccator inuid' et bilin
guis. Non te extollas in cogitatione anime
tuas uelut taur'. ne forte elidat' uir' tua p
stulticiā. et folia tua comedet. et fructus tuos
p'det. et relinqueris uelut lignū aridū in
heremo. Anima enī nequā dispdet qui se
habet. et in gaudiū inimici dat illū. et dedu
cet in sortē impior'. **xvi.** Verbum dul
ce multiplicat amicos. et mitigat inimicos.
et lingua graciōsa in bono homine habun
dabit. Multi pacifici sunt ē. et consiliari'
tibi sit unus de mille. Si possides amicū in
temptatione posside enī. et nō facile credas q.
Est enim amicus scdm temp' suū. et nō pma
nebit in die tribulationis. et ē amicus qui
conuertit' ad inimicitia. et ē amicus qui odiū
et rixā. et conuicia denudabit. **xvii.** Est
autē amicus soci' in se. et nō pmanet in die
necessitatis. Amicus si pmanserit fixus erit
et quasi coequalis. et in domesticis tuis fidu
cialit' ager. Si humiliauerit se contra te
et a facie tua absconderit se. unanīmē ha
bebit amicitia bonā. Ab inimicis tuis sepa
rare. et ab amicis tuis attende. Amicus fide
lis p'ectio fortis. qui autē inuenit illū
inuenit thesaurū. Amico fidei nulla ē cō
paratio. et nō ē digna ponderatio auri. et
argenti. contra bonitatē fidei illi'. Amicus
fidelis medicamentū uite et immortalita

as. et qui metuunt dñm inuenient illū.
Qui timet dñm egue habebit amicitia bo
nam. qm scdm illū erit amicus illius. **xviii.**
Fili a iuuentute tua excipe doctrinā. et usq
ad canos inuenies sapientiā. Quasi is qui
arat et seminat accede ad illam. et sustine
bonos fructus illi'. In ope enim ipsi' exigu
um laborabis. et cito edes de generatiōi
bus illi'. Quā aspa ē nimū sapientia indo
ctis hominibz. et nō pmanet in illa excois.
Quasi lapidis uirtus p'batio erit in illis. et nō
demorabunt' p'icere illā. Sapientia enim
doctrinē scdm nomen est eius. et nō multis
ē manifesta. Quibz autē agnita pmanet
usq; ad conspectum dī. **xviii.** Audi fi
li et accipe consiliū intellectus. et ne abicias
consiliū meū. Inice pedē tuū in compedes
illius. et in torques illi' tuū collum. Subice
bumerum tuū et porta illā. et ne accideris
uinctis ei'. In omni animo tuo accede ad il
lam. et in omni uirtute tua serua uias eius.
Inuestiga illam et manifestabitur t'. et con
tinens factus ne derelinquas eā. In nouissimū
enim iuuenies requiē in ea. et conuertet' t' in ob
lectationē. Et erunt t' compedes eius in p'ec
tione fortitudinis. et bases uirtutis. et tor
ques illi' in stola glē. Decor enim uite est
in illa. et uincta illi' a ligatura salutatis.
Stolā glē indues eam. et coronā gratulatio
nis suppones t'. Fili si attenderis oī discēs eā.
et si accommodaueris animū tuū sapiens
eris. Si inclinaueris aurē tuā excipies do
ctrinā. et si dilixeris audire sapiens eris.
In multitudinem presbiterorū prudentiū sta.
et sapientiē illorū ex corde coniungere. ut om
nē narrationē dī possis audire. et puerba
laudis nō effugiant a te. Et si uideris sensati
cugula ad illū. et gradus ostiorū illi' ex
rat pes tuus. Cogitātū habe in p'ceptis dī
et in mandatis illi' maxime assiduus esto.

et ipse dabit tibi et concupiscentia sapientie
dabit t. **xx.** **N**oli facere mala et
nō te apprehendent. Discede ab iniquo et defi-
cient mala ab te. Non semines mala in sul-
cis iurie in iniusticie iurga et nō metes ea
in septuplū. Noli querere ab homine duc-
tum neq; a rege cathedrā honoris. **xxi.**

Non te iustifices ante deum. qm̄ agnitor cor-
dis ipse ē. et penes regē noli uelle uideri sapiēs.
Noli querere fieri iudex. nisi ualeas uirtute
irrumpe iniquitates ne forte extimescas faciē
potentis. et ponas scandalū in fragilitate tua.
Non pecces in multitudine ciuitatis. nec te
immittas in populū. neq; alliges duplicia
peccata. nec enim in uno eris immunis. Noli
ē pusillanimus in anima tua. errare et fa-
cere elemosinā nō despicias. Ne dicas in mul-
titudine munerū meorū respiciet d̄s. et of-
ferentē me dō altissimo suscipiet munera
mea. Non iridescas hominē in amaritudine
anime. est enim qui humiliat et exaltat cir-
cumspēctor d̄s. **xxii.** **N**oli amare in-
daciū aduersi fr̄m tuū. neq; in amicū simi-
liter facias. Noli uelle mereri omne meri-
daciū. assiduitas enim illi nō ē bona. Noli
ūbos ē in multitudine presbiterorū. et nō
iteres uerbū in tua oratione. Non oderis
laboriosa opa et rusticationē ab altissimo
creatam. Non te reputes in multitudine in-
disciplinatorū. merito ur̄. qm̄ nō tardabit.
Humilia ualde sp̄m tuū. qm̄ uindicta car-
nis impij ignis et uermes. Noli p̄uicari
in amicū pecunia differenti. neq; fr̄m karī
simū auro sp̄uētis. Noli discedere a mulie-
re sensata et bona. quā sortitus es in timore
dei. Gratia enim uerecundie illius sup̄ aurū.
Non ledas seruū opantē in ueritate. **xxiii.**
neq; mercenariū dante animā suā. Seru-
sensatus sit t̄ dilectus quasi anima tua. nō
defraudes illū libertate. neq; inopē derelin-

quas illum. Pecora t̄ sunt attende illis. et sicut
utilia p̄seuerent ap̄te. **xxiiii.** **F**ilij t̄
sunt erudi illos. et curua illos a p̄uicia co-
rum. filij t̄ sunt serua corp̄ illarū. et nō o-
stendas hylarē faciē tuā ad illas. Trade filiā
et grande opus feceris. et homini sensato
da illā. Mulier sicut ē scdm̄ animā tuā nō
picias illā. et odibili nō credas te in toto cor-
de. **xxv.** **H**onora patrē tuū et ge-
nit̄ matris tuę ne obliuiscaris. Memento
qm̄ nisi pullos nō fuisset. et retribue illis. quom̄
et illi t̄. **xxvi.** **I**n tota anima tua time
d̄m. et sacerdotes illi sanctifica. In omni uir-
tute tua dilige eum qui te fecit. et ministros
ei nō derelinquas. Honora d̄m et tota anima
tua. et honorifica sacerdotes. et p̄p̄unga te
cum brachijs. Da illi partē sicut mandatū
ē t̄. primitiay et purgationis. et de negligē-
tia puiga te cum paucis. Datum brachio
rū tuorū. et sacrificiū sanctificationis offeret
d̄no. iuxta scōr. et paupi porrige manū tuā.
ut p̄ficiat p̄p̄iciatio et benedictio tua. gr̄a
datur in sp̄pectu omnis uiuentis. **xxvii.**

Et mortuo nō phibeas gr̄am. Non desis plo-
rantib; in consolatione et cum lugentib;
ambula. Non te pigeat uisitare infirmū.
et his enim in dilectione firmaberis. In oib;
opib; tuis memorare nouissima tua. et in
sc̄num nō peccabis. **xxviii.** **N**on litiges
cum homine potente. ne forte incidat in
manū illi. Non contendas cum uiro locuple-
te. ne forte contra te constituat litem.
Multos p̄didit aurū atq; argentū. et usq;
cor regum excendit et conuertit. Non litiges
cum homine linguato. et nō strues in ignē
illū ligna. Non communices homini indo-
cto. ne male de p̄p̄e tua loquat̄. Ne despi-
cias hominē auertentē se a peccato. neq;
mypperes e. Memento qm̄ om̄s in corruptione
sum. Ne sp̄nas hominē in sua senecta. et

enim ex nobis senescunt. **xxviii.** **N**oli
de mortuo munico tuo gaudere. sciens
qm omis morimur. et in gaudiu nolum
uenire. Ne despicias narratione pres
biteroy sapientum. et in puerbyis illoy
conuolare. Ab ipsis enim discas doctrina
intellectus. et seruire magnatis sine que
rela. Non te preceat narratio senioru.
et ipsi enim didicerunt a patribz suis.
Qm ab ipsis discas intellectu. et in tempore
necessitatis dabis responsu. Non incendas
carbones peccatoroy arguens eos. et ne
incendaris flamma ignis peccatoru illo
rum. **xxix.** **N**e contra facie stes con
tumeliosi. ne sedeas quasi infidiator ori
tuo. Noli fenerari homini fortiori te. qd
si fenerauens quasi peditu habe. Non spo
deas sup uirtute tua. quod si spononde
ris quasi restituens cogita. Non iudices
contra iudice. qm scdm qd dignum e iudi
cat. Cum audace n eas in uia. ne forte
grauet mala sua uirt. Ipe enim scdm uo
luntate sua uadit. et simul cum stul
ticia illi ptes. Cum iracundo n facies rixu.
et cum audace n eas in desertu. qm quasi
nichil e ante illu sanguis. et ubi n e adui
toru elidet te. Cum fatuus ne consiliu habe
as. non eni poterunt diligere nisi que ipsi
placent. Coram extraneo ne facias consili
um. nescis eni qd pariet. Non omi homini
cortu manifestes. ne forte inferat t gram
falsam. et conuictet tibi. **xxxi.** **N**on
zeles muliere sinus tui. ne ostendat sup te
malicia doctrine nequa. Non des mulieri
potestate anime tue. ne ingrediat in uir
tute tua et confundaris. Ne respicias mu
liere multiuola. ne forte incidas in laqueos
illius. Cu saltatrice ne assiduus sis. nec au
dias illam. ne forte peas in efficacia illi.
Virgine ne conspicias. ne forte scandalize

ris in decore illi. Non des fornicarijs anima
tua in nullo. ne p das te et hereditatem tua.
Noli transpicere in uicis ciuitatis. nec oberra
ueris in plateis illi. Auerte facie tua a mu
liere compta. et n circumspicias specie ali
enam. Propter specie mulieris multa pter.
et ex hoc concupiscentia quasi ignis exardet
cet. Omnis mulier que e fornicaria. quasi
stercus in uia concalcabit. Specie mulieris
alienis multi ammiray rephi facti sunt.
Colloquiu enim illi quasi ignis exardescet.
Cum aliena muliere ne sedeas omnino. nec
accumbas cum ea sup cubitu. et n alterce
ris cum illa in uino. ne forte declinet cor tu
um in uia. et sanguine tuo labaris in por
tione. **xxxii.** **N**e derelinquas amicu
antiquu. nouus enim n erit similis illi.
Vinu nouu amice nouus. uetere scat. et cu
suauitate bibes illud. Non zeles glam et ope
peccatoris. nec enim scis que futura sit illius
subitio. Non placeat t iniuria iniustoy.
sciens qm usq ad inferos non placebit im
pius. longe esto ab homine potestate ha
bente occidendi. et n suspicaberis timore
mortis. et si accesseris ad illu noli aliquid
comutare. ne forte auferat uirta tua. Com
munionem mortis secto. qm in mediu laqueo
ru ingredieris. et sup dolentiu anima ambu
labis. Scdm uirtute tua caue te a primo
tuo. et cum sapientibz et prudentibz tracta.
xxxiii. **Q**ui iusti sunt t conuine. et in amore
dei sit t glatio. et in sensu sit t cogitatus
dei. et omnis narratio tua in pceptis altissi
mi. In manu artificu opa laudabunt. et pn
ceps populi in sapientia sermonis sui. in
sensu u senioroy uerbum. Terribilis e in ciui
tate sua homo linguos. et temerari in uir
bo suo odibilis erit. **xxxiiii.** **I**udex sapi
entis iudicabit populu suu. et pncipatus
sensati terribilis erit. Scdm iudiciu ppli

sic et ministri ei. & qualis rector ē ciuitatis.
tales et habitantes mea. Rex insipiens per
det populum suum. et ciuitates inhabitabunt
p sensum prudentium. In manu dī potestas
terre. et execrabilis omnis iniquitas gentium.
et uile rectorē in temp' suscitabit sup illā.
In manu dī potestas hominis. et sup faciē
scribe imponet honorē suū. Omnis uiu
ris pximi ne memineris. et nichil agas
in opibz inuirię. Odibilis corā deo et ho
minibz supbia ē. et execrabilis omnis iniq
tas gentium. Regnū a gente in gente tñs
fertur. ppter iniusticias. et iniurias. et cō
tumelias. et diuisos dolos. **De auaricia.**
xxxv. Auaro autē nichilū scelestius. Quid
supbit terra et cuius. Nichil ē iniquius.
quā amare pecuniā. Hic enī animā suā ue
nalē habet. qm̄ in uita sua pccit intima
sua. Omnis potentat' breuis uita. Languor
plurior grauat medicū. Breuē languorē pcc
dit medic' Sic et rex hodie ē. et cras morietur.
Cum enī morit' homo. hereditabit serpen
tes. et bestias et uermes. **De supbia. xxxvi.**
Niciū supbie hominis apostatare a deo.
qm̄ ab eo qui fecit illū recessit cor eius.
qm̄ inuicū peccati ē omnis supbia. Q' tenu
erit illā adimplebit' maledictis. et subuer
tet eos in finē. Propterea exhonorauit dñs
conuent' malorū. et destruxit eos usq; in fi
nē. Sedes ducū supborū destruxit dñs. &
sedere fecit inter p eis. Radices gentium
supbarū arefecit dñs. et plantauit humi
les ex ipsis gentibz. Terras gentium euerit
dñs. et pdidit eas usq; ad fundamentum.
Arefecit ex ipsis et dispendit illos. et cessare
fecit memoriā eorū a terra. Pdidit dñs me
moniā supborū. et reliquit memoriā humili
um sensu. Non ē creata hominibz supbia.
neq; nacundia nationū mulierū. Semen ho
minū honorabit' hoc quod timet deum.

semen autē hoc exhonora bit' quod preterit
mandata dñi. In medio frūm rector illorū in
honore. et qui timent dñm erunt in oculis
ill'. Glā diuitū honoratorū. et paupum ti
mor dī ē. Timor dñi ē n̄ despicere hominem
iustū paupē. et n̄ magnificare uirū peccato
rē diuitē. Magnus ē iudex et potens ē in
honore. et n̄ est maior illo qui timet deum.
Seruo sensato liberi seruiunt. et uir pru
dens et disciplinat' n̄ murmurabit corrept'.
et infel' n̄ honorabit'. Noli te ex tollere in fa
ciendo ope tuo. et noli cunctari in tēpore
angustie. Melior ē qui opatur. et habun
dat in omnibz. quā qui glātur et eget pane.
fili in mansuetudine serua animā tuā. et
da illi honorē scdm̄ meritū suū. Peccantē
in animā suā quis iustificabit. et quis hono
rificabit exhonorantē animā suā. Paup glā
p disciplinā et timorē suū. et ē homo qui ho
nificat' ppter substantiā suā. Qui autē
glātur in paupertate. quāto magis in substan
tia. Et qui glātur in substantia. paupertatē
uereat. **xxxvii.** **S**apientia humiliati
exaltabit caput illi. et in medio magnatorū
consedere illū faciet. Non laudes uirū in spe
cie sua. neq; sp̄ias hominē in uisu suo. Bre
uis inuolatilū ē apis. et inuicū dulcoris ha
bet fructus ill'. In uestitu ne gl̄ieris ūguā.
nec in die honoris tui extollaris. qm̄ mira
bilis opa altissimi solius. et glōsa et abscon
sa et inuisa opa ill'. Multi tyranni sederūt
in throno. et insuspicabilis portauit dia
dēma. Multi potentes pressi sunt ualide.
et glōsi traditi sunt in man' alterorū. Pri
quā interrogēs ne uttiueres quēquā. et cum
interrogaueris corripe iuste. Priquā audias ne
respondeas uerbū. et in medio seniorū ne ad
icias loqui. De ea re que te n̄ molestat ne
citeris. et in iudicio peccantiū ne consistas.
fili ne in multis sint actus tui. et si diues

fueris. n̄ eris inimicus a delicto. Si enim
secutus fueris n̄ apprehendes. et n̄ effugi
es si percurreris. Est homo laborans et festi
nans et dolens impius. et tantomagis non
habundat. Est homo marcidus egens recu
patione plus deficiens uirtute. et abun
dans paupertate. et oculi dī respexit illū
in bono. et erexit illū ab humilitate ipsius.
et exaltauit caput et mirati s̄ in illo mul
ti. et honorauerunt dīm. Bona et mala
uita et mors. et paupertas et honestas a dō
sunt. Datio dī p̄manet iustis. et p̄fectus
illius successus habebunt in eternū. Isti qui lo
cupletat̄ parte agendo. et hec pars merce
dis illius in eo quod dicte inueni requirunt. et
nunc manducabo de bonis meis solus.
et nescit quo tempore p̄cedat et relinquat
omnia alijs. Sta in testamento tuo et in illo
colloquere. et in ope mandatorum tuorum ue
terasce. Ne manseris in opibus peccatorum.
confide autē in deo. et mane in loco tuo. Facile
ē enim in oculis dī. de subito honestare paup̄.
Benedictio dei in mercede iusti festinat. et in
honore ueloci p̄cessus illius fructificat. Ne
dicas quid ē in opus. et que erunt in ex hoc
bona. Ne dicas sufficiens sum. et quid ex
hoc pessimabor. **xxxviii.** **I**n die bonorum
ne immemor sis malorum. et in die malorum
ne immemor sis bonorum. quoniam facile ē corā
deo in die obitus retribuere unicuique secundum
uias suas. Malicia hominis obliuionē facit
luxurie magne. et in fine hominis denu
datio opum illius. Ante mortē ne laudes
hominē quēquā. quoniam in filiis suis agnoscit
uir. Non omnē hominē inducas in domū
tuā. multe enim insidie sunt dolosi. Sicut
enī eructuant p̄cordia fetantium. sicut p̄dix
inducit in cāueā. et ut caprea in laqueum.
sic et cor superborum. et sicut p̄spector uidens
casum. primi sunt. Bona enim in mala con

uertens insidiatur. et in electis imponet
maculā. Ab scintilla enī una augetur ignis.
et ab uno doloso augetur sanguis. Homo uero
peccator sanguini insidiatur. Attende tibi
a pestifero. fabricat enī mala. ne forte indu
cat super te subannationē in perpetuum. Admit
te ad te alienigenā et subuertet te in turbine.
et ab alienabit te a uisus proprijs. **De elemo
sina. xxxix.** **S**i bene feceris scito cui fe
ceris. et erit gratia in bonis tuis multa. Bene
fac iusto et inuenies retributionē magnā.
et si n̄ ab ipso certe a deo. Non ē ei bene qui
assiduus ē malis. et elemosinā non dant.
quoniam et altissimus odio habet peccatores.
et misertus ē penitentibus. Da misericordiam et
ne suscipias peccatores. et impijs et pecca
toribus. reddet uindictam. custodiens eos in
die iudicij. Da bono et n̄ recepis peccatorem.
benefac humili. et n̄ dederis impio. Prohibe
panes illi dari. ne in ipsis potentior te sit.
Nā duplicia mala inuenies in omnibus bonis.
quoniam et altissimus odio habet peccatores. et im
pijs reddet uindictā. **De amicis. xl.**

Non agnosce in bonis amicum. et n̄ abscon
det in malis inimicum. In bonis uiri inimicus illius
in tristitia. et in malis illius amicus agitur.
Non credas uniuerso tuo in eternū. Sic enī
cramentum erigunt nequicia illius. et si humi
liat uadat curuus. adice animum tuum et cu
stodi te ab illo. Non statuas illū penes te.
nec sedeas ad dexterā tuā. ne comissus sit
in loco tuo. ne forte conuersus in locū tuū in
quirit cathedrā tuā. et in nouissimo cognos
cas uerba mea. et in sermonibus meis stimu
leris. Quis miserebitur incantatori a serpente
percussio. et omnibus qui appropiant bestiis. et
qui comitat̄ cum uiro iniquo. et obuolutus ē
in peccatis eius. Una hora tecū p̄manet
bit. si autē declinaueris n̄ supportabit. In
labijs suis inducat inimicum. et in corde suo

insidiatur ut subuertat te in fouea. In oculis
suis lacrimat inimicus et sinuenerit tempus
non faciabit sanguine. Si incurrerint tibi mala.
inuenis eum illic priorem et quasi adiutans sus-
fodiet plantas tuas. Caput suum mouebit
et plaudebit manu et multa susurrans
commutabit uultum suum. *De societate diu-*

Qui tetigerit picem cum supborum. xli.
inquinabitur ab ea et qui communicauerit su-
perbo induet superbiam. Pondus super se tollit
qui honestiori se communicat et ditioni te-
ne socius fueris. Quid communicabit cacabus
ad ollam. Quando enim se colliserint con-
fringentur. Diues iniuste egit et fremebit pau-
per autem lesus tacebit. Si largitus fueris assu-
mer te et si non habueris derelinquet te. Si ha-
beris conuiuet tecum et euacuabit te et ipse
non dolebit super te. Si necessarii illi fueris super-
plantabit te et subridens spiritus dabit narrans
tibi bona et dicet. Quid opus est tibi et confun-
det te in cibis suis donec te exanimat bis
et ter et in nouissimo derideat te. Postea
uidens derelinquet te et caput suum moue-
bit ad te. Humiliare deus et expecta manus eius.
accende ne seductus instituticia humiliaris.
Noli esse humilis in sapientia tua ne humili-
atus instituticia seducaris. Aduocat a
potentiore discede et hoc enim magis te ad-
uocabit. Ne in superbus sis ne unpingaris
et ne longe sis ab eo ne eas in obliuione.
Ne retineas ex equo loqui cum illo et cre-
das multis uerbis illi. Ex multa enim loqui-
la temptabit te et subridens interrogabit
te. De absconditis tuis immittis animum il-
li et conseruabit uerba tua et non parcat
de malicia et de uinctis. Caue tibi et atten-
de diligenter auditum tuum quoniam cum subuer-
sione tua ambulas. Audiens uero illa quasi in
somnia uide et uigilabis omni uita tua.
Dilige dominum et inuoca eum in salute tua. Omne

animal diligit simile sibi sic et omnis ho-
mo proximum sibi. Omnis caro ad simile sibi
coniungitur et omnis homo simili sui soci-
abitur. Sic communicabit lupus agno aliquando
sic peccator iusto. Que communicatio sancto
homini ad canem. Aut que pax bona diuiti
ad pauperem. Venatio leonis onager in
heremo sic pascua sunt diuitum pauperes.
Et sicut abhominatio superbo est humilitas
sic execratio diuitis pauper. Diues commotus
confirmatur ab amicis humilis autem si ceci-
derit expellitur et a notis. Diuiti decepto
multi recuperatores loquuntur est superba et iusti-
ficauerunt illum. Humilis deceptus est et in super-
arguitur loquuntur est sensate et non est datus ei
locus. Diues loquuntur est et omnes tacerent
et uerbum illi usque ad nubes producent. Pau-
per loquuntur est et dicunt quis est hic. Et si offen-
derit subuertunt illum. Bona est substantia
cui non est peccatum in conscientia et nequissi-
ma paupertas in ore impij. Cor hominis
inmutat faciem illi siue in bonum siue in malum.
Vestigium cordis boni et faciem bonam difficile
inuenies et cum labore. xlii. **B**eatus
uir qui non est lapsus uerbo ex ore suo et non est
stimulatus in tristitia delicti. Felix qui non habuit
animum suum tristitiam et non excedit ab spe sua.
Virgo cupidus et tenax sine ratione est substan-
cia et homini luendo ad quid aurum. Qui acer-
uat ex animo suo multos alios congregat et
in bonis illi alii luxuriabit. Qui sibi nequam
est cui alio bonus erit. Et non iocundabitur in
bonis suis. Qui sibi inuidet nichil est illo nequ-
ius et hec est redditio malicie illi. Et si benefe-
cerit ignoranti et non uolens facit et in nouis-
simo manifestat malitiam suam. Nequa est
oculus luendi et auertens faciem et despiciens
animam suam. Infaciabilis oculis cupidi in parte
iniquitatis non faciabitur donec consumat are-
faciens animam suam. Oculus malus ad mala

et n̄ faciat panem: indigens & in iusticia
erit sup̄ mensam suā. **xl. iiii.**

Nili si habes benefac tecum: et dō dignas
oblationes offer. Memor esto qm̄ mors n̄ tar-
dat: et testamentū inferorū quia demonstra-
tū est tibi. Testamentū enī hui⁹ mundi:
morte mouet. Ante mortē benefac amico
tuo: et scdm̄ uires tuas exporrigens dapan-
pi. Non defraudens a die bono: et particu-
la boni domi n̄ te pretereat. Nonne alijs
relinques dolores: et labores tuos? Indui-
sione sortis da et accipe: et iustifica animā
tuā. Ante obitum tuū opare iusticiā: qm̄
non ē apud inferos mutare cibum. Om̄is
caro sicut fenū uetrescit: et sicut folium
fructificans in arbore uiridi: Alia genera-
tur: et alia decunt: sic generatio carnis
et sanguinis. Alia finit: et alia nascitur.
Omne op⁹ corruptibile in fine deficiet: et
qui illud opatur ibit cum ipso. & om̄e
opus electum iustificabit: et qui opatur
illud honorabit in illo. Beatus uir q̄ in sapi-
entia sua morabit: et qui in iusticia sua
meditabit: et in sensu cogitabit circuin-
spectionē dī. Qui excogitat uias illius
in suo corde: et in absconsis illi⁹ intelligens:
uadens post illū quasi inuestigator: et inuisi-
bili⁹ consistens. Qui respicit p̄ fenestras eius:
& in ianuā illi⁹ audiens. Qui requiescit iux-
ta domū illi⁹: et in parietib⁹ illi⁹ figens pa-
lum. Statuet casulā suā ad man⁹ illi⁹: et regni-
escunt in casula illius bona pecūum. Sta-
tuet filios sub tegmine illi⁹: et sub ramis
illi⁹ morabit. Propter sub tegmine illi⁹ a-
feruore: et in glā eius requiescet. Qui timet
dñm facit illud: et qui continens ē iusticie
apprehendet illam: et obuiabit illi quasi ma-
ter honorificata: et quasi mulier a uirgini-
tate suscipiet illū. Cibabit illū pane
uirtutis et intellectus: et aqua sapientie salu-

tatis potabit illū. Et firmabitur in illo et
n̄ flectet: et continebit illū et n̄ confundetur:
et exaltabit illū apud proximis suis. & in
medio ecclesie apiet: os illi⁹ et implebit illum
spū sapientie et intellect⁹: et stola gl̄e ue-
stiet illum. Iocunditatem et exultationē dñi
aurizabit sup̄ illū: et nomine eterno he-
reditabit illū. Homines stulti n̄ apphen-
dent illam: et homines sensati obuiabunt
illi. Homines stulti n̄ uidebunt illā: longe
enim abest a supbia et dolo. Vir iudans
n̄ erunt illius memores: et uiri ueraces in-
ueniunt in illam: et successum habebunt
usq; ad inspectionē dī. Non ē speciosa laus
in ore peccatoris: qm̄ a deo pfecta ē sapi-
entia. Sapientie enī dī assistabit laus: et in
ore fidei habundabit: et dominator dabit
eam illi. Non dixeris p̄ dñm abest: que odit
enim ne feceris. Non dicas ille me īplana-
uit: n̄ enim necessarij sunt illi homines im-
pii. Omne excrementū erroris odit dñs:
et n̄ erit amabile timentib⁹ illū. **xl. iiii.**

Quod ab initio constituit hominē: et reliquit
illū in manu consilij sui. adiecit mandata
et precepta sua. Si uolueris mandata ser-
uare conseruabunt te: et in perpetuū fidem
placitam facere. Apposuit tibi aquā et ig-
nem: ad quod uolueris porrigere manū tuā.
Ante hominē uita et mors: bonū et malū:
quod placuerit ei dabit illi: qm̄ multa sapi-
entia dei et fortis in potentia: uidens omnes
sine int̄missione. Oculi dñi ad timentes eū:
et ipse agnoscat omnē opam hominis. Sc̄-
mini mandauit impie agere: et nemini de-
dit spacium peccandi. Non enī concupiscit
multitudinē filiorū infidelium et inuicium.

Ne iocunderis in filiis **De filiis impijs. xlv.**
impis si multiplicent: n̄ oblecteris sup̄ ip-
sos si n̄ est timor dī cum illis. Non credas
uirtutem illorū: et ne respexeris in labores illorū.

Melior ē enī unus timent dñm. quā mille fili
lij impij. & utile ē mori sine filijs. quā relin
quere filios impios. Ab uno sensato inhabi
tabit patria. & attribz impijs deseretur. Oul
ta talia uidit oculus meus. & fortiora hoy
audiuit auris mea. In synagoga peccantium
grande bit ignis. & ingente incredibili exar
descet ira. Non exorauerunt p peccatis suis
antiqui gygantes. qui destruxerunt con
fidentes sup uirtutē. & n̄ pepert peregrina
tioni illoy. & exetratus ē illos p supbia illoy.
Non miseratus ē illis gentē totā pdens. & ex
tollentē se in suis peccatis. & sicut sexcenta
milia peditū qui congregati sunt in duri
ciā cordis sui. & si unus fuisset ceruicatus.
murū si fuisset uniuersus. Misericordia enī &
ua ē cum illo. potius exoratio & effundens
irā scdm misericordiam suā. Si correptio illius
hominis scdm opa sua iudicat. non effugit
et in rapinā peccator. & n̄ retardabit suf
ferentia misericordiam facientis. Omnis mise
rdia faciet locū unicuique scdm meritū opū
suoy. & secundū intellectū peregrinationis
ipsius. **xlvi.** Non dicas a deo abscon
dar. & ex summo quis mei memorabit. In
populo magno n̄ agnoscar. Quid ē enī ani
ma mea. in tam munita creatura. Ecce celū
et celi celoy. abyss. & uniuersa terra et que
in eis sunt. in conspectu illi commouebunt.
montes simul et colles & fundamenta terre.
& cum conspexerit illa dñs tremore concu
tunt. & in omnibz his insensatu ē cor. et omē
cor intelligit ab illo. & uias illius q̄s intel
ligit & pcella quā nec oculus uidebit ho
minis. Jam plurima opa illi sunt in ab
sconsis. S. opa iusticie ei quis enuntiabit
aut quis sustinebit. Longe enī ē testam
tum a quibz dā. & interrogatio hominū in
consummatione ē. Q. minorat corde cogi
tat māna. & uir prudens et errans cogi

tat. stulta. **xlvi.** Audi me fili et discē
disciplinā sensus. & in uerbis meis attende
in corde tuo. Et dicā in equitate disciplinā.
et scrutabor enarrare sapientiā. & in uerbis
meis attende in corde tuo. & dico in equi
tate sp̄s. uirtutes quas posuit dñs in opa
sua ab initio. & in ueritate enuntio scienti
am ei. In iudicio dñi opa ipsi ab initio. &
ab institutione ipsoy distinguit partes il
loy. et initia ipsoy ingentibz suis. Orna
uit inētum opa illoy. necessitauerunt nec
laborauerunt. & n̄ destiterunt ab opibz
suis. Unusquisq; pximū sibi n̄ angustia
bit usq; in eū. Non sis incredibilis uōbo
illius. Posthec dñs in tiam respexit. & im
pleuit illā bonis suis. Anima omīs uitā
lis denunciauit ante faciē ipsius. & ipsa
tertiū reuersio illoy. **xlvi.** **D**ñs crea
uit de terra hominē. & scdm imaginē su
am fecit illum. & terciū conuerxit illum
in ipsam. et scdm se uestiuit illū uirtute.
Numerū dierum et tempus dedit illi. & de
dit illi potestatem eorū que sunt sup ter
ram. Posuit timorē illi sup omnē carnē.
& dominatus ē bestiariū et uolatiū. Creauit
ex ipso adiutorū simile ipsi. Consiliū et
linguā & oculos & aures & cordedit illis
ex cogitandi. & disciplina intellectus reple
uit illos. Creauit illis scientiā sp̄s. sensu
impleuit cor illoy. & mala et bona osten
dit illis. Posuit oculū ipsoy sup corda ip
soy. ostendere illis magnalia opum suoy
& nom scificationis collaudent. & glari in
mirabilibz illi. ut magnalia enarrent ope
rum eius. Addidit illis disciplinā. & legē
utq; hereditauit illos. Testamentū p̄mū
constituit cum illis. & iusticiā & iudicia
sua ostendit illis. & magnalia honoris ei
uidit ocls illoy. & honorē uocis audierūt
aures illoy. & dixit illis. attendite ab omi

iniquo / & orandauit unicuique de primo.
 Vie illoꝝ coram ipso sunt semp. n̄ sunt ab
 scondit̄ ab oculis ipsi. In unāquāq; gentē
 p̄posuit rectore. & pars dī isrl̄ facta ē ma
 nifesta. & omnia opa illoꝝ uelut sol in ē
 spectu dī & oculi eius sine intermissione
 inspicientes in uis corum. Non sunt ab
 scondita testamenta p̄uinitate corū. &
 omnes iniquitates eoz in conspectu deī.
 Clemosina iuri quasi saeculū cum ipso. &
 grām hominis quasi pupillā conseruabit.
 & postea resurget et retribuet illis retribu
 tionē unicuique in capite ipsoꝝ. & conuerteret
 in inferiores partes terre. Penitentib; autē
 dedit uia iusticie. & confirmauit defici
 entes sustinere. & destinauit illis sorte ue
 ritatis. **De conuisione. xlviii.** **C**onuer
 tere ad dñm et relinque peccata tua. pre
 care ante faciē dī & minue offendicula.
 Reuertere ad dñm & auertere ab iniusticia
 tua. & minis odio execrationē. & cognosce
 iusticias & iudicia dī. & sta in sorte p̄po
 sitionis & orationis altissimi dī. In par
 tes uade scilicet scilicet cum uiuis & dantib; con
 fessione deo. **Quinquages.** **N**on demore
 ris in errore impioꝝ. ante mortē confitere
 a mortuo quasi nichil perit. confiteberis
 uiuens. **Viuis & sanus confiteberis & lau
 dabis dñm. & glāberis in miserationib; illi.**
 Quā magna misericordia dei. & p̄piciatio illi
 conuertentib; ad se. Hec enim omnia possē
 ēē in hominibus. qm̄ n̄ ē immortalis fi
 lius hominis. & in uanitate malicie pla
 cuerunt. Quid lucidi sole. & hic deficiet.
 Aut quid nequius excogitauit caro &
 sanguis. & hoc arguet. Virtutē altitu
 dinis celi ipse conspiciat. & omnes homi
 nes terra. & cinis. Qui uiuit uicēnum.
 omnia creauit simul. Ds solus iustifica
 bit. & manet inuictus rex eternum.

Quis sufficiet enarrare opa illi. Quis enim
 inuestigabit magnalia illius. Virtutem
 autē magnitudinis eius quis enuntiabit.
 & quis adiciet enarrare misericordiam eius.
 Non ē minuere neq; adicere. nec ē inuenire
 magnalia dī. Cū consummauerit homo
 tunc incipit. & cum quieuerit opabitur.
 Quid est homo & que grā illi. & quid bo
 nū aut quid nequā illi. Numerus dierū
 hominū ut multū centū annū. quasi gut
 te aque amare deputati sunt. & sicut cal
 culus harenę sic exigui anni in die cui.
 Propter hoc patiens ē d̄s in illis. & effundet
 sup eos misericordiam suam. Vidit p̄sūptionē
 cordis illoꝝ qm̄ mala ē. & cognouit subuer
 sionē illoꝝ qm̄ nequā est. Ideo adimple
 uit p̄piciationē suā nullis. & ostendit illis
 uia equitatis. Misericordia hominis circa p̄i
 mū suū. misericordia autē dī sup omne carnē.
 Qui misericordiam habet & docte erudit quasi
 pastor gregē suū. misereat excipiens do
 ctinā miserationis. & qui festinat in iudi
 cys eius. **De oratione. li.** **F**ili in bo
 nis n̄ des querelam. & omni dato ne des
 artificiam uerbi mali. Nonne ardore refri
 gerabit ros. Sic et uerbum meli quā dātū.
 Nonne ecce uerbu sup datū bonū. & utraq;
 cū homine iustificato. Stult' accit' in p̄pa
 bit. & datus indisciplinatu tabescere facit
 oculos. Ante iudiciū para iusticiā tibi. &
 antequā loquaris discet. Ante languorē ad
 bibe medicinā. & ante iudiciū interroga
 te ipsum. & in conspectu dī inuenies p̄piciati
 onē. Ante languorē humilia te. & in tem
 pore infirmitatis ostende conuersionē tuā.
Non impediaris orare semp. & n̄. **lii.**
 ueteris usq; ad mortē iustificari. qm̄ merces
 dī manet eternū. Ante orationē p̄para a
 nimam tuā. & noli ēē quasi homo q̄ tēptat
 dñm. Memento n̄x in die consummationis.

& temp^o retributionis in conuisione facies;
Memento paupertatis in tempore habundan-
 tię & necessitatē paupertatis in die diuiciariū.
 A mane usq; ad uespum inmutabit^r temp^o.
 & hec omnia citata in oculis dñi. Homo sapiens
 in omnib; metuit. & in dieb; delictorū atten-
 det ab inertiā. Omnis astutus agnoscit
 sapientiā. & inuenienti eā dabit confessio-
 nē. Sensati in uerbis & ipsi sapient^r egerūt.
 & intellexerunt ueritatē & iusticiā. & implo-
 rauerunt puerbia & iudicia. **Li. De continen-**

Post concupiscentias tuas **tu anime:**
 nō eas. & a uoluntate tua auertere. Si pre-
 stes anime tuę concupiscentias eius. faci-
 et te in gaudiū inimicis tuis. Ne oblecteris
 in turbis nec in modicis. ad duas ē enī
 commissiō illorū. Ne fueris mediocris in con-
 tentione ex fenore. & nō est tibi nichil in se-
 culo. Eris enim inuid^o tuę uite. **Li. iii.**

Operarius ebrios^o nō locupletabit^r. & qui sp-
 nit modica paulatim decedet. Vinū & mu-
 lieres apostatate faciunt sapientes. & ar-
 guent sensatos. & qui se iungit fornicarijs
 erit nequā. Putredo & uermes hereditabūt
 illū. & extollet in exemplū maus. & tolle-
 tur de numero anima eius. Qui credit cito
 leuis corde ē. & minorabitur. Et qui delin-
 quit in animā suā. insipiens habebit. Qui
 gaudet iniquitati denotabit. & qui odit
 correptionē. minuet^r uita. & qui odit loqua-
 citatē extinguet maliciā. Qui peccat in animā
 suā penitebit. & qui iocundat^r malicia de-
 notabit. Ne titeris uerbū nequā & durum.
 & nō minoraberis. **Li. v.**

Amico et
 inimico noli narrare sensū tuū. & si ē tibi
 delictū noli denudare. Audiat enī te & custo-
 diet te. & quasi defendens peccatū odiet te.
 & sic aderit tibi semp. Audisti uerbū aduer-
 sus proxmū. commoriat^r in te. fidens qm̄ nō te
 disrumpet. A facie uerbi paruit fatuus.

tanquā gemit^o partus infantis. Sagitta in fi-
 xa femori canis. sic uerbū in corde stultū.

Corripe amicu ne forte nō intellexerit. & di-
 cat nō feci. aut si fecerit ne iterū addat fa-
 cere. Corripe proxmū ne forte nō dixerit. &
 si dixerit ne forte titeret. Corripe amicu se-
 pe enim fit commissio. & nō omī uerbo cre-
 das. Est qui labitur lingua sua. s; non ex
 animo. Quis ē enim. qui non deliquerit in
 lingua sua. **Li. vi.**

Corripe pro-
 ximum antequā contumneris. & dā locū timori
 altissimi. quia omnis sapientia timor dei. &
 in illa timere dñm. & in omī sapientia dispo-
 sitio legis. & nō est sapientia nequicię disci-
 plina. & nō ē cogitatus peccatorū prudentia.
 Est nequicia & in ipsa excecatio. & ē insipiens
 qui minuitur sapientia. Melior ē homo q̄
 deficit sapientia. & deficiens sensu ē in timo-
 re. quā qui abundat sensu & transgredit^r le-
 gem altissimi. Est solertia certa & ipsa inq̄.
 & ē qui emittit uerbū certū enarians ueritatē.
 Est q̄ nequiter humiliat se. & interiora eius
 plena sunt dolo. & ē iustus q̄ se nimū sub-
 mittit a multa humilitate. & ē iust^o qui
 inclinat facie & fingit nō uidere se quod ig-
 noratum ē. & si ab imbecillitate uirū uerēt^r
 peccare. si inuenit temp^o malefaciendi ma-
 lefaciet. Ex uisu cognoscit uir. & ab occur-
 su faciei cognoscit sensatus. Amictus corpis
 & risus dentū. & ingress^o hominis. enunci-
 ant de illo. Est correptio mendax in ira con-
 tumeliosi. & ē indicū quod nō pbat^r ē bonū.
 & ē tacens & ipse ē prudens. **Li. vii.**

Quā bonū ē arguere quā irasci. & confitenti
 in oratione nō phibere. Concupiscentia spa-
 domis deuirginauit iuuenclām. sic qui facit
 puim iudiciū iniquū. Quā bonū ē correptū
 manifestare penitentia. sic enim effugies
 uoluntariū peccatū. Est tacens qui inuenit^r
 sapiens. & est odibilis qui peccat ē ad loquen-

dum. Est autē tacens nō habens sensum lo-
quē. & ē tacens sciens temp⁹ apti tēporis.
Homo sapiens tacebit usq; ad tempus. lase-
uus autē & imprudens nō seruabit temp⁹.
Qui multas uerbas loquitur ledet animā suā.
& qui potestatem sibi assumit multos odiet.
Est peccatio in malis uiro indisciplinato. & ē
inuentio in decementis. Est datum qd nō est
utile. & ē datum cui retributio duplex. Est ppter
glām/ minoratio. & ē qui ab humilitate leua-
bit caput. Est qui multa redimat modico
picio. & restituens ea in septuplū. Sapiens
in uerbis seipsum amabilem facit. grē autē
fatiorum effundent. Datus insipientis non
erit utilis ē. oculi enim illi septemplexes sūt.
Frigua dabit & multa impperabit. & apto-
ris illi inflammatio ē. Hodie feneratur qd
& cras expectat. & odibilis homo ei⁹ modi. fa-
tuo nō erit amicus. & nō erit grā bonis illi. Qui
enim edunt panē illi⁹ false lingue sunt. q
ciēs & quanti iridebunt eum. Neq; enim
quod habendū erat. directo sensu distribuit.
Sumit & quod nō erat habendū. Laps⁹ false
lingue. quasi qui pauimento cadens. sic cas⁹
malorum festinanter uenit. Homo ingratus
acharis. quasi fabula uana in ore indiscipli-
natorum assidua erit. Ex ore fatui reprobabitur
parabola. nō enī dicit illā in tempore suo.
Est qui ueraciter peccare ab inopia. & in rege
sua stimulat. Est qui pōt animā suā
p confusionē. & ab imprudenti psona pdet
eā. psonę autē acceptione pdet se. **Lxiii.**

Est qui p confusionē pmittit amico. & lu-
crat ē eum inimicū gratis. Opprobrium
nequā in homine mendaciū. & in ore in-
disciplinatorum assidue erit. Potior fur
ē quā assiduitas uiri mendacis. pditionē
autē ambo hereditabunt. Mores hominū
mendaciū sine honore. & confusio illorum
cū ipsis sine intermissione. **Lxiiii. Vbi parabolaz**

Sapiens in uerbis pducet seipsum. & homo
prudens placebit magnatis. Qui opatur
terram suā maltabit aceruū frugum. & qui
opatur iusticiā ipse exaltabit. Qui uero placet
magnatis. effugiet iniquitatē. Xema & do-
na excecant oculos iudicū. & quasi mutis
in ore auctit correptiones eorum. Sapiencia
absconsa. & thesaur⁹ inuisus. que utilitas
in utrisq;? Melior est qui celat insipienti-
am suā. quā homo qui abscondit sapien-
tiam suā. **Lx.** **F**ili peccasti ne ad-
icias iterū. sed et de pristinis deprecare ut
tē dimittant. Quasi a facie colubri fuge
peccata. & si accesseris ad illa insipienter
te. Dentes leonis dentes ei⁹. inefficientes animas
hominū. Quasi romphea bis acuta omnis
iniquitas. plage illi nō ē sanitas. Oburga-
tio & iniurie adnullabunt substantiā. & do-
mus que nimis locuples ē adnullabit sup-
bia. sic substantia supbi eradicabit. Depe-
catio paupis ex ore usq; ad aures uenit. &
iudiciū festinato adueniet illi. Qui odit
correctionē uestigium ē peccatoris. & qui
timet dñm conuertit ad cor suum. Notus
alonge potens lingua audaci. & sensat⁹
scit labi se ab ipso. Qui edificat domū suā
impendiis alienis. quasi qui colligit la-
pides suos in hyeme. **Lxi.** **S**up-
pa collecta synagoga peccantium. & consu-
matio illorum flāma ignis. Via peccantium
complantata lapidibus. & in fine illorum in-
ferri & tenebre & pene. Qui custodit iustici-
am. continebit sensum eius. Consumma-
tio timoris dñi. sapientia & sens⁹. Non erudi-
etur. qui nō est sapiens in bono. Est autē in-
sipientia que habundat in malo. & nō est
sens⁹ ubi ē amaritudo. Scientia sapientis
tanquā inundatio abundabit. & consiliū
illi⁹ sicut fons uite pmanet. Cor fatui q
si uas contractū. & omne sapientiā non

tenebit. Verbum sapiens quodeūq; audierit
inseus laudabit. & adiciet. Audiuit luxu-
riosus & displicebit illi. & piciet illud p̄ dor-
sum suum. Narratio fatui q̄si sarcina inui-
a. nam in labijs sensati inueniet gr̄a. Os pru-
dentis querit in ecclia. & uerba illi cogitabit
in cordib; suis. Tanguā domus extimata sic
fatuo sapientia. & scientia insensati inenarra-
bilia uerba. Compedes in pedib; stulto do-
ctrina. & quasi uincta manui sup manu
dextere. **Lxii.** **F**atius in risu eratrat
uocē suā. uir autē sapiens uix tacite ridebit.
Ornamentū aureū prudenti doctrina. & q̄
si brachiale in brachio dextro. Pes fatui fa-
cilis in domū primi. & homo p̄tius confun-
detur a p̄sona potentis. Scute a fenestra
respiciet in domū. uir autē erudit̄ fons stabit.
Stulticia hominis auscultare postū. &
prudens grauiabit contumelia. Labia im-
prudentiū stulta narrabunt. uerba autem
prudentiū statim ponderabunt. In ore fa-
tuoꝝ cor illoꝝ. & in corde sapientiū os illoꝝ.
Dum maledicit impi⁹ diaboli. maledicit ipse
animā suā. Susurro conquinabit animā
suā. & in omnib; odiet. et qui manserit
odios⁹ erit. tacitus & sensatus honorabit.
Lxiii. **L**apide luteo lapidat⁹ ē piger. & om̄s
loquent⁹ sup asp̄nationē illi. De ster-
core boum lapidat⁹ est piger. & om̄s qui
tetigent eum excutiet man⁹. Confusio patris
ē de filio indisciplinato. in filia autē indimino
ratione fiet. filia prudens hereditas uiro suo.
nam que confundit in contumelia fit geni-
tous. Patre & uirū confundit audax. & ab
impijs n̄ minorabit. ab utrisq; autē inho-
norabit. Mūsica in luctu importuna nar-
ratio. flagella & doctrina in om̄i tempore
sapientia. Qui docet fatuū. quasi qui glu-
tinet testam. **Lxiiii.** **Q**ui narrat
uerbū n̄ audienti. quasi qui excitat dormi-

entem de graui somno. **Lxv.** **E**numerat stulto.
& in fine dicit. quis ē hic. Sup mortuū plora.
deficit enim lux eius. & supra fatuū plora.
deficit enim sensu. Modici plora supra mor-
tuū. qm̄ requiunt. Nequissimi enī nequissi-
ma uita. sup mortē fatij. Luctus mortui
septē dieb; fatij autē et impij om̄es dies
uite illoꝝ. Cum stulto ne mutū loquaris.
& cum insensato ne abieris. Serua te ab illo
ut n̄ molestiā habeas. & n̄ conquinaueris
in peccato illi. Deflecte ab illo & uiuies re-
quem. & n̄ accidiauens institutiā illi. Sup
plumbū qd̄ ḡuabitur. & quod illi aliud no-
men quā fatuus. Arenā & salem & massā
ferri facilius ē portare. quā hominē impru-
dentē & fatuū & impiū. Loramentū ligneti
colligatū fundamento edificij n̄ dissoluet.
sic & cor confirmatū in cogitatione consilij.
Cogitatus sensati in om̄i tēpore. uel me-
tu n̄ deprauabitur. Sicut palea in excelsis
& cimenta sine impensa posita. contra fa-
ciē uenti non p̄manebunt. sic & cor timidū
in cogitatione stulti. contra impetū timo-
ris non resistit. sic & cor tepidū in cogitatio-
ne fatui. om̄i tēpore n̄ metuet. sic & qui
in p̄ceptis dī p̄manet semp. pungens o-
culū deducens lacrimas. & qui p̄ngit cor
p̄fert sensum. **Lxv.** **D**e amicitia.
Quens lapidē in uolantia deiciet illa. sic
& qui conuiciat amico dissoluit amicitia.
Ad amicū & si p̄durens gladiū n̄ desperes.
ē enim regress⁹ ad amicū. Si aperuerit os tri-
ste n̄ timeas. Est enim recordatio excepto co-
uicio & impperio & supbia & misterii re-
uelatione. & plaga dolosa. In his om̄ib;
effugiet amīc⁹. fidem posside cū amico in
paupertate illi. ut & in bonis illi letēris. In
tempore tribulationis illi p̄mane illi fidelis.
ut & in hereditate illi coheres sis. Ante
ignē camini uapor & fumus ignis multa

tur: sic & ante sanguine maledicta & contumelie & mine. Amicum salutare non confundaris. & a facie illius non me abscondam. & si mala mihi euenerint per illum sustinebo. Omnis qui audiet. cauebit se ab eo. Quis dabit ori meo custodiam & supra labia mea signaculum certum. uti ne cadam in ipsis. & lingua mea prodatur me. **Lxvi.**

Dominus pater & dominator uite mee. ne derelinquas me in consilio illorum. nec finas me cadere in illa exprobratione. Quis supponit in cogitatu meo flagella. & in corde meo doctrinam sapientie. ut ignorantibus eorum non partat in. & non appareant delicta illorum. ne adincrecant ignorantie mee & multiplicent delicta mea. & peccata mea abundant. & incadam in conspectu aduersariorum. & gaudeat inimicus meus. **Domine** pater et deus uite mee. ne derelinquas me in cogitatu illorum. Extolletiam oculorum meorum ne deris michi. & desiderium prauum auerte a me. Aufer a me uentis concupiscentias. & concubitus concupiscentie ne apprehendant me. & anime irreuerentia & infirmitate ne tradas me. **Lxvii. De doctrina oris.**

O doctrinam oris audite filij. & qui custodierit illam non periet labijs suis. nec scandalizabit in opibus nouissimis. In uanitate sua apprehenditur peccator. & superbus & maledicus scandalizabit in illo. Iurationi non assuescat os tuum. multi enim casus in illa. Nominatio uero dei non sit assidua in ore tuo. & nominibus sanctorum non admiscearis. quoniam non eris immunis ab eis. **Lxviii.**

Sicut enim seruus interrogatur assidue a luore non minuitur. sic omnis iurans & nominans in toto a peccato non purgabitur. Vir multum iurans implebitur iniquitate. & non discedet a domo illius plaga. & si frustra uerit delictum illius super ipsum erit. & si dissimulauerit delinquet dupli-

citer. & simulacrum iurauerit non iustificabitur. Replebit enim retributione domus illius. Est & alia loquela contraria morti. non inueniat in hereditate iacob. Ecce enim a miscilibus omnia hec auferentur. & in delictis non uoluntabunt. Indisciplinose loquens non assuescat os tuum. est enim in illa uerbum peccati. Memento patris & matris tue in medio enim magnatorum consistis. ne forte obliuiscat te deus in conspectu illorum. & assiduitate tua infatuat imperium patris. & maluisses non nasci. & diem natiuitatis tue maledicas. Homo assuetus in uerbis inpperij. in omnibus diebus uite sue non eruditur. Duo genera abundant in peccatis. & tertium adducit uiam & perditionem. Anima calida quasi ignis ardens. non exanguetur donec aliquid glutiat. & homo nequam more carnis sue. non desinet donec incendat ignem. Homini fornicario omnis panis dulcis. non fatigabit transgrediens usque ad finem. **Lxviii.**

Omnis homo qui transgreditur lectum suum. contempnens in animam suam & dicens quis me uidet. tenebit circumdant me & parietes cooperiunt me. & nemo circumspicit me quem uereor. delictorum meorum non memorabit altissimus. & non intelligit quoniam omnia uidet oculus illius. quoniam expellit a se timorem diaboli modi hominis timor. & oculi hominum timentes illum. & non cognouit quoniam oculi domini multo plus lucidiores super solem. circumspicientes omnes uias hominum. & profundum abyssi. & hominum corda intuentes in absconditis partibus. Domino enim deo antequam crearentur omnia sunt agnita. sic & post perfectum respicit omnia. Hic in plateis ciuitatis uindicabitur quasi pullus equinus fugabitur. & ubi non sperabit apprehenderetur. & erit dedecus omnibus. eo quod non intellexit timorem domini. Sic & mulier omnis relinquens uirum suum. & statuens hereditatem ex alieno matrimonio. Primo enim in lege

atissimū incredibilis fuit. & scđo iurū suū
dereliquit. tertio in adulterio fornicata ē. &
ex alio uiro filios statuit sibi. Hec in ecclesia
adducit. & in filios eius respiciet. Non tradet
filij eius radices. & rami ei nō dabunt fru-
ctū. Derelinquet in maledictū memoriā
eius. & dedec' illi nō delebit'. & agnoscent q'
derelicti sunt qm̄ nichil meli' quā timor dei.
et nichil dulci' quā respicere in mandatis
dñi. Glā magna ē sequi dñm. longitudo
eum dierum assumet ab eo. **Lxx. Laus sa-**
Sapientia laudabit animā suā. **pietas.**
& in dō honorabit'. & in medio ppli sui glā-
bitur. & in eccl'is atissimū apiet os suū.
& in conspectu uirtutis illi' glābit'. & in
medio popli exaltabit'. & in plenitudine
scā glābitur. & in multitudine electorū
habebit laudē. & int' benedictos benedic-
tur dicens. Ego ex ore atissimū p'diui. p'
mogenita ante omnē creaturā. Ego feci
in celis ut oriret lumen indeficiens. & sic
nebula tēti omnē tiam. Ego in altis habita-
ui. & thronus mīs in columna nubis. Gy-
rum celi circuiui sola. & in pfundū abyssi
penetraui. & in fluctibz maris ambulau.
& in omni terra steti. & in omni pplō & in oī
gente p'matū habui. & omnū excellentiū
& humiliū corda uirtute calcavi. & in
his omnibz requiē quesiui. & in heredita-
te ei' morabor. Tunc p'cepte & dixit michi
creator omnū. & qui creauit me requieuit
in tabernaculo meo & dixit mī. In iacob inha-
bita. & in isrl' hereditare. & in electis meis
mitte radices. Ab initio ante scā creata
sum. & usq; ad futurū scēn nō desinā. & in
habitatione scā corā ipso ministravi. Et
sic in syon firmata sum. & in ciuitate scifica-
ta similiter requieui. & in iherl'm potestas
mea. & radicaui in pplō honorificato. &
in parte dī mei hereditas illi'. & in plenitu-

dine scōrum detentio mea. Quasi cedr'
exaltata sum in lybano. & quasi cypress'
in monte syon. & quasi palma exaltata
sum in cades. et quasi plantatio rose in ihe-
richo. Quasi oliua speciosa in campis. & qsi
platanus exaltata sum iuxta aquā in plateis.
Sicut cynamomū & balsamum aromatizant.
odore dedi. Quasi myrra electa dedi suauita-
tem odoris. & quasi storax & galban'. & un-
gula & gutta. & quasi lyban' nō in seipso ua-
porauit habitationē meā. & quasi balsamū
nō mixtū odor meus. Ego quasi therebin-
thus extendi ramos meos. & rami mei ho-
noris & grē. Ego quasi uitis fructificaui
suauitate odoris. & flores mei fructus odoris
& honestatis. Ego mater pulchre dilectio-
nis. et timoris. & agnitionis. & scē spei. In
me grā omnis uite & ueritatis. in me omis
spes uite & uirtutis. Transite ad me omis
qui concupiscitis me. & a generationibz meis
implemini. Spē enim meus sup mel dulcis.
& hereditas mea sup mel & fauū. Memoria
mea in generatione scōrum. Qui edunt me
adhuc esurient. & qui bibunt me adhuc sit-
ent. Qui audit me nō confundet'. & qui ope-
rantur in me nō peccabunt. Qui elucidant
me uitam etiam habebunt. Hec omia li-
ber uite et testamentū atissimū. & agnitio
ueritatis. Legē mandauit moyses in p'cep-
tis iusticiarū. & hereditatē domui iacob
& isrl' p'missionis. Posuit dauid puero suo ex-
citare regem ex ipso fortissimū. in throno ho-
noris sedente in sempiternū. qui implet qsi
phison sapientiā. & sicut tygris indiebz no-
uorū. Qui adimplet quasi euphrates sensū.
qui multiplicat quasi iordani in tempore
messis. Qui mittit disciplinā sicut lucē. &
assistens quasi gyon in die uindemie. Qui
perficit prim' fure ipsam. & infirmior nō inue-
stigabit eam. A mari abundabit enī cogi-

tatio eius: & consiliū illi in abyſſo magna.
Ego sapientia effudi flumina: ego quasi
trames aque unniſe de fluuio. Ego quasi
fluuius doriſ: & ſicut aque ductus exiui de
paradyſo. Dixi rigabo hortū meū plantatio
num & inebriabo partus mei fructū: & ecce
factus ē mechi trames abundans & fluuius
mīs p̄p̄inquabit ad mare. qm̄ doctrinā q̄ſi
ante lucanū illumino omnibz. et enarra
bo illam uſq; in longinquo. Penetrabo inferi
ores partes terrę. & inſpiciā omnes dormien
tes: & illuminabo omnes ſperantes in dño.
Adhuc doctrinā quasi p̄phetiam effundam.
et relinqū illā querentibz sapientia. & non
deſinā in p̄genes illorū uſq; in cui ſc̄m.
Videte qm̄ n̄ ſoli m̄ laboraui: ſz omnibz ex
quirentibz ueritatem. **Lxxi.** In tri
bus placitum ē ſp̄ui meo. que ſunt p̄bata
corā deo & hominibz. Concordia fratru. et
amor primor. & uir et mulier ſibi conſen
tientes. Tres ſpecies odiuit anima mea. et
aggrauor ualde anime illoz. Paup̄em ſup
bum. & diuitē mendacē. et ſenem fatū &
inſenſatū. In iuuentute tua n̄ congregaſti:
& quom̄ inuenies in ſenectute tua. Quam
ſpecioſū canicie iudiciū: & p̄ſbiteris cog
noſcere conſiliū. Quā ſpecioſa ueterani ſa
pientia: & glorioſis intellectus & conſilium.
Corona ſenem multa pitia: & gl̄a illorū
timor dī. Nouem inſuſpicabilia cordis mag
niſicaui: & decimū dicam in lingua homini
bus. Homo qui iocundat̄ in filijs: uiuens
et uidens ſubūſionē inimicor. Beatus qui
habitat cum muliere ſenſata: & qui lingua
ſua n̄ eſt lapſus. & qui n̄ ſeruit indignis
ſc̄. Beatus qui inuenit amicu uerū: & qui
enarrat iuſticiā auri audientia. Quam magnū
qui inuenit ſapientiam et ſcientiā. ſz n̄ ē
ſup timentē dñm. Timor dī ſup omnia ſup
poſuit. Beatus cui donatū ē habere timo

rem dī. Qui tenet illū cui aſſimilabit̄: Ti
mor dī inicuū dilectionis eius. fidei autē in
eum adglutinandū ē q. **Lxxii. De neq̄tia**
Omnis plaga triſticia cordis mulieris.
ē. & omnis malicia nequicia mulieris. Et
omne plagam & n̄ plagā uidebit cordis.
& omne nequiciā & n̄ nequiciā mulieris.
& omne obductū & n̄ obductū odientū.
& omne uindictā & n̄ uindictā inimicor.
Non ē caput nequū ſup caput colubri. & n̄
ē ira ſup irā mulieris. Commorari leoni et
draconi placebit. quā habitare cum mu
liere nequā. Nequicia mulieris immu
tat faciē eius. & obcecabit uultū ſuū tā
quā uſus. & quasi ſaccū oſtendit ime
dio primor. eius. & audiens ſuſpicabit
modiciū. Breuis omnis malicia ſup maliciā
mulieris. ſors peccatorum cadat ſup illam.
Aſcens harenſus in pedibz ueterani. ſic
mulier linguata homini quicō. Ne re
ſpicias in mulieris ſpectē. & non concupis
cas mulierē in ſpecte. Mulieris ira: & inireue
rentia. & confuſio magna. Mulier ſign
matum habeat. contraria ē uiro ſuo. ſor
humile & facies triſtis: & plaga morali mu
lier nequā. Manus debiles & genua diſſolu
ta. mulier que n̄ beatificat uirū ſuum.
A muliere inicuū factū ē peccatū: & pillā
omnes morimur. Non deſ aque tuiſ genū
nec modicum: nec mulieri nequā uenā p̄
deuidi. Si n̄ ambulauerit ad manū tuā:
confundet te in conſpectu inimicorum.
A carnibz tui� abſcide illam: ne ſemp tē
abutatur. **Lxxiii. De bona muliere.**

Mulieris bonę beatus uir: numeruſ
enim annor illoz duplex. Mulier ſor
tis oblectat uirū ſuū: & annos uite illius
in pace implebit. Pars bona mulier bona
in parte bona timentū dñm dabit uiro
p̄ factis bonis. Diuitis autē et paup̄is

cor bonū: in omni tempore uultus illoꝝ
hyilaris. A tribus timuit cor meum. et
in quarto facies mea metuit. Delatitiam
ciuitatis & collectionē populi & calumniā
mendacē sup mortē omnia graua. Dolor
cordis et luctus. mulier zelotyꝑa. In mu
liere zelotyꝑa flagellum lingue: omnibꝫ
communiens. Sicut boum iugū qđ moue
tur ita & mulierē nequā: qui tenet illam
quasi qui apphendat scorpionē. Mulier eb
osa ita magna & contumelia: & turpitudō
illius n̄ conteget. Fornicatio mulieris: in ex
tollentia oculoꝝ. & in palpebris illius agnō
citur. In filia n̄ auercente se sit firma custo
dia: ne inuenta occasione utat se. Ab om̄i
irreuerentia oculis caue: & ne mueris si te
neglexerit. Sicut inator sitiens ad fontē os
aperiet. et ab om̄i aqua p̄xima bibet. & con
tra om̄ē palū sedebit: & contra om̄ē sagit
tā apiet pharetrā donec deficiat. Gracia
mulieris sedulę delectabit uirū suū: & ossa
illius impinguabit. Disciplina illius datus
dei. Mulier sensata et tacita: n̄ ē immutatio
erudite anime. Grā sup grām: mulier scā
& pudorata. Omnis autē ponderatio n̄ est
digna continentis anime. Sicut sol oriens
mundo in altissimis dī: sic mulieris bone
species in ornamentū domus ei⁹. Lucerna
splendens sup candelabrū sc̄m: & species
faciei sup etatē stabilē. Columnę aureę
sup bases argenteas: & pedes firmi sup plan
tas stabilis mulieris. Fundamenta sc̄na
sup petrā solidā: et mandata dī in corde
mulieris sc̄e. In duobꝫ contristatū ē cor me
um: & in tertio iracundia in̄ aduenit. Vir
bellator deficiens p̄ inopiā. et uir sensat⁹
contempt⁹: & qui transgredit a iusticia ad pec
catum. deus parauit cū ad rompheā. Due
species difficiles & piculose in̄ apparuerūt.
Difficile erūt negocians a negligentia: &

non iustificabitur caupo a peccatis labioꝝ.
Propter inopiam multa deliquit. **Lxxiii.**
& qui querit locupletari auertit oculū su
um. Si in medio compaginis lapidū palus
figatur: sic et int̄ medū uenditionis et emp
tionis angustia bit peccatis: conteret cū
delinquente delictū. Si n̄ in timore dñi
tenueris te istantē: cito subitē dom⁹ tua. Sicut in
ptusura cribri remanebit puluis: sic apo
ria hominis incogitatu ill⁹. Vasa figuli p
bat fornax: et homines iustos temptatio t
bulationis. Sicut rusticatio de ligno osten
dit fructū illius: sic uerbū ex cogitatu cordis
hominis. Autē sermonē n̄ collaudes uirū:
hec enim temptatio ē hominū. Si sequeris
iusticiā apphendes illam: & in dies quasi
poderē honoris: & inhabitabis cum ea & pro
teget te in sempiternum: & in die agnitionis
inuenies firmanitū. Volatilia ad sibi similia
conueniunt: & ueritas ad eos qui operant
illam reuertet. Leo uenationi insidiat semp:
sic peccata operantibꝫ iniquitates. Homo
sc̄s in sapientia manet sicut sol: nam stult⁹
sicut luna immutat. In medio sensatoꝝ serua
uerbum tempori: in medio autē cogitantū
assiduius esto. Narratio peccatorū odiosa:
& risus illorū in delictis peccati. Loquela mul
tum iurans horripilationē capiti statuit:
& in reuerentia ipsius obturatio aurium.
Effusio sanguinis in irā supborū: & maledi
ctio illoꝝ auditus grauis. **Lxxv.** **Q**ui
denudat archana amici p̄dit fidē: & n̄ inue
nit amicu ad animū suū. Dilige proximū.
& coniungere fide cum illo. Quod si denuda
ueris absconsa illi: n̄ psequeris post eum.
Sicut enim homo qui p̄dit amicu suū:
sic qui p̄dit amicitia proximi sui: & sicut qđ
dimittit aue de manu sua: sic reliquisti pri
mū tuū. & n̄ cū capies: Non illū sequaris
qm̄ longe abest: effugit enī quasi caprea

de laqueo. qm̄ uulnerata ē anima eius. utē
cum n̄ potens colligare. & maledicti ē con
cordatio. Venudare autē amici misteria. despe
ratio ē anime infelicis. Annuens oculo fabri
cat iniqua. et nemo cum abiciet. In conspec
tu oclorū tuorū conduscabit os suū. & sup
sermones tuos ammirabitur. nouissime
autē pueret os suū. & in uerbis tuis dabit
scandalū. **M**ulta audiui & n̄ coequaui ei.
& dñs odiet illum. Qui in altū mittit lapidē
sup caput eius cadet. et plaga dolosa dolosi
diuidet uulnera. Et qui foucā fodit in illā
decidet. et qui statuit lapidē proximo of
fendet in eo. Qui laqueū alio ponit. pibit
in illo. Facienti nequissimū consiliū sup ipsū
deuoluetur. et n̄ agnoscat unde adueniet illi.
Illusio et impperiū supborū et uindicta. sic
leo insidiabit illi. Laqueo pibit qui oblectant
casu iustorū. dolor autē consumet illos ante
quā moriant. Ira et furor utraq. execrabilia.
et uir peccator continens erit illoz. **De remi**

Qui uindictam uult. **Lxxvi. sione peccat.**
Qui uindictam uult. a dō inueniet uindictā. et peccata illius
seruans seruabit. Relinque proximo tuo
nocenti te. & tunc deprecanti t̄ peccata sol
uent. Homo homini reseruat irā. & a dō
querit medelam. In hominē simile sibi non
habet misericordiam. et de peccatis suis deprecā.
Ipse dum caro sit reseruat iram. et p̄piciati
onē petit a dō. Quis exorabit p̄ delictis illi.
Memento nouissimorū et desine inimicari.
tabitudo enim & mors imminet in man
datis. Memorare timorē dī. et n̄ irascaris
proximo. Memorare testamenti altissimi.
et despice ignorantia proximi. Abstine te
a lite. et minues peccata. Homo enī racu
nus incendit licem. et uir peccator turba
bit amicos. & in medio pacē habentium
immitte inimicitia. Sedm̄ enim ligna
silius sic ignis exardescet. & sedm̄ uirtutē

hominis sic iracundia illi erit. et sedm̄ sub
stantia suā exaltabit irā suā. Certamen
festinatu incendet ignē. et lis festinans
effundet sanguinē. et lingua testificans
adducet mortē. Si sufflaueris q̄li ignis exar
debit. et si expueris sup illā exstinguet. utq.
ex ore p̄ficiscunt. **Lxxvii. De malo lingue.**
Susurro et bilinguis maledictus. multos enī
turbabit pacē habentes. Lingua tertia mul
tos commouit. & disp̄sit illos a gente in
gentē. Ciuitates muratas diuitū destruit.
et domos magnatorū effodit. Virtutes
p̄ptorū concidit. et gentes fortes dissoluit.
Lingua t̄cia mulieres uirtutes deiecit. &
p̄uauit illas de laboribz suis. Qui respicit
illā n̄ habebit requiē. nec habebit amicum
in quo requiescat. Flagelli plaga luore
facit. plaga autē lingue cōminuet ossa.
Multi ceciderunt in ore gladij. sed n̄ sic q̄li
qui interierunt p̄ linguā suā. Beatus q
tectus ē a lingua nequā. qui in iracundia
illē n̄ transiuit. et qui n̄ attaxit uigū ei.
et in uindictis illē n̄ ē ligatus. Jugū enim
illē uigū ferreū ē. et uinculū illi uinculū
creū ē. Mors illē mors nequissima. et uir
lis potius infer. quā illa. P̄seuerantia illi
n̄ p̄manebit. s̄ optinebit uias iustorū.
in flamma sua n̄ comburet iustos. Qui re
linquunt dñm incident in illā. et exarde
bit in illis & n̄ exstinguet. et immitte in
illos quasi leo. et quasi pardus ledebit il
los. Sepi aures tuas spinis. & noli audire
linguā nequā. et ori tuo facto ostia. et
feras auribz tuis. Aurū tuū et argentū
tuū confila. et uerbis tuis facto statērā
et frenos ori tuo rectos. et accende ne forte
labaris in lingua. et cadas in conspectu
inimicorū insidiantū tibi. & sit casus tuus
insanabilis in mortē. **Lxxviii. De fenore.**

Qui facit misericordiam fenerat proximo suo.

et qui pualet manu mandata feruat. fenera
re pximo tibi in tempore necessitatis illi: et
tatu redde proximo in tempore suo. Confir
ma uerbu et fidelit age cum illo: & in omni
tempore inuenies qd e necessariu e. Muti q
si inuentione estimauerit fenus: & pstatit
molestia his qui se adiuuerunt. Donec accipi
ant osculant man dantis. et in pmissionibz
humiliant uoce sua: et in tempore redditio
nis postulabit temp. et loquet uerba tedij
et murmuratiouu. et temp causabit. Si aute
potuerit reddere auersat. solidi uix reddet
dimidui. et computabit illud quasi inuentione.
Sin aute fraudabit illu pecunia sua:
& possidebit illu inimicu gratis. & conuicia
et maledicta reddet illi: et p honore et bñfi
cio reddet illi contumeliā. Muti n causa
nequiae n fenerati sunt: s; fraudari gratis
timuerunt. Veritatem sup humile animo
fortior esto: & p elemosina n trahas illu.

Propter *Lxxviii. De dato in proximo.*
mandatu assume paupē: et ppter inopiā
eius ne dimittas eu uacuu. Perde pecuniā
ppter frēm et amicu: et n abscondas illā sub
lapide in pditione. Pone thesauru tuum
in pceptis altissimi: et pderit t magis quā
auru. *Lxxviii. De misericordia.* Conclu
de elemosinā in corde paupis: et hec p te ex
orabit ab omi malo. Elemosina uiri quasi sac
culu cū ipso. & grām hominis quasi pupu
lam conseruabit: et postea resurget et retri
buet illis retributionē unicuiq in capite il
lor. Sup scutu potentis et sup lanceā adu
sus inimicu tuu pugnabit. Vir bonus fi
dem facit p proximo suo: et qui pdiderit
confusionē derelinquet sibi. Grām fideius
foris ne obliuiscaris: dedit enim p te ani
mā suā. Repromissore fugit peccator et im
mund. Bona repromissoris ascribit sibi pec
cator: et ingrat sensu derelinquet liberan

tem se. Vir repunitur de primo suo: & cū
pdiderit reuerentiā relinquet ab eo. Rep
missio nequissima multos pdidit dirigen
tes: & commouit illos quasi fluctus maris.
Viros potentes gyranf migrare fecit: et ua
gati sunt in gentib alienis. Peccator tñs
grediens mandata dñi incidet in pmissio
ne nequā: et qui conat multa agere inci
det in iudiciu. Recupera primu sedm uir
tute tuā: et attende t ne incidas. *calitate.*

Iniciu *Lxxx. De frugalitate honesta et hospi*
tate hominis aqua et panis et uestimentu:
et dom ptegens turpitudine. Melior est
uictus paupis sub tegmine asseri: quā epule
splendore in peregre sine domicilio. Minimu
p magno placet t: et imppertu pegrina
tionis n audies. Vita nequā hospitandi de
domo in domo: et ubi hospitabit n fiducia
liter ager. nec apiet os. Hospitabit et pascet
et potabit ingratos: et ad hec amara au
dies. Transi hospes et omia mensa: et que
in manu habes ciba ceteris. Exi a facie ho
noris amicor meor: necessitudine domus
meę. hospicio m factus es frater. Graua hec
homini habenti sensum. correptio domi et im
ppium feneratoris. *Lxxxi. De disciplina filior*

Qui diligit filiu suu assiduatur illi flagella:
ut lecte in nouissimo suo. et n palpet primo
rum ostia. Qui docet filiu suu laudabit in
illo: et in medio domesticor in illo glabatur.
Qui docet filiu suu in reu mteat inimicu:
et in medio amicor glabatur in illo. Mortuus
e pater illi: et quasi n e mortuus. simile eni
reliquit sibi post se. In uita sua uidit et leta
tus e in illo: in obitu suo n e contristatus.
nec confusus e corā inimicis: reliquit enim
defensore domi contra inimicos. et amicis
reddente grām. P annabz filior colliga
bit uulnera sua: et sup omne uoce turba
bunt uiscera eius. Equus in domu euadit

durus: et filius remissus euadet p̄ceptis: Lacta
filii et pauente te faciet: lude cum eo & con
tristabit te. Non corrides illi nec dolcas: &
in nouissimo obisti p̄sentem dentes tui. N̄ des
illi potestate inuuentate: et ne despicias co
gitatus illi. Curia ceruice ei in inuuentate
et tunde ladera eius dum infans ē. ne for
te induret et n̄ credat tibi: et erit tibi dolor
anime. Doce filium tuū et opare nullū.
ne in turpitudine illius offendas. **De bono**

Melior ē paup̄ sanus **Lxxxii. Sanitatis.**
et fortis uiribz: quā diues imbecillus et fla
gellatus malicia. Salus anime in sc̄itate ui
sticie. et melior omni auro et argento: et cor
pus ualidū quā census immens⁹. Non est
census sup̄ censum salutis corporis: et n̄ est
oblectatio sup̄ cordis gaudiū. Melior est
mors quā uita amara: et requies eterna
quam languor p̄seuerans. Bona abscondita
in ore clauso: quasi appositiones epularū
circumposite sepulchro. Quid p̄derit liba
tio ydolo: Nec enim manducat nec odora
bit. Sic qui effugatur a dño. et portans
mercedes iniquitatis: uidens oculis et in
gemiscens: sicut spado complectens uirginē
et suspirans. Tristitia non desanime tue:
et n̄ affligas temetipsum in consilio tuo.
Iocunditas cordis hec ē uita hominis: &
thesaurus sine defectione sanctitatis: &
exultatio iuri ē longeuitas. Misere anime
tue placens dō. et contine et congrega cor
tuū in sanctitate ei: et tristitiā longe ex
pelle ate. Multos enim occidit tristitia:
et n̄ ē utilitas in illa. Zelus et iracundia
minuent dies: et ante temp⁹ senectam
adducet cogitatus. Splendidū cor bonū
in epulis: epule enī illi diligenter fiunt.

Vigilia honestatis tabefaciet **Lxxxiii.**
carnes: et cogitatus illius auferet somnū.
Cogitatus p̄sentis auerit sensum: et infir

mitas grauis sobria facit animā. Labora
uit diues in congregatione substantie: et
in requie sua replebit bonis suis. Laborante
paup̄ in diminutione uictus: et in fine in
ops fit. Qui aurū diligit n̄ iustificabitur:
et qui insequit consumptionē replebit ex
ea. Multi dati sunt in auri casus: et fac
ta ē in specie ipsius p̄ditio illorū. Lignum
offensionis ē aurū sacrificantiū: Ve illis
qui sectant illud: et omnis p̄uidens depe
riet in illo. Beatus diues qui inuenit sine
macula: et qui post aurum n̄ abiit ne spe
rauit in pecunie thesauris. Quis ē hic.
et laudabimus eū: Fecit enī mirabilia
in uita sua. Qui p̄batus ē in illo et p̄te
ctus inuenit est: et erit illi gl̄a eterna. Qui
potuit transgredi et non ē transgressus: et
facere mala et n̄ fecit. Ideo stabilita sunt
bona illius in dño: et elemosinas illi enarra
bit om̄is eccl̄ia scōrum. **Lxxxiiii. De con**
Supra mensā magnā sedisti: tantia.
n̄ ap̄as sup̄ illā faucē tuā prior. Nondi
cas si multa sunt que sup̄ illā sunt: me
mento qm̄ malus oculis nequā. Nequius
oclo quid creatū ē: Ideo ab omni facie sua
lacrimabit cum uiderit. Ne extendas manū
tuā prior: et inuidia contaminatus erubel
cas: nec comp̄maris in conuiuio. Intellige
proximū tuū ex te ipso. Vtere quasi homo fri
gi: his que tibi apponunt: et n̄ cū mandu
cas inuitū odio habearis. Cessa prior causa
discipline: et noli nimis eē ne forte offenda.
Et si in medio multorū sedisti: prior illis non
extendas manū tuā: nec prior poseas bibere.
Quā sufficiens est homini erudito uinū
exiguū: et in dormiendo n̄ laborabis ab il
lo. et n̄ senties dolorē. Vigilia et colera et
tortura. uiro infronto. Somni sanitatis
in homine parto: dormiet usq; mane:
et anima illi cum ipso delectabit. Et si co

actus fueris in edendo multū: surge e medio
et uome et refrigerabit te. et n̄ adduces cor
pori tuo infirmitatē. Audi me fili et ne
spnas me: et in nouissimo inuenies mea
uerba. In omnibz opibz tuis esto uelox:
et omnis infirmitas n̄ occurret tibi. Splē
didum in panibz benedicent labia mul
torū: et testimoniū ueritatis illius fidele.

In nequissimo pane murmurabit ciuitas:
et testimonium nequie illi uerū ē. Bili
gentes in uino noli puocare: multos enim
extirpauit uinū. Ignis pbat ferrum du
rum: sic uinū corda supborū arguet inebri
etate potatū. Siqua uita hominibz uinū
in sobrietate: si bibas illud moderate eris
sobrius. Que ē uita que minuit uino?

Quid defraudat uitam? **Mors. Lxxxv. De**
Uinum in iocunditate creatū ē: **ebrietate.**
n̄ in ebrietate ab initio. Exultatio anime
et cordis: uinū moderate potatū. Sani
tas ē. et corpori. et anime: sobrius potus.
Vinum multū potatū: irritationē et uā
et ruinas multas facit. Amartitudo ani
me: uinū multū potatū. Ebrietatis ani
mositas imprudentis offensio: minorans
uirtutē et faciens uulnera. In conuiuio
uini n̄ arguas pximū: et n̄ despicias eum
in iocunditate illi. Verba impperii non
dicat illi: et n̄ pmas illū in repetendo.

Rectorē te posuerunt **Lxxxvi. De rectoribz**
noli extolli: esto in illis quasi un⁹ ex ip̄sis. Cu
ram illorū habe. et sic considera et omni
cura tua explicata recumbe ut lēteris ppter
illos: ut ornamentū grē accipias coronā.
& dignationē consequaris rogationis.
Loquere maior nati: decet enim te. p̄mum
uerbum diligenti scienciā: et n̄ impediās
musicā. Vbi audit n̄ est n̄ effundas ser
monē: et in oportune noli extolli in sapien
tia tua. Geminula carbunculi in ornam

to auri: et comparatio musicorū in ciuiui
uini. Sicut in fabricatione auri signū est
smaragdi: sic numerus musicorū in iocundo
et moderato uino. Audi tacens: et p reueren
tia accidet tibi bona grā. Adolescens loquere
in tua causa iux. Si bis interrogatus fueris:
habeat caput responsum tuū. In multis
esto quasi inscius: et audi tacens simul &
querens. In medio magnatorū n̄ p̄sumas:
et ubi sunt senes n̄ multū loquaris. Ante
grandinē p̄bit choruscatio. et ante uere
cundiā p̄bit grā: et p reuerentia accedit
tibi bona grā. **Q** hora resurgendi n̄ tētrēs:
p̄curre autē p̄or in domū tuā. et illic auo
care. et illic iudicē: et age conceptiones tuas:
et n̄ in delictis et uerbo supbo. Sup his om
nibz benedictio dñm qui fecit te: et inebri
ante te a bonibz bonis suis. Qui timet
dñm eripiet doctrinā eius: et qui uigilauerit
ad illū inueniet benedictionē. Qui que
rit legē replebitur ab ea: et qui insidiosē
agit scandalizabit in ea. Qui timent de
um inueniet iudiciū iustum: & iustici
as quasi lum accendent. Peccator homo
uitabit correptionē: et scdm uoluntatē
suā inueniet comparationē. Vir consilij
n̄ dispoet intelligentiā. alien⁹ et supbus
n̄ p̄tmescit timorē: etiā p̄quā fecit cū eo
sine consilio. et suis insectationibz arguet.

Fili **Lxxxvii. Cū consilio omnia facienda.**
sine consilio nichil facias: et post factū n̄
p̄teb is. In uia ruine n̄ eas. et n̄ offen
des in lapides. nec credas te uis laboriose:
ne ponas animę tue scandalū. **Q** a filiis
tuis caue: et a domesticis tuis attende. In
omni ope crede ex fide anime tue: hec ē enī
conseruatio mandatorū. Qui credit deo atten
dit mandatis: et qui confidit in illo n̄ mi
norabit. **Lxxxviii. T**imentī dñm non
occurret mala: s: in temptatione dñs illū

conseruat. et liberabit a malis. Sapiens n̄ odit mandata et iusticias: et n̄ illidet quā si in pelle nauis. Homo sensatus credit legi dī: et lex illi fidelis. Qui interrogatio nē manifestat parabit uerbu. et sic de peccatis exatidetur: et conseruabit disciplinā et tunc respondebit. Precordia fatui quā si rota carri: et quā si axis uersatilis cogitatus illius. Equus emissarius sicut amicus subannator: sub omni supra sedente hincit. Quare dies diem superat. et rerum lux luce. et annus annū a sole. Dñi scientia separati sunt. facto sole et preceptum custodiēte. et immutabit tempora et dies festos ipsorum: et in illis dies festos celebrauerunt ad horam. Ex ipsis exaltauit et magnificauit dñs: et ex ipsis posuit in numerū dierū: et homines omnes de solo & ex terra unde creat⁹ ē adam. In multitudinē discipline dñi separauit eos: et immutauit uias eorū. Ex ipsis benedixit et exaltauit: et ex his sanctificauit et ad se applicauit. Ex ipsis maledixit et humiliauit: et cōuertit illos ad separationē ipsorū. Quasi lutum figuli in man⁹ ipsius: plasmare illud et disponere. Omnes uie eius scdm dispositionē eius. Sic homo in manu illi⁹ qui se fecit: reddet illi scdm iudiciū suū. Contra malū bonū stet. et contra mortē uitā. sic et contra uirū iustū peccator: et sic intueri omnia opa altissimi. Duo duo unū contra unū: et ego nouissim⁹ uigilaui. & quasi qui colligit acinos p̄t uindemiatōres. In benedictione dī et ipse spauit: et quasi qui uindemiat repleui torcular. Respice qm̄ n̄ soli in laboraui: s̄ omnibz exquirentibz disciplinā. Audite me magnati et omnes populi: et rectores ecclie auribz percipite. filio et mulieri frī et amico n̄ des potestātē super te in uita tua. et n̄ dederis alius possessionē

tuam: ne forte peniteat te. et depreceris pulis. Dum adhuc supes et aspiuas: n̄ immutabit te omnis caro. Melius ē enim ut filij tui te rogent: quā te respicere in man⁹ filiorū tuorū. In omnibz opibz tuis p̄cellens esto: ne dederis maculā in glām tuā. In die cōsummationis dierū uite tue et in tēpore exitus tui: distribue hereditatē tuam.

Cibaria *lxxxviii. De disciplina seruorum* et iuga et onus asino: panis et disciplina et opus seruo. Operatur in disciplina: et querit requiescere. Laxa manu illi: et querit libertatē. Jugu et lorum curuant collū durū: et seruū inclinant opationes assidue. Seruo maluiolo torura et compedes: mitte illū in opationē ne uacet. Multa enī malicia docuit ociositas. In opa constiue cū sic enī condecet illū. Quod si n̄ obaudire curua illū compedibz: et n̄ amplifies super o nē carnē. Verū sine iudicio nichil facias ḡue. Si ē seruus: sit ē quasi anima tua. Quā si frēm sic eum tracta: qm̄ in sanguine anime comparasti eū. Si leseris illū inuiste in fugam conuertet: et tollens discessit que queris. & in qua uia queras illū nescis.

Vana spes et mendaciū *xc. De somnijs*: insansato uiro: et somnia extollunt imprudentes. Quasi qui apprehendit umbrā et p̄sequit uentū: sic et qui attendit ad uisa mendacia. Hoc scdm hoc uisio somniorū: ante faciē hominis similitudo alteri hominis. Ab immundo qd̄ mundabit: et a mendace quid uerū dicet. *xc.*

Diuinatio erroris et auguria mendacia et somnia malefactorū uanitas ē: et sic parturientis cor tuū phantasias parit: nisi ab altissimo fuerit emissā uisitatio. Ne dederis in illis cor tuū: multos enī errare fecerunt somnia. et exederunt spantes in illis. Sine mendacio consummabitur

uerbū. et sapientia in ore fidelis cōplanabit.
 Qui nō temptat^r ē quid scit. Vir in multis ex
 ptus cogitabit multa. et qui multa didicit
 enarrabit intellectū. Qui nō ē ex paucis pauca
 recognoscit. qui autē in multis factus est.
 multiplicabit maliciā. Qui temptatus nō
 ē. qualia scit. et qui implanat^r ē. abunda
 ut nequicia. Multa uidi enarrando. et plu
 rimas uerborū consuetudines. Aliquociens
 usq; ad mortē pictat^r sum horū causa. et
 liberat^r sum grā dī. **xxii. De timentibz.**

Spc timentū dñm querit. et in **deum.**
 respectu illi benedicit. Spes enī illorū in sal
 uantē illos. et oculi dī in diligentes se. Qui
 timet dñm nichil trepidabit et nō pauebit.
 qm̄ ipse ē spes ei^r. Timent^r dñm beata ē
 anima ei^r. et ad quē respicit et qui ē forti
 tudo eius. Oculi dñi sup timentes eū. pro
 tector potentie firmanitū uirtutis. tegum
 ardoris et umbraculū meridiani. Depca
 tio offensionis et adiutorū casus. exaltans
 animā et illuminans oculos. dans sancta

tem et uitā et benedictionē. **xxiii. De**
omolans et iniquo oblatione iniqua.
Oblatio ē maculata. et nō sunt bene placitę
 sublationes iniustorū. Dñs solus susti
 nentibz se in uia ueritatis et iusticie. Do
 na iniquorū nō pbat altissim^r. nec respicit in
 oblationibz iniquorū. nec in multitudine
 sacrificiorū cōmpticiabit^r peccatis. Qui of
 fert sacrificiū ex substantia paupum. quasi
 qui uictimat filiū in conspectu patris sui.
 Panis egentū uita paupis est. qui defraudat
 illū homo sanguinis ē. Qui aufert in sudo
 re panē. quasi qui occidit proxmū suū.
 Qui effundit sanguinē et qui fraudē facit
 mercenario. frēs sunt. Unus edificans et
 unus destruens. qd̄ potest illis nisi labor.
 Unus orans et unus maledicens. cui^r uo
 cem gaudiet dñs. Qui baptizat a mortuo

et iterū tangit eum. quid p̄ficat lauatio illi^r.
 Sic homo qui ieiunat in peccatis suis et te
 rum eadē faciens. quid p̄ficat humiliando
 se. Orationē illius quis exaudiet. **xxiiii.**

Qui cōseruat **De disciplina custodiendę legi.**
 uerbum. multiplicat orationē. Sacrificiū
 salutare attendere mandatis. et discedere
 ab omni iniquitate. et p̄p̄tationē saluta
 re sacrificijs sup iniusticias. et dep̄catio p̄
 peccatis recedere ab iniusticia. Retribuet
 grām qui offert simulaginē. et qui facit in
 scdām offert sacrificiū. Beneplacitū ē dño.
 recedere ab iniquitate. Non apparebis an
 te conspectū dī uacuius. Hec enī omnia.
 p̄pter mandatū dī fiunt. Oblatio iusti in
 pinguat altare. et odor suauitatis ē in con
 spectu altissimi. Sacrificiū iusti acceptū est.
 et memoriā eius nō obliuiscet^r dñs. Bono a
 nimo glām redde deo. et nō minuas p̄mici
 as manū tuarū. In omni dato hylarem
 fac uultū tuū. et in exultatione sc̄ifica
 decimas tuas. Da altissimo scd̄m datū ei^r.
 et in bono oculo adinventionē facto ma
 nuum tuarū. qm̄ dñs retribuens ē. et septies
 tantū reddet tibi. Noli offerre munera
 praua. nō enim suscipiet illa. et noli inspicere
 sacrificiū iniustū. qm̄ dñs iudex ē. et nō est
 apud illū glā p̄sonę. Non accipiet dñs p̄so
 nā in paupe. et p̄cationē lesi exaudiet. Non
 despiciet preces pupilli. nec uiduā si effun
 dat loquelā gemitus. Nonne lacrime ui
 dug ad maxillā descendunt. et exclama
 tio eius sup deducunt^r eas. A maxilla enī
 ascendunt usq; celū. et dñs exauditor nō de
 lectabit^r in illis. Qui adorat dñm in oblec
 tatione. suscipietur. et p̄catio illi^r usq; ad
 nubes p̄p̄inquabit. **xxv.** **O**ratio
 humiliantis se nubes penetrabit. et donec
 p̄p̄inquet nō consolabitur. et nō discedet
 donec aspiciat altissim^r. Et dñs nō longa

bit sed iudicabit iustos et faciet iudicium.
et fortissim⁹ n̄ habebit in illis patientiam.
ut contribulet dorsū ipsorū et genibz red-
det uindictā. donec tollat plenitudinē sup
borū et ceptra iniquorū contribulet. donec
reddat hominibz scdm̄ actus suos. et scdm̄
opa ade et scdm̄ p̄sumptionē illi⁹. donec
iudicet iudiciū plebis sue. et oblectabit iustō
misericordia sua. *xxvi. Deprecatio ad deū.*

Speciosa misericordia di in tempore tribulationis!
quasi nubes pluuie in tempore siccitatis.
Misere n̄r d̄s omnium et respice nos. et ostē-
de nobis lucē miserationū tuarū. et im-
mitte timorē tuum sup gentes que n̄ ex-
quisierunt te. et cognoscant q̄a n̄ est d̄s
nisi tu. ut enarrent magnalia tua. Al-
leluia manū tuā sup gentes alienas. ut
uideant potentia tuā. Sicut enī in conspe-
ctu eorū sanctificatus es in nobis. sic in con-
spectu n̄rō magnificaberis in illis. ut cog-
noscat te sicut et nos agnouim⁹. qm̄ n̄ ē
d̄s p̄ter te dñe. In noua signa. et innum̄ta
mirabilia. Glorifica manū. et brachium
dextrum. Excita furorē. et effunde iram.
Excolle aduersariū. et afflige inimicū. Fe-
stina temp⁹. et memento finis. ut enar-
rent mirabilia tua. In ira flāme deuore-
tur qui saluat. et qui pessimant plebē
tuā. inueniant p̄dicationē. Contere caput
p̄ncipū inimicorū dicentū. n̄ ē alius p̄ter
nos. Congrega omnes tribz iacob. et cognos-
cant quia non ē d̄s nisi tu. ut enarrent
magnalia tua. et hereditabis eos sicut ab
inicio. *xxvii.* **M**isere plebi tue sup
quā inuocati ē nomen tuū. et isrl̄ quē coe-
quasti p̄mogenito tuo. Misere ciuitati
sancificationis tue iherl̄m. ciuitati requiei tue.
Reple sion inenarrabilibz uirtutibz tuis.
et gl̄a tua ppl̄m tuū. Da testimoniū quia
ab inicio creature tue sunt. et suscita

p̄cationes. quas loquuti sunt in nomine
tuo p̄phete priores. Da mercedem sustinen-
tibz te ut p̄phete tui fideles inueniantur.
et exaudi orationes seruorū tuorū. Scdm̄ be-
nedictionē aaron da populo tuo. et dirige
nos in uia iusticie. et sciant om̄s qui inha-
bitant t̄ram. quia tu es d̄s conspectus sc̄lorū.
Omne escam manducabit uenter. et ē cib⁹
cibo melior. Fauces contingunt cibū fer-
re. et cor insensatum uerba m̄dacia. Cor
prauū dabit tristitia. et homo pitus resistit
illi. Omne masculinū excipiet mulier. et est
filia melior filia. Species mulieris exhila-
rat facie uiri sui. et sup omne concupiscen-
tiam hominis supducet desiderū. si est lin-
gua curationis et mitigationis et miseric̄e.
non ē uir illi⁹ scdm̄ filios hominū. Qui pos-
sidet mulierē bonā inchoat possessionem.
aditronū scdm̄ illum ē. et columna et req̄-
es. Vbi non ē sc̄pis diripiet possessio. et ubi
n̄ ē mulier gemiscit egens. Cui credit q̄n̄
habet nidū. et deflectens ubicumq; obscu-
rauerit. quasi succinell⁹ latro exiliens de ci-
uitate in ciuitatē. *xxviii.* **O**mnis
amicus dicet. et ego amicitia copulauī.
s; ē amicus solo nomine amic⁹. Nonne tri-
sticia mē usq; ad mortem. Sodalis autē te
amic⁹ ad inuicem conuocet. Opresump-
tio nequissima unde creata es. Coopre-
aridam malicia et dolositate illi⁹. Sodalis
amico conuocand⁹ in oblectatione. et in
tempore tribulationis aduersarius erit.
Sodalis amico condolet causa uentris. et
contra hostē accipiet scutū. Non obliui-
caris amicitia in animo tuo. et n̄ in me-
mor sis illi⁹ in opibz tuis. Noli consiliari
cū socero tuo. et a zelantibz te absconde
consiliū. Omnis consiliari⁹ p̄dit cōsilium.
s; ē consiliari⁹ in semetipso. A consiliario
serua animā tuā. p̄r̄ sc̄to q̄ sit illius

necessitas. et ipse enim animo suo cogitabit.
ne forte mittat sudē in tiam et dicat tibi.
bona ē uita tua. et stet e contrario uidere
quid ē eueniat. *xxviii. Cū singlis q̄tē tēdū sit.*

Cum uiro irreligioso tracta de sc̄itate. et
cum in iusto de iusticia. et cum muliere de
his que emulatur. cum timido de bello
cum negotiatore de traiectione. cum emp
tore de uenditione. cum uiro liuido de
gracis agendis. cū impio de pietate. cū
inhonesto de honestate. cū opario agrio
de om̄i ope. cū opario annuali de consum
matione anni. cū seruo pigro de multa
opatione. *e.*

Non attendas his
in om̄i consilio. sed cum uiro sc̄o assiduius
esto. quēcumq; cognoueris obseruantē timo
rē dī. cū anima ē sc̄dm̄ animā tuā. Quicū
q; turbauerit in tenebris n̄ condolebit t̄.
et cor boni consilij statuet tē. Non ē enī
t̄ aliud pl̄ illo. *e. i.*

Anima uiri sc̄i
enunciat aliquando uera. quā septe circū
spectores sedentes in excelso adspeculan
dū. Et in his omnibz deprecare altissimū.
ut dirigat inuertate uā tuā. Ante om̄ia
opa uerbū uerax p̄cedat te. et ante om
nē actum consiliū stabile. Verbū nequā
immutabit cor. Quatuor partes oriunt.
bonū et malū. uita et mors. et dñatix
illoz ē assidua lingua. Vir p̄tius multos
crudiuit. et anime sue suauis ē. *locutio.*

Qui sophisticat. *e. ii.* De sophistica & uersuta
loquit̄ odibilis ē. omni re defraudabitur.
Non enim data ē illi a dño gr̄a. omni enī
sapientia defraudat̄ ē. Est sapiens ani
me sue sapiens. et fruct̄ sens̄ illi lauda
bilis. Vir sapiens plebē suā erudit. et fru
ct̄ sensus illi fideles s̄t. Vir sapiens i ple
bit̄ benedictionibz. et uidentes illū lau
dabunt. Vita uiri in numero dierū. dies
autē istī innumerabiles sunt. Sapiens in

populo hereditabit honorē. et nom̄ illius
erit uiuent in cēnum. Fili in uita tua depra
uā tuā. et si fuerit nequā. n̄ des illi po
testatē. Non enim om̄ia om̄ibz expediunt.
et n̄ omni anime omne genus placet. No
li aud̄ ēē in omni epulatione. et n̄ te effun
das sup̄ omne escam. In mutas enī escis erit
infirmitas. et auditas appropinquabit
usq; ad colerā. Ppter̄ crapulā multi obier̄t.

Hui autē abstinentis ē adiciat uita. *e. iii. De*
honora medicū. ppter̄ necessitatē. *medico.*
Et enim illū creauit altissim̄. A deo ē enī oīs
medela. et a rege accipiet donationē. Discipuli
nam medici exaltabit caput illi. et in c̄spectu
magnatoz collaudabit. Altissim̄ creauit
de terra medicinā. et uir prudens n̄ abhorre
bit in illis. Nonne a ligno uidulcata ē aq̄
amara. Ad agnitionē hominū uirtus illoz.
et dedit hominibz scientiā altissim̄. honora
ri in mirabilibz suis. In his curans mitiga
bit dolorē. et ungentari faciet pigmenta
suauitatis. et unctiones conficiet sanitatis.
et n̄ consummabunt̄ opa ei. pax enim dī sup̄
faciē terre. *e. iii. De oratio dñi i t̄p̄e infirmitatis.*

Fili in tua infirmitate n̄ despicias te ipsū.
sed ora dñm et ipse curabit te. Auerte adeli
cto et dirige manū. et ab om̄i delicto mun
da cor tuū. Da suauitatē et memoriā simila
ginis. et impingua oblationē et da locum
medico. Et enim illū dñs creauit. et n̄ dis
cedat a te quia opa ei s̄t necessaria. Est enī
temp̄ quando in manibz eoz incurras. Ipsi
ū dñm deprecabunt. ut dirigat requiē eoz
et sanitatē ppter̄ consolationē eoz. Qui de
linguit in conspectu ei q̄ fecit cū. incedat
in manus medici. *e. v. De exeg. vii. e.*

Fili in mortuū. p̄duc lacrimas. et quasi di
rapassus incipe plorare. et sc̄dm̄ iudiciū
concege corpus illi. et n̄ despicias sepultu
rā illi. Propt̄ delaturā autē amare fer̄ luctū

illius amo die et consolare ppter tristitia: et fac
luctu scdm meritu eius uno die uel duob;
ppter detractione. A tristitia enim festinat
mors et coopiet uirtute: et tristitia cordis
flectit ceruice. In abductione pmanet tri
sticia: et substantia mopis scdm cor ei. **N**o
dederis in tristitia cor tuu. s. repelle eam a te:
et memento nouissimoy. Noli obliuisci neq;
enim e conusio: et huic nichil pderis et te
ipsu pessimabis. Menor esto iudicy mei
sic enim erit et tuu: in heri et tibi hodie.

In requie mortui requiescere fac memoria
eius: et consolare illu in exitu spiritus sui. Sa
pientia scribe in tēpore uacuitatis: et qui
minorat actu sapientia pcepit. quia sa
pientia replebit. Qui tenet aratru et q
glabit in iaculo stimulo boues agitat. et
conusat in opib; eoy: et narratio ei in filijs
tauroy. Cor suu dabit aduersandos sulcos:
et uigilia eius in sagina uaccaru. **cvi. de fin**

Sic omnis faber et architect^{us} glis artificib;
qui nocte tanqua die transigit. qui scul
pit signacula sculptura et assiduitas eius
uariat pittura. Cor suu dabit in similitudi
ne picture: et uigilia sua pficit opus. Sic fa
ber ferrari sedens iuxta incidet et confide
rans op^{us} ferri. uapor ignis uret carnes eius.
et in calore fornacis concertat. Vox mallei
innouat aures ei: et contra similitudine
uasis ocul^{us} ei. Cor suu dabit in consummati
one opum: et uigilia sua ornabit in pfe
ctione. Sic figulus sedens ad op^{us} suu. conu
tens pedib; suis rotam. qui in sollicitudine
positus e semp. ppter op^{us} suu. et innumera
e omis opatio ei. In brachio suo formabit
luctu: et ante pedes suos curuabit uirtute
sua. Cor suu dabit ut consummet linitio
ne: et uigilia sua mundabit fornace. Omis
bi in manib; suis spauet. et unusquisq;
in arte sua sapiens e. Sine his omnib; n

edificat ciuitas. et n inhabitabunt neq; in
ambulabunt. et in ecclesia n transibunt. In
pella iudices n sedebunt. et testamentu
iudicy n intelligunt. neq; palam facient
disciplina et iudiciu. et in parabolis n inue
nient. s. creatura cui confirmabunt. et
depeatio illoy in opatione artis: accedunt
dantes anima sua et conquirentes in lege
altissimi. **cvi. Desapientie.** Sapi
entia omnium antiquoy exquiret sapiens.
et in pphetis uacabit. Narratione uiroy no
minatoy conseruabit: et inuertitas
parabolaru simul introibit. Occulta puer
broy exquiret: et in absconditis parabola
ru conuersabit. In medio magnatoru
ministrabit: et in conspectu pfdis appa
rebit. In tra alienigenaru gentiu transi
et. Bona enim et mala in nouibus temp
tabit. Cor suu tradet ad uigilandu uilulu
lo ad dnm qui fecit illu: et in conspectu al
tissimi deprecabit. Apert os suu in oratione:
et p delictis suis deprecabit. Si enim dñs ma
gn^{us} uoluerit. **cvi. pū** intelligen
tie replebit illu: et ipse tanqua ymbres
mittet eloquia sapientie sue: et in oratio
ne confitebit dño. Cuius dñget consili
um eius et disciplina: et in absconditis suis
consiliabit. Ipse palā faciet disciplina doc
trine sue: et in lege testamenti dñi glā
bitur. Collaudabunt multi sapientia ei:
et usq; in seculu n delebit. Non recedet me
moria eius: et nom ei requirer a generati
one in generatione. Sapientia ei enarra
bunt gentes: et laude eius enuntiabit ec
clesia. Si pmanerit nom derelinquet pl
qua mille: et si requierent proderit illi.
Adhuc consiliabor ut enarrē. ut furore
eui replet sum. In uoce dicte. Obaudite me
dummi fruct^{us} et quasi rosa plantata sup
ruos aquaru fructificat. Quasi liban^{us}

odore suauitatis habere. florete flores quasi
lilii. dante odore et frondete in gram et col
laudate canticum. et benedicite dominum in opibus
suis. Dante nonnumquam et magnificentiā. et confi
temini illi in uoce labiorum uestrorum. in canticis
labiorum et cycharis. et sic dicatis in confessione.
Opa domini uniuersa bona ualde. In uerbo eius
stetit aqua sicut congeries. et in sermone oris
illi sicut exceptoria aquarum. quoniam in precepto
ipsius placet sit. et non est minoratio in salute
illius. Opa omnis carnis coram illo. et non est quicquam
absconditum ab oculis eius. A seculo usque in seculum
respicit. et nichil est mirabile in conspectu eius.
Nichil est dicere quid est hoc aut quid est illud.
omnia enim in tempore suo querunt. Bene
dictio illi quasi fluuius inundauit. et quoniam
cataclismus arida inebriauit. sic ita ipsius
gentes que non exquisierunt eum hereditabunt.
Quoniam conuertit aquam in siccitatem et siccata
est terra. et uix illi uis illorum directe fecit. sic pec
catoribus offensiones in ira eius. Bona bonis
creata sunt ab initio. sic nequissimi bona
et mala. **cxviii. Vita hominis substantia.**

Item necessarii rei uite hominum aqua. ignis.
et ferrum. lac. et panis simulagineus.
et mel. et botrus uue. et oleum et uestimentum tuum.
Hec omnia sanctis in bonis. sic et impijs et
peccatoribus in mala conuertentur. Sed spiritus qui
aduindicta creati sunt. et in furore suo con
firmauerunt tormenta sua. In tempore. consui
mationis effundent uirtutem et furorem eius qui
fecit illos confundent. Ignis grando fa
mes. et mors. omnia hec ad uindictam creata
sunt. Bestiarum dentes et scorpium. et serpentes.
et romphea uindictans in eternum ipsos.
In mandatis eius epulabuntur. et super terram
in necessitate preparentur. et in reponibus
suis non perierint uerbum. Propterea ab initio
confirmatus sum et confirmatus sum. et cogitauimus
et scripta dimisi. Omnia opera domini bona. et

omne opus hora sua subministrabit. Non est dicere
hoc illo neque est. omnia enim in tempore suo
comprehabuntur. Et nunc in omni corde et ore
collaudate et benedicite nomini domini. **cx.**
Occupatio magna creata est omnibus hominibus. et
iugum graue super filios adam. a die exitus de uen
tre matris eorum usque in diem sepulture in ma
tre omnium. Cogitationes eorum et timor cor
dis. adinuentio expectationis et dies finiti
onis. residentes super sedem gloriam usque ad hu
miliatum in terra et cinere. ab eo qui uitae ia
cuncto et portat coronam usque ad eum qui coopi
tatur lino crudo. furor. zelus. tumultus. fluctua
tio et timor mortis. iracundia pseuerans. et
contentio. et in tempore refectionis in cubili
somnia noctis immutat scientiam eius. modicum
tanquam nichil in requie. et ab eo in somnis qua
si in die respectus. concubitus est in uisu cordis
sui. tanquam qui euaserit in die belli. In tem
pore salutis sue exurgit. et ammirans ad
nullum timorem. cum omni carne ab homi
ne usque ad pecus. et super peccatores septuaginta.
Ad hec mors. sanguis. contentio et romphea.
oppressiones famis. et contentio. et flagella.
Super iniquos creata sunt hec omnia. et propter
illos factus est cataclismus. Omnia enim que de terra
sunt. in terram conuertentur. et aquae omnes in ma
re conuertentur. Omne munus et iniquitas
delebitur. et fides in seculo stabit. Substantia
inimicorum sicut fluuius siccabitur. et sicut contritum
magnum in pluuia personabunt. In apertendo
maris suas letabitur. sic per uaricatores in consumma
tione tabescent. Sepores impiorum non multipli
cabunt ramos. et radices immunde super cacu
men petrosi sonant. Super omne aquam uiri
ditas. et ad horam fluminis ante omne fe
nu euellet. Gra sicut paradysus in benedi
ctionibus. et misericordia in seculo permanet. Vita sibi
sufficientis operis condulcabitur. et in ea inue
nies thesaurum filii. Edificatio ciuitatis con

firmabit nomen. et sup hanc mulier immacula-
ta computabit. Vinū et musica letificant cor.
et sup utraq; dilectio sapientie. Tybis et psal-
terii suauē faciunt melodiam. et sup utraq; lin-
gua suauis. Grām et specie desiderabit oclū
tuū. et sup hoc uiride sationes. Amic⁹ et so-
dalis in tempore conuenientes. et sup utrosq;
mulier cum uiro. frēs in adiutoriu in tē-
pore tribulationis. et sup eos misericordia libetabit.
Aurum et argentū et constitutio pedū. et sup
utriq; consiliū beneplacitū. Facultates et
uirtutes exaltant cor. et sup hec timor do-
mini. Non ē in timore dñi minoratio. et nō
ē in eo querere adiutoriu. Timor dñi sicut
parady sus benedictionis. et sup omnem glo-
riā opuerunt illū. **cx. De indigentia misera.**

Fili in tempore uite tue ne indigeas. melius
ē enim mori quā indigere. Vir respiciens in
insam alienā. nō ē uita eius in cogitatione
uictus. Alit enim animā suā cibis alienis.
Vir autē disciplinā et eruditus. custodiet
se. In ore imprudentis condulcabit inopia.
et in uentre eius ignis ardebit. **cx. De me**

Omnes quā **moria et iudicio mortis.**
Amara ē memoria tua homini pacē ha-
benti in substantiis suis. uiro quieto et cui
uix directę sunt in omnibz. et adhuc ualenti
accipe cibū. Omors bonū ē iudiciū tuū ho-
mini indigenti. et qui minorat uiribz. defe-
cto etate et cui de omnibz cura ē. et incredibili
qui pōt sapientiā. Noli metuere iudiciū mor-
tis. memento que ante te fuerūt. et que sup
uentura sunt t. Hoc iudiciū a dño omni car-
ni. et quid supueniet in beneplacito altissimi.
sue decē. sue centū. sue mille anni. Nō
ē enim in inferno accusatio uite. filij abho-
minationū fiunt filij peccatorū. et qui con-
uersantur sec⁹ domos impiorū. filiorū peccato-
rū piet hereditas. et cum semine illoz as-
siduitas obprobrii. De patre impio grūnt

filii. qm̄ propter illum sunt iobprobrio. Ve
uobis uiri impij. q̄ dereliquistis legē dñi altis-
simi. Et si nati fueritis in maledictione nas-
cemini. et si mortui fueritis in maledictione
erit pars ur̄a. Omnia que de terra sunt in ter-
ram conuertent. sic impij a maledicto ipdi-
tione. Luct⁹ hominū in corpore ipsorū. no-
men autē impiorū delebit. Curā habe de
bono nomine. hoc enī magis pmanebit t.
quā mille thesauri magni p̄ciosi. Bone ui-
te numer⁹ dierū bonū autē nom̄ pmanebit
in euo. Disciplinā in pace conseruate fi-
lij. Sapientia enī abscondita et thesaur⁹ in-
uisus. que utilitas in utrisq;. Melior ē
homo qui abscondit stulticiā suā. quā ho-
mo qui abscondit sapientiā suā. Verunta-
men reueremini in his que pcedunt de
ore meo. n̄ est enī bonū omnē irreuerentiā
obseruare. et nō omnia omnibz bene placent
in fide. **cxiii. Ab omnibz uicys declinandū.**

Erubescite patrē et matrē de fornicatione.
et a p̄sidente et a potente de mendacio.
a principe et a iudice de delicto. a synago-
ga et plebe de iniquitate. a socio et amico
de iniusticia. de loco in quo habitas de
furto. de ueritate dī et testamto. de dis-
cubito in panibz. et ab offuscatione dati
et accepti. a saluantibz de silentio. a re-
spectu mulieris fornicarię et ab auersioe
uultus cognati. Ne autas faciē a primo
tuo. et ab auferendo partē et nō restituendo.
Ne respicias mulierē alieni uiri. et ne seru-
teris ancillā eius. neq; steteris ad lectū eius.
Ab amicis de sermonibz inppij. et cum
dederis ne inpperes. **cxiiii.** **N**os
duplices sermonē audite de reuelatione ser-
monis absconditi. et eris uite sine confu-
sione. et inuenies grām in conspectu omnibz
hominū. Ne phis omnibz confundaris. ne
accipias psonā ut delinquas. De lege

altissimi & testamento. & de iudicio iustifica
re impiū. de uerbo sociorū et uatorū. et de
datione hereditatis amicorū. de equalitate
statere et ponderū. de acquisitione multo
rū et paucorū. de corruptione emptionis
& negociatorū. et de multa disciplina filio
rū et seruo pessimo. latus sanguinare. Su
p mulierē nequā. bonū est signū. Vbi ma
nus multe sunt clauide. et quodcumq;
trades numera et appende. **cxv.** **O**e disci
plina insensati & fatui. & de seniorib; qui ui
dicant ab adolescentib; et cris erudit in omib;
et pbabilis in conspectu omnū uirorū. filia
patris abscondita ē uigilia. et sollicitudo eius
auferet somnū. ne forte in adolescentia sua
adultera efficiat. et commorata cum uiro
odibilis fiat. nequando polluat in uirgini
tate sua. et in paternis suis grauida inue
niat. ne forte cum uiro cōmorata transgre
diat. aut certe sterilis efficiat. Sup filiam
luxuriosa confirma custodia. nequando fa
ciat te in obprobriū uenire inimicis. a de
tractione in ciuitate et obiectione plebis.
et confundat te in multitudine populi.
Omni homini noli intendere in specie. et in
medio mulierū noli commorari. De uestimentis
enim pcedit tinea. et a muliere iniquitas
uiri. Oclior ē iniquitas uiri. quā benefaciēs
mulier. et mulier confundens in obprobriū.
Memor ero g opum dñi. et que uidi annun
ciabo. In sermonib; dñi opa eius. Sol illumi
nans p omnia respexit. et glā dñi plenum
ē opus eius. **cxvi.** **N**omne dñs fecit scōs
enarrare omia mirabilia sua. que confirma
bit dñs ompe stabili in glā sua. Abyssum
et cor hominū inuestigabit. et in astutia il
lorū excogitabit. Cognouit enim dñs omnē
scientiā et inspexit in signū sui. annunc
ans que pterierunt. et que supuentura

sunt. reuelans uestigia occultorū. Non pre
terit illū omnis cogitat. et n abscondit se ab
eo ullus sermo. Magnalia sapientie sue de
corauit. que ē ante scdm et usq; in scdm. Ne
q; adiectum ē neq; minuit. et n eget alicui
consilio. Quam desiderabilia omnia opa ei?
et tanquā scintilla que ē considerare. Omnia
hec uiuent et manent in scdm. et in omni
necessitate omnia obaudiunt ei. Omnia
duplicita contra unū. et n fecit quicquā deef
se. Vniūusq; confirmabit bona. et quis sa
ciabit uidens glām eius. **cxvii.** **L**aus **E**atur.
Altitudinis firmamentū pulcritudo eius.
Species celi in uisione glē. Sol in aspectu
annunciāns exitū. uas ammirabile opus ex
celsi. in meridiano exiit terrā. et in conspe
ctu ardoris eius quis poterit sustinere. For
nacē custodiens in opib; ardoris. tripliciter
sol exurens montes. radios igneos exufflās.
et resurgens radijs suis obcecat oclōs. Mag
nus dñs qui fecit illū. et in sermonib; eius
festinauit iter. Luna in omnib; in tēpore
suo. ostensio temporis et signū sui. Luna
signū diei festi. luminare qd minuit in cō
summatione m̄sis. scdm nom̄ eius ē. cres
cent ammirabilē in consummatione. vas
castroz in excelsis. in firmamento celi resplen
dens glōsa. Species celi glā stellarū. mun
dū illuminans in excelsis dñs. In uerbis
scis stabunt ad iudiciū. et n deficient
in uigilijs suis. Vide arcum. et benedic q
fecit illum. latet speciosus ē i splendore suo.
Gyrauit celum in circuitu glē sue. manus
excelsi aperuerunt illū. Impio suo accelerauit
nuē. et accelerat choruscationes emittere
iudicij sui. ppter apti sunt thesauri. et euo
lauerunt nebulę sicut aues. In magnitu
dine sua posuit nubes. et confracti sunt la
pides grandinis. In conspectu eius commo
uebunt montes. et in uoluntate ei aspira

bit nocturnus. Vox contritui ei uerberauit terrā. tempestas aquilonis et congregatio spēs. et sicut auis deponens ad sedendū aspargit niuē. et sicut locusta demergens descendit eius. Pulchritudine coloris eius amittit oculus. et super ymbre eius ex pauescit cor. Celum sicut salē effundet super terrā. et dum gelauerit fiet tanquā cacumina tribuli. frigidus uentus aquilo flauit. et gelauit cristallus ab aqua. Super omnē congregationē aquarū requiescit. et sicut lorica induit se aquis. et deuorabit montes et exuret desertū. et exstinguet uiride sicut ignē. Mediocina omnium in festinatione nebule. ros obuians ab ardore uenienti humile efficiet eū. In sermone ei siluit uentus. cogitatione sua placabit abyssi. et plantabit illū dñs ih̄s. Qui nauigat mare enarrat pericula ei. et audientes auribz n̄ ammirabim. Illic preclara et mirabilia opa. uaria genera bestiarū et omnium pecorū. et creatura beluarū. Propter ipsū cōsummat ē itineris finis. et in sermone ei cōposita sunt omnia.

Multa dicim⁹ et deficiem⁹ uerbis. cōsummatio autē sermonū ipse ē in omnibz. Glāntes ad quid ualebimus. Ipse enī omnipotē super omnia opa sua. terribilis dñs et magn⁹ uehement⁹. et mirabilis potentia ipsi. Glificantes dominū quantumcumq; potueritis. super ualebit adhuc. et ammirabilis magnificentia ei. Benedicentes dñm exaltate illū quantum potestis. maior ē enī in laude. Exaltantes eū replemini uirtute. ne laboretis. n̄ enī prouideatis. Quis uidit eum et enarrabit. et q̄s magnificauit eū sic ē ab initio. Multa abscondita sunt maiora his. pauca enī uidimus opum ei. Omnia autē dñs fecit. et preagentibz dedit sapientiā. **Laus patrū. cxviii.**

Laudemus uiros glōsios. et parentes n̄ros. in generatione sua. Multā glām fecit

dñs magnificentia sua a seculo. Dominantes in potestatibz suis. homines magni uirtute et prudentia sua predicta. nuntiantes in prophetis dignitatē prophetarū. et impantes in p̄senti populo. et uirtute prudentie pplis sanctissima uerba. Impuerunt a sua requirentes modos musicos. et narrantes carmina scripturarū. homines diuites in uirtute. pulchritudinis studiū habentes. pacificantes in domibz suis. Om̄s istam generationibz gentis sue. glām adepti sunt. et in dieb⁹ suis habent in laudib⁹. Qui de illis nati sunt. reliquerunt nomen narrandi laudes eorū. Et sunt quorū n̄ ē memoria. pierunt quasi qui n̄ fuerint. et nati sunt quasi n̄ nati. et filij ipsorū cum illis. S; illi uiri misericordie sunt. quorū pietates n̄ defuerunt. et cum semine ipsorū pseuerat bona hereditas. et nepotū illorū semen in testamento stetit et filiorū ipsorū. Propter illos usq; in eternum manet semen eorū. et glā eorū n̄ derelinquet. Corpora ipsorū in pace sepulta sunt. et nom̄ eorū uiuet in generationes et generationes. Sapientiā ipsorū narrent populi. et laudē eorū nunciet ecclesia. **cxviii.**

Enoch placuit deo et traslatus ē in paradysū. ut det gentibz sapientiam. **cxix.**

Noe inuenit ē p̄fectus iust⁹. et in tempore iracundie factus ē reconciliatio. Ideo dimissum ē reliquū terrē. cum factum ē diluuiū. Testamenta scti posita sūt apud illū. ne deleri possit diluuiū om̄is caro.

Abraham magnus pater multarū. cxxi.

Abraham magnus pater multarū. dimis gentiū. et n̄ ē inuenit similis illi in glā. qui conseruauit legē excelsi. et fuit in testamento cū illo. In carne eius stare fecit testamentū. et in temptatione inuenit ē fidelis. Ideo iure iurando dedit illi glām in gente sua. crescere illū quasi terrē cumuiliū. et ut stellas exaltare sem̄ ei. et heredi

tari illos a mari usque ad mare. et a flumine usque
ad terminos terre. **cxii** **E**t ysaac eodem
fecit modo. propter abraham patrem ipsum. Bene
cxiii dictionem omnium gentium dedit illi. **E**t
testamentum confirmavit super caput iacob. ag
nouit eum in benedictionibus suis. et dedit illi
hereditatem. et diuisit ei partem in tribus. duo
decim. et conseruauit illi homines misericordie.
inuenientes gratiam in oculis omnis carnis. **cx**

Dilectus a deo et hominibus moyses. cuius **xiii**.
memoria in benedictione est. Summe illum fecit
in gloria sanctorum. et magnificauit eum in timore
munitionum. in uerbis suis monstra placuit.
Glificauit illum in conspectu regum. et iussit illi
coram populo suo. et ostendit illi gloriam suam.
In fide et leuitate ipsius semper fecit illum. et ele
git illum de omni carne. Audiuit enim eum et
uocem ipsius. et induxit illum in nubem. et dedit
illi ad precepta. et legem uitae et discipline. doce
re iacob testamentum. et iudicia sua israel. **cxv**.

Excellsum fecit aaron fratri eius. et simile
sibi de tribu leui. statuit ei testamentum eter
num. et dedit illi sacerdotium gentis. et bea
tificauit illum in gloria. et circumcinxit illum
zona glorie. Induit illum stola glorie. et corona
uit illum in uasis uirtutis. Circum pedes
et femoralia et humerale posuit ei. et cin
xit illum in tinnabulis aureis plurimis in
gyro. dare sonitum in incessu suo. auditum
facere sonitum in templo. in memoriam filiis
gentis sue. stola sancta auro et iacinto et pur
pura. opus textile uiri sapientis iudicio et
uentate preclara. torto cocco opus artificis.
geminis preciosis figuratis in ligatura au
ri et opere lapidarii. scriptis in memoriam.
secundum numerum tribuum israel. Corona aurea
super mitram eius expressam signo sanctitatis. gloria
honoris et opus uirtutis. Desideria oculorum
ornata sic pulchra. ante ipsum non fuerunt ta
lia. usque ad originem. Non inducus est alieni

gena aliquis. sed tantum filij ipsius soli et nepo
tes eius. Per omne tempus sacrificia ipsius. con
summata sunt igni cotidie. Compleuit moy
ses manum eius. et unxit illum oleo sancto. factum est
illi in testamentum eternum et semini eius sicut dies
celi. fungi sacerdotio. et habere laudem. et glo
rificari populum suum in nomine suo. Ipsum
elegit ab omni iuuentute. offerre sacrificium
deo. incensum et bonum odorem. in memoriam pla
cere pro populo suo. Et dedit illi in preceptis suis
potestatem. in testamentis iudiciorum docere iacob
testimonia. et in lege sua lucem dare israel. Quia
contra illum steterunt alieni. et propter inuidiam
circumdederunt illum in deserto homines qui
erant cum dathan et abiron. et congregatio
chore in iracundia. Vidit dominus deus et non placuit
illi. et consumpti sunt in impetu iracundie.
Fecit illis monstra. et conspexit eos in flamma
ignis. Et addidit aaron gloriam. et dedit illi
hereditatem. et primicias fructuum terrae diuisit illi.
Panem ipsis in primis parauit in sacerdotem. Nam
sacrificia domini edent. que dedit ipsi et semini
eius. Ceterum in terra gentes non hereditabit. et
pars non est illi in gente. Ipse enim pars eius est et
hereditas. **cxvi**. **F**ines filij eleazar ter
cius in gloria. imitando ipsum in timore dei et
stare in reuerentia gentis. in bonitate et a
lacritate anime sue placuit deo israel. Ideo
statuit ad illum testamentum pacis. principem
sanctorum et gentis sue. ut sit illi et semini eius
sacerdotum dignitas in eternum. Et testamentum
dauid regi filio iesse. de tribu iuda hereditas
ipsi et semini eius. ut daret sapientiam in cor
natum. iudicare gentem suam in iusticia. ne ab
olerent bona ipsorum. et gloriam ipsorum in gen
te eorum eternam fecit. **cxvii**. **F**ortis in bel
lo iherusalem successor moysi in prophetis. qui
fuit magnus secundum nomen suum. maximus in sa
lute electorum dei. expugnare insurgentes
hostes. ut consequeretur hereditatem israel.

Quā glām adeptus ē in tollendo manū suas.
et iactando contra ciuitates rōmphēas. Qs
ante illū sic restitit. Nam hostes ipse do
minū p̄duxit. Aut n̄ in iracundia et impe
ditus ē sol. et una dies facta ē quasi duo.
Inuocauit atāssimū potentē in oppugnan
do inimicos undiq. et audiuit illū magnū
et sc̄s d̄s. in saxis grandinis uirtutis ualde
fortis. et impetū fecit contra gentē hostilē.
et in descensu p̄didit contrarios. ut cognos
cant gentes potentia et quia contra dñm
pugnare n̄ ē facile. Et secutū ē a tergo po
tentes. et in dieb. moysi misericordiam fecit ipse
et caleph filiū ıssone. stare contra hostē. et
phibere gentē a peccatis. et p̄fringere murū
malitię. Et ipsi duo constituti a piculo libe
rati sunt. A numero sexcentorū milium peditū.
inducere illos in hereditatē in terra que ma
nat lacte et melle. Et dedit domū ipsi caleph
fortitudinē. et usq. in senectutē p̄mansit
illi uirtus. ut ascenderet in excelsū terre lo
cū. et sem̄ ipsius hereditatē optinuit. Et ui
derunt om̄s filij isrl̄ quia bonū ē obsequi sc̄o
deo. et iudices singuli suo nomine quorū n̄
ē corruptū cor. qui n̄ auersi sunt a dño.
ut sit memoria illorū in benedictione. et os
sa eorū pullulent de loco suo. et nom̄ eorū
p̄manet in eternū. p̄manens ad filios illorū.
sc̄orū uiroz glā. **cxviii.** **O**ilectus a deo
suo samuel p̄pheta dñi renouauit impium.
et unxit p̄ncipes in gente sua. In lege dñi
iudicauit egregationē. et uidit dñs iacob.
in fide sua p̄bat̄ ē p̄pheta. Et cognit̄ ē in uerbis
suis fidelib. quia uidit dñm lucis. et inuocauit
dñm omnipotentē impugnando hostes cir
cumstantes undiq. in oblatione uiri inui
lati. Et in tonitru ē celo dñs. in sonitu mag
no audita ē uocē suā. et contriuit p̄ncipē
tyriorū. et om̄s duces philistim. Et ante te
pus finis uite sue et seculi. testimonium

p̄buit in c̄spectu dñi et xp̄i. pecunias et usq.
ad calciamenta ab om̄i carne n̄ accepit. et
n̄ accusauit illū homo. Et p̄ hoc dormiuit
et notum fecit regi et ostendit illi finē ui
te sue. et exaltauit uocē eius de terra in p̄
phetia. delere impietate gentis. **cxix.** **P**ost
hoc surrexit nathan p̄pheta in dieb. dauid.
et quasi adeps separatus ē a carne. **cxix.**

Sic dauid a filiis isrl̄ cū leonib. lussit quasi
cum agnis. et in ur̄sis similiter fecit sicut
cum agnis ouium. In iuuentute sua nūquid
n̄ occidit gygantē. et abstulit obprobrium
de gente. In tollendo manū in saro funde
deiecit exultationē goliath. ubi inuocauit
dñm omnipotentē. et dedit in dextera eius
tolerare hominē fortē in bello. et exaltare
cornu gentis sue. Sic in decem milib. gl̄ifica
uit eum. et laudauit eū in benedictionib. do
mini in offerendo illi coronā gl̄ie. Contuit
enī inimicos undiq. et extirpauit philisti
im contrarios usq. in hodiernū diē. contuit
cornu ipsorū usq. in eternū in om̄i ope. Dedit
confessionē sc̄o excelsio in uerbo gl̄ie. de om̄i
corde suo laudauit dñm. et dilecto dñi q
fecit illū. et dedit illi contra inimicos po
tentia. Et stare fecit cantores cont̄ altare.
et in sono eorū dulces fecit modos. Et dedit
in celebrationib. dec̄. et ornauit tempora
usq. ad consumationē uite. ut laudarent
nomen sc̄m domini. et amplificarent ma
ne d̄i sc̄itatem. Xp̄e purgauit peccata ipsius.
et exaltauit in eternum cornu eius. et dedit
illi testamentū regū et sedem gl̄ie in isrl̄.
Post ipsum surrexit filiū sensat. et p̄p̄t illū
deiecit omnē potentia inimicorū. **cxix.**

Salemon impauit in dieb. pacis. cui sub
iecit d̄s om̄s hostes ut conderet domū in
nomine suo. et pararet sc̄itatem in sepiet
nū. quēadmodū erudit̄ ē in iuuentute su
a. et implet̄ ē quasi flumen sapientia. et

terra repperit anima sua. Et replesti in compa-
rationibus enigmata. ad insulas longe diuisi-
gatiū ē nom̄ tuū. et dilectus es in pace tua.
Incantilenis et puerbis et comparationibus
& interpretationibus mirati sunt terre. et in
nomine dñi cui ē cognom̄ dñs isrl̄. Collegisti
quasi auricalem aurū. et ut plumbū com-
plesti argentū. et inclinasti femora tua mu-
lieribus. Potestatem habuisti in tuo corpore.
dedisti maculam unglā tua. et pfanasti se-
men tuū. inducere iracundiā ad liberos
tuos. et in ceteris stulticiā tuā. ut faceres
impium bipitium. & ex effrenis imperare
impium durū. Dñs autē n̄ derelinquet mi-
seriam suā. et n̄ corrumpet neq; delebit
opa sua. neq; p̄det ab stirpe nepotes ele-
cti sui. et semen eius q̄ diligit dñm non
corrumpet. Dedit autē reliquū iacob et da-
uid de ipsa stirpe. et finē habuit salomon cō-
patribus suis. et reliquit post se de semine
suo gentes stulticiā. **xxxii.** **E**t minutū
prudentia roboam. qui auertit gentē con-
silio suo. **xxxiii.** **E**t iheroboam filiū na-
bath qui peccare fecit isrl̄. et dedit effraim
uiā peccandi. et plurima redundauerunt
peccata ipsorū. Valde auerterunt illos a
terra sua. & quesierunt om̄s nequicias usq;
dum pueniret ad illos defensio. & ab oib;
peccatis liberauit eos. **xxxiiii.** **E**t
surrexit helyas ppheta quasi ignis. & uer-
bū ipsius quasi facula ardebat. Qui induxit
in illos famē. et imitantes illū inuidia sua
pauci facti sunt. non poterant enī sustinere
p̄cepta dñi. Verbo dñi contumuit celū. & de-
iecit ad se ignē terre. Sic amplificat ē hely-
as in mirabilibus suis. Et quis potest similit̄
glorian tibi. Qui sustulisti mortuū ab infe-
ris. de sorte mortis in uerbo dñi dī. Qui deie-
cisti reges ad p̄ncipem. et confregisti facile
potentiā ipsorū. et gl̄osos de lecto suo. Qui

audis in syna iudiciū. et in choreb iudicia
defensionis. Qui ungis reges ad penitentiā.
et pphas facis successores post te. Qui re-
ceptus es in turbine ignis. in curru equorū
igneorū. Qui inscriptus es in iudicijs tēporum
lenire iracundiā dñi. conciliare cor patris
ad filiū. et restituere tibi iacob. Beati sunt
qui te uiderunt. & in amicitia tua decorati
sunt. Nam nos uita uiuim̄ tantū. post
mortē autē n̄ erit tale nom̄ n̄m. Helyas
qui i turbine tectus ē. **xxxv.** **E**t in heliseo
complet ē sp̄s eius. in diebus suis n̄ p̄muit
p̄ncipem. et in potentia nemo uicit illū nec
superauit illū uerbū aliquod. et mortuū
pphetauit corp̄ eius. In uita sua fecit monstra.
et in morte mirabilia operatus ē. In om̄ib;
istis n̄ penituit populus. et n̄ recesserunt a
peccatis suis. usq; dum abiecti sunt de terra
sua. & dispersi sunt in om̄e terrā. et relictā
ē gens p̄ pauca. et p̄ncips in domo dauid.
Quidā ipsorū fecerunt qd̄ placeret deo. alij
autē multa comiserunt peccata. **xxxvi.**
Ezechias munuit ciuitatē suā. & induxit
in mediū ipsi aquā. et fodit ferro rupem.
& edificauit ad aquā puteū. In diebus ipsi
ascendit sennacherib. & misit rāpsacen &
sustulit manū suā contra illos. et exultit ma-
nū suā in syon. & superbus factus ē potentia
sua. Tunc mota sunt corda et manū ipsorū. &
doluerunt quasi parturientes mulieres. Et
inuocauerunt dñm misericordem. expandentes ma-
nus extulerunt ad celū. & sc̄s dñs dñs audiuit
cito uocē ipsorū. Non ē ēmemoratus peccato-
rū illorū. neq; dedit illos inimicis suis. Sed
purgauit illos in manu ysayē sc̄i pphete.
Subiecit castra assyriorū. et contriuit illos
angl̄s dī. Nam fecit ezechias qd̄ placuit
deo. & fortit̄ iuit in uia dauid patris sui.
quā mandauit illi ysayas ppha. magnus &
fidelis in conspectu dī. In diebus ipsi retro redi-

uit sol. et addidit regi uitā. Spū magno
uidit ultima. et consolatus ē lugentes syon
usq; in sempiternum. ostendit futura et ab-
scoudita anteqm̄ euenirent. **cxxxvii.**

In compositione odoris **Memoria Josie.**
facta opus pigmentary. In omī ore quasi
mel indulebit ei⁹ memoria. et ut musica
in cinuio uini. In pncipio ipse ē direct⁹ diuinit⁹
in penitencia gentis. et cult⁹ abhominatio
nes impietatis. & gubernauit ad dñm cor
ipsi⁹. et in dieb; peccatorū corroborauit pie-
tate. **cxxxviii.** **P**reter dauid et eze-
chia ⁊ iosiam. om̄s peccatū cōmiserunt.
Nam reliquerunt legē potentes reges iude.
et contempserunt amorē dī. Dederunt enī
regnū suū alijs. et glām suā alienigenis genti.
Incenderunt electā scitatis ciuitatē. **cxxxix.**

Et desertas fecerunt uias ipsi⁹ in manu
iberemig. Nam male tractauerunt illū
qui a uentre matris consecrat⁹ ē ppheta.
euertere et eruere et p̄dere. et iterū edificare
et renouare. **cxl.** **E**zechiel qui uidit
consp̄ctū gl̄e. quā ostendit illi in curru che-
rubin. Nam cōmemoratus ē inimicorū in
ym̄bri. benefacere illis qui ostenderunt rec-
tas uias. & duodecim pphetarū ossa pullu-
lent de loco suo. Nam corroborauerunt ia-
cob. et redimerunt se in fide uirtutis. Quo-
modo amplificein⁹ zorobabel. Nam et ipse
quasi signū indecra israel manu. et iehesum
iosedech. qui in dieb; suis edificauerūt domū.
et exaltauerunt templū sc̄m dño paratū
in glām sempiternā. Enechia in memori-
a multi temporis. qui erexit nobis muros
euerfos. & stare fecit portas et seras. ḡere-
xit domos nr̄as. Nemo natus ē in terra
qualis enoch. nā et ipse receptus ē a terra.
Et ioseph qui natus ē homo pnceps frūm.
firmantū gentis. rector fratrū. stabilim̄
tum poplī. et ossa ipsi⁹ uisitata sūt. et post

mortē pphetauerunt. Seth et sem. apud ho-
mines glām adepti sunt. et sup omne ani-
mā in originē adam. **cxli.** **S**ymon
onye filius sacerdos magn⁹. qui in uitā sua
suffulsiit domū. et in dieb; suis corroborauit
templū. Templi etiā altitudo ab ipso funda-
ta ē. duplex edificatio. et excelsi parietes tem-
pli. In dieb; ipsi⁹ emanauit putei aquarū.
et quasi mare adimpleti sunt sup modū.
Qui curauit gentē suā. et liberauit illā a per-
niciē. qui p̄ualuit amplificare ciuitatē. Qui ad-
eptus ē glām in cōsolationē gentis. et in
gressum dom⁹ et attrij amplificat⁹ ē. Quasi
stella matutina in medio nebule. et quasi lu-
na plena in dieb; suis lucet. et quasi sol re-
fulgens. sic ille effulsiit in templo dī. Quasi
arcus refulgens inter nebulas gl̄e. et quasi
flos rosariū in dieb; uernis. Quasi lilia que
sunt in transitu aque. et quasi thūs redo-
lens in dieb; estat⁹. Quasi ignis effulgens
et thūs ardens in igne. quasi uas auri so-
lidū ornatū omni lapide p̄cioso. Quasi oli-
ua pullulans & cypress⁹ in altitudine se tol-
lens. in accipiendo ipsū stolam gl̄e. et uesti-
ri cū consummationē uirtutis. In ascensu
altaris sc̄i glām dedit scitatis amictū. in ac-
cipiendo autē partes de manu sacerdotum.
et ipse stans iuxta aram. circa illū corona-
frūm. quasi plantatio cedri in monte lyba-
no. sic circa illū steterunt. quasi rami pal-
mē. & om̄s filij aaron in glā sua. Oblatio
autē dñi in manib; ipsorū coram omī syna-
goga isrl. et consummationē fungens in
arā. amplificare oblationē excelsi regis. Por-
rexit manū suā in libationē et libauit de
sanguine uue. effudit in fundamento alta-
ris odorē diuinū excelsi principi. Tunc excla-
mauerunt filij aaron. in tubis p̄duclibus
sonauerunt. et audita fecerunt magnam
uocē in memoriā coram deo. Tunc om̄s po-

pulus simul pperauerunt et ceciderunt in
facie sup terra. adorare dñm suū et dare p
ces omnipotenti deo excelsō. Et amplifica
uerunt psallentes in uocibz suis. & in mag
na domo auctus ē sonus suauitatis plen.
& rogauit popls dñm excelsū in prece usq;
dum pfectus ē honor dñi. et muni suū pfe
cerunt. Tunc descendens exultit manus
suas in omne congregationē filioz isrl.
dare glām deo a labijs suis. & in nomine
ipsi glāri. Et iterauit orationē suā uolens
ostendere uirtutē dī. et plus orauit dñm
omniū qui magna fecit in omī terra. q
auxit dies nrōs a uentre matris nrē. et
fecit nobiscum scdm suā misericordiam. De
nobis iocunditatē cordis. et fieri pacē in dieb
nrīs in isrl p dies sempitēnos. credere isrl
nobiscum ēē misericordiam dī. ut liberet eos
in diebus suis. Quas gentes odit anima
mea. tertia autē n̄ ē gens quā oderit. Qui
sedent in monte scyr. et philistim. & stul
tus popls qui habitat in sicimis. Doctri
nam sapientie et discipline scripsit in codice
isto ihesus filius syrach. iherosolimita. q renoua
uit sapientiā de corde suo. Beatus qui in istis
uersatur bonis. qui ponit illa in corde suo.
sapiens erit semp. Si enī hec fecerit ad omīa
ualebit. quia lux dī uestigiū eius ē. **xlvi.**

Confitebor **Oratio Ihesu filij Syrach.**
tibi dñe rex. et collaudabo te dñm saluatōrē
meū. Confitebor nomini tuo. qm adiutor
et p̄tor factus es m̄. et liberaisti corpus
meū a p̄dione. a laqueo lingue inique.
et a labijs opantiū mendaciū. Et in c̄spe
ctu assistantū factus es m̄ adiutor. et libe
rasti me scdm multitudinē m̄e nominis
tui. a rugientibz p̄paratis ad escam. de ma
nibz querentiū animā meā. et de portis
tribulationū que circumdederūt me. A ps
sura flamme inique que circumdedit me.

et in medio ignis n̄ sum estuatus. De altitu
dine uentris inferi. et a lingua conuinata
et uerbomendacij. A rege iniquo. et lingua
iniusta. Laudabit usq; ad mortē anima mea
dñm. et uita mea appropinquans erat in in
ferno deorsum. Circumdederunt me undiq;
et n̄ erat qui adiuuaret. Respiciens eram
ad adiutorū hominū. et n̄ erat. Memora
tus sum misericordie tue dñe. et coopationis
que a sc̄lo est. qm eruis sustinentes te. et
liberas eos de manibz gentiū. Exaltaisti sup
terrā habitatiōnē meā. et p̄ morte deflu
enti de p̄catis sū. Inuocaui dñm patrem
dñi mei. ut n̄ derelinquat me in die tribu
lationis meę. et in tempore sup̄bor sine
adiutorio. Laudabo nom̄ tuū assidue. et col
laudabo illud in confessione. et exaudita est
oratio mea. Libasti me de p̄dione. et eri
puisti me de tempore iniquo. p̄p̄ta confite
bor et laudē dicā tibi. et benedicā nom̄ dñi
cum adhuc iunior sum. Priquā oberarem.
quesiui sapientiā palam in oratione mea.
ante temp̄ postulabā pulla et usq; in nouis
simis inquirā eam. et florebit tanquam
precox uia. Letatiū ē cor meū in ea. am
bulauit pes meus iter rectū. A uuentute
mea inuestigabā eā. inclinaui modice aurē
meā et excepi illā. Multā inueni in me ip
so sapientiā. et multum p̄feci in ea. Banti
m̄ sapientiā. dabo glām. Consiliatus sum
enim ut facerē illā. zelatus sum bonū et n̄
confundar. Colluctata ē anima mea in illa.
et in faciendo eā confirmat̄ sum. Manus
meas extendi in altum. et in insipientia eui
luxit anima mea. Direxi ad illam. et in ag
nitione inueni eā. Possedi cum ipsis cor ab
inicio. p̄pter hoc non derelinquar. Venter
m̄s conturbat̄ est querendo illā. p̄pterea
possidebo bonā possessionē. Dedit enī m̄
dñs linguā mercedē meā. et in ipsa laudabo

eum. Appropiate ad me iudochi. & congregate uos in domo discipline. Quid adhuc retardatis. et quid dicitis in his. Animi uiri sitiunt uehementer. Apui os meum. et loquutus sum. Comparate uobis sine argento. & collum uirum subicite iugo. ut suscipiat anima uira disciplina. In proximo enim inuenire eam. Videat oculis uiris quia modicum laboraui. & inueni in multa requie. Assumite disciplinam in multo numero argenti. et copiosum aurum possidete in ea. Lcetetur anima uira in misericordia eius. et non confundemini in laude ipsius. Opamini opus uirum ante tempus. et dabit uobis mercedem uiram in tempore suo. **exliii.**

Et inclinauit **Oratio Salemonis regis isrl.** Salemon genua sua in conspectu totius ecclesie isrl. et apuit manus suas ad celum et dixit. Domine deus isrl. non es tibi similis deus in celo sursum neque in terra deorsum. qui custodis testamentum tuum et misericordiam pueris tuis. cunctis in conspectu tuo in toto corde. seruans puero tuo dauid que loquutus es illi. et loquutus es in ore tuo. et in manu tua implesti. quasi dies uite. Et nunc domine deus isrl. custodi puero tuo dauid patri meo que loquutus es illi dicens. non deerit tibi uir a facie mea sedens in throno isrl. ueruntamen si custodierit filij tui legem meam ut in preceptis meis ambulent. sic ambulauerunt in conspectu meo fideles. Et nunc domine deus isrl. creditum est uerbum quod loquutus es puero tuo dauid. quoniam si uere habitabit deus cum hominibus in terra. si celum celum sufficiant. et quanto magis domus hec quam edificauimus. Sed respice adoronem pueri tui. et precationem deus. ut exaudias domine placationem orationis. quam puer tuus orat coram te hoc die. ut sint oculi tui super domum hanc die ac nocte. in locum quem dixisti inuocari nomen tuum. et exaudias orationem quam puer tuus orat in hoc loco. et exaudias precationem pueri

tui et populi tui isrl. si orauerit in loco isto. et exaudies in loco habitationis de celo. et exaudias et propitius sis. si peccauerit uir in te. **Explicit liber & ihesu filij Syrach.** Incipit prologus beati Iheronimi presbiteri in libro Job.

SINGULOS scripturę diuine libris aduersariorum respondere maledictis. qui interpretationem meam reprehensionem septua-

ginta interpretum criminantur. quasi non et apud grecos. aquila. symmachus. & theodotion. uel uerbum est uerbo uel sensum est sensu. uel ex utroque commixtum et medie temporum generum translationis expresserunt. et omnia ueteris instrumenta uolumina. origenes. obelis asterisque distinxerunt. quos uel additos uel de theodotione sumptos. translationis antiquę inserunt. probans defuisse quod additum est. Discant ergo obiectatores mei recipere in toto. quod in partibus susceperunt. aut interpretationem meam cum asteriscis suis radere. Neque enim fieri potest. ut quos plura intermisisse suscepunt. non eodem etiam in quibusdam errasse fateantur. precipue in Job. cui si ea que sub asteriscis addita sunt subtraxeris. pars maxima detruncabitur. Et hoc diuturnat apud grecos. Ceterum apud latinos. ante eam translationem quam sub asteriscis et obelis nuper edidimus. septingenti ferme aut octingenti uersus defuerunt. ut decurtatus et laceratus corrosusque liber. seditionem suam publice legentibus prebeat. Hec autem translatio nullum de ueteribus sequetur interpretem. sed ex ipso hebraico arabicoque sermone. & interduum syro. non uerba non sensus. nunc simul utrumque resonabit. Obliquus enim etiam apud hebreos totus liber fertur et lubricus. & quod greci rethores uocant. ^{scematisinof. figuratis.} **CE XI** ad a de menoc. du qd

aliud loquitur aliud agit. ut si uelis anguilla aut
murenuſculā ſtrictis tenere manibus. quanto
fortius preſſeris tanto citius elabitur. Memini me
ob intelligentiā huius uoluminis. idē uero quē
dam p̄ceptorē qui apud hebreos primus haberi
putabatur paruis redemiſſe nummis. Cuius
doctrina an aliquid p̄fecerim nescio. hoc uni
ſciō potuiſſe me interpretari niſi quod ante
intellexerā. A principio itaq; uoluminis uſq;
ad uerba iob. apud hebreos proſa oratio eſt.
Porro a uerbis iob inquitur ait. peccat dñs in q̄
natus ſum. et nox in qua dictus ē conceptus
ē homo. uſq; ad eum locū ubi ante finē uolu
minis ſcriptū ē. idcirco ipſe me rephendo et
ago penitentiā in ſauilla et cinere. exāmet
uerſus ſunt dactilo ſpondeoq; currentes. et
p̄pter lingue idiōma crebro recipientes et
alios pedes. n̄ earū dē ſyllabarū ſed eorū
tēporū. Interdum q̄q; richm ipſe dulcis
et annulus fertur numeris lege reſolutus.
quod metrici magis quā ſimpler lector intel
ligunt. A ſupradicto autē uerſu uſq; ad finē
libri. paruū cōma quod remanet. p̄ſaica ora
tione contextitur. Quod ſi cui uidetur incredu
lum. metra ſcilicet eē apud hebreos. et in mo
rem n̄rī ſtacci greciq; pindari et alchei. et
ſaffo. uel p̄ſatium uel lamentationes iheremie.
uel omnia ferme ſēptuaginta cantica compre
hendi. legat philonē. iosephum. origenē.
ceſarienſem euſebium. et eorū teſtimonio me
uerū dicere comp̄babit. Audiant quāp̄t
canes mei. idcirco me in hoc uolumine labo
raſſe. n̄ ut interpretatiōē antiquā rephenderē.
ſed ut ea que in illa aut obſcura ſunt. aut
omiſſa. aut certe ſcriptorū uicio deprauata.
manifeſtiora n̄rā interpretatiōe fierent. q̄
et hebreū ſermonē ex parte didiciſſim. et in
latino pene ab ipſis cunabulis inter gram
maticos et rethores et philoſophos decita
ſum. Quod ſi apud grecos p̄t ſeptuaginta

editionē iam xp̄i euſtatio choruſcante. iudeus.
aquila et ſymmachus ac theodocion. uidaizan
teſ heretici ſe recepti. qui multa myſteria
ſaluatoris ſubdola interpretatiōe celarunt.
et tamen in ^{grapolis. i. in exemplariſ ſer editioni.} ezan aoyc. habentur apud
ecclias. et explanant ab eccliaſticis uiris. q̄n
tomagis ego xp̄ianus de parentib; xp̄ianis.
et uicillum crucis in mea fronte portans.
cuius ſtudiū fuit omiſſa rep̄tere. depraua
ta corrigere. et ſacramenta ecclie puro et fi
deli a perire ſermone. uel a ſtudioſis uel
a malignis lectorib; n̄ debeo rephari. Ha
beant qui uolunt ueteres libros. uel in
membranis purpureis auro argentoq;
deſcriptos. uel uncialib; ut uulgo aiunt
litteris onera magis exarata quā codices.
dum in in meſq; p̄mittant paupeſ habe
re cedulas. et n̄ tam pulchros codices quā
emendatos. Vtq; editio. et ſeptuaginta
iuxta grecos et mea iuxta hebreos. in latinū
meo labore translata ē. Eligat unquique
quod uult. et ſtudioſum me magis quam
maluolum probet.

Terra quidē habitauit iob auxitiden
in ſiniib; idumee et arabie. et erat ei antea
nomē iobab. et accepit uxore arabiffimā. et
genuit filiū cui nomē erat enon. Erat autē
ipſe filius quidē zare. de elau filiis filius.
de matre uero boſra. ita ut ſit quintus ab a
braham. Et hi ſunt reges qui regnauerunt
in edom. in qua et ipſe regnauit regione.
Primus uela filius behor. et nomē ciuitatis ei
dennababa. Poſt autē balac iobab. qui
uocatur iob. Poſt hunc buſam. qui erat
dux extemanorū regione. Poſt hunc adad
filius bead. qui percuffit madian in terra
moab. et nomen ciuitatis eius checheauith.

O **Explicit plogus. Incipiunt Capitula.**
1. e origine iob. et numerōne filiorū ac ſubſtantiis ei.
ii. De ſathan uero aſſant ante dñm petuit ab eo ſubam iob.

- iii.** De sathan ubi p[er]didit om[n]e substantiā iob.
et filios eius. *¶* Cum sciderit ueste suā.
- iiii.** Ubi iob audiens p[er]itionē subit ac filior[um] interit.
- v.** Ubi sathan petit a d[omi]no cōp[er]tione iob. cui &
misit d[omi]n[us] dato iudicio anime eius.
- vi.** Ubi sathan accipiens potestate a d[omi]no percussit
iob ulcero pessimo. *¶* Solari eum.
- vii.** Ubi audientes tres amici iob uenerunt con-
- viii.** I nunciū uerborū iob cont[ra] amicos suos.
- ix.** Responsio eliphaz themanitis. q[uo]d impij a
d[omi]no flagella sustineant.
- x.** Ubi iob respondens sermonib[us] his increpat
eum decessisse sermonib[us] suis.
- xi.** Responsio baldath siueis ubi ei dicit si de
preceis d[omi]ni ueniret ē in nouissimo bona.
- xii.** Ubi iob respondens ei dicit ita ēē & deprecatur
d[omi]n[um] factore suū.
- xiii.** Responsio Sophar naamathitis ubi ei
dicit multa fuisse loquutiū.
- xiiii.** Ubi iob respondens docuit q[uo]d sine nutu di
nichil possit fieri in terra.
- xv.** Ubi eliphaz themanites respondens dicit
ad iob q[uo]d te eluat cor tuū in blasphemiam.
- xvi.** Ubi iob respondens approbat q[uo]d n[on] ad conso
landū sed ad exprobandū uenerunt ad eum.
- xvii.** Respondens sophar naamathites dixit q[uo]d
impior[um] lux extinguē. & memoria eor[um] pe
reat de terra. *¶* Quā maximo p[ro]phetauit.
- xviii.** Ubi respondens iob de resurrectione corporum
- xix.** Ubi respondens sophar naamathites dixit
hoc se scire inuiste aut[em] p[ro]mante scdm op[er]a
sua.
- xx.** Ubi iob respondens petit se audiri. et dicit
q[uo]d ip[s]i uiuē uidentes bona iuxta sua. cōsiliū
tamen eor[um] longe sit a me. *¶* Fruus edificabi.
- xxi.** Responsio eliphaz themanitis ubi dicit q[uo]d
n[on] possit hō comparari d[omi]no & si reuers[us] fuisset
- xxii.** Ubi iob respondens dicit q[uo]d in amaritudine
sit. & nescit utri[us] uadat ad d[omi]n[um] petiō ei[us].
- xxiii.** Ubi respondens baldad siueis q[uo]d null[us] ho
minū ex se mund[us] pot[est] ēē ante deum.

xxiiii. Ubi respondens iob. q[uo]d sola mens hominū
nullū sit cum d[omi]s fecerit bona.

xxv. Ubi iob addens dicit quod nunq[ua]m loquat[ur]
mala contra d[omi]n[um]. & q[uo]d pars ip[s]i nulla sit
apud d[omi]n[um] cū d[omi]s disponat utra hominū.

xxvi. Ubi iob cōmōrat om[n]ia uite sue. & posth[oc]
uenit sup[er] eū calamitas. & ignorat si gra
diat d[omi]s uocē eius. **xxvii.** Finita s[er]mo iob.

xxviii. Ubi eliu audiuit o[mn]ia u[er]ba iob rāmicor[um] ei[us].

xxviiii. Heli addens in uerbis suis dicit iob ēē iustū
& stultū loquutiū. *¶* Sententia sit loquit[ur].

xxviiii. Ubi ipse helyu increpat iob q[uo]d absq[ue]

xxxi. helyu laudans scientiā suā. dicit q[uo]d imo
testat[ur] d[omi]s sit regnū hominū.

xxxii. D[omi]n[us] misertus p[ro] nubē loquit[ur] iob.

xxxiii. Ubi respondens iob d[omi]no dicit q[uo]d n[on] ausus sit
loqui corā eo. *¶* Agens penitentiam.

xxxiiii. Ubi d[omi]n[us] loquens ad iob dicit confortare.

xxxv. Ubi iob respondens d[omi]no dicit ita ēē.

xxxvi. Ubi d[omi]n[us] loquit[ur] ad eliphaz themanite dicens
q[uo]d iustis ēēt contra eos & cetera.

Explicunt Capitula. Incipit liber Jos.
I R ERAT
in terra hus
nomine iob.
Et erat uir ille
simplex et rect[us]
et timens deum.

& recedens a malo: Natiq[ue] sunt ei septē filij
et tres filie. & fuit possessio eius septē mi
lia ouiu[m]. et tria milia camelor[um]. quingenta
quoq[ue] iuga bouum. et quingente asine. ac
familia multa nimis: eratq[ue] uir ille ma
gnus inter om[n]es orientales. & habant silici
et faciebant conuiuū p[ro] domos. unusq[ue]q[ue]
in die suo. et nutrices uocabant tres sor
res suas. ut comederent et biberent cū eis.
Cumq[ue] in orbem transisset dies conuiuij.

mittebat ad eos iob & sanctificabat eos: con-
surgensq; diluculo. offerebat holocausta p
singulos. Dicebat enim. Ne forte peccau-
erint filij mei: et benedixerint dño in cordibz
suis. Sic faciebat iob cunctis diebus. **ii.**

Quadam autē die cū uenissent filij dī ut as-
sisterent corā dño. affuit etiā inter eos sa-
than. Cui dixit dñs. Unde uenis? Qui respo-
dens ait. Circuiui terram. et pambulauī eā.
Dixq; dñs ad eū. Numquid considerasti ser-
uum meū iob. quod nō sit similis ei in terra.
homo simplex et rectus & timent dñm. ac
recedens a malo? Cui respondens sathan
ait. Numquid frustra iob timet deum? Nō
ne tu uallasti eum. ac domū ei. uniuersaq;
substantiā p circuitū. opibzq; manuum eius
benedixisti. et possessio illi creuit in terra.
S; extende paululū manū tuā. et tange
cuncta que possidet. nisi in facie tua bene-
dixerit tibi. Dixit g dñs ad sathan. Ecce
uniūsa que habet in manu tua sunt. tan-
tum in eum ne extendas manū tuā. Egres-
susq; ē sathan a facie dñi. **iii.** **C**um autē
quadam die filij et filie eius comederent et
biberent unū in domo fr̄is sui p̄mogeniti.
nuncius uenit ad iob qui diceret. Boues ara-
bant. et asine pascabant iuxta eos. et irru-
erunt sabei tuleruntq; omnia et pueros
percusserunt gladio. et euasi ego solus ut
nunciare tibi. Cum q; adhuc ille loqueret.
uenit alter et dixit. Ignis dī cecidit de celo
& tactas oues puerosq; consumpsit. & effu-
gi ego solus ut nunciare tibi. Sed et adhuc
illo loquente. uenit alius et dixit. Caldei
fecerunt tres turmas. et inuasunt ca-
melos et tulerunt eos. necnon et pueros
percusserunt gladio. et ego fugi solus ut nun-
ciarem tibi. Adhuc loquebat ille. et ecce alius
uitauit et dixit. Filij tui et filia: uescen-
tibz. et bibentibz unū in domo fr̄is sui p̄mo-

genti. repente uenit uehemens iruit a regi-
one deserti. et concussit quatuor angulos
domus. que corruens. opp̄sit liberos tuos
et mortui sunt. et effugi ego solus ut nuncia-
rem tibi. **iiii.** **T**unc surrexit iob et scidit
tunicā suā. et tonsō capite corruens in ter-
ram adorauit et dixit. Nudus egressus sū
de utero matris meę. et nudus reuertar illuc.
Dñs dedit domini. abstulit. sicut dño placu-
it ita factū est. sit nom̄ dñi benedictū. In om-
nibz his nō peccauit iob labijs suis. neq; tul-
tum quid contra dñm loquutus ē. **v.** **F**ac-
tum ē autē cum quadā die uenissent filij si-
et starent coram dño. uenisset quoq; sa-
than inter eos et staret in conspectu eius.
ut diceret dñs ad sathan. Unde uenis? **Q**-
ui respondens ait. Circuiui terram. et pambu-
lauī eam. **E**t dixit dñs ad sathan. Sūquid
considerasti seruū meū iob qd nō sit ei similis
in terra. uir simplex et rectus et timent de-
um ac recedens a malo. & adhuc retinens
innocentiā. Tu autē commouisti me ad ui-
sus eum. ut affligere illū frustra. Cui re-
spondens sathan ait. Pellem p̄ pelle. et
cuncta que habet homo dabit p animā
sua. Alioquin intice manū tuā et tange os
eius. & carnē. & tunc uidebis quod in facie
benedicat tibi. Dixit g dñs ad sathan. Ecce
in manu tua est. ueruntam̄ animā illius
serua. **vi.** **E**gressus g sathan a fa-
cie dñi. percussit iob uicere pessimo. a planta
pedis usq; ad uerticē eius. Qui testa saniem
radebat. sedens in sterquilinio. Dixit autem
illi uxor sua. Adhuc pmanes in simplicitate
tua? Benedic deo et morere. Qui ait
ad illam. Quasi una de stratis mulieribz lo-
quuta es. Si bona suscepimus de manu
dñi. quare mala nō sustineam? In omnibz
his nō peccauit iob labijs suis. **vii.** **I**git̄
audientes tres amici iob omne malū quod

accidisset ei uenerunt singuli de loco suo /
elyphaz themanites. et baldachfuytes. et
sophar naamathytes. Conduxerunt enim ut
pariter uenientes uisitare eum et consola-
rent. Cūq; eleuassent pcul oculos suos. n̄ cog-
nouerunt eū. **E**xclamantes plorauerunt.
scissisq; uestibz sparserunt puluerē sup cap̄
suū in celū. et sederunt cum eo in terra septē
diebz et septē noctibus. et nemo loquebatur
ei uerbū. Videbant enim dolorē esse uehem̄
tem. **viii.** **P**osthec apuit iob os suū.
et maledixit diei suo et dixit. Perat dies in
quo natus sum. et nox in qua dictū est. expe-
ctat homo. Dies ille uertat in tenebras. Non
requirat illū d̄s desup. et n̄ sit in recordatione.
et n̄ illustretur lumine. Obscurent eū tene-
bre et umbra mortis. occupet eum caligo.
et inuoluat amaritudine. Hostē illā tene-
brosus turbo possideat. n̄ computeet in diebz
anni. nec numeret in mensibz. Sit nox illa
solitaria. nec laude digna. Maledicant ei
q̄ maledicunt diei. qui parati sunt suscitare
leuiathan. Obtenebrent stelle caligine ei.
erpedet lucē et n̄ uideat. nec ortū surgentis
auroris. quia n̄ ecluserit ostia uentris qui por-
tauit me. nec abstulit mala ab oculis meis.
Quare n̄ in uulua mortuus sū. egressus ex
utero n̄ statim perij. Quare excepti genibz.
cur lactatus uberibz. Hunc enī dormiens
fiterē. et somno meo requiescere cum regibz
et consilibz terre. qui edificant sibi solitu-
dines. aut cum p̄ncipibz qui possident
aurū. et replent domos suas argento. aut
sicut abortiuum absconditū n̄ subsistere.
uel qui concepti n̄ uiderunt lucē. Ibi im-
py cessauerunt a tumultu. et ibi requie-
uerunt fessi robore. et quondā uincti pa-
riter sine molestia. n̄ audierunt uocē ex-
actoris. Paruus et magni ibi sunt. et ser-
uus liber a dño suo. Quare data ē misero

lux et uita his qui in amaritudine ani-
me sunt. **Q**ui expectant mortē et n̄
uent. quasi effodientes thesaurū. gau-
dentq; uehem̄ter cum inuenerint sepul-
chrū. uiro cui abscondita ē uia. et circū
dedit eū d̄s tenebris. Antequā comedā
suspiro. et quasi mundantis aque. sic ru-
gitus meus. quia timor quē timebā eue-
nit in. et quod uerebar accidit. Nonne dis-
simulaui. Nonne silui. Nonne quieui.
et uenit sup me indignatio. **viii.** **R**e-
spondens autē eliphaz themanites dixit.
Si cepimus loqui tibi. forsitan moleste ac-
cipies. S; conceptū sermonē tenere quis
possit. Ecce docuisti multos. et manus
lassas roborasti. Vacillantes confirmaue-
runt sermones tui. et genua tremencia
confortasti. Hunc autē uenit sup te pla-
ga et defecisti. tetigit te et conturbat es.
Vbi ē timor tuus. fortitudo tua. patientia
tua. et p̄fectio uiarū tuarū. Recordare ob-
secro te. quis unquā innocens perierit. aut qñ
do recti delecti sunt. Quin potius uidi eos
qui opant iniquitatē. et seminant dolores
et metunt eos. flante deo pisse. et spū re-
eius eē consumptos. Rugitus leonis et
uox leue. et dentes catulorū leonū con-
triti sunt. Tygris p̄it eo quod n̄ habere
predā. et catuli leonis dissipati sunt. Porro
ad me dictū est uerbū absconditū. et qua-
si furtiue suscepit auris mea uenas susur-
ri eius. In horrore uisionis nocturne. qñ
do solet sopor occupare homines. pauor
tenuit me et tremor. et omnia ossa mea
p̄territa sunt. et cū sp̄s me p̄sente trāsi-
ret. inhorruerunt pili carnis mee. **S**te-
tat quidā cui n̄ agnoscebam uultū. ima-
go corā oculis meis. et uocē quasi aure
lenis audiui. Numquid homo dī compa-
ratione iustificabit. aut factore suo pu-

rior erit uir. **E**cce qui seruiunt ei n̄ sunt stabiles. & in angelis suis repperit prauitatem. Q̄n̄ tomagis hi qui habitant domoliteas. q̄ terrenū habent fundamētū. consumentur ut lit a tinea. De mane usq; ad uespam succidentur. tinea comedet eos. et quia nullus intelligit. in eternū pibunt. Qui autē reliq; fuerint aufertur ex eis. morientur et n̄ in sapientia. **V**oca g̃ si est qui t̄ respondeat. & ad aliquē scōm conuercere. Virū stultū inescit macindia. & paruulū occidit inuidia. Ego uidi stultū firma radice. et maledicti pulchritudini eius statim. **L**onge fient filij ei a salute. et conterentur in porta. et n̄ erit qui eruat. **C**ui melle famelicū comedet. et ipsum rapiet armatus. et bibent sitientes diuicias eius. **N**ihil in terra sine causa fit. et de humo n̄ egreditur dolor. **H**omo ad laborē nascitur. & auis ad uolatū. **Q**m̄ obre ego deprecabor dñm. & ad dñm ponā eloquiū meū. qui facit magna & inscrutabilia. et mirabilia absq; numero. Qui dat pluuiā sup facie terre. & irrigat aquis uniuersa. Qui ponit humiles in sublimi. & merentes erigit sospitate. **Q**uid dissipat cogitationes malignorū. ne possint implere manū eorū quod ceperant. **Q**ui apprehendit sapientes in astutia eorū. et consiliū prauorū dissipat. **P**ropterea incurrunt tenebras. & q̄ si in nocte sic palpabunt in meridie. Porro saluū faciet egenū a gladio oris eorū. et de manu uiolenti pauperē. & erit egeno spes. **I**niquitas autē contrahet os suū. **B**eatū homo q̄ corrumpitur a deo. **I**ncorruptionē g̃ dñi ne rephes. quia ipse uulnerat et medet. **P**eccatū & manus ei sanabunt. **I**n sex tribulationib; liberabit te. et in septima n̄ tanget te malū. **I**n fame eruet te de morte. et in bello de manu gladij. **A** flagello lingue absconderis. & n̄ timebis calamitatē cū

uenerit. **I**n uastitate & fame ridebis. et bestias terre n̄ formidabis. s; cū lapidib; regionū pactum tuū. & bestie terre pacifice erunt tibi. **E**t scies quod pacē habeat tabernaculū tuū. & uisitans speciem tuā n̄ peccabis. **E**t scies qm̄ multiplex erit sem̄ tuū. & p̄genies tua quasi herba terre. **I**ngrediens in habundantia sepulchriū. sicut inferet aceruus tritici in tempore suo. **E**cce hoc ut inuestigauim⁹ ita est. quod auditū meritis peracta.

x. **R**espondens autē iob dixit. **V**anā appendentur peccata mea quib; uā merui. & calamitas quā patior in statera. quasi harena maris hec grauior appareret. unde et uerba mea dolore sunt plena. quia sagitte dñi in me sunt. quarū indignatio exhibet sp̄m meū. & terrores dñi militant contra me. **N**umquid rugiet onager cum habuerit herbam. aut mugiet bos cū ante p̄sepe plenū steterit. **A**ut poterit comedi uisulsum. quod n̄ ē sale conditū. aut potest aliquis gustare. quod gustatū affert mortem. **A**nime enim esuriens. etiā amara dulcia eē uidentur. **Q**ue prius tangere nolebat anima mea. nunc p̄ angustia cibi mei sunt. **Q**uis det ut ueniat petitio mea. & quod expecto tribuat m̄ dñs. **E**t q̄ cepit ipse me conterat. soluat manū suā & succidat me. et hec m̄ sit consolatio ut affligens me dolore n̄ parcat. nec contradicā sermonib; sc̄i. **Q**ue ē enī fortitudo mea ut sustineā. aut quis finis meus ut patienter agam. **H**ec fortitudo lapidū fortitudo mea. nec caro mea gnea ē. **E**cce n̄ ē auxiliū m̄ in me. et necessarij quoq; mei recesserunt a me. **Q**ui tollit ab amico suo misericordiam. timorē dñi derelinquit. **F**rēs mei preterierunt me. sic torrens qui raptim transit in conuallib; **Q**ui timet pruinā. irruet super os nix. **T**empore quo fuerunt dissipati pibunt.

et ut incaluerint soluentur de loco suo. Inuoluntate sunt semitae gressuum eorum. ambulabunt inuacuum et peribunt. Considerate semitas theman. itinera saba. et expectate paulisper. Confusi sunt quia spauu. uenerunt quoque usque ad me et pudore coopti sunt. Nunc uenistis. et in uidentes plagam meam timeatis. Nunquid dixi afferte mihi. et de substantia uestra donate mihi. uel liberate me de manu hostis. et de manu robustorum eruite me.

Occete me et ego tacebo. et siquid forte ignorauim instruite me. quare detraxistis sermonibus ueritatis. cum euobis nullus sit qui possit arguere me. Ad increpandum tantum eloquia concinnastis. et inuentum uerba proferastis. Super pupillum irruistis. et subire utimini amicum uestrum. uerum tam que cepistis explete. Prebete aurem. et uidete an mentiar. Respondete obsecro absque contumacia. et loquentes id quod iustum est iudicate. et non inuentus in lingua mea iniquitatem. nec in faucibus meis stulticia personabit. Multa est uita hominis super terram. et sicut dies mercenarii dies eius. Sicut seruus desiderat uibrum. et sicut mercenarius persequitur finem operis sui. sic et ego habui menses uacuos. et noctes laboriosas enumerauim mihi. Si dormiero. dico quando consurgam. et rursum expectabo uespam. et replebor doloribus usque ad tenebras. Induta est caro mea putredine. et sordibus pulueris. cutis mea aruit. et contracta est. Dies mei uelocius transierunt. quam a texente tela succidit. et consumpti sunt absque ulla spe. Memoro quia uentus est uita mea. et non reuertetur oculus meus ut uideat bona. nec aspiciet me uisus hominis. Oculi tamen in me. et non subsistam. Sicut consumitur nubes et pertransit. sic qui descendit ad inferos non ascendet. nec reuertetur ultra in domum suam. nec cognoscet eum amplius locus eius. Qua

propter et ego non parcā ori meo. Loquar in tribulatione spiritus mei. confabulabor cum amaritudine animae meae. Nunquid mare sum ego aut cecus. quia circumdedit me carere. Si dixero consolabit me lectulus meus. et releuabor loquens mecum in stratu meo. terribis me personae. et perusionem horrore occuties. Quamobrem eligit suspendium anima mea. et mortem ossa mea. Desperavi. nequaquam ultra iam uiuam. Parce michi. nichil enim sunt dies mei. Quid est homo quia magnificatus eum. aut quia potius erga eum contumax. Visitas eum diluculo. et subito probas illum. Visquequo non parcas mihi. nec dimittis me ut glucina saluam meam. Peccaui. Qui faciam tibi o custodes hominum. Quare posuisti me contrarium tibi. et factus sum mihi in meipso grauis. Cur non tollis peccatum meum. et quare non auferis iniquitatem meam. Ecce nunc in puluere dormio. et si mane me quesieris. non subsistam. **XI.** Respondens autem baldath seruus dixit. Vtique quo loqueris talia. et spiritus multiplex sermonis oris tui. Nunquid deus supplantat iudicium. et omnes subuertit quod iustum est. Etiam si filij tui peccauerint ei. et dimisit eos in manu iniquitatis suae. tu tamen si diluculo confurgeris ad deum. et omnipotentem fueris deprecatus. si mundus et rectus inueneris. statim euigilabit ad te. et peccatum reddet habitaculum iusticie tue. in tantum ut priora tua fuerint parua. et nouissima tua multiplicentur nimis. Interroga enim generationem pristinam. et diligenter inuestiga patrum memoriam. huius enim quippe sumus. et ignoramus quoniam sicut uibra dies nostri sunt super terram. et ipsi docebunt te. loquentes tibi. et de corde suo proferent eloquia. Nunquid uirescere potest scirpus absque humore. aut crescit cactum sine aqua. Cum adhuc sit in flore. nec carpas manum.

ante om̃s herbas arefcit. Sic uirg om̃iū q̃
obliuiscunt̃ dñm. & spes ypocrite p̃bit. Nō
ei placebit uerordia sua. & sicut tela aranearū
fiducia ei. Innitetur sup domū suā et n̄ sta
bit. fulciet eam & n̄ confurget. Humect̃ ui
detur antequā ueniat sol. & in hortu suo ger
men ei egrediet̃. Sup accruū petrarū radices
eius densabunt̃. & int̃ lapides cōmorabitur.
Si absorbuert̃ eū de loco suo. negabit eū et
dicit n̄ noui te. Hec ē enim leticia uirg eius.
ut rursū de terra alij germinet̃. Ds n̄
p̃ciet simplice. nec porriget manū malig
nū. donec impleat̃ risu os tuū. et labia tua
iubilo. Qui oderunt te induent̃ confusioē.
& tabernaculū impiorū n̄ subsistet. **xii.**

Respondens iob dixit. Vere scio quod ita sit. &
quod n̄ iustificat̃ homo composit̃ deo. Si uo
luerit contendere cum eo. n̄ poterit ei respon
dere unū. p̃ mille. Sapiens corde ē et fortis
robore. quis restat ei et pacē habuit. **Q**
transiit montes. et nesciet̃ hi q̃s subit̃
in furore suo. Qui commouet terrā de loco
suo. & columnę ei concutiet̃. Qui p̃cipit
soli & n̄ orit̃. & stellas claudit̃ quasi sub sig
naculo. Qui extendit celos solus. & gradit̃ su
p fluctus maris. Qui facit archirū & oriona
& hyadas. & interiora austrī. Qui facit mag
nalia & incomphensibilia. & mirabilia quorū
n̄ est numerus. Si uenerit ad me n̄ uidebo.
si abierit n̄ intelligā eum. Si repente inter
roget quis respondebit ei. uel quis dicere po
test cur sic facis. **Q**ui resistere uirg nemo
potest. & sub quo curuant̃ qui portant or
bem. Quante g̃ sum ego qui respondeā ei.
et loquar uerbis meis cum eo. Qui etiam
si habuero quippiā iustū n̄ respondebo. s;
meū iudicē deprecabor. **E**cū inuocantē me
exaudierit. n̄ credo qd̃ audierit uocē meā.
Inturbent̃ enī conteret me. & multiplica
bit uulnera mea etiā sine causa. Non con

cedit requiescere sp̃m meū. & implet me ama
ritudinibz. Si fortitudo querit̃. robustissim̃
ē. Si equitas iudicij. nemo p̃ me audet testimo
niū dicere. Si iustificare me uolucro. os me
um condemnabit me. Si innocentē osten
dero. prauū me comp̃babit. Etia si simplex
fuerō. hoc ipsum ignorabit anima mea. et te
debet me uirg mee. **A**nū ē qd̃ loquit̃ su.
& innocentē & impiū ipse consumit̃. Si fla
gellat occidat semel. & n̄ de penis innocentū
rideat. Terra data ē in manū impij. uultū
iudicij ei opt̃. Quod si n̄ ille ē. quis g̃ est.
Dies mei uelociore fuerunt cursore. fuger̃
& n̄ uiderunt bonū. P̃transierunt quasi
nautes poma portantes. sicut aquila uolans
ad escā. Cum dixerō nequaquā ita loquar. cō
muto faciē meā & dolore torqueor. Verebar
om̃ia opa mea. sciens quod n̄ parceres delin
quenti. Si autē & sic impius su. quare fru
stra laborauī. Si lotus fuerō quasi aquis
uiuis. & fulserint uelud mundissime manū
mee. tam sordibus intinges me. & abho
minabunt̃ me uestimenta mea. Neq; enī
uiro q̃ **Q** similis mei ē respondebo. nec q̃
mecū iudicio & equo possit audiri. Non ē q̃
utrumq; possit arguere. & ponere manum
suā in ambobus. Auferat a me uirgā suā.
et pauor ei n̄ me terreat. Loquar & n̄ time
bo eū. neq; enī possum metuens respondere.
Tedet animā meā uirg mee. dimittā adū
sū me eloquiū meū. Loquar in amaritudine
anime mee. dicā deo. nol me cōdemnare.
Indica m̃. cur me ita iudices. Numquid
bonū ē uidet̃ si calumniert̃. & opprimas
me opus manū tuarū. & consiliū impi
orū adiuues. Numquid oculi carnei ē sunt.
aut sicut uidet̃ homo & tu uidebis. Nū qd̃
sicut dies hominis dies tui. & anni tui sicut
humana sunt tēpora. ut queras iniquitatē
meā et peccatū meū scruteris. & scias quia

nihil impiū fecerim: cū sit nemo qui de ma-
nu tua possit eruerē. **M**an' tu' plasmauerit
me: et fecerunt me totū in circuitu: & sic re-
pente p̄cipitas me. **M**erito quēso quod sic
luctū feceris me: & in puluere reduces me. **N**ō
ne sicut lac mulisti me: & sic casū me coa-
gulasti. **P**elle & carnib' uestisti me: & ossib'
& neruis compegisti me. **V**itā & misericordiam
tribuisti mī: et uisitatio tua custodiuit spi-
ritū meū. **L**icet hec celes in corde tuo: tamē
scio quia uniuersorū meminēris. **S**i peccauī &
ad horā pepercisti mī: cur ab iniquitate mea
mundū me et nō pateris. **E**t si impi' fuero
ue mī est: et si iustus nō leuabo caput: satu-
rat' afflictione et miseria: et p̄pter supbiā
quasi leonā capies me: reuersus q' mirabili-
ter me crucias. **I**nstantes testes tuos con-
tra me: et multiplicas uā tuā adu'sū me:
& pene militant in me. **Q**uare de iulua eduxisti me:
Qui utinā consumpt' eēn ne ocl's
me uideret: fuisse quasi nō eēsem: de utero
translat' ad tumulū. **N**ūquid nō paucitas di-
erū meorū finiet' breui'. **D**imittet g' me ut
plangā paululū dolorē meū. **A**ntequā
uadā & nō reuertar ad tiam tenebrosā: & op-
tam mortis caligine: & terrā miserie et te-
nebrarū: ubi umbra mortis et nullus ordo:
& sempitern' horror inhabitans. **xiii.**

Respondens autē sophar naamathites dixit.
Numquid q' multa loquit' nō et ipse audit:
aut uir uerbos' iustificabit'. **A**ut t' soli tace-
bunt homines: et cum ceteros irriseris: a
nullo confutaberis. **D**ixisti enī purus est
sermo mīs: & mund' sum in conspectu tuo.
Atq: utinā d's loqueret' tecū: & appetiret
labia sua t'. ut ostenderet t' secreta sapientie:
& quod multiplex eēt lex ei: & intelligeres
quod multo minora exigaris ab eo: quā me-
re' iniquitas tua. **F**orsitan uestigia dī cō-
p̄hendes: & usq: ad p̄fectū omnipotentem

reppies. **E**xcellior celo ē: & quid facies. **P**sum-
dior inferno ē: & unde cognosces. **L**ongior
terra mēsurā eius: & latior mari. **S**i sub-
uerterit omīa ut in unū coartauerit: quis
contradicet ei. **I**pse enim nouit hominū
uantitatē: & uidens iniquitatē nonne con-
siderat. **V**ir uanūs in supbiā erigit': et
tanquā pullū onagri se liberū natū putat.
Tu autē firmasti cor tuū: & expandisti ad ex-
man' tuas. **S**i iniquitatē quē ē in manu tua
abstuleris a te: & nō manserit in taberna-
culo tuo iniusticia: tunc leuare poteris faci-
em tuam absq: macula: & eris stabilis et nō
timebis. **M**iserere quoq: obliuisceris: & q̄si
aquarū quē p̄terierint recordaberis: & q̄si
meridian' fulgor confurget t' ad uespam. **E**t
cū te consumptū putaueris ouēris ut lucifer:
& habebis fiduciā p̄posita t' spe: & defossus
securus dormiet. **R**equiesces & nō erit qui te
exterreat: & dep̄cabunt' faciē tuā plurimi.
Oculi autē impiorū deficient: & effugium
peribit ab eis: & spes eorū abhominatio ē
anime. **xiiii.** **R**espondens autem
iob dixit. **E**rgo uos estis soli homines: et uob'
cum morat' sapientia. **I**tm ē cor sicut et uo-
bis: nec inferior urī sum. **Q**uis enim hecque
nostis ignorat. **Q**uod deridetur ab amico suo
sicut et ego: inuocabit dñm et exaudiet eum.
Deridetur enim iusti simplicitas: lampas
contempta apit cogitationes diuitū: para-
ta ad temp' statutū. **I**bi abundant' tabna-
cula p̄donū: & audacter puocant dñm: cū
ipse dederit omnia in manib' eorū. **N**imirū
interroga iumenta et docebunt te: & uo-
luntia celi & indicabunt t'. **L**oquere terre
& respondebit t': & natiabunt pisces maris.
Quis ignorat qd omīa hec man' dñi fecerit:
meū manu anima omīs uiuentis: et spiritū
uniusse carnis hominis. **N**onne auris uer-
ba diiudicat: et fauces comedentis sapore.

In antiquis ē sapientia. & in multo tempore prudentia. Apud ipsum ē sapientia & fortitudo. et ipse habet consiliū & intelligentiā. Si destruxerit nemo ē qui edificet. si incluse rit hominē nullus ē qui appiat. Si continu erit aquas. omnia siccabunt. & si emiserit eas. subuercent terrā. Apud ipsū ē fortitudo & sapientia. ipse nouit et decipiente et cum
III qui decipit. Adducit consiliarios in stultū finē. & iudices in stuporē. Batorum regū dis soluit. & ptingit fune renes eorū. Ducit sacer dotes in glorios. & optimates supplantat. cō mutans labiū ueraciū. & doctrinā senum auferens. Effundit despectionē sup pncipē. & eos qui oppressi fuerant releuans. Qui reue lat. p̄funda de tenebris. et p̄ducit in lucē um brā mortis. Qui multiplicat gentes et p̄dit cas. et subuersas in integrū restituit. Qui mutat cor pncipum ppli terre. et decipit eos ut frustra incedant p̄ inuuiū. Palpabūt quasi in tenebris & n̄ in luce. & errare eos fa cit quasi ebrios. Ecce hec om̄ia et uidit oculus meus & audiuit auris mea. & intellexi singula. Scdm scientiā uerā et ego noui. nec inferior ur̄i sum. Si tam̄ ad om̄ipoten tem loquar. et disputare cū deo cupio. pri uos ostendens fabricatores et mendaciū. et cul tores puerorū dogmaticū. Atq; utinā taceret. ut putarem̄ et sapientes. Audite ḡ correptiones meas. et iudiciū labiorū meorū atten dite. Nūquid d̄s indiget ur̄o mendatio. ut p̄ illo loquamini dolos. Nūquid facit ei accipitis. & p̄ deo iudicare nūquid. aut placebit ei quē celare nichil potest. aut decipiet ut homo ur̄is fraudulentis. Ipse uos arguet. qm̄ in abscondito facit ei accipitis. Statim ut se commouent turbabit uos. & terror ei irruet sup uos. Memoria ur̄a cōparabitur cineri. & redigant in lutū ceruices ur̄e. Tacete paulisp̄t loquar. quodcūq; m̄ mens sug

gesserit. Quare lacerō carnes meas dentibz meis. & animā meā porto in manibz meis. Etia si occiderit me in ipso sp̄abo. Veruntam̄ uias meas in conspectu eius arguā. et ipse erit saluator m̄s. Non enī ueniet in conspectu ei om̄is ypocrita. Audite sermonē meū. et emg mata percipite auribz ur̄is. Si fuerō iudicat. scio quod iustus inueniar. Quis ē qui iudice tur mecum. Veniat. Quare tacens consumor. Duo tantū ne facias m̄. & tunc a facie tua n̄ abscondar. Manū tuā longe fac a me. & fortitudo tua n̄ me terreat. Voca me et respon debo t. aut certe loquar. et tu responde michi. Quantas habeo iniquitates et peccata. Scelera mea et delicta ostende m̄. Cur facie tuā abscondis. et arbitrans me inimicū tuū. Con tra solū quod uento rapit ostendis potentia tuā. et stipulā sicā p̄sequeris. Scribis enī con tra me amaritudines. et consumere me uis peccatis adolescentie mee. Posuisti in neruo pedē meū. et obseruasti om̄s semitas meas. et uestigia pedum meorū considerasti. Qui q̄ si putredo consumendus sū. & quasi uestimētū quod comedit a tinea. Homo natus de muliere breui uiuens tempore. replet multas miseris. Quasi flos egredit & conterit. & si ḡt uelut umbra. & nunquā in eodē statu p̄ma net. Adignū ducis sup huiusmodi apire oculos tuos. et adducere eū tecū in iudiciū. Quis potest facere mundū de immundo con ceptū semine. Nonne tu qui solus es. Breues dies hominis sunt. numer⁹ mensiū ei apud te ē. Constituisti terminos ei. qui p̄teriri n̄ po terunt. Recede ḡ paululū ab eo. ut quiescat donec optata ueniat. sicut mercenarij dies ei. Lignū habet spem. Si p̄cisum fuerit rur sū uirescit. & rami ei pullulant. Si senuerit in terra radix ei. & in puluere emortuus fu erit truncus illi. ad odorē aquę germina bit. et faciet comā quasi cū p̄mū plantatū

ē. Homo ū cum mortuus fuerit. & nudat' atq;
consumpt'. ubi quēso ē. Quom' si recedant
aquae de mari. & fluui' uacut factus areſcat.
ſic homo cū dormient n̄ reſurget. donec attē-
rat' celū n̄ euigilabit. nec reſurget de ſōno
ſuo. Quiſ in hoc tribuat ut in inferno pte-
gas me. & abſcondas me donec p̄tranſeat
furoi tuus. & conſtituas in temp' in quo re-
corderis mei. Putas ne mortuus homo ui-
ſū uiuet. Cunctis dieb; quib; nunc multo.
expecto donec ueniat immutatio mea. Vo-
cabis me. & ego reſpondebo tibi. Open ma-
nuū tuarū porriges dexterā. Tu quidem
greſſus meos dinumerasti. ſed parces pec-
catuſ meis. Signaſti quaſi in ſacculo delicta
mea. ſ; curasti iniquitatē meā. Mons ca-
dens deſluet. & ſaxum tranſſeret de loco
ſuo. Lapides excauant aque. & alluione
paulatim terra conſumit'. & homines g̃
ſimiliter p̄deſ. Roboraſti eū paululū. ut
in ppetuum p̄tranſiret. immutabis faciē eiꝯ
et cunctos eiꝯ. Siue nobiles fuerint ſili eiꝯ
ſiue ignobiles. n̄ intelliget. Attam' caro eiꝯ
dū uiuet dolebit. & anima illi' ſup ſemēp-
ſo lugebit. **xv.** **R**eſpondens autē eli-
phaz themaniteſ dixit. Numq̃d ſapiens
reſpondebit quaſi inuentū loquens. & imple-
bit ardore ſtomachū ſuū. Arguis uerbis
eū qui n̄ eſt equalis tui. & loqueris q̃d tibi
n̄ expedit. Quantū in te ē euacuasti timo-
rē. & tulisti p̄ceſ corā deo. Docuit eū iniq̃-
tas tua os tuū. & imitans linguā blaſphe-
mantiū. Condemnabit te os tuū. & n̄ ego.
& labia tua reſpondebunt tibi. Nūquid
p̄miuſ homo tu nat' eſ. & ante colles for-
matus. Numq̃d conſiliū dī audisti. & in-
ferior te erit ei' ſapientia. Quid noſti quod
ignorem. Quid intelligiſ q̃d nesciam. Et
ſeneſ & antiqui ſunt in nobis. multo ue-
tuſtiores quā patreſ tui. Nūquid grande

ē ut conſolet' te dī. S; uerba tua praua hoc
phibent. Quid te eleuat cor tuū. & quaſi
magna cogitant. attonitos habes oculos.
Qd̃ timet contra dñm ſp̄s tuuſ. ut p̄feras
de ore tuo huiſcemodi ſermones. Quid ē
homo ut immaculat' ſit. & uiſ' appa-
reat natiſ de muliere. Ecce inter ſcōs ei'
nemo immutabilis. & celi n̄ ſunt mundi
in conſpectu ei'. quanto magiſ abhonna-
bilis & inutiliſ homo. q̃ bibit quaſi aquā
iniquitatē. Oſtendā t' audi me. quod uidi
narrabo tibi. Sapienteſ conſtitent' & n̄ ab-
ſcondunt patreſ ſuoſ. quib' ſolis data eſt
terra. & n̄ tranſiuit alien' ſup eoſ. Cunctis
dieb; ſiſ impi' ſupbit. & numer' annoꝝ
inertuſ ē tyrannidiſ ei'. Sonit' terroriſ ſem-
per in auribus illi'. & cū pax ſit ille
inſidias ſuſpicat. Non credit quod reuert' pō-
ſit de tenebris ad lucē. circumſpectans un-
diq; gladiū. Cū ſc̃ mouerit ad querendū
panē. nouit q̃d paratuſ ſit in manu eiꝯ
tenebrarū dieſ. Terrebit eū tribulatio. &
angustiā uallabit eum. ſicut regē qui
p̄paratur adprelium. Tendet' enī aduer-
ſum dñm manu ſuā. & contra omnipotentē
roborat' ē. Cucurrit aduſum eū erecto col-
lo. & pingui ceruice armatuſ ē. Opuit
faciē eiꝯ craſſitudo. & de laterib; eiꝯ ar-
uina dependet. Habitabit in ciuitatib;
deſolatiſ. & in domib; deſertis que in tu-
mulos ſunt redactę. Non ditabit' nec p̄-
ſeuerabit ſubſtantia ei'. nec intret in ter-
ram radicē ſuā. Non recedet de tenebris.
Ramoſ ei' arefaciet flāma. & auferet' ſpū
oriſ ſui. Non credat fruſtra errore decep-
tuſ. q̃d aliquo p̄cio redimend' ſit. Antēq;
dieſ ei' impleant' p̄bit. & man' ei' areſcet.
ledetur quaſi uinea in p̄mo flore boti'
eiꝯ. & quaſi oliua p̄ciens florē ſuum.
Congregatio enī y p̄corte ſteriliſ. & et

ignis deuorabit tabernacula eorum qui munera
libenter accipiunt. Conceptit dolorem & peperit
iniquitatem & uenter eius parat dolos. **xvi.**
Respondens autem iob dixit. Audiui frequen-
ter talia. Consolatores onerosi omnes uos estis.
Numquid habebunt sine uerba uentosa.
aut aliquid tibi molestum est si loquaris. Poteram
& ego similia uiri loqui. atque utinam esset ani-
ma uestra pro anima mea. consolaretur et ego
uos sermonibus. & moueret caput meum super
uos. Roborare uos ore meo. & moueret la-
bia quasi parcens uobis. Sed quid agam.
Si loquor. fuero non quiescet dolor meus. & si ta-
cuerim non recedet a me. Nunc autem oppres-
sit me dolor meus. & in nichilum redacti sunt
omnes artus mei. Ruge meum testimonium dicit
contra me. & suscitatur falsilocus aduersus fa-
ciem meam contra dicentem mihi. Collegit furor
meum in me. & comminans in infernum contra
me dentibus suis. Hostis meus terribilibus
oculis me irruit. Apuerunt super me ora
sua exprobrantes. percusserunt maxillam meam.
faciatu sunt penitus meis. Conclusit me deus
apud iniquum. & manibus impiorum me tradi-
dit. Ego ille quondam opulens. repente contritus
sum. Tenuit ceruicem meam & confregit me.
& posuit sibi quasi insignium. Circumdedit
me lanceis suis. conuulnerauit lumbos
meos. non peperit. & effudit in terra uiscera
mea. Concidit me uulnere super uulnere. irruit
in me quasi gygas. Saccum consui super cutem
meam. & operui cythere carne mea. Facies mea
intumuit fletu. & palpebre meae caliga-
uerunt. Hec passus sum absque iniquitate ma-
nus meae. cum habere mundas ad deum properarem.
Terra ne operias sanguinem meum. neque inueniat
locum in te latendi clamor meus. Ecce enim
in celo testis meus. & conscius meus in ex-
celsis. Verbosi amicum meum. ad deum stillat oculis
meus. Atque utinam sic iudicaret iurum cum deo.

quomodo iudicatur filius hominis cum collega suo.
Ecce enim breues anni transseunt. & semitam per
quam non reuertar ambulo. Spiritus meus attenua-
bitur. dies mei breuiabuntur. et solum in super est
sepulchrum. Non peccaui. & in amaritudinibus
moratur oculus meus. Libera me domine & pone
me iuxta te. & cuius manus pugnet contra
me. Cor eorum longe fecisti a disciplina. prop-
terea non exaltabuntur. Preda pollicetur foris.
& oculi filiorum eius deficient. Posuit me quasi
in puerbum uulgi. & exemplum suum coram eis.
Caligauit ad indignationem oculi meus. &
inbra mea quasi in nichilum redacta sunt.
Stupebunt iusti super hoc. & innocens contra
ypoeritiam suscitabitur. & tenebit iustus uiam
suam. & mundis manibus addet fortitudinem.
Igitur uos omnes conuertimini et uenite. & non
inueniam in uobis ullum sapientem. Dies mei
transierunt. cogitationes meae dissipatae sunt.
torquentes cor meum. Noctem uerterunt in
diem. & rursum pro tenebras spero lucem. Si su-
stinuerim infernus domus mea est. & in tene-
bris stravi lectulum meum. Putredini dixi.
pater meus es. mater mea. & soror mea uer-
mibus. **vbi ergo nunc consolatio mea. et pa-**
tentia mea. quis considerat. In profundis
simum infernum descendit omnia mea. Puta-
ne saltem ibi erit requies mihi. **xvii.**
Respondens autem baldath seruus domini dixit. Vi-
de ad quem finem uerba iactabis. Intelligite prius.
& sic loquamur. Quare reputati sumus ut ui-
menta. & sordium coram te. qui prodis ani-
mam tuam in furore tuo. Numquid propter te dele-
linquetur terra. & transferentur rupes de loco
suo. Nonne lux impij extinguitur. nec splen-
debit flamma ignis eius. Lux obtenebrescet
in tabernaculo illius. & lucerna que super eum
est extinguetur. Artabunt gressus uirtutis eius.
& precipitabit eum consilium suum. Immisit enim
in rete pedes suos. & in maculis eius ambulat.

Tenebitur planta illi⁹ laqueo. & exardescet
 contra eū sitis. Abscondita ē in terra pēdica
 eius. & decipula illi⁹ sup semitā. Undiq; ter
 rebunt eum formidines. & inuoluent pedes
 eius. Attenuat fame robur ei⁹. & inēdia in
 uadat costas illi⁹. Deuioret pulchritudinē
 cutis ei⁹. consumat brachia illi⁹ p̄mogeni
 ta mors. Auellat de tabernaculo suo fidu
 cia eius. & calcet sup eū quasi fex interit⁹.
 habitent in tabnaculo illi⁹ socij ei⁹ qui n̄ ē.
 asp̄gatur in tabnaculo eius sulphur. Deor
 sum radices eius siccant. sursum autē atce
 rat⁹ messis ei⁹. Memoria illi⁹ peat de t̄ra.
 et n̄ celebret nōm ei⁹ in plateis. Expellet
 eum de luce in tenebras. & de orbe transferet
 eū. Non erit sem̄ ei⁹ neq; p̄genies in populo
 suo. nec ulli reliquie in regionib; ei⁹. Indie
 eius stupebunt nouissimi. & p̄mos inuadent
 horror. Hec sunt ḡ tabnacula inq; & iste
 locus ei⁹ qui ignorat d̄m. **xviii.** **R**espō
 dens aut̄ iob dixit. Usquequo affligitis
 animā meā. & atteritis me sermonib;. En
 decies confundistis me. & n̄ erubescitis op
 primentes me. Nepe & si ignorauim⁹ met⁹
 erit ignorantia mea. At uos cont̄ me
 erigimini. & arguitis me obprobrijs meis.
 Saltem nunc intelligite quia d̄s n̄ equo iu
 dicio afflixerit me. & flagellis suis me cin
 xerit. **E**cce clamabo uim patiens & nemo
 audiet. uociferabor et n̄ est qui iudicet. Se
 mitā meā circumsepsit. & transire n̄ pos
 sum. & in calle meo tenebras posuit. Spo
 liauit me gl̄a mea. & abstulit coronā de
 capite meo. Destruxit me undiq; et pereō.
 & quasi euulsa arboris abstulit spem meā.
 Iratus ē contra me furor illius. & sic me ha
 buit quasi hostē suū. Simul uenerunt
 latrones ei⁹. & fecerunt sibi uia p̄ me. et
 obsederunt in giro tabnaculū meū. fr̄es
 meos longe fecit a me. & noti mei quasi

alii recesserunt a me. **D**ereliquerunt me
 p̄p̄m̄qui mei. & qui me nouerant obliti sūt
 me. Inguilim dom⁹ mee et ancille mee sicut
 alienū habuerunt me. & quasi peregrin⁹
 fui in oculis eorū. Seruum meū uocauit &
 n̄ respondit. ore p̄prio deprecabar illū. Ha
 litū meū exhorruit uxor mea. & orabam
 filios uteri mei. Stulti quoq; despiciēbant
 me. & cum ab eis recessissem detrahēbant
 m̄. Abominati me sunt quondā consi
 liarij mei. & quē maxime diligebā aduer
 satus ē me. Pelle mee consumptis carnib;
 adhesit os meum. & derelicta sunt tantū
 modo labia circa dentes meos. Misere
 mi mei miseremini mei salte uos amici mei.
 quia man⁹ d̄ni tetigit me. Quare p̄sequi
 mini me sicut d̄s. & carnib; meis satura
 mini. Quis m̄ tribuat ut scribant⁹ sermo
 nes mei. Quis m̄ det ut exarent⁹ in libro
 stilo ferreo. & plumbi lāmīna. uel certe
 sculpan⁹ in silice. Scio enī quod redeptor
 meus uiuit. & in nouissimo de terra resur
 recturus sim. & rursum circumdabor pel
 le mea. & in carne mea uidebo d̄m. Quē
 uisur⁹ sum ego ipse. & oculi mei conspectu
 ri sunt. & n̄ alius. Reposita ē hec spes
 mea in sinu meo. Quare ḡ nunc dicitis
 p̄sequamur eū. & radicē uerbi inueniam⁹
 cont̄ eū. Fugite ḡ a facie gladij qm̄ ultor
 iniquitatū gladi⁹ est. & scitote eē iudicium.

Respondens autē sophar naamathites. **xviii.**
 dixit. Idcirco cogitationes mee uarie succ
 dunt sibi. & mens in diuersa rapit⁹. Doctrinā
 qua me arguis audiā. & sp̄s intelligat me
 & respondebit m̄. Hoc scio a principio ex q̄
 posit⁹ ē homo sup terrā. quod laus impiorū
 breuis sit. & gaudiū ypocritę ad instar
 puncti. Si ascenderit usq; ad celū supbia ei⁹
 & caput eius nubes tetigerit. quasi sterqui
 liniū in fine p̄decut⁹. & qui eū uid erant di

cent ubi ē. Velut somnū auolans n̄ inue-
nitur. transiet sicut visio nocturna. Oculi
qui eū uiderat n̄ uidebūt. neq; ultra intue-
bit eū locus suus. filij eius egestate atre-
rent. & manū illi reddent ei dolorē suum.
Ossa eius implebunt uicij adolescentie ei.
& cū eo in puluere dormient. Cū enī dulce
fuerit in ore eius malū. abscondet illud
sub lingua sua. Partet illi & n̄ derelinquet
illud. & celabit in gutture suo. Panis ei in
utero illi. uertet in fel aspidū intrinsecus.
Diuitias quas deuorauit euomet. & de uentre
illi extrahet eas d̄s. Caput aspidū suget &
occidet eū lingua uiperę. Non uideat rui-
los fluminis torrentis. mellis & butyri. Lu-
et que fecit om̄ia. nec tam consumet. Iux-
ta multitudinē adinventionū suarū sic &
sustinebit. qm̄ confringens nudauit pau-
peris domū. rapuit & n̄ edificauit eā. nec est
faciatuſ uenter ei. & cum habuerit que cō-
cupierat. possidere n̄ poterit. Non reman-
sit de cibo eius. & p̄pterea nichil p̄manebit
de bonis ei. Cū satiatus fuerit artabitur.
estuabit. & om̄is dolor irruet in eū. Vinā
impleat uenter ei. ut emittat in eū irā
furoris sui. & pluat sup̄ illū bellū suū. Fugi-
et arma ferrea. & irruet in arcū creū. educt⁹
& egrediens de uagina sua. & fulgurans
in amaritudine sua. Vadent & uenient
sup̄ eum horribiles. om̄s tenebre abscon-
ditę sunt in oculis ei. Deuorabit eū ignis
qui n̄ succendit. affliget relictus in tab̄-
naculo suo. Reuelabunt celi iniquitatē eius.
& terra consurget aduers⁹ eū. Aptū erit
germen domus illi. detrahēt in die furo-
ris dñi. Hec ē pars hominis impij a deo.
& hereditas uerborū ei a dño. **xx.** **R**e-
spondens autē iob dixit. Audite queso
sermoneſ meos. & agat̄ penitentiā. Su-
stinate me ut et ego loquar. & post mea

si uidebitur uerba ridere. Numquid contra
homine disputatio mea ē. ut merito non
debeam contristari. Attendite me & obitu
pescite. & supponite digitū ori ur̄o. Ego
quando recordatus fuero p̄timeſco. & concu-
tat carnē meā tremor. Quare ḡ impij uiuūt.
Subleuati sunt. confortatiq; diuicijs. Se-
men eorum p̄manet corā eis. p̄pinq̄uorū
turba & nepotum in conspectu eorū. Dom⁹
eorū securi sunt & pacate. & n̄ ē uirga dei sup̄
illos. Bos eorū concepit & n̄ abortiuit. uacca
pepit et n̄ est priuata fetu suo. Egrediunt̄
quasi greges paruuli eorū. & infantes eorū ex-
ultant lusiū. Tenent tympanū & cytha-
ram. & gaudent ad sonitū organi. Ducunt
in bonis dies suos. & in puncto ad inferna
descendunt. Qui dixerunt deo. recede a
nobis. scientiā uarū tuarū nolumus. Qd̄
ē om̄pe ut seruamur ei. & quid nobis pro-
dest si orauerim⁹ illū. Veruntam̄ quia
n̄ sunt in manu eorū bona sua. consilium
impiorū longe sit a me. Quotiens lucerna
impiorū extinguet. & sup̄ueniet eis inun-
datio. & dolores diuideret furoris sui. erunt
sicut paleę ante faciē uenti. & sicut familla
quā turbo disp̄git. D̄s seruabit filijs illius
dolorē patris. & cum reddiderit tunc sciet.
Videbunt oculi eius inſectionē suā. & de
furore omnipotentis bibet. Quid enim
ad eū p̄tinet de domo sua post se. & si nu-
merus mensū eius dimidiet. Nūquid
deum quispiā docebit scientiā. qui excelsos
iudicat. Iste mort⁹ robustus & sanus di-
ues. & felix. uiscera eius plena sūt adipe. &
medullis ossa illius irrigant. At uero mo-
ritur in amaritudine anime sue. absq;
ullis opib⁹. & tam̄ simul in puluere dor-
mient. & uermes opient eos. Certe noui
cogitationes ur̄as. & sententias cont̄ me
iniquas. Dicitis enim. Vbi ē dom⁹ p̄ncipis.

.ii.

.iii.

et ubi tabernacula impiorum. Interrogate quemlibet de uatoribus. et hec eadem cum intelligere cognoscetis. quia in die perditionis seruabit malus. et ad diem furoris ducet. Quis arguet coram eo uiam eius? et que fecit quis reddet illi. Ipse ad sepulchra ducet. et in congrege mortuorum iugulabit. Dulcis fuit glareis coccyti. et post se omnem hominem trahit. et ante seminumerales. Quomodo ergo consolamini me frustra. cum responsio uestra repugnare ostensa sit ueritati. **xxi.**

Respondens autem eliphaz themanites dixit. Numquid deo comparari potest homo. etiam cum perfectus fuerit scientia. Quid prodest deo si iustus fueris. aut quid ei confers. si immaculata fuerit uita tua. Numquid timentis arguet te. et ueniet tecum in iudicium. et non propter malitiam tuam plurimam. et infinitas iniquitates tuas. Abstulisti enim pignus fructum tuorum sine causa. et nudos spoliasti uestibus. Aquam lassum non dedisti. et esuriienti subtraxisti panem. In fortitudine brachii tui possidebas terram. et potentissimum optinebas eam. Viduas dimisisti inacuas. et laceratos pupillos comminuisti. Propterea circumdatus es laqueis. et conturbat te formido subitanea. Et putabas te tenebras non uisurum. et impetu aquarum inundantiu non oppressum iri. An cogitas quod deus exaltatus celo sit. et super stellarum uertices sublimetur. et dicis. quid enim nouit deus. et quasi percaligine non iudicat. nubes latibulum eius. nec nostra considerat mala. et circa cardines celi pambulat. Numquid semitam sanctorum custodire cupis. quam calcauerunt uiri iniqui. qui sublati sunt ante tempus suum. et fluiui subuertit fundamentum eorum. qui dicebant deo recede a nobis. et quasi nichil posset facere omnipotens estimabant eum. cum ille implet sit domos eorum bonus. Quorum sententia.

percul sit a me. Videbunt iusti et letabuntur. et innocens subsannabit eos. Nonne succisa est erectio eorum. et reliquias eorum deuorauit ignis. Acquiesce ergo ei. et habeto pacem. et per hoc habebis fructus optimos. Suscipe ex ore illius legem. et pone sermones eius in corde tuo. Si uersus fueris ad omnipotentem edificaberis. et longe facies iniquitatem a tabernaculo tuo. Dabit per te silice. et per silice torrentes aureos. Et erit omnipotens contra hostes tuos. et argentum coaceruabit tibi. Tunc super omnipotentem delicijs affluet. et eleuabis ad dominum faciem tuam. Rogabis eum. et exaudiet te. et uota tua reddes. Decernerem rem et ueniet tibi. et in uis tuis splendet erit lumen. Qui enim humiliatus fuerit erit in gloria. et qui inclinauerit oculos ipse saluabitur. Saluabitur innocens. saluabitur autem munditia manuum suarum. **xxii.**

Respondens autem iob dixit. Nunc quoque in amaritudine est sermo meus. et manus plage mee aggrauata est super gemitum meum. Quis mihi tribuat ut cognoscam. et inueniam illum. et ueniam usque ad solum eius. Ponam coram eo iudicium. et os meum replebo increpationibus. ut sciam uerba que mihi respondeat. et intelligam quod loquatur mihi. Nolo multa fortitudine contendat mecum. nec magnitudinis sue mole me premit. Proponat equitatem contra me. et perueniet ad uictoriam iudicium meum. Si ad orientem iero. non apparebit. Si ad occidentem non intelligam eum. Si ad sinistram. quid agam. Non apprehendam eum. Sime ueritatem ad dexteram non uidebo illum. Ipse uero fecit uiam meam. et perhabuit me quasi aurum quod pignus transit. Vestigia eius sicutus est pes meus. uiam tuam custodiu. et non declinaui ex ea. A mandatis labiorum eius non recessi. et in sinu meo abscondi uerba oris eius. Ipse enim solus est. et nemo auertere potest cogitationem eius.

glareis lapillos fluminis ducunt
quos ad trahit. Greca lingua coccyti
latet dicitur.

xvi. lib. moralium huius magistri.

et anima eius quodcumque uoluit hoc fecit.
Cum expleuerit in me uoluntatem suam. et
 alia multa similia p̄sto sunt ei. et idcirco
 a facie eius turbatus sum. et considerans eum
 timore sollicitor. **D**molliuit cor meum.
 et omnipotens conturbauit me. Non enim perij
 propter imminentes tenebras. nec faciem me
 am opuit caligo. Ab omnipotente non sunt
 abscondita tempora. qui autem nouerunt
 eum ignorant dies illi. Alij terminos tran
 stulerunt. dirupuerunt greges et pauperes
 eos. A sinu pupilloꝝ abegerunt. et abstu
 lerunt pro pignore bouem uidue. Subuer
 terunt paupum uiam. et oppresserunt pa
 riter mansuetos terre. Alij quasi onagri
 in deserto egrediuntur ad opus suum. iuglan
 tesque ad predam preparant panem liberis. A
 grum non suum demerunt. et uineam eius que ui
 oppraserunt uindemiant. Nudos dimit
 tunt homines indumenta tollentes. quibus
 non est opus mentum in frigore. quos ymbres mor
 tuium rigant. et non habentes uelamen am
 plexantur lapides. **V**ni fecerunt depre
 dantes pupillos. et uulgius pauperum
 spoliauerunt. Iudis et incedentibus absque
 uestitu. et esurentibus tulerunt spicas.
Inter aceros coram meridiano sunt. qui
 calcatis torcularibus sitiunt. De ciuita
 tibus fecerunt uiros gemere. et anima
 uulneratorum clamauit. et deus multum abire
 non patitur. Ipsi fuerunt rebelles luminis.
 nescierunt uias eius nec reuersi sunt per semi
 tas illius. **M**ane primo confurgit homicida.
 et interficit egenum et pauperem. pro noctem
 non erit quasi fur. **O**culus adulteri obseruat
 caliginem dicens. non me uidebit oculus.
 et operiet uultum suum. **P**rodit in tenebris do
 mos. sicut in die. **D**ixerant sibi. et ignorauerunt
 lucem. Si subito apparuerit aurora ar
 bitrantur umbram mortis. et sic in tenebris

quasi in luce ambulant. **I**eus est super faciem
 aquarum. maledicta sit pars eius in terra. nec am
 bulet per uiam uinearum. **A**d nimium calorem tran
 seat. ab aquis nivium. et usque ad inferos pecca
 tum illius. **O**blunsecat eum misericordia. dulcedo
 illius uermes. **N**on sit in recordatione. sed
 conterat quasi lignum instructuosum. **P**auit
 enim sterile. et que non parit. et uidue bene non
 fecit. **D**etraxit fortes in fortitudine sua. et
 cum steterit non credet uictus fuisse. **D**edit ei deus
 locum penitentis. et ille abutatur eo in sup
 bia. **O**culi autem eius sunt in uis illius. **E**leua
 ti sunt ad modicum et non subsistent. **H**umilia
 buntur sicut omnia et auferentur. et sicut
 summitates spicarum conterentur. **Q**uod si non est
 ita. quis me potest arguere esse mentitum.
 et ponere ante deum uerba mea. **xxiii.**

Respondens autem baldath seruus dicit. **P**o
 tentas et terroꝝ apud eum est. qui facit concor
 diam in sublimibus suis. **N**iquid est numerus
 militum eius. et super quem non surget lunum illius.
Niquid iustificari potest homo comparatus
 deo. aut apparere mundo natus de mulie
 re. **E**cce etiam luna non splendet. et stelle non
 sunt in conspectu eius. quanto magis
 homo putredo. et filius hominis uermis.

Respondens autem iob dicit. **C**uius. **xxiiii.**
 adiutor es. **N**iquid imbecilli. et sustentas
 brachium eius qui non est fortis. **C**ui dedisti
 consilium. forsitan illi qui non habet sapien
 tiam. et prudentiam tuam ostendisti plurimam.
Quem docere uoluisti. nonne eum qui fecit
 spiramentum. **E**cce gigantes genuit sub
 aquis. et qui habitant cum eis. **N**udus est
 inferus coram illo. et nullum est opus mentium
 portioni. **Q**ui extendit aquilonem super uacuam.
 et appendit terram super nichilum. **Q**ui ligat
 aquas in nubibus suis. ut non erumpant pa
 riter deorsum. **Q**ui tenet uultum solis sui. et
 expandit super illud nebulam suam. **T**erminum

circumdedit aquis. usque dñi finiatur lux
& tenebrę. **C**olumę cęli contremiscunt. &
pauent ad nutū eius. In fortitudine illę
repente maria congregata sunt. & pruden-
tia eius percussit supbum. Spē eius ornauit
celos. & obstetricante manu eius eductus ē
coluber tortuosus. Ecce hec ex parte dicta sūt
uianū ei. & cum iux parua stilla sermonis
eius audierint. quis poterit congruū ma-
gnitudinis illę intueri. **xxv** **A**ddidit
quoq; iob assumens parabolā suā & dixit.
Vixit dñs qui abstulit iudiciū meū. & om-
nipotens qui ad amaritudinē adduxit ani-
mā meā. quia donec superest altus ī me.
& spē dñi in narib; meis. n̄ loquent; labia
mea iniquitatē. nec lingua mea meditabi-
tur mendaciū. Absit a me ut iustos uos
ēē iudicē. donec deficiā n̄ recedam ab inno-
centia mea. Justificationē meā quā cepi
tenere n̄ deseram; nec enim reprehendit me
cor meū in omni uita mea. Sicut impi-
um meū & aduersarij mei quasi in-
quius. Que enim spes ē ypocrite. si auare
rapiat. & n̄ liberet dñs animā eius. Nūquid
clamorē ei; audiet dñs. cū uenerit sup illū an-
gustia. aut poterit in omnipotente dele-
ctari. aut inuocare dñm in omni tempore.
Docbo uos p; manū dñi que om̄pē habeat.
nec abscondā. Ecce uos om̄s nostis. & quid
sine causa uana loquimini. Hec ē pars
hominis impij apud dñm. & hereditas uo-
lentorū quā ab omnipotente suscipient.
Si multiplicati fuerint filij ei; in gladio erūt.
& nepotes eius n̄ saturabunt; pane. Qui
reliqui fuerint ex eo sepelient; in interitu.
& uidue illę n̄ plorabunt. Si comportauerit
quasi terrā argentū. & sicut lutū ppara-
uerit uestimenta. pparauit quidē. sed ui-
stus uestiet; illis. & argentū innocens di-
uidet. Edificauit sicut tinea domū suā.

& sicut custos fecit umbraculū. Diues cum
dormierit nichil secū auferet. apperiet
oculos suos. & nichil inueniet. Apphen-
det eū quasi aqua inopia. nocte opprimer
eū tempestas. Tolle eum uent; urens & au-
feret. & uelut turbo rapiet eū de loco suo.
Emittet sup eum & n̄ parceret. de manu ei;
fugiens fugiet. Stringet sup eū man; suas.
& sibilabit sup illū intuens locū eius. Ha-
bet argentū uenariū suarū principia. & au-
ro locus ē in quo conflatur. Ferrū de trā
tollit. & lapis solutus calore in es uertitur.
Tempus posuit tenebris. et uniuersorū fi-
nem ipse considerat. Lapidē quoq; caligi-
nis & umbrā mortis. diuidit torrens a po-
pulo pegrinante. eos quos oblitus ē pes
egentis hominis & inuios. Terra de qua
oriebat; panis. in loco suo igne subuersa ē.
Locus saphyri lapides ei; & gleb; illę aurū.
Semitā ignorauit auis. nec intuit; ē ram-
oculus uulturis. Non calcauerunt eā filij
institorum. nec ptransiuit; p eā leena. Ad
silicem extendit manū suā. subuertit a ra-
dicib; montes. In petris riuos excidit. & om-
ne p̄ciosū uidit oculus eius. Profunda q̄q;
fluuiorū scrutatus ē. & abscondita p̄digit
in luce. Sapientia n̄ ubi inuenit; & quis ē
locus intelligentię. Nescit homo precium
eius. nec inuenit; in terra suauiter uiuentū.
Abys; dicit n̄ ē in me. & mare loquit; n̄
ē meū. Non dabit; aurū obrizū pro ea.
nec appendet; argentum in cōmutati-
one eius. Non conferet; tinctis uir-utis color-
bus. nec lapidi sardoni cōp̄ciosissimo uel sa-
phiro. Non adequabit; ei aurū uel uitrū.
nec cōmutabunt; p ea uasa auri. excelsa
& eminentia. n̄ memorabunt; cōparatione
eius. Trabit; autē sapientia de occultis.
N̄ adequabitur ei topazion de ethyopia.
nec tincturę mundissime componetur.

Oratio Gregor.
lib. ex incipit.

Vnde g̃ sapientia uenit / & quis ē locus in
telligentis. Abscondita ē ab oculis omnium
uiuentium / uolucres quoq; celi latet. Edi
tio & mors dixerunt / aurib; nr̃e audiuim̃
famā eius. Ds̃ intelligit uia eius / & ipse
nouit locū illius. Ipse enī fines mundi
intuet̃ / & omnia que sub celo sunt respi
cit. Qui fecit uentis pond̃ / & aquas ap
pendit mensura. Quando ponebat plu
uies legē / & uia pcellis sonantib; / tunc
uidit illam & enarrauit / & pparauit &
inuestigauit / & dixit homini. Ecce timor
dñi ipse ē sapientia / & recedere a malo
intelligentia. **xxvi.** **A**ddidit quoq;
iob assumens parabolā suā / & dixit. Quis
m̃ tribuat ut sim iuxta menses p̃stinos.
scdm̃ dies quib; ds̃ custodiebat me. q̃ndo
splendebat lucerna ei sup̃ caput meū / & ad
lūm ei ambulabā in tenebris / sicut fui in
dieb; adolescentie mee. quando secreto ds̃
erat in tabnaculo meo. quando erat om
nipotens meū / & in circuitu meo pueri
mei / quando lauabā pedes meos butyro.
& petra fundebat m̃ riuos olei. quando p
cedebam ad portā ciuitatis / & in platea pa
rabā cathedrā m̃. Videbant me iuuenes
& abscondebant / & senes assurgentes sta
bant. Principes cessabant loqui / & digni
supponebant ori suo. Vocē suā cohibe
bant duces / & lingua eorū gutturi suo
adherebat. Auris audiens beatificabat
me / & ocl̃s uidens testimoniū reddebat m̃.
quod liberassē pauperem uociferantē / & pupi
lum cui non ēēt adiutor. Benedictio p̃sturi
sup̃ me ueniebat / & cor uiduē consolat̃ fū.
Iusticia induit̃ sum & uestiui me sicut ue
stimento / & diademate iudicio meo. Ocl̃s
fui ceco / & pes claudō. Pater eram paup̃ū /
& causam quā nesciebā diligentissime in
uestigabā. Contrebā molas iniqui / & de

uentib; illius auferebā predā. Dicebamq; in
nidulo meo morar̃ / & sicut palma multipli
cabo dies. Radix mea apta ē secus aquas /
& ros morabit̃ in messione mea. Gl̃a mea
semp̃ inuouabit̃ / & arcus m̃s in manu mea
instaurabit̃. Qui me audiebant expectabāt
sententiā meā / & intenti tacebant ad con
silium meū. Verbis meis addere nichil aude
bant / & sup̃ illos stillabat eloquū meū.
Expectabant me sicut pluuiā / & os suum
aperiebant quasi ad ymbre serotinū. Si q̃n
do ridebam ad eos n̄ credebant / & lux uultū
mei n̄ cadebat in terrā. Si uoluissē ire ad
eos / sedebā prim̃. Cūq; sederem quasi rex
circumstante exercitu / eram tam̃ merenti
um consolator. Nunc autē derident me iu
mores tempore / quorū n̄ dignabar patres
ponere cū canib; gregis meī. Quorū uirtus
manuū erat m̃ p̃ nichilo / & uita ipsa puta
bantur indigni. egestate & fame steriles /
qui rodebant in solitudine squalentes cala
mitate & miseria. & manducabant herbas
& arborū cortices / & radix juniperorū erat
cibus eorū. Qui de uallib; ista sapientes / cū
singula repperissent ad ea cum clamore cur
rebant. In desertis habitabant torrentiū /
& in cauernis terre / uel sup̃ glaream. Qui
inter huiusmodi letabant̃ / et esse sub semi
bus delicias computabant / filij stultorū &
ignobilū / & in terra penitus n̄ parentes.
Hunc in eorū canticū uersus sum / & factus
sum eis puerbū. Abhominant̃ me et
longe fugiunt a me / & faciē meā conspu
ere n̄ uerentur. Pharetrā enim suā apert
& afflixit me / et frenū posuit in os meū.
Ad dexterā orientis calamitates mee ilico
surrexerunt. Pedes meos subuerunt / & op
presserunt quasi fluctib; semitis suis. Dis
sipauerunt itinera mea / insidiati sunt m̃
& pualuerunt / & n̄ fuit qui ferret auxiliū.

Quasi rupto muro & aperta ianua irruerunt
sup me. & ad meas miseras deuoluti sunt.
reductus sū in nichilū. Abstulisti quasi uen-
tus desiderū meū. & uelut nubes p̄transiit
salus mea. Hunc autē in me metipso mar-
cescit anima mea. & possident me dies affli-
ctionis. Nocte os meū p̄foratur doloribz. &
qui me comedunt n̄ dormiunt. In multi-
tudine eorū consumit uestimentū meū. &
quasi capicio tunicę sic cōserunt me. Com-
parat sum luto. & assimilatus sum fauilli
& cineri. Clamo ad te et n̄ exaudis me. sto
& n̄ respicis me. Mutatus es in in crude-
lem. & in duricia manus tue aduersa-
ris michi. Eleuasti me. & quasi supuen-
tū ponens elisisti me ualide. Scio quia
morta tradas me. ubi constituta ē domus
om̄i uiuenti. Veruntam̄ n̄ ad cōsumptionē
eorū emittis manū tuā. & si coeruerint ipse
saluabis. Flebā quondā sup eo qui afflic-
tus erat. & compatiēbat anima mea paup̄.
Expectabā bona. & uenerunt in mala. Pre-
stolabar lucē. & eruperunt tenebre. Iste-
riora mea efferbuerunt absq; ulla requie.
p̄uenerunt me dies afflictionis. Merens
incedebam. sine furore consurgens in tur-
ba clamau. Frater sui draconū. & socius
strucionū. Cutis mea denigrata ē sup me.
& ossa mea aruerunt p̄ caumate. Versa
ē in luctū cythara mea. & organū meū
in uocē flentū. Pepigi fedus cum oculis
meis. ut ne cogitarē quidē de uirgine.
Quā enī partē haberet d̄s in me desup.
& hereditatē om̄pe de excelsis. Nūquid
n̄ p̄ditio ē iniquo. & alienatio opantibz
iniquitatē. Nonne ipse considerat uias
meas. & cunctos gressū meos dinumerat.
Si ambulau in uanitate. & festinaui in
dolo pes meus. appendat me in statera
iusta. et sciat d̄s simplicitatē meā. Si de-

clinaui gressus meos de uia. & si sequutus ē
oculus meus cor meū. & in manibz meis
adhesit macula. seram et alius comedat.
& p̄genes mea eradicet. Si deceptū ē cor
meū sup mulierē. & si ad ostiū amici mei
infidatus sum. scortum sit alteri uxor mea.
& sup illā incuruent alij. Hoc enī nefas ē
& iniquitas maxima. ignis ē usq; ad p̄di-
onē deuorans. & omnia eradicans geni-
mina. Si contempsi subire iudiciū cū seruo
meo et ancilla mea. cum disceptarent ad-
uersum me. Quid enim faciā cū surrexerit
ad iudicandū d̄s. & cū quiesierit qd respon-
debo illi. Nūquid n̄ in utero fecit me qui
& illū opatus ē. & formauit me in uulua
unius. Si negaui quod uolebant paup̄b.
& oculos uidue expectare feci. Si comedi buc-
cellā meā solus. & n̄ comedit pupillus ex ea.
Quia ab infantia mea creuit meū misera-
tio. & de utero matris meę egressa ē meū.
Si despecti pereunt eo quod n̄ habuerint in-
dumentū. & absq; opimento paup̄em. si n̄
benedixerunt in latera eius. & de uelleribz
ouū mearū calefactus ē. Si leuaui manū
meā sup pupillū etiam cū uiderē me in
porta superiore. humerus meus a uindicta
sua cadat. & brachiū meū cum suis ossibz
confringat. Semp enī quasi timentes sup
me fluctus timui d̄m. & pondus ei ferre
n̄ potui. Si putau iurū robur meū. &
obrizo dixi fiducia mea. Si letatus sum
sup diuitijs meis multis. & quia plurima
repperit manus mea. Si uidi solem cū ful-
geret. & lunā incedentē clare. et letatū ē
in abscondito cor meū. & osculatus sum
manū meā ore meo. que ē iniquitas maxi-
ma. & negatio contra d̄m altissimū. Si
gausius sū ad ruīnā ei qui me oderat.
& exultau qd inuenisset cū malū. Non
enim dedi ad peccandū guttur meū. ut

expectare maledicens animā eius. Si n̄ dixerunt uiri tabernaculi mei. quid decet de carnis uobis eius ut saturemur. Foris n̄ mansit peregrini. ostiū meū uiatori patuit. Si abscondi quasi homo peccatū meū. & celauim sinu meo iniquitatē meā. Si ex p̄u ad multitudinē inimicā. & despectio p̄p̄in q̄rum terruit me. & n̄ magis tacui nec egresus sum ostiū. Quis m̄ t̄buat adiutorē ut desiderū meū om̄p̄e audiat. et librum scribat ipse qui iudicat. ut in humero meo portem illū & circumdē illū quasi coronā m̄. P̄ singulos gradus meos p̄uinciambo illū. & quasi p̄ncipi offerā eū. Si aduersum me terra mea clamat. & cū ipsa filia ei⁹ deflent. si fructus ei⁹ comēdi absq̄ pecunia. & animā agricolarū eius affluxi. & frumento oriat michi t̄bulus. & p̄ ordeo spina. **xxvii.** Finita s̄t uerba iob. **xxviii.** **O**miserunt autē tres uiri isti respondere iob. eo quod iustus sibi uideret. Et iratus indignatusq̄ ely filius barachiel burthe de cognatione arham. **xxviii.** Iratus ē autē aduersum iob. eo quod iustus se eē diceret coram deo. Porro aduersū amicos eius indignatus ē. eo quod n̄ inuenissent responsionē rationabilē. sed tantūmodo condemnassent iob. Igitur ely expectauit iob loquentē. eo quod seniores se eēt qui loquebant. Cum autē uidisset qd̄ tres respondere n̄ potuissent. iratus ē uehementer. Respondensq̄ ely filius barachiel burthe dixit. Junior sum tēpore. uos autē antiquiores. idcirco dimisso capite ueritus sū indicare uob̄ meā sententiā. Sperabā enī qd̄ etas p̄lixior loqueret. & annorū multitudo doceret sapientiā. s̄ ut uideo sp̄c ē in hominib⁹. & inspiratio omnipotentis dat intelligentiā. Non sunt longeu sapientes. nec senes intel-

ligunt iudiciū. Ideo dicam. audite me. ostendam uobis etiā ego meā sententiā. Expectaui enim sermones uos. audiui prudentiā ur̄am. Donec disceptarem uos sermonib⁹. & donec putabā uos aliquid dicere considerabam. s̄ ut uideo n̄ est qui arguere possit iob & respondere ex uobis sermonib⁹ eius. ne forte dicatis inuenimur sapientes. d̄ eus p̄ceat eū & n̄ homo. Nichil loquor ē m̄. & ego n̄ scdm̄ sermones uos respondebo illi. Eximuerunt n̄ responderunt ultra. abstuleruntq̄ a se eloquia. Qm̄ ḡ expectauit & n̄ sunt locuti. steterunt nec responderunt ultra. respondebo & ego partē meā. & ostendā scientiā meā. Plenus sum sermonib⁹. & coartat me sp̄c uteri mei. En uenter meus quasi mustū absq̄ spiraculo. quod laticulas nouas dirumpit. loquar & respirabo paululū. apiam labia mea et respondebo. Non accipiam p̄sonā uiri. & dñi homini n̄ equabo. Nescio enī quādiu subsistā. & si post modicū tollat me factor meus. Audi ḡ iob eloquia mea. & om̄s sermones ausculta. Ecce apui os meū. loquat̄ lingua mea in faucib⁹ meis. Simplici corde meo sermones mei. & sententiā labia mea purā loquentur. Sp̄c d̄i fecit me. & spiraculum omnipotentis uiuificauit me. Si potes responde m̄. & aduersum faciē meā consistē. Ecce et me sicut & te fecit d̄s. & de eodē luto ego quoq̄ formatus sū. ueruntam̄ miraculū meū n̄ te terreat. & eloquentia mea non sit t̄ grauis. Dixisti ḡ in aurib⁹ meis. & uocē uerborū tuorū audiui. Mund⁹ sum ego absq̄ delicto. immaculat⁹. & n̄ ē iniquitas in me. Quia querelas in me repperit. ideo arbitratus est me inimicum sibi. Posuit in neruo pedes meos. custodiuit om̄s semitas meas. hoc ē ḡ in quo non es iustificatus. Respondebo tibi quia maior

sit dñs homine. Aduersum eū contendis. qđ
ñ ad omnia uerba responderit tibi. Semel
loquit^{ds} & secundo idipsum repetit. P som
nū uisione nocturna quando irruit sopor
sup homines & dormiunt in lectulo. tunc
apit aures uirorū et erudiens eos instruit
disciplinā. ut auertat hominē ab his que
facit & liberet eū de supbia. eruens ani
mā eius a corruptione. & uitā illi⁹ ut nō
transcat in gladiū. Inrepat quoq; p dolo
rem in lectulo. & omīa ossa ei⁹ marcescere fa
cit. Abominabilis ei fit inuita sua panis.
& anime illius cib⁹ ante desiderabilis. Ta
bescit caro eius. & ossa que tecta fuerant
nudabunt^r. Appropinquauit corrup
tioni anima ei⁹. & iuxta illi⁹ mortiferis. Si
fuerit p eo angls loquens unū de similib⁹
ut annuntiet hominis equitatē. misere
bitur ei⁹ & dicet. hāc cum ut nō descendat
in corruptionē. inuēni in quo ei ppterier. Co
sumpta ē caro eius a supplicijs. reuertat^r
ad dies adolescentie sue. Deprecabit^r dñm et
placabilis ci erit. & uidebit facie eius in uibi
lo. & reddet homini iusticiā suā. Respiciet ho
mines et dicet. Peccauit et uere deliqui. & ut
eram dignus nō recepi. Libauit enim animā
suā ne pgeret in interitū. sed uiuens lucē
uideret. Ecce hec omnia opatur dñs tribus
uicib; p singlōs. ut reuocet animas eorū a
corruptione. & illuminet luce uiuentium.
Attende iob et audi me. & tace dum ego lo
quar. Si autē habes qđ loquaris. respon
de mī. Loquere. Volo enī te apparere iustū.
Quod si nō habes audi me. tace & docebo
te sapientiā. **xxx.** **P**ronunciāns itaq;
elū etiā hec loquit^r est. Audite sapien
tes uerba mea. & eruditi auscultate me.
Auris enim uerba pbat. & guttur escas
gustū diiudicat. Iudiciū eligam⁹ nobis.
& uitē nos iudeam⁹ quid sit meli⁹. qđ dixit

iob iustus sum et dñs subuertit iudiciū meū.
in iudicando enim me mendaciū ē. uolenta
sagitta mea absq; ullo peccato. Quisē uir
ut ē iob. qui bibit subsannationē quasi
aquā. qui gradit^r cum opantib⁹ iniqui
tatē. & ambulat cū uiris impijs. Dixit
enim. nō placebit uir dñs. etiā si cucurrerit
cum eo. Ideo uiri cordati audite me. Absit
a deo impietas. & ab omnipotente iniquitas.
Opus enim hominis reddet ei. & iuxta
uias singulorū restituet eis. Vere enim
dñs nō condemnabit frustra. nec ompe sub
uerteret iudiciū. Quē constituit alui sup ter
ram. aut quē posuit sup orbē quē fabri
catus ē. Si direxerit ad eum cor suū. spm il
lius & statim ad se trahet. Deficiet omīs
caro simul. & homo in cinerē reuertet^r. Si
habes g⁹ intellectū audi quod dicit^r. & au
sculta uocē eloqui mei. Nūquid qui non
amat iudiciū sanari potest. Et quom
tu eū qui iustus ē in tantum edemnas.
Qui dicit regi apostata. qui uocat duces
impios. qui nō accipit psonā pncipum.
nec cognouit tyrannū cum disceptaret
contra pauperem. Opus enī manū ei⁹ sunt
unuerfi. subito morient^r. & in media no
cte curuabunt^r populi & ptransibunt
& auferent uiolentiū absq; manu. Oculi
enim eius sup uias hominū. & omīs gres
sus eorū considerat. Non sunt tenebrę. &
ñ ē umbra mortis. ut abscondant^r ibi qđ
opantur iniquitatē. Neq; enim ultra in
hominis potestate ē. ut ueniat ad dñm
in iudiciū. Conteret multos & innume
rabiles. & stare faciet alios. p eis. Mout
enim opa eorū. & idcirco inducit noctem
& conterent^r. Quasi impios percussit eos
in loco uidentū. qui quasi de industria
recesserunt ab eo. & omīs uias ei⁹ intelli
gere noluerunt. ut puenire facerent

ad cum clamorē egem. et audiret uocem
paupum. Ipso enim concedente pacē. quis
est qui condemnet. Ex quo absconderit
uultū suū. quis ē qui contempletur eum.
Et sup gentē & sup omēs homines. Qui reg
nare facit hominē ypocritā. ppter peccata
populi. Quia g ego loquutus sum ad dñm.
te quoq; n̄ phibeo. Si errauit tu doce me.
Similitudine loquutus sum. ultra n̄ ad
dam. Nūquid attē dñs expectat eam. q̄a dis
plicuit t. Tu enī cepisti loqui. & n̄ ego.
Qd siquid nosti meli⁹ loquere. Viri intelli
gentes loquant̄ m̄. et uir sapiens audiat
me. Job autē stulte loquit̄ ē. & uerba illi
n̄ sonant disciplinā. Pater mi. p̄bet iob
usq; ad finē. Ne desinas ab homine iniqui
tatis. qui addit sup peccata sua blasphemā.
Inter nos interī constringat. & tunc
ad iudiciū puocet sermonib; suis deum.
Igit̄ elyā hec rursus locut⁹ ē. Nūquid
equa tibi uidet̄ tūa cogitatio. ut diceris
iustior dō sum. Dixisti enim. n̄ t̄ placet
quod rectū ē. uel quid t̄ pderit si ego pec
cauero. Itaq; ego respondebo sermonib;
tuis. et amicus tuus tecum. Suspice celū
& intue. & contemplare cetera qd̄ alti
or te sit. Si peccaueris. quid ei nocebis.
Et si multiplicatē fuerint iniquitates tue.
quid facies contra eum. Porro si iuste e
geris. quid donabis ei. aut qd̄ de manu
tua accipiet. Homini qui similis tui ē no
cebit impietas tua. & filiū hominis iustici
a tua adiuuabit. Propter multitudinē ca
lumnatorū clamabunt. & ciulabunt
pp̄ter uim brachij tyrannorū. Et n̄ dixit
ubi dñs qui fecit me. qui dedit carmina
in nocte. qui docet nos sup uimenta terre
& sup uolucres celi erudit nos. Ibi clama
bunt. & n̄ gaudiet p̄p̄t supbiā malorū.
Non g frustra audiet dñs. & om̄p̄ singlorū

causas intuebitur. Etiam cum dixeris non
considerat. iudicare coram eo et expectascū.
Nunc enī n̄ infert furorē suū. nec ulasce
scelus ualde. Ergo iob frustra ap̄t os suū.
& absq; scientia uerba multiplicat. **xxxvi.**
Addens q̄q; helui hec locut⁹ ē. Sustine me
paululū & iudicabo t. adhuc enim habeo
quod p̄deo loquar. Rēpetam scientiā meā
a p̄ncipio. & opatore meū p̄babo iustū.
Vere enim absq; mendatio sermones mei. &
p̄fecta scientia mea p̄babit tibi. Dñs potentes
n̄ abiicit eum et ipse sit potens. s; n̄ saluat
impios. & iudiciū paupib; tribuit. Non
auferet a iusto oculos suos. & reges in solio
collocat in p̄pectuū. & illic erigunt. & si
fuerint in catenis et uinciant̄ funib; paup
tantū iudicabit eis operacō. & scelera eorū. quia
uolenti fuerunt. Reuelabit quoq; aurē eorū
ut corripiat. & loquatur ut reuertant̄ ab
iniquitate. Si audierint et obseruauerint.
complebunt dies suos in bono & annos suos
in glā. Si autē n̄ audierint. transibunt per
gladiū. & consumment̄ in stulticia. Simula
tores et callidi puocant irā dī. neq; clama
bunt cum uincti fuerint. Moriet̄ in tēpe
state anima eorū. & uita eorū inter effemi
natos. Eripiet paupem de angustia sua. &
reuelabit in tribulatione aurē ei. Igit̄ sal
uabit te de ore angusto latissime. & n̄ ba
bentis fundamentū subter se. Requies autē
mensē tuē erit plena pinguedine. Causa tua
quasi impij iudicata ē. causam iudiciūq; reci
pies. Non te ergo super irā ut aliquē oppri
mas. nec multitudo donorū inclinet te. De
pone magnitudinē tuā absq; tribulatione.
& omnes robustos fortitudine. Ne p̄trahas
noctē. ut ascendant populi p̄ eis. Caue ne de
clines ad iniquitatē. hanc enim cepisti sequi
post miserā. Ecce dñs excelsus in fortitudine
sua. & nullus ei similis in legib; latiorib;. **Qs**

poterit scrutari uias ei. aut quis ei dicere
opatus ei iniquitate. Memento quod ignores
opus eius. de quo cecinerunt uiri. Omnes ho-
mines uident eum. et unusquisque intuetur pul-
chritudinem eius. Ecce deus magnus uincens scientiam nostram. Inui-
mer annorum eius inestimabilis. Qui aufert stel-
las pluuiarum. et effundit ymbres ad instar gur-
gitum. qui de nubibus fluunt. que preterunt
cuncta desuper. Si uoluerit extendere nubes
quasi tentorium suum. et fulgurare lumine
suo desuper. cardines quoque maris operiet.
Hec enim uidet populos. et dat escas
multis mortalibus. In manibus abscondit
lucem. et precepit ei ut rursus adueniat. An-
nunciat de ea amico suo. quod possessio ei
sit. et ad eam possit ascendere. Super hoc ex-
pauit cor meum. et motum est de loco suo.
Audiet auditionem in terrore uocis eius. et so-
num de ore illius precedentem. Subter omnes
celos ipse considerat. et lumen illius super ter-
minos terre. Post eum rugiet sonitus. Tona-
bit uoce magnitudinis sue. et non inuestiga-
bitur cum audita fuerit uox eius. Tonabit
deus in uoce sua mirabiliter. qui facit magna
et inscrutabilia. qui precepit niui ut descen-
dat in terram. et hyemini pluuiarum. et ymbri
fortitudinis sue. Qui in manu omnium
hominum signat. ut nouerint singuli opera
sua. Ingredietur bestia latibulum suum. et
in antro suo morabitur. Ab interioribus egre-
ditur tempestas. et ab archa frigoris. Flante
deo concreuit gelu. et rursus latissime fun-
dunt aquae. frumentum desiderat nubes.
et nubes spargunt lumen suum. Que lustrant
cuncta per circuitum. quocumque eas uoluntas
gubernantis dixerit. ad omne quod prece-
pit illis super faciem orbis terrarum. siue in una
tribu. siue in terra sua. siue in quocumque

loco **A** misericordie sue eas uisitare inueniri. xxxii.
Ausculta hec iob. ista et considera miracula

dei. Numquid scis quando precepit deus plu-
uias. ut ostenderent lucem nubium eius. Num-
quid nosti semitas nubium magnarum. et perfectas sci-
entias. Nonne uestimenta tua calida sunt.
cum perfusa fuerit terra austro. Tu forti-
tan cum eo fabricatus es celos. qui solidissi-
mi quasi creta sunt. Ostende nobis quid
dicamus illi. nos quippe inuoluimus tenebris.
Quis narrabit ei que loquor. Etiam si
locutus fuerit homo deuorabitur. At nunc non
uident lucem. Subito ager cogitur in nu-
bes. et uentus transiens fugabit eas. Ab
aquilone aurum ueniet. et a domino formido-
losa laudatio. Digne eum inuenire non pos-
sumus. magnus fortitudine et iudicio et
iusticia. et enarrari non potest. Ideo time-
bunt eum uiri. et non audebunt contem-
plari omnes qui sibi uident esse sapientes.
Respondens autem dominus iob de xxxviii.
turbine dixit. Quis est iste inuoluens
sententias sermonibus impiis. Accinge
sicut uir lumbos tuos. Interrogabo te.
et responde mihi. Vbi eras quando ponebam
fundamenta terre. Indica mihi habes
intelligentiam. quis posuit insulas et si-
nostri. uel quis extendit super eam lineam. su-
per quo bases illi solidate sunt. aut quis
demisit lapidem angularem eius. cum me
laudarent simul astra matutina. et iu-
barent omnes filii dei. Quis conclusit
ostium mare quando erumpebat quasi
de uulua precedentis. cum ponere nubem uesti-
mentum eius. et caligine illud quasi pannum
infantiae. obuolueret. Circumdedit illud
terminus meis. et posui uectem et ostia et
dixi. Usque huc uenies et non predes amplius.
et hic confringes tumentes fluctus tuos.
Numquid post ortum tuum precepisti diluculo.
et ostendisti aurore locum suum. Numquid
tenuisti concutientem extrema terre. et

excussisti impios & cæca. Restituit ut luti
signaculi: et stabit sicut uestimentum. Au
feret ab impijs lux sua: & brachium excelsu
confringet. Numquid ingressus es profunda
maris: & in nouissimis abyssi deambulasti.
Numquid aperte tibi sunt porte mortis: &
ostia tenebrosa uidisti. Numquid confide
rasti latitudinem terre. Iudica nunc si nosti
omnia. in qua uia habiteret lux et tenebrarum
quis locus sit: ut ducas unum quodque ad ter
minos suos. & intellegas semitas domus
eius. Sciebas tunc quod nascitur esset.
et numerum dierum tuorum noueras. Numquid
ingressus es thesauros niuis. aut thesau
ros grandinis asperxisti: que preparauit in tem
pus hostis in die pugne & belli. Per quam
uia spargitur lux: diuidit æstus super terram.
Quis dedit uehementissimo ymbri cur
sum & uiam sonantis tonitruj. ut plueret
super terram absque homine in deserto. ubi
nullus mortalium commoratur: ut impleret
inuiam & desolatam. & produceret herbas
uirentes. Quis est pluuie pater: uel quis
genuit stillas roris. De cuius utero egres
sa est glacies: et gelu de celo quis genuit.
In simi latitudine lapidis aque durantur: &
superficies abyssi constringit. Numquid con
uungere ualebis micantes stellas pliadis.
aut girum archuri poteris dissipare. Num
quid producas luciferum in tempore suo: &
uesperum super filios terre consurgere facis.
Numquid nosti ordinem celi: et pones rati
onem eius in terra. Numquid eleuabis in
nebulam uocem tuam: & impetus aquarum
operiet te. Numquid mittes fulgura et ibit:
& reuerentia dicent tibi assumus. Quis
posuit in uisceribus hominis sapientiam: ut
quis dedit gallo intelligentiam. Quis enar
rabit celorum rationem: & concentum celi quis
dormire faciet. Quando fundabatur

puluis in terra: & glebe compungebantur. Num
quid capies leone prædā. & animam catulorum
eius implebis: quando cubant in antris.
& in specubus insidiant. Quis preparat
coruo escam suam: quando pulli eius ad dominum cla
mant uagientes. eo quod non habeant ci
bos. Numquid nosti tempus partus ibicium
in petris: uel parturientes ceruas observa
sti. Numerasti menses conceptus earum.
& scisti tempus partus earum. Incuruantur ad
fœtum et pariunt: & rugitus emittunt.
Separant filij earum ab eis. & pergunt ad pastum.
egrediuntur: & non reuertuntur ad eas. Quis di
misit onagrum liberum: & uinctam eius quis sol
uit. Cui dedi in solitudine domum: & taber
naculum eius in terra saltuginis. Contemnit
multitudinem ciuitatis: clamorem exactoris
non audit. Circumspicit montes pascue
sue: et uirentia queque perquirunt loca. Numquid
uolet rhinoceros seruire tibi: aut morabitur
ad presepe tuum. Numquid alligabis rhinoc
erota ad arandum loro tuo: aut confringet
glebas uallium post te. Numquid fiducia
habebis in magna fortitudine eius: & derelin
ques ei labores tuos. Numquid credes ei quoniam
reddat sementem tibi: & aream tuam congreget.
Penna strutionum: similis est pennis herodij
et accipitris. Quando derelinquit in terra
oua sua: tu forsitan in puluere calcas
ea. Obluiscitur quod pes conculcet ea: aut
bestia agri conterat. Curat ad filios suos: quoniam
si non sunt sui. frustra laborauit: nullo ti
more cogente. Priuauit enim deus eam sapien
tia: nec dedit ei intelligentiam. Cum tempus fue
rit in altum alas erigit: deridet equum
et ascensorem eius. Numquid prebebis equo
fortitudinem: aut circumdabis collo eius hini
nitum. Numquid suscitabis eum quasi locustam.
Statera narium eius terrore: terram ungula fodit.
Frustat audacter: in occursum pergit armatus.

contemnit pauore nec cedit gladio. Super
eum sonabit pharetra: uibrabit hasta et
clipeus. **F**eruens & fremens sorbet terram:
nec reputat tibi sonitus clangore. **U**bi au
diert bucinā. dicit uah: pcul odorat
bellū. exhortationē ducū. et ululatū exer
citus. Numquid p sapientiā tuā plumescat
accipiter: expandens alas suas ad austrū?
Aut ad pceptum tuū eleuabit aquila: & in
arduis ponet nidū suū. **I**n petris manet
& in pruptis silicib' cōmorat: atq; in accessis
rupib'. **I**nde contemplat escam: & delonge
oculi eius pspiciunt. Pulli eius lambent
sanguinē: & ubicūq; cadauer fuerit statū
adest. **E**t adiecit dñs et locutus ē ad iob.
Nūquid qui contendit cū deo tam facile cō
quiescat? **U**tq; qui arguit dñm: debet re
spondere ei. **xxxiii.** **R**espondens autē
iob dño dixit. **Q**ui leuiter locut' sum: re
spondere quid possum? **M**anū meā po
nam sup os meū. **U**nū locut' sum qđ uti
nā n̄ dixissem: & alterū quib' ultra nichil
addam. **xxxv.** **R**espondens autē
dñs ad iob de turbine dixit. **A**ccinge si
cut uir lumbos tuos. **I**nterrogabo te: &
indica m̄. **N**ūquid irritū facies iudiciū meū:
& condemnabis me ut tu iustificeris? **E**t si
habes brachiū sicut d's. & si uoce simili to
nas: circumda t' decorē et in sublimē erige
re. et esto gl'osus: et speciosus induere ut
stib'. **D**ispge supbos furore tuo. & cōsum
de eos: & respiciens omnē arrogantē hu
milia. **R**espice cunctos supbos & confun
de eos: & contre impios in loco suo. **A**bscō
de eos in puluere simul. et facies eoz de
merge in fouēā: & ego confitebor quod
saluare possit dextera tua. **E**cce behemoth
quē feci tecū: feniū quasi bos comedit:
fortitudo ei in lumbis ei: et uirtus illi
in umbilico uentris ei. **C**onstringit caudā

suam quasi cedrū: nerui testiculorū eius p
plexi sunt. **O**ssa eius uelut fistule cris: car
tilago illi' quasi lāmine ferree. **I**psē princi
piū est mari dñi: qui fecit eū applicabit gla
diū ei. **H**uic montes herbas ferunt: om̄s
bestie agri ludent ibi. **S**ub umbra dormit
in secreto calami: & in locis humentib'. **P**ro
tegunt umbre umbrā eius: circumdabūt
eum salices torrentis. **E**cce absorbebit flu
uiū & n̄ mirabit: & habet fiduciā quod
influat iordans in osciū. **I**n oculis eius
quasi hamo capiet eū: & in sudib' pfo
rabit nares eius. **A**n extrahere poteris le
uathan hamo: & sine ligabis linguā ei?
Numquid pones circulū in marib' eius:
& armilla pforabis maxillā eius? **N**ūqđ
multiplicabit ad te preces: aut loquetur
t' mollia? **N**ūquid fenerit tecū pactū: et ac
cipies eū seruū sempiternū? **N**ūquid il
ludet ei quasi aui: aut ligabis eū ancillis
tuis? **C**oncedent eū amici: diuident illū
negociatores. **N**ūquid implebis sagenas
pelle eius: aut gurgustū pisciū capite
illi? **P**ones sup eum manū tuā? **N**e
intō bellū: nec ultra addas loqui. **E**cce spe
ei frustrabit eū: & uidentib' cunctis p̄
pitabitur. **N**on quasi crudelis suscitabo
eū. **Q**uis enim resistere potuit uultui
meo? **Q**s ante dedit michi: ut reddam
ei? **O**m̄ia que sub celo sunt mea sunt.
Non parcam ei. & uerbis potentib': & ad dep
candum compositis. **Q**uis reuelabit fa
ciē indumenti ei? & in mednū oris ei? quis
intrabit? **P**ortas uultus ei? quis aperit? **P**
gyrū dentū eius formido. **C**orpus illi'
quasi scitta fusilia: & compactū squamis
se p̄mentib'. **U**na uni coniungit: & ne
spiraculū quidē incedit p eas. **U**na alte
ri adhibebunt: & tenentes se nequaquā
separabunt. **S**ternutatio ei' splendor igit

nis. & oculi eius ut palpebre diluculi. De ore ei lampades pcedunt. sicut tede ignis accense. De naribz eius pcedit fumus. sicut olle succense atqz feruentis halitus eius prunas ardere facit. et flamma de ore eius egreditur. In collo ei morabitur fortitudo. & faciem ei pcedet egestas. Membra carni eius coherentia sibi. Mittet contra eum fulmina. & ad locu aliu n ferent. Cor ei indurabitur quasi lapis. & stringetur quasi malleatoris incus. Cum subla tus fuerit timebunt angeli. & terra purgabitur. Cu appbenderit cu gladii. subsistere n poterit neqz basta neqz thorax. Reputabit eni quasi paleas ferru. & quasi lignu putridu es. Sicut dies iu utitutis eius. ita erit et senectus illi. Non fugabit eum uir sagittari. instipula uer si sunt ei lapides funde. Quasi stipulam estimabit malleu. & deridebit iubran tem basta. Sub ipso erunt radij solis. sterneret sibi auru quasi lutu. Feruescere faciet quasi olla pfundum maris. & ponet quasi cum ungenta bulliunt. Post cu lucebit senecta. estimabit abyssu quasi senescentem. Non e sup terra potestas que comparet ei. qui factus e ut nullu time ret. Omne sublimis uidet. ipse e rex sup uniuersos filios supbie. **xxxvi.** **R**espondens autem iob dno dixit. Scio quia omnia potes. & nulla te lateat cogitatio. Quis e iste qui celat consiliu absqz scientia. Ideo insipienter locutus sum. & que ultra modu excederent scientia mea. Audi et ego loquar. interrogabo te. & ostende michi. Auditui auris audiui te. nunc autem oculus meus uidet te. Proptero ipse me reprehendo. & ago penitentia in fauilla et cinere. **xxxvii.** **P**ostquam autem loquutus est dñs uerba hec ad iob. dixit

ad eliphaz themanitem. Iratus e furor meus in te & induos amicos tuos. qm n estis locuti coram me rectu sicut seruus mñs iob. Sumite g uobis septē taurōs et septē arietes. et ite ad seruum meū iob. & offerete holocaustū p uobis. Iob autē seruus meus orabit p uobis. & ego facie ei suscipiā. ut n uobis imputet stulticia. Neqz eni locuti estis ad me recta. sicut seruus mñs iob. Abierunt g eliphaz themanites. & baldabab filius. & sopheria amathites. et fecerunt sicut locutus fuerat ad eos dñs. & suscepit dñs facie iob. Dñs quoqz conuersus e ad penitentia iob. cum oraret ille p amicis suis. Et addidit dñs omnia quecuqz fuerant iob duplicia. Venerunt autē ad eum omñs frēs sui. & uniuersę sorores sue. & cuncti qui nouerant eu pri. & comederunt cum eo panē in domo ei. & mouerunt sup eum caput. & consolati sunt eu sup omni malo quod intulerat dñs sup eum. & de derunt ei unusqzqz ouem unā. & in aure aureā unā. Dñs autē benedixit nouissimis iob. magis quā principio eius. Et facta sunt ei quatuordecim milia ouium. & sex milia cameloru. & mille iuga bou. & mille asine. & fuerunt ei septē filij. & filie tres. Et uocauit nom unū diem. & nom secunde cassia. et nom tercie cornustibia. Non sunt autē inuentę mulieres speciose sic filie iob. in uniuersa terra. Deditqz eis pater suus hereditate inter frēs carū. Vixit autē posthec iob centō quadraginta annis. & uidit filios suos. & filios filioz suozū usqz ad quartā generationē. et mortuus est senex et plenu dierum. **Explicit liber Job.**

Incipit prefatio beati ieronimi pñri in librum iob.

ROMATIO

et heliodoro epis.
 iheronimus p'sb't
 in domino salute.
 Mutari n̄ defino. et
 actionis u're instan-

tiam. Exigitis enim ut librum chaldeo
 sermone conscriptum ad latinū stilum
 traham. librum utiq; tobie. quē hebrei de
 chatalogo diuinarū scripturarū secantes.
 his que agiographa memorant mancipa-
 runt. feci satis desiderio urō. n̄ tam meo
 studio. Arguunt enim nos hebreorum
 studia. & imputant nobis contra suū
 canonē. latinis auribz ista transferre.
 Sed meli' ēē iudicans phariseorū displice-
 re iudicio. et epōrum uisionibz deserui-
 re. instati ut potui. Et quia uicina est
 chaldeorū lingua sermoni hebraico. ut
 usq; lingue p'cissimū loquacē reppiens.
 uir' diei laborē arripui. et quicquid ille

hebraicis uerbis expressit. hec ego acci-

to notario sermonibz latinis exposui.
 Orationibz ur̄is mercedē hui' op'is com-
 pensabo. cū gratiā uobis didicero. me
 qđ uibere estis dignati complessē.

Explicit prefatio. Incipiunt Capitula.

Personā describens ostendit quod fide recta et opi-
 b' dō seruiebat. et ab amicis et uxore incipit.

ii. De filia raguelis ab ancilla uerecundata.

iii. De missione angeli ad eurationē uir' q; a de doctri-
 na patris et de ductu angeli. **iiii.** De p'se-

v. De consilio accipendi filia raguelis. et de exple-
 tione consilij. et de ligatione asinodē.

vi. De tobie liberatione. et de conuiuij instructioe.

vii. Quale angls ad gabelū uir. pecuniā recepit. gabe-
 lū ad nuptias dux. **su patris.**

viii. De sollicitudine parentū. de reditu filij. de occur-

ix. De illuminatione ceteri. de congratulatione amicorū.
 de mercede anglo reddenda quē putauer' hōi nē.

x. De reuelatione angli.

xi. De giurū actione et confessione. **S**p'manfit.

xii. De p'phetia patris et etate. et obitu. et sepulchro.

xiii. Quale fili' ad soceros. et uenerit eos in columet. et uidet
 gnationē q'mā. et ois cognatō et in scā cūlationē

Explicit capitula. Incipit liber Tobie.

TOBIA.

ex tribu et cun-
 tate neptalim.
 que ē in supiori
 bus galilee. sup
 naalon. post uia
 que ducit ad occi-
 dentē. in sinistro ha-
 bens ciuitatē sephet. cum cap' ēēt in die-
 bus salmanasar regis assyriorū. in captiui-
 tate tam posit'. uia ueritatis n̄ deseruit.
 ita ut omnia que habere poterat. cotidie
 concaptiuis frīb; qui erant ex genere
 suo imparet. Cūq; ēēt iunior omnib; in
 tribu neptalim. nichil tam puerile gessit
 in ope. Deniq; cum uent omnes ad uitulō
 auros. quos iheroboam fecerat rex isrl. hic
 solus fugiebat consortia omnium. et pgebat
 ad iherlm. templū dñi. et ibi adorabat
 dñm dñm isrl. omnia primitiua sua et de-
 cimas suas fideliter offerens. ita ut in
 tercio anno p'selectis et aduenis ministra-
 ret omnē decimationē. Hec et his similia.
 scdm legem dī puerulus obseruabat.
 Cum ū factus fuisset uir. accepit annā
 uxore de tribu sua. et genuit ex ea filiū.
 nomen suū imponens ei. Quē ab infan-
 tia timere dñm docuit. et abstinere ab om-
 ni peccato. Igitur cum p captiuitatē deue-
 nisset cum uxore sua et filio in ciuitate ni-
 nite. cum omī tribu sua. et omīs ederent
 ex cibis gentiliū. iste custodiuit animam
 suā. et nūquam contaminat' ē in escis
 eorum. Et qm̄ memor fuit dñi in toto cor-
 de suo. dedit illi d's grām in conspectu sal-
 manasar regis. et dedit ei potestātē quo-
 cunq; uellet ire. habens libertatē quecū-
 q; facere uoluisset. Pgebat ergo p omēs
 qui erant in captiuitate. et monita sa-

litis dabat eis. Cum autē uenisset in rages
ciuitatē medon. et his quibz honorat⁹ fue
rat. a rege habuisset decē talenta argenti.
& cū multa turba generis sui gabelum
egentē uideret qui erat ex tribu eius. sub
cyrographo dedit illi memoratū pondus
argenti. Post multū ū temporis mortuo
salmanasar rege. cum regnaret semache
rib fili⁹ eius p eo. et filios isrl exosos haberet
in conspectu suo. tobias pgebat p omne cog
nationē suā. & consolabat eos. diuidebatq;
uniciq; p ut poterat de facultatibz suis.
Esurientes aliebat nudisq; uestimenta pbebat.
et mortuis atq; occisis sepulturā sollicit⁹
exiebat. Deniq; cum reuersus ēēt rex sen
nacherib fugiens a iudea p plaga quā circa
eum dñs fecerat ppter blasphemā suā.
& iratus multos occideret ex filiis isrl. tobias
sepeliebat corpora eorū. **A**t ubi nunciatū
ē regi. iussit eū occidi. et tulit omne substā
tiā ei⁹. Tobias ū cum filio suo et cū uxore
fugiens nudus latebat. quia multi dilige
bant eū. Post dies ū quadraginta quinq;
occiderunt regē filij ipsi⁹. & reuers⁹ ē tobiā
ad domū suā. omnesq; facultatē ei⁹ restitute
sunt ei. Posthec ū cum ēēt dies festus dñi.
et factum ēēt prandiu bonū in domo tobie
dixit filio suo. Vade et adduc aliquos ex
tribu nra timentes dñm. ut epuleantur nobis
cum. Cumq; abisset. reuersus nunciauit
unū ex filiis isrl iugulatū iacere in platea.
Statimq; exiens de accubitu suo relin
quens prandiu ieiunus puenit ad corpus.
tollensq; illud portauit ad domū suā occul
te. ut dum sol occubisset. caute sepeliret
eum. Cumq; occubisset corpus. mandu
cauit panē cum luctu et tremore. memo
rans illū sermonē quē dixit dñs p amos
ppham. Dies festi ur̄i conuertentur in la
mentationē et luctū. Cum ū sol occubu

122
isset. abiit et sepeliuit eum. Arguebant autē
illum omnes pximi sui dicentes. Jam hui⁹
rei causa interfici iussus es. et uir effugisti
mortis impū. et iterum sepelis mortuos.
S; tobias plus timent deū quā regem. rapi
ebat corpora occisorū. et occultabat in do
mo sua. et medijs noctibz sepeliebat ea.
Contigit autē ut quadam die fatigat⁹ a se
putura ueniens domū. iactasset se iuxta
parietem. et obdormisset. et ex mudo irundi
num dormienti illi calida stercore insideret
sup oculos eius. fieretq; cecus. Hanc autē
temptationē ideo dñs pmissit euenire illi.
ut posteris daret exemplū patientiē ei⁹
sicut et scī iob. Jam cum ab infantia sua
semp dñm timuerit. et mandata ei⁹ custo
dierit. non ē contristatus contra dñm
quod plaga cecitatis euenit ei. sed immobi
lis inde timore pmanit. agens grās deo
omnibz diebz utq; fug. Jam sicut beato
iob insultabant reges. ita isti parentes
et cognati ei⁹ iridebant uitā ei⁹ dicentes.
Vbi ē spes tua. p qua demofinas et sepul
turas faciebas. Tobias ū increpabat eos di
cens. Nolite ita loqui. qm filij scōr sum⁹.
et uitā illā expectam⁹. quā dñs daturus ē his
qui fidem suā nūquā mutant ab eo. **A**n
na ū uxor eius ibat ad extrinū opus co
tidie. & de labore manū suarū uictū qd
consequi potuisset deferrebat. Unde fact⁹
ē. ut hedum captariū accipiens. detulisset
domū. Cui⁹ dū uocē balantis audisset uir
eius dixit. Videte ne forte furciuus sit. red
dite eum dñs suis. quia n̄ licet nobis autē
edere ex furto aliquid. aut contingere.
Ad hec uxor eius uata respondit. Mani
feste uana facta ē spes tua. et demofin
tus m̄ pierunt. atq; his et alijs huius
modi uerbis exprobrabat ei. Tunc tobias
ingemuit. et cepit orare cum lacrimis

dicens. Iustus es dñe. et omnia iudicia tua iusta sunt. & omnes uis tue misericordia et ueritas et iudiciū. Et nunc dñe memor esto mei. ne uindictā sumas de peccatis meis neq; remiscaris delicta mea ut parentū meorū. qm̄ nō obediui p̄ceptis tuis. et traditi sum in derisionē et captiuitatē et mortē. & in fabulam & improprium omnibus nationib; in quib; dispisti nos. Et nunc dñe magna uisicia tua. quia nō egimus scdm̄ p̄cepta tua. et non ambulauim; sinceriter coram te. Et nunc dñe scdm̄ uoluntatē tuā fac me cum. et p̄cipe in pace recipi spm̄ meū. expedit enim m̄ mori magis quā uiuere.

III.

Eadem itaq; die contigit ut sara filia. **II.** raguel in ciuitate medorū. et ipsa audiret inppium ab una ex ancillis patris sui. qm̄ tradita fuerat septem uiris. et demoniū nomine asmodeus occideret eos mori ut ingressi fuissent ad eam. Ergo cum pro culpa sua increparet puellā. respondit ei dicens. Ampli' ex te nō uideam; filiū aut filiam sup̄ terram. interfecisti uiroꝝ tuorū. Nūquid me occidere uis. sic etiā occidisti septem uiros. Ad hanc uocem p̄iit in sup̄iori cubiculū domus sue. et trib' dieb; & trib' noctibus nō manducauit neq; bibit. s; in oratione p̄sistens. lacrimis deprecabatur dñm. ut ab isto inppio liberaret eam. Factum ē autē die tertia dum compleret orationē. benedicens dñm dixit. Benedictū ē nomen tuum d's patrū nr̄orū. qui cum uatus fueris misericordiam facies. & in tempore tribulationis peccata dimittis his qui inuocant te. Ad te dñe faciē meā conuerto. ad te oculos meos erigo. Peto dñe ut de uinculo inppii hui' absoluas me. aut certe desup̄ terram eripias me. Tu scis dñe quia nūquam

T

concupiui uirum. et mundā seruauī animā meā ab omni cōcupiscentia. Nūquā cum ludentib; miscui me. neq; cum his qui in leuitate ambulant participē me prebui. Virum autē cū timore tuo. non cum libidine mea consensui suscipere. et aut ego indigna fui illis. aut illi forsitan m̄ nō fuerunt digni. quia forsitan uiro alio conseruasti me. Non ē enim in hominis potestate consiliū tuū. Hoc autē p̄ certo habet omnis qui colit te. quia uita ei si in p̄batione fuerit coronabit. si autē in tribulatione fuerit. liberabit. et si in corruptione fuerit. ad misericordiam tuā uenire licebit. Non enī delectaris in portionibus nr̄is. quia post tempestatē tranquillum facis. et post lacrimationē et fletū exultationē infundis. Sit nom̄ tuū d's isrl' benedictū in scā. **III.** **I**n illo tempore exaudite sunt p̄ces amboꝝ in cōspectu gl̄e summi d'i. & missus ē angl's dñi scs Raphael ut curaret eos ambos. quorū uno tempore sunt orationes in cōspectu dñi recitate. **I**git' cum tobias putaret orationem suā exaudiri ut mori potuisset. uocauit ad se tobiam filiū suū dixitq; ei. Audi fili mi uerba oris mei. et ea in corde tuo quasi fundamenta construe. Cum acceperit d's animā meā. corp' meū sepeli. et honorē habebis matri tue omnib' dieb' uite ei'. Memor enī ēē debes. que et quanta pericla passa sit. p̄pter te in utero suo. Cum autē et ipsa compleuerit temp' uite sue. sepelies eam circa me. Omnib' autē dieb' uite tue immente habeto dominū. & caue nequando peccato consentias. et p̄mittas p̄cepta d'i nr̄i. Ex substantia tua fac elemosinā. et noli auertere faciem tuā ab ullo paupe. Ita enī fiet. **T** ut nec a te auertat facies dñi. Quomodo

potueris. ita esto misericors. Simultū tibi fuerit. habundanter tribue. Si exigui fuerit. etiā exigui libenter impū stude. Premiū enim bonū ē thesaurizas indie necessitatis. qm̄ elemosina ab omni peccato & a morte liberat. et n̄ patietur animā ire in tenebras. fiducia magna erit coram sūmo deo elemosina. omib⁹ facientib⁹ eam.

Atende ē fili mi ab omni fornicatione. **II** et p̄ter uxore tuā nunquā paciāris crimī scire. Supbiam nunquā in tuo sensu. aut in tuo uerbo dominari p̄mittas. In ipsa enim inuicū sumpsit omnis p̄ditio. Cumq; tibi aliquid opatus fuerit statim mercede ei restitue. & merces mercenarij tui apud te omnino n̄ maneat. Quod ab alio odis fieri ē. uide ne alteri tu aliquando facias. Panē tuū cum esuriētib⁹ et egenis comede. et de uestimentis tuis nudos tege. Panem tuū et uinū tuū sup̄ sepulcrum iusti constitue. et noli ex eo manducare et bibere cum peccatorib⁹. Consiliū semp a sapiente pquire. **III** Omni tempore benedic dñm. et pete ab eo ut uias tuas dirigat. & omnia consilia tua in ipso p̄maneat. Indico ē etiā fili mi dedisse me decem talenta. argenti. dum infantulus esses. gabelo in rages ciuitate medoy. et cyrographum ei⁹ apud me habeo. Et idō pquire quom̄ ad eū puenias et recipias ab eo supra memoratū pond⁹ argenti. & restituias ei cyrographum suū. Noli timere fili mi. pauperem quidem uitā gerim⁹. sed multa bona habebimus si timuerim⁹ dñm. et recesserim⁹ ab omni peccato. et fecerim⁹ bene. Tūc tobias respondit patri suo et dixit. Omnia quecumq; p̄cepisti m̄ faciā pater. quom̄ autē hanc pecuniā inquitā ignoro. Ille me nescit. et ego illū ignoro. Quod signū dabo ei. S. neq; uia p̄ quā p̄gatur illuc ali-

quando cognoui. Tunc pater suus respondit illi et dixit. Cyrographum quidē illē penes me habeo. quod dū illi ostenderis statim ē restituet. S. p̄ge nunc et inquire tibi aliquē fidelem uirū. qui eat tecū salua mercede sua. dum adhuc uiuo ut recipias eam. Tunc egressus tobias inuenit uiuē splendidū stantē p̄cinctū. et quasi paratū ad ambulandū. et ignorans qd angls dī esset. salutauit eum et dixit. Vnde te habemus bone uiuenis. At ille respondit. Ex filijs isrl. Et tobias dixit ei. Hosti uia que ducit in regionē medorū. Cui respondit. Noui. et omnia itinera ei⁹ frequenter ambulauī. & mansi apud gabelum frēm nr̄m. qui morat⁹ in rages ciuitate medoy. que posita ē in monte ex bathanis. Cui tobias ait. Sustine me obsecro. donec hec ipsa nunciem patri meo. Tunc ingressus tobias indicauit uniuersa hec patri suo. Sup̄ que ammirat⁹ pater. rogauit ut intraret ad eum. Ingressus itaq; salutauit eū et dixit. Gaudiū ē semp sit. Et tobias ait. Quale m̄ gaudiū erit. qui in tenebris sedeo. et lum̄ celi n̄ uideo. Cui ait uiuenis. Forti animo esto. in p̄ximo ē ut a deo cureris. Dixit itaq; illi tobias. Nū quid poteris p̄ducere filiū meū ad gabelū in rages ciuitate medoy. Et cū redieris restitua ē mercedē tuā. Et dixit ei angls. Ego ducā. et reducā eū ad te. Cui tobias respondit. Rogo te indica m̄ de qua domo aut de qua tribu es tu. Cui raphael angls dixit. Genus queris mercenarij. an ipsū mercenariū qui cū filio tuo eat. S. ne forte sollicitū te reddā. ego sū azarias ananiam magni fili. Et tobias respondit. Ex magno genere es tu. Sed peto ne uascaris. qd uoluerim cognoscere genus tuū. Dixit autē illi angls. Ego sanū ducā. et sanū

T

I

I-I

I-II

tibi reducam filium tuum. **R**espondens autem tobias ait. Bene ambuletis. et sit deus in itinere vestro. et angelus eius comitetur vobiscum. Tunc paratis omnibus que erant in via portanda. fecit tobias uale patri suo et matri sue. et ambulauerunt ambo simul. Cumque perfecti essent. cepit flere mater eius et dicere. Baculum senectutis nostrae tulisti. et transmisisti a nobis. Numquam esset ipsa pecunia pro qua misisti eum. Sufficiebat enim nobis paupertas nostra. ut diuitias computaremus hoc quod uidebamus filium nostrum. Dixitque ei tobias. Noli flere. saluus pueniet filius noster. et saluus reuertetur ad nos. et oculi tui uidebunt eum. Credo enim quoniam angelus dei bonus comitetur ei. et bene disponat omnia que circa ipsum geruntur. ita ut cum gaudio reuertatur ad nos. Ad hanc uocem cessauit mater eius flere et tacuit.

Profectus est autem tobias et canis secutus est eum. et mansit prima mansione iuxta flumen tygri. Et exiit ut lauaret pedes suos. et ecce piscis immanis exiit ad deuorandum eum. Quem expauescens tobias. clamauit uoce magna dicens. Domine inuadit me. et dixit ei angelus. Apprehende branciam eius. et trahere eam ad te. Quod cum fecisset. attraxit eum in sicco. et palpitare cepit ante pedes eius. Tunc dixit ei angelus. Excute hunc pisce. et cor eius et fel et iecur. repone tibi. sunt enim hec necessaria ad medicamenta utiliter. Quod cum fecisset. assauit carnes eius. et secum sustulerunt in uia. Cetera salierunt. que sufficerent eis. quousque puenirent in regem ciuitatem medorum. Tunc interrogauit tobias angelum. et dixit ei. Obsecro te azaria frater. ut dicas mihi quod remedium habebunt ista. que de pisce seruare iussisti. Respondensque dixit ei. Cordis eius

particulam si super carbonem ponas. fumus eius extricat omne genus demoniorum siue a uiro. siue a muliere. ita ut ultra non accedat ad eos. Et fel ualet ad ungendos oculos in quibus fuerit albugo. et sanabuntur.

Et dixit ei tobias. Vbiuis ut maneamus? Respondensque angelus ait. Est hic raguel nomen. propinquus uir de tribu tua. et hic habet filiam nomine saram. sed neque masculinum neque feminam ullam habet aliam proteream. Tibi debetur omnis substantia eius. et oportet eam te accipere coniugem. Petegit a patre eius. et dabit tibi eam uxorem.

Tunc respondit tobias et dixit. Audiuimus quia tradita est uiris septem et mortui sunt. sed et hoc audiui quia demonum occidit illos. Timeo ergo ne forte et mihi hec euentum. et cum sum inimicus parentibus meis. deponam senectutem illorum cum tristitia ad inferos. Tunc angelus raphael dixit ei. Audime. et ostendam tibi qui sunt quibus prevalere potest demonum. Minamque qui coniugum ita suscipiunt ut dominum a se suaque mente excludant. et super libidinum ita uacant sicut equus et mulus in quibus non est intellectus. habet potestatem demonum super eos. Tu autem cum acceperis eam. ingressus cubiculum per tres dies continens esto ab ea. et nihil aliud nisi orationibus uocabis eam. Ipsa autem nocte. incenso icore piscis fugabitur demonum. Secunda uero nocte. in copulatione sanctorum patriarcharum admitteris. Tertia autem nocte benedictionem consequeris. ut filij ex uobis incolumes pereant. Transacta autem tertia nocte accipies uxorem cum timore domini. amore filiorum magis quam libidinis ductus. ut in semine abrahe benedictionem in filiis consequaris. Ingressi sunt autem ad raguel. et suscepit eos raguel cum gaudio. Inueniensque

tobiam raguel. dixit anne uxori sue. Quā
similis est iuuenis iste consobrinus meo. &
cum hec dixisset ait. Vnde estis iuuenes
frēs nrī. At illi dixerunt. Et tribu neptalī
sumus. & captiuitate nuniue. Dixitq; illis
raguel. Nostis tobiam frēm meū. Qui dixe
runt. Nouimus. Cumq; multa bona loque
retur de eo. dixit anglis ad raguel. Tobias
de quo interrogas. pater huius est. **E**t mi
sit se raguel et cum lacrimis osculatus ē
eum. et plorans sup collū eius dixit. Bene
dictio sit tibi fili mi. quia boni et optimi
uirī fili es. Et anna uxor eius. et sara filia
ipsorū lacrimare sunt. Postquā autē lo
cuti sunt. pcepit raguel occidi arietem.
et parare conuiuū. Cumq; hortaret eos dis
cumbere ad prandiu. tobias dixit. Hic ego
hodie nō manducaboneq; bibā. nisi prius pe
titionē meā confirmes. & pmitas mē dare
saram filiā tuā. Quo audito uerbo ragu
el expauit. sciens quid eueniret illis septē
uiris. & timere cepit. ne forte huic simili
ter accideret. **E**t cum nutaret et non
daret ullū petitiū responsū. dixit ei an
gelus. Noli timere dare illam isti. qm̄ huic
timenti dñm debetur conuix filia tua.
ppterita aliis nō potuit habere illā. Tunc
dixit raguel. Non dubito qd dñs preces. et
lacrimas meas in conspectu suo admisit.
et credo qm̄ ideo uos fecit ad me uenire.
ut ista coniungeret cognationi sue. se
cundū legem moysi. Enunc noli dubium
gerere quod tēam tradam. Et apphēdēns
dexterā filie sue. dextere tobie tradidit di
cens. Dñs abrahā. et dñs ysaac. et dñs iacob
sit uobiscum. & ipse coniungat uos. imple
atq; benedictionē suā in uobis. & accepta
carta fecerunt consēptionē coniugij. et
post hoc epulati sunt benedictētes deū.
Vocauitq; ad se raguel annā uxore suā.

et pcepit ei ut ppararet alterum cubiculū.
et introduxit in eū saram filiā suā. et laci
mata ē. Dixitq; ei. Forti animo esto filia mi.
dñs celi det tibi gaudiū. p tēdio qd perpes
sa es. Postquā ū cenauerunt. introduxerunt
iuuenē ad eam. Recordatus itaq; tobias
sermonū anglī. prulit de cassidū suo par
tem reconst. posuitq; eam sup carbonē ui
uos. Tunc raphael anglis apphēdit de
monū. et religauit eū in deserto supioris
egypti. Tunc hortatus ē uingitē tobias. di
xitq; ei. Sara exurge. et depcemur dñm
hodie et cras et scdm cras. quia istis tri
bus noctib; dō coniungimur. Tercia autē
transacta nocte. in nrō crm̄ coniugio. filij
quippe scōrum sumus. & nō possumus ita con
iungi. sicut gentes que ignorant deum.
Surgentes autē pariter. instanter orabāt
ambo simul. ut sanitas daret eis. Dixitq;
tobias. Dñe dñs patrum nrōz benedicant
te celi et terra. mare et fontes et flu
mina. & omnis creatura que in eis sūt.
Tu fecisti adam de limo terre. dedistiq;
ei adiutoriū euam. & nunc dñe tu scis
quia nō luxurie causa accipio sororē meā.
s; sola posteritatis dilectione in qua bene
dicatur nom̄ tuū in scā scōrum. Dixit itaq;
sara. Misere nob dñe. misere nobis. et
consenescamus ambo partē sani. **E**t
factum ē circa pullos cantū. accersiri iussit
raguel seruos suos. et abierunt cum eo
ut foderent sepulchrū. Dicebat enim.
ne simili modo eueniret ei. quod et ceteris
illis septem qui sunt ingressi ad eam.
Cumq; parassēt fossam. reuersus raguel
ad uxore suā dixit ei. Mitte unā ex ancillis
tuis et uideat si mortuus ē. ut sepeliā
illum antequā illucescat. Et misit unā
ex ancillis suis. que ingressa cubiculum.
repperit eos saluos et incolumes secum

Quod met fuit

viii

pariter dormientes: & reuerſa nuncia-
uit bonum nunciū. Et benedixerunt de-
um. raguel uidelicet et anna uxor eius &
dixerunt. Benedicim⁹ te dñe dñs iſrl. quia
n̄ contigit nobis quēadmodum putaba-
mus. fecisti enim nobiscum misericordiam tu-
am. et exclusisti a nobis inimicū psequen-
tem nos. misericors es autē duob; unicis.
fac eos dñe. plenius benedicere te. et sa-
crificiū tibi laudis tue et sue sanitatis of-
ferre. ut cognoscat uniuersitas gentiū q̄a
tu es dñs solus in uniuersa terra. Statimq;
precepit seruis suis raguel. ut replerent
fossam quam fecerant priusquā illucesceret.
uxori autē sue dixit. ut instrueret conui-
uium. et ppararet omnia que in cibos erāt
indi gentib; necessaria. Duas quoq; uaccas
pingues et quatuor arietes occidi fecit. et
parari epulas omnib; uicinis suis. cunctis
q; amicis. Et adiurauit raguel tobiam.
ut duas ebdomadas moraretur apud
eum. De omnib; autē que possidebat ra-
guel. dimidiā partem dedit tobie. et fecit
hanc scripturā. ut pars dimidia que sup-
erat. post obitū eorū tobis dominio de-
ueniret.

vii. **T**unc uocauit ad se tobias
anglū quē quidē hominē estumabat.
dixitq; ei. Azaria frater. peto ut au-
ſcultes uerba mea. Si meipsum tradā t̄
seruum. non ero condignus prudentie tue.
Tamen obsecro te ut assumas t̄ animalia.
sive seruicia. et uadas ad gabelum in rages
ciuitatē medorū. reddasq; ei cyrographū
suū. et recipias ab eo pecuniā. et rages cū
uenire ad nuptias meas. Scis enim ipse qm̄
numerat dies pater meus. et si tardauero
una die plus contristat̄ animacius. Et
certe uidet quom̄ raguel coniuerauerit me.
cū adiuramentū sp̄nere n̄ possū. Tunc ra-
phael assumens quatuor et seruis raguel

et duos camelos in rages ciuitatē medon
p̄rexit. et inueniens gabelum dedit ei cy-
rographum suū. & recepit ab eo omnē
pecuniā. indicauitq; ei de tobia filio tobie
omnia que gesta sunt. fecitq; cum secū
uenire ad nuptias. Cumq; ingressus eēt
domum raguelis inuenit tibiā discum-
bentē. et exiliens osculati sunt se inuicē.
& fleuit gabelus. benedixitq; dñm et dñm.
Benedicat tē dñs iſrl. quia filius es uiri opti-
mi et iusti et timentis dñm. et elemosinas
facientis. et dicatur benedictio sup ux-
orem tuā et sup parentes tuos. et uidea-
tis filios ur̄os. et filios filiorū ur̄orum usq;
interciā et quartā generationē. et sit se-
men ur̄m benedictū a deo iſrl. qui regnat
in secula sc̄lorū. Cumq; om̄s dixissent am̄.
accesserunt ad conuiuium. sed et cum timo-
re dñi. nuptiarū conuiuium exercebant. **viii.**

Cum ū moras faceret tobias causa nup-
tiarum. sollicitus erat pater eius tobias
dicens. Putas quare moratur fili⁹ meus.
aut quare detentus ē ibi. Putas ne ga-
belus mortuus ē. et nemo illi reddit pecu-
niam. Cept⁹ autē contristari nimis ip-
se et anna uxor eius cum eo. et ceperūt
ambo simul flere. eo qd̄ die statuto mi-
nime reuertēret fili⁹ eorū ad eos. flebat
ḡ mater eius irremediabilib; lacrimis. atq;
dicebat. Heu me fili mi. ut quid te misimus
p̄grynari. lumen oculorū nr̄orū. baculum
senectutis nr̄e. solatium uite nr̄e. sp̄m
posteritatis nr̄e. Omnia simul in te uno
habentes. te n̄ debuimus dimittere a nob.
Qui dicebat tobias. Tace et noli turbare.
sanus ē fili⁹ nr̄. satis fidelis ē uir ille. cum
quo misimus eū. Ma autē nullo m̄ conſo-
lari poterat. sed cotidie exiliens circumſpi-
ciebat. et circuibat uias om̄s p̄ quas spes
remeandi uidebat. ut paul uideret eum

si fieri posset uenirent. At u' raguel dicebat
ad generū suū. Mane hic et ego mittā nūn-
ciū salutis de te ad tobiam patrē tuum.
Cui tobias dixit. Ego noui qā pat' meus
& mater mea modo dies computant. et
cruciat spē eorū in ipsis. Cumq; uerbis mul-
tis rogaret raguel tobā. et ille cum nulla
ratione uellet audire. tradidit ei saram.
& dimidiā partē omnis substantiæ suę.
in pueris. in puellis. in pecudibus. in came-
lis et in uaccis. et pecunia multa. et sal-
uum atq; gaudentē dimisit eū a se dicens.
Angls dñi scs sit in itinere urō pducātq;
uos incolumēs. & inueniat' omnia recte
circa comparentes urōs. et uideant ocli
mei filios urōs priquā moriar. Et appre-
hendentes parentes filiam suā oclati fē-
cam et dimiserunt urē. monentes eam ho-
norare socrē. diligere maritum. regere fa-
miliā. gubernare domū. et se ipsam irrep-
hensibilem exhibere. Cumq; reuerterent.
puenerunt ad charram que ē in medio
itinere contra niniue undecimo die. Hūq;
angls. Tobias frater. scis quemadmodū
reliquisti patrē tuū. si placet itaq; tibi
pcedamus. et lento gradu sequant' iter
nr̄m. familię simul cū coniuge tua. et cū
animalib;. Cūq; hoc placuisset ut irent.
dixit Raphael ad tobiam. Tolle tecum
ex felle piscis. erit enim necessarium t'.
Tulit itaq; tobias ex felle illo. et abierunt.
Anna u' sedebat secus uiaē cotidie in supelilio
montis. unde respicere poterat de longin-
quo. & dum ex eodē loco specularēt aduen-
tum eius. uidit alonge et ilico cognouit
uenientē filiū suū. et currens nuntiauit
uiro suo dicens. Ecce uenit filius tuus.
Dixitq; Raphael ad tobiam. At ubi intro-
ieris domū tuā statim adora dñm deum
tuum. et grās agens ei accede ad patrem

tuum et osculare eum. statimq; limi sup oclōs
eius ex felle isto piscis quod portas tecū. Scias
enim qm̄ mox apientur oculi ei. et uidebit
patrē tuū lumen celi. et in aspectu tuo gau-
debit. Tunc p̄cucurrit canis qui simul
fuerat in uia. & quasi nunci' blandimento
suę caudę gaudebat. Exurgens cecus pat'
cepit offendens pedib; currere. et data ma-
nu puero. occurrit obuiā filio suo. et sus-
cipiens osculatus ē eum cum uxore suā. et
ceperunt flere pre gaudio. Cumq; adora-
seint dñm et grās egissent. confederunt. **viii.**

Tunc sumens tobias de felle piscis liniuit
oculos patri suo. & sustinuit quasi dimi-
diam ferę horam. cepitq; albigo ex oclis
eius quasi membranū ouī egredi. Quem
apprehendens tobias traxit ab oclis ei
statimq; uisum recepit. et glificabant de-
um. ipse uidelicet et uxor eius. et omnes
qui sciebant eum. **D**icebatq; tobias.
Benedico te dñe d's isrl' quia tu castigasti me
et tu saluasti me. Ecce uideo tobā filium
meum. Ingressa ē etiam post septē dies sa-
ra uxor ei. et om̄s familia et pecora sana. et
camelī. et pecunia multa uxoris. sed et pe-
cunia quā receperat a gabelo. et narrauit
parentib; suis omnia beneficia dī. quę fe-
cisset circa eum p hominē qui eū dixerat.
Veneruntq; achior et nabath consobri-
ni tobis gaudentes ad tobī. congratu-
lantes ei de omnib; bonis que circa illū
ostenderat d's. et p septem dies epulantes
cum gaudio magno gauisi sunt. Tunc
uocauit ad se tobias filiū suū. dixitq; ei.
Quid possumus dare uiro isti scō. qui ue-
nit tecum. Respondens tobis dixit
patri suo. Pater. quā mercedē dabimus
ei. Aut quid dignū poterit ēē benefi-
cys eius. **A**lle duxit et reduxit sanum
pecuniā a gabelo ipse suscepit. uxore

ipse me habere fecit. et demonum ab ea ipse
compescuit. gaudium parentibus eius fecit. me
ipsum a deuoratione piscis eripuit. et quod
fecit uidere lumen celi. et bonus omnibus
per eum repleti sumus. Quid illi ad hec dignum
poterunt dare. Sed peto te pater. ut ro
ges eum. si forte dignabitur medietatem de
omnibus que allata sunt sibi assumere.
Et uocantes eum pater et filius tulerunt
eum in partem. et rogare ceperunt. ut
dignaretur dimidiam partem omnium que ac
tulerunt acceptam habere. **x.** **T**unc
dixit eis occulte. Benedicite dominum celi et
coram omnibus uiuentibus. confitemini ei.
quoniam fecit uobiscum misericordiam suam. Ete
nim sacramentum regis abscondere bonum
est. opera autem dei reuelare et confiteri. hono
rificum est. Bona est oratio cum ieiunio. et ele
mosina magis quam thesaurus auri conde
re. quoniam elemosina a morte liberat. et ip
sa est que purgat peccata. et facit inueni
re uitam eternam. Qui autem faciunt pecca
tum et iniquitatem. hostes sunt anime
sue. Manifesto ergo uobis ueritatem. et non
abscondam a uobis sermonem occultum.
Quando orabas eum lacrimis et sepelie
bas mortuos. et dereliquebas prandium
et mortuos abscondebas per diem in do
mo tua. et nocte sepeliebas eos. ego op
tuli orationem tuam domino. et quia acceptus
eras deo. necesse fuit ut temptatio pro
baret te. Et nunc misit me dominus ut eu
raret te. et saram uxorem filii tui ademo
nio liberarem. Ego enim sum raphael an
gelus. unus ex septem qui assistimus ante
dominum. Cumque hec audissent turbati sunt.
et trementes ceciderunt super faciem suam.
Dixitque eis angelus. Pax uobis. nolite time
re. Item cum cum uobiscum puolum
tatem dei. ipsum benedicite et cantate

illi. uidebar quidem uobiscum manducare
et bibere. sed ego cibo inuisibili et potui
qui ab hominibus uideri non potest utor.
Tempus est ergo ut reuertar ad eum qui me
misit. uos autem benedicite dominum. et nar
rate omnia mirabilia eius. Et cum
hoc dixisset ab aspectu eorum ablatus est.
et ultra eum uidere non potuerunt. **xi.**
Tunc perstrati per horas tres in faciem be
nedixerunt dominum. et exurgentes narraue
runt omnia mirabilia eius. Apertis autem
tobias fenestris ostium. benedixit dominum et
dixit. Magnus es domine in eternum et in
omnia secula regnum tuum. quoniam tu flagel
las et saluas. deducis ad inferos et redu
cis. et non est qui effugiat manum tuam. Con
fitemini domino filij israel. et in conspectu
gentium laudate eum. quoniam ideo dispexit
uos inter gentes que ignorant eum.
ut uos narretis mirabilia eius. et faciat
scire eos. quia non est alius deus omnipotens prater eum.
Ipse castigauit nos propter iniquitatem nostram.
et ipse saluabit nos propter misericordiam suam.
Aspicite ergo que fecit uobiscum. et cum timo
re et tremore confitemini illi. regemque se
culorum exaltate in opibus uestris. Ego autem
in terra captiuitatis mee confitebor illi.
quoniam ostendit maiestatem suam in gentem pec
catricem. Conuertimini itaque peccatores
et facite iusticiam coram deo. credentes
quod faciat uobiscum misericordiam suam.
Ego autem et anima mea in eo letabun.
Benedicite dominum omnes electi eius. agite
dies leticie et confitemini illi. **xii.** **I**he
rusalem ciuitas dei. castigauit te dominus in
opibus manuum tuarum. confitere domino in
bonis. et benedic dominum sanctorum. ut reedifi
cet in te tabernaculum suum. et reuocet ad
te omnes captiuos. et gaudeas in omnia
secula sanctorum. Luce splendida fulgebis. et

omnes fines terre adorabunt te. Nationes
 ex longinquo ad te ueniunt. et munera
 deferentes adorabunt dominum in te. et tra-
 ctiam in sanctificatione habebunt. Nomen
 magni inuocabunt in te. Maledicti erunt
 qui contempserunt te. et condemnati erunt
 qui blasphemauerunt te. benedicti qui
 edificauerunt te. Tu autem letaberis
 in filiis tuis. quoniam omnes benedicent & con-
 gregabunt ad dominum. Beati omnes qui
 diligunt te. et qui gaudent super pacem tuam.
 Anima mea benedic dominum. quoniam liberauit
 iherusalem ciuitatem suam. acunctis tribulatio-
 nibus eius dominus deus noster. Beatus ero. si fue-
 rit reliquie seminis mei. ad uidentem cla-
 ritatem iherusalem. Porro iherusalem ex saphyro et
 smaragdo edificabuntur. et ex lapide precioso
 omnis circuitus murorum eius. Ex lapide
 candido et mundo omnes platee eius ster-
 nentur. et pueri eius alleluia cantabunt.
 Benedictus dominus qui exaltauit eam. ut sit
 regnum eius super eam in secula seculorum amen.
 Et consummati sunt sermones tobi.
 & postea quam illuminatus est iuxta annis
 quadraginta duobus. et uidit filios nepotum
 suorum. Compleuit itaque annis centum duode-
 cum. sepultus est honorifice in ninuue. An-
 quaginta namque sex annorum octiduum lu-
 men amisit. sexagenarius uero recepit. Re-
 liquum uero uite sue in gaudio fuit. & cum
 bono profectu timoris dei preterit in pace.
 In hora autem mortis sue uocauit ad se to-
 biam filium suum. et septem iuuenes filios eius
 nepotes suos. dixitque eis. Prope erit in-
 tentus in ninuue. Non enim excidet uer-
 bum dei. et fratres nostri qui dispersi sunt a ter-
 ra israel reuerterentur ad eam. Omnis autem deser-
 ta eius replebitur. et domus dei que in ea
 incensa est iterum reedificabitur. ibique reuer-
 tentur omnes timentes dominum. et relinquent

gentes ydola sua. et ueniunt in iherusalem. et in-
 habitabunt eam. & gaudebunt in ea omnes
 reges terre. Adorantes regem israel. Audite
 ergo filii mei patrem uestrum. Seruite domino in ueri-
 tate et iniquitate ut faciatis quae sunt pla-
 cita illi. et filius uestrum mandate ut faciant
 iusticias et elemosinas. ut sint memores
 dei. et benedicant dominum in omni tempore.
 in ueritate & in tota ueritate sua. Nunc ergo
 filii audite me. et nolite manere hic. sed
 quacumque die sepelietis matrem uestram
 circa me in uno sepulchro. ex eo dirigite
 gressus uestrum ut creatis hunc. Video enim.
 quia iniquitas eius finem dabit. **ej. xiii.**

Factum est autem post obitum tobi. et uxoris
 eius. tobias abcessit. et nuntiavit cum uxore sua
 et filiis. et filiorum filijs. et reuersus est ad socer-
 ros suos. inuenitque eos incolumes in senectu-
 te bona. et curam eorum gessit. et ipse clausit
 oculos eorum. et omnem hereditatem domus
 raguel precepit. iudicemque quintam generatio-
 nem filios filiorum suorum. et completis annis
 nonaginta et nouem in amore domini cum
 gaudio. sepelierunt eum omnes cognatio eius.
 & omnis generatio eius. In bona uita. et in
 sancta conuersatione permansit. ita ut accep-
 tum esset. tam deo quam hominibus. et cum
 cunctis habitantibus terre. **Explicit liber**

Tobias. Incipit prefatio beati Iheronimi

patri in libro Iudith.

Pro versus hebreos libere

Iudith inter agriog

pha legitur. cuius

auctoritas ad ro-

boranda illa quae in contentione ueniunt
 minus idonea iudicant. Chaldeo tamen
 sermone conscriptis. inter historias com-
 putatur. Quia hunc librum synodus nice-
 na in numero scripturarum septuaginta legit
 computasse. acqueui postulationi ue-

inno gratiori et positis occupationibus quibus
uehementer artabar. huic unā lucubrati
unculam dedi. magis sensum et sensu quā
ex uerbo uerbum transferens. **Outro** codicem
uarietate uicissimā amputauit. sola ea
que intelligentia integra in uerbis chaldeis
inuenire potui. latinis expressi. Accipite
iudith uiduā castitatis exemplū et trium
phali laude ppetuis tam pcony declarate
hanc enim nō solū feminis. s; et uiris imita
bilem dedit. qui castitatis et remuneratoe
uirtute talem tūit. ut inuictū omnibus;
hominibus uinceret. et insuperabile superaret.

**Explicit prologus. Incipit lib.
REXAT. Iudith.**

I

Itaque rex medon subui
gauerat multas gen
tes impio suo. et ipse
edificauit ciuitatē
potentissimā. quā
appellauit igba
thamis. Ex lapi
dibus quadratis et sectis fecit muros eius.
in altitudine cubitorū septuaginta. et in
latitudine cubitorū triginta. Turres uero ei
posuit in altitudine cubitorū centum.
per quadrum uero earū latius utrumque uiceno
rum pedum spatio tendebat. Posuitque
portas eius in altitudine turrium. et glā
batur. quasi potens in potentia exercitus
sui. et in glā quadrigarum suarū. **An**
no igitur duodecimo regni sui nabuchodono
sor rex assyriorū. qui regnabat in nimue
ciuitate magna. pugnauit contra ar
faxat. et optinuit eum in campo magno
qui appellatur ragau circa cusiāten. et
ygrin. et iadasan. in campo erioch regis
elycorum. Tunc exaltatum ē regnū na
buchodonosor. et cor ei eleuatum ē et misit
ad omnes qui habitabant in elicia. et

II

damasco. et lybano. et ad gentes que sūt
in carmelo et cedar. et inhabitantes ga
yleam. in campo magno esdrelon. et ad
omnes qui erant in samaria. et trans sy
men iordanē usque ad iherlīm. et omnē ter
ram iesse. quousque pueniat ad montes
ethiopię. Ad hos omīs misit nuntios na
bugodonosor rex assyriorū. Qui omīs uno
animo contradiixerunt. et remiserunt eos
in uacuos. ac sine honore abiecerunt. **T**unc
indignatus ē nabuchodonosor rex ad om
nem terram illā. et irauit p regnū et thro
num suū. quō defenderet se de omnibus.
Anno tercio decimo nabuchodonosor regis.
uicesima et secunda die mensis primi. factū
ē uerbum in domo nabuchodonosor regis
assyriorum. ut defenderet se. Vocauitque
omīs maiores. omnesque duces bellatores su
os. et habuit cum eis mysteriū consiliū
sui. dixitque cogitationē suā in eo esse. ut
omnē terrā suā subiugaret impio. Quod
dictum cum placuisset omnibus. uocauit
nabuchodonosor rex holofernem pncipē
militię sue. et dixit ei. **I**ngredere aduer
sum omne regnum occidentis. et contra
eos pncipue quod contempserunt impiū meū.
Non parceret oculi tui ulli regno. omnēque
urbē munitā subiugabis mī. **T**unc
holofernis uocauit duces et magistratū ur
tis assyriorū. et dinumerauit uiros in expe
ditionē sicut precepit ei rex. centū uiginti
milia peditum pugnatō. et equites et
sagittarios duodecim milia. Omnēque ex
peditionē suā fecit preire. in multitudine
innumera bilium camelorū cum hisque
exercitibus sufficerent copiose. bouum quoque
armenta. gregesque ouium quorum nō erat nu
merus. frumentū ex omni syria. in tami
tis suo parari constituit. Aurū uero et ar
gentum de domo regis. assumpsit mul

tum nimis: et perfectus est ipse et omnis exercitus: cum quadrigis et equis: et sagittariis. qui cooperuerunt faciem terre sicut locustae. **C**umque pertransisset fines assyriorum. uenit ad magnos montes angeli. qui sunt a sinistro calice: ascenditque omnia castella eorum et optinuit omnem munitionem. Effregit autem ciuitatem opinatissimam melochi: predauitque omnes filios charsis. et filios israhel qui erant contra faciem deserti. et ad austrum terre egleon. Et transiuit eufratem et uenit in mesopotamiam. et fregit omnes ciuitates excelsas quae erant ibi. a torrente mambre usque quo peruenit ad mare. et occupauit terminos eius a calice usque ad fines iaseth. qui sunt ad austrum: abduxitque omnes filios madyan. ac perdidit omnem locupletationem eorum: omnesque resistentes sibi occidit in ore gladii. **E**t post haec descendit in campos damasci in diebus messis. et succendit omnia sata. omnesque arbores ac uineas fecit incendi: et cecidit tumor illi super omnes inhabitantes terram. Tunc miserunt legatos suos in uniuersarum urbium et prouinciarum reges et principes. syrie scilicet ac mesopotamiae. et syrie subal. et lybie. atque calice: qui uenientes ad holofernem dixerunt. Desinat indignatio tua circa nos. **M**elius est enim ut uiuentes seruiamus nabuchodonosor regi magno. et subditi simus tibi: quam morientes cum interitu nostro. ipsi seruitutis nostrae damna patiamur. Omnis ciuitas nostra. omnisque possessio. omnis collectus et montes et campi. armenta bouum. greges ouium caprarumque. equorum camelorumque. et uniuersae facultates nostrae atque familiae in conspectu tuo sunt. sicut omnia sub lege tua. hos etiam et filij nostri serui tui sumus. **V**eni nobis pacificus dominus: et utere seruitutina nostra sicut placuerit tibi. **T**unc descen-

dit de montibus: cum equis: in uirtute magna. et optinuit omnem ciuitatem. et omnem inhabitantem terram. **D**e uniuersis autem urbibus. assumpsit sibi auxilios uiros fortes et electos ad bellum. **T**amque inter prouincias illas incubuit. ut in uniuersarum urbium habitatores. principes et honorati simul cum ipsis exirent in obuiam uenienti: excipientes eum cum coronis et laudibus. ducentes choros in tympanis et tympanis. **N**ec ista tamen facientes. ferocitatem eius pectoris mitigare potuerunt. **N**am et ciuitates eorum destruxit: et lucos eorum erudit. **P**recepit enim illi nabuchodonosor rex ut omnes deos terrae exterminaret: uidelicet ut ipse solus diceret deus ab his nationibus. quae potuissent holofernis potentia subigari. **P**ertransiens autem syriam subal. et omnem appamiam omnemque mesopotamiam. uenit ad idumeos in terra gabaa. accepitque ciuitates eorum: et sedit ibi per triginta dies. **I**n quibus diebus. adunare precepit uniuersum exercitum uirtutis suae. **T**unc audientes haec filij israhel qui habitabant terram iuda: timuerunt ualde a facie eius. **T**remor etiam et horror intusit sensus eorum: ne hoc faceret iherosolimam et templo domini. quod fecerat ceteris ciuitatibus: et templis earum. **E**t miserunt in omnem samariam percutum usque iericho. et preoccupauerunt omnes uertices montium. et muris circumdederunt uicos suos: et congregauerunt frumenta in preparationem pugnae. **S**acerdos etiam eliabim scripsit ad uniuersos qui erant contra esdrelon. quae est contra faciem campi magni iuxta dothaym. et uniuersis per quos transitus esse poterat. ut optinerent ascensum montium per quos uia esset poterat ad iherosolimam: ut illic custodirent. ubi angustum iter esset poterat inter montes. **E**t fecerunt filij

T.

isrl: scdm quod constituerat eis sacerdos
 dñi eliachym. **E**t clamauit omnis ppl's
 ad dñm instantia magna. et humiliave
 runt animas suas in ieiunijs. ipsi et mu
 lieres illoz: et induerunt se sacerdotes ci
 licijs. & infantes pstrauerunt contra faciē
 templi dñi. et altare dñi opuerunt cilicio.
 et clamauerunt ad dñm isrl unanimiter:
 ne darentur in pdam infantes eoz. et
 uxores eoz in diuisione. et ciuitates eoz
 in exterminiu: et scā eoz in pollutionib:.
Tunc elyachim sacerdos dñi magn' circu
 uit omne isrl: allocutusq: ē eos dicens:
 Scitote qm exaudivit dñs pces uras: si
 manentes pmaneritis in ieiunijs et ora
 tionib: in conspectu dñi. Memores estote
 moy si serui dñi: qui amalech confidentē
 in uirtute sua. & in pōtētia sua. et in exer
 citu suo. et in clipeis suis. et in currib: suis.
 & in equitib: suis. non in ferro pugnando.
 s: p'ib: scīs orando deiecit. Sic erunt uni
 uersi hostes isrl: supseueraueritis in hoc
 ope quid cepistis. Ad hanc g' exhortatio
 nem ei' depcantes dñm. pmanebant in
 conspectu dñi. ita ut etiam hi qui holo
 causta offerebant dño. p'incti cilicys of
 ferrent sacrificia dño. et erat cinis sup
 capita eoz: et ex toto corde suo omnes
 orabant dñm. ut uisitaret pplm suum
 isrl. **N**unciatumq: ē holoferni pncipi
 militie assyrioz. quod filij isrl pparassent
 se ad resistendū. ac montū tamera con
 clussissent. et furore nimio exarsit uacim
 dia magna: uocauitq: omīs principes mo
 ab. et duces amon. et dixit eis. Dicte m
 quis sit ppl's iste qui montana obsidet.
 aut que & quales et quante sint ciuita
 tes eoz. que etiam sit uirtus eoz. aut
 que sit multitudo eoz uel qui rex mili
 tie illoz: quare p omnib: qui habitant

in oriente isti contempserunt et n̄ exierūt
 obuiā nobis. ut suscipiant nos cum pace.
Tunc achior dux omnium filioz amon
 respondens ait. Si digneris audire dñe
 mi. dicam ueritatē in conspectu tuo de
 pplō isto qui in montanis habitat:
 & n̄ egredietur uerbū falsum ex ore meo.
 Popul' iste ex p'genie caldeorū est. Hic
 pñum in mesopotamia habitauit: qm
 noluerunt sequi dōs patrū suoz q' erant
 in terra caldeoz. deserentes ceruino
 mas patrū suoz que in multitudine
 deoz erant. unū dñm celi coluerunt: q'
 et pcepit eis ut exirent inde et habita
 rent in charram. Cumq: coopuisset om
 nem terrā famēs descenderunt in egip
 tum. illicq: p quadringentos annos sic
 multiplicati sunt. ut dinumerari eozū
 n̄ possit exercitus. **C**umq: grauasset
 eos rex egypti atq: in edificationib' urbi
 um suaz in luto et latere subiugaret eos.
 clamauerunt ad dñm suum. et percussit
 totam tiam egypti plagis uarijs. Cumq:
 cecissent eos a se egyptij et cessaret plaga
 ab eis. et iterum uellent eos capere. et ad
 suum seruitiū reuocare: fugientib: hīs d's
 celi mare apuit. ita ut hinc inde aque
 quasi muri solidarentur: et isti pede sicco
 fundū maris pambulando transirent.
In quo loco dum innumerabilis exercit'
 egyptioz eos psequeret: ita aquis coop
 tus est. ut n̄ remaneret uel unus qui fa
 ctum posteris nunciaret. **E**gressis etiam
 mare rubrū: deserta synai montis occur
 rerunt. in quib: nūquā homo habitare
 potuit. uel fili' hominis requieuit. Illic
 fontes amari obdulcati sunt eis ad bibe
 dum: et p annos quadraginta annonā
 de celo consequuti sunt. **V**bi cumq: ingre
 si sunt sine arcu et sagitta. et absq: scuto

et gladio dñs eorū p eis pugnauit et uicte.
 & non fuit qui insultaret populo isti. nisi
 quando recessit a cultura dñi dñi sui. Quoci-
 ensūq; autē pter ipsum dñm suū atterū co-
 luerunt. dati sunt in predā et in gladiū
 & in obprobriū. Quocienscumq; autē peniti-
 erunt recessisse a cultura dñi sui. dedit eis
 dñs celi uirtutē resistendi. Deniq; ebanane-
 um regem. et iebuseum. & ferezeum. et
 etheū. & eueum. & amorreum. et omnes
 potentes in esebon pstrauerunt. et terras
 eorū & ciuitates eorū ipsi possederunt. et
 usq; dñi n̄ peccassent in conspectu dñi sui. e-
 rant cum illis bona. **D**s enim illorū odit
 iniquitatē. Nam et ante hos annos cū
 recessisset a uia quā dederat illis dñs ut am-
 bularent in ea. exterminati sunt preliis
 amulsi nationib; et plurimi eorū capti-
 ui abducti sunt in terram non suā. **N**up
 autē reuerſi ad dñm dñm suū ex dispſio-
 ne qua dispſi fuerant adunati sunt. et
 ascenderunt montana hec omnia. et ite-
 rum possident iherlm ubi sunt scā eorū.
Nunc g̃ m̄s dñe pquire si ē aliqua iniq̃-
 tas eorū in conspectu dñi eorū. ascendam⁹
 ad illos qm̄ tradens tradet illos dñs eorū
 tibi. & subiugati erunt sub iugo poten-
 tis tui. Si autē n̄ est offensio populi hui⁹
 coram deo suo non poterim⁹ resistere illis.
 qm̄ dñs dñs illoꝝ defendet illos. et erim⁹
 in obprobrium uniuersę terre. **E**t factum
 ē cum cessasset loqui achior uerba hec.
 irati sunt om̄s magnates holofernis. &
 cogitabant interficere eum dicentes ad
 atteruū. Quis iste ē qui filios isrl̄ posse
 dicat resistere regi nabuchodonosor & ex-
 ercib; tuis. homines merces. et sine
 uirtute & sine peritia artis pugne. **U**t
 g̃ agnoscat achior qm̄ fallit. nos ascen-
 demus in montana. et cū capti fuerint

potentes eorū. tunc cum eis eam gladio tñs
 uerberabit. ut sciat omnis gens qm̄ na-
 buchodonosor dñs terre ē. et pter ipsum
 alius non est. Factum ē autē cum cessasset
 loqui. indignatus holofernis uehementē
 dixit ad achior. Qm̄ pphetasti nobis dicens
 quod gens isrl̄ defendatur a deo suo. ut
 ostendam t̄ quia non ē dñs nisi nabuchodo-
 nosor. cum percussimus eos om̄s sicut ho-
 minē unū. tunc et ipse cum illis assyrioz
 gladio uteribis et omnis isrl̄ tecum pō-
 tione dispiciet. et p̄babis qm̄ nabucho do-
 nosor dñs sit uniuersę terre. **T**uncq; gla-
 dius militis meī transiet p latera tua.
 et confixus cades inter uulneratos isrl̄.
 & n̄ respirabis ultra. donec extermineris
 cum illis. Porro autē si pphetiam tuam
 ueram existimas. n̄ concidat uultus tuus.
 & pallor qui faciē tuam optinuit abſce-
 dat a te. si uerba mea hec putas impleri
 n̄ posse. **H**c autē noueris quia simul cum
 illis hec exieris. ecce ex hac hora pplō illoꝝ
 sociaberis. ut dum dignas mei gladij pe-
 nas exeperint. ipse simul ultioni subia-
 ceas. **T**unc holofernis precepit seruis
 suis ut comprehenderent achior et ducerēt
 eum in betuliā. et traderent eum in manu
 filioꝝ isrl̄. & accipientes eum serui holofer-
 nis. pfecti sunt p campeſtria. Sed cum ap-
 propinquassent ad montana. exierunt cō-
 tra eos fundibularij. Illi autē diuerſentes
 a latere montis. ligauerunt achior ad
 arborem manib; et pedibus. et sic uinc-
 tum derelictib; dimiserunt eum. et reu-
 si sunt ad dñm suum. Porro filij israel
 descendentes de betulia. uenerunt ad
 eum. Quē soluentes duxerunt ad bechu-
 ham. atq; in medio ppli illū statucentes.
 p̄cunctati sunt quid rerū esset. qd̄ illū
 uinctū assyry reliquissent. **I**n diebus

illis erant illic principes. ozias filius mi-
cha. de tribu simeon. et carmi. qui et go-
thonyel. In medio itaq; seniorū et in con-
spectu omnium. achior dixit omnia que lo-
cutus ipse fuerat ab holoferne interrogat.
et qualiter populus holofernis uoluisset. propter
hoc uerbum interficere eum. quemadmo-
dum ipse holofernis natus uideret eum ista
dictis hac de causatradi. ut dum uince-
ret filios israel. tunc etiam ipsum achior
diuersis iubeat supplicis interire. propter
hoc quod dixisset deus celi defensor eorum est.

Cumque uniuersa achior exposuisset. om-
nis populus cecidit in faciem adorantes do-
minum. et communi lamentatione et
fletu. unanimiter preces suas domino effunde-
runt dicentes. Domine deus celi et terre. uen-
ere superbiam illorum. et respice ad misericordiam hu-
militatis. et facie sanctorum tuorum attende.
et ostende quia non derelinquis presumen-
tes de te. et presumentes de se. et de sua
uirtute gloriantes humilias. finito ita-
que fletu. et per totam diem populi oratione
completa. consolati sunt achior dicentes.
Deus patrum nostrorum cui tu uirtutem predi-
casti. ipse tibi hanc dabit uicissitudinem. ut
eorum magis tu uirtutum uideas. Cum
uero dominus deus noster dederit seruis suis hanc li-
bertatem. sit et tecum deus in medio nostri sic
placuerit tibi. ita ut cum tuus omnibus
conueneris. Tunc ozias finito concilio sus-
cepit eum in domum suam. et fecit cenam
magnam. et uocatis omnibus presbiteris. si-
mul expleto ieiunio refecerunt. Postea
uero conuocatis omnes populus per totam noctem
intra ecclesiam orauerunt. petentes auxilium
ad eos israel. Holofernis autem altera die precepit
exercitibus suis. ut ascenderent contra
bethuliam. Erant autem pedites bellatorum
centum uiginti milia. et equites uiginti duo

milie. preter preparationes uirorum illorum quos
occupauerat captiuitas. et abducti fuerant
de princijs et urbibus. uniuersa iuuentutis.
Omnes pariter parauerunt se ad pugnam.
contra filios israel. et uenerunt per precipitum
montis usque ad apicem. qui respicit dothai.
a loco qui dicitur belma usque ad celmon. qui
est contra esorelon. filij autem israel ut uiderunt
multitudinem illorum. prastrauerunt se super
terram. mittentes cineres super capita sua. u-
nanimes orantes. ut deus israel misericordiam
suam ostenderet super populum suum. Et assu-
mentes arma sua bellica. sederunt per loca
que angusti itineris tamen dirigunt
inter montuosas. et erant custodientes ea
tota die et nocte. Porro holofernis diuina
cur per gyrum. repperit quod fons qui insue-
bat aque ductum illorum. a parte australi ex-
tra ciuitatem dirigeret. et in eadem precepit
aque ductum eorum. Erant tamen non longe a
muris fontes. ex quibus furtim uidebant
haurire aquam. ad refectum landum potum quam
ad potandum. S. filij ammon et moab
accesserunt ad holoferne dicentes. filij
israel non in lancea nec in sagitta confidunt.
sed montes defendunt illos. et mununt
illos colles in precipitum constituta. Ut ergo
sine congressione pugne possis superare eos.
pone custodes fontium ut non hauriant ex
eis. et sine gladio interficias eos. uel certe
fatigati tradent ciuitatem suam. quam putant
in montibus positam superari non posse. Et pla-
cuerunt uerba hec coram holoferne. et
coram omnibus satellitibus eius. et constituerunt
per gyrum centenarios per singulos fontes.
Cumque ista custodia per dies triginta finis
esset expleta. defecerunt cisternae et collecti-
ones aquarum omnibus inhabitantibus be-
thuliam. ita ut non esset intra ciuitatem unde
saciantur uel una die. quoniam ad mensuram

dabat populis aqua cotidie. Tunc ad oram congregati omnes uiri femineque: iuuenes & paruuli: simul omnes una uoce dixerunt. **Iudicet** deus inter nos et te quoniam fecisti in nos mala nolens loqui pacifice cum assyris: et propter hoc uendidit nos deus in manibus eorum et ideo non est qui adiuuet: cum prosternamur ante oculos eorum in siti et perditione magna. Et nunc congregate uniuersos qui in ciuitate sunt: ut sponte nos tradamus omnes populi holocaustum. **Vel** est enim ut captiui benedicamus dominum uiuentes: quam moriamur et sumus obprobrium omni carni: cum uideamus uxores nostras et infantes nostros mori ante oculos nostros. **Contestamur** hodie celum et terram: et dominum patrum nostrorum qui uisceratur nos secundum peccata nostra: ut iam tradatur ciuitatem in manu milicie holocaustum: et sit finis nostrum breuis in ore gladii: qui longior efficitur in ariditate sitis. **Cum** hec dixissent: factus est fletus et ululatus magnus in ecclesia magna omnibus: et per multas horas una uoce clamauerunt ad dominum dicentes. **Peccauimus** cum patribus nostris in uita egimus iniquitatem fecimus: tu quia pius es miserere nostri: aut in tuo flagello uindica iniquitates nostras: & noli tradere confidentes te populo qui ignorat te: ut non dicant inter gentes ubi est deus eorum. **Et** cum fatigati his clamoribus et his fletibus lassati fuissent: exurgens ozyas infusus lacrimis dixit. **Quo** animo estote fratres: et hos quinque dies expectemus a domino misericordiam: forsitan enim indignationem suam abscidet et dabit gloriam nomini suo. Si autem transactis quinque diebus non uenerit adiutorium: faciemus hec uerba que locuti estis. **Et** factum est cum audisset hec uerba uidith uidua que erat filia merari: filij idor: filij ioseph filij ozyas.

filij elai: filij iaminor: filij gedeon: filij rasoun: filij achitob: filij melchic: filij enan: filij nathanie: filij salathiel: filij symeon: filij ruben: et uir eius fuit manasses qui mortuus est in diebus messis ordeacie. **Istabat** enim super alligantes manipulos in campo: et uenit et stans super caput eius et mortuus est in bethulia ciuitate sua: et sepultus est illic cum patribus suis. **Erant** autem uidith relicta eius uidua iam annis tribus et mensibus sex: et in superioribus domus sue fecit sibi secretum cubiculum in quo cum puellis suis clausa morabatur: et habens super lumbos suos ciliatum ieiunabat omnibus diebus: utique sue preter sabбата: et neomenias: et festa domus israel. **Erant** autem eleganti aspectu nimis: cui uir suus reliquerat diuitias multas et familiam copiosam: ac possessiones armentum bouum: et gregibus ouium plenas. **Et** erat hec in omnibus famosissima: quoniam timebat dominum ualde: nec erat qui loqueretur de illa uerbum malum. **Hec** itaque cum audisset quoniam ozyas promississet quod transacto quinto die traderet ciuitatem: misit ad presbiteros ehabri et carmin: et uenerunt ad illam: et dixit illis. **Quod** est hoc uerbum in quo consensit ozyas ut tradat ciuitatem assyris: si infra quinque dies non uenerit uobis adiutorium: et qui estis uos: qui temptatis deum? **Non** est iste sermo qui misericordiam prouocet: sed potius qui iram excitet: et furorem accendat. **Posuisti** uos tempus miserationis domini: et in arbitrium uestrum diem constituistis ei. **Sed** quia dominus patiens est in hoc ipso penitentem: et indulgentiam eius lacrimis postulemus? **Non** enim quasi homo deus sic comminabitur: neque sic filius hominis ad iracundiam inflamabitur. **Et** ideo humiliemus illi animas nostras: et in spiritu constituti humiliato seruientes

illi dicam⁹ flentes dñō. ut scdm uolunta-
tem suam sic faciat nobiscum misericordiam
suam. ut sicut conturbati ē cor nrm
in supbia eoz ita etiā de nrā humilitate
glorietur. qm n̄ secuti sum⁹ peccata patrū
nrōrū qui dereliquerunt dñm suū. et ado-
rauerunt dōs alienos. p scelere quo dati
sunt in gladiū et in rapinā. et in confusio-
nem inimicis suis. Jos autē alterū dñm
nescim⁹ preter ipsū. expectem⁹ humiles
consolationē eius. et exquiret sanguinē
nr̄m de afflictionib; inimicōz nrōrum.
et humiliabit om̄s gentes quecumq; insur-
gunt contra nos. et faciet illas sine ho-
nore dñs d̄s nr̄. Et nunc fr̄es. qm uos qui
estis p̄bri in populo dī ex uobis pendet ani-
ma illoz. ad eloquiū ur̄m corda illoz eri-
gite. ut minores sint quia temptati sunt
patres nr̄i ut p̄barent si uere colerent
dñm suū. Memores esse debent quomodo
pater nr̄ abrahā temptatus ē. et per
multas tribulationes p̄batus amicus
dī effectus ē. Sic ysaac. sic iacob. sic moy-
ses. et om̄s qui placuerunt deo p multas
tribulationes transierunt fideles. Illi
autē qui temptationes non susceperunt
cum timore dñi et patientia sua. et imp-
pium murmuracionis sue contra dñm
ptulerunt. exterminati sunt ab extermi-
natore. et a serpentib; perierunt. Et nō
g̃ n̄ ulciscamur nos p his que patimur.
sed reputantes peccatis nr̄is. hec ipsa mi-
nora ēē supplicia. flagella dñi quasi ser-
ui qui corripimur ad em̄dationē n̄ ad
p̄dationē nr̄am euenisse credam⁹. Et
dixerunt illi ozias et presbiteri. Om̄ia
que locuta es uera sunt. et n̄ est in ser-
monib; tuis ulla reprehensio. Nunc g̃ o-
ra p nobis. qm mulier scā es et times
dñm. Et dixit illis uidith. Sicut qd loqui

potui dī ēē cognosceris. ita quod facere dis-
posui p̄barte si ex dō est. et orate ut firmū
faciat consiliū meū d̄s. Stabitis uos ad
portam nocte ista. et ego exeam cum abra-
mea. et orate ut sicut dixistis in dieb; q̄nq;
respiciat dñs pplm suū isrl̄. Vos autē nolo
ut serutemini actū meū. et usq; dum re-
nunciē uobis. nichil aliud fiat nisi oratio
p me ad dñm dñm nr̄m. Et dixit ad eam
ozias p̄nceps iude. Vade in pace. dñs sit
tecum in ultione inimicōrū nrōrū. Et reuer-
tentes abierunt. Quib; abscedentib; uidith
ingressa ē oratorū suū. et uiduens se ali-
cio posuit cinerē sup caput suū. et pster-
nens se dñō clamauit ad dñm dicens. Dñe
d̄s patris mei symeon. qui dedisti illi gladi-
um in defensione alienigenarū. qui uola-
tores exerceat in conuincione sua. et de-
nudauerunt femur uirginis in confusio-
nē. et dedisti mulieres illoz in predā et filias
eoz in captiuitatē. et omnē predam in diui-
sione seruus tuus qui zelauerunt zelū tuū.
subueni queso te dñe d̄s m̄s michi uidue.
Tu enim fecisti priora. et illa post illa co-
gitasti. et hoc factū ē quod ipse uoluiti.
Om̄s enim uis tui parati sunt. et tua
iudicia in prudentia tua posuisti. Respice
castra assyriorū nunc. sicut tunc castra ui-
dere egyp̄tiorū dignatus es. quando post
seruos tuos armati currebāt. confidentes
in quadrigis et in equitatu suo. et in mul-
titudine bellatorū. sed aspexisti sup castra
eorū et tenebre fatigauerunt eos. tenuit
pedes eoz abyss. et aque opuerunt eos.
Sic fiant et isti dñe qui confidunt in mul-
titudine sua et in currib; suis. et in contis
et in sagittis suis et in lanceis glantur. et
nesciūt qā tu ipse es d̄s nr̄ q̄ conteris bella ab
inicio et dñs nom̄ ē t̄. Erige brachiū tuū sic
ab inicio. et allide uirgē eoz in uirtute tua.
Cadat uirtus eorum in iracundia

tua/qui pmitunt se uiolare scā tua. et pol
luere tabernaculū nominis tui. et deicere
gladio suo cornu altaris tui. **F**ac dñe ut
gladio pprio eius supbia amputet. capiatur
laqueo oculorū suorū in me/et percuties eum
ex labijs caritatis meę. Da m̄ in animo con
stantiā. ut contempnā illū. et uirtutem
ut euertā illū. **E**rit enim memoriale no
minis tui/cum man⁹ femine deiecerit eū.
Non enim in multitudine ē uirtus tua dñe.
neq; in equorū uirib; uoluntas tua. nec su
perbi ab inuicio placuerunt tibi. s; humili
um et mansuetorū. t̄ semp placuit dep̄
catio. **D**s celorū creator aquarū & dñs tot⁹
creature. exaudi me miseram dep̄cantē.
et de tua misericordia presumētē. **M**emento
dñe testamenti tui. et dauerbū in ore meo.
et in corde meo consiliū corrobora. ut dom⁹
tua itua s̄cificatiōe p̄maneat. et om̄s gentes
agnoscant quia tu es d̄s. et n̄ est alius pre
ter te. **F**actum ē autē cū cessasset clamare
ad dñm. surrexit de loco quo iacuerat. p
strata dño. uocauitq; abram suā. et descen
dens in domū suā abstulit ā se ciliū. et
exiit se uestimentū uidiuitatis sue. et
lauit corp⁹ suū. et unxit se mirro optimo.
et discriminauit crinē capitis sui. et im
posuit mitrā sup caput suū. et induit
se uestimentis iocunditatis sue. induit
q; sandalia pedib; suis. assumpsitq; dex
taliola. et lilia. & in aures. et anulos. et
omnib; ornamentis suis ornauit se. **C**ui
etiā dñs contulit splendore qm̄ omnis
ista compositio n̄ ex libidine sed ex uirtute
pendebat. et ideo dñs hanc in illā pul
chritudine ampliauit. ut incomparabi
li decore omnū oculis appareret. **I**mposuit
itaq; ab̄re sue ascopam uini. et uas olei.
et potentā. et lapates. et panes. et caseū.
& p̄fecta ē. **C**umq; uenisset ad portas ciui

tatis/inuenerunt expectantē oziam et
p̄bros ciuitatis. Qui cum uidissent eam.
stupentes mirati sunt nimis pulchritu
dine eius. nichil tam̄ interrogantes eam
dimiserunt transire dicentes. **D**s patrū
nr̄orū det tibi grām. et omne consiliū tui
cordis sua uirtute corroboret. et gl̄ietur
sup te iherlm̄. et sit nom̄ tuum in nume
ro scōrum et iustorū. **E**t dixerunt hi qui
illuc erant om̄s una uoce. fiat fiat. **J**udith
ū orans dñm. transiuit p̄ portas ipsa et
abra ei⁹. **F**actum ē autē cum descenderet
montē circa ortū diei. occurrerunt ei ex
ploratores assyriorū. et tenuerunt eam
dicentes. **U**nde uenis. aut quo uadis.
Que respondit. filia sum h̄ebreorū. ideo
ego fugi a facie eorū. qm̄ futurū agnouī qd
uenturū uob̄ in depredationē. p̄ eo quod con
tempnentes uos noluerunt ultro tradere
seipsos. ut inuenirent misericordiam in conspe
ctu ur̄o. **H**ac de causa cogitauī mecum dicēs.
Vadam ad faciē p̄ncipis holofernis. ut indi
cem illi secreta illorū. et ostendā illi quo ad
itu possit optinere eos. ita ut n̄ cadat un⁹
uir de exercitu eius. **E**t cum audissent
uiri illi uerba ei⁹ considerabant faciē eius.
et erat in oculis eorū stupor qm̄ mirabant
pulchritudine eius nimis. **E**t dixerunt ad eā.
Conseruasti animā tuā. eo quod tale repper
isti consiliū. ut descenderes ad dñm nr̄m.
Hoc autē scias. qm̄ cum steteris in cōspectu
ei⁹ bene t̄ faciet. et eris gratissima in corde
ei⁹. **D**ixeruntq; illam ad tabnactm̄ holo
fernis. et nunciantes eā. **C**umq; intrasset
ante faciē eius. statim captus ē in suis
oculis holofernis. **D**ixeruntq; ad eū satel
lites ei⁹. **Q**uif contemnit pplm̄ hebreorū. q̄
tam decoras mulieres habent. ut n̄ p̄ his
merito pugnare contra eos debeamus.

Uidens itaq; holoferne uidith sedentem

III.

I.

II.

III

T

in conopeo quoddam erat ex purpura et auro
et smaragdo et lapidibus preciosis instructum.
& cum in facie eius intendisset. adorauit
eum prosternens se super terram et leuauerunt illam
serui holofernis iubente domino suo. Tunc ho-
lofernis dixit ei. Equo animo esto. et noli pa-
uere in corde tuo. quoniam ego nunquam nocui
uirum. qui uoluit seruire nabuchodonosor
regi. Populus autem tuus suum contempsisset
me non alleuasset lanceam meam super illum. Huc
autem dic mihi qua ex causa recessisti ab illis.
& placuit tibi ut uenisses ad nos. & dixit
iudith. Summe uerba ancille tue. quoniam si secu-
tus fueris uerba ancille tue. perfecta rem
faciet dominus tecum. Viuit enim nabucho-
donosor rex terre. et uiuit uirtus eius que
est in te. ad correptionem omnium animarum er-
rantium. quoniam non solum homines seruiunt illi per
te. sed et bestie agri obtemperant illi. Nunci-
atur enim industria animi tui uniuersis
gentibus. et iudicatum est omni seculo quoniam tu solus
bonus et potens es in omni regno eius. et dis-
ciplina tua omnibus prauis predicatur. Hec
hoc latet quod locutus est achior. nec illud ig-
noratur quod ei uideris euenire. Constat
enim dominum nostrum sic peccatis offensum. ut
mandauerit per prophetas suos ad populum.
quod tradat eum pro peccatis suis. Et quoniam sci-
unt se offendisse dominum suum filii israel. tremor
tuus super ipsos est. insuper etiam famel inuasit
eos. et ab ariditate aque iam inter mortuos
computantur. Denique hoc ordinant ut inter-
ficiant pecora sua et sanguinem eorum bibant.
& sancta domini sui que precepit dominus non contingi. in
frumento uino et oleo hec cogitauerunt
impendere. & uolunt consumere. que
nec manibus debent contingere. Ergo quoniam
hec faciunt. certum est quod in portione da-
buntur. Quod ego ancilla tua agnosceus fugi
ab illis. et misit me dominus hec ipsa nunciare

tibi. Ego enim ancilla tua dominum colo etiam
nunc apud te. Et exiet ancilla tua et orabo
dominum. et dicet mihi quando eis reddat peccatum
suum. et ueniens nunciabo tibi. ita ut addu-
cam te per mediam iherusalem. et habebis omnem
populum israel. sicut oues quibus non est pastor.
et non latrabit uel unus contra te. quoniam hec
mihi dicta sunt per prudentiam dei. Et quoniam ua-
tus est illis deus. hoc ipsa missa sum nunciare
tibi. Placuerunt autem omnia uerba hec co-
ram holoferne. et coram pueris eius. et mira-
bantur ad sapientiam eius. et dicebant
alter ad alterum. Non est talis mulier super
terram. in aspectu. in pulchritudine. et in
sensu uerborum. Et dixit ad illam holofernis.
Bene fecit deus qui misit te ante populum. ut
des illum tu in manibus nostris. & quoniam bona est
promissio tua. si fecerit mihi hoc deus tuus. erit
et deus meus. et tu in domo nabuchodonosor
magna eris. et nomen tuum nominabitur
in uniuersa terra. Tunc uisit eam introire u-
bi repositi erant thesauri eius. et uisit il-
lic manere eam. et constituit quid daretur
illi de conuiuio suo. Cui respondit iudith
et dixit. Nunc non potero manducare ex
his que mihi precipis tribui. ne ueniat super
me offensio. Ex his autem que mihi deculi man-
ducabo. Cui holofernis ait. Si defecerit
tibi ista que tecum deculisti. quid faciemus
tibi. Et dixit iudith. Viuit anima tua
domine meus. quoniam non expendet omnia hec ancil-
la tua. donec faciat deus in manu mea
hec que cogitavi. & indixerunt illam ser-
ui eius in tabernaculum quo preceperat. Et pe-
cui dum introiret ut daret ei copia nocte
et ante lucem egrediendi foras ad orationem.
& deprecandi dominum. & precepit cubicularis super
ut sicut placeret illi exiret et introiret ad
orandum dominum suum per triiduum. Et exibat nocti-
bus in ualle betulie. et baptizabat se in

fontē aque. Et ut ascendebat orabat dñm
deum isrl. ut dirigeret uia eius ad liberatio-
ne ppli sui. et introiens munda manebat
in tabernaculo usq; dum acciperet escam suam
in uespum. **E**t factum ē quarto die holo-
fernis fecit etiam serius suus. et dixit ad
uagao cumuchū. Vade et suade hebram il-
lam. ut sponte consentiat habitare mee.
sedum ē enim apud assyrios. si femina irri-
deat uirū agendo. ut unimuis transeat
ab eo. Tunc introiuit uagao ad iudith et
dixit. Non uereatur bona puella introire ad
dñm meū. ut honorificet ante faciem eius.
et manducet cum eo et bibat unū in io-
cunditate. **E**ui iudith respondit. Que ego
sum. ut contradicam dño meo. Omne qd
erit ante oculos eius bonū et optimū. faci-
am. Quicquid autē illi placuerit. hoc m-
erit optimū omnib; dieb; uite mee. **E**t I.
surrexit et ornauit se uestimentis suis. &
ingressa stetit ante faciem eius. Cor autē ho-
lofernis concussum ē. erat enim ardens
in concupiscentia ei. Et dixit ad eam holo-
fernis. Bibe nunc et accumbe in iocundi-
tate. qm grām inuenisti coram me. **E**dixit
iudith. Bibam dñe. qm magnificata
ē anima mea hodie. p omnib; dieb; meis.
& accepit et manducauit & bibit coram
ipso. ea que parauerat illi ancilla ei. Et io-
cundus factus ē holofernis ad illā. bibitq;
unū multū nimis quantū nūquā biberat
in uita sua. **U**t autē sero factum ē festina-
uerunt serui illi ad hospicia sua. et conchy-
sit uagao ostia cubiculi et aby. **E**rat II.
autē omīs fatigati a uino. eratq; iudith
sola in cubiculo. Porro holofernis iacebat
in lecto. nimia ebrietate sopitus. Dixitq;
iudith puellē suē. ut staret foras ante cu-
biculū et obseruaret. Stetitq; iudith an-
te lectum. orans cum lacrimis et labioz

motum silentio dicens. Confirma me dñe
ds isrl. et respice in hac ora ad opa manuū
mearu. ut sicut pmisisti iherlm ciuitatē
tuā erigas. & hoc quod credens p te posse
fieri cogitau pficiam. Et cum hec dixisset
accessit ad columnā que erat ad caput lec-
tuli ei. et pugionē eius qui in ea ligatus
pendebat exsoluit. Cumq; euaginasset il-
lū. apphēdit comā captiui eius et ait.
Confirma me dñe ds in hac hora. & pcut-
sit bis in ceruicē eius et abscedit caput ei.
et abstulit conopeū eius a columnis. et
euoluit corpus ei truncū. **E**t post pus-
illum exiuit et tradidit caput holofernis
ancillę suę. et iussit ut mitteret illud in
peram suā. Et exierunt duę sedm consue-
tudinē suam quasi ad orationē & transie-
runt castra. et girantes uallē uenerunt
ad portam ciuitatis. Et dixit iudith a lon-
ge custodib; murorū. Aprite portas. qm
nobiscum ē ds qui fecit uirtutē in isrl. Et
factum ē cum audissent uiri uocē ei. uo-
cauerunt pbroz ciuitatis. & concurrerūt
ad eam omīs a minimo usq; ad maximū.
qm spauerunt eam iam n̄ eē uenturā.
& accendentes luminaria. congrauerūt
circa eam uniuersi. **I**lla autē ascendens
in eminentiori loco. iussit fieri silentiū.
Cumq; omīs tacuisset. dixit iudith. Lau-
date dñm dñm nr̄m qui n̄ deseruit spe-
rantes in se. & in me ancilla sua adimple-
uit misericordiam suam quā pmisit domui
isrl. et interfecit in manu mea hostē ppli
sui in hac nocte. & pferens de pera caput
holofernis. ostendit illis dicens. Ecce caput
holofernis principis militū assyriorū. et
ecce conopeum illi in quo recumbebat in
ebrietate sua. ubi et pmanū femine pcut-
sit illū dñs ds nr̄. **V**ixit autē ipse dñs.
qm custodiuit me angls eius. et hinc euntes III.

et ibi commorantē. & inde huc reuertentē.
& n̄ p̄misit me dñs ancillam suā coinqui-
nari. sed sine pollutione peccati reuocauit
me uobis. gaudentē in uictoria sua. in eua-
sione mea. in liberatione ur̄a. Confitemini
illi omnes qm̄ boni. qm̄ in sc̄l̄n̄ miseric̄dia ei.
Vniuersi autē adorantes dñm. dixerunt
ad eam. Benedixit te dñs in uirtute sua.
quia p̄ te ad nichilū redegit inimicos nr̄os.

Porro orias princeps ppli isrl̄ dixit ad eā.
Benedicta es tu filia a dño dō excelsio. p̄ omnib⁹
mulierib⁹ sup̄ terrā. Benedictus dñs qui
creauit celū et terrā. qui te dixit in uul-
nera capitis principis inimicorū nr̄orū.
quia hodie nom̄ tuū ita magnificauit.
ut n̄ recedat laus tua de ore hominū qui
memores fuerunt uirtutis dñi in eternū.
p̄ quib⁹ n̄ pepcisti anime tue p̄pter angu-
stias et tribulationē generis tui. s̄ subue-
nisti ruine ante conspectū di nr̄i. Et dixit
omnis ppl̄s. fiat fiat. **P**orro achior uocat⁹
uent⁹. & dixit euudith. Ds isrl̄ cui tu testi-
moniū dedisti. quod ulciscat⁹ de inimicis
suis. ipse caput omnū incredulorū inisci-
dit in hac nocte in manu mea. **U**t p̄bes
quia ita ē. ecce caput holofernis qui cō-
temptu sup̄bie sue dñm isrl̄ contempsit.
et tibi interitum minabatur. dicens. Cum
captus fuerit ppl̄s isrl̄. gladio p̄forare p̄cipiā
ladera tua. Videns autē achior caput holofer-
nis. angustiat⁹ p̄ pauore cecidit in faciē
suā sup̄ terram. & estuauit anima eius.
Postea ū. quā resumpto spū recreatus ē. p̄ci-
dit ad pedes ei⁹ et adorauit eam et dixit.
Benedicta tu dō tuo in omni tabernaclo
iacob. qm̄ in omni gente que audierit no-
men tuū magnificabit⁹ ds isrl̄ sup̄ te. **D**i-
xit autē uidith ad omnē ppl̄m. Audite
me fr̄es. Suspendite caput hoc sup̄ mu-
ros nr̄os. et erit cum exierit sol accipi-

at unusquisq⁹ arma sua. & exiit cum ip̄ctu.
n̄ ut descendatis deorsum. sed quasi impe-
tum facientes. Tunc exploratores necessē
erit ut fugiant ad p̄ncipē suū excitandum
ad pugnā. Cumq⁹ duces eorū cucurrerunt ad
tabernaculū holofernis et inuenerunt eū
truncū in suo sanguine uolūtati⁹. decider
sup̄ eos timor. Cumq⁹ cognoueritis fugere
illos. ite post illos securi. qm̄ dñs conteret
eos sub pedib⁹ ur̄is. Tunc achior uidens
uiratē q̄ fecit ds israhel. relicto genitalitatis
ritu credidit dō & circumcidit carnē p̄-
putij sui. et appositus ē ad ppl̄m isrl̄ &
omnis successio ei⁹ usq⁹ in hodiernū diem.

Mox autē ut ortus ē dies suspendierunt sup̄
muros caput holofernis. acceptq⁹ unus-
quisq⁹ uir arma sua. et egressi sunt cum
grandi strepitu et ululatu. Quod uidentes
exploratores. ad tabernaculū cucurrerunt.
Porro hi qui in tabernaculo erāt uenientes
et ante ingressum cubiculi p̄strepentes. ex-
citandi gr̄a inquietudinē arte moliebant⁹.
ut n̄ ab excitantib⁹. s̄ a sonantib⁹ holofer-
nis euigilaret. Nullus enim audebat cu-
biculū uirtutis assyriorū pulsando aut
intrando aperire. Sed cum uenissent du-
ces eius & tribuni. et uniuersi maiores ex-
ercitus assyriorū. dixerunt cubicularijs.
Intrete et excitare illū. qm̄ egressi mures
de caueris suis ausi sunt. puocare nos ad
plūm. Tunc ingress⁹ vagao cubiculum
ei⁹ stetit ante cortinā et plausum fecit
manib⁹ suis. suspicabat enim illū cum iu-
dith dormire. Sed cum nullū motū iacen-
tis sensu aurū caperet. accessit. primans
ad cortinā. et eleuans eā. uidensq⁹ cadauer⁹
absq⁹ capite holofernis in suo sanguine
tabefactū iacere sup̄ terram. exclamauit
uocē magna cum fletu. et scidit uestimēta
sua. Et ingressus tabernaculū uidith. n̄

inuenit eam. et exiuit foras ad populū
et dixit. Una mulier hebreā fecit confu-
sionē in domo regis nabuchodonosor. Ec-
ce enim holofernus iacet in terra. et caput
ipsius n̄ est in illo. Quod cum audissent
principes iuratis assyriorū sciderunt om̄s
uestimenta sua. & intolerabilis timor et
tremor cecidit sup̄ eos. et turbati sunt ani-
mi eorū ualde. et factus ē clamor incom-
parabilis in media castra eorum. Cumq;
omnis exercitus decollatū holofernem
audisset. fugit mens et consiliū ab eis.
& solo tremore et metu agitati fuge p̄-
sidium sumunt. ita ut nullus loqueretur
cum pximo suo. s; inclinato capite re-
lictis omnib; eua sere hebreos. quos arma-
tos uenire sup̄ se audierant. fugientes per
uias camporū et semitas collū. Videntes
itaq; filij isrl̄ fugientes illos. descenderūt
clangentē tubis et ululantes p̄
illos. & qm̄ assyrj n̄ adunati in fugam
ibant p̄cipites. filij autē isrl̄ uno agmi-
ne p̄sequentes. debilitabant om̄s quos
inuenire potuissent. Misitq; oziā num-
cios pomnes ciuitates et regiones israhel.
Omnis itaq; regio. omnisq; urbs electā
uiuētutē misit armatam post eos. et
p̄sequuta sunt eos in ore gladij quousq;
puenerunt ad extremitatē finū sua-
rum. Reliqui autē qui erant in betulia
ingressi sunt castra assyriorū. et predam
quā fugientes assyrj reliquerant ab-
stulerunt. et onustati sunt ualde. Hi
ū qui uictores reuersi sunt ad betuliā
omnia queq; erant illorū abstulerunt
secum. ita ut n̄ esset numerus in pe-
corib; in uimentis. et uniuersis mobili-
bus eorū. ut a minimo usq; ad magnū
om̄s diuites fierent de p̄dationib; eorū.
Joachun autē summus pontifex de ihe-

rusalem uenit in betuliā cum uniuersis
p̄bris suis. ut uideret iudith. Quę cum
exisset ad illū. benedixerunt illam omnes
una uoce dicentes. Tu glā iherlm̄. tu leticia
isrl̄. tu honorificentia populi n̄i quia fe-
cisti uiriliter. et confortatū ē cor tuū. eo qđ
castitatem amaueris. et post uirū tuum
alterum nescieris. Ideo et manus domini
confortauit te. et ideo eris benedicta in
eternum. Et dixit omnis p̄ls; fiat fiat.
P̄ dies autē triginta. uix collecta sunt spo-
lia assyriorū a populo isrl̄. Porro autem
uniuersa que holofernus peculiaria fuisse
p̄bata sunt dederunt iudith. in auro &
argento. in uestib; & gemmis. & omni sup̄-
pellectili. & tradita sunt illi omnia a po-
pulo. Et omnes populi gaudebant cū mu-
lierib; et uirginib; et iuuenib;. in organis
& cytharis. Tunc cantauit canticū hoc
dn̄o iudith dicens. Incipite dn̄o in tympa-
nis. cantate deo in cimbalis. modulamini
illi psalmum nouū. exultate et inuocate
nomen eius. Dn̄s conterens bella. dn̄s
nom̄ est illi. qui posuit castra sua in medio
populi sui. ut eriperet nos de manu om-
nium inimicorū n̄rorū. Venit assyr ex mō-
tib; ab aquilone in multitudine fortitu-
dinis sue. cuius multitudo obturauit tor-
rentes. et equi eorū cooperuerunt ualles.
Dixit se incensurum fines meos. et iue-
nes meos occisurū i gladio. infantes meos
dare in predam. et uirgines in captiuitatē.
Dn̄s autē om̄p̄e nocuit eum. & tradidit
eum in manū femine. et confudit eum.
Non enim cecidit potens eorū a iuuenib;
nec filij tytan p̄cusserunt eum. nec ex-
celli gigantes imposuerunt se illi. sed
iudith filia merari in specie faciei sue dis-
soluit eum. Eruit enim se uestimento
indutatis. & induit se uestimento le-

ticis in exultatione filiorum israel. Vixit faciem suam unguento. colligavit cincinnos suos mitra. ad decipiendum illum. Sandalia eius rapuerunt oculos eius. pulchritudo eius captiuam fecit animam eius. Amputauit pugione ceruicem eius. horruerunt prope constantiam eius. & medi audaciam eius. Tunc ululauerunt castra assyriorum. quando apparuerunt humiles mei arescentes in siti. filij puellarum compunxerunt eos. et sicut pueros fugientes occiderunt eos. perierunt in prelio a facie domini mei. Ymnium cantem domino ymnium nouum cantem in domino nostro. Adonay domine deus magnus es tu. et preclarus in uirtute. & quem superare nemo potest. Tibi seruiat omnis creatura tua. quia dixisti et facta sunt. misisti spiritum tuum et creata sunt. et non est qui resistat uoci tue. Montes a fundamentis mouebuntur cum aquis. petre sicut ceram liquecent ante faciem tuam. Qui autem timeat. magni erunt apud te promissa. Ve genti insurgenti super genus meum. dominus enim omnipotens iudicabit in eis. in die iudicii uisitabit illos. Dabit enim ignem et uermem in carnes eorum. ut urantur et sentiant usque in sempiternum. Et factum est post hec. omnis populus post uictoriam uenit in iherosolimam adorare dominum. et mox ut purificati sunt optulerunt omnes holocausta et uota. et premissas suas. porro iudith uniuersa uasa bellica holofernis que dedit illi populus. & conopeum quod ipsa sustulerat dedit in consecrationem domino. Erat autem populus iocundus secundum faciem sanctorum. et per tres menses gaudium huius uictorie celebratum est cum iudith. Post dies autem illos unusquisque rediit in suam. et iudith magnificata est in betulia. et preclarior erat uniuersae terre israel. Erat etiam uirtuti castita-

tis adiuncta. ita ut non cognosceret uirum omnibus diebus uite sue. ex quo defunctus est manasses uir eius. Erat autem festis diebus. procedens cum gloria magna. Mansit autem in domo uiri sui annos centum quinquaginta. et dimisit abra suam liberam. Et defuncta est ac sepulta cum uiro suo in betulia. luxitque illam omnis populus diebus septem. In omni autem spacio uite sue non fuit quod perturbaret israel. et post mortem eius annis multis. Dies autem uictorie huius festiuitatis ab hebreis in numero dierum sanctorum accipitur. et colitur a iudeis ex illo tempore usque in presentem diem.

Explicit liber iudith. Incipit
prologus sancti Hieronimi
presbiteri in librum Hester.
**IBERVCO
HESTER**

uaris translatoribus constat esse uiciatum. quem ego de archiuis hebreorum reuelans. uerbum ex uerbo expressius transuli. Quem librum editio uulgata laqueosis hinc inde uerborum funibus trahit. addens ea que ex tempore dici poterant et audiri. sicut solitum est scolariis disciplinis. sumpto themate excogitare quibus uerbis uti potuit qui iniuriam passus est. uel ille qui iniuriam fecit. Vos autem o paula et custochium. quoniam et bibliothecas hebreorum studiistis intrare. & interpretum certamina combastis. tenentes hester hebraicum librum. per singula uerba nostram translationem aspiciete. ut possitis agnoscere me nichil etiam augmentasse addendo. sed fidei testimonio simpliciter sicut in hebreo habet. historia hebraicam latine lingue tradidisse. Nec affectam laudes hominum. nec uituperationes expauescimus. Deo enim placere curantes. mi-

nas hominum penitus non timemus.
qm̄ d̄s dissipat ossa eorū q̄ hominibus
placere desiderant. & scdm̄ aplm̄ q̄
huiusmodi sunt. serui xpi eē n̄ possunt. Rur-
sum in libro bester alfabeticum ex minio usq;
ad tetram litteram fecimus diuersis in lo-
cis. uolentes scilicet septuaginta interpre-
tum ordinē p̄hec insinuare studioso lecto-
ri. Hos enim iuxta morē hebreum. ordi-
nem p̄sequi etiam in septuaginta editio-
ne malimus. *Explicit prologus.*

R. DI. Incipit liber bester.
E. B. ASSVER. I.

qui regnauit ab india usq; ethi-
opiam. sup̄ centum uiginti sep-
tem puincias. quando sedit in
solio regni sui. susa ciuitas reg-
ni eius exordium fuit. Tercio
ḡ anno impij sui. fecit grande
conuiuū cunctis principib; et
pueris suis fortissimis. psarum
et medorum inditis. & p̄fectis
puinciarum coram se. ut ostenderet di-
uitias gl̄e regni sui. ac magnitudinē atq;
iactantiam potentie sue multo tempore.
centum uidelicet et octoginta diebus.
Cumq; impleantur dies conuiuij. muta-
uit omne pplm̄ qui inuentus ē susis
a maximo usq; ad minimū. & septem die-
bus iussit conuiuium p̄parari in uestibu-
lo horti et nemoris. quod regio culta et
manu conficta erat. Et pendebant ex
om̄i parte tenthoria aerq; coloris & carpa-
simi & iacintini. sustentata sumib; bissi-
mis atq; purpureis. qui eburneis circulis
insecti erant. et columnis marmoreis
fulgebantur. Lectuli quoq; aurei et argē-
tei. sup̄ pauimentū sinaragdino et pario
stratum lapide dispositi erant. quod mi-
ra uarietate pictura decorabat. Bibebāt

autē qui inuitati erant aureis poculis. et
alijs atq; alijs uasis cibum ferebant. Vinum
quoq; ut magnificentia regia dignum erat
abundans et p̄cipuum ponebat. nec erat
qui nolentes cogeret ad bibendū. sed sic
rex statuerat preponens mensis singlos
de principib; suis. ut sumeret unusquisq;
quod uellet. Vasthi quoq; regina fecit cō-
uiuium feminarū in palatio. ubi rex as-
suerus manere cōsueuerat. Itaq; die septi-
mo cum rex eēt hylarior & post nimiam
portionē incaleuisset mero. precepit mau-
man & bazatha & arbona & bagatha &
abgatha et zarath & charcas septem
eunuchis. qui in conspectu eius ministra-
bant. ut introducerent reginam uasthi
coram rege. posito sup̄ caput eius diadema.
& ostenderet cunctis populis et p̄ncipib;
ulius pulchritudinē. Erat enim pulchra
ualde. Que reuult. & ad regis impiū qd̄
p̄ eunuchos mandauerat uenire contemp-
sit. Unde irat⁹ rex et nimio furore succensus.
interrogauit sapientes qui ex more regio
semp̄ ei aderant. et illorum faciebat cuncta
consilio. scientiū leges ac iura maiorum.
erant autē primi et proximi charsenā &
sethar et admatha & tharsis & mares et
marsana et mamucha. septem duces psa-
rum atq; medorū. qui uidebant faciem
regis et primi post eum residere soliti e-
rant. cui sententię uasthi regina subiace-
ret. que assueri regis impiū qd̄ p̄ eunu-
chos mandauerat facere noluisse. Respō-
ditq; mamuchan audiente rege atq; princi-
pib;. Non solum regē lesit regina uasthi.
sed et om̄s principes et populos qui sunt
in cunctis puincijs regis assueri. Egre-
ditur enim sermo regine ad om̄s mulieres.
ut contempnant uiros suos. et dicant.
rex assuerus iussit ut regina uasthi m̄cia

abigabel fratris mardochei quā sibi adopta
uerat in filiam intrare deberet ad regem.
Quis n̄ quesiuit muliebrem cultū sed quicūq;
uoluit egeus eunuchus custos uirginū hec
ei ad ornatū dedit. Erat enim formosa ual
de & incredibili pulchritudine omnium ocu
lis gratiosa & amabilis uidebat. Ducta ē
itaq; ad cubiculū regis assueri mense deci
mo qui uocatur tebeth. septimo anno reg
ni eius & amauit eam rex plus quā om̄s
mulieres. Habuitq; grām et misericordiam co
ram eo sup̄ omnes mulieres & posuit di
adema regni in capite eius fecitq; eam reg
nare in loco uasthi. **E**uissit conuiuium
pparari p magnificum cunctis principi
bus et seruis suis p conuictione et nup
tius hester & dedit requiem uniuersis p
uinijs ac dona largitus ē iuxta magni
ficentiā pncipalem. **C**umq; et secundo
quererentur uirgines & congregarentur
mardocheus manebat ad regis ianuam nec
dumq; pdiderat hester patriam et poplū
suū iuxta mandatū eius. Quicquid enim
ille p̄cipiebat obseruabat hester & ita
cuncta faciebat ut eo tempore solita erat
quo eam paruulā nutrebat. **E**o ḡ tēpore
quo mardocheus ad regis ianuam morabāt
irati sunt bagathan et thares duo eunuchi
regis qui ianitores erant & in pmo palatij
lumine p̄sidebant uolueruntq; insurgere
in regē & occidere eum. **Q**uod mardocheū
n̄ latuit statimq; nuntiavit reginē hester
& illa regi et nomine mardochei qui ad
se rem detulerat. **Q**uesitum ē et inuentū
& appens⁹ uterq; eorū in patibulo manda
tumq; hystorijs & annalib; traditum corā
rege. **P**osthēc rex assuerus exaltauit aman
filium amadathi qui erat de stirpe agag
& posuit solū et sup̄ omnes principes q̄s
habebat cunctiq; serui regis qui in forib⁹

palatij uersabantur flectebant genu et ad o
rabant aman. **S**ic enim eis p̄ceperat impera
tor solus mardocheus n̄ flectebat genu neq;
adorabat eum. **C**ui dixerunt regis pueri qui
ad fores palatij p̄sidebant. **E**ur p̄ter ceteros
n̄ obseruas mandata regis. **C**umq; hoc cre
brius dicerent et ille nollet audire nunci
auerunt aman scire cupientes utrum p
seueraret ī sententia. **D**ixerat enim eis se
ēē uideum. **Q**uod cum audisset aman
& expimento p̄basset quod mardocheus
non sibi flecteret genu nec se adoraret. ira
tus ē ualde & p nichilo dixit in unū mar
docheum mittere manus suas audierat
enim quod cēt gentis iudee magisq; uoluit
omne uideorū qui erant in regno assueri
pdere nationē. **M**ense pmo cui⁹ uocabulū
ē nisan. anno duodecimo regni assueri
missa ē fors in urnā quē hebraice dicūt pbur
coram aman. quo die et quo mense gens
uideorū deberet interfici et exiuit mensis
duodecim⁹ qui uocatur adar. **D**ixitq; aman
regi assuero. **S**it populus p omnes puinci
as regni tui disp̄sus & a se mutuo separa
tus. nouis utrisq; legibus et cerimonijs insu
per et regis scita contempnens & optime
nostri quod n̄ expediat regno tuo ut inso
lescat p licentiam. **S**i t̄ placet decerne ut
peat et decem milia talentorū appendā
archarijs gazę tuz. **T**ulit ḡ ^oanulū quo
utrebatur de manu sua & dedit eum aman
filio amadathi de p̄genie agag hosti uide
orum. **D**ixitq; ad eum. **A**rgentum qđ polli
ceris tuū sit de populo age quod t̄ placet.
Vocatiq; sunt scribe regis mense primo
nisan. terciadecima die eiusdē mensis
& scriptū ē ut uisserat aman ad omnes
sacriapas regis & iudices puinciarum diu
sarumq; gentiū ut queq; gens legere po
terat et audire p uarietate linguarum.

ex nomine assueri regis. et littere signate ipsius anulo missæ sunt p̄cursores regis ad uniuersas puincias. ut occideret atq; dele-
rent om̄s iudeos a puero usq; ad senem. par-
uulos ac mulieres uno die. hoc ē tercio de-
cimo mensis duodecimi qui uocatur adar.
et bona eorum diriperent. Summa autem
epistolarum hec fuit. ut omnes puincie
scirent et pararent se ad p̄dictam diem.
Festinant cursores qui missi erant. exple-
re regis impium. statimq; in susis pepen-
dit edictum. rege et aman celebrante con-
uiuui. et cunctis iudeis qui in urbe erant
fletib⁹. Que cum audisset mardocheus
scidit uestimenta sua. et indutus ē sacco
spargens cinerē capiti. et in platea me-
die ciuitatis uoce magna clamabat osten-
dens amaritudinē animi sui. et hoc heuila-
tu usq; ad fores palatii gradiens. n̄ enim
erat licitum indutū sacco aulam regis
intrare. In omnib; quoq; puincijs oppidē
ac locis ad quē crudele regis dogma pue-
nerat. planctus ingens erat apud iudeos.
^{celebrantes} ieiunū. ululatus. et fletus. sacco et cinere
multis p̄strato uentrib⁹. Ingressi sunt
autē puelle hester. et eunuchi. nunciaue-
runtq; ei. Quod audiens consternata ē.
et misit uestē ut ablato sacco indueret
eam. quā accipere noluit. Accitoq; athac
eunuchō quē rex ministrū ei dederat. p̄-
cepit ut iret ad mardocheum. et disceret ab
eo cur hoc faceret. Egressusq; athac iuit
ad mardocheū stantem in platea ciuitatis
ante ostium palatii. qui indicauit ei om-
nia que acciderant. quom̄ aman p̄mis-
set ut in thesauros regis p̄uideorū nece in-
ferret argentū. Exemplarq; edicti quod
pendebat in susis dedit ei. ut regine osten-
deret. et moneret eam ut intraret ad regē.
et deprecaretur eum p̄ populo suo. Reuersus

athac nunciauit hester omnia que mar-
docheus dixerat. Que respondit ei. et ius-
sit ut diceret mardocheo. Omnes serui
regis et cuncte que sub ditione ei sunt no-
runt puincie. quod siue uir siue mulier
n̄ uocatus intret atrium regis intrauertit
absq; ulla cunctatione statim interficiatur.
nisi forte rex auream uirgam ad eū tetenderit
p̄ signo clementie. atq; ita possit uiuere.
Ego g̃ quom̄ ad regem intrare poterō. que
triginta iam dieb⁹ non sum uocata ad eum.
Quod cum audisset mardoche⁹. rursum
mandauit hester dicens. Neputes quod
animā tuam tantū liberes quia in domo
regis es. p̄ cunctis iudeis. Si enim nunc
silueris p̄ aliam occasionē liberabuntur
iudei. et tu et dom⁹ patris tui p̄bitas. et
quis nouit utrum idcirco ad regnū uene-
ris. ut in tali tempore parares. Rursū
q; hester hec mardocheo uerba mandauit.
Vade et congrega om̄s iudeos quos in susis
reppereris et orate p̄ me. non comedatis
nec bibatis trib⁹ dieb; ac noctib;. et ego cū
ancillul⁹ meis similiter ieiunabo. et tunc
ingrediar ad regem contra legem faciens
N̄ uocata. tradensq; me morti et piculo.
Iuit itaq; mardocheus. et fecit omnia q̃
ei hester preceperat. Die autē tercio induta
est hester regalibus uestimentis. et stetit
in atrio domus regie qd erat int̄r con-
tra basilicam regis. At ille sedebat super
solū suum in consistorio palatii. contra
ostium dom⁹. Cumq; uidisset hester reginā
stantem placuit oculis eius. et extendit
contra eam uirgā aureā quā tenebat
manu. Que accedens osculata ē summi-
tatē uirge eius. Dixitq; ad eam rex. Quid
uis hester regina. que est petitio tua.
Etiam si dimidiā partē regni mei pete-
ris. dabitur tibi. At illa respondit.

Si regi placet. obsecro ut uenias ad me hodie et aman tecum ad conuiuium quod parauimus. Statimque rex: uocate inquit aman cito. ut hester obediat uoluntati. Venerunt itaque rex & aman ad conuiuium quod eis regina parauerat. Dixitque ei rex postquam uinum biberat habundanter: Quid petis ut detur tibi. & pro qua re postulas. Etiam si dimidia parte regni mei pecieris. impetrabis. Cui respondit hester: Peticio mea et preces istae sunt. Si inueni gratiam in conspectu regis. & si regi placet ut det michi quod postulo. & meam impleat petitionem. ueniat rex et aman ad conuiuium quod parauimus eis. & cras regi aperiam uoluntatem meam. Egredius est itaque illo die aman letus et alacer. Cumque uidisset mardocheum sedentem ante fores palatii. & non solum non assurrexisset sibi. sed nec motum quidem de loco sessionis suae indignatus est ualde. & dissimulata ira reuersus in domum suam. conuocauit ad se amicos & zares uxorem suam. & exposuit illis magnitudinem diuiciarum suarum filiorumque turbam. & quantam cum gloria super omnes principes & seruos suos rex eleuasset. & post hoc ait. Regina quoque hester nullum alium uocauit cum rege ad conuiuium preter me. apud quam etiam cras cum rege pransurus sum. Cum haec omnia habeam. nichil me habere puto. quam diu uidero mardocheum iudeum sedentem ante fores regias. Responderuntque ei zares uxor eius & ceteri amici. Sube parari excelsam trabem habentem altitudinis quinquaginta cubitos. & die mane regi ut appendat super eam mardocheus. & sic ibis cum rege letus ad conuiuium. Placuit ei consilium. & iussit excelsam parari crucem. Eodem illam rex dixit in somno. iussitque sibi afferri historias et annales priorum temporum. Quicum illo praesente legerent. uentum

est ad eum locum ubi scriptum erat. quomodo nuntiasset mardocheus insidias bagathan & thares eunuchorum regem assuerum iugulare cupientium. Quod cum audisset rex ait. Quid pro hac fide honoris ac premij mardocheus consequutus est. Dixeruntque ei serui illi ac ministri. Nichil omnino mercedis accepit. Statimque rex. quis est inquit in atrio. Aman quippe inter atrium domus regis intrauerat. ut suggereret regi & iuberet mardocheum affigi patibulo quod ei fuerat praeparatum. Respondit pueri. Aman stat in atrio. Dixitque rex. Ingrediat. Cumque esset ingressus. ait illi. Quid debet fieri uiro quem rex honorare desiderat. Cogitans aman in corde suo. & reputans quod nullum alium rex nisi se uellet honorare. respondit. Homo quem rex honorare cupit. debet indui uestibus regis & imponi super equum qui de sella regis est ac accipe regium diadema super caput suum. & prius de regis principibus ac tyrannus teneat equum eius. & per plateam ciuitatis incedens clamet & dicat. Sic honorabitur quemcumque rex uoluerit honorare. Dixitque ei rex. Festina. & sumpta stola & equo fac ut locutus es mardocheo iudeo qui sedet ante fores palatii. caue ne quicquam de his que locutus es praetermittas. Tulit itaque aman stolam & equum. induitumque mardocheum in plateam ciuitatis & impositum equo praecedebat atque clamabat. Hoc honore condignus est quemcumque rex uoluerit honorare. Reuersus est mardocheus ad ianuam palatii. & aman festinauit ire in domum suam lugens & opto capite. narrauitque zares uxori suae & amicis omnia que euenerant sibi. Cui respondebant sapientes quos habebat in consilio. & uxor eius. Si de semine iudeorum est mardocheus ante quem cadere ceperis.

sti. non poteris ei resistere. sed cades in conspectu eius. Adhuc illis loquentibus uenerunt eunuchi regis. & cito eum ad conuiuium quod regina parauerat pergere compulerunt. Intravit itaque rex et aman. ut biberent cum regina. Dixitque ei rex etiam in secundo die postquam uino inebriatus. Que est petitio tua hester ut detur tibi. & quiduis fieri. Etiam si dimidia regni mei partem petieris. impetrabis. Ad quem illa respondit. Si inueni gratiam in oculis tuis o rex & si tibi placet. dona mihi animam meam per quam rogo. & populum meum per quo obsecro. Traditi enim sumus ego et populus meus. ut conteramur. iugulemur & premamus. Atque utinam in seruos & famulas uenderemur. essetque tolerabile malum. & gemens tacere. nunc autem hostis noster est. cuius crudelitas redundat in regem. Respondensque rex assuerus ait. Quis est iste & cuius potentie. ut hec audeat facere. Dixit hester. Hostis & inimicus noster pessimus iste est aman. Quod ille audiens illico obstipuit. uultum regis acre regine ferre non sustinens. Rex autem surrexit uas & de loco conuiuii intrauit in hortum arboribus constitum. Aman quoque surrexit ut rogaret hester reginam per animam suam. intellexit enim a rege sibi paratum malum. Qui cum reuersus esset de horto nemoribus confecto & intrasset conuiuii locum. repperit aman super lectulum corruisse in quo iacebat hester ait. Sciam reginam uultu opprimere me presentem in domo mea. Hec dum uerbum de ore regis exierat. & statim operuerunt faciem eius. Dixitque arborea unus de eunuchis qui stabant in ministerio regis. En lignum quod parauerat mardocheo qui loquitur est per rege statim in domo aman. habens quinquaginta cubitos altitudinis. Cui dixit rex. Appendite eum in eo.

Suspensus est itaque aman in patibulo quod parauerat mardocheo. & regis ira requieuit. Die illo dedit rex assuerus hester regine domum aman aduersarij iudeorum. & mardocheus ingressus est ante faciem regis. confessus est enim ei hester quod esset patruus eius. Tuncque rex anulum quem ab aman recipi iusserat. & tradidit mardocheo. Hester autem constituit mardocheum super domum suam. Nec his contenta. perdidit ad pedes regis fletumque. & locuta ad eum. orauit ut maliciam aman agagite. & machinationes eius pessimas quas excogitauerat contra iudeos. iuberet irritas fieri. At ille ex more sceptrum aureum prehendit manu quo signum clementie monstrabat. illaque consurgens stetit ante eum & ait. Si placet regi & inueni gratiam coram oculis eius. & deprecatio mea non ei uideatur esse contraria. obsecro ut nouis epistolis ueteres aman litteras insidiatoris & hostis iudeorum. quibus eos in cunctis regis prouincijs preceperat. corrigantur. Quoniam enim potero sustinere necesse & interfecioneam populi mei. Responditque rex assuerus hester regine & mardocheo iudeo. Domum aman concessi hester. & per sum iussi affigi cruci. quia ausus est manum in iudeos mittere. Scribite ergo iudeis sicut uobis placet ex regis nomine. signantes litteras anulo meo. Hec enim consuetudo erat. ut epistolis que ex regis nomine mittebantur & illi anulo signate erant. nemo auderet contradicere. Accitisque scribis & librarijs regis. erat autem tempus tercij mensis qui appellatur siban. uicesima & tertia illius die. scripte sunt epistolae ut mardocheus uoluerat. ad iudeos & ad principes. procuratoresque & iudices. qui centum uiginti septem prouincijs abundia usque ethyopiam predebant. prouinciarum atque

puincia populo & populo iuxta linguas
& litteras suas & iudeis ut legere poterant
& audire. Ipseque epistole que ex regis nomine
mittebant anulo illi obsignate sunt &
misit puerdarios. qui per omnes puincias
discurrentes ueteres litteras nouis nuncijs
puenirent. Quibus imperauit rex ut conue
nirent iudeos per singulas ciuitates & in u
num peraperent congregari ut starent per
animabus suis: & omnes inimicos suos cum
conjugibus & liberis ac uniuersis domibus
interficere atque delerent. Et constituta est
per omnes puincias una uitioris dies: id est
tertiadecima mensis duodecimi adar. Sum
maque epistole fuit: ut in omnibus terris ac
populis qui regis assueri impio subiacebant
notum fieret. paratos esse iudeos ad capien
dam uindictam de hostibus suis. Egredi
sunt ueredarij celeres nuncios perferentes.
& edictum regis peperdit in susis. Mar
docheus autem de palacio et de conspectu
regis egrediens fulgebat uestibus regis
iacintinis uidelicet & aerinis. coronam
auream portant capite & amictus pallio
serico atque purpureo. omnisque ciuitas ex
ultauit atque letata est. Iudeis autem noua
lux oriri uisa est. gaudium honor et tripu
dium apud omnes populos urbes atque puin
cias. quocumque regis iussa ueniebant mi
ra exultatio. epule atque conuiuia. & festus
dies: intantum ut plures alterius gentis
& secte eorum religioni & ceremonijs iunge
rentur. Grandis cum cunctos iudaici
nominis terror inuaserat. Igitur duode
cimi mensis quem adar uocari ante iam
diximus. terciadecima die quando cun
ctis iudeis interfectio parabat. & hostes eorum
insidiabant sanguini. uersa uice superiores
iudei esse cepunt & se de aduersarijs uindica
re. Congregatique sunt per singulas ciuita

tes oppida & loca ut extenderent manum
contra inimicos & persecutores suos. nullus
ausus est resistere: eo quod omnes populos mag
nitudinis eorum formido penetraret. Nam
& puinciarum iudices. duces & percuratores.
omnisque dignitas que singulis locis & opi
bus preerat excollebant iudeos: timore
mardochei. quem principem esse palatii &
plurimum posse cognouerunt. fama quoque no
minis eius crescebat cotidie. & per cunctorum
ora uoluitabat. Itaque percusserunt iudei ini
micos suos plaga magna. & occiderunt
eos reddentes eis quod paruauerant facere
sibi: intantum ut etiam in susis quingen
tos uiros interficerent. extra decem filios aman
agagite hostis iudeorum. quorum ista sunt
nomina. Pharsandatha. & delphon. & capha
ta. & phoratha. & adalia. & aridatha. & epher
metha. & arisai. & aridai. & uarazatha. Quis
cum occidisset predas de substantijs eorum
agere noluerunt. Statimque numerus eorum
qui occisi erant in susis ad regem relatus est.
Qui dixit regine. In urbe susis interficere iudei
quingentos uiros: & alios decem filios aman.
quantam putas eos exercere eadem in uniu
ersis puincijs? Quid ultra postulas? & quid
uis ut fieri iubeam? Cui illa respondit. Si
regi placet. decur potestas iudeis. ut sicut
hodie fecerunt in susis sic & citas faciant.
& decem filij aman in patibulis suspendant.
Precepitque rex ut ita fieret. Statimque in su
sis peperdit edictum. & decem filij aman sus
pensi sunt. Congregatis iudeis quartadeci
ma die mensis adar interfecti sunt in susis
trecenti uiri: nec eorum ab illis direpta sub
stantia est. Sed et per omnes puincias que
ditioni regis subiacebant per animabus
suis sterere iudei interfectis hostibus ac per
secutoribus suis. intantum ut septuaginta
quingque milia occisorum impleant: & nullus de

substantiis eorum quicquā contingeret. Dies autē tricesimus mensis adar: unus apud omnes interfectionis fuit. & quarto decimo die cedere desierunt; quē constituerunt eē sollemnē: ut in eo omni deinceps tempore uacarent epulis gaudio atq; conuiuio. At hi qui in urbe suis cede exercebant: tricesimo & quattodecimo eīdem mensis die incede uersati sunt. quattodecimo autē die pcutere desierunt: & idcirco eundē diem constituere sollemnē epularū atq; leticie. **H**i uero iudei qui in oppidis nō muratis ac uillis morabantur: quattodecimū diem mensis adar conuiuio & gaudij decreuerunt: ita ut exultet in eo & mittant sibi mutuo partes epularum & ciborū. Scripsit itaq; mardocheus omnia hec & litteris comprehensa misit ad iudeos qui in omnib⁹ regis puincijs morabant. tam in uicino positos quam pcul. ut quattodecimā & quattodecimam diē mensis adar pfectis susciperent & reuertere semp anno sollemni honore celebrarent. quia in ipsis dieb⁹ se ulti sunt iudei de inimicis suis. & luctus atq; tristitia in hilaritatē gaudiumq; conuerse sint: essentq; iste dies epularū atq; leticie: & mitterent sibi inuicē ciborū partes. & paupibus munuscula largirent. Susceperuntq; iudei in sollemnē ritū cuncta que eo tempore facere ceperant: & que mardocheus litteris facienda mandauerat. **A**ma enim filius amadathi stupis agag hostis & aduersari⁹ iudeorū cogitauit cōtē eos malū ut occideret eos atq; deleteret. & misit phur qd nra lingua ueritatē in sorte: & postea ingressa ē hester ad regē. obsecrans ut conatus ei⁹ litteris regis irriti fierent. & malum quod contra iudeos cogitauerat reuertere⁹ in caput ei⁹.

Deniq; & ipsum & filios eius affixerunt cruci: atq; ex illo tempore dies isti appellati sunt phurim idest sortiu. eo quod phur idest fors in urnā missa fuerit. & cuncta que gesta sunt epistole idest libri hui⁹ uolumine continent. queq; sustinuerint & que deinceps immutata sint suscipere iudei sup se & semen suū. & sup cunctos qui religioni eorū uoluerint copulari. & nulli liceat duos hos dies absq; sollemnitate transigere quos scriptura testatur: & cetera expectant tempora annis sibi iugiter succedentib⁹. Isti sunt dies q̄s nulla unquā delebit obliuio. & p singulas generationes cuncte in toto orbe puincie celebrabunt. nec ē ulla ciuitas inquadie phurim idest sortiu nō obseruent a iudeis. & ab eorum pgenie que his cerimonij obli-gata ē. Scripseruntq; regina hester filia abigabel & mardocheus iudeus. etiā secundā epistolā ut omni studio dies sollemni sanctificat⁹ i posterū. & miserunt ad omnes iudeos qui in centū uiginti septē regis affueri puincis uersabantur: ut haberent pacē & susciperent ueritatē obseruantes diē sortium & suo tempore eū gaudio celebrarent sicut constituerant mardocheus & hester: & illi obseruanda susceperant a se & a semine suo. ieiunia atq; clamores & sortiu dies. & omnia que libri hui⁹ qui uocat⁹ hester hystoria continetur. **R**ex uero assuerus omnē terram & cunctas maris insulas fecit tributarias: cui⁹ fortitudo & imperiū & dignitas atq; sublimitas qua exaltauit mardocheum. scripta sunt in libris in dorū atq; psalmū. & quom̄ mardocheus iudaici generis. sed⁹ a rege assuero fuerit. & magnus apud iudeos. & acceptabilis plebi fr̄m suorū: querens bona poplō suo

& loquens ea que ad pacem sui seminis pertineant. Que habentur in hebreo plena fide expressi. Hec autē que sequuntur scripta reperi in editione uulgata. que grecorū lingua & litteris continentur. & interim post finē libri hoc capitulū ferebat. quod iuxta consuetudinē mram obelo id est uerū pnota uimus. Dixitq; mardocheus. Ad deo facta sunt ista. **R**ecordatus sum somnii quod uiderā. hec eadem significantis. nec corū quicquā irritum fuit. Paruus fons qui creuit in fluuiū & in lucē solemq; conuersus ē & in aquas plurimas redundauit. hester ē quā rex accepit uxore & uoluit eē reginā. Duo autē dracones. ego sum & aman. Gentēs que conuenerant. hi sunt qui delere nomen conati sunt iudeorū. Gens autē mea isrl' ē. que clamauit ad dñm & saluum fecit dñs pplm suū. liberauitq; nos de omnib; malis. & fecit signa magna atq; portenta int' gentes. & duas sortes eē pcepit. unā populi dī & alterā cunctarū gentiū. Venitq; utraq; fors in statutu ex illo iam tempore corā dō. uniuersis gentib;. Et recordatus ē dñs populi sui ac misericors hereditatis sue. & obseruabuntur dies isti in mense adar. quartadecima & quintadecima die eiusdē mensis. cū omni studio & gaudio in unū cetū populi congregati. in cunctas deinceps generationes populi isrl'. Anno quarto regnantib; ptholomeo & cleopatra. attulerunt dositheus qui se sacerdotē & leuitici generis ferebat & ptholomeus filiū ei' hanc epistolam pburū. quā dixerunt int'ptatū eē lufimachū ptholomei filiū in iherusalē. Hoc quoq; pncipiū erat in editione uulgata. quod nec in hebreo nec apud ullū fertur int'ptatū. Anno scđo regnante artaxerse maximo. pma die mensis

nisan. uidit somniū mardocheus fili' iabiri. filij semei. filij cis. de tribu beniamin. homo iudeus qui habitabat in urbe susis. uir magnus & inter pmos aule regie. Erat autē de eo numero captiuorū quos transtulerat nabuchodonosor rex babilonis de iherl'm cum icchonā rege iudee. & hoc ei' somniū fuit. Apparuerunt uoces & tumultus & tonitrua & tremor & conturbatio sup tēram. & ecce duo dracones magni paratiq; contra se in plū. Ad quorū clamorē cuncte concitate sunt nationes. ut pugnarent contra gentē iustorum. fuitq; dies illa tenebrarū & discriminis tribulationis & angustie. & ingens formido sup terrā. Conturbataq; ē gens iustorum timentū mala sua. & pparata ad mortē. Clamaueruntq; ad dñm. & illis uociferantib;. fons paruus creuit in fluuiū maximū. & in aquas plurimas redundauit. lux & sol ortus ē. & humiles exaltati sunt & deuorauerunt melitos. Qd cū uidisset mardocheus & surrexisset de stratu cogitabat quid dñs facere uellet. & fixū habebat in animo scire cupiens quid significaret somniū. Morabat autē eo tempore in aula regis cum bagatha & thara eunuchis regis qui ianitores erant palatij. Cumq; intellexisset cogitationes eorū & curas diligenti' puidisset. didicit quod conarent in regem artaxersem manus mittere. & nuntiavit sup eo regi. Qd de utroq; habita questione. confessos du ei uisit ad mortē. Rex autē qđ gestum erat scripsit in commentarijs. S; et mardocheus rei memoriā litteris tradidit. Precepitq; ei rex ut in aula palatij moraretur. datis ei p delatione muneribus. Aman u' fili' amadathi bugēus erat gloriosissim' coram rege. & uoluit nocere

mardocheo et populo eius: p duob' regis eu
nuchis qui fuerant interfecti. **H**uc usq;
pemit. Que sequuntur in coloco posita
erant ubi scriptum ē in uolumine. & diripu
erunt bona uel substantias eor'. que in
sola uulgata editione repperimus. **E**pist
ole autē hoc exemplar fuit. Rex maxim'
artaxerxis. ab india usq; ethyopiā centū
uiginti septē puinciarum principibus
& ducib; qui eius impio subiecti sunt sa
lutē dicit. Cum plurimis gentibus im
perare & uniuersum orbem mee ditioni
subiugassent. uolui nequaquā abuti po
tentie magnitudine. sed clementia et le
nitate gubernare subiectos. ut absq; ul
lo terrore uitam silentio tñsigerentes. op
tata cunctis mortalib' pacē fruerent. Que
rentē autē me a consiliarijs meis quomo
do hoc posset impleri. unusqui sapientia
& fide ceteros precebat. & erat post re
gem secundo aman nomine. indicauit
m in toto orbe tñarum populū cē disper
sum qui nouis utret legib'. & contra
omniū gentiū faciens consuetudinē re
gum uisā contempneret. & uniuersarū
concordiā nationū sua dissensione uola
ret. Quod cum didicissemus. uidentes
unā gentē rebellem aduersum omne ho
minum genus pueris uti legibus no
strisq; iussionib' contraire. & turbare
subiectarū nobis puinciarū pacē atq;
concordiā. iussimus ut qscumq; aman
qui omnib; puincijs ppositus ē & sed's
a rege & quē patris loco colunt monstra
uerit. cum coniugib; ac liberis delean
tur ab inimicis suis. nullusq; eor' mise
reatur. quartadecima die duodecimi men
sis adar annu p'sentis. ut nefariū homines
uno die ad inferos descendentes reddant
impiontō pacē quā turbauerant. **H**uc

usq; exemplar epistole. Que secunt' post
eum locū scripta repperi ubi legit'. p gens
q; mardocheus fecit omnia que ei mandaue
rat hester. nec tam habent in hebraico. &
apud nullū penit' ferunt interpretū. Mar
docheus autē deprecatus ē dñm. memor om
niū opum ei' & dixit. Dñe dñe rex omp'e.
inditione enim tua cuncta sunt posita. &
n̄ est qui possit tūc resistere uoluntati.
Si decreueris saluare isrl'. continuo libera
bimur. **T**u fecisti celū & terram. & quicquid
celi ambitu continet. Dñs omniū es.
nec est qui resistat maiestati tue. Cuncta
nosti. & scis quia n̄ p supbia & contumelia
& aliqua gl'e cupiditate fecerim hoc ut n̄
adorauerim aman supbissimū. libenter
enim p salutē isrl' etiam uestigia pedum
ei' de osculari paratus ēm. si timui ne ho
norē dī mei transferre ad hominē. & ne
quēquā adorare excepto deo meo. **E**nē
dñe rex d's abraham miserece populi tui.
quia uolunt nos inimici p'dere. et heredi
tatē tuā delere. **N**e despicias partē tuam.
quā redemisti de egipto. **G**raudi deprecā
tionē meā. & propici' esto forti & humilio
tuo. & conuerte luctū nr̄m in gaudiū. ut ui
uentes laudemus nomen tuū dñe. & non
claudas ora te canentiū. **O**mnis quoq; is
rael parimente & obsecratione clamauit
ad deum. eo quod eis certa mors īpēderet.
Hester quoq; regina confugit ad dñm.
pauent' pauentis p'clm quod imminēbat.
Cumq; deposuisset uestes regias fleatibus
& luctu apta indumenta suscepit. & p
ungentis uarijs cinere & stercore imple
uit caput. & corp' suum humiliavit ie
iunijs. **O**mniaq; loca in quib' letari ante
consueuerat. crimiū laceratione comple
uit. & deprecabatur dñm dñm isrl' dicens.
Dñe mi qui rex nr̄ es solus. adiuua me

solitariam et cuius preter te nullis auxi-
liator est alius. Periclini mei in manibus meis
est. Audiu a patre meo quod tu domine tuis
sister israel de cunctis gentibus et patres nostros
ex omnibus retro maioribus suis ut posside-
res hereditatem sempiternam fecisti; eis
sicut locutus es. Peccauimus in conspec-
tu tuo et idcirco tradidisti nos in manus
inimicorum nostrorum; columus enim deos eorum.
Iustus es domine. Et nunc non eis sufficit quod
durissima nos opprimunt seruitute. sed
robur manuum suarum idolorum potentie
deputantes. uolunt tua mutare promissa.
et delect hereditatem tuam. et claudere ora
templi et altaris tui. ut aperiant ora gen-
tium. et laudent idolorum fortitudinem. et per-
dicent carnalem regem in sempiternum.
Ne tradas domine sceptrum tuum his qui non sus-
tineant ad ruinam nostram. sed conuertere
consilium eorum super eos. et cum qui in nos
cepit seuire discede. **Memento domine** et
ostende te nobis in tempore tribulatio-
nis nostre. et in da fiduciam rex deorum. et uni-
uersę domine potestatis. tribue sermonem co-
positum more meo in conspectu leonis.
et transse cor illi in odium hostis nostri. ut
et ipse peat et ceteri qui ei consentiunt.
Ilos autem libera manu tua. et adiuua me
nulli alium habentem auxilium non te domine. Habes
omnium scientiam. et nosti quia oderim glo-
riam uniuersorum. et decester cubile incircum-
sor. et omnis alienigenę. Tu scis necessi-
tatem meam quod abhominer signum superbie
et glorie meę. quod est super caput meum in diebus
ostentationis meę. et decester illud quasi
panem menstruatę et non portę in diebus
silentij mei. et quod non comederim in ma-
sa aman nec in placuerit conuiuij regis.
et non biberim unum libaminum. et nunquam

letata sit ancilla tua ex quo huc translata
sum. usque in presentem diem nisi in te domine deus
abraham. **Deus** fortis super omnes. exaudi uo-
cem eorum qui nullam spem aliam habent. et
libera nos de manu uniuersorum. et erue me a
timore meo. **Hec** quoque addita repperi in
editione uulgata. Et mandauit ei haud
dubium quin bether mardocheus. ut ingre-
deretur ad regem. et rogaret pro populo suo.
et pro patria sua. **Memor** inquit dierum
humilitatis tue. quoniam nutrita sis in ma-
nu mea. quia aman sedis a rege locutus
est contra nos in morte. et tu inuoca dominum
et loquere regi pro nobis et libera nos de mor-
te. **Non** et ista que sublata sunt. Die
autem interio deposuit uestimentum ornatum
suum. et circumdata est gloria sua. Cumque regio
fulgeret habitu. et inuocasset omnium rectorem
et saluatorem dominum. assumpsit duas famulas.
et super unam quidem innitebatur. quam per delicias
et nimia clementie corporem suum ferre non
sustinens. altera autem famularum sequebatur
dominam. defluentia in humum indumenta
sustentans. Ipsa autem roseo uultu colore
perfusa. et gratul ac nitentibus oculis tristite ce-
labat animum. et nimio timore contractum.
Ingressa ergo cuncta pordine ostia. stetit
contra regem. ubi ille residebat super soli-
um regni sui indutus uestibus regis. auro
que fulgens et preciosis lapidibus. eratque ter-
ribilis aspectu. Cumque cleuasset faciem et ar-
dentibus oculis furorem pectoris indicasset.
regina corruit. et in pallorem colore muta-
to. lassum super ancillulam reclinauit caput.
Conueratque deus spiritum regis in mansuetudi-
nem et festinus ac metuens exiit de solio.
et sustentans eam ulnis suis donec redi-
ret ad se. his uerbis blandiebat. **Quod** ha-
bes bether. Ego sum frater tuus. noli metu-
ere. non morieris. **Non** enim pro te. sed pro omnibus.

hec lex constituta ē. Accede g. ⁊ tange scēp-
trū. Cumq; illa reticeret. tulit aureā uir-
gam et posuit sup collum eius. ⁊ osculat⁹
ē tam ⁊ ait. Cur in n̄ loqueris. Que re-
spondit. Vidi te dñe quasi anglm dei. ⁊
conturbatū ē cor meū. pre timore gl̄e tue.
Valde enim mirabilis es dñe. ⁊ facies tua
plena ē gr̄arum. Cumq; loqueret⁹ rursus
corruit. ⁊ pene exanimata ē. Rex autē
turbabat⁹. ⁊ omnes ministri eius consola-
bant⁹ eam. Exemplar epl̄e regis artaxerxis
quam p iudeis ad totas regni sui puincias
misit. quod ⁊ ipsum in hebraico uolumi-
ne n̄ habet. Rex magnus artaxerxis. ab
india usq; ethiopiā. centum uiginti sep-
tem puinciarū ducib⁹ ac principibus qui
nr̄e obediunt. uissioni. salutē dicit. Gul-
ti bonitate principum ⁊ honore qui in
eos collatus ē abusi sunt in supbiā. ⁊ n̄
solū subiectos regib⁹ intant⁹ opprimere.
sed datā sibi gl̄am n̄ ferentes. in ipsos qui
dederunt moliunt⁹ insidias. Nec contenti
sunt gr̄as n̄ agere beneficijs. ⁊ humanitatis
in se uita uiolare. sed di quoq; cuncta cernen-
tis arbitrantur se fugere posse sententiā.
⁊ intantum uesanię pruperunt. ut eos q̄
credita sibi officia diligenter obseruant. ⁊
ita cuncta agunt ut omniū laude sint
digni. mendaciorū cuniculis conent⁹ subū-
tere. dum aures principū simplices ⁊ ex
sua natura alios estimantes. callida fraude
decepiunt. Que res ⁊ ex ueterib⁹ pbat⁹
hystorijs ⁊ ex his que gerunt⁹ cotidie. quo-
modo malis quorundā suggestionib⁹ re-
gum studia deprauent. Vnde puidendū
ē paci omniū puinciarū. nec putare de-
betis si diuersa uibeam⁹ ex animi nr̄i ue-
nire leuitate. sed p qualitate ⁊ necessita-
te temporū. ut rei publice possit utilitas.
ferre sententiā. Cui manifest⁹ qđ dicim⁹

intelligatis. amā filius amadathi ex ani-
mo ⁊ gente macedo alienusq; a psarū san-
guine ⁊ pietatē nr̄am sua crudelitate cō-
maculans. peregrinus a nobis suscept⁹
est ⁊ tantā in se expertus humanitatē
ut pater nr̄ uocaret⁹. ⁊ adoraret⁹ ab omi-
bus. post regē secund⁹ qui in tantū arro-
gantie timorē sublat⁹ ē ut regno nos
priuare niteret⁹ ⁊ spū. Nam mardocheū
cui⁹ fide ⁊ beneficijs uiuimus. ⁊ consortē
regni nr̄i hester. cum omni gente sua nouis
quib⁹dam atq; inauditis machinis expecti-
uit in mortē. hoc cogitans ut illis interfe-
ctis insidiaret⁹ nr̄e solitudini. ⁊ regnum
psarum transferret in macedones. Hos
autē a pessimomortalū iudeos neci desti-
natos. in nulla penitus culpa repperim⁹.
s; contrario iustis utentes legib⁹. et fili-
os altissimi ⁊ maximi sempq; uiuentis di.
cui⁹ beneficio ⁊ patrib⁹ nr̄is ⁊ nobis reg-
num ē traditū. ⁊ usq; hodie custoditur.
Vnde eas litteras quas sub nomine nr̄o il-
le duxerat sciatis ē irritas. p quo scelere
ante portas hui⁹ urbis idest iusis. ⁊ ipse
qui machinatus ē ⁊ omnis cognatio eius
pendet in patibulis. n̄ nobis sed deo cred-
dente quod meruit. Hoc autē edictū quod
nunc mittimus in cunctis urbib⁹ pponat⁹.
ut liceat iudeis uti legib⁹ suis. Quibus
debetis ēē adminiculo. ut eos qui se ad ne-
cem corū parauerant possint interfice-
re. tertia decima die mensis qui uocatur
adar. hanc enim diē om̄pē d̄s meroris ⁊
luctus uertit in gaudiū. Vnde ⁊ uos
inter ceteros festos dies hanc habetō te
diem. ⁊ celebrate eam cum omni leticia.
ut et in posterū cognoscat om̄s qui fide
litter psis obediunt dignā p fide reapere
mercedē. qui autē insidiāt regno eorum
perire p scelere. Omnis autē puincia et

cultas que noluerit sollempnitatis huius
esse particeps. gladio & igne pereat. & sic de-
leatur. ut non solum hominibus sed etiam bestiis in-
uia sit in sempiternum. per exemplo contemptus
& inobedientie.

Explicit lib. hebreus. Incipit

plogus beati ihero-

nimi in Ezdras

CR V M

difficilis sit face-
re quod poscitis an-
negare. nec dum sta-

tim. Nam neque uobis

aliquid imperantibus abnuere sententia
est. & magnitudo oneris imposita ita cer-
uicem premit. ut ante sub fasce ridendum
sit quam leuandum. Accedunt ad hoc inuideo-
rum studia. qui omne quod scribimus re-
prehendendum putant. & interdum contra
se conscientia repugnantem publice lace-
rantque occulte legunt. in tantum ut cla-
mare compellat & dicere. Domine libera ani-
mam meam a labiis iniquis. & a lingua
dolosa. Tercium autem est quod semper scribitis atque
rescribitis. ut eorum librum uobis de hebreo trans-
feram. quasi non habeatis greca & latina
uolumina. aut quicquid illud est quod a nobis
uerit. non statim ab omnibus conspuendum
sit. Frustra autem ut ait quidam nati. neque
aliud fatigando nisi odium querere. exire
me clementie est. Itaque obsecro uos in do-
mon & rogatione carissimi. ut priuata
lectione contenti. librum non effertis in pub-
licum. nec fastidiosis ingeratis cibos. ui-
tiosque eorum supellicium. qui iudicare tantum
de alijs. & ipsi facere nichil nouerunt. Siqui
autem fratrum sunt quibus nostra non displicent.
his tribuatis exemplar. ammonentes
ut hebraea nomina quorum grandis in hoc
uolumine copia est. distinxerit & per interual-
la transcribant. Nichil enim poterit

emendasse librum. nisi emendatio librari-
orum diligentia conseruetur. Nec quicquam
moueat quod unus a nobis editus liber
est. nec apocryphorum tertius & quartus libri so-
nus delectet. quia & apud hebreos eorum
neemyeque sermones in unum uolumen
coartantur. & quae non habent apud illos.
nec de uiginti quatuor senibus sunt. perul
abicienda. Siquis autem septuaginta uobis
opposuerit interpretes. quorum exemplaria
uarietas ipsa lacerata & euersa demon-
strat. nec potest utique uerum asseri quod di-
uersum est. mittite cum ad euangelia in
quibus multa ponuntur de ueteri testam-
to. quae apud septuaginta interpretes non
habent. uelut illud quoniam nazareus uocabi-
tur. & ex egipto uocaui filium meum. & uidebit
in quem compunxerunt. multaque alia quae
lacioni operi reseruant. & querit ab eo ubi
scripta sunt. Cumque perferre non potuerit. uos
legite de his exemplaribus quae nupera nobis
edita. maledicorum cotidie linguis confodi-
untur. Sed ut ad compendium ueniam. cer-
te quod illatus sum equissimum est. Edidi
aliquid quod non habet in greco. uel aliter habet
quam a me uersum est. quid interpreti lani-
ant. Interrogent hebreos. & ipsis auctori-
bus translationi meae uel arrogent uel
derogent fidem. Porro aliud est si clausis quod
dicit oculis non uolunt maledicere. & non in-
tantur grecorum studium & beniuolentiam. qui
post septuaginta translatores iam christi euan-
gelio choruscante. uideos & ebionitas legis
ueteris interpretes. aquilam uidelicet & sym-
machum & theodotionem curiose legunt.
& per origenis laborem. ^{exapla} & per athenagoram & ecclesius
dedicarunt. Quanto magis latini gratia
esse deberent. quod exultant cernerent gre-
ciam a se aliquid mutuari. Primum enim
magnum sumptuum est & infinitum difficul-

tatis. exemplaria possit haberi omnia. de
inde etiam qui habuerunt & hebrei sermo
nis ignari sunt magis errabunt ignoran
tes. quis est mutas uerius dixerit. Quod
etiam sapientissimo cuidam nup. apud gre
cos accidit. ut interdum scripturę sensu re
linquens unicuiuslibet interpretis seque
retur errore. Nos autē qui hebreę lingue
satē parua habemus scientiā. & latinus no
bis ut cumq; sermo nō deest. & de alijs ma
gis possumus iudicare. & ea que ipsi intelli
gimus in nra lingua p̄mire. Itaq; licet ex
cedra sibilet uictorq; si non incendia iacet.
numquā meū uiuante xp̄o silebit eloquiū.
etiam; preta lingua balbutiet. legant
q̄ uolunt. qui nolunt abiciant. Cuentilet
apices. litteras calumniēt. Magis ur̄a
caritate puocabor ad studium. quā illoꝝ
degradatione & odio deterrebor. **Explicit plog.**
Inapit liber Ezdrę prophete.
NAPNO SCDO.
Cyrus regis psarum ut unpleret
uerbū dñi ex ore iheremie. susci
tauit dñs sp̄m cyri regis psarū.
& transduxit uocē in uniuerso
regno suo etiam p̄scripturam di
cens. Hec dicit cyrus rex psarū.
Omnia regna terre dedit in dñs
dñs celi. & ipse p̄cepit m̄ ut edifi
carē ei domū in iherlm̄. que est
in iudea. Quis est in uobis de
uniuerso populo e? sit dñs illius cū ipso.
ascendat iherlm̄ que ē in iudea. & edificet
domum dñi dñi isrl̄. Ipse ē dñs qui ē in ihe
rusalem. & reliqui omnes in cunctis locis
ubicumq; habitant adiuuent cum uiri
de loco suo. & argento & auro & substantia
& pecorib; excepto quod uoluntarie offe
runt templo dñi qd̄ est in iherlm̄. Et sur
rexerunt principes patrum de iuda &

beniamin & sacerdotes & leuitę. omnis
cui suscitauit dñs sp̄m ut ascenderent ad
edificandū templū dñi qd̄ erat in iheru
lem. Uniuersi q; qui erant in circuitu adiu
uerunt manus eoz in uasis argenteis &
aureis. in substantia & uimentis. in sup
pellectili. exceptis his que sponte optule
rant. Rex quoq; cyrus p̄tulit uasa tem
pli dñi que tulit nabuchodonosor de ihe
rusalem. & posuerat ea in templo di sui.
P̄tulit autē cyrus rex psarum p̄manū
mitridatis filij gazabar & annuncie
rauit ea sasabasar principi iude. & hic
ē numerus eoz. fiale aureę triginta.
fiale argenteę mille. culteri uiginti no
uem. Sciphi aurei triginta. sciphi argen
tei secundi. quadringenti. decem uasa
alia mille. Omnia uasa aurea & argen
tea quinq; milia quadringenta. Uniuersa
tulit sasabasar. cū his qui ascende
bāt de transmigratione babylonis in iherlm̄.
Hi sunt autē filij puince qui ascende
runt de captiuitate quā transtulit
nabuchodonosor rex babylonis in baby
lonē. & reuerfi sunt in iherlm̄ & iuda.
unusquisq; in ciuitatē suā. qui uenerunt
cum zorobabel. iehesua. neemia. saraiara
belaiā. mardochai. beltran. mesphar. be
guai. reumbaana. Numerus uiroz po
puli isrl̄. filij pharos. duo milia centi
septuaginta duo. filij area. septuaginta
septuaginta quinq;. filij iesephia. tre
centi septuaginta duo. filij phetmoab.
filiroz iohue ioab. ^{duo milia septuaginta duo} ii. ^{ducenti septuaginta} decem. filij belam.
^{ducenti septuaginta} mille cclm̄. filij zechthua. ^{septuaginta septuaginta} decem. ^{septuaginta septuaginta} xlvii.
filij zachar. ^{septuaginta} decem. filij bani. ^{septuaginta} decem. ^{septuaginta} xlii. fi
lij bebbai. ^{septuaginta} decem. ^{septuaginta} xlii. filij azgad. ^{septuaginta} mille. ^{septuaginta} cc.
xii. filij adomeam. ^{septuaginta} decem. ^{septuaginta} lvi. filij beguai.
^{septuaginta septuaginta} ii. ^{septuaginta septuaginta} lvi. filij hadin. ^{septuaginta septuaginta} cccc. ^{septuaginta septuaginta} lxx. filij atter
qui erant ex ihezecchia. ^{septuaginta septuaginta} xc. ^{septuaginta septuaginta} viii. filij be

^{trecenti} filij iora. ^{centi duobus} c. xii. filij a son.
^{centi} c. xxiii. filij gebbar. ^{centi} x. c. v. filij bechle
^{centi} em. c. xxiii. viri nepthe. ^{centi} lvi. viri anathoth.
^{centi} c. xxviii. filij azmauech. ^{centi} xlii. filij caria
^{centi} chari. cephi. ara. & beroth. ^{centi} d. c. xlii. fi
^{centi} liij amara. & guba. ^{centi} d. c. xxi. viri mac
^{centi} mas. c. xxii. viri bethel. & gai. ^{centi} c. c. xxi. iii.
^{centi} filij nebo. ^{centi} lii. filij megbi. ^{centi} c. lvi. filij
^{centi} belam alteri. mille. c. lvi. filij arim.
^{centi} c. c. xxx. filij lodadim. & ^{centi} ono. ^{centi} d. c. c.
^{centi} x. v. filij ihericho. ^{centi} c. c. xlv. filij senna.
^{centi} iii. d. c. c. x. Sacerdotes filij idaia in domo
^{centi} iofue. ^{centi} d. c. c. c. l. x. filij emmer. mille.
^{centi} lii. filij pbesur. ^{centi} i. c. c. xlvii. filij arim.
^{centi} mille. ^{centi} xvii. Leuitae filij biesue & ceth
^{centi} mibel. filiorum odeur. ^{centi} lxxiii. Cantor
^{centi} res filij asaph. ^{centi} c. c. xviii. filij ianitorum.
^{centi} filij sellum. filij atter. filij telmon. filij ac
^{centi} chub. filij atata. filij sobai. ^{centi} uniuersi. c.
^{centi} xxxviii. Nathinnei. filij syai. filij asu
^{centi} pha. filij thebbaoth. filij cheros. filij
^{centi} sua. filij phadon. filij lebana. filij aga
^{centi} ba. filij accub. filij agab. filij selmai.
^{centi} filij anan. filij gaddel. filij gaer. filij
^{centi} rahara. filij rasin. filij nechoda. filij ga
^{centi} zem. filij aza. filij phasea. filii befee. filij
^{centi} asenna. filij munim. filij nephusim.
^{centi} filij bechue. filij acupha. filij arur. filij
^{centi} uesluth. filij maida. filij arfa. filij ber
^{centi} eos. filij lisara. filij thema. filii nasia.
^{centi} filij atupha. filij seruorum salemonis.
^{centi} filii socletti. filij supberet. filii pharu
^{centi} da. filij alate. filij dercon. filij gedel.
^{centi} filij saphata. filij arbil. filii phocerechi.
^{centi} qui erant de asabam. filij ammi. Omnes
^{centi} nathinnei. & filii seruorum salemonis.
^{centi} c. c. x. c. ii. Et hi qui ascenderunt de thel
^{centi} mela. thelarfacerub & dos & mer. &
^{centi} non potuerunt indicare domum patrum suo
^{centi} rum. & semen suum utrum ex israel essent.

^{centi} filij delaia. filij thobia. filij nechoda. d. c. lvi.
^{centi} Et de filiis sacerdotum. filij obia. filij accos.
^{centi} filij berzellai. qui accepit de filiabus berzel
^{centi} lai galaditas uxore. & uocatus est nomi
^{centi} ne eorum. Hi quiesierunt scripturam genea
^{centi} logis sue. & non inuenerunt. & electi sunt
^{centi} de sacerdotio. & dixit atherfathagis ut
^{centi} non comederent de sancta sanctorum. donec sur
^{centi} geret sacerdos doctus atque perfectus. Om
^{centi} nis multitudo quasi unus. ^{centi} xlii milia. c. c. c.
^{centi} lx. exceptis seruis eorum & ancillis qui erant
^{centi} vii. c. c. xxxvii. & in ipsis cantores atque
^{centi} cantrices. c. c. Qui eorum. d. c. xxxvi. mu
^{centi} li eorum. c. c. c. xlv. cameli eorum. c. c. c. xxxv.
^{centi} asini eorum. d. c. c. xx. Et de principibus
^{centi} patrum cum ingrederentur templum domini quod
^{centi} est in iherusalem. sponte optulerunt in domum dei
^{centi} ad extruendam eam in loco suo. secundum uires su
^{centi} as dederunt in impensas operis auri soli
^{centi} dos. xl milia & mille. argenti minas quinque
^{centi} milia. & uestes sacerdotales centum. Habi
^{centi} tauerunt ergo sacerdotes & leuitae de populo
^{centi} & cantores & ianitores & nathinnei in ur
^{centi} bibus suis. uniuersique israel in ciuitatibus
^{centi} suis. Jamque uenerat mensis septimus. et
^{centi} erant filii israel in ciuitatibus suis. Congre
^{centi} gat est ergo populus quasi unus in ihe
^{centi} rusalem. & surrexit iofue filius iofedech
^{centi} & fratres eius sacerdotes. & zorobabel filius
^{centi} salachiel & fratres eius. & edificauerunt al
^{centi} tare dei israel. ut offerrent in eo holocausto
^{centi} mata. sicut scriptum est in lege moysi uiri
^{centi} dei. Collocauerunt autem altare super bases
^{centi} suas de terris. eos per circuitum populi ter
^{centi} rarum. & optulerunt super illud holocaustum
^{centi} domino mane & uespere. feceruntque sol
^{centi} lemnitate tabernaculorum sicut scriptum est.
^{centi} & holocaustum diebus singulis prout ordinem
^{centi} secundum preceptum opus diei in die suo. et prout
^{centi} hec holocaustum iuge tam in kalendis

quam in uniuersis sollempnitatib' domini
que erant consecrate & in omnib' in quib'
ultra offerebatur munus dño. **A** primo
die mensis septimi. ceperunt offerre ho-
locustum dño. porro templum dñi fun-
datū necdum erat. **D**ederunt autē pecu-
niam latonius & scementarijs. cibum q̄
& potum & oleum sidonius tyrisq. ut de-
ferrent ligna cedrina de lybano ad ma-
re ioppes. iuxta quod precepat cyrus rex p-
sarum eis. **A**nno autē secundo aduentū
eorū ad templum dñi in iherl'm. mense se-
cundo. ceperunt zorobabel filius sala-
thiel & iosue filius iosedech. & reliqui de
tribus eorū sacerdotes & leuitę. & omnes
qui uenerant de captiuitate in iherl'm.
& constituerunt leuitas a uiginti annis &
supra ut urgerent opus dñi. **S**tetitq; io-
sue & filij eius & frēs eius. eechmuel & filij
eius. & filij iuda quasi uir unus. ut in-
starent sup eos qui faciebant op' in tem-
plo dñi. filij enadad. filij eorū & frēs eorū
leuitę. **F**undato g' acementarijs templo
dei. steterunt sacerdotes in ornatu suo
cum tubis. & leuitę filij asaph in cymba-
lis. ut laudarent dñm pmanus dauid re-
gis isrl' & conueiebant in ymnis & confes-
sione dño. qm̄ bonus qm̄ in eternum mi-
sericordia ei' sup isrl'. **O**mnis q; populus uo-
ciferabat clamore magno in laudando
dñm. eo quod fundatū ēēt templū dñi.
Plurimi etiam de sacerdotib' & leuitis.
& principes patrum & seniores. qui uide-
rant templū pri'quam fundatū esset
& hoc templū in oculis eorū flebant uoce
magna. & multi uociferantes in leticia
eleuabant uoces. nec poterat quisquam
agnoscere uocē clamoris letantium. & uocē
fletus populi. **C**ommixti enim ppls uo-
ciferabat clamore magno. & uox audie-

batur pcul. **A**udierunt autē hostes iude
& beniamin quia filij captiuitatis edifi-
carent templum dño dō isrl'. & acceden-
tes ad zorobabel & ad pncipes patrum
dixerunt eis. **E**dificemus uobiscum. quia
ita ut uos querim' dñm ur̄m. **E**cce nos im-
molaui' uictimas. ex dieb; asoraddan
regis assur. qui adduxit nos huc. **E**t dixit
eis zorobabel & iosue & reliqui pncipes
patrum isrl'. **N**on est nobis & uobis ut
edificemus dño dō nr̄o domū. s; nos ipsi
soli edificabimus dño dō nr̄o. sicut pceptū
nobis cyrus rex psarum. **F**actum ē igit'
ut manus populi terre impe'diret man'
populi iude. & turbaret eos in edifica-
do. **C**onduxerunt autē adūsum eos consi-
liatores ut destruerent consiliū eorum
omnib' dieb' cyri regis psarum. & usq; ad
regnum darij regis psarum. **I**n regno autē
assueri principio regni ei' scripserunt actu-
sationē aduers' habitatores iude & ihe-
rusalem. **E**t in dieb' artaxerxis. scripsit
besellam mitridatis & tabel et reliqui q̄
erant in consilio eorum ad artaxersem
regem psarum. **E**pistola autē accusationis
scripta erat syriace. & legebat' sermone
syro. **R**eum beeltheem & samsai scriba.
scripserunt eplām unā de iherl'm artax-
erxi regi hui'cemodi. **R**eum beeltheem &
samsai scriba & reliqui consiliatores eorum
dinei & pbarlathai therphalei. apha-
sei. hercui. babylonij susan nechangi.
daneel. elamithe. & ceteri de gentib' q̄s
transtulit asennaphar magnus & glori-
osus. & habitare eas fecit in ciuitatib' sa-
marie. & in reliquis regionib' trans flumē
in pace. **H**oc ē exemplar eplę qm̄ miserunt
ad eum. **A**rtaxerxi regi. serui tui iuri q̄
sunt trans flumē salutē dicunt. **N**otū
sit regi quia iudei qui ascenderūt a te ad

nos. uenerunt ad iherlm ciuitate rebellē
& pessimam. quam edificante extruētes
muros eius & parietes componentes.
Nunc g̃ notum sit regi. quia si ciuitas
illa edificata fuerit & muri ei instaura-
ti. tributum & uectigal & annuos reditū
n̄ dabunt. & usq; ad reges hec noxa pue-
nit. Nos g̃ memores salis qd̃ in palatio
comedim⁹. & quia lesiones regis uidere ne-
fas ducim⁹. idcirco misim⁹ & nunciauim⁹
regi. ut recensitas in libris hystoriarū patrū
tuorū. & inuenies scriptum in commenta-
rijs. & scias qm̃ urbs illa urbs rebellis
ē & nocens regionib⁹ et p̃uincijs. & bella
conctant̃ in ea ex dieb⁹ antiquis. quā ob-
rem & ciuitas ipsa destructa ē. Nunciam⁹
nos regi. qm̃ si ciuitas illa edificata fue-
rit & muri ipsius instaurati. possessionē
trans flumiū n̄ habebis. Verbuū qd̃ misit
rex ad reumbeeltheem & samisai scribā.
& ad reliquos qui fuerunt in consilio eorū
habitatores samarie & ceteris trans fluui-
um. salutē dicens & pacē. Accusatio qm̃
misistis ad nos manifeste lecta ē coram
me. & a me preceptū ē & recensuerunt.
inueniuntq; qm̃ ciuitas illa a dieb⁹ an-
tiquis aduersum reges rebellat. & seditio-
nes & plia conctant̃ in ea. Nam & re-
ges fortissimi fuerunt in iherlm qui et
dominati sunt omni regioni que trans
fluuiū ē. tributū quoq; & uectigal & re-
ditus accipiebant. Nunc g̃ audite sen-
tentia. ut prohibeatis uiros illos & urbs
illa n̄ edificetur. donec si forte a me
iussū fuerit. Videte ne negligenter hoc
impleatis. & paulatim crescat malū
contra reges. Itaq; exemplū edicti arta-
xerxis regis lectum ē coram reum be-
heltheem & samisai scriba & consiliarijs
eorū. & abierunt festim in iherusalem ad

iudeos & phibuerunt eos in brachio et ro-
bore. Tunc intermissum ē opus dom⁹ dī
in iherlm. & n̄ fiebat usq; ad annū scdm̃
regni darij regis psarum. Prophauerunt
autē aggeus ppheta & zacharias filius
addo. pphetantes ad iudeos qui erant in
iudea & iherlm in nomine dī isrl. Tunc
surrexerunt zorobabel filius salathiel
& iosue filius iosedeck. & ceperunt edifi-
care templum dī in iherlm. & cum eis
pphete dñi adiuuantes eos. Ipso autē
tempore uenit ad eos tatannai q̃ erat
dux trans flumen. & starbuzannai &
consiliarij eorū. sicq; dixerunt ei. Quis
dedit uobis consiliū ut domum hanc edifi-
caretis. & muros hos instauraretis. Ad qd̃
respondimus eis. que essent nomina ho-
minū auctorū illius edificationis. Oclis
autē dī eorū fact⁹ ē sup̃ senes iudeorū. i n̄ potuerit
prohibere eos. Placuitq; ut res ad darium
referretur. & tunc satisfacerent aduersus
accusationē illam. Exemplar ep̃le quam
misit tatannai dux regionis trans flu-
men. & starbuzannai & consiliatores ei⁹
apharsa caei. qui erant trans flumen ad
darium regē. sermo que miserunt ei. sic
erat scriptus. Dario regi pax omnis. Notū
sit regi isrl. nos ad iudeā p̃uinciam ad do-
mum dī magni. que edificat lapide impo-
lito. & ligna ponunt in parietibus. opusq;
illud diligenter extruit & crescit in ma-
nib⁹ eorū. Interrogauim⁹ g̃ senes illos. &
ita diximus eis. Quis dedit uobis potesta-
tem ut domū hanc edificaretis. & muros
instauraretis. S. & nomina eorū quesui-
mus ab eis ut nunciaremus t. que sc̃p-
simus nomina eorū qui sunt p̃ncipes in
eis. Huius cernodi autē sermonē respon-
derunt nobis dicentes. Nos sum⁹ serui
dei celi & terre. & edificam⁹ tēplum quod

erat constructum ante hos annos multos. quodque rex istius magnus edificauerat et extruxerat. Postquam autem ad inuicem puocauerunt patres nostri domini celi et tradidit eos in manus nabuchodonosor regis babilonis chaldei. domum quoque hanc destruxit et populum eius transtulit in babilonem. Anno autem primo cyri regis babilonis. cyrus rex proposuit edictum ut domus dei edificaretur; nam et uasa templi dei aurea et argentea que nabuchodonosor tulerat de templo quod erat in iherusalem. et asportauerat ea in templum babilonis. protulit cyrus rex de templo babilonis. et data sunt sasabasar uocabulo. quem et principem constituit. dixitque ei. Hec uasa tolle et uade et pone ea in templo quod est in iherusalem. et domus dei edificetur in loco suo. Tunc itaque sasabasar ille uenit et posuit fundamenta templi dei in iherusalem. et ex eo tempore usque nunc edificatur. et necdum completum est. Hunc ergo si uidetur regi bonum recenscat in bibliotheca regis que est in babilone. utrum nam a cyro rege iussum sit ut edificaretur domus domini in iherusalem. et uoluntatem regis super hac re mittat ad nos. Tunc darius rex precepit et recensuerunt in bibliotheca librorum querant reposita in babilone. et inuentum est in ecbatanis quod est castrum in madena prouincia uolumen unum. talisque scriptus erat in eo commentarius. Anno primo cyri regis. cyrus rex decreuit ut domus dei que est in iherusalem edificaretur in loco ubi immolent hostias. et ut ponant fundamenta super portanti altitudinem cubitorum. Lxx. et latitudinem cubitorum. Lxx. Ordines de lapidibus impositis tres. et sic ordines de lignis nouis. Sumptus autem de domo regis dabuntur. Sed et uasa templi dei aurea et argentea que nabuchodonosor tulerat de templo

iherusalem. et attulerat ea in babilonem. reddant et referantur in templo iherusalem in locum suum. que et posita sunt in templo dei. Hunc ergo tatannai dux regionis que est trans flumen. et starbuzannai. et consiliarius uiri apharesacae qui estis trans flumen. perculi recedite ab illis. et dimittite fieri templum domini illud a duce iudeorum et senioribus eorum. qui domum dei edificent in loco suo. Sed et a me preceptum est quid oporteat fieri a patribus iudeorum illis utique ut edificetur domus dei. scilicet ut de archa regis id est ut de tributis que dantur de regione trans flumen studiose sumptus dent uiris illis ne impediat opus. Quod si necesse fuerit et utilos et agnos et edos in holocaustum domino celi. frumentum. sal. uinum et oleum secundum ritum sacerdotum qui sunt in iherusalem decem per singulos dies. ne sit in aliquo querimonia. et offerant oblationes deo celi. orentque pro uita regis et filiorum eius. Am e ergo positum est decretum. ut omnis homo qui hanc mutauerit iussionem. tollat lignum de domo ipsius et erigat et configat in eo. domus autem eius publice. Deus autem qui habitare fecit nomen suum ibi. dissipet omnia regna et populum qui extendit manum suam. ut repugnet. et dissipet domum dei illam que est in iherusalem. Ego darius statui decretum. quod studiose implere uolo. Igitur tatannai dux regionis trans flumen et starbuzannai et consiliarius eius secundum quod preceperat darius rex sic diligenter exequuti sunt. Seniores autem iudeorum edificabant et prestant uixta prophetiam aggei prophete et zacharie filij addo. et edificauerunt et construxerunt iubente domino istius. et iubente cyro et dario et artaxerxe regibus persarum. et compleuerunt domum dei istam usque ad diem tertium mensis adar. qui est annus sextus regni

darij regis. fecerunt autē filij isrl' sacerdo-
tes & leuitę & reliqui filiorum transmigra-
tionis dedicationē dom' dī in gaudio. & optulerunt in dedicationē domus dī ui-
tulos centū. arietes ducentos. agnos q̄
dringentos. hyrcos caprarū p peccato to-
ti isrl' xii. iuxta numerū tribuum isrl'.
Et statuerunt sacerdotes in ordinib' suis.
& leuitas in uelb' suis sup opa dei in ihe-
rusalē. sicut scriptum ē in libro moyfi. fece-
runt autē filij transmigrationis pascha
quarta decima die mensis p̄mi. purificati
enim erant sacerdotes & leuitę quasi imi.
omnes mundi ad immolandiū pascha. uni-
uersis filiis transmigrationis & frīb' suis
sacerdotib' & sibi. Et comederunt filij isrl'
qui reuersi fuerant de transmigratione.
& omnes qui se separauerat a contaminatione
gentiū terre ad eos. ut quærent dñm de-
um isrl'. Et fecerunt sollemnitatē azimoz
septē dieb' in leticia. qm̄ letificauerat eos
dñs & conuerterat cor regis assir' ad eos.
ut adiuuaret manus eorū in opere domi
dñi dī isrl'. Posthec autē uerba in regno
artaxerxis regis psarum. ezras filius sa-
raie. filij azarie. filij elebie. filij sellum. fi-
lij sadoc. filij aitob. filij amarie. filij aza-
rie. filij maroioth. filij zarie. filij ozi. fi-
lij bocai. filij iabusue. filij phinees. filij
eleazar. filij aaron sacerdotis ab initio. ipse
ezras ascendit de babylone. & ipse scriba
uelox in lege moyfi quā dedit dñs d's isrl'.
Et dedit ei rex sedm̄ manū dñi dī eius sup
eum omne p̄tationē eius. & ascenderunt de
filiis isrl' et de filiis sacerdotū & de filiis le-
uitarū. & de cantorib' & de ianitorib' & de
nathumeis in iherl'm anno septimo artax-
erxis regis. & uenerunt in iherl'm mense
quinto. ipse ē annus septimus regis. quia
in p̄mo die mensis p̄mi cepit ascendere

de babylone. & in primo die mensis quinta
uenit in iherl'm iuxta manū dī sui bonam
sup se. Ezras autē parauit cor suum ut in-
uestigaret legem dñi. & faceret & doceret
in isrl' preceptū et iudiciū. Hoc ē autē exem-
plar epistolę edicti. quod dedit rex artaxer-
xis ezre sacerdoti. scribę erudito in sermo-
nib' & preceptis dñi. & cerimonis eius in
isrl'. Artaxerxis rex regum. ezre sacerdoti
scribę legis dī celi doctissimo salutē. A me
decretum ē. ut cuiusq; placuerit in regno
meo de populo isrl' & de sacerdotib' eius &
de leuitas ire in iherl'm. tecum uadat. A fa-
cie enim regis & septem consiliatorū eius
missus es. ut uisites iudeam & iherl'm.
in lege dī tui que ē in manu tua. & ut fe-
ras argentū et aurū quod rex & consiliato-
res eius sponte optulerunt dō isrl' cui
in iherl'm tabernaculū est. & omne ar-
gentum & aurū q̄cūq; inueneris in
uniuersa puincia babylonis & populus
offerre uoluerit. & de sacerdotib' qui spon-
te optulerunt domui dī sui que ē in ihe-
rusalē. libere accipe & studiose eme de
hac pecunia uitulos. arietes. agnos. et
sacrificia et libamina eorum. & offer sup
altare templi dī ur̄i quod est in iherl'm.
S; et siquid ē et frīb' tuis placuerit de
reliquo argento et auro ut faciat' iuxta
uoluntatē dī ur̄i facite. Vasa quoq; que
dāt' ē in ministeriū domus dī tui. tra-
de in conspectu dī tui in iherl'm. Sed et
cetera quib' opus fuerit in domo dī tui
quantūcūq; necesse ē ut expendas. dabis
de thesauro & de fisco regis. et a me. Ego
artaxerxis rex statui atq; decreui omnib'
custodib' arc' publicę qui sunt trans flu-
men. ut quodcūq; petierit a uobis ezra
sacerdos scriba legis dī celi absq; mora de-
tis usq; ad argenti talenta centū. et usq;

ad uini batos. ^{cent.} c. et usq; ad frumenta choros
c. et usq; ad batos olei c. sal ū absq; mensu-
ra. Omne quod ad ritum dī celi p̄tinet tri-
buat̄ diligenter in domo dī celi. ne forte
irascat̄ contra regnū regis & filior̄ eius. Vo-
bisq; notum facim⁹ de uniuersis sacerdoti-
bus & leuitis. cantorib⁹. iantorib⁹. nathin-
neis et ministris domus dī hui⁹. ut uecti-
gal et tributū et annonas nō habeatis po-
testatē imponendi sup̄ eos. Tu autē eza-
ra. scdm̄ sapientiā dī tui que ē in manu tui-
a. constitue iudices & presides. ut iudi-
cent omni populo qui est trans flumen.
hui⁹ uidelicet qui nouerunt legem dī tui.
Sed et imperitos docere libere. & omnis q̄
nō fecerit legem dī tui et legem regis dili-
genter. iudiciū erit de eo. siue in morte.
siue in exiliū. siue in condemnationē
substantie ei⁹. uel certe in carcerē. Bene-
dictus domin⁹ d̄s patrū nr̄orum. qui dedit
hoc in corde regis ut glificaret domū dñi.
que ē in iherl̄m. & in me inclinauit mise-
ricordiā suam coram rege et consiliatorib⁹
eius. & uniuersis principib⁹ regis poten-
tibus. Et ego confortatus manu dñi mei
que erat in me. congregaui de isrl̄ princi-
pes qui ascenderent meū. **H**i sunt ḡ p̄n-
cipes familiarum et gentologia corū.
q̄ ascenderunt meū in regno artaxerxis
regis de babylone. De filiis finees. ger-
son. De filiis iſthamar. daniel. De filiis
dauid. atus. De filiis sechemie. & filijs
pharos. zacharias. & cum eo numerati
sunt uiri. ^{cent.} c. l. De filiis phaceth moab. he-
lio enai filius azarie. & cum eo. ^{cent.} cc. uiri.
De filiis senechie. filius hiezechiel. & cū
eo. ^{cent.} ccc. uiri. De filiis addanebeth filius
ionathan. & cum eo. l. uiri. De filiis be-
lam. ysayas filius athalis. & cum eo. lxx.
uiri. De filiis aphathie. zebedia filius

michael. & cum eo. ^{cent.} lxx. uiri. De filiis
ioab. abedia filius iehiel. & cum eo. ^{cent.} cc. xvm.
uiri. De filiis selomith filius iosphie. et
cum eo. ^{cent.} c. lx. uiri. De filiis bebai zacha-
rias filius bebai. & cum eo. ^{cent.} xxviii. uiri.
De filiis ezead iohannan filius ezetan.
& cum eo. ^{cent.} c. x. uiri. De filiis adoniam
qui erant nouissimi. et hec nomina corū.
Euseleth. et hibel. & samas. & cum eis. lx.
uiri. De filiis beggui utbai & zacchur.
& cum eo. ^{cent.} lxx. uiri. **C**ongregaui autē
eos ad flumiū qui decurrit ad hanna et
mansim⁹ ibi dieb⁹ tribus. quesiūq; in po-
pulo & in sacerdotib⁹ de filiis leui & non
inueni ibi. Itaq; misi elizer & elizer. ari-
el & semeam. et helnathan. et ianbech.
et alterū helnathan. et nathan. et za-
chariam. et mesolam. principes. et io-
harib. et helnathan sapientes. & misi
eos ad heddo qui ē p̄mus in casphie loco.
& posui in ore eorū uerba que loquerent̄
ad adom. & ad fr̄es eius nathinneos. in
loco casphie. ut adducerent nobis mini-
stros domus dī nr̄i. Et adduxerunt nob̄
p̄manū dī nr̄i bonam sup̄ nos. uirū do-
ctissimum de filiis moalli. filij leui. filij
isrl̄. et sarabiam et filios eius. & fr̄es eorū
^{cent.} xviii. et asabiam. et cum eo ysayam de
filiis merari fr̄es eius & filios ei⁹. ^{cent.} xx. et de
nathinneis q̄s dederat dauid & p̄ncipes
ad ministeria leuitarū nathinneos. ^{cent.} cxx.
Omnes hi suis nominib⁹ uocabant̄. Et pre-
dicaui ibi ieiuniū iuxta flumiū hanna.
ut affligeremur corā dño dō nr̄o. & pet-
remus ab eo uia rectam nobis & filiis no-
stris uniuersiq; substantie nr̄e. Erubui
enim petere regem auxiliū et equites qui
defenderent nos ab inimico in uia. quia
dixeram⁹ regi. man⁹ dī nr̄i ē sup̄ omnes q̄
querunt cum in bonitate. et imperiū ei⁹

et fortitudo eius & furor sup omnes qui de
relinquunt illū. Ieiunauim^{us} autē et rogam^{us}
nu^m dñm nrm p hoc. et euenit nobis p spe.
Et separau^{it} de pncipib^{us} sacerdotū. xii. sa
rabiam. asabiam. & cum eis de frīb^{us} eorū
.x. Appendiq^{ue} eis argentū et aurū et uasa
consecrata domus dñi nri. que optulerat rex
& consiliatores eius & pncipes et^{er} uniuers^{us}
q^{ui} isrl^{ites} eorū qui inuenta fuerant. Appen
di in manib^{us} eorū argenti talenta. dcl.
& uasa argentea. c. auri. c. talenta. et cra
teras aureas. xx. qu^{as} habebant solidos
mille^{os}. et uasa cris fulgentis optami
duo pulchra ut aurū. et dixi eis. Vos scī
dñi. et uasa scā et argentū et aurū quod
sponte oblātū ē dño dō patrū nrōz. uigi
late et custodite donec apperidatis coram
pncipib^{us} sacerdotū et leuitarū & ducib^{us}
familiarū isrl^{ites} in iherl^{im}. in thesauro do
mus dñi. Susceperunt autē sacerdotes et
leuitę pondus argenti et auri et uasoz.
ut deferrent iherl^{im} in domo dñi nri. Pro
mouim^{us} g^o a flumine hauua duodecimo
die mensis primi ut pgeremus iherl^{im}.
et manus dñi nri fuit sup nos & liberauit
nos de manu inimici. & infidiatoris in
uia. Et uenim^{us} iherl^{im}. et mansim^{us}
ibi dieb^{us} trib^{us}. Die autē quarta appensū
ē argentū et aurū et uasa in domo dñi
nri p manū remoti filij uris sacerdotis.
& cum coeleazar fili^{us} finees. cumq^{ue} eis
iosaded fili^{us} iosue & noadaia fili^{us} bennoy
leuitę. iuxta numerū et pond^{us} omnium.
descriptumq^{ue} ē omne pond^{us} in tempore
illo. S^{ed} et qui uenerant de captiuitate fi
lij transmigrationis optulerunt holo
caustomata dō isrl^{ites}. utulos. xii. p omni
isrl^{ites}. anetel. x. c. vi. agnos. lxx. vii. hyr
cos. p peccato. xii. omnia in holocaustum
dño. Dederunt autē edicta regis satrapis

qui erant de conspectu regis et ducibus
trans flumen. et eleuauerunt populū et
domū dei. Postquā autē hec completa sūt.
accesserunt ad me principes dicentes. Nō
ē separatus populus isrl^{ites} et sacerdotes et
leuitę a populis terrarū et de abhonna
tionib^{us} eorū. chananei uidelicet et ethei.
et pherezei et ihebusi et ammantarū
et moabitariū et egiptiorū et amorreorū.
Tulerunt enim de filiab^{us} eorū sibi et de fi
lij suis. et commiscuerunt semen scīm
cum pplis terrarū. Manus etiam prin
cipum et magistratū fuit in transgres
sione hac prima. Cumq^{ue} audissem sermo
nem istum. scidi palliū meū et tunicam.
et euelli capillos captis mei et barbe. et
scidi merens. Conuenerunt autē ad me
omnes qui timebant uerbū dñi isrl^{ites}. p tñs
gressione eorū qui de captiuitate uenerāt.
& ego sedebam tristis usq^{ue} ad sacrificium
uespertinum. Et in sacrificio uestipano sur
rexī de afflictione mea. et scisso pallio
& tunica. curuaui genua mea. et expan
di manus meas ad dñm dñm meū et dixi.
D^{omi}n^{us} mīs confundoe et erubescio leuare faciē
meā ad te. qm iniquitates nrę multipli
catę sunt sup caput. et delicta nrā creue
runt usq^{ue} ad celū a dieb^{us} patrum nrōrū.
S^{ed} et nos ipsi peccauim^{us} grauer^{us} usq^{ue} ad diē
hanc. In iniquitatib^{us} nrīs traditi sum^{us} ipsi
et reges nrī et sacerdotes nrī in manu re
gum terrarū et in gladiū et in captiuita
tem. in rapinā et in confusionē uultus. sic
et die hac. Et nunc quasi parū et ad mo
mentū facta ē deprecatio nrā apud dñm
dñm nrm. ut dimittent nobis reliquię &
daretur pax illē in loco scō eius. & illumi
naret oculos nrōs d^{omi}n^{us} nr^{us}. et daret nobis
uitam modicā in seruitutē nrām. qā serui
sum^{us}. & in seruitute nrā nō derelinquet

nos dñs nř. & inclinauit sup nos misericordia
coram rege psarum. ut daret nobis uitā
et sublimaret domū dñi nři. et extrueret
solitudines eius. et daret nobis spem in
iuda & in iherlm. Et nē quid dicim⁹ dñs nř
posthēc. quia dereliquim⁹ mandata tua.
que precepisti in manu seruatorū tuorū pio
pharū dicens. Terram ad quā uos ingredi
mini ut possideatis eam terra immunda
est iuxta immundiciā populorū cetera
rumq; terrarū. abhominacionib⁹ eorū qui
repleuerunt eam ab ore usq; ad os inco
muntatione sua. Nunc g̃ filias urās ne
detis filiis eorū. et filias eorū ne accipiat
filiis urīs. & n̄ queratis pacem eorū. et pspi
tatem eorū usq; in eternū. ut confortemini
et comedatis que bona sunt terre. et he
redes habeatis filios urōs usq; in seculū.
Et post omnia que uenerunt sup nos in
opibus nřis pessimis & in delicto nřo ma
gno. quia tu dñs nř liberaisti nos de ma
gnitudine nřa. et dedisti nobis salutē sic ē hodie.
ut n̄ conuerteremur et irrita facerem⁹
mandata tua. neq; matrimonia iunge
remus cū poplīs abhominacionū istarū.
Nūquid uirtus es nob⁹ usq; ad consumma
tionē. nedimittes nobis reliquias et sa
lutē. Dñe dñs isrl̄ iustus es tu. qm̄ derelic
ti sum⁹ qui saluaremi sicut die hac. Ecce co
ram te sum⁹ in delicto nřo. n̄ enim stare po
test corā te sup hoc. Sic g̃ orante ezra &
implorante eum & flente. & iacente ante
templū dñi. collectus ē ad eū de isrl̄ cetū
grandis nimis uiroz et mulierū puerorū
q; et fleuit ppl̄s multo fletu. & respon
dit sechenias filius ichiabel de filiis helā.
et dixit eze. Nos p̄uariati sum⁹ in dñm
nřm. et dixim⁹ uxores alienigenas de po
pulis terre. Et nunc si ē penitentia in isrl̄
sup hoc peccatū. sedus eum dñō dñō nřo.

& preciamus uniuersas uxores et eos qui de
his nati sunt. iuxta uoluntatē dñi. et eorū
qui timent preceptū dñi nři. scdm̄ legē fiat.
Surge tuum ē decernere nosq; erim⁹ tecum.
confortare et fac. Surrexit g̃ ezra et adui
rauit p̄ncipes sacerdotū et leuitarū et om
nē isrl̄ ut facerent scdm̄ uerbū hoc. et iura
uerunt. Et surrexit ezras ante domū dei.
& abiit ad cubiclū iohannan filij helya
sib. et ingressus ē illuc. Panē n̄ comedit. et
aquā non bibit. lugebat enim transgres
sionē eorū. qui de captiuitate uenerant.
Et missa ē uxor in iuda et iherlm omnibus
filiis transmigrationis. ut congregarent⁹
in iherlm. & omnis qui n̄ uenerat in trib⁹
dieb⁹ iuxta consiliū principū et seniorū
auferetur uniuersa substantia ei. et ipse
abiciet⁹ de cetū transmigrationis. Conue
nerunt g̃ omnes iuri iuda & beniamin
in iherlm trib⁹ dieb⁹. ipse ē mensis nonus
uicesimo die mensis. & sedet omnis ppl̄s
in platea domus dñi. trementes ppter pecca
tum et pluias. Et surrexit ezras sacer
dos. et dixit ad eos. Vos transgressi estis
& dixistis uxores alienigenas. ut adderetis
sup delictū isrl̄. et nunc date confessionē
dñō dñō patrū urōrū et facite placatū eius.
et separamini a populis terre. et ab ux
oribus alienigenis. Et respondit uniuersa
multitudo. dixitq; uoce magna. Iux
ta uerbū tuū ad nos. sic fiat. Veritatem
quia populus mult⁹ ē et temp⁹ pluię.
& n̄ sustinem⁹ stare foris. & opus n̄ est
diei un⁹ uel duorū. uehementer quippe
peccauim⁹ in sermone isto. constituant⁹
principes in uniuersa multitudo. &
om̄s in ciuitatib⁹ nřis qui duxerunt ux
ores alienigenas. ueniant temporib⁹ sta
tutis. & cū his seniores p̄ciuitatē et ciui
tatem & iudices ei⁹. donec auertatur ira

dei nri a nobis sup peccato hoc. Igitur ionathan filius asahel & iaa'ria filius thecuc steterunt sup hoc in messollā. & sebethai leuites adiuuerunt eos. feceruntq; sic filij transmigrationis. Et abierunt euras sacerdos et uiri principes familia rum in domos patru suoy & omnes p nomina sua. & federunt in die pma misis decimi ut quererent rem. & consummati sunt omi uiri qui duxerant uxores alienigenas usq; ad diem primā mensis primi. Et inuenta sunt de filiis sacerdotu qui duxerunt uxores alienigenas. de filiis ioseph filij iosedech et frēs eius maasia. et eliezer. et iarib. & godolia. & dederunt manus suas ut eicerent uxores suas. & p delicto suo anetē de ouib' offerrent. & de filiis semmer. anani. & zebedia. et de filiis serim. masia. & helya. & semeria. et ichibel. & ozias. & de filiis pbersur helioenai. maasia. hisinabel. nathana hel. & corabeth. & elefa. De filiis leuitarum iofabeth. & semei. & celeia. ipse ē calitaphataia. iuda et eliezer. & de cantorib' eliasub. & de iantorib' sellu. & tellem. et uiri. Et ex isrl' de filiis pharos. remia. & eza. & melebia. & miamin. & elezer. & melchia. & banea. Et de filiis belam. mathania. zacharias. echiebul. & abeli. & hierimoth & helya. Et de filiis zetua. helioenai. ehiasib. nathama. & ierimuth. & zabet. & aziza. Et de filiis bebai. iohannan. ananua. zabal. athalia. Et de filiis beai. mosolam. & melluch. & adaria. iasub. & sabal. & ramoth. Et de filiis phech moab. ethna. & chalal. banaias. maasias. mathanias. beseleel. & benui. & manasse. Et de filiis herem. eliezer. iesue. melebias. semeias. symeon. & beniam

in. moloch. samarias. De filiis asom. mathanai. matthebba. zabeht. elyphalech. iermai. manasse. semei. De filiis bani. maaddi. amiam. & thuel. baneas. et badaias. cheiliau. banni. amarimuth. & eliasib. mathanias. mathanai. & iasif. sarai. & bani. & benui. semei. & saluias. & nathan. & daias. mechne. dabal. fisa. sarai. ethrebel. & selemau. semeria. sellum. amaria. ioseph. De filiis nebuy. aiel. matthathias. zabeth. zabina. ieddu. & iohel. bannai. Omnes hi acceperunt uxores alienigenas. et fuerunt ex eis mulieres que pepererant filios.

Incipit liber 4us e e o i f.

Et factum ē in mense chasleu. anno uicesimo. & ego eram in susis castro. et uenit anani unus de fratribus meis ipse & uiri iuda. & interrogaui eos de iudeis qui remanserant et superant de captiuitate et de iherlm. Et dixerunt michi. Qui remanserunt & derelicti sunt de captiuitate ibi in p uincia in afflictione magna sunt & in obprobrio. & murus iherlm dissipatus ē. et portę eius combuſte sunt igni. Cūq; audissem uerba huiusmodi. sedi et fleui et luxi dies multos. et ieiunabam et orabam ante faciē dī celi et dixi. Queso dñe dīs celi fortis magnę atq; terribilis. qui custodis pactum & misericordiam cum his qui te diligunt & custodiunt mandata tua. fiant aures tue auscultantes. et oculi tui aperti ut audias orationē serui tui q̄ ego oro coram te hodie nocte ac die. p filiis isrl' seruis tuis. & confiteor p peccatis filioy isrl' quib' peccauerunt tibi. & ego & domus patris mei peccauim'. Vanitate seducti sumus. & nō custodiim' mandatū tuū

et ceremonias & iudicia que precepisti moyfi seruo tuo. Memento uerbi tui quod mandasti moyfi famulo tuo dicens. Cum transgressi fueritis ego dissipabo uos in populos. & si reuertamini ad me et custodiatas mandata mea et faciatis ea. etiam si abducti fueritis ad extrema celi. inde congregabo uos et ducam in locum quem elegeri ut habitaret nomen meum ibi. & ipsi serui tui et populus tuus quos redemisti in fortitudine tua magna & in manu tua ualida. Obsecro domine sit auris tua attendens ad orationem serui tui. & ad orationem seruorum tuorum qui uolunt timere nomen tuum. et dirige seruum tuum hodie & da ei misericordiam ante uirum hunc. Ego enim eram pincerna regis. factum est autem in mense iulian anno uicesimo artaxerxis regis. & unum erat ante eum. & leuauit uinum & dedi regi. & eram quasi languidus ante faciem eius. Dixitque mihi rex. Quare uultus tuus tristis est. cum te egrotum non uideam. Non est hoc frustra. sed malum nescio quid in corde tuo est. Et timui ualde ac nimis. & dixi regi. Rex meum uiue. Quare non mereat uultus meus. quia ciuitas domus sepulchrorum patris mei deserta est. & portae eius combustae sunt igni. Et ait mihi rex. Pro qua re postulas. Et orauit dominum celi. & dixi ad regem. Si uidet regi bonum & si placet seruis tuis ante faciem tuam. ut mittas me in iudeam ad ciuitatem sepulchri patris mei. & edificabo eam. Dixitque mihi rex et regina que sedebat iuxta eum. Usque ad quod tempus erit iter tuum. et quando reuerteris. & placuit ante uultum regis et misit me. & constituit ei tempus et dixi regi. Si regi uidetur bonum. epistolas det michi ad duces regionis trans flumen. ut transducant me donec ueniam

in iudeam. et epistolam ad asaph custodem salutaris regis. ut det michi ligna et tegere possum portas. turrel. domos et muros ciuitatis. & domum quam ingressus fuero. Et dedit mihi rex iuxta manum domini mei bonam meam. Et ueni ad duces regionis trans flumen. dedi que eis epistolas regis. Miserat autem me rex principes militum et equites. Et audierunt sanaballath oronites. et tobias seruis ammonites. et contristati sunt afflictione magna quod uenisset homo qui querebat per spiritum filiorum israel. & ueni iherusalem. et eram ibi tribus diebus. Et surrexi nocte ego et uiri pauci mecum. & non indicaui cuiquam quid dominus dedisset in corde meo ut facerem in iherusalem. & iumentum non erat mecum nisi animal cui sedebam. Et egressus sum per portam uallis nocte. et ante fontem draconis. & ad portam stercoris. & considerabam murum iherusalem dissipatum. & portas eius consumptas igni. Et transiui ad portam fontis & ad aqueductum regis. & non erat locus umentum cui sedebam ut transiret. Et ascendi per torrentem nocte & considerabam murum. & reuersus ueni ad portam uallis & redi. Magistratus autem nesciebant quo abissem. aut quid ego facerem. Sed & iudeis et sacerdotibus et optimatibus & magistratibus & reliquis qui faciebant opus. usque ad id locum nichil indicaui eam. Et dixi eis. Vos nostis afflictionem in qua sumus. quia iherusalem deserta est et portae eius consumptae sunt igni. Venite edificemus muros iherusalem. & non sumus ultra obprobrium. & indicaui eis manum domini mei quod esset bona meum. et uerba regis que locutus est michi. & ait. Surgamus et edificemus. Et confortati sunt manus eorum in bono. Audierunt autem sanaballath oronites & tobias seruis ammonites & gosem arabs. & subsannauerunt nos et despexerunt. Dixeruntque. Que est hec res quam

factis. Numquid contra regem rebellatis.
Et reddidi eis sermonem. Dixitque ad eos. Dominus celi
ipse nos iuuat. et nos serui eius sumus. Surga-
mus et edificent. Nobis autem non est pars et
iusticia. et memoria in iherusalem. Et surgit
eliasib sacerdos magnus et fratres eius sacerdo-
tes. et edificauerunt portam gregis. Ipsi sci-
ficauerunt eam. et statuerunt ualuas eius.
et usque ad turrem centum cubitorum sci-
ficauerunt eam. usque ad turrem ananabel. Et iuxta
eam edificauerunt uiri ihericho. et iuxta eam
edificauit zachur filius amri. Portam
autem piscium edificauerunt filij asnaa. Ipsi
texerunt eam. et statuerunt ualuas eius
et seras et uectes. Et iuxta eos edificauit
marimuth filius urig filij accus. et iuxta
eos edificauit mosollam filius barachie filij
meserabal. Et iuxta eum edificauit sadoch
filius baana. et iuxta eum edificauerunt
tecuem. Optimates enim eorum non suppo-
suerunt colla sua in opere domus sui. Et por-
tam ueterem edificauerunt ioiada filius
phasea. et mosollam filius besodiam. Ipsi
texerunt eam. et statuerunt ualuas eius
seras et uectes. Et iuxta eos edificauerunt
melethias gabaontes et iadon meronati-
tes uiri de gabaon et massa. pduce qui
erat in regione trans flumen. Et iuxta eam
edificauit ezabel filius araia aurifex.
et iuxta eam edificauit annam filius
pigmentarij. et dimiserunt iherusalem
usque ad murum platee latioris. Et iuxta
eum edificauit raphaia filius babul prin-
ceps uici iherusalem. et iuxta eum edificauit
ieiada filius aromath contra domum suam.
et iuxta eum edificauit archus filius
asebonie. Mediam partem uici edificauit
melethias filius herem et asub filius pha-
ethmoab. et turrem furnorum. Et iuxta
eam edificauit sellum filius alloes princeps

medie partis uici iherusalem. ose et filij eius. et
portam uallis edificauit annun et habitato-
res zanoz. Ipsi edificauerunt eam. et statue-
runt ualuas ei et seras et uectes. et mille
cubitos in muro usque ad portam sterquilini-
um. Et portam sterquiliniij edificauit melehi-
as filius rechab. princeps uici bechbaccha-
rem. Ipse edificauit eam. et statuit ualuas
eius et seras et uectes. Et portam fontis
edificauit sellum. filius choloza. princeps pa-
gumasphe. Ipse edificauit eam et turrem. et sta-
tuit ualuas ei et seras et uectes. et muros
piscine syloz in hortu regis. et usque ad gradum
qui descendunt de ciuitate dauid. Post eum
edificauit neemias filius azboc princeps
dimidie partis uici bechsur usque contra
sepulchrum dauid. et usque ad piscinam que gran-
di opere constructa est. et usque ad domum for-
tium. Post eum edificauerunt leutz. reum
filius benin. Post eum edificauit asebias.
princeps dimidie partis uici cele in uico
suo. Post eum edificauerunt fratres eorum.
bechuz filius endad princeps dimidie parti-
s cele. Et edificauit iuxta eum azer filius
iosue princeps mespha. mensuram secundam
contra ascensum firmissimi anguli. Post
eum in monte edificauit baruch filius za-
chai. mensuram secundam ab angulo usque ad
portam domus eliasib sacerdotis magni.
Post eum edificauit meremuth filius urig
filius acchur mensuram secundam a porta domus
eliasib. donec tenderet domus eliasib.
Et post eum edificauerunt sacerdotes uiri
de campetribus iordanis. Post eum edificauit
beniamin et asub contra domum suam. et
post eum edificauit azarias filius amaasie fi-
lius ananie contra domum suam. Post eum
edificauit benin filius enmadda. mensu-
ram secundam a domo azarie usque ad flegu-
ram et usque ad angulum falel. filius ori cont-

flexuram et turrum que eminet de domo regis excelsa. idest in atrio carceris. Post eum phadaia filius pheros. Hathumai autem habitabant in osel. usque contra portam aquarum. ad orientem. et turrum que prominebat. Post eum edificauerunt thecui. mensuram secundam e regione a turre magna et eminenti usque ad murum templi. sursum autem a porta equorum edificauerunt sacerdotes. unusquisque contra domum suam. Post eos edificauit seddo filius emmer contra domum suam. et post eum edificauit semeria filius sece. nige. custos porte orientalis. Post eum edificauerunt anania filius selemie. et anon filius sellom. sextus in mensura secundam. Post eum edificauit mesollam filius barachie. contra gazophilatium suum. Post eum edificauit melchias filius aurificis usque ad domum nathanneorum et scuta uidentium contra portam iudicalem. et usque ad cenaculum anguli. et inter cenaculum anguli et porta gregis edificauerunt artifices et negotiatores. Factum est autem cum audisset sanaballath quod edificarentur murum iherusalem et ualde. et motus nimis subsannauit iudeos. et dixit coram fratribus suis et frequentia samaritanorum. Quid iudei imbecilli faciunt. Num dimittent eos gentes. Num sacrificabunt. et complebunt in una die. Numquid edificare poterunt lapides de acervis pulueris qui combusti sunt. Sed et tobias ammanites. primus et ait. Edificent. Si ascenderit uulpes. transilet murum eorum lapideum. Audi deus noster. quia facti sumus despectus. Conuertere obprobrium super caput eorum. et da eos in despectionem in terra captiuitatis. ne opus iniquitatis eorum. et peccatum horum coram facie tua non deleatur. quia irriserunt edificantes. Itaque edificauimus murum. et conuiximus totum usque ad partem dimidiam.

et puocatum est cor populi ad operandum. Factum est autem cum audisset sanaballath et tobias et arabes et ammanites et azoti. quod obducta esset cycatrix muri iherusalem. et quod cepissent interrupta concludi. nati sunt nimis. et congregati sunt omnes pariter ut uenerent et pugnarent contra iherusalem. et molirentur insidias. Et orauimus dominum nostrum. et posuimus custodes super murum die ac nocte contra eos. Dixit autem iudas. Debilitata est fortitudo portantis et humi nimia est. et nos non poterimus edificare murum. Et dixerunt hostes nostri. Nesciant et ignorent donec ueniamus in medio eorum. et interficiamus eos. et cessare faciant opus. Factum est autem uementibus iudeis qui habitabant iuxta eos et dicentibus nobis per decem uices. ex omnibus locis quibus uenerant ad nos. statui in loco preter murum per circuitum populum in ordinem cum gladiis suis et lanceis et arcibus. prospexi. atque surrexi. et aio ad optimates et magistratus. et ad reliquam partem uulgi. Nolite timere a facie eorum. Domini magni et terribilis memento. et pugnat per fratres uos. filios uos et filias uos. et uxoribus uos et domibus. Factum est autem cum audissent inimici nostri nuntiatum esse nobis dissipauit deus consilium eorum. et reuersi sumus omnes ad muros. unusquisque ad opus suum. Et facta est die illa media pars munitionum eorum faciebat opus. et media pars parata erat ad bellum. et lancee et scuta et arcus et lorice. et principes post eos in omni domo iuda edificantiu. in muro. et portantium onera et imponentium. una manu sua faciebat opus. et altera tenebat gladium. Conificantium enim unusquisque gladio erat accinctus renes. et edificabant et clangebant bucina iuxta me. Et dixi ad optimates et ad magistratus. et

ad reliquam partē uulgi. Opus grande ē et latum/ & nos separati sumus in muro paul. alter ab altero. In loco quocumq; au dientis clangorē tube illuc concurrere ad nos. Ds nŕ pugnabit p nobis & nos ip si faciamus opus/ & media pars nr̄m teneat lanceas. ab ascensu auiore donec egredi antur astra. In tempore quoq; illo dixi populo. Vnusquisq; cum puero suo ma neat in medio iherlm. & sint uobis uices p noctē et diem ad opandū. Ego autē et fr̄s mei et pueri mei & custodes q̄ erant post me n̄ deponebamus uestimenta nr̄a/ unusquisq; tantū nudabat ad bap tismum. Et factus ē clamor magnus po puli. & uxoru euis aduersus fr̄s suos iudeos. & erant qui dicerent. Filij nr̄i & filie nr̄e multe sunt nimis. Accipiamus p precio eoru frumentū & comedamus & bibam. Et erant qui dicerent. Agros no stros & uineas & domos nr̄as opponamus. & accipiam frumentū in fame. Et alij dicebant. Mutuo sumamus pecunias in tributa regis. deniq; agros nr̄os et ui neas. Et nunc sicut carnes fr̄um nr̄oru sic carnes nr̄e sunt. & sicut filij eoru ita filij nr̄i. Ecce nos subiugamus filios nr̄os et filias nr̄as in seruitutē. & de filia bus nr̄is famule sc̄ntē habemus unde possit redimi. & agros nr̄os et uineas alij possi dent. Et iratus sum nimis cū audissem clamorē eoru sc̄dm uerba hec. cogitauit q; cor meū meū. & increpauit optimates & magistrat. & dixi eis. Usuras ne singu li a fr̄ib; ur̄is exigatis. Et congregaui ad uersus eos contentionē magnā. & dixi eis. Vos ut sciatis redemimus fr̄s nr̄os iude os qui uenditi fuerant gentib; sc̄dm possibilitatē nr̄am. Et uos ḡ uendite fr̄s nr̄os. et cinem eos. & filuerunt/ nec

inuenerunt quid responderent. Dixi q; ad eos. Non ē bona res quā facitis. ^{uos} Quare non in timore dī nr̄i ambulatis. ne exprobetur nobis agentib; inimicis nr̄is. Et ego et fr̄s mei & pueri mei cominodauimus plurimum pecuniā. et frumentū n̄ repetamus in cōmu ni istud. q̄s alienū concedamus quod debet nobis. Reddite eis hodie agros suos. uineas suas. oliueta sua. & domos suas. quimpoci et centesimā pecunie frumenta uini. & olei quā exigere soletis ab eis date p illis. & dixerunt. Reddemus et ab eis nichil quere mus. sicq; faciemus ut loqueris. Et uocaui sacerdotes et adiuraui eos ut facerent iuxta quod dixeram. insup & sinū meum excussi et dixi. Sic exuiat d̄s omnē iurū qui n̄ compleuerit uerbū istud de domo sua. & de laborib; suis sic exuiat & uacu us fiat. Et dixit uniuersa multitudo am̄. et laudauerunt d̄m. fecit ḡ populus. sic dictum erat. Adie autē illa qua p̄ceperat michi ut essem dixi in terra iuda. ab anno uicesimo usq; ad annū tricesimū sc̄dm ar t̄axer̄tis regis p annos xii. ego & fr̄s mei annonas que ducib; debebant n̄ comedi mus. Duces autē primi qui fuerunt ante me grauauerunt pplm. & acceperunt ab eis in pane. uino. & pecunia cotidie siclos xl. s. et ministri eoru depresserunt pplm. Ego autē n̄ feci ita ppter timorē dī. quin poti in ope muri edificauim. & agrū n̄ cūi. & om̄s pueri mei congregati ad opus erāt. Iudei quoq; & magistrat centū quinquagin ta iuri. & qui ueniebant ad nos de gentib; que in circuitu nr̄o sunt in mensa mea erant. Parabat autē m̄ p dies singulos bos un̄. arietes sex electi. exceptis uolatilib;. & inter dies decē uina diuisa. & alia mul ta tribuebā. insup & annonas ducatus mei n̄ quesui. Valde enim erat attenuat

populus. **M**enito mei dñs mñs in bonū. scdm
omnia que feci populo huic. factum ē autē cū
audisset sanaballath & tobias & gosen arab.
& ceteri inimici nr̃i. quod edificassent ego mu-
rum. & n̄ eēt in ipso residua interruptio.
usq; ad temp⁹ autē illud ualuas n̄ posuerā
in portis. Miserunt sanaballath & gosen
ad me dicentes. Veni & peritiam⁹ fedus pa-
riter in uiculis in campo uno. Ipsi autem
cogitabant ut facerent michi malū. Misit
g⁹ ad eos nuncios dicens. Opus grande ego
facio. & n̄ possum descendere ne forte neg-
ligat cum uenero & descendero ad uos. Mi-
serunt autē ad me scdm uerbū hoc p̄ quatuor
uices. & respondi eis iuxta sermonē p̄orem.
Et misit ad me sanaballath iuxta uerbum
pri⁹ quinta uice puerū suū. & eplam ha-
bebat in manu scriptam hoc m̄. In genti-
bus auditū ē & gosen dixit. qđ tu & iu-
dei cogitatis rebellare & p̄pterea edificet
murū. & leuare te uelis sup̄ eos regem. p̄-
ter quam causam & p̄phetas posueris qui
p̄dicent de te in iherl̄m dicentes. Rex in iu-
dea est. Auditurus ē rex uerba hec. **I**ocor-
co nunc ueni ut meam⁹ consiliū pariter.
Et misit ad eos dicens. Non ē factum se-
cundū uerba que tu loqueris. De corde
enim tuo tu componis hec. Om̄s enim
hi terrebant nos. cogitantes qđ cessaret
man⁹ nr̃e ab ope. & quiescerem⁹. Quā ob
causam magis confortauī manū meā. &
ingress⁹ sum domū samaie filij dalaie fi-
lij methabelhel secreto. Qui ait. Tractem⁹
nobiscum in domo dñi in medio templi.
& claudam⁹ portas edis. quia uenturi sūt
ut interficiant te. & nocte uenturi sunt
ad occidendū te. Et dixi. Num quisquā
similis mei fuit. & quis ut ego ingrediet⁹
templū & uiuet. Non ingrediar. Et in-
tellexi qđ dñs n̄ misisset eum. s; quasi uati-

anans locutus eēt ad me. & tobias & sana-
ballath conduxissent eum. Acceperat enim
precū ut terretis facerē & peccarē. & habe-
rent malū quod exp̄barent michi. **M**enito
mei dñe p̄ tobia & sanaballath. iuxta opa
eorū talia. sed et noadie p̄phete & ceterorū
p̄pharum qui terrebant me. **C**ompletus est
autē murus uicesima quinta die mensis
elul. quinquaginta duob⁹ dieb⁹. factum ē g⁹ cū
audissent om̄s inimici nr̃i. ut timentur uni-
uerse gentes que erant in circuitu nr̃o et
concederent ultra semetipsos. & scirent qđ
a dño factum eēt opus hoc. Sed et in diebus
illis multe optimatē iudeorū eplē mitte-
bant ad tobiā. & a tobia ueniebant ad
eos. Multi enim erant in iudea habentes
iuramentū ei⁹ quia gener⁹ erat sechemie fi-
lij iorei. & iohannan filius ei⁹ acceperat filiā
mosollam filij barachie. S; et laudabant
eum corā me. & uerba mea nuntiabant ei.
& tobias mittebat eis eplās ut terrent
me. Post quā autē edificatus ē murus & po-
siu ualuas & recensui ianitores & cantores
& leuitas. p̄cepi aneni fr̃i meo & ananie
p̄ncipi dom⁹ de iherl̄m. ipse enim quasi uir
uerax & timens dñm plus ceteris uidebatur.
Et dixi eis. Non apiant⁹ portē iherl̄m usq;
ad calorem solis. Cumq; adhuc assisterent.
clausē sunt portē & opilate. Et posui custo-
des de habitatorib⁹ iherl̄m singulos p̄uicē
suas. unūqueq; contra domū suā. **C**ui-
tas autē erat lata nimis & grandis. & po-
pulus paruus in medio ei⁹. & n̄ erant do-
mus edificate. Dedit autē dñs in corde meo. &
congregaui optimates & magistratus & uir-
gus ut recensere eos. **C**enuerū librū cen-
sus eorū qui ascenderant primū. & uiuen-
tium ē scriptum in eo. Isti filij p̄uicē qui
ascenderunt de captiuitate transmigran-
tū. qđ transulerat nabuchodonosor rex

babylonis. & reuersi sunt in iherlm & in
 iudeam unusquisq; in ciuitate sua. qui ue
 nerunt cum zorobabel. iosue. neemias. a
 zarias. raamaias. naamin. mardocheus.
 belfar. mespharac. beggoai. naum. baa
 na. Numerus uiroru populi isrl. filij pha
 ros. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .ii. clx. xii. filij saphatig. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .ccc. lxx. ii.
 filij arca. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} de. l. ii. filij phatemoab filioru
 ihesue & ioab. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .ii. dccc. xviii. filij belam.
 mille. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} dccc. l. iii. filij zethua. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} dccc. xl. v.
 filij zachar. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} dec. lx. filij bannuy. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} de. xlviii.
 filij bebar. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} de. xxviii. filij argad. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .ii. ccc.
 xx. ii. filij adomeam. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} de. lxvii. filij bag
 goam. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .ii. lxvii. filij adin. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} de. lv. filij ater
 filij ezechie. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .xc. viii. filij asen. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .ccc. xxxviii.
 filij belai. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .ccc. xxiii. filij areph. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .cxii. filij
 zabaon. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .xc. v. Viri bechleem. & nephtupha.
 clxxviii. Viri anatoth. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .c. xxviii. Viri be
 thamoth. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .xl. ii. Viri cariathiarum cephi
 ra & bereth. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .dccc. xliii. Viri rama & geba.
^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .dccc. xxi. Viri magmas. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .c. xxv. Viri be
 thel & ai. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .c. xxiii. Viri nebo alteri. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .li. ii.
 Viri belam alterius. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .l. ccc. liii. filij arem.
^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .ccc. xx. filij ihericho. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .ccc. xl. v. filij loda
 uid & onon. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .dccc. xxi. filij senaa. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .iii.
 dccc. xxx. Sacerdotes filij adata in domo
 iosua. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .dccc. lxx. iii. filij emmer. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .l. l. ii.
 filij phasor. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .mille. c. xlvii. filij arem. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .l.
 xvii. Leuite filij iosue & gadmibel filioz
 odua. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .lxx. iii. Cantores filij asaph. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .c. xl.
 viii. Janitores filij sellum. filij ater. filij
 thelmon. filij accub filij atata. filij sobar.
^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .c. xxxviii. Nathunnei filij soa. filij af
 pha. filij thebaoth filij cheros filij siaa
 filij fado filij lebenia filij agaba. filij sel
 mon. filij annan. filij cedel filij gaer
 filij raata. filij rasim. filij necoda. filij
 gerse filij ara. filij fasta. filij belai. filij
 munim. filij nephusin. filij beebuc. filij
 acupha. filij asur. filij besloth. filij meida.

filij arsa. filij bercos. filij ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .l. sifara. filij the
 ma. filij nestra. filij athipha. filij seruorū
 salemonis. filij sotai. filij sopherb. filij
 perda. filij iochala. filij dercon. filij geddel.
 filij saphathia. filij atil. filij phocerech. qui
 erat ortus ex abaim filio ammon. Omnes
 nathunnei & filij seruorū salemonis. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .ccc.
 xc. ii. Hi sunt autē qui ascenderunt de
 themella. thelarfa. cherupaddon. & emer.
 & n̄ potuerunt indicare domū patrum
 suorū & semen suū. utrū ex isrl esset. filij
 dalaia. filij tobias. filij negoda. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .d. c. xli. Et
 de sacerdotib; filij abia. filij accos. filij
 berzellai. qui accepit de filiab; berzellai
 galaaditis uxore. & uocatus ē nomine eoz.
 Hi quesierunt septuā suā incensum & n̄
 inuenerunt. & eieci sunt de sacerdotio.
 Dixitq; athersatha eis ut n̄ manducaret
 de scē scōrum. donec starec sacerdos doct;
 & eruditus. Omnis multitudo quasi unus.
 xl. ii. mult. dclx. absq; seruis & ancillis eoz
 qui erant. vii. ccc. xxxvii. & inter eos can
 tores & cantatrices. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .cc. xlv. cameli cccc.
 xxx. v. asini. vi. dccc. xx. *Hucusq; refert qđm cō*

Numerus septuā fuerit. ex i. neemias. hystoria. xxxv.
 omnulli autē de principib; fa
 miliarū dederunt in opus. Ather
 satha dedit in thesaurū auri
 dragmas mille. fialas. l. tunicas sacer
 dotales. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .d. xxx. Et de principib; familia
 rum dederunt in thesaurū opis auri dra
 gmas. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .xx. milia. & argenti minas. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .li.
 cc. & quod dedit reliquus pp̄ts. auri dra
 gmas. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .xx. milia. & argenti minas. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .li. &
 tunicas sacerdotales. ^{Sexcenti. Sexaginta. duo} .lxvii. Habitauerūt
 autē sacerdotes & leuite & ianitores &
 cantores & reliquum uulgus & nathunnei
 & omnis isrl in ciuitatib; suis. & uenerat
 mensis septimus. filii autē isrl erant
 in ciuitatib; suis. Congregatusq; ē omīs

populus quasi uir unus ad plateam que ē ante portam aquarū. & dixerunt eze scribe ut afferret librum legis moysi que precepit dñs isrl̃. Attulit autē ezeas sacerdos legem coram multitudine uirorū & mulierū cunctisq; qui poterant intelligere. in die prima mensis septimi. & legit in eo ap̃te in platea que erat ante portam aquarū. de mane usq; ad mediā diem. in conspectu uirorū & mulierū & sapientū. & aures omnis populi erant erecte ad librum. Stetit autē ezeas scriba sup gradum lignū. que fecerat ad loquendum. Steterunt iuxta eū mathathias & semma. & ania. & uria. & belechias & maasia ad dextram ei⁹. & ad sinistram phadaia. imfabel. & melchia & asum. & aseph. dana. zacharia & mosollam. Et ap̃uit ezeas librum corā omni p̃plo. sup uniuersū q̃p pe p̃plin eminebat. Et cum ap̃uisset eū stetit om̃s p̃pls. Et benedixit ezeas dño dō uoce magna. & respondit om̃s populus. am̃ amen. Ceuantes man⁹ suas incuruati sunt. & adorauerunt dñm p̃ni in terram. Porro iosue & baani & serebia tammin. acchub. sepchai. odia. maasia. celiata. azarias. iosabech. anan. falaia. leuite. silentium faciebant in populo. ad audiendam legem. Popul⁹ autē stabat in gradu suo. & legerunt in libro legis dī distincte & aperte ad intelligendū. & intellexerunt cum legerant. Dixit autē neemias ipse est acherfatha & ezeas sacerdos scriba & leuite. interpretantes uniuerso p̃plo. Dies sc̃ificatus ē dño dō nr̃o. nolite lugere & nolite flere. f̃iebat autē om̃s populus. cum audisset uerba legis. & dixit eis. Ite & edite pingua & bibite mulsum. & mittite partes ei qui n̄ p̃parauit sibi. quia sc̃s dies dñi est & nolite tr̃istari.

Gaudiū etenim dñi ē fortitudo nr̃a. leuite autē silentiū faciebant moñi p̃plo dicentes. Tacete quia sc̃s dies ē. & nolite dolere. Abijt itaq; omnis populus ut comederet & biberet & mitteret partes & faceret leticiā magnā. quia intellexerant uerba que docuerat eos. Et in die sc̃do congregati sunt p̃ncipes familiarū uniuersi populi. sacerdotes & leuite. ad ezeam scribā. ut interpretaret eis uerba legis. & inuenerunt scriptū in lege. p̃cepisse dominū in manu moysi. ut haberent filij isrl̃ in tabernaculis in die sollempni in mense septimo. & ut predicaret et diuulgent uocē in uniuersis urbib⁹ suis & in iherl̃m dicentes. Egredimini in montē & afferte frondes oliuē & frondes ligni pulcherrimi. frondes myrti & ramos palmarum. & frondes ligni nemorosi. ut fiant tabernacula sicut scriptum ē. Egrediuntur p̃pls & attulerunt. feceruntq; sibi tabernacula unusquisq; in domatē suā & in atrijs suis. & in atrijs dom⁹ dī. & in platea portę aquarū. & in platea portę efframi. fecit g̃ uniuersa eccl̃ia eoz qui redierant de captiuitate tabernacula. & habitauerunt in tabernaculis. Non fecerant a dieb⁹ iosue filij min taliter filij isrl̃ usq; ad diem illū. & fuit leticia magna nimis. Legit autē in libro legis dī p̃ dies singulos. a die p̃mo usq; ad diem nouissimū. & fecerunt sollempnitatē septē dieb⁹. & in die octaua collectam iuxta ritum. In die autē uicesimo quarto mensis hui⁹ conuenerunt filij isrl̃ in ieiunio & in sacis & humis sup eos. & separatim ē semen filiorū isrl̃ ab omni filo aliena. Et steterunt & confitebantur peccata sua. & iniquitates patrum suoz. Et consurrexerunt ad standum. & legerūt in uolumine

legis dñi dñi sui. quater in die. & quater
confitebantur & adorabant dñm dñm suum.
Surrexerunt autē sup gradū leuitarum iosue
& bani. cethmuel. semī. abani. & sarebias.
bani. & clamauerunt uoce magna ad do-
minū dñm suum. Et dixerunt leuite. io-
sue & cethmuel. bonni. asebias. serebias.
arebia. odola. sebna. fatata. Surgite be-
nedicite dño dō urō ab eterno usq; in eter-
num. & benedicant nomini gl̄e tue excel-
so in omni benedictione & laude. Tu ipse
dñe solus tu fecisti celum celoy & omnē
exercituum eoy. terram & uniuersa que in
ea sunt. maria & omnia que in eis sūt.
& tu uiuificas omnia hec & exercit⁹ celi
te adorant. Tu ipse dñe dñs. qui elegisti ab-
ram & eduxisti eum de igne chaldeoy.
& posuisti nomen ei⁹ abraham. & inue-
nistī cor ei⁹ fidele coram te. & percussisti
cum eo fedus ut dares ei terrā chananei.
hethi. amorrei. & ferezei. & ihebusi.
gergezi. ut dares semini eius. & implesti
uerba tua. qm̄ iustus es. Et uidisti affli-
ctionē patrū nr̄oy in egipto. clamorēq; eo-
rum audisti sup mare rubrū. & dedisti sig-
na & portenta in pharao & in uniuersis
seruis ei⁹. & in omni populo terre illius.
Cognouisti enim quia supbe egerant con-
tra eos. & fecisti t̄ nomen sicut & in hac
die. & mare diuisti ante eos. & transie-
runt p̄ mediū maris in sicca. p̄sequutores
autē eoy percussisti in pfundū quasi lapidē
in aquas ualdas. & in columna nubis du-
ctor eoy fuisti p̄ diem. & in columna ig-
nis p̄ noctē. ut appareret eis uia p̄ quam
ingrediebantur. Ad montē quoq; sinai de-
scendisti & locutus es cum eis de celo. &
dedisti eis iudicia recta & legē ueritatis.
Cerimonias & p̄cepta bona. & sabbatum
sēficatū ostendisti eis. & mandata & ce-

rimonias & legem precepisti eis in manu mo-
ysi serui tui. Panē quoq; de celo dedisti eis
in fame eoy. & aquā de petra eduxisti eis
sitientib⁹. & dixisti eis ut ingrederentur et
possiderent terrā sup quā leuasti manū
tuā ut traderes eis. Ipsi ū & patres nr̄i sup-
be egerunt. & indurauerunt ceruices suas.
& n̄ audierunt mandata tua. & noluerunt
audire. Et non sunt recordata mirabilium
tuorū que feceras eis. & indurauerunt cer-
uices suas & dederunt caput ut reuerter-
entur ad seruitutē suā quasi p̄ contenti-
onem. Tu autē dñs. p̄picius clemens & mi-
sericors. loganimis & multę miserationis.
n̄ dereliquisti eos. & quidem cū fecissent
sibi uitulū conflatilem & dixissent. iste ē
dñs tuus qui eduxit te de egipto. fecerūq;
blasphemias magnas. Tu in miseri-
cordiis tuis multas. n̄ dimisisti eos in de-
serto. Columna nubis n̄ recessit ab eis p̄
diem ut duceret eos in uia. & columna ig-
nis p̄ noctem. ut ostenderet eis iter p̄ qd
ingrederentur. & spm̄ tuum bonū dedisti
qui duceret eos. & manna tuū n̄ phibu-
isti ab ore eoy. & aquā dedisti eis in sitim.
Quadraginta annis pauidisti eos in deser-
to. nichilq; eis defuit. Vestimenta eoy n̄
inuetrauerunt. & pedes eoy n̄ sc̄a t̄ra.
& dedisti eis regna & populos & paruitus es
eis sortes. & possederunt terrā seon. &
terram regis esebon. & terram og regis
basan. Et filios eoy multiplicasti sicut
stellas celi. & adduxisti eos ad terram de
qua dixeras patrib⁹ eoy ut ingrederentur
& possiderent. Et uenerunt filij & posside-
runt terram. & humiliasti coram eis ha-
bitatores terre chananeos. & dedisti eos
in manu eoy. & reges eoy & pplōs terre.
ut facerent eis sicut placebat eis. Cepe-
runt itaq; urbes munitas et humum

pingue & possederunt domos plenas
cunctis bonis. cisternas ab alijs fabricatas.
vineas & oliueta. & ligna pomifera multa.
Et comederunt & saturati sunt & impin-
guati sunt. & abundauerunt delicijs in
bonitate tua magna. Prouocauerunt au-
tē te ad iracundiā. & recesserunt a te. & p-
iecerunt legē tuā post terga sua. & pphe-
tas tuos occiderunt qui contestabantur
eos ut reuerterentur ad te. feceruntq; blas-
phemias grandes. Et dedisti eos in manu
hostiū suorum. & afflixerunt eos. Et in tem-
pore tribulationis sue clamauerunt ad
te. & tu de celo audisti. & scdm miseratione-
nes tuas multas dedisti eis saluatores
qui saluarent eos de manu hostiū suorum.
Cumq; requiescissent reuersi sunt ut face-
rent malū in conspectu tuo. & dereliquisti
eos in manu inimicorū suorum. & possederunt
eos. Conuersi sunt & clamauerunt ad te.
tu autē de celo exaudisti & liberaisti eos in
misericordijs tuis multis temporib; Et con-
testat' ē eos ut reuerterentur ad legē tuā.
ipsi ū supbe egerunt & nō audierunt uocē
tuā. & in iudicijs tuis peccauerunt que faci-
et homo & uiuet in eis. Et dederunt hu-
merū recedentē & ceruicē suā indurauerunt
nec audierunt. & peraxisti sup eos annos
multos. Et contestatus es eos in spū tuo
p manū pphecarū tuorū & nō audierunt.
& tradidisti eos in manū pplorū terrarū.
In misericordijs autē tuis plurimis nō fecisti
eos in consumptione nec dereliquisti eos.
qm d's miserationū & clemens tu es. Hē
itaq; d's n'r magne. fortis & terribilis. cu-
stodiens pactum & misericordiam. ne auertas
a facie tua omnē laborē qui inuenit nos.
reges nrōs. pncipes nrōs. & sacerdotes
nrōs. pphecas nrōs & patres nrōs. et
omnē pplm tuū a dieb; regis assur usq;

in diem hanc. & tu iustus in omnib; que
uenerunt sup nos. quia ueritatē fecisti.
nos autē impie egim'. Reges nrī. princi-
pes nrī. sacerdotes nrī & patres nrī nō fe-
cerunt legem tuā. & nō attenderunt man-
data tua et testimonia tua. que testifi-
catus es in eis. Et ipsi in regnis suis boni
& in bonitate tua multa quam dede-
ras eis. & in terra latissima & pingui qm
tradideras in conspectu eorū nō seruerunt
tibi. nec reuersi sunt ab studijs suis. Ecce
nos ipsi hodie seruim' & terra quā de-
disti patrib; nrīs ut comederent panes
eius & que bona sunt ei'. & ipsi serui su-
m' in ea. & fruges eius multiplicantur
regib; quos posuisti sup nos ppter pec-
cata nrā. & corporib; nrīs dominant' et
iumentis nrīs. scdm uoluntatē suam.
& in tribulatione magna sum'. Sup om-
nib; g' his nos ipsi peccauimus sedus et
scribimus. & signant' pncipes nrī leui-
te nrī & sacerdotes nrī. Signatores au-
tem fuerunt. neemias acher-satha fili'
achilai. & sedechias. saraias. azarias.
iberemias. pheffur. amaria. melchias.
attbus. sebema. mellucarē. mermuth.
obdias. danibel. genton. baruch. mosol-
lam. abia. minamin. mazia. belga. semai.
a. hi sacerdotes. Porro leuite. iosue filius
azarie. beniam filius emadān. cethmel.
& frēs eorū. sechemia. odeuia. celita. phala-
ia. anan. micharob. aschia. zacchur. sere-
bia. sabama. odia. bani. baninu. Capita
populi. pheros. phetmoab. selam. zedui.
bani. omni. azgad. bebai. adoma. beggo-
ai. addi. ater. azotia. azur. adeuia. azum.
besaia. ares. anathor. nabai. mephna. mo-
sollam. azur. meizabel. sadoch. ieddua.
phelthia. anania. osee. anania. asub.
aloes. phaleam. sobechreuarebna. mach-

fia. etbaia. hanam. anan. melucarem. baa-
na. & reliqui de populo sacerdotes. leuite-
iutores & cantores. nathimnei & omnes q̄
se separauerunt de populis terrarū ad le-
gem dī. uxores eorū. filij eorū & filie eorū.
omnes qui poterat sapere spondentes pro
fratrib; suis. optimates eorū et qui uenie-
bant ad pollicendū. & iurandum ut ambu-
larent in lege dī quā dederat in manu moy-
si serm dī. ut facerent & custodirent unū
sa mandata dñi dī nři. & iudicia eius &
cerimomas eius. ut nō darenus filias no-
stras p̄plō terre. & filias eorū nō accipere-
mus filijs nris. Populi quoq; terre qui
important uenalia & omne ad usum
p̄dici sabbati ut uendant. nō accipiem⁹
ab eis in sabbato & in die sc̄ificato. & di-
mittimus annū septimū & exactionē
uniuersę man⁹. & statuemus sup nos pre-
cepta. ut demus terciam partē sici p̄ an-
num ad opus domus dī nři. ad panes p̄po-
sitionis & ad sacrificiū sempiternū. in sab-
batis. in kalendis. in sollempnitatib; & in
sc̄ificatis. & p̄ peccato. ut exoretur p̄ isrl̄.
& in omne usum domus dī nři. Sortes ḡ
misimus sup oblationē lignorū inter sa-
cerdotes & leuitas & populos. ut infer-
rentur in domum dī nři p̄ domos patrū
nr̄orum p̄ tempora. a temporib; anni
usq; ad annū. ut arderent sup altare
dñi dī nři sicut scriptum ē in lege moy-
si. & ut afferremus primogenita terre
nr̄e & primitiua uniuersi fructus om̄s
ligni. ab anno in annū in domo dñi. &
p̄mitiua filiorū nr̄orum. & pecorū nr̄o-
rum sicut scriptum ē in lege. & primitiua
boum nr̄orum. & ouiu nr̄arum. ut offerren-
tur in domum dī nři sacerdotib; qui mi-
nistrant in domo dī nři. & primitias ci-
borum nr̄orum & libaminū. & poma oīs

ligni. Vindemię quoq; et olei afferemus sa-
cerdotib; ad gazophylacium dī nři. & de
cimam partē terre nr̄e leuitas. Ipsi leuitę
decimas accipient ex omib; ciuitatibus
opum nr̄orum. Erat autē sacerdos filius
aaron. cum leuitis & decimis leuitarū.
& leuitę offerent decimā partē decime sue
in domū dī nři ad gazophylaciū in domo
thesauri. Ad gazophylaciū enim deporta-
bunt filij isrl̄ & filij leui primicias frum̄i
ti. uini & olei. & ibi erunt uasa sc̄ificata.
& sacerdotes & cantores & ianitores & mi-
nistri. & nō dimittemus domū dī nři. Ha-
bitauerunt autē principes populi in iherl̄m.
Reliqua ū plebs misit sortem. ut tollerēt
unā partem de decem. qui habitaturi ēnt
iherl̄m in ciuitate sc̄a. nouē ū partes in ci-
uitatib;. Benedixit autē populus omib;
uiris qui se sponte obtulerant. ut habita-
rent in iherl̄m. Hi sunt itaq; p̄ncipes p̄-
uincię qui habitauerunt in iherl̄m. & in
ciuitatib; iuda. Habitauit autē unusq;sq;
in possessione sua in urbib; suis isrl̄. sacer-
dotes. leuitę. nathimnei et filij seruiorū salemonis.
in iherl̄m habitauerunt de filijs iuda. & de
filijs beniamin. De filijs iuda. acharias. fili⁹
aziam filij zacharie. filij amarie. filij sapha-
tia filij malelehel. De filijs phares. imasia.
filius baruch. filius colozā. fili⁹ azaria. fili⁹
adata. filius iozari. filius zacharia. filius
solenites. Omnes filij phares qui habita-
uerunt in iherl̄m. ^{Edigenti douaginta nouē} cccc lxviii. uiri fortes.
Hi sunt autē filij beniamin. sellum fili⁹
mosollam. filius ioeth. fili⁹ phadaia. filius
colaia. filius masia. filius cetehebel. filius
asia. & post eum gabbar. ^{longem} fallai. ^{viginti nouē} cccc
xxviii. & iohel filius zecri. p̄posit⁹ eorū.
& iudas filius sennua sup ciuitatē secundā.
Et de sacerdotib;. idaia filius ioarib;. iachin.
saraia. filius helcia. fili⁹ mosollam. filius

sadit. filius meraioth. filius haurib. prin-
cipel domus dei. & fr̄es eorum facientes
opa templi. ^{delegati viginti duo} dccc xxii. Et daia filius
hieroam. filius phelech. filius amsi. filius
zacharie. filius phesur. filius melchie. ^{ducenti quingenta} et
fr̄es eius principes patrū. cc lvi. & ama-
sai filius ezrihel. filius azi. filius mosol-
lamo. filius semmer. & fr̄es eorum poten-
tes nimis. ^{centi viginti octo} cxxviii. et p̄positus eorū zab-
diel filius potentū. Et de leuitis. sebhema
filius asob. filius azariam. filius asabia. fi-
lius boni. & sabbathai. & iozabeth. super
opera que erant forinsecus in domo dei.
a p̄ncipib⁹ leuitarum. & mathania fili⁹
micha. filius zebedei. filius saphi. p̄nceps
ad laudandum & ad confitendum. in orati-
one. & bechetas secund⁹ de fr̄ib⁹ eius. et
abda filius sammu. filius galal. filius tdi-
thun. omnes leuite in ciuitate sc̄a. ^{ducenti octo} cc lxxviii. Et ianitores. accob. telmun. & fr̄es
eorum qui custo diebant ostia. ^{centi septuaginta duo} c lxxii.
& reliqui ex isrl̄ sacerdotes & leuite in mu-
uerlis ciuitatib⁹ iuda. unusquisq; in pos-
sessione sua. & nathinnei qui habitabant
in ofel. & siaba. & gaspha. de nathinnis.
& episcop⁹ leuitarū in iherlm̄. azi fili⁹ ba-
am filius asabie. fili⁹ mathanie filius mi-
che. de filiis asaph cantores in ministerio
domus dī. p̄ceptum quippe regis sup̄ eos
erat. & ordo in cantorib⁹ p̄ dies singulos. et
fataia filius mesezebel. de filiis gara filij
iuda in manu regis iuxta omne uerbum
p̄pli. & in domibus p̄ omnes regiones eorū.
De filiis iuda habitauerunt in cariatharbe
& in filiab⁹ eius. & in dibon & in filiab⁹ ef.
& in capseel & in iudis eius. & in iesue
& in molada & in bechsalet. & in ierusal.
& in bersabee. & in filiab⁹ eius. & in sicileg
& in mochona & in filiab⁹ eius. & in rem-
mon. & in sara. & in iherimuch. zanoa o-

dollam. & in iudis eorum. iachis & iere-
giombus eius. ezeca & in filiabus eius. &
manserunt in bersabee usq; ad uallem
ennon. filij autē beniamin. ageba. mech-
mas & abia & bechbel. & filiab⁹ eius. ana-
toth nob. anania. asorram. geth. thaima.
dit. sehom. nebalath. & ona ualle araficu.
& de leuitis partiones iuda & beniamin.
Hi autē sacerdotes & leuite qui ascende-
runt cum zorbabel filio salathiel. iosue.
saraia. iheremias. eza. amaria. melluch.
atus. sebhema. reum. addogenton. abia.
miamin. madia. belga. semaria. & ioarib.
idaia. sellum. amoch. elebeia. idana. isti
principes sacerdotum. & fr̄es eorū in dieb⁹
iosue. Porro leuite iosua. bennuy. cechemel.
sarebia. uida. mathamas. sup̄ ymnos ipsi
& fr̄es eorum. & bechecia. atq; & hanni
fr̄es eorum. unusquisq; in officio suo. iosue
autē genuit ioachim. & ioachim genuit
eliasib. et eliasib genuit ioiada. & ioiada
genuit ionatham. & ionatham genuit
ieddua. In diebus autē ioachim erant sa-
cerdotes & p̄ncipes familiarū. saraia & a-
maria. iheremie. ananie. eze. mosollā.
amarie. iohannan. milico. ionathan. se-
berie. ioseph. arameona. maraioth. elchi-
adaie. zacharie. genton. mosollam. abie.
zecherie. miamin. & moadie. fecti. belge. sa-
mua. samarie. ionathan. ioarib. oaribua-
nia. iadaie. azi. sellaie. celara. mocebor.
elcie. asobia. idaie. nathanabel. Leuite
in dieb⁹ eliasib. & ioiada. & ionan. & ied-
doa. scripti principes familiarū. & sacerdo-
tes in regno dary perse. filij leui p̄ncipes
familiarū scripti in libro uerborū dierum.
& usq; ad dies ionathan. filij eliasib. et p̄n-
cipel leuitarū. asobia. seberia. & iesue fili⁹
cechemel. & fr̄es eorū p̄uites suas ut lau-
darent & confiterentur iuxta p̄ceptum

dauid uiri dei & obseruarent atq; pordine.
 matthanua. & belbecca. & obedia. mosollā.
 thelmon. accub. custodes portarum & uesti-
 buloz ante portas. Hi in diebz ioachim
 filij ihoſie. filij iosedech. & in diebus neemie
 ducis. & ezre sacerdotis scribeq; In dedica-
 tione autē muri iherlm requisierunt leui-
 tas de omnib; locis suis ut adducerent eos
 in iherlm. & facerent dedicationē & leticiā
 in actione grārum & in cantico. in cymba-
 lis psalterijs & citharis. Congregati sunt
 g filij cantorum & de campeſtrib; circa ihe-
 rlm & de uillis ne tufati. & de domo galgal.
 & de regionib; gebee & azmaueb. qm
 uillas edificauerunt sibi cantores in cir-
 cuitu iherlm. Et mundati sunt sacerdo-
 tes & leuitę. & mundauerunt populum
 & portas et murū. Ascendere autē feci
 principes iuda sup murum & statui du-
 os choroſ laudantiū magnos. & ierunt
 ad dextram sup murū ad portam ſterg
 linę. & ut poſt eos oſaias & media pars
 pncipum iuda. & azarias. ezra. & moſol-
 lam. iuda & beniamin. & ſemia. & iheremia.
 & de filijs ſacerdotum in tubis zacharias
 filius ionathan filius ſemeie filius matha-
 nie. filius micheie. filius zecchur. filius a-
 ſaph. & frēs eius ſemeia. & azarel. mala-
 lai. galalai. maai. nathanael. & uida. &
 anani in uafis cantici dauid uiri dī. & ez-
 ras ſcriba ante eos in porta fontis. Et cō-
 tra eos aſcenderunt in gradib; ciuitatis da-
 uid in aſcenſum muri ſup domū dauid.
 & uſq; ad portam aquarum ad orientem.
 & chorus ſecund; grās referentiū ibat ex-
 aduerſo & ego poſt eum. & media pars po-
 puli ſup murū & ſup turrim furnorū. & uſq;
 ad murum latiſſimū. & ſup portam effiam.
 & ſup portam antiquā. & ſup portā piſci-
 um. & turrem ananehel. & turrem emath.

& uſq; ad portam gregis. Et ſteterunt in por-
 ta custodie. ſteteruntq; duo chori laudanti-
 um in domo dī. Et ego & dimidia pars ma-
 giſtratiū meū. & ſacerdotes eliachim. ma-
 ſias. miamin. michea. eloenai. zacharia.
 anania. in tubis. & maafia. & ſemea. et elea-
 zar. & azi. & iohannan. & melchia. & elam
 & ezer. & clare cecinerunt cantores. & ier-
 raia. prepoſitus. & unimolauerunt in die illa
 uictimas magnas. & letati ſunt. d's enim
 letificauerat eos leticia magna. ſed et uxo-
 res eorum et liberi gauſi ſunt. & audita
 ē leticia iherlm pcul. Recenſuerunt quoq;
 in die illa uiros ſup gazophilatia theſauri
 ad libamina. & ad primicias & ad decimas.
 ut introſerrent p eos principes ciuitatis in
 decore grārum actionis ſacerdotes & leuitas.
 quia letatus ē uida in ſacerdotib; & leuitis.
 aſſtantib;. & custodierunt obſeruationē dī
 ſui. obſeruationē expiationis. & cantores
 & ianitores iuxta pceptum dauid & ſalemo-
 nis filij eius. quia in dieb; dauid & aſaph. ab
 exordio erant principes conſtituti canto-
 rum in carmine laudantiū & confitentiū
 deo. Et omnis iſrl in dieb; zorobabel. & in
 dieb; neemie dabat partes cantorib; & ia-
 nitorib; p dies ſingulos. & ſanctificabant
 leuitas. & leuitę ſanctificabant filios aa-
 ron. In die autē illo lectum ē in uolumine legiſ
 moysi. audiente populo. & inuentum eſt
 ſcriptum in eo. quod n̄ debeant introire
 ammaniteſ & moabiteſ in eccleſiam dī uſq;
 in eternum. eo qd n̄ occurrerunt filiis iſrael
 cum pano & aqua. & conduxerunt aduerſus eoſ
 ba laam ad maledicendū eis. & conuerſat d's
 n̄r maledictionē in benedictionē. Factum ē
 autē cum audiſſent legem. ſeparauerunt
 omnē alienigenā ab iſrl. & ſup hoc erat
 eliaſib ſacerdos qui fuerat poſit; in gazo-
 philatio domus dī n̄r. & p̄xiuſ tobiz.

fecit g sibi gazophilatium grande. & ibi erant ante eum reponentes munera & th⁹ & uasa. & decimam frumenti uini & olei. partes leuitarū & cantonū & ianitorū. et primicias sacerdotales. In omnib⁹ autē his n̄ fui in iherlm. quia anno tricesimo secundo artaxerxis regis babilonis ueni ad regem. & in fine dierum rogaui regē & ueni in iherlm. Et intellexi malū quod fecerat eliasib tobis ut faceret ei thesaurū in uestibulis dom⁹ dī. & malum in usum ē ualde. & pieci uasa domus tobis foras de gazophilatio. Precepitq; & emundaue runt gazophilatia. & reuli ibi uasa domus dī. sacrificium & thus. Et cognoui qm partes leuitarū n̄ fuissent date. & fugisset unusquisq; in regionē suam de leuitis & de cantorib⁹ & de his qui ministrabant. & egi causam adu⁹sum magistratus. & dixi. Quare dereliquimus domum dei. Et congregaui eos & feci stare instati onib⁹ suis. & omnis iuda apportabat decimam frumenti uini & olei in horrea. & constituimus sup horrea selemiam sacerdotem. & sadoch scribam. & sadaiam de leuitis. & iuxta eos anan filium zacchur filium mathanie qm fideles conipbati sūt. & ipsis credite sunt partes fr̄m suorū. Memento mei d^s p hoc. & ne deleat miserationes meas quas feci in domo dī mei. & in ceremonijs eius. In dieb⁹ illis iudi in iuda calcantes torcularia in sabbato. portantes aceruos & onerantes sup asinos uinū et uuas & ficus & omne onus. & inferentes in iherlm in die sabbati. & contestatus sum ut in die qua uendere liceret uenderet. Et tyri habitauerunt in ea inferentes pisces & omnia uenalia. & uendebant in sabbatis filijs iuda & iherlm. Et obiurgaui optimates iuda. & dixi eis.

Quē ē res hec mala quam uos facitis. & p fanatis diem sabbati. Numquid n̄ hec fecerunt patres n̄ri. & adduxit d^s n̄r sup nos omne malum hoc sup ciuitatē hanc. & uos additis iracundiam sup isrl uiolando sabbatum. Factum ē autē cum quiescerent porte iherlm die sabbati. dixi & clausere ianuas. & p̄cepi ut n̄ apurent eas usq; p sabbatum. & de pueris meis constitui sup portas ut nullus inferret onus die sabbati. Et manserunt negotiatores & uenientes uniuersa uenalia foris iherlm semel & bis. & contestatus sum eos & dixi eis. Quare manetis ex aduerso muri. Si secundo hoc feceritis. manū mittam in uos. Itaq; ex tempore illo n̄ uenerunt in sabbato. Dixi quoq; leuitis ut mundarent. & uenirent ad custodiendas portas & sanctificandū diem sabbati. Et p hoc g memento mei d^s m̄s. & parte in sedm multitudinē miserationū tuarum. Sed & in dieb⁹ illis iudi iudeos ducentes uxores azotidas ammanitidas & moabitidas. & filij eorū ex media parte loquebant azotice. & nesciebant loqui iudaice. & loquebant iuxta linguā populi & ppli. Et obiurgaui eos & maledixi. & cecidi ex ipsis uiros & decaluaui eos. et adiuuaui iudeo ut non daret filias suas filijs eorū. & n̄ acciperent de filiab⁹ eorū filijs suis. & sibi metipsis dicens. Numquid n̄ hui⁹cemodi re. peccauit salomon rex isrl. Et certe in gentib⁹ multis non erat rex similis ei. & dilectus dō suo erat. & posuit d^s eum regem sup omnē isrl. & ipsum g ad peccatū duxerunt mulieres alienigene. Numqđ & nos inobedientes faciemus omne malū grande hoc. ut puaricem⁹ in dō n̄ro et ducam⁹ uxores p̄ reginas. De filiis autē ioiada filij eliasib sacerdotis magni. gener erat sana

ballath oronitaf: quē fugauit a me. Recor-
dare dñe dñs mñs. aduersus eos qui polluit
sacerdotiū: iusq; sacerdotale & leuiticū. Igi-
t mundauit eos ab omnib; alienigenis.
& constituit ordines sacerdotū & leuita-
rum unumquēq; in ministerio suo: & in
oblatione lignoriū in temporib; constitu-
tas & in pñitiis. Memento mei dñs mñs
in bonum amen; **Incipiunt capitula in**

libro Machabeorum primo:

- I**bi euerfa iherlm confenserunt iudei edicto
regis sacrificare ydolis. **S**icantē ydolis:
- ii** Vbi lex dei grusta ē iussu regis antiochi ppto sac-
emathathia & filys ei; lauitantib; pñtm iherlm.
- iii** Ubi ministri regis cū cogerent mathathiam sa-
cificare n̄ fecit. & iussit sacrificantem.
- iiii** Ubi iudiq; n̄ sacrificauer' fugientes iudefero celsi s.
- v** Vbi mathathias cum filijs suis occidit pseu-
tores & aras euerit. **S**edere israel.
- vi** Ubi mathathia moriens ammonet filios suos.
- vii** Vbi surrexit iudas p' mortē mathathie defen-
sor.
- viii** Vbi iudas occidit appolloniū. & seronē prin-
cipem exercitus syrie.
- ix** Ubi antiochus congregat exercitū cont' iudā
et de actibus lysie. & uictoria iude.
- x** Vbi uenit lysias amicus antiochi cum exer-
citu a iuda debellat' est. **G**entium.
- xi** Ubi iudas purificat templū ab immundicijs
- xii** Vbi iudas debellauit gentes uolentes p'dere
isrl. & de thy motheo. **F**ratre suo.
- xiii** Ubi symon expugnauit gentes missus a iuda
- xiiii** Ubi iudas & frēs eius expugnauit castra thy
mothei. & cepit ciuitates multas. & ciuita-
tem effregit. **S**unt filios esau.
- xv** Vbi iosephus & azarias uoluerunt ex pugnare
gentes & uicti sunt. & ubi iudas expugna-
uit.
- xvi** De morte antiochi & successione filij ipsius:
- xvii** Ubi fili' antiochi mittit exercitum ad debel-
landum iudam iurēt. & pacē dat fictē
quam continuo dirupit.

- xviii** Vbi demetri' occiso antiocho & lysia optinuit
regnum. & de alchimo & bachide & mali-
cia eorum. **I**landum iudam.
- xviiii** Vbi secundo misit demetri' nichanorē ad debel-
- xx** Vbi orauit iudas dñm & uicit nichanorem
& occidit eum. **S**ubiecerunt.
- xxi** De romanorū fama qd omnia regna sibi
- xxii** Vbi iudas mittit legatos romam cūrationis
gracia. **I**udeis non aduersatur.
- xxiii** Rescripta romanorū ad iudeos iur demetri'
- xxiiii** Vbi demetrius mittit exercitum ad iudeos de-
bellandos. **P**artem bachidis:
- xxv** Vbi iudas mortuus ē in bello postquā exiit
- xxvi** De uirū impijs in malicia bachidis p' obitum iude.
- xxvii** Ubi ionathas suscepit principatū & expugnauit
filios iambri & bachidem.
- xxviii** Vbi alchimus uolens templum destruere
obmutuit. & de consilio impiorū p'dito.
- xxviiii** Vbi supatus ē bachides a symone & ionatha
& reddidit ei ionathas captiuitatem & pa-
cem firmavit. **E**cam.
- xxx** Ubi alexander antiochi fili' suscepit regnū
& uoluit cum eo pugnare demetri' & iona-
tham preuenit ad amicitias faciendas.
- xxxi** Ubi ionathas tenuit iherlm & munuit.
- xxxii** Vbi rex alexander antiochi fili' petiit auxilium
ionathe aduersus demetrium.
- xxxiii** Ubi demetrius petiit auxilium ionathe cont'
alexandrum & contemnitus.
- xxxiiii** Ubi alexander in pugna occidit demetriū
& accepit filiam p'tolomei regis uxorem.
& de gloria ionathe. **I**onathas:
- xxxv** Vbi demetrius fili' demetrii accepit regnū
& missum ab eo appolloniū expugnauit
- xxxvi** Vbi ionathas uenit a scalona cū glā & mittit
ei alexander fibulam auream.
- xxxvii** Ubi p'tholomeus rex surrexit contra alexan-
dram. & ablata ab eo filiam suā dedit
demetri' & quod duo regna habuerit.
- xxxviii** Ubi occidit alexander rex a gaddiel arabe.

- et de morte ptholomei regis. **V**bi demetrius regnans confirmat spoliis cum ionathas quietis omnibus dimisit exercitum.
- xl.** **V**bi trison erigit regem antiochum filium alexandri aduersus demetrium. et auxilio iudeorum saluatur demetrius et pfidus exstitit.
- xli.** **V**bi uictus est demetrius a trifone et antiocho.
- xlii.** **D**e amicitijs antiochi cum ionatha et symone.
- xliii.** **V**bi ionathas pugnavit cum alienigenis. et recuperata uirtute eos expugnauit.
- xliiii.** **V**bi ionathas legatos mittit romani et spartiatius de renouatione amicitie et pacis.
- xlv.** **V**bi principes demetrii cum exercitu fugati ionathas. et percussit atabas quocumque zabadi.
- xlvi.** **V**bi trison assumere uolens regnum antiochie do lo agit cum ionatha. et apud ptholomudam conclusus est.
- xlvii.** **V**bi symone loco fratrum exercitus eius ducem constituit et de morte ionathas. **P**ro eo
- xlviii.** **V**bi trison occidit antiochum. et regnauit.
- l.** **V**bi demetrius constituit pacem cum symone et tributa dimisit. **I**tem filium suum restituit ducem.
- li.** **V**bi symon expugnans garā exorat deos dedit.
- lii.** **V**bi congregauit rex demetrius exercitum suum et abiit media ad contrahenda sibi auxilia ut expugnaret trifonem et in sit arlaces rex pfidis et medie principem suum et unum compendit demetrium et posuit eum in custodia.
- liii.** **V**bi captus demetrius est a rege pfidis et habetur in custodia. **S**tatuere tabulis eius.
- liiii.** **D**e sublimitate et potentia symonis.
- lii.** **R**escripta pacis ad symonem ab spartiatio.
- lvi.** **V**bi ptholomeus tridos glie symonem duci suo.
- lvii.** **V**bi antiochus demetrii filius accepit regnum patrum. et curat symonem pfectum est trifonem et fugauit. **I**tem trita ad ptholomeum re-
- lviii.** **R**escripta romanorum pacis cum symone cor-
- lviii.** **V**bi antiochus demetrii rupta **S**ymonem et ceteros pace mittit cendebeu ad debellanda iudea.
- l.** **V**bi symon mittit duos filios suos ad cen-

lx. **V**bi filij symonis uicerunt cendebeu et iudas filius symonis uulneratus est.

lxii. **V**bi ptholomeus filius abobi occidit symonem cum filiis suis in conuiuio. et iobes filius symonis occidit eos qui uenerant perdere eum.

Incipit lib.

machabeorum

PARA. 10. VS.

T. F. A. C.

G. V. E. S. T.

postquam percussit alexander philippi macedo qui

primus regnauit in grecia egressus de terra cethum. darium regem psarum et medorum constituit prelia multa. et omnium optinuit munitiones. Et interfecit reges terre. et pertransiit usque ad fines terre. Et accepit spolia multitudinis gentium. et siluit terra in conspectu eius. Et congregauit uirtutem et exercitum fortiter nimis. et exaltatus est et eleuatum cor eius. et optinuit regiones gentium. et tyrannus. et facti sunt illi in tributum. Et posthec decedit in lectum. et cognouit quia more retur. et uocauit pueros suos nobiles qui secum erant nutriti a iuuentute sua. et diuisit illis regnum suum cum ad huc uiueret. Et regnauit alexander annis duodecim. et mortuus est. et optinuerunt pueri eius regnum. unusquisque in loco suo. et imposuerunt sibi omnes diademata post mortem eius. et filii eorum post eos annis multis. et multiplicata sunt mala in terra. Et exiit ex eis radix peccatrix. antiochus illustris. filius antiochi regis qui fuerat romae obses. et regnauit in anno centesimo tricesimo

et septimo regni grecorum. In diebus illis
exierunt ex isrl' filii unius. et suaserunt
multis dicentes. Eamus et disponamus
testamentum cum gentibus que circa nos
sunt. quia ex quo recessimus ab eis inue-
nerunt nos multa mala. Et bonus uisus
est sermo in oculis eorum. Et destinauerunt
aliqui de populo et abierunt ad regem.
et dedit illis potestatem ut facerent ius-
ticiam gentium. Et edificauerunt gym-
nasium in iherosolimis. secundum leges natio-
num. et fecerunt sibi prepucia. et recess-
erunt a testamento suo. et iuncti sunt
nationibus. et uenundati sunt ut face-
rent malum. Et paratum est regnum in
conspectu antiochi. et cepit regnare in
terra egypti ut regnaret super duo regna.
Et intrauit in egyptum in multitudine
gram. in curribus et elephantis et equitibus.
et copiosa nauum multitudine. et constitui-
t bellum aduersus ptholomeum regem
egypti. Et uertit ptholomeus a facie
eius et fugit. et occiderunt uulnerati mul-
ti. Comprehenditque ciuitates munitas
in terra egypti. et accepit spolia terre egyp-
ti. Et conuertit antiochus postquam per-
cussit egyptum. in centesimo et quadra-
gesimo et tercio anno. et ascendit ad isrl'.
Et ascendit iherosolimam in multitudine
gram. et intrauit in sanctificationem cum
supbia. Et accepit altare aureum. et can-
delabrum luminis. et uniuersa uasa et
mensam propositionis. et libatoria. et fia-
las. et mortariola aurea. et uelum. et
coronas. et ornamentum aureum. quod
in facie templi erat. et comminuit om-
nia. Et accepit argentum et aurum. et ua-
sa concupiscibilia. et accepit thesauros
occultos quos inuenit. et sublati om-
nibus abiit in terram suam. Et fecit cedere

hominum. et locutus est supbia magna.
Et factus est planctus magnus in isrl'.
et in omni loco eorum. et ingemuerunt prin-
cipes et seniores. iuuenes et uirgines in-
firmati sunt. et speciositas mulierum in-
mutata est. Omnis maritus sumpsit
lamentum. que sedebant in thoro mari-
tali lugebant. Et commota est terra sup-
inhabitantem in ea. et uniuersa domus
iacob induit confusionem. Et post duos
annos misit rex principem tributorum
in ciuitates iuda. et uenit iherusalem
cum turba magna. et loquitur est ad eos
uerba pacifica in dolo. et crediderunt ei.
Et irruit super ciuitatem repente. et per-
cussit eam plaga. et perdidit populum
multum ex isrl'. Et accepit spolia ciuita-
tis. et succendit eam igni. et destruxit do-
mos eius et muros eius in circuitu. et
captiuas duxerunt mulieres et natos. et
pecora possederunt. Et edificauerunt ciui-
tatem dauid muro magno et firmo. et tur-
ribus firmis. et facta est illis in arcem. Et
posuerunt illic gentem peccatorum. uiros im-
quos. et conualuerunt in ea. Et posuerunt
arma et eleas. et congregauerunt spolia
iherosolimae et reposuerunt illic. et facti sunt
in laqueum magnum. et factum est hoc ad
insidias sanctificationi. et in diabolum
malum in isrl'. Et effuderunt sanguinem
innocentem per circuitum sanctificationis. et
contaminauerunt sanctificationem. et fu-
gerunt habitatores iherosolimae propter eos.
Et facta est habitatio exterorum. et facta est
extera semini suo. et nati eius reliquerunt eam.
Sanctificatio eius desolata est sicut soli-
tudo. dies festi eius conuersi sunt in
luctum. sabbata eius in obprobrium. hono-
res eius in nichilum. Secundum gloriam eius mul-
tiplicata est ignominia eius. et sublimitas

eius conuersa est in luctum. **ii.** **E**t scripsit rex antiochus omni regno suo: ut esset omnis populus unus. Et reliquerunt unusquisque legem suam. et consenserunt omnes gentes secundum uerbum regis antiochi: et multi ex israel consenserunt ei. et sacrificauerunt ydolis. et conquinauerunt sabbatum. Et misit rex antiochus libros per manus nuntiorum in iherusalem. et in omnes ciuitates iude. ut sequerentur legem gentium terre. et prohiberent holocausta et sacrificia. et placationes fieri in templo dei. et prohiberent celebrari sabbatum. et dies sollempnes. et conquinari sanctam. et sanctam populum israel. Et iussit edificari aras. et templa. et ydola. et immolari carnes suillas. et pecora communia. et relinquere filios suos incircumcisos. et conquinari animas eorum in omnibus inmundiciis et abominationibus. ita ut obliuiscerentur legem. et immutarent omnes iustificationes dei. Et quicumque non fecissent secundum uerbum regis antiochi. morerentur. Secundum omnia uerba hec scripsit omni regno suo: et proposuit principes populo qui hec fieri cogerent. Et iusserunt ciuitatibus iude sacrificare. et congregati sunt multi de populo ad eos qui dereliquerant legem domini. et fecerunt mala super terram. et effugauerunt populum israel in abditis. et in absconditis fugationum locis. **iii.**

Die quintadecima mensis casleu. quinto et quadragesimo anno. edificauit rex antiochus abhominandum ydolum de solationis super altare dei. Et per uniuersas ciuitates iude in circuitu edificauerunt aras. et ante ianuas domorum. et in plateis incendebantur thura et sacrificabant. et libros legis dei combusserunt

igni. scindentes eos. Et apud quemcumque inueniebantur libri testamenti domini. et qui cumque obseruabant legem domini secundum edictum regis. trucidabant eum in uirtute sua. Faciebat hec populo israel. qui inueniebantur in omni mense in ciuitatibus. Et quinta et uicesima die mensis. sacrificabant super aram que erat contra altare. Et mulieres que circumcidebant filios suos. trucidabantur. secundum iussum regis antiochi. Et suspenderunt pueros a ceruicibus per uniuersas domos earum. et eos qui circumciderunt eos. trucidabant. Et multi de populo israel defecerunt apud se. ut non manducarent immunda. et elegerunt magis mori quam cibis conquinari inmundis. et noluerunt infringere legem dei sanctam. et trucidati sunt. et facta est

Ira magna super populum ualde. **iiii.** **I**n illis diebus surrexit mathathias filius ioannis filii symeonis sacerdos. et filius ioarum ab iherusalem. et consedit in monte modin. et habebat filios quinque: ioannem qui cognominabatur gadis. et symeon qui cognominabatur thasi. et uidam qui uocabatur machabeus. et eleazarum qui cognominabatur ab aram. et ionatham qui cognominabatur apbus. Hi uiderunt mala que fiebant in populo iuda et iherusalem. Et dixit mathathias. Ve mihi. ut quid natus sum uidere contumeliam populi mei. et contumeliam ciuitatis sancte. et sedere illic. circumdatus in medio inimicorum. Sancta in manu extraneorum facta sunt. Templum eius sicut homo ignobilis. uasa glorie eius captiua abducta sunt. Trucidati sunt iuuenes eius in plateis. et iuuenes eius ceciderunt in gladio inimicorum. Que gens non hereditauit regnum

et non optinuit spolia eius. Omnis compositio eius ablata est. Que erat liba: facta est ancilla. Et ecce scia nostra et pulchritudo nostra et claritas nostra desolata est: et coignauerunt ea gentes. Quod ergo nobis ad huc uiuere. Et scidit mathathias et filii eius uestimenta sua. et operuerunt se cilicijs: planxeruntque ualde. **E**t uenerunt illuc qui missi erant a rege antiocho ut cogent eos qui confugerant in ciuitate modum immolare. et accendere thura. et a lege dei discedere. Et multi de populo israhel consentientes accesserunt ad eos: sed mathathias et filii eius constant steterunt. Et respondentes qui missi erant ab antiocho. dixerunt mathathie. Princeps et clarissimus et magnus es in hac ciuitate. et ornatus filijs et fratribus. Igo accede prior et fac iussum regis. sicut fecerunt omnes gentes et uiri iuda. et qui remanserunt in iherusalem: et eris tu et filii tui inter amicos regis. et amplificatus argento et auro et muneribus multis. Et respondit mathathias: et dixit magna uoce. Et si omnes gentes regi antiocho obediunt. ut discedant unusquisque a seruitute legis patrum suorum et consentiant mandatis eius: ego et filii mei et fratres mei obediemus legi patrum nostrorum. Apertius sit nobis deus: non est nobis utile relinquere legem et iusticias dei. Non audimus uerba regis antiochi. nec sacrificabimus: transgredientes legis nostre mandata. ut eamus altera uia. Et ut cessauit loqui uerba hec: accessit quidam iudeus in omnium oculis sacrificare ydolis super aram in ciuitate modum. secundum iussum regis. Et uidit mathathias et doluit. et contremuerunt renes eius. et accensus est furor eius secundum iudicium legis: et insiliens trucidauit eum super aram. Sed et uirum quem miserat

rex antiochus qui cogebat immolari occidit in ipso tempore: et aram destruxit. Et zelatus est legem: sicut fecit finees zambri filio salomi. Et exclamauit mathathias uoce magna dicens. Omnis qui habet zelum legis: statuens testamentum creat post me. Et fugit ipse et filii eius in montes: et reliquerunt quicumque habebant in ciuitate. **T**unc descendunt multi querentes iudicium et iusticiam in desertum. ut sederent ibi. ipsi et filii eorum et mulieres eorum et pecora eorum: quoniam indurauerunt super eos mala. Et renunciatum est uiris regis et exercitus qui erant in iherusalem ciuitate dauid. quoniam discessissent uiri quidam qui dissipauerunt mandatum regis in loca occulta in deserto: et abissent post illos multi. Et statim prexerunt post illos. et constituerunt aduersus eos prelium in die sabbatorum: et dixerunt ad eos. Resistite et nunc ad huc. Et facite secundum uerbum regis: et uiuetis. Et dixerunt. Non credimus. neque faciemus uerbum regis: ut polluiamus diem sabbatorum. Et conitauerunt aduersus eos prelium. et non responderunt eis: nec oppulauerunt loca occulta dicentes. Non riamur omnes in simplicitate nostra: et testes erunt super nos celum et terra quod iussiste perditis nos. Et intulerunt eis bellum sabbatis: et mortui sunt ipsi et uxores eorum. et filii eorum. et pecora eorum. usque ad mille animas hominum. Et cognouit mathathias et amici eius: et luctum habuerunt super eos ualde. **E**t dixit uir proximo suo. Si omnes fecerimus sicut fratres nostri fecerunt. et non pugnauerimus aduersus gentes per animabus nostris et iustificationibus nostris: cito disperdent nos a terra. Et cogitauerunt die illa dicentes. Omnis

homo quicumque uenerit ad nos in bello die sabbatorum. pugnemus aduersus eum: et non mouemur omnes sicut mortui sunt fratres nostri in occultis. Tunc congregata est ad eos synagoga iudeorum foras iuribus ex israel. omnis uoluntarius in lege: et omnes qui fugiebant a malis additi sunt ad eos. et facti sunt illis in firmamentum. Et collegerunt exercitum et percusserunt peccatores in ira sua. et uiros iniquos in indignatione sua: et ceteri fugerunt ad nationes ut euaderent. Et circumsiuit mathathias et amici eius et destruxerunt aram: et circumciderunt pueros in circumcisos. quotquot inuenerunt in finibus israel in foratitudine. Et persecuti sunt filios superbis: et periculum est opus in manu eorum. Et optinuerunt legem de manibus gentium. et de manibus regum.

Et non dederunt cornu peccatori. **viii.** Et appropinquauerunt dies mathathie moriendi: et dixit filiis suis. Hunc confortata est superbia et castigatio: et tempus euerisionis. et ira indignationis. Hunc ergo filii. emulatores estote legis. et date animas uestras pro testamento patrum. et memento opum patrum que fecerunt in generationibus suis: et accipietis gloriam magnam et nomen eternum. Abraham nunc in temptatione inuentus est fidelis: et reputatum est ei ad iusticiam. Ioseph in tempore angustie sue custodiuit mandatum: et factus est dominus egypti. sines pater noster zelando zelum dei. accepit testamentum sacerdotum eternum. Ihesus dum impleuit uerbum: factus est dux in israel. Caleph dum testificatur in ecclesia: accepit hereditatem. Dauid in sua misericordia. consequutus est sedem regni in secula. Helias dum zelat zelum legis: receptus est in celum.

Ananias azarias misael credentes: libati sunt de flamma. Daniel in sua simplicitate: liberatus est de ore leonum. Et ita cogitate per generationem et generationem: quia omnes qui sperant in eum non infirmantur. Et a uerbis uiri peccatoris ne timueritis: quia gloria eius stetit et uermis est. Hodie extollit et cras non inuenietur: quia conuersus est in terram suam. et cogitatio eius perit. Vos ergo filii confortamini et uiriliter agite in lege: quia in ipsa gloriosi eritis. Et ecce symeon frater uoster scio quod uir consilij est: ipsum audite semper. et ipse erit uobis pater. Et iudas machabeus foras iuribus a uuentute sua. sit uobis princeps militie: et ipse agat bellum populi. Et adducatis aduersus omnes factores legis: et uindicate uindictam populi uostri. Retribuite retributionem gentibus: et intendite in preceptis legis. Et benedixit eos: et appositus est ad patres suos. Et defunctus est centesimo et quadragesimo sexto anno. et sepultus est a filiis suis in sepulchris patrum suorum in modum: et plauerunt eum omnes israel planctu magno. **viii.** Et surrexit iudas qui uocabatur machabeus filius ei pro eo. et adiuuabant eum omnes fratres eius. et uniuersi qui se coniunxerant patri eius: et preliabantur prelium israel cum leticia. Et dilatauit gloriam populo suo. et induit se lorica sicut gygas. et succinxit se arma bellica sua in preliis: et protegebat castra gladio suo. Similis factus est leoni in opibus suis: et sicut catulus leonis rugiens in uentilatione. Et persequitur est iniquos persecutans eos: et qui conturbabant populum suum succendit flammis. Et repulsi sunt inimici pro amore eius. et omnes operari iniquitatis conturbati sunt.

et directa ē salus in manu eius. Et exacerbat reges multos. et lectificabat iacob in opib⁹ suis. & in scdm memoria ei⁹ in benedictione. & pambulauit ciuitates iuda. et pdidit impios ex eis. et auertit nam ab isrl. et nominatus est usq; ad nouissimum terre. et congregauit pcentes. **x.** Et congregauit appolloniū gentes. & a samaria uirtutem multam et magnā. ad bellandū contra isrl. Et cognouit uidas et exiit obuiam illi. et percussit et occidit illum. et ceciderunt uulnerati multi. et reliqui fugerunt. Et accepit spolia eorum. et gladium appolloniū abstulit uidas. et erat pugnans in eo omnibus diebus. Et audiuit seroy princeps exercitus syrie quod congregauit uidas congregationē et eccliam fidelium secum. et ait. Faciam in nomen et glificabor in regno. et debellabo uidam et eos qui cum ipso sunt. q̄ spuebant uerbum regis. Et preparauerunt se. et ascenderunt cum eo castra impiorū fortes auxiliarij ut facerent uindictam in filios isrl. Et appropinquauerunt usq; bethoron. et exiit uidas obuiam illi cum paucis. Ut uidet autē exercitū uenientē sibi obuiā. dixerunt iude. Quomodo poterimus pauci pugnare ad multitudinē tantam tam fortem. Et nos fatigati sumus ieiunio hodie. Et ait uidas. facile ē concludi multos in manus paucorū. et non ē differentia in conspectu dī celi liberare in multis aut in paucis. quia nō in multitudine exercitus uictoria belli. s. de celo fortitudo est. Ipsi ueniunt ad nos in multitudine contumacia et supbia. ut dispdant nos et uxores nr̄as et filios nr̄os. et ut spolient nos. nos uero pugnabimus

p animabus nr̄is. & legibus nr̄is. et ipse domui⁹ conteret eos ante faciem nr̄am. Vos autē ne timueritis eos. Ut cessauit autē loqui insiluit in eos subito. et conteritis ē seroy et exercitus eius in conspectu ipsius. et p̄sequebatur eum in descensu bethoron usq; in campū. et ceciderunt ex eis octigenti iuri. reliqui autē fugerunt in terram philistin. Et cecidit timor iude ac finis eius et formido sup omnes gentes in circuitu eorum. et puenit ad regem nomini eius. et de prelijs iude narrabant om̄s gentes. **xī.** Et audiuit autē antiochus rex sermones istos. iratus est animo. Et misit et congregauit exercitum unūsi regni sui. castra fortia ualde. et apuit ciuitatem suā. et dedit stipendia exercitui in annū. et mandauit illis ut essent parati ad omnia. Et uidit quod defecto pecunia de thesauris. et tributa regionis modica. ppter diffusionē et plagam quam fecit in terra. ut tolleret legitimam que erat a primis diebus. et timuit ne nō haberet semel et bis in sup̄. et donatiua que dederat ante longa manu. et habundauerat sup reges qui ante eum fuerant. consternatus erat animo ualde. Et cogitauit ire in psidem ut acciperet tributa regionum. et cōgregaret argentum multū. Et reliquit lysiam hominē nobilem de genere regali sup negocia regia. a flumine euphrate usq; ad flumen egipti. et ut nutriret antiochum filiū suū donec rediret. Et tradidit ei mediū exercitum et elefantos. & mandauit ei de omnib⁹ que uolebat. et de inhabitantib⁹ iudeam et iherlm ut mitteret ad eos exercitum ad conterendam et extirpandam uirtutē isrl. et reliquias iherlm. et auferendā memoriā

eorum de loco: et ut constitueret habitatores filios alienigenas in omnibus finibus eorum. et forte distribueret terram eorum. Et rex assumpsit partem exercitus residui. et exiit ab antiochia ciuitate regni sui. anno centesimo et quadragesimo septimo. et transiit auit euphraten flumen. et pambulabat superiores regiones. Et elegit lysias ptholomeum filium domini et nichanorē et gorgiam uiros potentes et amicus regis: et misit cum eis quadraginta milia uirorum. et septem milia equitum. ut uenerint in terram iuda. et disperderent eam secundum uerbum regis. Et processerunt ut irent cum uniuersa uirtute sua: et uenerunt et applicauerunt castrum in terra campestri. Et audierunt mercatores regionum nomen eorum: et accipiunt argentum et aurum multum ualde et pueros. et uenerunt in castra: ut acciperent filios israhel in seruos. Et additi sunt ad eos exercitus syrie: et terre alienigenarum. Et uidit iudas et fratres eius quia multiplicata sunt mala: et exercitus applicabat ad fines eorum. Et cognouerunt uerba regis que mandauit populo facere. in interitum et consummationem: et dixerunt unusquisque ad proximum suum. Engamus deiectionem populi nostri: et pugnemus pro populo nostro et sanctis nostris. Et congregatus est conuentus ut essent parati in prelium: et ut orarent et peterent misericordiam et miserationes. Et iherusalem non habitabatur: sed erat sicut desertum. Non erat qui ingrederetur et egrederetur de nativitate eius. et sanctum conculcabatur: et filii alienigenarum erant in arce. ubi erat habitatio gentium. Et ablata est uoluptas ab iacob: et defecit ibi tubia et cythara. Et congregati sunt et uenerunt in mas-

phat contra iherusalem: quia locus orationis erat in masphat ante iherusalem. Et ieiunauerunt illa die: et induerunt se cilicys. et cinere in capite suo. Et sciderunt uestimenta sua. et expandebant librum legis: de quibus scribantur gentes similitudinem simulachrorum suorum. Et attulerunt ornamenta sacerdotalia et primitias. et decimas. et suscitauerunt nazareos qui impleuerant dies: et clamauerunt uoce magna in celum dicentes. Quid faciemus uiris istis: et quo eos ducemus? Et sancta tua conculcata sunt et contaminata: et sacerdotes tui facti sunt in humilitate et luctu. Et ecce nationes conuenerunt aduersum nos: ut nos disperdant. Tu scis que cogitant in nos. Quomodo poterimus subsistere ante faciem illorum: nisi tu adiuues nos? Et tubis exclamauerunt uoce magna. Et post hoc constituit iudas duces populi tribunos. et centuriones. et pentecontarchos. et decuriones: et dixit his qui edificabant domos. et sponsabant uxores. et plantabant uineas. et formidolosos. ut redirent unusquisque in domum suam secundum legem. Et mouerunt castra: et collocauerunt ad austrum ammaim. Et ait iudas. Accingimini et estote filii potentes: estote parati in mane. ut pugnetis aduersus nationes has. que conuenerunt disperdere nos et sanctam nostram: quoniam melius est nos mori in bello. quam uidere mala gentis nostre et sanctorum. Sicut autem fuerit uoluntas in celo. sic fiat. Et assumpsit gorgias quingenta milia uirorum et mille equites electos. et mouerunt castra nocte. ut applicarent ad castra iudeorum. et percuterent eos subito: et filii qui erant in arce erant illis duces. Et audiuit iudas: et surrexit ipse et potentes percutere

uitatem exercituum regis que erat in
ammanum. Adhuc enim dispersus erat exer-
citus a castris. Et uenit gorgias in castra
uide nocte. et nonnisi inuenit. et querebat
eos in montib' qm dixit. fugiunt hi a no-
bis. Et cum dies factus esset apparuit
uidas in campo cum tribus milib' uiroy
tantum. quia tegumenta et gladios nō
habebant. Et uiderunt castra gentiū
ualida. et loricatoros. et equitatus in cir-
cuitu eoy. et hi docti prelio. Et ait
uidas uiris qui secum erant. Ne timue-
ritis multitudinē eoy. et impetum eoy
ne formidetis. Memento te qualiter sal-
ui facti sunt patres nri in mari rubro.
cum sequeretur eos pharao cum exercitu
multo. Et nunc clamemus in celum et
miseretur nri dñs. et memor erit te-
stamenti patrum nrorum. et conteret
exercitum istum ante faciem nrām hodie.
et scient omnes gentes quia ē dñs qui redi-
mat et liberet isrl. Et leuauerunt alie-
nigeni oculos suos. et uiderunt eos uenen-
tes ex aduerso. et exierunt de castris in
prelium. Et tuba cecinerunt hi qui fue-
rant cum iuda. et congressi sunt. & con-
tigit gentes. et fugerunt in campū.
Nonnulli autē ceciderunt in gladio. et
pseguuti sunt eos usq; gazeroz. et usq;
in campos idumez. & azoti. & iammiz.
& ceciderunt ex illis ad tria milia uiroy.
Et reuersus ē uidas et exercitus eius sequēs
eum. Et dixit ad populi. Non concupisca-
tis spolia. quia bellum contra nos ē. et
gorgias et exercitus eius in monte prope
nos. sed stete contra inimicos uros et ex-
pugnate eos. et posthec sumetis spolia.
Et adhuc loquente iuda. apparuit pars
quedam pspiciens de monte. Et uidit
gorgias quod in fugam conuersi sunt

sui. et succensa sunt castra. Sumus enim
qui uidebat. declarabat quod factum est.
Quibz illi conspectis. timuerunt ualde. as-
picientes simul et uidam et exercitum ei
in campo paratum ad preliū. Et fugerunt
omēs in campo alienigenarū. & uidas reu-
sus est ad spolia castrorū. Et acceperunt
aurum multum. et argentū. & iacinctum.
et purpurā marinā. et opes magnas. et
conuersi ymnū canebant. & benedicebāt
in celum. qm bonus. qm in scdm misericordia
eius. Et facta ē salus magna in isrl in illa
die. Quicumq; autē alienigenarū euase-
runt. uenerunt et nunciauerunt lysie
unuerſa que acciderant. Quib' ille audi-
tis consternat' ē animo deficiebatq;. quod
nō qualia uoluit talia contigerunt in isrl.
et qualia mandauit rex. **xii.** **E**t se-
quenti anno congregauit electorū uiroy
sexaginta milia. et equitū quinq; milia.
ut debellaret eos. & uenerunt in uidam.
et castra posuerunt in bechoron. Et occur-
rit illis uidas cum decē milibz uiroy. et
uiderunt exercitum fortē. et orauit et dixit.
Benedictus es saluator isrl. qui contūisti
impetum potentis in manu serui tui da-
uid. & tradidisti castra alienigenarum in
manus ionathe filii saul et armigeri eius.
conclude exercitū istum in manu populi
tui isrl. & confundant' in exercitu suo et
egritab'. Da illis formidinē. et tabefac au-
daciā uirtutis eoy. et commoueantur
contritione sua. Deice eos gladio diligen-
tium te. et collaudent te omnes qui no-
uerunt nom tuum in ymnis. Et commi-
serunt plū. et ceciderunt de exercitu lysie
quinq; milia uiroy. Videns autē lysias
suorū fugam. et uideorū audaciā. et qd
parati sunt aut uiuere aut mori fortiter.
abiit ad antiochiam. et elegit milites

ut multiplicati rursus uenirent in iude-
am. Dixit autē uidas et frēs eius. Ecce cō-
tra sunt munici nri: ascendam⁹ nunc
mundare scā et renouare. Et congregat⁹
ē omnis exercitus. et ascenderunt in mon-
tem syon: et uiderunt scificationē de-
sertam. et altare p̄fanatū. et portas ex-
ustas. et in atrius uirgulta nata. sicut
in saltu uel in montib⁹. et pastoforia di-
ruta. sciderunt uestimenta sua. et planx-
erunt planctu magno: et imposuerunt
cinerē sup caput suū. et occiderunt in faci-
em sup terram: et exclamauerunt tubis
signorū. et clamauerunt in celū. *xiii.*

Cunc ordinauit uidas uiros ut pugnaret
aduersus eos qui erant in arce. donec mun-
darent scā. Et elegit sacerdotes sine ma-
cula uoluntatē habentes in lege dī. et
mundauerunt scā: et tulerunt lapides
contaminationis in locū immundum.
Et cogitauit de altari holocaustorū qđ
p̄fanatum erat. quid de eo faceret. Et in-
cidit illi consiliū bonū. ut destrueret il-
lud. ne forte esset illis in obprobriū. quia
contaminauerunt illud gentes. Ademo-
liti sunt illud. & reposuerunt lapides
in monte domus in loco apto: quo ad-
usq; ueniret p̄pheta. et responderet de eis.
& acceperunt lapides integros scđm legem:
et edificauerunt altare nouū. scđm illud
quod fuit prius. Et edificauerunt sancta:
et que intra domum intrinsecus. et edem
et atria scificauerunt. Et fecerunt uasa
scā noua. et intulerunt candelabruū. et al-
tare incensorū. et mensam in templū. et
incensum posuerunt sup altare. Et accen-
derunt lucernas que sup candelabrum
erant: & lucebant in templo. Et posue-
runt sup m̄sam panes. et appenderūt
uelā: & consummauerunt omnia opa

que fecerunt. & ante matutinum surrex-
erunt. quinta et uicesima mensis noui hic ē
mensis casleu centesimi quadragiesimi octa-
ui anni: et optulerunt sacrificiū scđm le-
gem sup altare holocaustorū nouū. qđ fe-
cerunt scđm temp⁹ et scđm diem in qua
contaminauerunt illud gentes. in ipsa re-
nouatum ē in canticis. et cycharis. et cy-
naris. et cymbalis. Et occidit omnis po-
pulus in faciem. et adorauerunt: et bene-
dixerunt in celum eum qui p̄spauit eis.
& fecerunt dedicationē altaris dieb⁹ octo:
et optulerunt holocausta cum leticia.
& salutaria laudis. Et ornauerunt faci-
em templi coronis aureis. et scutulis: &
dedicauerunt portas et pastoforia. et im-
posuerunt eis ianuas. Et facta ē leticia
magna in populo ualde: et auersum ē
obprobrium gentium. & statuit uidas
et frēs eius. et uniuersa ecclesia isrl. ut aga-
tur dies dedicationis altaris in tempo-
ribus suis. ab anno in annum p̄ dies octo.
a quinta et uicesima mensis casleu: cū
leticia et gaudio. & edificauerunt in
tempore illo montē syon. et p̄ circuitū
muros altos. et turres firmas: nequan-
do uenirent gentes et conculcarent eū
sicut antea fecerunt. Et collocauit illic
exercitum ut seruarent eū et munit
eū ad custodiendū in bechsuram: ut ha-
beret populus munitionē contra faciem
idumeę. *xiiii.* **E**t factum ē ut audi-
erunt gentes in circuitu. quia edificatū ē
altare et sanctuariū sicut prius: itaq;
sunt ualde. Et cogitabant tollere gen⁹
iacob quod erat inter eos: et cepunt oc-
cidere de populo et p̄sequi. Et debellabat
uidas filios esau in idumea. et eos qui
erant in acrabathane. quia circumse-
debant isrlitas: et percussit eos plaga

magna. Et recordatus ē maliciam filiorum
bean. qui erant populo in laqueū et insci-
daliū insidiantes ei in uia. & conclusi sūt
ab eo in turribus. et applicuit ad eos. et a-
nathematizauit eos. et incendit turres
eorum igni cum omnibus qui in eis erant.
Et transiit ad filios ammon. et inuenit
manū fortē et populū copiosum. et timo-
theum ducem ipsorum. Et commisit
cum eis prelia multa. et contriti sunt in
conspectu eorum. et percussit eos. et cepit ia-
er ciuitatem et filias eius. et reuersus
ē in iudeam. & congregatę sunt gen-
tes que sunt in galaad aduersus israelitas
qui erant in finibus eorum. ut tollerent eos.
Et fugerunt in datheman munitionē. &
miserunt litteras ad iudam et frēres eius
dicentes. Congregatę sunt aduersum
nos gentes per circuitum ut auferant
nos et parant uenire. et occupare mu-
nitionē in quā confugim. et timotheus ē
dux exercitus eorum. Nunc igitur ueni eripe nos
de manibus eorum. quia cecidit multitu-
do de nobis. et omēs frēres nři qui erant
in locis ubique interfecit sunt. et captiuas
abduxerunt uxores nras. et natos. et
spolia. et penerunt illic ferre nulle ui-
ros. Et adhuc epistolę legebant. et ecce
alii nuncię uenerunt de galilea. conscis-
sis tunicis nuntiantes scđm uerba hec.
dicentes. conuenisset aduersum se a ptho-
lomaida. et tyro. et sydone. et repleta ē
omnis galilea alienigenis. ut nos con-
sumant. Ut audiuit autē iudas et po-
pulus sermones istos. conuenit ecclesia
magna cogitare quid facerent fratribus suis.
qui in tribulatione erant. et expugnaban-
tur ab eis. **xxv.** **D**ixitq; iudas
symon fratri suo. Cinge tibi uiros et uade
libera fratres tuos in galilea. ego enim

et fratres mei ionathas ibimus in galadithi.
Et reliquit iosephum filiū zacharie et
azariam duces populi. cum residuo exercitu
in iudea ad custodiā. et precepit illis dicēs.
Prestote populo huic. et nolite bellum co-
mittere aduersus gentes donec reuertam.
Et dati sunt symoni uiri tria milia. ut
irent in galileam. iude autē octo milia
in galadithum. Et abiit symon in gali-
leam. et commisit prelia multa cum gen-
tibus. et contrite sunt gentes a facie eius.
et persecutus est eos usq; ad portam ptho-
lomaidis. et occiderunt de gentibus fere
tria milia uiros. Et accepit spolia eorum.
et assumpsit eos qui erant in galilea. &
in arbatis cum uxoribus et uariis. et omnibus
que erant illis. et adduxit in iudeam cū
leticia magna. **xxvi.** **E**t iudas ma-
chabeus. et ionathas et frēres eius transi-
erunt iordanē. et abierunt uiam trium
dierū per desertum. & occurrerunt eis na-
buthi. et suscepunt eos pacifice. & nar-
rauerunt eis omnia que acciderant fratribus
eorum in galadithum. et quia multi ex eis
comprehensi sunt in basara et boso. et
in alimis. & in castor. et macet et carnai.
Hę omnes ciuitates munitę et magnę.
sed et in ceteris ciuitatibus galadithide.
tenebantur comprehensi. Et in crastinū consti-
tuerunt adinouere exercitum ciuitatibus
his. et comprehendere et tollere eos in una
die. & conuertit iudas et exercitus eius
uiam in deserto boso. repente. et occupauit
ciuitatē. et occidit omnē masculū in ore
gladii. & accepit omnia spolia eorum. et
succendit eam igni. Et surrexerunt inde
nocte. et ibant usq; ad munitionē. Et fa-
ctum ē diluculo. cum alienassent oculos
suos. et ecce populus multus cui non
erat numerus portantes scalas et machi-

nas. ut comprehenderet munitionē et expug-
narent eos. Et uidit iudas quia cepit bel-
lum. et clamor belli ascendit in celum sic
tuba. et clamor magnus de ciuitate dixit
exercitui suo. **Pugnate hodie p fratribus**
uris. & uenit tribus ordinibus post eos.
Et exclamauerunt tubis: et clamauerunt
in oratione. Et cognouerunt castra timo-
thei quia machabeus ē: et refugerunt
a facie ei. Et percusserunt eos plaga mag-
na: et occiderunt ex eis in illa die fere
octo milia uiuorum. & diuersit iudas in ma-
pha. et expugnauit et cepit eam. et occi-
dit omnē masculū eius: et sumpsit spoli-
a eius et succendit eam igni. Inde precepit
et cepit cal bores et magos. et boscos: et reli-
quas ciuitates galadithidis. Post hec au-
tem uerba congregauit timotheus exer-
citum alium: et castra posuit contra ra-
fon transiuentem. Et misit iudas spe-
culari exercitum: et renuntiauerunt ei
dicentes. quia conuenerunt ad eum omnes
gentes. que in circuitu nostro sunt. exercitus
multus nimis. et arabas conduxerunt
in auxiliū sibi. et castra posuerunt trans-
iuentē: parati uenire ad te in plū. Et
abiit iudas obuiā illis. Et ait timotheus
principibus exercitus sui. Cum appropin-
quauerit iudas et exercitus eius ad torren-
tem aque. si transierit ad nos prior. non po-
terimus sustinere eum. quia potens pote-
rit aduersū nos: si uero timuerit transire
et posuerit castra circa flumen. transse-
temus ad eos. et poterimus aduersus illū.
Ut autem appropinquauit iudas ad tor-
rentem aque: statuit scribas populi secus
torrentem. et mandauit eis dicens. Nemi-
nem hominū reliqueritis: sed ueniant om-
nes in prelium. Et transiit ad illos
prior: et omnis populus post eum. Et con-

tritus sunt ante faciem eorum omnes gen-
tes: et preceperunt arma sua & fugerunt ad
fanum quod ē in carnaim. Et occupauit ip-
sam ciuitatē et fanū succendit igni. cum
omnibus qui erant in ipso: et oppressa ē
carnaim. et non potuit sustinere contra
faciem iude. Et congregauit iudas uniu-
sos israelitas qui erant in galadithide.
a minimis usque ad maximū. et uxores eorum
et natos et exercitum magnū ualde: ut
uenirent in terram iude. Et uenerunt
usque: efroth: et hec ciuitas magna. in ingres-
su posita munita ualde: et non erat declina-
re ab ea dextera uel sinistra. sed per mediū
iter erat. & incluserunt se qui erant in
ciuitate: et obstruxerunt portas lapidi-
bus. Et misit ad eos iudas uerbis pacificis
dicens. Transeamus per terram uram. ut ca-
mus in terram nrām: et nemo uobis no-
cebit: tantum pedibus transibimus. Et no-
lebant eis aperire. Et precepit iudas pre-
dicare in castris: ut applicarent unusquisque
in quo erant loco. Et applicuerunt se
iuri uirtutis. et oppugnauit ciuitatē
illam tota die et tota nocte: et tra-
dita ē ciuitas in manu eius. et pemeit
omnē masculum in ore gladii. et eradi-
cauit eam et accepit spolia eius: et transiit
per totam ciuitatem super interfectos. &
transgressi sunt iordanē in campo magno
contra faciem bethsan: et erat iudas congre-
gans extremos. et exhortabatur populum per
totam uiam donec uenerunt in terram
iuda. Et ascenderunt in montē syon cum
leticia et gaudio: et optulerunt holocau-
sta. quod nemo ex eis cecidisset. donec reuer-
terentur in pace. **xvii.** **E**t in diebus
quibus erat iudas et ionathas in terra ga-
laad. et symon frater eius in galilea. contra
faciem ptholomaidis. audiuit iosephus

zacharie filius. et azarias princeps uirtu-
tis. res bene gestas. et prelia que facta se-
et dixit. faciamus et ipsi nobis nomen.
et camus pugnare aduersum gentes que
in circuitu nro sunt. Et precepit his qui
erant in exercitu suo. & abierunt iammā.
Et exiit gorgias de ciuitate et iurice obuiam il-
lis impugnā. et fugati sunt iosephus et
azarias usq; in fines iude. & occiderunt
illa die de populo isrl. ad duo milia uiri. Et
facta ē fuga magna in populo. quia n̄ audi-
erunt iudam et frēs eius. existimantes se
fortiter facturos. Ipsi autē non erant de
semine uirorū illorum. p̄ quos salus facta
ē in isrl. Et uiri iuda magnificati sunt ual-
de in conspectu omnis israhel et omnium
gentiū ubi audiebat nomen eorū. Et conue-
nerunt ad eos omnis ecclesia. et exiit iudā
et frēs eius. et expugnabat filios esau
in terra que ad austrum ē. & percussit e-
bros. et filias eius. et muros eius et tur-
res eius succendit igni in circuitu. Et mo-
uit castra. ut iret in terram alienigenarum.
et pambulabat samariam. In illa die ce-
ciderunt sacerdotes in bello. dū uult for-
titer facere. dum sine consilio exiit in pre-
lium. Et declinauit iudas in azotā in
terra alienigenarum. et uidit aras eorū
& spolia deorum ipsorū succendit igni. &
cepit spolia ciuitatum. et regressus ē in
terram iuda. **xviii.** **E**t rex antioch^{us}
pambulauit supiores regiones. et audi-
uit eē ciuitatem elimaydē in psyde
nobilissimam. et copiosam in argento et
auro. templumq; in ea locuples ualde.
et illic uelamina aurea. et lorice. et scuta.
que reliquit alexander philippi rex ma-
cedo. qui regnauit primus in grecia. Et
uenit et querebat ciuitatē capere. et p̄-
dant eam. et n̄ potuit. quia innotuit

sermo his qui erant in ciuitate. Et insur-
rexerunt in preliū. et fugit inde. et abiit
cum tristitia magna et reuers^{us} ē babilo-
niā. Et uenit qui nunciaret ei in psyde.
quia fugata sunt castra. que erant in tra-
iuda. et q̄a abiit lysias cum uirtute forti
in primis. et fugatus ē a facie iudeorū.
et inualuerunt armis et uiribus. et
spoliis multis que ceperant. et quia di-
ruerunt abominationē. quā edificauerat
sup altare quod erat in iherlm. et sanctifica-
tionē sicut prius circumdederunt muris
excelsis. sed et bechsuram ciuitatē suam.
Et factum ē ut audiuit rex sermones is-
tos expauit. et commotus ē ualde. et deci-
dit in lectum. et incidit in languorē pre-
tristitia. quia non est factum sicut cogita-
bat. Et erat illic dies multos. quia reno-
uata erat in eo tristitia magna. et arbitra-
tus est se mori. **E**t uocauit omnes amicos
suos. et dixit illis. **R**ecessit somnus ab oculis
meis. et concidi et corruui corde pre sollici-
tudine. Et dixi in corde meo. **I**n quantam
tribulationē deueni. et in quos fluctus
tristitię in qua nunc sum. qui iocundus
eram. et dilectus in potestate mea. **N**ūc
ū reminiscor malorū que feci in iherlm un-
de abstuli omnia spolia argentea et aurea
que erant in ea. et nisi auferri habitantes
iudeam sine causa. **C**ognoui g̃ q̄a p̄p̄ta
inueniunt mala ista. et ecce pereō tristitia
magna in terra aliena. Et uocauit philip-
pum unū de amicis suis. et p̄posuit eū
sup uniuersum regnum suū. et dedit ei dia-
dema et stolam suā. et anulū. ut adduceret
antiochum filium suū. et nutreret eum
et regnaret. Et mortuus ē illic antiochus
rex. anno centesimo quadragesimo et no-
no. **E**t cognouit lysias qm̄ mortuus ē
rex. et constituit regnare antiochum filiū

cuius quem nutriti adolefcentem. et uoca-
uit nomen eius cupator. Et hi qui erant
in arce concluderant isrl in circuitu scōrū.
et querebant eis mala semp ad firmamē-
tum gentium. Et cogitauit iudas disp-
dere eos. et conuocauit uniuersū pplm
ut obsiderent eos. & circueuerunt simul
et obsederunt eos anno centesimo quin-
q̄gesimo. et fecerunt balistas et machi-
nas. Et exierunt quidam ab eis qui ob-
sidebantur. et adiunxerunt se illis aliq̄
ex impūis isrl. et abierunt ad regem &
dixerunt. Quousq; n̄ facies iudiciū. et ui-
dicas frēs nr̄s. Nos decerimus seruire
patri tuo. et ambulare in p̄ceptis eius.
& obsequi edictis eius. et filii populi nr̄i
p̄pter hoc abalienabant se a nobis. Et
quicumq; inueniebant ex nobis interficie-
bant. et hereditates nr̄e diripiebantur. et
n̄ ad nos tantum. extenderunt manum.
sed et in omnes fines nr̄os. Et ecce applicue-
runt hodie ad arcem iherlm occupare eā.
et munitiōē in bethsura munerunt. et
nisi preuenieris eos uelocius. maiora quā
hec faciunt. nec poteris optinere eos. xviii.

Et ita ut rex ite audiuit. et conuocauit
omnes amicos suos et principes exercitus
lui. et eos qui sup equites erant. sed et de
regnis alijs. et de insulis et maritimis ue-
nerunt ad eum exercitus conducti. et
erat numerus exercitus centum milia pe-
ditum. et uiginti milia equitum. et ele-
fanti triginta duo docti ad prelium. Et
uenerunt p idumeam. et applicuerunt
ad bethsuram. et pugnaverunt dies mul-
tos. et fecerunt machinas. Et exierunt
et succenderunt eas igni. et pugnauerūt
inutilit̄. Et exiit iudas ab arce. et mo-
uit castra ad bezachara contra castra
regis. Et surrexit ante lucem. et concita-

uit exercitus impetum contra uiam bezacha-
ra. et parauerunt se exercitus in plū.
et tubis cecinerunt. et elefantis ostendere
sanguinē uiue et mori. ad acuiendos eos
in plū. Et diuiserunt bestias p legione.
et affixerunt singulis elefantis mille iuri-
milonis concatenatis. et galee greg in
capitibus eorum. Et quingenti equites
ordinati unicuiq; bestie electi erant. Hi
ante temp' ubicumq; erat bestia ibierāt.
et quocumq; ibat ibāt et n̄ discedebant
ab ea. sed et turres lignee sup eas fime.
pregentes sup singulas bestias. et sup eas
machinē. et sup singulas uiri uirtutis tri-
ginta duo qui pugnabant desup. et m̄
magister bestie. Et residuum equitatu
hinc et inde statuit. in duas partes. tu-
bis exercitum commouere. et purgare. cō-
stipati in legionibus eius. Et ut resulsit
sol in clipeos aureos et creos resplenderūt mō-
tes ab eis. Resplenderunt sicut lampa-
des ignis. et distenta ē pars exercitus re-
gis p montes excelsos. et alij p loca humi-
lia. et ibant caute et ordinate. Et commo-
uebant omnes inhabitantes a uoce mul-
titudinis eorū. et incessu turbe. et collisi-
onis armorū. Erat enim exercitus magni-
ualde et fortis. Et appropinquauit iude
et exercit' ei ad preliū. et ceciderunt de ex-
ercitu regis sexcenti uiri. Et uidit elea-
zar filius saura unam de bestijs lorica-
loricis regis. et erat emmens sup ceteras
bestias. et uisum ē ei quod in ea ēēt rex.
et dedit se ut liberaret populum suum.
et acquireret sibi nomen cōmum. Et eu-
currit ad eā audacter in medio legionis.
& interficiens a dextris et a sinistris. et cade-
bant ab eo huc et illuc. Et iuxta sub pedes
elefanti. et supposuit se ei et occidit eū.
et cecidit sup ipsum. et mortuus

¹⁵⁸
I.
cillie. Et uidentes uirtutem regis. et impe-
tam exercitus eius: diuerterunt ab eis. Ca-
stra autem regis ascenderunt contra eos
in iherusalem. et applicuit castra rex ad uideam
et montem syon. Et fecit pacem cum his qui
erant in bethsura. et exierunt de ciuitate
quia non erant eis ibi alimenta conclusis
quia sabbata erant tertia. Et compben-
dit rex bethsuram. et constituit illic seruare
eam. Et conuertit castra ad locum sanctificatio-
nis dies multos. et statuit illic balistas &
machinas. & ignis iacula. et tormenta ad
lapides iactandos. et spicula. et scorpios.
ad mittendas sagittas et fundibula. Fe-
cerunt autem et ipsi machinas aduersus
machinas eorum. et pugnaverunt dies mul-
tos. Esque autem non erant in ciuitate eo quod
septimus annus esset. Et qui remanserant
iudea de gentibus. consumpserant reli-
quias eorum que repositae fuerant. et reman-
serunt in eis uiri pauci quoniam optinuerat eos
fames. et dispersi sunt unusquisque in locum suum.
Et audiuit lysias. quod philippus quem con-
stituit rex antiochus cum adhuc uiuere-
t ut nutrebat antiochum filium suum ut
regnaret. reuersus est a pside et media.
et exercitus qui abierat cum ipso. et quia
querit suscipere regni negotia. festinauit
ire et dicere ad regem et duces exercitus.
Deficimus cotidie et esca nobis modica est.
et locus quem obsident est munitus. & incu-
bit nobis ordinare de regno. Hunc itaque
denuo dexteras hominibus istis. et faciamus
cum illis pacem. et cum omni gente eorum.
et constituamus illis ut ambulent in le-
gitimis suis sicut prius. Propter legitima-
cium sua que desperimus uati sunt. et
fecerunt omnia hec. Et placuit sermo
in conspectu regis & principum. et misit
ad eos pacem facere et receperunt eam.

Et iurauit illis rex et principes. et exiit
de muntione. & intrauit rex montem
syon et uidit muntionem loci. et rupto ci-
uius iuramentum quod iurauit. et manda-
uit destruere murum in gyro. Et discessit
festinans et reuersus est antiochia. et inue-
nit philippum dominantem ciuitati. et
pugnauit aduersus eum et occupauit ciui-
tatem. **xx.** **A**nno centesimo quin-
quagesimo et primo. exiit demetrius se-
leuci filius ab urbe roma. et ascendit cum
paucis uiris in ciuitatem maritima. et reg-
nauit illic. Et factum est ut ingressus est
in domum regni patrum suorum compben-
dit exercitus antiochum et lysiam. ut
adduceret eos ad eum. Et res ei innotuit
et ait. Nolite mihi ostendere faciem horum.
Et occidit eos exercitus. Et sedit demetrius
super sedem regni sui. et uenerunt ad eum
uiri iniqui et impii ex israel. et alchimus
dux eorum. qui uolebat fieri sacerdos. et
accusauerunt populum apud regem dicentes.
Perdidit uidas et fratres eius amicos tuos. &
nos dispersit de terra nostra. Hunc ergo mitte
uirum cui credis ut eat et uideat exer-
citu omne quod fecit nobis et regionibus
regis. et puniat omnes amicos eius et
adulatores eorum. Et elegit rex ex amicis su-
is bachidem qui dominabatur trans flu-
men magnum in regno et fidelem regi. et
misit eum. et alchimum impium constituit
in sacerdotem. et mandauit ei facere ul-
tione in filios israel. Et surrexerunt et uene-
runt cum exercitu magno in terram iuda.
et miserunt nuncios. et loquuti sunt ad
uidam et fratres eius uerbis pacificis in do-
lo. et non intenderunt sermonibus eorum.
Viderunt enim quia uenerunt cum ex-
ercitu magno. Et uenerunt ad alchimum
et bachidem congregatio scribarum. regum

reret que iusta sunt. et primi affidei q̄
erant in filiis isrl. et exquirebant ab eis
pacem. Dixerunt enim. homo sacerdos
de semine aaron uenit. n̄ decipiet nos.
Et loquutus est cum eis ūba pacifica.
et iurauit illis dicens. Non inferemus
uobis malum. neq; amicis ur̄is. Et cre-
diderunt ei. et comprehendit ex eis sexa-
ginta uiros. et occidit eos in una die.
secū uerbum quod scriptum ē. Carnes
scōrum tuorum et sanguinē ipsorum
effuderunt in circuitu iherlm. et non
erat qui sepeliret. Et incubuit timor
et tremor in omnē populū quia dixerūt.
Non ē in eis ueritas et iudiciū. Trans-
gressi sunt enim constitutum et ius
iurandum quod iurauerunt. Et mouit
bachides castra ad iherlm. et applicuit
in bechzecha. et misit et comprehendit
multos ex eis qui a se refugerant. et q̄s-
dam de populomactauit. et in puteū
magnum proiecit. Et commisit regionē
alchim. et reliquit cum eo auxilium in ad-
iutorium ipsi. Et abiit bachides ad regē.
et satis agebat alchim. p̄ principatu sa-
cerdotij sui. Et conuenerunt ad eum om-
nes qui perturbabant populū suū. et op-
tinuerunt terram iuda. et fecerunt pla-
gam magnam in isrl. Et uidit uidas om-
nia mala que fecit alchim. et qui cū
eo erant de filiis isrl. plus multo quam
gentes. et exiit in omnes fines iude in
circuitu. et fecit uindictam in uiros
desertores. et cessauerunt ultra exire
in regionem. Vidit autē alchim. quod
preualuit uidas. et qui cum eo sunt. et
cognouit quia n̄ potest sustinere eos.
et regressus ē ad regem. et accusauit eos
multis criminib⁹. & misit rex nichano-
rem unū ex principibus suis nobiliorib⁹.

querat inimicias exercens contra israh.
et mandauit ei populū euertere. **xxi.**
Et uenit nichanor in iherlm cū exercitu
magno. et misit ad uidam et ad fr̄es eius
uerbis pacificis cum dolo dicens. Non sit
pugna inter me et uos. ueniam cum ui-
ris paucis. et uideam facies ur̄as cum pa-
ce. Et uenit ad uidam. et salutauerunt se
inuicem pacifice. et hostes parati erant
rapere uidam. Et innotuit sermo uidę qm̄
cum dolo uenerat ad eum. et conuerit
est ab eo. et amplius noluit uidere faciē
eius. Et cognouit nichanor qm̄ demandū
est consilium eius. et exiit obuiam uidę
in pugnam iuxta capharsalama. Et occi-
derunt de nichanoris ^{exercitu} fere quinq; milia
uirū. et fugerunt in ciuitatē dauid. Et
post hec uerba ascendit nichanor in mō-
tem syon. et exierunt de sacerdotib⁹ po-
puli salutare eum in pace. et demonstra-
re ei holocaustomata que offerebantur
prege. Et irridens spreuit eos et polluit
et loquutus ē superbe. et iurauit cum ira
dicens. Nisi traditus fuerit uidas et exer-
citus eius in manus meas. continuo cum
regressus fuero in pace. succendam domū
istam. **E**xiit cum ira magna. Et intraue-
runt sacerdotes. et steterunt ante faciem
templi et altaris. & flentes dixerunt. Tu
elegisti domum istam dñe ad inuocan-
dum nomen tuum in ea. ut esset domus
orationis et obsecrationis populo tuo.
fac uindictam in homine isto. et exercitu
eius. et cadant gladio. Memento blasphe-
mias eorum. et ne dederis eis ut p̄mane-
ant. Et exiit nichanor ab iherlm. et ca-
stra applicuit ad bechoray. et occurrit
illi exercitus syrie. Et uidas applicuit in
adarfa cum tribus milibus uiris. et ora-
uit uidas et dixit. **xxii.** **Q**uamissi

.I?

erant a rege semmacherib. dñe qui blasphemauerunt te. gñt angelus et percussit ex eis centum octoginta quinq. milia. Sic conterere exercitum istum in conspectu nostro hodie. et sciant ceteri quia male loquutus est sup scā tua. et iudica illum scdm maliciam illius. Et commiserunt exercitus plūm ^{exercitus} tercia decima die mensis adar. et contrita sunt castra nuchanoris. et cecidit ipse primus in prelio. Ut uidit autē exercitus ei quia cecidit nicanor. preceperunt arma sua et fugerunt. Et psequuta sunt eos uiam diei unius ab adasor usquequo uenatur gazera. et cubis cecinerunt post eos cum significationibus. et exierunt de omnibus castellis iudee in circuitu. et uentilabant eos cornibus. et conueriebantur iterum ad eos. et ceciderunt omñs gladio. et non est relictus ex eis nec unus. Et acceperunt spolia eorum et predam. et caput nicanoris amputauerunt. et dexteram eius quā extenderat supbe. et attulerunt et suspenderunt contra iherlm. et letatus ē populus ualde. Et egerunt diem illam in leticia magna. q̄ constituit agi omnib. annis diem istam tercia decima die mensis adar.

Et filius terra iuda dies paucos. **xxiii.** Et audiuit iudas nom̄ romanorum quia sunt potentes uiribus. et acquiescunt ad omnia que postulant ab eis. et qui cumq. accesserunt ad eos. statuerunt cū eis amicitias. et quia sunt potentes uiribus audierunt prelia eorū. et uirtutes bonas quas faciunt in galatia. quia optinuerunt eos et dixerunt sub tributū. et quanta fecerunt in regione hyspanie. et quod in potestate redigerunt metalla argenti et auri que illic sunt. et posederunt omnē locum consilio suo et

potentia. ^{loci} lucos que longe erant ualde ab eis. et reges qui supuenerant illis ab extremis terris contrinuerunt. et percusserunt eos plaga magna. Ceteri autē dant eis tributum omnibus annis. et philippum. et psem ^{antiochum} regem. et ceteros qui aduersus eos arma tulerunt contrinuerunt in bello. et optinuerunt eos. Et antiochū magnum regem asyē. qui eis pugnam intulerat. habens centum uiginti elefantos. et exercitum magnum ualde contritum ab eis. et quia ceperunt eum uiuū et statuerunt ei ut daret ipse. et qui regnauerunt post eum tributum magnum. et daret obsides et constitutum. et regionem medorum. et lydos et medos de optimis regionibus eorū. et acceptas eas ab illis dederunt eunem regi. et quia qui erāt apud elladam uoluerunt ire et tollere eos. et innotuit sermo his. et miserunt ad eos ducem unum. et pugnaverunt contra illos. et ceciderunt ex his multi. Et captiuas dixerunt uxores eorū et filios. et dñpuerunt eos et terrā eorū possederunt. et destruxerunt muros eorum. et in seruitutē illos redegerunt usq. in hunc diem. et residua regna et insule que aliquando restiterant illis exterminauerunt et in potestate redigerunt. cum amicis autē suis. et qui in ipsis regnum habebant. conseruauerunt amicitia. et optinuerunt regna que erant proxima. et que longe. quicquidq. audiebant nomen eorum timebant eos. Quibz ū uellent auxilio ēē ut regnarent regnabant. quos autē uellent regno deturbabant et exaltati sūt ualde. et in omnibz istis nemo portabat diadema. nec induebatur purpura ut magnificaretur in ea. Et quia curiam fecerunt sibi. et cotidie consulebant trecenti

uiginti. consilium agentes semp de multi-
tudine. ut que digna sunt agant. et com-
mittant uni homini magistratum suum
p singulos annos. et dominari uniuerse
terre sue. et omnes obediant uni. et n̄ est
inuidia neq; zelus inter eos. **xxiii.** **E**t
elegit uidas eupolemm filium iohannis
filii iacob. et iasonem filium eleazari. et misit
eos romam constituere cum eis amicitia-
am et societatem. et ut auferrent ab eis
iugum grecorum. quia uiderunt quod in-
seruitute premebant regnū isrl. Et abierūt
romam uiam multā ualde. et introierūt
curiam et dixerunt. Judas machabeus
et fr̄s eius. et populus iudeorū miserunt
nos ad uos statuere uobcum societate et
pacem. et conscribere nos socios et ami-
cos ur̄os. Et placuit sermo in conspectu
eorū. & hoc rescriptum quod rescripserūt
in tabulis ereis. et miserunt in iherlīm ut
eēt apud eos ibi memoriale pacis et so-
cietatis. **xxv.** **B**ene sit romanis et
genti iudeorū in mari & in terra incūm.
gladiusq; et hostis. pcul sit ab eis. Quod
si institerit bellum romanis pri⁹ aut omi-
bus socijs eorū in omni dominatione eorū.
auxilium feret gens iudeorum. p ut tēp⁹
dictauerit corde pleno. Et plantibus n̄
dabunt neq; summumstribunt triticum
arina. pecuniam naues. sicut placuit
romanis. et custodient mandata eorum
nichil ab eis accipientes. Similiter autē
et si genti iudeorum prius acciderit bellū.
adiuuabunt romani ex animo p ut eis
temp⁹ pmiserit. Et adiuuantib⁹ non da-
bitur triticum. arina. pecunia. naues.
sicut placuit romanis. et custodiant
mandata eorū absq; dolo. Scdm̄ hec ūba
constituerunt romani populo iudeorū.
Quod si post hec uerba hi aut illi addere

uel demere aliquid adhec uoluerunt. fa-
cient ex pposito suo. et quicunq; addi-
derunt uel dempserunt rata erunt. Sed
et de malis que demetrius rex fecit in eos.
scripsimus ei dicentes. Quare granasti iu-
gum tuum. sup amicos nr̄os et socios
iudeos. Sig iterum adierunt nos adū-
sum te faciemus illis iudiciū. et pugna-
bimus tecum mari terraq; **xxvi.**
Iterea ubi audiuit demetrius quia ce-
cidit meanoz. et exercitus eius in prelio.
apposuit bachidē et alchimum rursū
mittere in iudeam. et dextrum cornu
cum illis. Et abierunt uiam que ducit
in galgala. et castra posuerunt in mes-
saloth. que est in arbellis. et occupauerūt
eam. et penerunt animas hominum
multas. Et in m̄se primo anni centesimi
quingagesimi et secundi. applicuerunt
exercitum ad iherlīm. Et surrexerunt et
abierunt in berea uiginti milia uirorū.
et duo milia equitum. et uidas castra po-
suerat in laisa. et tria milia uiri cum eo
electi. Et uiderunt multitudinē exercit⁹
quia multi sunt. et timuerunt ualde.
& multi subtraxerunt se de castris. et
non remanserunt ex eis nisi octingenti
uiri. Et uidit uidas quod defluxit exer-
citus suus. et bellum purgebat eum.
contractus ē corde quia non habebat tem-
pus congregandi eos. et dissolutus ē et
dixit his qui residui erant. Surgamus
et eamus ad aduersarios nr̄os. si pote-
rimus pugnare aduersus eos. Et auer-
tebant eum dicentes. Non poterimus.
sed liberemus animas nr̄as modo. et
reuertamur ad fr̄s nr̄os. et tunc pug-
nabimus aduersus eos. Hos autē pau-
cissimi sunt. Et ait uidas. Absit istam rem
facere. ut fugiamus ab eis. Et si appro-

plauit tempus nrm mouamur in uirtu
 te ppter frs nros. et n inferamus crimen
 ghe nre. **xxvi.** **E**t mouit exercitus
 de castris. et steterunt illis obuiam. Et
 diuisi sunt equites in duas partes. et fun
 dibularij et sagittarii prebant exercitui.
 et primi certaminis omnes potentes. Ba
 chides autem erat in dextro cornu. et pro
 ximauit legio ex duabus partibus. et cla
 mabant tubis. Exclamauerunt autem et
 hi qui erant ex parte iude. etiam ipsi. Et
 commota e terra a uoce exercituum. et co
 missum e prelium amane usq; ad uespam.
 Et uidit uidas quia firmior est pars exer
 citus bachidis in dextris. et conuenerunt
 cum ipso omnes potentes corde. et contri
 ta e dextera pars ab eis. et psequutus e
 eos usq; ad montem azog. Et qui in sin
 istro cornu erant uiderunt quod contri
 tum eet dextru cornu. et sequuti sunt
 post uidam et qui cum ipso erant a tergo.
 Et ingratum e prelium. et ceciderunt
 uulnerati ex his et illis. Et uidas cecidit.
 et ceteri fugerunt. Et ionathas et symon
 tulerunt frim suum uidam. et sepelierunt
 eum in sepulchro patrum suorum in ciuitate
 modm. Et fleuerunt eum omnis populus
 isrl' planctu magno. et lugebant dies
 multos. et dixerunt. Quomodo cecidit
 potens. qui saluum faciebat isrl'. Et cetera
 uerba iude belloru et uirtutum quas fecit
 n sunt descripta. multa enim erant ual
 de. **xxvii.** **E**t factum e post obitu
 uidas emerferunt ungui in omnibus finib'
 isrl' et exorti sunt omnes qui opabantur
 iniquitatem. In diebus illis facta e famel
 magna ualde. et tradidit se bachidi omis
 regio eorum cum ipsis. Et elegit bachides
 impios uiros. et constituit eos domino
 regionis. Et exquirebant et pserutabant

amicos iude. et adducebant eos ad bachi
 dem. et iudicabat in illos et illudebat.
 Et facta e tribulatio magna in isrl' qua
 lis n fuit ex qua die non e uisus ppheta
 in isrl'. Et congregati sunt omnes amici
 iude. et dixerunt ionathas. Ex quo frater
 tuus uidas defunctus e. uir similis ei n
 est. qui exeat contra inimicos. bachidem
 et eos qui inimici sunt gentis nre. Hunc
 itaq; te elegimus hodie pro nobis esse
 principem et ducem. ad bellandum bellu
 nrm. **xxviii.** **E**t suscepit ionathas
 tempore illo principatum. et surrexit lo
 co uidas frs sui. Et cognouit bachides.
 et querebat eum occidere. Et cognouit
 ionathas et symon frater eius. et omnes
 qui cum eo erant. et fugerunt in desertu
 thecue. et confederunt ad aquam lacus
 asphar. Et cognouit bachides. et die
 sabbatorum uenit ipse et omnis exercit'
 eius trans iordanem. Et misit frim suum
 ducem populi. et rogauit nabutheos a
 micos suos. ut commendaret illis appa
 ratum suum. qui erat copiosus. Et exie
 runt filij iambri ex madabas. et compre
 henderunt iohanne et omnia que habe
 bat. et abierunt habentes ea. Post hec
 uerba renunciatum e ionathas et symoni
 fr'i eius. quia filij iambri faciunt nuptias
 magnas. et ducunt sponsam ex mada
 ba. filiam unius ex magnis principibus
 chanaan. cum ambitione magna. Et re
 cordati sunt sanguinis iohannis frs sui.
 et ascenderunt et absconderunt se sub regy
 merito montis. et leuauerunt oculos suos
 et uiderunt. et ecce tumultus et appa
 rat' multus. et sponsus. pcessit et amici
 eius. et frs eius obuiam illis. cum tym
 panis et musicis. et armis multis. Et
 surrexerunt ad eos cum insidijs. et occide

re eos. Et ceciderunt uulnerati multi. et residui fu-
gerunt in montem. Et accipiunt omnia spolia eorum. et
conuulsi sunt in pectore in luctu. et uox mulierum ip-
sorum in lamentum. et iudicauerunt uindictam sangui-
nis fratrum suorum. et reuulsi sunt ad ripam iordanis. Et audi-
uit bachides. et uenit die sabbatorum usque ad bo-
ram iordanis in uirtute multa. Et dixit ad suos io-
nathas. Surgamus et pugnemus contra inimicos
nostros. non enim hodie sicut heri et nudius
tertius. Ecce enim bellum exaduerso.
aqua uero iordanis hinc et inde. et ripae
et paludes et saltus. et non est locus di-
uerendi. Nunc ergo clamate in celum. ut
liberemini de manu inimicorum uestrorum.
Et commissum est bellum. Et extendit
ionathas manum suam percutere bachidem.
et diuertit ab eo retro. Et desiluit ionathas
et transinatauerunt ad eos iordanem. et
cecidere de parte bachidis die illa mil-
le uiri. et reuersi sunt iherusalem. Et edificaue-
runt ciuitates munitas in iudea. muni-
tionemque erat in iericho. et in amma-
um. et in bechoro. et bechel. et chamna-
than. et phara. et thopho muris excelsis.
et portis et seris. et posuit custodiam
in eis ut immunitas exerceant in israel.
Et muniuit ciuitatem bethsuram. et gaza-
ra. et arcem. Et posuit in eis auxilia et ap-
paratum escarum. et accepit filios prin-
cipum regionis obsides. et posuit in arce
in iherusalem in custodia. **xxxviii.** **E**t anno
centesimo quinquagesimo tercio mense se-
cundo. precepit alchimus destruere muros
domus sancte interioris. et destruere opera
prophetarum. et cepit destruere. In tempore
illo percussus est alchimus. et impedita
sunt opera illius. et obclusum est os eius.
et dissolutus est paralysi. nec ultra loqui
potuit uerbum et mandare de domo
sua. Et mortuus est in tempore illo alchi-

mus. cum tormento magno. Et uidit
bachides quoniam mortuus est alchimus. et reu-
lsum est ad regem. et siluit terra annis duobus.
Et cogitauerunt omnes iniqui dicentes. Ecce io-
nathas et qui cum eo sunt in silentio habi-
tant confidentes. Nunc ergo adducamus
bachidem. et comprehendet eos omnes in
una nocte. Et abierunt et consilium ei
dederunt. et surrexit ut ueniret cum ex-
ercitu multo. et misit epistolas sociis
suis occulte qui erant in iudea. ut com-
prehenderent ionathan et eos qui cum eo
erant. sed non potuerunt quia innotuit
eis consilium eorum. Et apprehendit de
iuris regionis qui principes erant mili-
tis quinquaginta uiros. et occidit eos.
Et secessit ionathas et symon et qui cum
eo erant in bechbessae que est in deserto.
et exstruxit diruta eius et firmauerunt
eam. Et agnouit bachides et congregauit
uniuersam multitudinem suam. et his qui
de iuda erant denunciavit. et uenit. et
castra posuit desuper a bechbessae. et oppug-
nauit eam dies multos. et fecit machinam.
Et reliquit ionathas symonem **xxxix.**
fratrem suum in ciuitate. et exiit in regionem.
et uenit cum numero et percussit odaren
et fratres eius. et filios pharao in tabna-
culo ipsorum. et cepit cedere et crescere in
uirtutibus. Symon uero et qui cum ipso erant
exierunt de ciuitate. et succenderunt ma-
chinas et pugnaverunt contra bachidem.
et contritus est ab eis. Et afflixerunt eum
ualde. quoniam consilium eius et congressus
eius erat inanis. Et iratus contra uiros
iniquos qui ei consilium dederant ut ue-
niret in regionem ipsorum. multos ex eis
occidit. Ipse autem cogitauit cum reliquis
abire in regionem suam. Et cognouit io-
nathas. et misit ad eum legatos compo-

neri cum ipso pacem. et reddere ei captiuitate. & libenter accepit. et fecit secundum uerba eius. et iurauit nichil se ei facturum mali omnibus diebus uite eius. Et reddidit ei captiuitatem quam prius erat p̄datus de terra iuda. Et conuersus abiit in terram suam. et non apposuit amplius uenire in fines eius. et cessauit gladius ex isrl. et habitauit ionathas in machmas. Et cepit ionathas iudicare pplm. et exterminauit impios ex isrl. **xxxix.** Et anno centesimo sexagesimo. ascendit alexander antiochi filius qui cognominatus ē nobilis. et occupauit ptholomaidam. et receperunt eum. et regnauit illic. Et audiuit demetrius rex et congregauit exercitum ualde copiosum. et exiit obviam illi in prelium. Et misit demetrius ad ionathan epistolam uerbis pacificis. ut magnificaret eum. Dixit enim. Antiquum pacem facere cum eo prius quam faciat cum alexandro aduersum nos. Recordabitur enim omnium malorum que fecimus ei. et in fratrem eius. et in gentem eius. Et dedit ei potestatem congregandi exercitum. et fabricare arma. et esse socium eius. et obsides quierant in arce iussit tradi ei.

Et uenit ionathas in iherlm. et legit **xxxix.** epistolas in auditu omnis populi. et eorum qui erant in arce. Et timuerunt timore magno. quoniam audierunt quod dedit ei rex potestatem congregandi exercitum. Et tradita sunt ionathe obsides. et reddidit eos parentibus suis. Et habitauit ionathas in iherlm. et cepit edificare & inuolare ciuitatem. & dixit facientibus opera ut exstruerent muros. & mortem syon in circuitu lapidibus quadratis ad munitionem. Et ita fecerunt. Et fugerunt alienigeni qui erant in munitionibus quas edificauerat bachides. & reliquit unus

quisque locum suum. et abiit in terram suam. Tantum in bethsur remanserunt aliqui ex his qui reliquerant legem et precepta dei. Erat enim hec eis ad refugium.

Et audiuit alexander rex pmissa **xxxix.** que promissio demetrius ionathe. Et narrauerunt ei prelia et uirtutes quas fecit ipse et fratres eius. et labores quos laborauerunt et ait. Numquid inueniemus aliquem uirum talem. Et nunc faciemus eum amicum et socium nostrum. Et scripsit epistolam. et misit ei secundum hec uerba dicens. Rex alexander. fratri ionathe salutem. Audiuimus de te quod uir potens uiribus et aptus es. ut sis amicus noster. Et nunc constituimus te hodie summum sacerdotem gentis tue. et ut amicus uocaris regis. Et misit ei purpuram. et coronam auream. ut que nostra sunt sentias nobiscum. et conserues amicitias ad nos. Et induit se ionathas stolam sanctam. septimo mense anno centesimo sexagesimo in die sollempni scenophegie. et congregauit exercitum et fecit arma copiosa. **xxxix.** Et audiuit demetrius uerba ista. et contristatus est nimis et ait. Quid hoc fecimus quod preoccupauit nos alexander apprehendere amicitiam iudeorum ad munimen suum. Scribam et ego illi uerba deprecatoria. et dignitates et dona. ut sit mecum in adiutorio. Et scripsit in hec uerba. Rex demetrius genti iudeorum salutem. Quoniam seruastis ad nos pactum. et mansistis in amicitia nostra. et non accessistis ad inimicos nostros. audiui uos et gauisi sumus. Et nunc perseuerate adhuc conseruare ad nos fidem. et retribuemus uobis bona pro his que fecistis nobiscum. et remittimus uobis prestationes multas. et dabimus uobis donationes. Et nunc absoluo uos et omnes

uideos a tributis et precia salis indul-
geo. et coronas remitto. et tercias semini
et dimidiam partē fructus ligni quod ē
portionis meę. et relinquo uobis ex hodi-
erno et deinceps ne accipiat a terra iu-
da. et a tribus ciuitatibus que addite sūt
illi ex samaria et galilea. ex hodierna die
et in totum tempus. Et iherlm sit scā et li-
bera cum finibus suis. et decime et tribu-
ta ipsius sint. Remitto etiam potestatem
areis que ē in iherlm. et do eam summo
sacerdoti. ut constituat in ea uiros q̄scū-
q; ipse elegerit. qui custodiant eam. Et
omnē animā uidorum que captiua ē a
terra iuda in omni regno meo. relinquo
liberam gratis. ut omnes a tributis sol-
uantur. etiam pecorū suorū. Et om̄s dies
sollemnes. et sabbata. et neomenie. et
dies decreti. et tres dies ante diem sollep-
nem. et tres post diem sollemnē sint
omnes immunitatis et remissionis om̄i-
bus uidēis qui sunt in regno meo. et ne-
mo habebit potestatem agere aliquid. et
mouere negociū aduersus aliquē eorum
in omni causa. Et ut ascribantur ex iu-
deis in exercitu regis ad triginta milia ui-
rorum. et dabuntur illis copie ut oportet
omnib; exercitib; regis. et ex ipsis ordina-
buntur qui sint munitionib; regis
magis. et ex his constituentur sup nego-
cia regni que aguntur ex fide. et princi-
pes sint ex eis. et ambulent in legib; suis
sicut precepit rex in terra iuda. Et tres
ciuitates que addite sunt uidēis ex regio-
ne samarie cum iudea reputentur. ut
sint sub uno. et nō obediant alię potesta-
ti nisi summi sacerdotis. ptholomaidam
et confines eius. quas dedi donum sc̄is q̄
sunt in iherlm ad necessarios sumpt; scō-
rum. Et ego singulis annis dabo quinde-

cum milia siclorum argenti de rationib; regis.
que me contingunt. Omne quod reliquū
fuit quod non reddiderant qui sup negocia
erant annis priorib; ex hoc dabunt in opa
domus. et sup hec quinq; milia siclorum
argenti. que accipiebant de scōrum ratio-
ne p singulos annos. et hec ad sacerdotes
ptineant qui ministerio funguntur. Et
quicumque fugerint in templum quod ē
in iherlm. et in omnib; finib; eius. obnox-
regi in omni negotio. dimittantur. et uniu-
sa que sunt eis in regno meo. libera habe-
ant. et edificanda uel restituta opa
scōrum sumptus dabuntur de ratione
regis. et ad construendos muros ihe-
rusalem. et communiciendos in circuitu sup-
tus dabuntur de ratione regis. et ad con-
struendos muros in iudea. Et audiuit
autē ionathas & populus sermones istos.
non crediderunt eis nec receperunt eos. q̄a
recordati sunt malicie magnę quā fecerat
in isrl. et tribulauerat eos ualde. Et compla-
cuit eis in alexandrium. quia ipse fuerat
et princeps sermonum pacis. et ipsi auxiliū
ferebant omnibus diebus. **xxxv.** Et
congregauit rex alexander exercitum mag-
num. et adiuuauit castra ad demetrium. &
commiserunt prelium reges. et fugit exer-
citus alexandri. et sequutus ē eum deme-
trius. et incubuit sup eos. Et inualuit p-
lium nimis donec occidit sol. et cecidit
demetrius in illa die. Et misit alexander
ad ptholomeum regem egipti legatos. se-
cundum hec uerba dicens. Quā ingressus
sum in regnum meū. et sedi in sede patrum
meorum. et optinui principatum. et con-
trui demetrium. et possedi regionē nrām.
et commisi cum eo pugnam. et contritus ē
ipse et castra eius a nobis et sedimus in
sede regni eius. Et nunc statuamus adin-

inueni amicitia et da mi filiā tuā uxorem. et
 ero gener tuus. et dabo tibi dona et dignitatē.
 Et respondit ptolomeus rex dicens. felix di
 es in quo reuersus es ad terram patrum tu
 orum. et sedisti in sede regni eorū. Et nunc
 faciam tibi que scripsisti. Sed occurre ptholo
 maide. ut inueamus nos inuicem. et spon
 deam tibi sicut dixisti. Et exiit ptholomeus
 de egipto ipse et cleopatra filia eius. et ue
 nit ptholomaide anno centesimo sexagesi
 mo sexto. & occurrit ei alexander rex. et de
 dit ei cleopatram filiam suam. et fecit nup
 tias eius ptholomaide. sicut reges in mag
 na glā. Et scripsit rex alexander ionathe.
 ut ueniret obuiam sibi. Et abiit cū glā
 ptholomaide. et occurrit ibi duobus re
 gibus. et dedit illis argentū multū et au
 rum et dona. et inuenit grām in conspe
 ctu eorū. Et conuenerunt aduersus eum
 uiri pestilentes ex isrl. uiri iniqui intēpel
 lantes aduersus eum. et si intendit ad eos
 rex. Et misit spoliare ionathan uestimētis
 suis. et indui eum purpura. Et ita fece
 runt. Et collocauit eum rex sedere secū.
 dixitq; principibus. Exite cum eo in me
 dio ciuitatis. et predicate ut nemo intēpel
 let aduersus eum de ullo negotio. nec quis
 quam ei molestus sit de ulla ratione. Et
 factum ē ut uiderunt qui interpellabant
 glām eius que p̄dicabatur. et optum eū
 purpura. fugerunt omnes. & magnifica
 uit eum rex. et scripsit eum inter primos
 amicos. et posuit eum ducem et participē
 principatus. Et reuersus ē ionathas in
 iherlm. cum pace et leticia. **xxxvi.** In
 anno centesimo sexagesimo quinto. uenit
 demetrius filius demetrii a creta in terrā
 patrum suorū. Et audiuit alexander rex
 et contristatus ē ualde. et reuersus est
 antiochiam. & constituit demetrius ap

pollonium qui preerat celeſyrie. et congrega
 uit exercitum magnum. Et accessit ad iam
 nam. et misit ad ionacham summum sacer
 dotem dicens. Tu solus resistis nobis. Ego
 autem factus sum in derisum et in obprobriū.
 propterea quia tu potestate exeres aduersū
 nos in montibz. Nunc igitur si confidis in uir
 tutibus tuis. descende ad nos in campū.
 ut comparemus illic inuicem. quia mecum
 est uirtus belloy. Interroga et discce quis
 sim ego. et ceteri qui auxilio sunt michi.
 qui et dicunt quia nō potest stare pes ur
 ante faciem nrām. quia bis in fugam con
 uersifunt patres tui in cūa sua. Et nunc
 quomodo poteris sustinere equitatum. et
 exercitum tantum in campo. ubi non est
 lapis. neq; saxum. neq; locus fugiendi. **Vt**
 audiuit autē ionathas sermones apollonii.
 motus est animo. Et elegit decem milia uiro
 rum. et exiit ab iherlm. et occurrit ei symon
 frater eius in adiutorium. Et applicuerunt
 castra in ioppen. et exclusit eum a ciuitate.
 quia custodia apollonii in ioppe erat. et
 oppugnauit eam. Et exterriti qui erant in
 ciuitate apuerunt ei. et optinuit ionathas
 ioppen. Et audiuit apollonius. et admouit
 tria milia equitū. et exercitum multū. et abi
 it azotum. tanquā iter faciens. et statim
 exiit in campū. eo quod haberet multū
 dinem equitum. et consideret in eis. & in se
 quutus ē eum ionathas in azotum. et p̄
 lium commiserunt. Et reliquit apollonius
 in castris mille equites post eos occulte.
 Et cognouit ionathas qm sunt insidie post
 se. et circueuerunt castra eius a mane usq;
 ad uespam. Populus autē stabat sicut pre
 cepit ionathas. et laborauerunt equi eorū.
 Et cecit symon exercitum suum. et commi
 sit contra legionē. equites enim fatigati
 erant. et contriti sunt ab eo et fugerunt.

Et qui dispersi sunt in campum fugerunt in azotum et intrauerunt in bechdagon. ydolum suum ut se liberarent. Et succendit ionathas azotum et ciuitates que erant in circuitu eius. et accepto spolia eorum et templum dagon et eos qui fugerunt illud succendit igni. Et fuerunt qui ceciderunt gladio cum his qui succensi sunt: fere octo milia uirorum. **xxxv.** Et mouit inde ionathas castra: et applicuit ea ascalona. Et exierunt de ciuitate obuiam illi in magna gloria: et reuersus est ionathas in iherusalem cum suis habentibus spolia multa. Et factum est ut audiuit alexander sermones istos: addidit adhuc glorificare ionathan. Et misit ei fibulam auream. sicut est consuetudo dari cognatis regum: et dedit ei accaroy. et omnes fines eius in possessionem. **xxxviii.** Et rex egypti congregauit exercitum sicut harenam que est circa horam maris. et naues multas: et querebat optinere regnum alexandri. dolo. et addere illud regno suo. Et exiit in syriam uerbis pacificis. et apuebant ei ciuitates et occurrerunt ei: quia mandauerat alexander rex exire ei obuiam eo quod socer eius esset. Cum introueret autem ciuitatem ptholomeus: ponebat custodias militum in singulis ciuitatibus. Et ut appropiauit azoto. ostenderunt ei templum dagon succensum et azotum. et cetera eius demolita. et corpora preta. et eorum qui ceciderant in bello tumulos quos fecerat secus uiam: et narrauerunt regi quia hec fecit ionathas. ut inuidiam facerent ei. Et tacuit rex. Et occurrit ionathas regi in ioppen cum gloria: et inuicem se salutauerunt. et dormuerunt illic. Et abiit ionathas cum rege usque ad flumen qui uocatur cleitherus: et reuersus est iherusalem. Rex autem ptholomeus obtinuit

dominui ciuitati usque seleuciam martyma. et cogitabat in alexandria consilia mala. et misit legatos ad demetrium dicens. Veni componamus inter nos pactum. et dabo tibi filiam meam quam habet alexander: et regnabis in regno patris tui. Penituit enim me: quod dederim illi filiam meam. Quesiuit enim me occidere. Et utripauit eum: propterea quod concupierat regnum eius. Et abstulit filiam suam. et dedit eam demetrio. et abalienauit se ab alexandro: et manifeste facte sunt inimicitie eius. Et intrauit ptholomeus antiochiam: et imposuit duo diademata capiti suo. egypti. et asie. **xxxviii.** Ptholomeus autem rex erat in ciuita illis temporibus: quia rebellabant qui erant in locis illis. Et audiuit alexander: et uenit ad eum in bello. et produxit ptholomeus rex exercitum. et occurrit ei in manu ualida et fugauit eum: et fugit alexander in arabiam ubi ibi pregeretur. Rex autem ptholomeus exaltatus est. Et abstulit gaddiel arabs caput alexandri: et misit ptholomeo. Et rex ptholomeus mortuus est in die tertia. Et qui erant in munitionibus. pierunt ab his qui erant intra castra: et regnauit demetrius anno centesimo sexagesimo septimo. **xli.** Et diebus illis congregauit ionathas eos qui erant in iudea ut expugnarent artem que est in iherusalem: et fecerunt contra eam machinas multas. Et abierunt quidam qui oderant gentem suam uiri iniqui ad regem: et renunciauerunt ei quod ionathas obsideret artem. Et ut audiuit inatus est: et statim uenit ptholomaida. et scripsit ionathe ne obsideret: sed occurreret illi ad colloquium festinato. Ut audiuit autem ionathas iussit obsidere. et elegit de senioribus israel et de sacerdotibus: et dedit se periculo. Et tulit aurum et argentum et

uestem et alia xena multa. et abiit ad regē
 ptholomaidē et inuenit grām in conspectu
 eius. et interpellabant aduersus eum qui-
 dam iniqui ex gente sua. Et fecit ei rex sic
 fecerat qui ante ipsum fuerat. et exaltauit
 eum ante conspectu omnium amicorum eius.
 et statuit ei principatum sacerdotii. et quicūq;
 alia habuit prius preciosa. et fecit eū princi-
 pem amicorum. Et postulauit ionathas a
 rege ut inuicem faceret iudeā tres thopar-
 chias. id est et samariā. Et promisit ei talen-
 ta trecenta. Et consensit rex. Et scripsit io-
 nathas epistolas de his omnibus. hunc
 modum continentēs. Rex demetrius iona-
 the fili salutē. et genti iudeorum. Exemplū
 epistole quā scripsimus lasthēni parenti
 nro de uobis. misimus ad uos ut sciretis.
 Rex demetrius lasthēni parenti salutem.
 bene iudeorum amicis nris. et conseruan-
 tibusque iusta sunt apud nos decreuim⁹
 bene facere. ppter benignitatem ipsorum
 quā organos habent. Statuimus g̃ illis
 omnes fines iudee et tres ciuitates iuddā.
 et samathe que addite sunt iudee ex sama-
 ria. et omnes fines earū sequēstra omib⁹
 sacrificantib⁹ in iherosolimis. pro his que ab eis
 rex accipiebat p̃ p singulos annos. et pro
 fructib⁹ terrę et pomorum. et alia que ad nos
 pertinebant decimarū et tributorum ex hoc
 tempore remittimus eis. Et areas salina-
 rum. et coronas que nobis deferebantur
 omnia ipsis concedimus. et nichil horū
 uitium erit ex hoc et in omne tempus.
 Hunc g̃ curate facere horum exemplum.
 et datur ionathę. et ponatur in monte scō
 in loco celebri. Et uidit demetrius rex qđ
 siluit terra in conspectu suo. et nichil ei
 restaret. dimisit exercitum suū unūquēq;
 in locum suum. excepto peregrino exercitu.
 quē traxit ab insulis gentium. et inimici

erant ei omnis exercitus patrum eius. **xl.**
Trisfon autē erat quidam paruus alexan-
 dri prius. et uidit qm̃ omnis exercitus mur-
 murat contra demetriū. et exiit ad emacu-
 el arabem qui nutrebat antiochum filium
 alexandri. et affidebat ei ut traderet eum
 ipsi. ut regnaret loco patris sui. Et muncia-
 uit ei quanta fecit demetrius. et inimici-
 as exercituum eius aduersum illum. et man-
 sit illic dieb⁹ multis. Et misit ionathas ad
 demetrium regem ut eiceret eos qui in arce
 erant in iherosolimis et qui in presidijis erant. qđ
 impugnabant isrl. Et misit demetrius ad
 ionathan dicens. Non hec tantum faciam
 tibi et genti tue. sed glā illustrabo te et gen-
 tem tuam cum fuerit oportunum. Nunc
 g̃ recte feceris. similesis uisus in auxilium. qđ
 discessit omnis exercitus meus. Et misit ei io-
 nathas tria milia uiroꝝum fortium antiochi-
 am. et uenerunt ad regem. et delectatus ē rex
 in aduentu eorum. Et conuenerunt qui erant
 de ciuitate. centum uiginti milia uiroꝝum.
 et uolebant interficere regem. Et fugit rex in au-
 lam. et occupauerunt qui erant de ciuitate
 itinera ciuitatis. et ceperunt pugnare. Et
 uocauit rex iudeos in auxilium. et conuene-
 runt omnes simul. ad eum. et dispersi sunt
 omnes p ciuitatē. Et occiderunt in illa die
 centum milia hominum. et succenderunt
 ciuitatē. et ceperunt spolia multa in illa
 die. et liberauerunt regem. Et uiderunt
 qui erant de ciuitate quod optinissent ui-
 dei ciuitatē sicut uolebant. et infirmati sūt
 mente sua. et clamauerunt ad regem cum p̃-
 cabus dicentes. Da nobis dexteras. et cessent
 iudei oppugnantes nos et ciuitatem. Et
 preceperunt arma sua. et fecerunt pacem. Et
 glificati sunt iudei in conspectu regis. et in
 conspectu omnium qui erant in regno eius.
 et nominati sunt in regno. et regressi sunt in

iberlm habentes spolia multa. Et sedit de
metrius rex in sede regni sui. et siluit terra in
conspectu eius. Et metrius ē omnia quęq;
dixit. et abalienauit se ab ionatha. et n̄ retri
buit ei scđm beneficia que sibi tribuerat. et
uerabat eum ualde. **xl.ii.** **P**ost hec
autem reuersus ē trifoy. et antiochus cum eo
puer adolescens. et regnauit et inposuit si
bi diadema. Et congregati sunt ad eum om̄s
exercitus quos disperat demetrius. et pug
nauerunt contra eum. et fugit et terga
uertit. Et accepit trifoy bestias. et optinuit
antiochiam. **xl.iii.** **E**t scripsit anti
ochus adolescens ionathę dicens. Constituo
tē sacerdotium. et constituo te sup quatuor
ciuitates. ut sis de amicis regis. Et misit
illi uasa aurea. et ministerium. Et dedit
ei potestatem bibendi in auro. et esse in pur
pura. et habere fibulam auream. Et symo
nem frēm eius constituit ducē ā terminis
yri usq; ad fines egypti. Et exiit ionathas
et pambulabat trans flumen ciuitates.
et congregatus ē ad eum omnis exercitus
syrie in auxilium. Et uenit ascalonem. et
occurrerunt eide ciuitate honorifice. **E**t
abiit inde gazam. et concluderunt se qui
erant gaze. et obsedit eam. et succendit
que in circuitu erant ciuitatis. et p̄datus
ē eam. Et rogauerunt gazar̄es ionathan
et dedit illis dextram. et accepit filios eorū
obsides. et misit illos in hierlm. et pam
bulauit regionē usq; damascum. **xl.iiii.**
Et audiuit ionathas quia p̄uatiati
sunt principes demetrii in chades que est
in galilea cum exercitu multo. uolentes eū
remouere a negotio regni. et occurrit illis.
frēm autē suum symonē. reliquit intra pro
uinciam. Et applicuit symon ad bethsurā.
et expugnabat eam dieb; multis. et con
cluserat eos. Et postulauerunt ab eo dext̄s

accipere. et dedit illis. et eiecit eos inde. Et
cepit ciuitatē et posuit in ea presidium. Et
ionathas et castra eius applicuerunt ad agm̄
genesar. et ante lucē uigilauerunt in cam
po asor. Et ecce castra alienigenarum oc
currebant in campo. et tendebant ei infi
dias in montib;. Ipse autē occurrit ex aduer
so. Infidie uero exurrexerunt de locis suis.
et commiserunt preliū. Et fugerunt qui
erant ex parte ionathę omnes. et nemo
relictus est ex eis nisi mathathias filius.
absalom. et uidas filius calphi. princeps mi
litie exercitus. **E**t scidit ionathas uestimenta
sua. et posuit terram in capite suo. et ora
uit. et reuersus ē ad eos in preliū. Et con
uerat illos. et pugnaverunt. Et uiderunt
qui fugiebant parces illius. et reuersi sunt
ad eum. et insecubant eum eo usq; ad
chades. ad castra sua. et puenerunt usq; il
luc. Et ceciderunt de alienigenis in die il
la tria milia uiroz. et reuersus ē ionathas
in hierlm. **xl.v.** **E**t uidit ionathas
quia tempus eum ueniat. elegit uiros et mi
sit romā statuere et renouare cum eis ami
ticiam. et ad sparchas et alia loca misit
epistolas scđm eandē formā. Et abiit
romam. et intrauerunt curiam et direx̄t.
Jonathas summus sacerdos et gens iudeoz
miserunt nos. ut renouetis amicitiam et
societatem scđm pristinā. Et dederunt
illis epistolas ad ipsos p̄ loca. ut deduce
rent eos in terram iuda cum pace. Et hoc
exemplum eplārum quas scripsit iona
thas sparciatis. Jonathas summus sacer
dos et seniores gentis. et sacerdotes et re
liquus populus iudeorum. sparciatis fra
tribus salutē. Jam pridem misse erant epi
stole ad om̄iā summū sacerdotē a dano q
regnabat apud uos. qm̄ estis fr̄s nr̄i sic
rescriptum continet quod subiectū est. Et

164
suscepit onias iurium qui fuerat missus cum
honore: et accepit epistolas quibus signi-
ficabatur de societate et amicitia. Nos cum
nullo horum indigeremus habentes sola-
tio suos libros qui sunt in manibus nostris: ma-
lum est mittere ad uos reuolare fraternitatem
et amicitiam. ne forte aliam efficiamur a uo-
bis. Multa enim tempora transierunt: ex
quo misistis ad nos. Nos ergo in omni tempore
sunt incommittione iudicibus sollempnibus et in
ceteris quibus oportet memores sumus vestri
in sacrificiis que offerimus. et obseruatio-
nibus: sicut fas est et decet meminisse fratrum.
Ietamur itaque de gloria uestra. Nos autem circum-
dederunt multe tribulationes et multa
prelia: et impugnaverunt nos reges qui
sunt in circuitu nostro. Nolimus ergo uobis mo-
lesti esse: neque ceteris sociis et amicis nostris in
preliis his. Habuimus enim de celo auxi-
lium et liberati sumus: et humiliati sunt
inimici nostri. Legimus itaque nomen uestrum anti-
ochi. et antipatrium iasonis filium. et mi-
simus ad romanos: reuolare cum eis amici-
tiam et societatem pristinam. Mandauimus
itaque eis ut ueniant etiam ad uos et sa-
lute uos: et reddant uobis epistolas nostras.
de immutatione fraternitatis nostre. Et nunc be-
nefactoris respondentes nobis ad hec.
Et hoc rescriptum epistolarum quod miserat
onias rex spariatarum. Onias ionathas
sacerdoti magno salutem. Inuentum est in
scriptura de spariatis et iudeis quoniam sunt
fratres: et quia sunt de genere abraham. Et
nunc ex quo hec cognouimus benefactoris scri-
bentes nobis de pace uestra: sed et nos rescrip-
simus uobis. Pecora uestra et possessiones
nostre uestrae sunt: et uestra nostra. Mandauimus
itaque bene nunciari uobis. **xlvi.** **E**t
audiuit ionathas quoniam egressi sunt principes
demetrii cum exercitu multo. supra quam

prius. pugnare aduersus eum. et exiit ab ihe-
rusalem et occurrit eis in amathit regionem.
Non enim dederat eis spatium: ut ingre-
derentur regionem eius. Et misit speculatores
in castrorum: et reuersi nunciauerunt
quia constituunt superuenire illi nocte.
Cum occidisset autem sol precepit ionathas
suis uigilare et esse in armis paratos ad pug-
nam tota nocte. et posuit custodes per-
cussit castrorum. Et audierunt aduer-
sari quia paratus est ionathas cum suis
in bello. et timuerunt et formidauerunt
corde suo: et accenderunt focos in castris:
suis. Ionathas autem et qui cum eo erant. non
cognouerunt usque mane. Videbant enim
luminaria ardentia. Et sequutus est iona-
thas et non comprehendit eos: transierunt
enim flumen cleutheru. Et diuersit iona-
thas ad arabas qui uocantur zabadei. et
percussit eos et accepit spolia eorum. Et
iunxit et uenit damascum: et pambula-
uit omnem regionem illam. Symon autem
exiit et uenit usque ad ascalona. et ad proxi-
ma presidia: et declinauit in ioppen. et oc-
cupauit eam. Audiuit enim quod uellent
presidium tradere paribus demetrii: et po-
suit ibi custodes ut custodirent eam. Et re-
uersus est ionathas et conuocauit seniores
populi. et cogitauit cum eis edificare pre-
sidia in iudea. et edificare muros in iherusalem.
et exaltare altitudinem magnam inter me-
dium arcis et ciuitatis. ut separaret eam
a ciuitate. ut esset ipsa singulariter: et
neque emant neque uendant. Et conuenerunt
ut edificarent ciuitatem. et ceciderunt mu-
ri qui erant super torrentem ab ortu solis.
et reparauit eum qui uocatur capthecha.
Et symon edificauit adaida. in sephela.
et muniuit eam: et imposuit portas et
seras. **xlvi.** **E**t cum cogitasset tri-

phoy regnare asie. et assumere diadema.
et extendere manum in antiochum regē.
timens ne forte nō pmitteret eum ionathas.
sed pugnaret aduersus eum. querebat com-
prehendere eum et occidere. & exurgens
abiit in bechsan. Et exiit ionathas ob-
uiam eum quadraginta milib⁹ uirorum
electorum in plūm. et uenit bechsaſa.
Et uidit triſon quia uenit ionathas cum
exercitu multo. ut extenderet in eum ma-
nus. et timuit et excepit eum cum ho-
nore. et commendauit eum omnib⁹ ami-
cis suis. et dedit ei munera. et precepit
exercitibus suis ut obedirēt ei sic sibi.
Et dixit ionathe. Ut quid uexasti unū
ſum populū. cum bellum nobis nō ſit.
Et nunc remitte eos in domos ſuas. Liſge
autem tibi uiros paucos qui tecū ſunt.
et ueni mecum ptholomaida. & tradam tē
illam. et reliqua pſidia. et exercitū. et uni-
uerſos ppoſitos negotii. et conuerſus abibo.
Propterea enim ueni. & credidit ei. et fecit
ſicut dixit. Et dimiſit exercitū. et abi-
erunt in terram iuda. Retinuit autē ſecū
tria milia uirorū. ex quib⁹ remiſit in galileā
duo milia. mille autē cum eo uenerunt.
Ut ueniauit autē ionathas ptholomaida.
clauſerunt ptholomenſes portas. et com-
pſerunt eum. et omnes qui cū eo in-
trauerant gladio interfecerunt. & mi-
ſit triphoy exercitū et equites in galile-
am. et in campū magnū. ut pderēt om-
nes ſocios ionathe. At illi cum cognoui-
ſent quod compſens ē et puit. et omīs
qui cum eo erant. hortati ſunt ſemētipſos.
et exierunt paratī in preliū. & uidentē
hi qui inſequuti fuerant quia p anima-
res ē illis. reuerſi ſunt. Illi autē uenerūt
omnes cum pace in terram iuda. et plan-
xerunt ionathā. et eos qui cum eo

erant ualde. Et luctu iſtī luctu magno.
Et queſierunt omnes gentes que erant
in circuitu eorum cōterere eos. Dixerunt
enim. Non habent principem et adiuuan-
tem. Nunc g⁹ expugnemus illos. et tol-
lamus de hominib⁹ memoriā eorum.
Et audiuit ſimon quod congregauit. xlviii.
triphoy exercitū copioſum. ut ueniret in
terram iuda. et attereret eā. Videns quia
in timore populus eſt et timore aſcendit
iberlīm et congregauit populū. et adho-
tans dixit. Vos ſcitis quanta ego et frēs
mei et domus patris mei fecimus p legib⁹
et p ſcīs prelia. et angustias quales uidim⁹.
Horum gracia pcurunt frēs mei omnes ppe-
iſtī. et relictus ſum ego ſolus. Et nunc nō
in contingat parere anime mee. in omni
tempore tribulationis. Nemini melior ſū
frīb⁹ meis. Vindicabo itaq⁹ gentē meā
et ſcā. natoſq⁹ uiros et maiores. quia con-
gregate ſunt uniuerſe gentes conterere
nos inuicē grā. Et accenſus ē ſpī po-
puli ſimul ut audiuit ſermones iſtos. et
reſponderunt uoce magna dicentes. Tu
es dux noſter loco iude et ionathe frīs tū.
pugnare preliū nrm. et omnia quecūq⁹
dixeris nobis faciemus. Et congregans
omnes uiros bellatores. accelerauit omnes
muros iherlīm conſummare. & munuit
eos in guro. & miſit ionathan ſilium abſo-
lomi. et cum eo exercitū nouū in ioppē.
et cietis hiſ qui erant in ea manſit illic ip-
ſe. Et mouit triſon ab ptholomaida cum
exercitu multo. ut ueniret in terram iuda.
et ionathā cum eo in cuſtodia. ſimon autē
applicuit in addus. contra faciem campi.
Et ut cognouit triſon quia ſurrexit ſymō
in loco ionathe frīs ſui. miſit ad eum lega-
tos dicens. P argento quod debebat frī-
tuus ionathas in ratione regis. decimū

P.

cum. Et nunc mitte argenti talenta centum. et duos filios eius obfides. ut nō dimissus fugiat a nobis: et remittamus eū. & cognouit symon quia cum dolo loquebatur secum: uisite tamē dari argentum & pueros. ne inuictam magnam fumeret ad isrl̄ populum dicentē. Quia nō misit argentum et pueros: ppterā perit. & mentus ē: et non dimisit ionathas. Et post hec uenit trison intra regionē ut contingeret eam: et girauerunt puam que ducit ad or. & symon et castra eius ambulabāt in omnē locum quocumq; ibant. Qui autē in arce erant. miserunt ad trisonē legatos ut festinaret uenire pdesertum: et mittere illis alimomas. Et parauit trison omnem eguitatum: ut ueniret illa nocte. Erat enim ibi nix ualde multa: et nō uenit in galadithim. Et cum appropinquasset besama: occidit ionathan et filios eius. Et conuerit trison et abiit in terram suam. & misit symon et accepit ossa ionathe fr̄is sui: et sepeliuit ea in modum in ciuitate patrum eius. et planxerunt eum omnis isrl̄ planetu magno: et luxerunt eum dies multos. Et edificauit symon sup sepulchri patris sui. et fr̄m suorum edificium altum iusu: lapide polito retro et ante. & ita tunc septem pyramidas unā contra unam. patri et matri: et quatuor fr̄ibus. Et his circumposuit columnas magnas. et sup columnas arma bellica. ad memoriam eternā. & iuxta arma naues sculptas q̄ uiderentur ab omnibus nauigantib; mare. hoc ē sepulchrum quod fecit symon. in modum: usq; in hunc diem. **xlviii.**

Trison autē cum iter faceret cum antiocho rege adolescente. dolo occidit eum. et regnauit in loco eius: et imposuit sibi diadema asig: et fecit plagam magnam

in terra. & edificauit symon p̄sidia in iudea munient ea turrib; excelis. et muris magnis et portis et seris: et posuit alimenta in munitionib;. Et elegit symon uiros. et misit ad demetrium regem ut faceret remissionē regioni: quia actus omnes triphonis p̄dceptionem fuerant gesti. & demetrius rex ad uerba ista respondit ei: et scripsit epistolā talē.

Rex demetrius symoni summo sacerdoti et amico regum. et seniorib; et genti iudeorum salutem. Coronā auream et bac̄ quam misistis suscepimus. et parati sum⁹ facere uobiscum pactum magnam: et scribere p̄positis regis remittere uobis que indulsimus. Quocumq; enim constitutum est uobis constant: munitiones quas edificastis sint uobis. Remittimus quoq; ignorantias et peccata usq; in hodiernum diem. et coronā quam debebatis: et siquid aliud erat tributarium iherosol̄im: iam non sit tributarium. Et si qui in uobis apti sunt conscribi inter uos conscribantur: et sit inter nos pax. Anno centesimo septuagesimo ablatum est iugum gentium ab isrl̄: et cepit populus isrl̄ scribere in tabulis et gestis publicis anno primo sub symone summo sacerdote magno duce et principe iudeorum. **li.**

In illis dieb; symon applicuit ad gazam. et circumdedit eam castris: et fecit machinas. Et applicuit ad ciuitatē: et percussit turrem unam. et comprehendit. & qui eruperunt exiit intra machinā in ciuitatē: et factus ē mot⁹ magnus in ciuitate. Et ascenderunt qui erant in ciuitate cum uxorib; et filiis sup murum fessis tunicis suis: et clamauerūt uoce magna. postulantes a symone decem sibi dari. et dixerunt. Non nobis reddas sedm malicias n̄as: sed sedm misericordiā tuas. & flexus symon: non debellauit eos. tunc tamen eos de ciuitate. et emundauit edes

in quibus fuerant simulachra. et tunc intravit in eam cum ymnus benedicens dñm: et electa ab ea omni immunditia. collocavit in ea viros qui legē facerent: et munivit eam et fecit sibi habitationē. Qui autē erant in arce iherosolym. prohibebantur egredi et ingredi in regionem: et cinere et vendere. Et esurierunt ualde: et multi ex eis fame perierunt. & clamauerunt ad symonē ut dexteras acciperet: et dedit illis. Et cecit eos inde. et mundavit arcem a contaminationibus: et intraverunt in eam tertia et uicesima die secundi mensis. anno centesimo septuagesimo primo. cum laude et ramis palmarum et cymarum et cymbalis. et nablīs. et ymnis et canticis: quia contractus est inimicus magnus ex isrl. Et constituit ut omnibus annis ageretur dies hicum leticia. Et munivit montem templi qui erat secus arcem: et habitavit ibi ipse et qui cum eo erant. Et uidit symon iohannem filiū suū quod uir esset prelii potens: et posuit eum ducem iuramentum inuicem facere: et habitavit gazaris. **Lii.** Anno centesimo septuagesimo secundo congregauit rex demetrius exercitum suū. et abiit mediā. ad contrahenda sibi auxilia: ut oppugnaret triphonē. Et ut audiuit arsaces rex persidis et medie quia intrauit demetrius confines suos. misit unum de principib⁹ suis ut comprehenderet eum uiuum: & adduceret eū ad se. & abiit et percussit castra demetrii. et comprehendit eum: et adduxit eum ad arsacē et posuit eum in custodia. **Liii.** Et filius terra iuda omnib⁹ diebus symonis: Et quesierunt bona gentis sue: et placuit illis potestas eius & glā eius omnibus diebus. Et cum omni glā sua accepit ioppen in portum. et fecit uterorum in insulis maris.

et dilatauit fines gentis sue: et optinuit regionem. Et cōgregauit captiuitatē multā. et dominatus ē gazarē et bethsurē. et archi. et abstulit immundicias ex ea. et non erat qui resisteret ei. Et unusquisq⁹ colebat terram suam cum pace: et terra dabat fructus suos. et ligna camporum fructum suū. Seniores in plateis sedebant omnes. et de bonis terre tractabant: & iuuenes inducebant se glām. et stolas belli. Civitatibus tribuebat alimonias. et constituēbat eas ut essent uasa munitiois: quoadusq⁹ nominatum est nomen glē eius usq⁹ ad extremum terrę. Fecit pacem sup⁹ terram: et letatus est isrl leticia magna. et sedet unusquisq⁹ sub uite sua et sub ficulnea. nec erat qui eos terreret: defecit impugnans eos sup⁹ terram. Reges contracti sunt in dieb⁹ illis: et confirmauit omnes humiles populi sui. et legem eorū fuit et abstulit omnē iniquum et malum. **Et scā glificauit et multiplicauit uasa scōrū.** **Et auditum ē rome quia defunct⁹ ē ionathas.** et usq⁹ in sparta: et concitati sunt ualde. Ut audierunt autē quod symon frater eius fact⁹ ē summus sacerdos loco eius. et ipse optineret regionē. et ciuitates in ea: scripserunt ad eum in tabulis creis ut renouaret amicitias et societatem. quam fecerant cum iuda et ionatha frīb⁹ eius. Et lecta sunt in conspectu ecclē iherosolym. Et hoc exemplum epistolarum quas miserunt spartani. Sparcianorum principes et ciuitates. symoni sacerdoti magno. et seniorib⁹ et sacerdotib⁹ et reliquo pplo iudeorū frīb⁹ salutem. Legati qui missi sunt ad pplū nostrū. nuntiauerunt nobis de urā glā et honore ac leticia. Et gauisi sumus in motu eorum: et scripsimus que ab ipsis erant dicta in conciliis populi sic. Humerus antiochi et antipater iasonis filius legati iudeorū

uenerunt ad nos: renouantes nobiscū amicitia
pristinam. Et placuit populo exape uiros
gloriose. et ponere exemplum sermonum eorū
in segregatis populilibris: ut sit ad memoriā
populo spartiatarum. Exemplum autē hōy
scripsimus symoni magno sacerdote. **L v**
Posthec autē misit symon numerū romā
habentē clipeum aureū magnū pond' mi
narum mille: ad statuendā cum eis societate.
Cum audisset autē populus romanus sermo
nes istos. dixerunt. Quā grārum actionē
reddemus symoni et filiis eius? Restituit
enim ipse frēs suos: et expugnauit inimicos
isrl' ab eis. & statuerunt ei libertatem. et de
scripserunt in tabulis ereis: et posuerunt
in titulis in monte syon. Et hoc exemplum sep
tuit. Octaua decima die mensis elul. anno
centesimo septuagesimo secūdo. anno tercio
sub symone sacerdote magno. in assaramel
in conuentu magno sacerdotum et populi.
et principum gentis. et seniorū regionū nota
facta sunt hec. q' in frequenter facta sunt p'
lia in regione nrā. symon autē mathathie fili'
et filius iarib. et frēs eius dederunt se p'cto.
et restiterunt aduersarijs gentis sue. ut sta
rent scā ipsozum et lex. et glā magna glo
rificauerunt gentē suam. Et congregauit ip
sathas gentē suam. et factus ē illis sacerdos
magnus. et appositus ē ad populū suum. et
uoluerunt inimicorū calcare et atterere regi
onem ipsozum. et extendere manus in scā
eorū. Tunc restitit symon et pugnauit pro
gentē suā. et euagauit multas pecunias su
as. et armauit uiros uirtutis gentis sue.
et dedit eis stipendia. et munuit ciuitates
uidee. et bechsuram que erat in finib' uidee.
ubi erant arma hostium antea. et posuit
illuc presidium utros uideos. Et ioppem
munuit que erat ad mare. et gazaram
que ē in finibus azoti. in qua hostes antea

habitabant. & collocauit illic uideos. et quēcūq;
apta erant ad correptionē horum posuit i eis.
Et uidit populus actum symonis. et glām
quam cogitabat facere genti sue. et posuerit
eum ducem suum et principem sacerdotum eo
quod ipse fecerat hec omnia et iusticiam et fidē.
quam conseruauit genti sue: et exquisiuit
omnimodo exaltare populū suum. Et in
diebus eius p'spatum ē in manibus eius. ut
tollerentur gentes de regione ipsozū. qui in
ciuitate dauid erant in iherlm in arce de q'
p'cedebant. et contaminabant omnia que
in circuitu scōrum sunt: et inferebant pla
gam magnam castitātē. Et collocauit in ea
uiros uideos. tuta uentū regionis et ciui
tatis: et exaltauit muros iherlm. Et rex
demetrius statuit illi summum sacerdoti
um. scdm hec fecit eum amicū suum: et
glificauit eum glā magna. Audiuit enim
quod appellati sunt uidei a romanis amici
et socii et frēs. et quia susceperunt legatos
symonis gloriose. et quia uidei et sacerdo
tes eorum consenserant eē eum ducē suū
et summū sacerdotē in eternū. donec fungat
ppbeta fidelis. et ut sit sup eos dix. et ut
cura esset illi p' scīs. et ut constitueret p'po
sitos sup opa eorum. et sup regionē. et sup
arma. et sup presidia. et cura sit illi de scīs.
et ut audiat ab omnibz. et ut scribant
in nomine eius omnes conscriptiones in re
gione. & ut opiat' purpura et auro. et
ne liceat ulli ex populo et ex sacerdotibus
irritū facere aliquid horum. et contradicere
his que ab eo dicunt. aut conuocare con
uentum in regione sine ipso. et uestiri pur
pura. et uti fibula aurea. Qui autē fece
rit contra hec. aut irritum fecerit aliquid ho
rum: reus erit. & complacuit omni po
pulo statuere symonē: et facere scdm
uerba ista. Et suscepto symon et placuit

ut summus sacerdotio fungeret. et tunc dux et princeps gentis iudeorum. et sacerdotum. et precesset omnibus. et scripturam istam dixerit ponere in tabulis greis. et ponere eas in peribolo sanctorum. in loco celebri. Exemplum autem eorum ponere in exilio ut habeat symon et filii eius. **LVII.** **E**t misit rex antiochus filius demetrii epistolas ab insulis maris symoni sacerdoti et principi gentis iudeorum. et universis genti. et civitatibus continentes hunc modum. Rex antiochus symoni sacerdoti magno. et genti iudeorum salutem. Quinquidam pestilentes optinuerunt regnum patrum nostrorum. vindicare autem uolo regnum. et restituere illud sicut erat antea. Electam feci multitudinem exercitus. et feci naues bellicas. Volo autem procedere per regiones. et ulciscar in eos qui corruerunt regionem nostram. et qui desolauerunt ciuitates multas in regno meo. Nunc igitur statuo tibi omnes oblationes quas remisistunt tibi ante me reges. et quaecumque alia dona remisistunt tibi. et permitto tibi facere percussuram proprii nummismatis in regione tua. Iherusalem autem sanctam esse et liberam. et omnia arma que fabricata sunt. et presidia que exiguisti que teneas maneat tibi. et omne debitum regis. et que in futuro debebunt regi ex hoc et in totum tempus remittuntur tibi. Cum autem optinuerimus regnum nostrum. glorificabimus te et gentem tuam. et templum gloria magna. ita ut manifestetur gloria nostra in universa terra. Anno centesimo septuagesimo quarto exiit antiochus in terram patrum suorum. et conuenerunt ad eum omnes exercitus. ita ut pauci relictii essent cum triphone. Et infectus est cum antiochus rex. et uenit doram fugiens per maritima. Sciebat enim quod congregata sunt in eum mala. et reliquit eum exercitus. Et applicuit antiochus super doram

cum centum uiginti milibus uirorum bellicarum. et octo milibus equitum. et circum ciuitatem. et naues a mari accesserunt. et uerbabantur ciuitatem a terra et mari. et neminem sinebant egredi. **LVIII.** **V**enit autem nuntius et qui cum eo fuerant ab urbe roma. habentes epistolas regibus et regionibus scriptas. in quibus continebantur hec. Lucius consul romanorum ptolemaeo regi salutem. Legati iudeorum uenerunt ad nos amici nostri renouantes pristinam amicitiam et societatem. missi a symone principe sacerdotum. et populo iudeorum. Attulerunt autem et clipeum aureum. minarum nulle. Placuit itaque nobis scribere regibus et regionibus ut non inferant illis mala. neque impugnent eos et ciuitates eorum et regiones eorum. et ut non inferant auxilium pugnantibus aduersus eos. Visum est autem nobis accipere ab eis clipeum. Signum igitur pestilentes refugerunt de regione ipsorum ad uos. tradite eos symoni principi sacerdotum. ut iudicet in eos secundum legem suam. Hec eadem scripta sunt demetrio regi. et attalo. et barabe. et arfaci. et in omnes regiones. et samsam. et spartamis. et delo. et mido. et sicrone. et carie. et samum. et pamphiliam. et liciam. et anacarnasum. et rhodium. et phaselida. et choo. et sinedecarado. et gozanam. et emdum. et cyprum. et cyrenem. Exemplum autem eorum scripserunt symoni principi sacerdotum. et populo iudeorum. **LX.** **A**ntiochus autem rex applicuit castra in dora secundo. ad mouens ei semper manus et machinas faciens. et concludit triphonem ne procederet. Et misit ei symon duo milia uirorum electorum in auxilium. et argentum et aurum et uasa copiosa. et noluit ea accipere. sed irripuit omnia que pactus est cum eo antea. et alienauit se ab eo. Et misit ad eum

167

.I.

athenobium unum de amicis suis: ut traret eum ipso dicens. Vos tenetis ioppen et gazaram. et artem que est in iherusalem civitatis regni mei. fines earum desolastis. et fecistis plagam magnam super eam: et dominati estis per loca multa in regno meo. Hunc ergo tradite civitates quas occupastis: et tributa locorum quibus dominati estis. extra fines iudee. Sin autem date per illis quingenta talenta argenti: et exterminii quod exterminastis. et tributorum civitatum alia talenta quingenta. Sin autem veniemus et expugnabimus vos. Et venit athenobius amicus regis in iherusalem et vidit gloriam symonis: et claritatem in auro et argento. et apparatus copiosum et obstupuit: et recitavit verba regis. Et respondit symon et dixit ei. Neque alienam terram sumpsimus. neque aliena detinemus: sed hereditatem patrum nostrorum que ab inimicis nostris inuiste aliquo tempore possessa est. Hos vero tempus habentes. vindi camus hereditatem patrum nostrorum. Nam de ioppen et gazara que expostulas. ipsi faciiebant in populo plagam magnam. et in regione nostra: horum damus talenta centum. Et non respondit illi verbum. Reversus autem cum ira ad regem renunciavit ei verba ista. et gloriam symonis. et universa que vidit: et natus est rex ira magna. Triphon autem fugit navim in thorbosiada. Et constituit rex cendebeum ducem maritimum. et exercitum equitum et peditum dedit illi. et mandavit illi movere castra contra faciem iudee: et mandavit ei edificare cedronem. et obstruere portas civitatis et debellare populum. Rex autem persequabatur triphonem. Et pervenit cendebeus iammam. et cepit irritare plebem. et concutere iudeam. et captivare populum et interficere. et edificare cedronem. et collocavit illic equites et

exercitum. ut egressi perambularent iudam iudee: sicut constituit e rex. **Lxviii.** **E**t ascendit iohannes de gazaris: et nuntiavit symoni patri suo. que fecit cendebeus in populo ipsorum. Et vocavit symon duos filios suos seniores iudam et iohannem: et ait illis. Ego et fratres mei et domus patris mei. expugnabimus hostes israel ab adolescentia usque in hodie: et per spatium in manibus nostris libare israel aliquotiens. Hunc autem senem: sed estote in loco meo et fratres mei. et egressi pugnate pro gente nostra: auxilium vero de celo iobeam sit. Et elegit de regione viginti milia virorum beligeratorum. et equites: et perfecti sunt ad cendebeum. et dormierunt in modum. Et surrexerunt mane et abierunt in campum. et ecce exercitus copiosus in obviam illis peditum et equitum. et fluvius torrens erat inter medium ipsorum. **Lx.** **E**t admovit castra contra faciem eorum. ipse et populus eius. Et vidit populum trepidantem ad transsiccandum torrentem: et transsiccavit primus. Et viderunt eum viri et transierunt post eum: et divisit populum et equites in medio peditum. Erat autem equitatus adversariorum copiosus nimis. Et exclamaverunt sacris tubis. et in fugam conversus est cendebeus et castratus. et ceciderunt ex eis multi vulnerei: residui autem fugerunt in munitionem. Tunc vulnerei sunt iudas frater iohannis. Iohannes autem insecutus est eos: donec venit cedronem quoniam edificavit. Et fugerunt usque ad turres que erant in agris azoti. et succendit eas igni. et ceciderunt ex illis duo milia virorum: et reversus est iudeam in pace. **Lxi.** **E**t ptholomeus filius abobi. constitutus erat dux in campo iericho: et habebat argentum et aurum multum. Erat enim gener summi sacerdotis: et exaltatus est cor eius et volebat optinere regionem: et cogitabat dolum

aduersus symonē et filios eius. ut tolleret eos. Symon autē pambulans ciuitates que erant in regione iudee. et sollicitudinem gerens earum. descendit in iencho ipse et mathathias filius eius et iudas. anno centesimo septuagesimo octauo mense undecimo hic mensis sabath. Et suscepit eos filius abobi in munitiunculam que uocatur doec cū dolo quā edificauit. Et fecit eis conuiuium magnum. et abscondit illic uiros. Et cum inebriatus esset symon et filii eius. surrexit ptholomeus cum suis et sumptuerunt arma sua. et intrauerunt in conuiuium. et occiderunt eum et duos filios eius. et quosdam pueros eius. et fecit deceptionem magnam in israel. et reddidit mala p bonis. Et scripsit hec ptholomeus et misit regi. ut mitteret exercitum in auxilium. et traderet regionē et ciuitates eorum et tributa. Et misit alios in gazaram tollere iohannē. et tributus misit epistolās ut uenirent ad se et daret eis argentum et aurum et dona. et alios misit occupare iherosolimam et montē templi. Et pcurrens quidam nunciauit iohanni in gazara. quia perit pater eius et frēs ei. et quia misit te quoque interfici. Ut audiuit autē uehementē ex paito. et comprehendit uiros qui uenerant pderē eum. et occidit eos. Cognouit enim quia querabant eum pderē. Et cetera sermonum iohannis et bellorum eius. et bonarum uirtutum quibus fortiter gessit. et edificium murorum quos extruxit. et rerum gestarum eius. ecce hec scripta sunt in libro dierum sacerdotum eius. ex quo factus est princeps sacerdotum post patrem suum.

Expliat liber machabeorum primus.
Incipiunt capitula in libro secundo.
Abi occisus ē antiochus rex in templo nance a sacerdotib

cum his qui cum eo erant.

- ii De igne sacris q̄ fuit abscondit in puteo.
- iii De oratione recte tenenda. et quod regis parū manifestatum ē miraculum factū. *ppha.*
- iiii Abiarcha dñi et alare inclusa sunt ab iherosolima. et de quing. libris q̄s iason scripsit iunū reddidit.
- v Vbi symon deulit dona templi dñi. et mittit elyodorū ad auferenda ea. *et dicitur.*
- vi Vbi sacerdotes et populi orant dñm ut deponat.
- vii Quom̄ elyodor' uoluit spoliare templū corupt' ē.
- viii Summus sacerdos oblato sacrificio. ptholomeo orat ut a plaga liberetur.
- iiii De iudis symonis p̄ditoris ēca om̄a sacerdotes.
- x Abi iason fit om̄e p̄mio corrupto regem antiochum p̄ adipiscendo summo sacerdotio.
- xi Abi iason misit argenti didragmas. cc. ad sacrificium herculis. *fratre suo.*
- xii Vbi iason misit metelatum regem. et idē ment laus excludit iasonē de sacerdotio. qui metela' p̄tea amor' ē succedente ei lufimacho.
- xiii Vbi om̄a sacerdotes occidit. ab andronico p̄mio metelati. *ciso.*
- xiiii Abi occidit andronico p̄ om̄a sacerdotes.
- xv Abi ap̄p̄o lufimach' occisus ē. et cōt metelati ap̄d regem agit. et sententia a ptholomeo iūit.
- xvi De signis celestib' apud iherosolimam. et de morte iasonis p̄sequitoris suum.
- xvii Vbi antioch' p̄sequens iudeā. occiso populo i templū expoliauit duce metelao.
- xviii Abi antiochus expoliato templo antiochiam p̄fect' ē. relictis p̄secutorib' iudeorū et apollonio p̄ quem populum interfecit. *uxor.*
- xix Vbi iudas machabeus in deserto feratū morte. *xx*
- De edicto p̄sequitoris regis. et de passione duarum mulierū. et eorū q̄ igni crucis a philippo.
- xxi De passione cleazar et vii. fratrum.
- xxii De zelo iude et quom̄ ptholomeus misit machaborem et gorgiam ad iudē iudeos.
- xxiii Vbi iudas machabeus p̄contione ip̄i undecim p̄sequitores. et congressus uicti machaborem.

- xxiiii Vbi duces aduersariorum superant exercitus iude. et
fugerunt machabeus antiochiam uenit. **F**ide.
- xxv Vbi antiochus rex apud pispoli uidetur turpe fugi apud
- xxvi Vbi dominus antiochi plaga percussit persequentem iudeos.
- xxvii Vbi antiochus impens positus. penitentiam agit.
et iudeis relaxat scribens eis.
- xxviii De morte antiochi et de opibus eius. **F**uit.
- xxix Vbi uidas machabeus iherosolimam recepit. et tollens celebra
- xxx Vbi antiochi filius regnum patrum optinuit.
- xxxi Vbi gorgias superatur persequitur iudeos. et quod uidet
iudeos superauerunt et perditores inchoerunt.
- xxxii Vbi timotheus superatur et fugatur.
- xxxiii De timotheo occiso. et cerea et apollofane.
- xxxiiii Vbi lysias impugnans iudeos superat a iuda. **F**uit.
- xxxv De pactioibus lysie et regis antiochi et romanorum cum
- xxxvi Vbi ioppite dolo occiderunt. et iudeos. et iudica
uit de eis uidas. et de iammianis.
- xxxvii De eunuchis quos succedunt uidas et de iudeis arabis.
- xxxviii Vbi timotheus a iuda expugnatus est. et iudeos dimisit
pro captiuorum restitutione.
- xxxix De peritis iude machabeus ad ephron et ad ephopolim.
- xl Vbi cum gorgia pugnat iudas et ipse per fugam eua
ditur exercitum eius fugant.
- xli Vbi occisi sunt iudicio dei qui de ydolis iurati sunt.
- xlii De resurrectionis spe robore sacro per defunctis.
- xliii Vbi antiochus amasius cum exercitu uenit in iudam
et melchiam peruenit occidit. **F**uit.
- xliiii Vbi in castris antiochi noctu iudas cum suis occidit
quatuor milia uirorum et maximum numerum defecit.
- xlv Vbi uidas antiochus reus est ingratia cum iudeis et
perbolonites hoc egre ferentes lysias alloquitur.
- xlvi Vbi demetrius tenuit regnum. et alchim apud eum
accusat iudeos. **F**uit.
- xlvii Vbi demetrius mittit machabeus ad interficiendum
- xlviii Vbi machabeus pacem iungit cum iuda.
- xlviiii Vbi iursum accusante alchimio iubet rex pacem sol
ui. et iunctum ad se iudam mitti.
- l Vbi machabeus fugit manum machabeus.
- li Vbi committit machabeus sacerdotibus ut iuda edicerent.
- lii De razia presbitero.

lii Vbi machabeus superbia clatus blasphematur. et uidas
suos exhortatur. **F**uit.

liii Vbi iuda pugnat interfectus. et milibus cecidit in

lii Vbi caput et manum machabeus uidas abscidi pre
cepit et iherosolimam mitti. **I**ncipit liber

machabeorum secundus.

R. A. T. R. I. B.

Item qui sunt per egiptum iu
deis salute dicunt fratres
qui sunt in iherosolimis
iudei. et qui in regione
iudea. et pacem bonam. Bene
faciat uobis deus. et meminerit
testamenti sui quod ad abra
ham et ysaac et iacob locutus
est seruatorum suorum fidelium. et
dedit uobis cor omnibus ut colatis eum. et
faciatis eius uoluntatem in corde magno et
animo uolens. Adapiat cor uestrum in lege
sua. et in preceptis suis. et faciat pacem. Ex
audiat orationes uestras et reconciliet uobis.
nec uos deserat in tempore malo. Et nunc
hic sumus orantes pro uobis. Regnante de
metrio anno centesimo sexagesimo nono.
nos iudei scripsimus uobis in tribulatione.
et impetu qui superuenit nobis in istis annis.
ex quo recessit iasoy a sancta terra et a regno.
Portam succenderunt et effuderunt sangui
nem innocentem. Corauiimus ad dominum et
exauditi sumus. et optulimus sacrificium
et simulagrum. et accendimus lucernas.
et proposuimus panes. Et nunc frequenta
te dies scenophegie mensis casleu. **I.**
Anyo centesimo octogesimo octauo. ipsi
qui sunt in iherosolimis et in iudea. senatusque.
et uidas. aristobolo magistro perbolomei
regis. qui est de genere criston sacerdotum.
et his qui in egipto sunt iudeis salute et sa
nitate. De magnis periculis a deo liberati.
magnifice gratias agimus ipsi. ut pote quod

uersus talem regem dimicauimus. Ipse enim ebullire fecit de perfide eos qui pugnauerunt contra nos. Nam cum in perfide esset dux ipse et cum ipso inueniens exercitus. cecidit in templo naneg. consilio deceptus sacerdotis naneg. Et enim cum ea habitaturus uenit ad locum antiochus et amici eius. et ut acciperent pecunias multas dotis nomine. Cumque proposuissent eas sacerdotes naneg. et ipse cum paucis ingressus esset intra ambitum fani. clausurunt templum cum intrasset antiochus. apertoque occulto aditu templi mittentes lapides percusserunt ducem. et qui cum eo erant. et diuiserunt membratim. et captibus amputatis foras proiecerunt. Per omnia benedictus deus qui tradidit ipsos. **II.**

Facturi igitur quinta et uicesima die mensis casleu purificationem templi. necessarium duximus significare uobis. ut et uos quoque agatis diem scenophegie. et diem ignis qui datus est quando neemias edificato templo et altari optulit sacrificia. Nam cum in perfide duceremur patres nostri sacerdotes qui tunc discipulos erant. acceptum ignem de altari occulte absconderunt in ualle ubi erat puteus altus siccus. et in eo contriti sunt eum. ita ut omnibus ignotus esset locus. Cum precessissent autem multi anni. et placuit deo ut mitteret neemias a rege perfidis nepotes sacerdotum illorum qui absconderant misit ad requirendum ignem. Et sicut narrauerunt nobis non inueniunt ignem. sed aquam crassam. & misit eos haurire et afferre sibi. Et sacrificia que imposita erant misit sacerdos neemias aspergi aqua ipsa. et ligna. et que erant supposita. atque hoc factum est. Et tempus affuit quo sol refulsit qui prius erat in nubilo accensus est ignis magnus ita ut omnes mirarentur. Oratione autem faciebant omnes sacerdotes

dum consumaretur sacrificium ionatha mebo ante. ceteris autem respondentibus. Et neceperat oratio hunc habens modum. **III.**

Dominus deus omnium creator terribilis et fortis iustus et misericors. qui solus es rex bonus. solus prestans. solus iustus et omnipotens et eternus. qui liberasti israel de omni malo. qui fecisti patres electos et sanctificasti eos. accipe sacrificium puniuis populo tuo israel. et custodi partem tuam et sanctifica. congrega dispersionem nostram et libera eos qui seruiunt gentibus. contemptos et abominatos respice ut sciant gentes quod tu es deus noster. Afflige opprimentes. et contumeliam facientes in superbia. Constituere populum tuum in loco sancto tuo. sicut dixit moyses. Sacerdotes autem psallebant ymnos. usquequo consumptum esset sacrificium. Cum autem consummatum fuisset sacrificium. residua aqua neemias misit lapides maiores perfundi. Quod ut factum est flamma ex eis accensa est. sed ex lumine quod refulsit ab altari consumpta est. Ut uero manifestata res est. renunciatum est regi psarum. quod in loco in quo ignem absconderant. hi qui translati fuerant sacerdotes aqua apparuit de qua neemias et qui conerant purificantur sacrificia. Considerans autem rex et rem diligenter examinans fecit ei templum. et si quibus donabat rex multa bona. accipiebat ex hoc et tribuebat. Appellauit autem neemias hunc locum nephtar. quod interpretatur purificatio. Vocatur autem apud plures nephi. **IIII.** Inueniuntur autem in deserto libris ieremie prophete. quod misit eos ignem accipere qui transigrabantur ut significatum est. et ut mandauit transigratis et dedit illis legem ne obliuiscerent precepta domini. et ut non exerrarent mentibus uidentes simulachra aurea et argentea. et ornamenta eorum et alia huiusmodi dicens. hortatur ne legem amouerent

de corde suo. Erat autē in ipsa scriptura. quo
modo tabernaculum et archam iussit ppheta:
diuino responso ad se facto comitari secum.
usque quo erit in monte inque moyses ascen
dit et uidit di hereditatē. Et ueniens ibi
theremias inuenit locum spelunce. et tab
ernaculum. et archam. et altare incensi intui
lit illuc. et ostium obstruxit. & accesserūt
quidam simul q̄ sequebantur ut notaret
sibi locū: et n̄ potuerunt inuenire. Vt au
tem cognouit theremias culpans illos dixit.
quod ignotus erit locus. donec congreget
ur congregatiōe populi et p̄picius fiat.
& tunc dñs ostendet hec. et apparebit ma
iestas dñi. et nubes erit sicut moysi mani
festabat. et sicut cū salemou petiit ut lo
cus sanctificaretur magno deo manife
stabat hec. et ut sapientiam habens optu
lit sacrificiū dedicationis et consuminati
onis templi. sicut et moyses orabat ad
dñm. et descendit ignis de celo et consump
sit holocaustum. Et dixit moyses. eo quod
n̄ sit mundatum qd̄ erat p̄ peccato: et consum
ptum ē. Similiter et salemou octo dieb⁹ cele
brauit dedicationē. Inferebant autē in de
scriptiōib⁹ et commentarijs neemias hec eadē.
& ut construens bibliothecam congregauit
de regionib⁹ libros. et pphetarum et dauid
et eplās regum. et de donarijs. Similiter
autē et iudas ea que didicerat p bellum. qd̄
nobis acciderat. congregauit omnia. et fē
apud nos. Si q̄ desideratis hec. mittite qui
p̄stent uobis. Acturi itaq; purificationē.
scripsimus uobis. Bene igitur facietis. si geri
tis hos dies. Quis autē qui liberauit populum
suū. et reddidit hereditatē omnib⁹. et regnū
et sacerdotium et sc̄ificationē sicut p̄misit in
lege. speramus quod cito nr̄i miserebit. et con
gregabit de sub celo in locum sc̄m. Eripuit
enim nos de magnis piculis. et locum pur

gauit. De iuda uero machabeo et de fr̄ib⁹ eius:
et de templi magni purificatione. et de archę
dedicatione. sed et de p̄piciis que p̄ueniunt ad an
tiochum nobilem. et filium eius cupatorem.
et de illuminationib⁹ que de celo factę sunt
ad eos qui p̄ uideis fortiter fecerunt. ita ut
uniuersam regionē cum pauci essent uindica
rent. et barbaram multitudinē fugarent. &
famosissimum toto orbe templū recuperarent.
et ciuitatem liberarent. ut leges que abolende
erant restituerent dñō cum omni tranquilli
tate. p̄picio facto illis. itemq; ab iasone cir
neo quinq; libris comprehensa. temptauimus
nos uno uolumine breuiare. Considerantes
enim multitudinē librorū. et difficultatem
uolentib⁹ aggredi narrationes hystoriarū.
p̄pter multitudinē rerum. Curauimus uolen
tibus quidē legere ut esset animi oblectatio.
studiosis uero ut facile possint memorie comū
dare. Omnib⁹ autē legentib⁹ utilitas confera
tur. Et nob̄ quidē ipsis qui opus hoc breuian
di causa suscepimus. n̄ facile laborē immo
uero negocium plenum uigiliarū et sudoris as
sumpsimus. sicut hi qui p̄parant conuiuiū.
et querunt aliorum uoluntati parere. p̄pter
multorū grām libenter laborē sustinemus.
ueritate quidem de singulis auctorib⁹ conceden
tes. ipsi autē scdm̄ datam formam breuitatē
studentes. Sicut enim nouę domus architecto
de uniuersa structura curandū est. ei uero qui pin
gere conatur que apta sunt ad ornatum. exq̄
renda sunt. ita estimandū est in nobis. Et enī
intellectum colligere et ordinare sermonē. et
curiosius parat singulas quasq; inquirere.
hystorie congruit auctori breuitatē uero
dictionis sectari. et excusatio nes rerum uitare.
breuianti concedendum ē. Hinc igitur nar
rationē incipiem⁹. De p̄fatione tantū dixisse
sufficiat. Sc̄ilicet ceterum ē autē hystoriā
effluere. in ipsa autē hystoria succingi.

Igitur cū sancta ciuitas habitaretur in omni pace leges etiam adhuc optime custodirentur propter omnes pontificis pietatem et animos odio habentes mala. fiebat ut ipsi reges et principes locum suum summo honore dignum ducerent. et templum maximis muneribus illustrarent. ita ut seleucus asyrie rex de redditibus suis presteret omnibus sumptibus ad ministerium sacrificiorum pertinentes. Symon autem de tribu beniamin prepositus templi constitutus. contendebat obstitente sibi principe sacerdotum. iniquum aliquid in ciuitate moliri. Sed cum uincere omniam non posset. uenit ad apollonium tharsee filium. qui illo tempore erat dux celestie et fenice. et nunciauit ei pecuniis innumerabilibus plenum esse erarium iherosolymis. et communes copias immensas esse que non pertinent ad rationem sacrificiorum. esse autem possibile sub potestate regis cadere uniuersa. Cumque retulisset apollonius ad regem de pecuniis que delatæ erant. ille accessit heliodorum qui erat super negocia eius. misit cum mandatis ut predictam pecuniam transportaret. Statimque heliodorus iter aggressus. specie quidem quasi potestariam et fenice ciuitates esset peragaturus. ita autem uera regis prepositum profecturus. Scilicet cum uenisset iherosolimam et benigne a summo sacerdote in ciuitate esset susceptus. narrauit ei de dato iudicio pecuniarum. et cui rei gratia adesset apuit. Interrogabat autem si hec uere ita essent. Tunc summus sacerdos ostendit deposita hec esse in uictualia uiduarum ac pupillorum. quod uedam non esse hericani tobie uiri ualde clementis. in his que detulerat impius symon. uniuersa autem auri talenta ducenta esse. et argenti quadringenta. decipit eos qui credidisset loco et templo quod puniissimum mundum honoratur per sui uenerationem et sanctitatem

impossibile omnino esse. **vi.** **A**lle phis que habebat in mandatis a rege. dicebat omni genere regi ea deferenda. Constituta autem die intrabat de his heliodorus ordinaturus. Non modica uero puniissimam ciuitatem erat trepidatio. Sacerdotes autem ante altare cum sacerdotalibus stolis iactauerunt se et inuocabant de celo cum qui de depositis legem posuit. ut his qui deposuerant ea salua custodiret. Jam uero qui uideret summum sacerdotis uultum. mente uulnerabatur. facies enim et color immutatus. declarabat internum animi dolorem. Circumfusa enim erat uero metusticia quedam et horror corporis. per quam manifestus aspicientibus dolor cordis eius efficiebatur. Alij etiam gregatim de domibus confluebant publica supplicatione obsecrantes per eo quod in contemptum loci esset uenturus. Accinctæque mulieres ciliis pedes per plattas confluebant. sed et uirgines que coelitus erant percurrabant ad omnia. Alij autem ad muros. quedam uero per fenestras perspiciebant. Uniuersæ autem precurrentes manibus in celum deprecabantur. Erat enim misera commixta multitudinis. et magni sacerdotis in agone constituta expectatio. Et hi quidem inuocabant omnipotentem deum. ut credita sibi his qui crediderant cum omni integritate conseruarentur. **Heliodorus** autem quod decreuerat perficeret. **vii.** **E**odem loco ipse cum satellitibus circa erant unum presens. sed spiritus omnipotentis magnam fecit sue ostensionis euidentiam. ita ut omnes qui aut si fuerant parere ei ruentes diuinitate indissolutione et formidine conuerterentur. Apparuit autem illis quidam equus terribile habens sessorem optatus opumitis ornatus. isque cum impetu heliodoro priores calcas elisit. qui autem tunc sedebat. uidebat arma habere aurea. Alii etiam apparuerunt duo iuuenes uirtute decori optimi gratia. speciosique amictu. qui

circumsteterunt eum. et ex utraq; parte flagellabant sine intermissione multis plagis uerberantes. Subito autē eliodorus concidit in terrā. eumq; multa caligine circumfusi rapuerunt. atq; in sella gestatoria positū ceciderunt. Et is qui cum multis circulatoribus et satellitib; p̄dictum ingressus est caruū. portabatur nullo sibi auxiliū ferente. manifesta cognita dī uirtute. Et ille quidē p̄ diuinā uirtutē iacebat mortuus. atq; omni spe et salute priuat⁹. hi autē dñm benedicebant. quia magnificauit locum suū et templū. quod paulo ante timore ac tumultu erat plenū. apparente omnipotente dño. gaudio et leticia impletum est. **viii.**

Tunc ii ex amicis eliodori quidā rogabant. confestim omnia ut uiuocaret altissimum et uitā donaret ei. qui in supremo spū erat constitut⁹. Considerans autē summ⁹ sacerdos. ne forte rex suspicaret malitiam aliquā ex iudeis circa eliodorum consummatam optulit p̄ salute uiri hostiam salutare. Cumq; summus sacerdos exoraret. idē iuuenis eisbē uestib⁹ amicti asstantes eliodoro dixerunt. Omne sacerdoti grās age. Nam ppter eum tibi dñs uitā donauit. Tu autē ab eo flagellatus. nuncia omnib⁹ magnalia dī et potestatis. Et his dictis n̄ comparuerunt. Heliodorus autē hostia deo oblata. et uotis magnis pmissis ei qui uiuere illi concessit. et omne grās agens. recepto cœritu repedabat ad regē. Testabatur autē omnib⁹ ea que sub oculis suis uiderat opera magni dei. Cum autē rex interrogasset heliodorū. quis esset aptus adhuc semel iherosolimis mitti. ait. Si quē habes hoste aut regni tui insidiatorē mitte illuc. et flagellatum eū recipies. si tamē euaserit. eo quod in loco sit uere dī quedā uirtus. Nam ipse qui habet in celis habitationē

uisitator et adiutor ē loci illius. et uenientes ad malefaciendum percutit ac p̄dit. Igitur de heliodoro et carui custodia. ita serres habet. **viii.** **S**ymon autē predict⁹ pecuniarum et patris delator male loquebatur de onia. tanquam ipse heliodorum instigasset ad hec. et ipse fuisset incensor malorū. p̄uulsoresq; ciuitatis. ac defensori gentis sue. et emulatores legis dī. audebat insidiatorē regni dicere. Sed cū inimicus in tantum pcederent. ut etiam p̄ q̄sdā symonis necessarios homicidia fierent. cōsiderans onias piculū contentionis. et apollonium insanire ut pote ducē celestis et fenicis ad agendam maliciam symonis. ad regem se contulit. n̄ ut eum accusator. s; cōmunem utilitatē apud semetipsum ueris multitudinis considerans. Videbat enim sine regali prudentia impossibile esse pacem rebus dari. nec symonē posse cessare a stulticia sua. **x.** **S**ed post seculi uite excessum. cum suscepisset regnū antiochus qui nobilis appellabatur. ambiebat iason frater omne summū sacerdotium. adito rege. p̄mittens ei argenti talenta trecenta et sexaginta. et ex redditib; aliis talenta octoginta. sup̄ hec p̄mittebat ei et alia centum quinquaginta. si potestati eius concederetur gymnasium et ephesian sibi cōstruere. et eos qui in iherosolimis erant antiochenos scribere. Quod cum rex annuisset. et optinuisset principatum statim ad gentilem ritum contribules suos transferre cepit. Et amotis his que humanitas causa iudeis a regib⁹ fuerant constituta. p̄ iohannē patrē eupolemi⁹ qui apud romanos de amicitia et societate functus ē legatione legitima. cuius iura destituens. praua instituta sanciebat. Etiam ausus ē sub ipsa arte gymnasium constituere. &

optimos quosq; ephëborum in lupana-
ribus ponere. Erat autem hoc n̄ incitum.
sed incrementum quoddā. et p̄fectus gentilis
et alienigenę conuersationis. p̄pter impij &
n̄ sacerdotis iasonis nefarium et inauditū
scelus. ita ut sacerdotes iam n̄ circa altaris
officia dediti essent. sed contempto templo
et sacrificiis neglectis. festinarent partici-
pes fieri palestre. et p̄bitionis eius inuiste
et in exercitijs disci. et patrios quidē ho-
nores nichil habentes. grecas gl̄as opti-
mas arbitrabantur. quarum gr̄a pericū-
sa eos contentio habebat. et eorum insti-
tuta emulabant. ac p̄ omnia his consimi-
les esse cupiebant. quos hostes et p̄empto-
res habuerant. In leges cum diuinas imple-
gere. impune non cedit. sed hec sequens
temp⁹ declarabit. **XL.** **C**umq; q̄n-
quennialis agon tyro celebraretur. et rex pre-
sens esset. misit iasos facinorosus ab iheroso-
lumis uiros peccatores. portantes argenti
didragmas trecentas in sacrificijs herculis.
quas postulauerunt hi qui asportauerant
ne in sacrificijs erogarentur. quia n̄ opor-
teret sed in alios sumptus eas deputari.
S; he oblate sunt quidem ab eo qui mise-
rat in sacrificium herculis. p̄pter presen-
tes autē datę s̄i fabricā nauū t̄remū.
Misso autem in egypto appollonio nesthe-
filio. p̄pter primates ptholomei philomē-
toris regis. Cum cognouisset antiochus ali-
enū se a negotiis regni effectum. p̄prijs
utilitatib⁹ consulens. p̄fectus inde uenit
ioppen. et inde iherosolimam. Et magni-
fice ab iasone et ciuitate susceptus. cum
facularum luminib⁹ et laudib⁹ ingress⁹
Et inde in fenice exercitum conuocat. **XLII.**
iasos menelaum supradicti symonis
fr̄em portante pecunias regi. et de ne-

gocijs necessarijs responsa platurum. At
ille commendatus regi. cum magnificasset
faciem potestatis eius in semetipsum reuoluit
summum sacerdotium. supponens iasoni
talenta argenti trecenta. Acceptusq; a rege
mandatis uenit nichil quidem dignū habens
sacerdotio. antinum ū crudelis tyranni. et se-
re belug. iram gerens. Et iasos quidē qui p̄-
prium fr̄em captiua uerat. ipse deceptus p̄-
fugus in ammaniten expulsus ē regionem.
menelaus autē principatum quidem opti-
nuit. De pecunijs uero regi p̄missis nichil
agebat. cum gratiōe faceret. sostratus q̄
arci erat p̄positus. nam ad hunc gratio ue-
ctigalium p̄nebat. Quam obcausam utq;
ad regem s̄e uocati. Menelaus amor ē sacer-
dotio. succedente lyfimacho fr̄e suo. sostrat⁹
autē prelat⁹ ē cyprijs. **XLIII.** **E**t cū
hec agerentur. contigit tharsenses et mal-
lotas seditionē mouere. eo quod antiochi
concubine regis dono essent datę. festinan-
ter itaq; rex uenit sedare illos. relicto suffe-
cto uiro ex comitib⁹ suis andronico. Ratus
autem menelaus accepisse se tempus opor-
tunum aurea quedam uasa templo furat⁹
donauit andronico. et alia uendidit tyro
et p̄ uicinas ciuitates. Quod cum certissime
cognouisset om̄as arguebat eum. ipse in lo-
co tuto se continens antiochie secus dasinē.
Vnde menelaus accedens ad andronicum.
rogabat ut om̄a interficeret. Qui cum ue-
nisset ad om̄am. et datis dectis cum iure
iurando. quamuis eēt ei suspectus suasis-
set de asylo p̄cedere. statim cū p̄mit non uertit
iusticiam. Ob quam causam n̄ solū iudei
sed et alię quoq; nationes indignabant.
Et moleste ferebant de nece tanta uiri iusta.
Sed regressum regem de alicie locis **XLIII.**
adierunt iudei apud antiochiam simul
et greci. conquirentes de iniqua nece om̄s.

Contristatus itaq; usq; ad animā antioch⁹. &
fecit ad misericordiam lacrimas fudit. recorda-
tus defuncti sobrietate et modestiā. Accen-
susq; annis andronicū purpura exutiū
circumduci p totam ciuitatem iubet. et in
eodem loco quo moniam impietate commi-
ssat sacrilegum uitā priuari. dñō illi dignā
penam retribuente. **xv.** **M**ultis
autē sacrilegis in templo a lisimacho cō-
missis menelai consilio et diuulgata fama
congregata ē multitudo adūsum lisima-
chum multo iam auro exortato. Turbis
autem insurgentib⁹ et animis ira repletis.
lisimachus armatis fere tribus milibus
iniquis manib⁹ uti cepit. dūce quodam
tyranno. etate pariter et demencia puecto.
S; ut intellexerunt conatum lisimachi. alii
lapides. alij fustes ualidos arripuerunt. qui
dam uero cinerem in lisimachum iacerunt. &
multa quidem uulnera. quidam autē pro-
strati. omnes ū in fugam uersi sunt. Ipsum
etiam sacrilegum secus exarium interfecerunt.
De hisq; cepit iudicium aduersus menelaū.
agitari. & cum uenisset rex tyrum ad ipsum
negocium detulerunt. missi uiri tres a semo-
rib⁹. Et cum suparetur menelaus. pmissit
ptolomeo multas pecunias dare ad sua-
dendum regem. Itaq; ptolomeus in quodā
ateno positum quasi refrigerandi grā regem
adit. et a sententia deduxit. et menelaum
quidem inuictū se malicie reum criminib⁹
absoluit. miseros autē qui etiam apud sci-
tas causam dixissent. innocentes iudicaren-
tur. quos morte damnauit. Cito g^o iniusta
penam dederunt qui p ciuitate et popu-
lo et sacris uasis causam psequuti sunt. Om-
nem tyri quoq; indignati erga sepulch-
rum eorum liberalissimi extiterunt. Mene-
laus autē ppter eorum qui in potencia erāt
auaritiā pmanebat in potestate. crescent

in malicia & ad insidias eunum. **xvi.** **E**o
dem tempore antioch⁹ sedam pfectionē para-
uit in egiptum. Contigit autē p unuer-
sam iherosolimorum ciuitatem. uideri dieb⁹
quadraginta p aera equites discurrentes.
auratas stolas habentes et hastas quasi co-
hortes armatas. et currus equorum p ordine
digestos. et congressiones fieri communis.
et scutorum motus. et galeatorum multatu-
dinem gladiis districtis. et telorum iactus.
et auroreum armorum splendorem. omnisq;
generis loncarum. Quappet omnes rogabāt
in bonum monstra conuerq;. Sed cum falsus
rumor exisset tanquam uita excessisset antioch⁹.
assumptis iasos non minus mille uiri repente
aggressi ē ciuitate. et ciuib⁹ ad murū cōuolan-
tibus ad ultimū comprehensa ciuitate. me-
nelaus fugit in arcē. Jason uero n̄ parcebat
in cede ciuib⁹ suis. nec cogitabat pspicitatem
aduersus cognatos. malum esse maximū
arbitrans hostium et n̄ ciuium se trophe-
a capturum. Et principatum quidē non
optinuit. finem ū insidiarum suarum con-
fusione cepit. & pfugus iterū abiit in am-
manitadē. Ad ultimum inextitū suū con-
clusus ab archa arabum tyranno. fugiens
de ciuitate in ciuitate. omnib⁹ odiosus ut
refuga legum. et execrabilis ut patre dela-
tor et ciuium hostis. in egiptum exarsus ē.
Et qui multos de patria sua expulerat pete-
gre perit. lacedemonas pfectus quasi pro
cognitione ibi refugium habiturus. Et qui
insepultos abiecerat multos. ipse illamenta-
tus et insepultus abiicitur. sepultura neq;
peregrina usus. neq; patrio sepulchro par-
ticipans. **xvii.** **H**is ita gestis
suspiciatus ē rex societate deserturos iudeos.
et ob hoc pfectus ex egipto efferatus animis.
ciuitatem quidem armis cepit. iussit autē
militib⁹ interficere. nec parcere occurrentib⁹

et p domos ascendentes trucidare. fiebat
 g cedes iuuenum ac seniorum. mulierū et
 natorum exterminia. uirginumq; et paru-
 lozum nece. Erant autē toto triduo octo-
 ginta milia mēfecti. quadraginta milia
 uincti. n̄ minus autē uenundati. S; nec
 ista sufficiunt. Ausus ē intrare templum
 uniuersę terre sanctius. menelao ductore
 qui legum et patrię fuit p̄ditō. et scelesti
 manib; sumens scā uasa. que ab alijs regib;
 et ciuitatib; erant posita ad ornatum loci
 et glām. contrectabat indigne et contami-
 nabat. Ita alienatus mente antioch; non
 considerabat quod p̄pter peccata habitan-
 tium ciuitatē modicum domin; fuerat
 uatus; propter quod et accidit circa locū
 despectio. Alioquin nisi contagisset eos mul-
 tis peccatis ēē inuolutos. sicut heliodor;
 qui missus ē a seleuco rege ad expoliandū
 erarium etiam hic statim adueniens fla-
 gellatus et repulsus utiq; fuisset ab auda-
 cia. Verum n̄ p̄pter locum gentē. s; p̄pter
 gentem locum dñs elegit. ideog; et ipse lo-
 cus particeps factus ē populi malorū.
 Postea autē fiet socius et honorū et qui
 derelictus est in ira dī omnipotentis. iterum
 in magni dñi reconciliatione cum summa
 glā exaltabitur. **xviii.** **I**gitur antio-
 chus mille octingentis ablatis de templo
 talentis. uelociter antiochiam regressus est.
 existimans se p̄ supbia tenam ad nau-
 gandum. pelagus ū ad iter agendum de-
 ducturum. p̄pter mentis elationē. Reliquit
 autem et p̄positos ad affligendam gentem.
 iherosolūis quidē philippum genere frigē.
 moribus crudeliorem eo ipso a quo con-
 stitutus est. in garizin autem andronicū
 et menelaum. qui grauius quā ceteri immi-
 nebant ciuib; Cumq; appositus ēēt
 contra iudeos misit odiosum principem

apollonium cum exercitu ingenti et duobus
 milibus. precipiens ei omnes p̄fecte statis in-
 terficere mulieres ac iuuenes uendere. Qui
 cum uenisset iherosolimā. pacem simulans qui-
 curt usq; ad sc̄m diem sabbati. et tunc fenatis
 iudeis arma capere suis p̄cepit. omnesq; q̄
 ad spectaclū p̄cesserant trucidauit. et ciuita-
 tem cum armatis discurrens ingentē multi-
 tudinem peremit. **xviii.** **I**udas au-
 tem machabeus qui decimus fuerat seces-
 serat in desertum locum ibiq; inter feras
 uitam in montib; cum suis agebat. et feni-
 cibo uescentes demorabantur. ne participes
 essent conuincationis. **xx.** **S**ed n̄
 post mutuum temporis misit rex senem quen-
 dam antiochenum qui compelleret iudeos
 ut se transferrent a patriis et dī legibus con-
 taminare etiam quod in iherosolimis erat
 templum. et cognominare iouis olympi.
 et in garizi p̄ ut erant hi qui locum inhabi-
 tabant iouis hospitalis. Pessima autē et u-
 niuersis grauis malorum erat incurisio. nā
 templum luxuria et comessationib; erat
 plenum. et exhortantium cum meretricib;
 sacriatisq; edib; mulieres se ultro ingerebāt
 introferentes ea que n̄ licebat. Altare etiā
 plenum erat illicitis. que legib; phibeban-
 tur. Hęc autem sabbata custodiebantur. neq;
 dies sollempnes patri; seruabantur. nec sim-
 pliciter se quisquam iudeum ēē confitebat.
 Ducebantur autē cum amara necessitate.
 midie natalis regis ad sacrificia. Et cum libe-
 ri sacra celebrarentur. cogebantur hedera
 coronati libero circuire. decretum autē erat
 in proximas gentium ciuitates. fuggeren-
 tib; ptholomeis. ut pari modo et ipsi
 apud se iudeos agerent ut sacrificarent.
 eos autē qui nolent transire ad militum
 gentium interficerent. Erat ḡ uidere
 miserā. Dux enim mulieres delatę sunt

natos suos circumdusse. Quasi infantibus
aduberis suspensis cum publice pcuratē
circumdurissent pmutos precipitauerunt.
Alii uero ad proximas coeuntes speluncas. et la-
tentē sabbati diem celebrantes. cum indi-
cati essent philippo flammis succensi sunt
cognoque uerebantur ppter religionē et ob
seruantiam manu sibi nec auxilium ferre.
Obsecro autē eos qui hunc librum lecturi se-
ne abhorrescant ppter aduersos casus.
sed reputent ea que acciderunt nō ad uite
ritum sed ad correptionē generis esse nri.
Item in multo tempore nō sinere
peccatoribz ex sententia agere. sed statim
ultiones adhibere magni beneficii est
iudiciū. Non enim sicut in aliis nationibus
dñs patienter expectat ut eas cum iudicii
die uenire in plenitudine peccatorū pu-
nat. Ita et nobis statuit ut peccatis nris
in finem deuolutis. ita demū in nos iudicet.
ppter quod nunquā a nobis misericordiam suā
amouet. Corripit uero in aduersis pplm su-
um nō dereliquit. sed hec nobis ad commo-
mone legentū dicta sunt paucis. Jam
autē ueniendum ē ad narrationem. **xxi**
gatus eleazarus unus de prioribz scribarū
uir etate puectus. et uultu decorus. aper-
to ore hians compellebatur carne porci-
nam manducare. At ille glōsam mortem
magis quā odibilem uitam amplectens.
uoluntate prebat ad supplicium. Iritus
autem quemadmodū oportet accidere.
patiens sustinens. destinauit non am-
tere illicita. ppter uitę amorē. Hi autē
qui astabant iniqua miseratione cōmota
ppter antiquā uiri amicitiam tollentes
eum secreto. rogabant afferri carnes q̄b⁹
necesse ei licebat ut simularet manducasse
sicut rex imperauerat de sacrificiū carnib⁹
ut hoc facto a morte liberaretur. et ppter

ueterem amicitiam hanc in eo facerent hu-
manitatem. At ille cogitare cepit etatis ac se-
nectutis sue cunctantia dignā et ingenuita-
tem nobilitatis canicie atq; a puero optime
consolationis. et scdm scē et a deo conditę
legis constituta. respondit cito dicens.
premuti se uelle in infernū. Non enim ceteram
uitam dignum ē inquit fingere ut multi
adolescentium arbitantes eleazarum nona-
ginta annorum transisse ad uitam alieni
genariū. et ipsi ppter meam simulationem
et ppter modicū corruptibilis uite temp⁹
decipiantur. et p hoc maculam atq; execra-
tionē meę senectuti conquirā. Nam et si in
presenti tempore supplicis hominū eripi-
ar. s; manus omnipotentis neq; uiuens
neq; defunctus effugiam. Quāobrem for-
titer uitā excedendo. senectute quidem dig-
nus apparebo. ad olecentibz autē forte
exemplum derelinquā. si prompto animo
ac fortiter p grauius ac scissimus legib⁹
honestam mortē pfingar. His dictis. confe-
ctum ad supplicium trahēbat. Hi autē qui
cum ducebant et paulo ante fuerant miti-
ores. miram uersi sunt ppter sermones ab
eo dictos. quos illi p arrogantiā platos ar-
bitrabantur. S; cum plagis puniretur. in-
genuit et dixit. Dñe qui habes scām scien-
tiam. manifeste scis tu quia cum a morte
possum liberari. diuos corporis sustineo do-
lores. scdm animam uero ppter timorē tuū
libenter hec patior. Et iste quidem hoc mo-
do uita decessit. nō solum uiuentibz. sed et u-
niuersę genti memoriam mortis sue ad exem-
plum uirtutis et fortitudinis derelinquens.

Contigit autē et septē frēs cum matre
apprehensos compelli a rege contingere
contra fas carnes porcinas. flagris et
taureis cruciatis. Unus autē ex illis qui
erat prim⁹ sic ait. Quid queris. aut quid

uis discere a nobis: Parati sumus mori magis quam patrias dei leges preuaricari. Iratus itaque rex iussit sartagine et ollas cinereas succendi. Quibus statim succensis iussit ei qui prior fuerat loquutus amputari linguam et cunctis captis abstracta summas quoque manus et pedes praefigi. ceteris eius fratribus et matre inspicientibus. Et cum iam per omnia inutilis factus esset. iussit ignem admoueri. et adhuc spirantem torrem in sartagine. In qua cum diu cruciaretur: ceteri una cum matre inuicem se hortabantur mori fortiter. dicentes: Dominus deus aspiciatur uenturam et consolabitur in nobis: quemadmodum per prestationem cantici declarauit moyses: et in seruis suis consolabitur.

Mortuo itaque illo primo hoc modo: sequentes deducebant ad illudendum. Et cunctis captis eius cum capillis abstracta. interrogabant si manducaret priusquam toto corpore per umbra singula puniretur. Ad ille respondens patria uoce dixit. Non faciam. Propter quod et iste sequenti loco. primum tormenta suscepit: et in ultimo spiritu constitutus sic ait.

Tu quidem sceleratissime in praesenti uita non perdis: sed rex mundi defunctos nos per suis legibus in eternam uitam resurrectione suscitabit.

Post hunc tertius illudabatur. et linguam postulatam cito protulit. et manus constanter extendit: et cum fiducia ait. Ecce ista possideo. sed propter dei leges nunc haec ipsa despicio. quoniam ab ipso me ea recepturum spero. In his autem rex et qui cum ipso erant mirabantur adolescentis animum. quod tamen nichil deduceret cruciatu.

Et hoc ita defuncto. quartum similiter uexabant torquentes. Et cum iam esset ad mortem. sic ait. Potest ab hominibus morti datos spem expectare ad id uerum ab ipso resuscitandos. Et enim resurrectio ad uitam non erit.

Et cum ad

mouissent quintum uexabant eum. At ille respiciens in eum dixit. Potestatem inter homines habens. cum sis corruptibilis facis quod uis. Noli autem putare genus nostrum adeo esse derelictum. Patienter sustine et uidebis magna potestas ipsius qualiter te et semen tuum torquetur. **P**ost hunc ducebant et sextum. Et si moueretur sic ait. Noli frustra errare. nos enim propter nos metipsos haec patimur. quia peccauimus in domino nostro. et digna admiratione facta sunt in nobis. Tu autem ne existimes tibi impune futurum. quod contra deum pugnare temptaueris. **S**upra modum autem mater mirabilis. et bonorum memoria digna. quae perueniens septem filios sub unius diei tempore conspiciens. bono animo ferebat. propter spem quam in deum habebat singulos illorum hortabatur patria uoce fortiter repleta sapientia et femine cogitationi maculatum animum inferens dixit ad eos. Nescio qualiter in utero meo apparuitis. neque enim ego spiritum et animam donaui uobis et uitam: et singulorum membra. non ego ipsa compegi. sed enim mundi creator. qui formauit hominum naturam. quique hominum inuenit origines. et spiritum uobis iterum cum misericordia reddet et uitam. sicut nunc uos metipsos despiciatis propter leges eius. **A**ntiochus autem contempni se arbitratu simul et exprobrantis uoce despecta. cum adhuc adolescentior superesset non solum uerbis hortabatur. sed et cunctis iuramento affirmabat non solum diuitum se et beatum facturum. et translatum a patris legibus amicum habiturum. et res necessarias prebiturum. Sed ad ista cum adolescens nequaquam inclinaretur. uocauit rex matrem et suadebat ut adolescenti fieret in salutem. Cum autem multis eam uerbis esset hortatus. promisit suam se filio suo. Itaque inclinata ad illum. irridens crudeliter tyrannum. ait

patna uoce. fili miserere mei que te in utero decem menses portavi que et lac triduo dedi et alui. et in etatem istam produxi. Peto nate ut aspicias in celum et in terram. et ad omnia que in eis sunt. et intelligas quia ex nichilo fecit illa deus. et hominum genus ita ut non timeas carnificem istum. sed dignus fratribus tuis effectus suscipias mortem. ut nulla miseratione cum fratribus tuis te recipiam. Cum hec illa adhuc diceret. ait ad olescens. Quae sustineas? Non obedio precepto regis: sed precepto legis que data est nobis per moysen. Tu uero qui inuentor omnis malicie factus es in hebreos: non effugies manum dei. Nos enim pro peccatis nostris hec patimur. Et si nobis propter increpationem et correptionem dominus noster modicum iratus est: sed iterum reconciliabitur seruis suis. Tu autem o seclereste. et omnium hominum flagitiosissime. noli frustra extolli uanis spebus in seruos eius inflammatus. nondum enim omnipotentis dei et omnia inspicientis iudicium effugisti. Nam fratres mei modico non dolore sustentato. sub testamento conueniunt effecti sunt: tu uero iudicio dei iustas superbis tuis penas solues. Ego autem sicut et fratres mei animam et corpus meum tradidit pro patris legibus: inuocans dominum maturus genti nostre propitiu fieri. et cum tormentis et uerbis confiteri. quod ipse est deus solus. In me uero et in fratribus meis desinet omnipotentis uita: que super omne genus nostrum iuste superducta est. Tunc rex accusatus ita in hunc super omnes crudelius desuit indignis feris dentibus se. Et hic itaque mundus obit: pro omnia in domino confidens. Nouissime autem post filios. et mater consummata est. Igitur de sacrificijs et de nimis crudelitatis factis dictum est. **xxii.** **I**udas uero machabeus et qui cum illo erant mirabantur

latenter in castella. et conuocantes cognatos et eos qui permanserant in iudaismo. assumptes eduxerunt ad sex milia uiros. et inuocabant dominum ut respiceret in populum qui ab hominibus calcabatur. miseretur templo quod contaminabatur ab impijs. miseretur etiam exterminio ciuitatis que esset ilico complananda. et uocem sanguinis ad se clamantis audiret. memoraretur quoque iniquissimas mortes innocentium paruulorum. et blasphemias nomini suo illatas. et indignaretur super his. At machabeus congregata multitudine. intolerabilis gentibus efficebatur. Ita enim domini in misericordiam conuersa est. Et superueniens castellis et ciuitatibus impijs. succendebat eas. et opportuna loca occupans. non paucas hostium strages dabat. Maxime autem noctibus. ad huiusmodi excursus ferebatur. et fama uirtutis eius ubique diffundebatur. Videns autem philippus paulatim uirum ad perfectum uenire. ac frequentius res ei prospere cedere. ad ptholomeum ducem celsyrie et fenices scripsit. ut auxilium ferret regis negocijs. At ille uelociter misit nicanorem. patrocli de primoribus amicis. datus ei permixtis gentibus armatis non minus uiginti milibus. ut uniuersum genus iudeorum deleteret. adiuncto ei et gorgia uiro militari. et in bellicis rebus experientissimo. Constituit autem nicanor regi ut ceterum romanis quod erat dandum. duo milia talentorum de captiuitate iudeorum suppleret. Statimque ad marmaras misit ciuitates conuocans ad corruptionem iudeorum mancipiorum. promittens se nonaginta mancipia talento distracturum. non respiciens ad uindictam que eum ab omnipotente esset consequutura. Judas autem ubi compertit. indicauit his qui secum erant iudeis nicanoris aduentum. Ex quibus quidam formidantes et non credentes dei iusticie. in fugam uertebant. Alii uero signum de eis super

erant ueniebant simulq; dñm deprecabantur.
ut eriperet eos ab impio nicanore qui eos
priusquā in cōmunis ueniret uendiderat.
et si non propter eos. sed ppter testamentū
tam quod erat ad patres eorū. et propter
inuocationē scī et magnifici nominis eius
sup ipsos. **xxiii.** **C**onuocatis autē ma-
chabeis septē milib⁹ quicum ipsoerant ro-
gabatur ne hostib⁹ reconciliarentur. neq; me-
tuerent inique uenientium aduersum se ho-
stium multitudinē. sed fortiter contende-
rent ante oculos habentes contumeliā.
que in locū scī ab his iniuste ēēt illata.
itemq; et ludibrio habet ciuitatis iniuriā.
ad hoc etiam ueterum instituta uulsa.
Nam illi quidem armis confidunt aut sunt
et audacia. nos autē in omnipotenti dño.
qui potest et uementes aduersus nos. et
uniuersum mundū uno nutu delere confi-
dimus. Ammonuit autē eos et de auxiliis
dei que facta sunt erga parentes. ⁊ sub
sennacherib centum octoginta quinque
milia perierunt. et de prelio quod eis ad-
uersus galathas fuit in babilonia. ut
omnes ubi ad rem uentum est macedonib⁹
sociis hesitantib⁹ ipsi sex milia soli pere-
merunt centum uiginti milia. ppter au-
xilium illis datum ē celo. et beneficia p
his plurima consequuti sunt. His uerbis con-
stantes effecti sunt. et p legib⁹ et patria mo-
ri parat⁹. Constituit itaq; frēs suos duces
utriq; ordinē symonē et iosephum et iona-
than. subiectis unicuiq; millemis. et quin-
gentenis. ad hoc etiam ab esdra lecto illis
scō libro. et dato signo adiutorio dei in pri-
ma acie ipse dux commisit cum nicanore
et facto sibi adiutore omnipotentē. inter-
fecerunt sup nouem milia hominum.
Maiorem autē partem exercitus nicanoris
uulnerib⁹ debilem factā. fugere compu-

lerunt. Pecunis uero eorum qui ad emptionē
ipsorum uenerant sublati. ipsos usq; q̄q;
psequuti sunt. sed reuerterunt ora conclusi.
Hauerat ante sabbatum. quā ob causam
nō p̄seuerauerunt insequentes. Arma autē
ipsorum et spolia congregantes. sabbatum
agebant benedicentes dñm qui liberauit
eos in isto die. misericordie intuitu stillans in
eos. Post sabbatum uero debilib⁹ et uiduis
et orphanis diuiserunt spolia. et residua
ipsi cum suis habuere. **xxiiii.** **H**is ita
gestis et communiter ab omnibus facta
obsecratione misericordiam dñm postulabant.
ut in finē seruis suis reconciliaretur. Et ex
his qui cum timotheo et bachide erant con-
tra se contendentes sup uiginti milia in-
terfecerunt. et munitiones excelsas opti-
nuerunt. et plures predas diuiserunt.
equam portionē debilib⁹ pupillis. et uidu-
is. sed et senioribus facientes. Et cum arma
eorum collegissent. diligenter omnia com-
posuerunt in locis opportunis. residua uero
spolia iherosolimam deculerunt. Et philar-
cen qui cum timotheo erat interfecerunt. ui-
rum sceleratum. qui in multis iudeos afflyce-
rat. **¶** Cum epicima agerent in iherosolimis
eos qui sacras ianuas inciderant. id est
calisthenen cum in quoddā domiciū refu-
gisset incenderunt. digna ei mercede pum-
pitatib⁹ suis reddita. facinorosissimus autē
nicanor qui nulle negociantes ad iudeorū
uenditiones adduxerat. humiliatus auxilio
domini ab his quos nullos existimauerat
deposita ueste glē p mediterranea fugiens.
solus uenit antiochiam. summā infelicitate
tem de interitu sui exercitus consequit⁹.
¶ Qui p̄miserat romani se tributum resti-
tuere de captiuitate iherosolimorum. pre-
dicabat nunc p̄tore deum habere iudeos.
et ob ipsum inuulnerabiles esse. eo qd

sequeretur leges ab ipso constitutas. **xxv.**
Eodem tempore antioch^{us} inhoneſte reuer-
ſus de pſyde. Intravit enim eam que
dicit^{ur} pſipolis. et temptavit ſpoliare templa
et civitatē opprimere. ſed multitudo ad
arma concurrente inſugam verſi ſunt. Et
ita contigit. ut antioch^{us} poſt fugam tur-
piter rediret. **E**t cum veniſſet circa cebaſa
na. recognovit que erga nicanorem et timo-
them geſta ſunt. Clatus autē in ira arbi-
trabatur ſe muriam illorū qui ſe fugaverāt
poſſe in iudeos retorquere. Ideoq^{ue} iuſſit agi-
tari currum ſine intermiſſione agens iter.
celeſti cum iudicio purgente. quod ita ſupbe
loquutus eſt. venturum ſe iherolimam.
et congeniam ſepulchri iudeorū eā facturū.
Sed qui univerſa conſpicit dñs dñs. **xxvi.**
iſt^{us} peſſit eum inſanabili et inuſibili
plaga. Ut enim ſinuut hunc ipſum ſermo
nem apprehendit eum dolor durus uifce-
rum. et amara interaueorū tormenta. Et
quidem ſatis iuſte. quippe qui multis et
noſis nunciabz aliorū torſerat uifcera. licet
ille nullo modo a ſua malicia ceſſaret. **S**up
hec autē ſupbia repletiſ. ignem ſpirans a-
nimo in iudeos. et precipiens accelerari ne-
gotium. contigit illum impetu eunte de cur-
ru cadere. et graui corporis collisione imbra-
uerat. Iſq^{ue} qui ſibi iudebatur etiam flucti-
bus maris imperare. ſupra humanū modū
ſupbia repletiſ. et montium altitudines
miſtetera appendere. nunc humiliatus ad
terram in geſtatuo portabatur. manifeſtā
tu uirtutē in ſenectapſo conteſtans. ita ut
de corpore impij uermes ſecurirent. ac ui-
uentes **carneſ** **eius** in doloribz carnes eius
effluerent. odore etiam illius et fetore exerci-
tus grauaretur. Et qui paulo ante ſydera
celi contingere ſe arbitrabatur. cum nemo
poterat ppter intolerantiam ſecorū portare.

194
Hinc igitur cepit ex graui ſupbia deductus. **xxv.**
ad agnitionē ſui uenire diuina ammonitiſ
plaga. p momenta ſingula doloribus ſuis
augmenta capientibz. **E**t cum nec ipſe iam
fecorem ſuum ferre poſſet. ita ait. **I**uſtum ē
ſubditum ēē deo. et mortalem non paria ſen-
tire deo. **O**rabat autē hec ſceleſtus dñm. a
quo non eſſet miſericordiam conſequuturus. Et
civitatem ad quam feſtinans ueniebat ut eā
ad ſolum deduceret. et ſepulchrum conge-
ſtorum faceret. nunc optat liberam reddere.
et iudeos quos nec ſepultura quidem eſſe
dignos habituros. ſed aubus ac ſens impi-
cudos traditurum. et cum paruulis exerciti-
naturum dixerat. equaleſ nunc athenien-
ſibus facturum. pollicetur. templum etiam
ſcē quod prius exſolauerat. optimis do-
niſ ornaturum. et ſcā uafa multiplicatu-
rum. et pmentes ad ſacrificia ſumptus de-
reditibz ſuis preſtaturū. **S**up hec et uide-
um futurum. et omniē locum terrę pambu-
laturum. et predicaturum dī poteſtatem.
Sed non ceſſantibus doloribus. ſupueniat
enim eo iuſtū dī iudicium. desperans ſcripſit
ad iudeos in modū deprecationis eptām. hec
continentem. **O**ptimis ciuibz iudeis. pluri-
mam ſalutē et bene ualere et ēē felices. rex
et princeps antioch^{us}. **S**i bene ualeatis et fili
iſt^{us} et ex ſententia uobis cuncta ſunt. maxi-
mas agimus grās. **E**t ego in infirmita-
te conſtitutiſ uñ autē benignę memorię.
regreſſus de pſidis locis. et infirmitate gra-
ui apprehenſus neceſſarium duxi p com-
muni utilitate curam habere. nō desperās
me in eapſum. ſed ſpem multam habeo effu-
gendi infirmitatē. **R**eſpiciens autē quod
et pater meus quib^{us} temporibus in locis
ſuperioribus ducebat exercitum. oſtendit q^{uod}
poſt ſe ſuſciperet pncipatū. ut ſiquid
contrariū accideret. aut difficile nunciaret.

scientes hi qui in regionibus erant cui esset rerum summa derelicta. non turbarentur. Adhuc considerans de proximo potentes quosque et uicinos temporibus insidiantes et euentum expectantes. designauit filium meum antiochum regem. quem sepe reuerens in superiora regna multis uicibus commendabat. et sepius ad eum quod subiectum est. Oro itaque uos et peto memores beneficiorum publice et priuatum. ut unusquisque conferret fidem ad me et ad filium meum. Confido enim cum modeste et humane acturum. et sequentem propositum meum communiter uobis fore. **xxviii.** **I**gitur homicida et blasphemus pessime percussus. et ut ipse alios tractauerat peregre in montibus miserabili obitu uitae defunctus est. Transferebat autem corpus philippus collactaneus eius. qui metuens filium antiochi. ad ptholomeum philometorem in egyptum abiit. **xxv.**

Machabeus autem et qui cum illo erant. domino se protegente templum quidem et ciuitatem recepit. aras autem quas alienigenae per plateas struxerant. itemque delubra demolitus est. Et purgato templo aliud altare fecerunt. et de ignitis lapidibus igne concepto. optulerunt sacrificia post biennium et incensum. et lucernas et panes propositi omnes posuerunt. Quibus gestis rogabant dominum prostrati in terram. ne amplius talibus malis inciderent. sed et si quando peccassent ab ipso misericors competerentur. et non blasphemus ac barbarus hominibus traderentur. Qua die autem templum ab alienigenis pollutum fuerat. contigit eadem die purgationem fieri. uicesima et quinta mensis qui fuit casleu. Et cum leticia diebus octo egerunt in modum tabernaculorum. recordantes quod ante modicum temporis. die sollempne tabernaculorum in montibus et in speluncis. more bestiarum egerant.

propter quod tyrsos et ramos uirides et palmas praeferebant ei qui prospauit munda re locum suum. Et decreuerunt communiter precepto et decreto uniuersae genti iudeorum omnibus annis agere dies istos. **xxx.**

Et antiochi quidem qui appellatus est nobilis. uitae excessus ita se habuit. Hunc autem de eupatore antiochi filio impij. quem gesta sunt nariabimus. breuiantes mala quae in bellis gesta sunt. hic suscepto regno constituit super negotia regni lysiam quendam. fenicis et syriae militum principem. Nam ptholomeus qui dicebatur maces. uisus tenax erga iudeos esse instituit. et praecipue propter iniquitatem quae facta erat in eos. et pacifice agere cum eis. sed ob hoc accusatus ab amicis apud eupatorem. cum frequenter proditor audiret. eo quod cyprum creditus a filometore defecisset. et ad antiochum nobilem translatus etiam ab eo recessisset. ueneno uitam finivit. **xxxi.**

Gregas autem cum esset dixit locum. assumptus aduenis frequenter iudeos debellabat. Iudei uero qui tenebant oportunas munitiones fugatos ab iherosolymis suscipiebant et bellare temptabant. Hi uero qui erant cum machabeo per orationes dominum rogantes ut esset sibi adiutor. impetum fecerunt in munitiones ydumeorum multaque in insistentes loca optinuerunt. occurrentes interemerunt. et omnes simul non minus triginta milibus trucidauerunt. Quidam autem cum confugissent in duas turres ualde munitas. omne apparatus ad repugnandum habentes. machabeus ad horum expugnationem. relicto symone et iosepho. item machabeo eiusque qui cum ipsis erant satis multis. ipse ad eas quae amplius purgebantur pugnas conuersus est. Hi uero qui cum symone erant cupiditate ducti a quibusdam

qui in turribus erant suasi sunt pecunia et septuaginta milibus didragmis acceptis dimiserunt quoddam effugere. Cum autem machabeo miniciatum esset quod factum est congregatis principibus populi accusant quod pecunia fratres uendidissent aduersariis eorum dimissis. Hos igitur perditores factos interfecti et confestim duas turres occupauit. Armis autem ac manibus omnia perspicere agendo in duabus munitioibus plusquam uigintia milia perierunt. **xxxii.** At timotheus qui prius a iudeis fuerat superatus conuocato exercitu peregrinis multitudinis et congregato exercitu et equitatu asiano aduenit quasi armis iudeam capturus. Machabeus autem et qui cum ipso erat appropinquante illo deprecabantur dominum caput terra aspergens limbosque ciliciis percincti ad altaris crepidinem puolati ut sibi propitius inimicus autem eorum esset inimicus et aduersariis aduersaretur sicut lex dicit. Et ita post orationem sumptis armis longius de ciuitate procedentes et proximi hostibus effecti residerunt. Primo autem solis ortu utrique commiserunt isti quidem uictorie et perspicacitatis sponseem cum uirtute dominum habentes. illi autem ducem belli animum habebant. Sed cum uehemens pugna esset apparuerunt aduersariis de celo uiri quique in equis firmis auribus decori ducatum iudeis prestantes. Ex quibus duo machabeum medium habentes armis suis circumseptum incolumem conseruabant in aduersarios autem tela et fulmina iaciebant ex quo et cecitate confusi et repleti perturbatione cedebant. Interfecti sunt autem uiginti milia quingenti et equites sexcenti. Timotheus autem confugit in gazara presidium munitum cui preerat ceras. Machabeus autem et qui cum eo erant letantes obsederunt presidium diebus quatuor.

At hi qui in turribus erant loci firmitate confisi super modum maledicebant et sermones nefandos iactabant. **xxxiii.** Sed cum dies quinta illucesceret uiginti iuuenes ex his qui cum machabeo erant accensi animis propter blasphemiam uiriliter accesserunt ad murum et feroci animo incedentes ascendebant. Sed et alii similiter ascendentes turres portasque succedere aggressi atque ipsos maledicos uiuos concremare. Per continuu autem biduum presidio uastato timotheum occultante se in quodam reptu loco peremerunt et fratres illius ceram et apollo fanem occiderunt. Quibus gestis in ymnis et confessionibus benedicebant dominum qui magna fecit cum israel et uictoriam illi dedit.

xxxiiii. Sed paruo post tempore hyfias procurator regis et propinquus ac negotiorum prepositus grauius ferens de his que acciderant congregatis octoginta milibus et equitatu uniuerso ueniebat aduersus iudeos existimans ciuitatem se quidem captam gentibus habitaculum facturum. templum uero in pecuniis questu sicut cetera delubra gentium habiturum et per singulos annos ueniale sacerdotum. nusquam recognitans dei potestatem sed mente effrenatus in multitudinem perditum et in milibus equitum et in octingentis elephantis confidebat. Ingressus autem iudea et appropians bethsur quod erat in angustulo loco ab iherosolima uicinallo quingenti stadiorum illud presidium expugnabat. Ut autem machabeus et qui cum eo erant cognouerunt expugnari presidium cum fleu et lacrimis rogabant dominum et omnis turba simul ut bonum angelum mitteret ad salutem israel. Et ipse primus machabeus sumptis armis ceteros adhortatus est simul secum periculum subire et ferre auxilium fratribus suis. Cumque pariter prompto animo procederent

iberosolimis. apparuit precedens equester
in ueste candida. armis aureis bastā iubrās.
Tunc simul omnes benedixerunt misericordem
deum. et conualuerunt animus nō solum
homines. sed et bestias ferocissimas. et mu-
ros ferreos parati penetrare. Ibant igitur
prompti de celo habentes adiutores. et mise-
rant eos dñm. Leonum autē more impetu
irruentes hostib⁹. pstrauerunt ex eis undeci
milia peditum. et equitum mille sex centos.
Vniuersos autē in fugam uerterunt. plures
ñ ex eis uulnerati nudī euaserunt. Sed et ipse
lyfias turpiter fugiens euasit. et quia non in-
sensatus erat secum ipse reputans factam er-
ga se diminutionē. et intelligens inuictos
ēē hebreos omnipotentis dī auxilio nitentes.
misit ad eos. pmissitq; consensurum se omni-
b⁹ que iusta sunt. et regem compulsum ann-
cum fieri. **xxxv.** Annuit autē macha-
beus precib⁹ lyfie in omnib⁹ utilitati cōsulens.
et quęcumq; machabeus scripsit lyfie de iu-
deis ea rex concessit. Nam erant scriptę iu-
deis epistolę a lyfia quidem hunc modum
continentes. Lyfias pplo iudeorū salutem.
Johannes et abessaloh qui missi sunt a uob⁹.
tradentes scripta postulabant ut ea que pillos
significabantur implem. Quęcumq; igitur
regi potuerunt pferri exponi. et que res per-
mittebat concessi. Si igitur in negotiis fidē
conseruaueritis. etiam deinceps bonorum
uobis causa ēē temptabo. De ceteris autem
p singula uerbo mandauit. et istis. et his qui
ame missi sunt colloqui uobiscum. Bene
ualeat. Anno centesimo quadagesimo octauo
dioscori die mensis uicesima et quarta Regis
autem epistola ista continebat. Rex antioch⁹
lyfie frī salutē. Patre nro inter deos transla-
to. nos uolentes eos qui sunt in regno nro sine
tumultu agere. et rebus suis adhibere dili-
gentiam. Audiuimus iudeos nō consensisse

patri. ut transferrent ad ritum grecorum. sed
tenere uelle suum institutum. ac ppter po-
stulare concedi sibi legitima sua. uolentes.
Igitur hanc quoq; gentē quietam ēē statuen-
tes iudicauimus templum restitui illis. ut
agerent scdm maioriū suorū consuetudinem.
Bene igitur feceris si miseris ad eos et dextram
dederis. ut cogita nra uoluntate bono a-
nimio sint. et utilitatib⁹ propriis deservi-
ant. Ad iudeos autē regis epistola talis erat.
Rex antioch⁹ senatui iudeorū et ceteris iudis
salutē. Si ualeatis. si sic estis ut uolumus.
sed & ipsi bene ualeamus. Adit nos menela⁹
dicens uelle uos descendere ad uestros qui
sunt apud nos. Hic igitur qui cōmeant usq;
ad diem tricesimū mensis xandici damus
dextras securitatis. ut iudei utantur cibis
et legibus suis sic et prius. et nemo illorū
ullomodo molestia patiat. de his que p ig-
norantiam gesta sunt. Misi autē ad meue-
laum qui nos alloquat. ualeat. Anno cen-
tesimo quadagesimo octauo. xandici mensis
quinta decima. Miserunt autē etiam romani
epistolam ita se habentē. Quintus manius.
et titus manilius legati romanorū poplo
iudeorū salutē. De his que lyfias cognatus
regis concessit uobis. et nos concessimus.
De quib⁹ autē ad regē iudicauit referendū.
confestim aliquē mittat diligentius. ut
uos conferentes. ut decernamus sic cōgru-
uobis. Nos enim antiochiam accedimus.
ideoq; festinate rescribere. ut nos quoq; sci-
amus cui estis uoluntatis. Bene ualeat.
Anno centesimo quadagesimo octauo. quinto
decimo die mensis xandici. his factis pacto-
nibus lyfias pgebat ad regem. iudei autē
agriculture opam dabant. Sed hi qui rese-
derant timotheus et apollonius gemi filii.
sed et iberonni⁹ et demofoon sup hos et mea-
nor cypriarches. nō sinebant eos in silentio

agere et quiete. **xxxvi** **I**oppite uero.
tale quoddam flagitium ppetarunt. Roga-
uerunt iudeos cum quibus habitabant asce-
dere scaphas quas parauerant cum uxori-
bus et filiis. quasi nullis inimicis inter eos sub-
iacentibus. Sed in commune itaq; decretu
mittatis. et ipsis acquiescentibus. pacisq; cau-
sa nichil suspectum habentibus. cum in al-
tum pcessissent. submerserunt no minus
ducentos. Quam crudelitatem iudas in fug-
gentis homines factam ut cognouit. pre-
cepit iunis qui erant cum ipso. et inuocato
iusto iudice deo uenit aduersus interfecto-
res fratru. & portum quidem nocte succen-
dit. scaphas exussit. eos autem qui ab igne
refugerant gladio percutit. Et cum hec ita
egisset. discessit quasi iteru reuersurus. et
iuniores ioppitas eradicaturus. Sed cu
cognouisset et eos qui erant iamque uelle
per modo facere habitantibus secu iudeis.
unitas quoq; nocte superuenit. et portu
cum uambus succendit. ita ut lum ignis
paret iherosolymis ab istadus ducentis
quadraginta. **xxxvii** **I**nde cum
lum abissent nouem stadiis et iter facerent
ad timotheum. commiserunt cum eo ara-
bes quinq; milia uiri. et equites quingenti.
Cumq; pugna ualida fieret. et auxilio dei
pseret res cessisset. residui uicti arabes pe-
tebant a iuda dexteras sibi dari. pmittebant
pascua daturus. et in ceteris pfuturos.
Iudas autem arbitratus uere in multis eos
utiles pmitte pacem. dextrisq; acceptis dis-
cessit ad tabernacula sua. Aggressus est
autem et ciuitatem quandam firmam pontib;
murisq; circumseptam. que turbis habita-
batur gentiu pmissuarum. cui nomen cal-
phin. Hi uero qui intus erant confidentes in
stabilitate murorum. et apparatu alimo-
nariu remissius agebant maledictis. las-

cessientes iuda ac blasphemantes et loquen-
tes que falsu e. **M**achabeus autem inuocato
magno mundi principe. qui sine anetibus et
machinis temporibus ihu pceptauit ihe-
richo. irruit ferociter munis. et capta ciuita-
te p dnu uoluntate. memorabiles cedens fecit.
ita ut adiacens stagnum. stadioru duo latitu-
dinis sanguine infectum fluere uideretur.
Iude discesserunt stadia septingenta quingua-
ginta. et uenerunt in caracha ad eos qui
dicunt tubiani iudeos. et timotheum qui
dem in illis locis non comprehenderunt. nulloq;
negotio pfecto regressus e. relicto in quodam
loco firmissimo pfidio. **D**ositheus autem et so-
sipater qui erant duces cum machabeo. pene-
runt a timotheo relictos in pfidio. decem milia
uiros. **xxxviii** **A**t machabeus ordina-
tis circum se sex milibus. et constitutis p cohortes.
aduersus timotheum pcessit habentem secum cen-
tum uiginti milia pedum. equitumq; duo
milia quingentos. **C**ognito autem iude aduen-
tu timotheus. premisit mulieres et filios et
reliquum apparatus in pfidium quod car-
moy dicit. erat enim inexpugnabile. et ac-
cessu difficile. propter locoru angustias.
Cumq; cohortes iude prima apparuisset. ti-
mo hostibus incussus e ex pfentia dei qui u-
niuersa conspicit. et in fugam uersi sunt.
alius alio. ita ut magis a suis decerentur.
et gladiorum suoru ictibus debilitarentur.
Judas autem uehementem instabat pueniens
pphanos. et pstravit ex eis triginta milia
uiri. Ipse uero timotheus incidit in partes
dosithei et sosipatris. et multis precibus po-
stulabat ut uiuus dimitteretur. eo quod
multorum ex iudeis parentes haberet ac fratres.
quos morte eius decipi eueniret. Et cum
fidem dedisset. restitutum se eos sedm co-
stitutum illesum cu dimiserunt. ppter fir-
mitatem salutem. **xxxviii** **I**udas autem egressus

ē a carnion: interfectis uiginti quinq; milibus. Post horum fugam et necē mouit exercitum ad efron ciuitatē munitā. in qua multitudo diuersarum gentium habitabat: et robusti iuuenes p muris consistentes fortiter repugnabant. In hac autem machine multę et telorum erat apparatus. Sed cum omnipotentem inuocassent qui potestate uires hostium confingit. ceperunt ciuitatem: et ex eis qui intus erant uiginti quinq; milia pstrauerunt. Inde ad ciuitatē scitarum abierunt: que ab iherosolymis sexcentis stadiis aberat. Constantib⁹ autē his. qui apud scitopolitas erant iudeis quod benigne ab eis haberent. etiam temporibus infelicitatis qđ modeste secum egerunt. grās agentes eis exhortati etiam de cetero erga genus suum benignos ēē. uenerunt iherosolimam die sabbati in septimanarum instance. **xl.** **E**t post pentecosten. abierunt contra gorgiam prepositum ydumę. Exiit autē cum pedibus tribus milibus: et equitibus quadringentis. Quibus congressis: contigit paucos ruere iudeorū. Dositheus ū quidam de bachenorū eques. uir fortis: gorgiam tenebat. Et cum uellet illum capere uiuū. eques quidam de trachibus irruit in eum. humerumq; eius amputauit. Atq; ita gorgias effugit in narissa. At illis qui cum esdrā erant diutius pugnantibus et fatigatis. inuocauit dñm iudas adiutorē et duxem belli fieri. incipiens uoce patria. et cum ymnus clamorem extollens fugā gorgię militib⁹ inuassit. **xli.** **I**n uas autē collecto exercitu uenit in ciuitatē modollam. Et cum septima dies superueniret: scđm consuetudinē purificationis in eodem loco sabbatum egerunt. Et sequenti die uenit cum suis iudas ut corpora

pstratorum tolleret: et cum parentib⁹ poneret in sepulchris patrum. Inuenerunt autē sub tunicis mēfectorum de donariis ydolorum que apud iammam fuerunt: a quibus lex prohibet iudeos. Omnib⁹ g manifestū factū ē. ob hanc causam eos cōeruisse. Omnes itaq; benedixerunt iustū iudiciū dñi qui occulta fecerat manifesta: atq; ita ad preces conuersi rogauerunt ut id qđ factum erat delictū obliuioni traderetur. **xl.ii.** **A**t uero fortissimus iudas hortabatur populū conseruare se sine peccato. sub oculis iuentis: uidentes que facta sint p peccato corū qui prostrati sunt. Et facta collatione duodecim milia dragmas argenti misit iherosolimam. offerri p peccato sacrificium: bene et religiose de resurrectione cogitans. Nesciunt eos qui ceciderant resurrectionis sperare: superfluum uideretur et uani orare p mortuū. Et quia considerabat quod hi qui cum peccate dormitionē acceperant: optimā haberēt repositam grām. Scā ergo et salubris cogitatio p defunctis exorare ut a peccato soluerentur. **xl.iii.** **A**nno centesimo quadagesimo nono. cognouit iudas antiochū eupatorē uenire cum multitudine aduersū iudeam. et cum eo lysiam pcuratorē et prepositum negotiorum. secū habentē pedum centum decem milia. et equitum quinq; milia. et elefantos uiginti duos. curru cū falcib⁹ trecentos. Commisit autē se illis et menelaus. et cum multa fallacia deprecabatur antiochum. nō p patrie salute. sed sperans se cōstitui in principatū. Sed rex regum suscitauit animos antiochi in peccatorem: et fugerente lisia hunc ēē causam omnium malorū: iussit ut eis cōsuetudo comprehensum in eodem loco necari. Erat autē in eodem loco turris quinquaginta cubi torū aggestum undiq; habens cineris. hec p spectū undiq; habebat

in preceptis. Inde in cinere dei iussit sacrilegi:
omnib' eum p'pellentib' ad uentum. Et tali lege
preuicatoris legis contigit mori. nec terge da
ri menelau. Et quide' satis iuste. Nam quia
multa erga aram di delicta commisit. cui' ig
nif et cui' erat scs. ipse in cineris morte dap
natus e. **xliiii.** **S**ed rex mente
effrenatus ueniebat. nequiore se iudeis os
tensurum. Quibus uidas cognitis. precepit
populo ut die ac nocte dñm inuocarent. q
sicut semp et nunc adiuuaret eos. Quippe
qui lege et patria. scōq; templo priuari uere
rentur. ac populum qui nup paululum respi
rasset. ne finiret blasphemus nationib' rurs'
subdi. Omnib' itaq; id simul facientib'. et
percutibus a dño cum fletu et ieiuniis per
triduum continuū p'stratis. hortatus e eos
uidas ut se prepararent. Ipse u' cum senio
nib' cogitauit prius quā rex adiuuaret exer
citum ad iudeā. et optineret ciuitatē ut exi
ret. et dñi iudicio committeret exitum rei.
dans itaq; potestātē omnium deo mundi
creator. et hortatus suos ut fortiter dimi
carent. et usq; ad mortē p' legibus templo.
ciuitate. patria. et ciuib' starent. circa mo
diū exercitum constituit. et dato signo
suis digna di uictoria. uiuentibus fortissimi
electis. nocte aggressus aulam regiam in
castris misit uiros quatuor milia. et mari
mū numerū elefantōy cum his qui sup
positi erant. summoq; metu ac p'turba
tione hostium replentes. rebus prospere
gestis abierunt. Hoc autē factum ē die illu
ciscite. adiuuante eū dñi p'tectione. Sed
rex accepto gustu audacie iudeorum. arte dif
ficultates locoy temptabat. et bechsiure
quod erat iudeoy p'sidiū munitū castra
admouebat. sed fugabatur. impungebatur.
minuebatur. His autē qui int' erant. iu
das necessaria mittebat. Enunciauit autē

177
mysteria hostibus. rhoducus quidā de ui
daico exercitu. qui requisitus. comprehensus.
conclus' est. **xlv.** **I**terum rex sermo
nem habuit ad eos qui erant in bechsiuris.
dexteram dedit. accepit. abuit. commisit cū
iuda supatus ē. Ut autē cognouit rebellas
se philippum antiochi. qui relictus erat sup
negocia. mente consternatus. iudeos depre
cans. subditusq; eis. iurat de omnib' quib'
iustum usum ē. Et reconciliatus optulit
sacrificiū. honorificauit templū et mune
ra posuit. Machabeum amplexus ē. et fecit
eum a ptholomayde usq; ad gerrenos ducem
et principē. Ut autē uenit ptholomaidā.
grauiter ferebant ptholomeneses amicitie
conuentionē. indignantes ne forte sedus ir
rumperent. Tunc ascendit lysias t'ibunal
et exposuit rationē. et populū sedauit. re
gressusq; ē antiochiā. et hoc modo regi. p'fe
ctio et relictus p'cessit. **xlii.** **S**ed
post triennū tempus cognouit uidas & qui
cum eo erant demetriū seleuci cum multo
dine ualida. et nauibus p' portum tripoli as
cendisse ad loca oportuna. et tenuisse regiones
aduersus antiochum. et eius ducē lysiam.
Alchimus autē quidam qui summus sacer
dos fuerat. sed uoluntarie conquinatus ē
temporib' conuixione. considerans nullo
modo sibi ēē salutē. neq; accessū ad altare
uenit ad regem demetriū. centesimo quin
quagesimo anno offerens ei aurā coronā
et palmā. sup hec et talos qui templi ēē
uidebantur. Et ipsa quidem die siluit. Te
pus autē oportunū demetrius sue nactus.
conuocatus a demetrio ad consiliū. et inter
rogatus quib' rebus et consilijs iudei ute
rentur. respondit. Ipsi qui dicunt assidei
iudeoy quib' p'cessit uidas machabeus. bel
la nutruunt. et seditiones mouent. nec pati
untur regnum ēē quietum. Nam et ego

defraudatus parentum gl'a. dico autē sum-
mo sacerdotio hic uti. Primo quidē utili-
tatib' regis fidem seruans. secundo autē et-
iam ciuib' consulens. Nam illorum pra-
uitate: uniuersum genus nrm nūminē ue-
xatur. Sed his singulis oro rex cogitatis.
et regionē et generē scdm puulgatam omi-
bus humanitatē tuam pspice. Nam quādiu
superest iudas: impossibile est pacē ēē nego-
cis. Talibus autē ab hoc dictis: et ceteri a-
mici hostiliter habentes aduersus iudā
inflammarunt demetriū. **xlviij.**

Qui statim micanorem prepositum elefan-
torum ducē misit iudeam. datis mandatis
ut ipsum quidē iudā caperet. eos ū qui
cum illo erant dispergeret. et constitueret
alchimū maximum templi summū sacerdotē.
Tunc gentes que de iudea fugerant iudam. se-
gregatim se micanori miscebant: nuserias et
clades iudeorū pspicantes rerū suarū existi-
mantes. Audito itaq; iudei micanoris aduentu.
et conuentu nationū. conspisi terra rogabāt
deum qui pplm suū constituit cū mcanū custo-
dierit. quiq; suā portionē signis euidentibus
pcegit. Imperante autē ducē statim iude-
mouerunt: et cūenerunt ad castellum des-
sau. Symon ū frater iude commiserat cū mca-
nore. sed contentus ē repentino aduentu
aduersarioeum. **xlviij.** **M**icanor ta-
men audiens uirtutē comitum iude. et am-
mī magnitudinē. quā p patrie certaminib'
habebant: sanguine iudiciū facere metuebat.
Quamobrem misit pōsidonū. et theodotum.
et mathiā: ut darent detras atq; acciperent.
Et cum diu de his consiliū ageretur: et ipse
dux ad multitudinē reculisset. omnū una
fuit sententia. amicitias annuere. Itaq; diē
constituerunt. qua secreto inter se agerent.
et ā singulis felle platee sunt et posite. Pre-
cepit autē iudas armatos ēē locis oportunis

ne forte ab hostibus repente mali aliquid
ocurrat. et congruum colloquiū fecerunt.
Morabatur autē micanor iherosolymis ni-
hil inuq; agebat. gregesq; turbatum que
cōgregatē fuerant dimisit. habebat autē
semp iudā carū. et ex animo erat uiro meli-
natus. Rogauit eum ducere uxore filiosq;
percreare: nuptias fecit. quete egit. communi-
terq; uiuebant. **xlviij.** **A**lchimū
autē uidens caritatē illorū adinuicem et
conuersiones. uenit ad demetriū. et dice-
bat micanorē rebus alienis assentire. iudāq;
regni insidiatorē. successorēq; sibi destinā-
se. Itaq; rex exasperatus et pessimus huius
criminationib' irritatus. scripsit micanori
dicens. gūter se ferre quidē de amicitie con-
uentione. iubere tamen citi machabeum
uinctū mittere antiochiā. Quib' cognitis
micanor consternabatur: et grauitē ferebat
si ea que conuenerant irrita faceret. nichil
lesus a uiro. Sed quia regi resistere non po-
terat. oportunitatē obseruabat qua pceptū
pficeret. **L.** **A**t machabeus ui-
dens austerius secūm agere micanorē. et
confutū occursum feruē exhibentē. intelli-
gens si ex bono ēē austeritatē istam. paucis
suorum congregatis. occultauit se a micanore.
Quod ut ille cognouit fortiter se a uiro p-
ueritum. uenit ad maximū et scissimum
templum. et sacerdotibus solitas hostias
offerentib' iussit sibi tradi uirū. **li.**
Quibus cum iuramento dicentib' nescire
se ubi ēēt qui querebatur: extendens manū
ad templū iurauit. Hīsi michi uinctū iudā
tradideritis. istud di facium in plantam
deducam. et altare effodiā. et templum
hoc libero patri consecrabo. Et his dictis
abiit. Sacerdotes autē pcedentes manū
in celū. inuocabant eū qui semp ppugna-
tor ēēt gentis ipsorū. hec dicentes. Tu dñe

universitatis qui nullius indiges. uoluiti
templum habitationis tue fieri in nobis.
Et nunc scē scōrum omnium dñe conserva meē
nam impollutā domū istam que nuper
mundata est. **LII.** **R**azias au
tē quidam de senioribus ab iherosolymis
delatus ē nicanor uir amator ciuitatis
& bene audiens. qui p affectu pater iudeorū
appellabatur. hic multis temporib⁹ conti
nentis ppositum tenuit in iudaismo corp⁹
q̄ et animā tradere content⁹ p p̄suerantia.
Volens autē nicanor manifestare odium
quod habebat in iudeos. misit multos qñ
gentos ut eum comprehenderent. Puta
bat enim si illum decessisset. se eadem
maximam iudeis illaturum. Turbis autē
intrare domum eius. et ianuā disrumpere
atq; ignē ad mouere cupientibus. cū iam
comprehenderetur. gladio se petiit. eligens
nobilitate mori potius. quā subdit⁹ fieri pec
catorib⁹. et contra natales suos indignis in
iurijs agi. Sed cum p festinationē n̄ certo
ictu plagam dedisset. et turbe intra ostia ir
rumpere. recurrentis audact⁹ admirum
præcipit sanctis uiriliter inēbas.
Quib⁹ uelociter locum dantib⁹ casui eius.
uenit p mediā ceruicē. Et cum adhuc spira
ret. accensis animis surrexit. cum et sanguis
eius magno fluxu deflueret. sanctus cursu
turbam ptransiit. et stans sup petram qñ
dam p̄ruptam. etiam ex sanguis effectus.
complexus intestina sua utriq; manibus
p̄ceat sup turbas. inuocans dominatorem
utq; ac sp̄s ut hec illi iterū redderet. atq;
ita ita defunctus ē. **LIII.** **N**ica
nor autē ut comperit iudam ēē in locis sa
mare. cogitauit die sabbati cum omni
impetu committere. Iudeis ū qui illum
p̄necessitate sequebant⁹ dicentib⁹ ne ita
ferociter et barbarte feceris sed honore tri

bue dei sanctificationis. et honora eū qui
uniuersa conspiciet. At ille infelix interro
gauit. si ē potens in scō. qui imperauit agi
diem sabbatorum. Et respondit illis.
est dñs uiuus ipse in celo potens qui iussit
agi septimam diem. At ille ait. & ego potēs
sum sup terram. qui impero summi arma. et
negocia regis impleri. Tamen n̄ optinuit ut
consilium p̄ficere. Et nicanor quidē cum
summa supbia erectus. cogitauerat cōmune
tropheum statuere de iuda. Machabeus autē
confidebat semp cum omni spe auxiliū sibi a
deo affuturum. et hortabatur suos ne formi
darent aduentum nationum. sed in mente
haberent adiutoria sibi facta de celo. et nē
sperarent ab omnipotente affuturam sibi
uictoriam. Et alloquutus illos de lege et p
phetis. ammonens etiam certaminum que
fecerant prius. promptiores eos constituit.
et ita animis eorum erectis. simul ostendens
gentium fallaciā. et iuramentorum p̄uancatio
nem. Singulos autē illoz armauit n̄ clipei
et haste munitione. sed sermonib⁹ optimis
et hortationib⁹ exposito digno fidei omnium
somnia. p quod uniuersos leuauit. Erat
autē huiusmodi uisus. om̄am qui fuerat
summ⁹ sacerdos. uirum bonū et benignū.
uerecundū uisū. modestū morib⁹ et eloquio
decorum. et qui a puero in uirtutibus exerci
tatus sit. manus p̄tendentem orare p om̄i
populo iudeorum. Posthec apparuisse et
aliū uirū. etate et glā mirabilē. et magni
decoris habitudine circa illum. responden
tē uero om̄am dixisse. Hic est fratrū amator
et populi isrl. hic ē qui mutauit orat p p̄lo
et uniuersa scā ciuitate iherosolymas p̄pheta
dei. Extendisse autē iherosolymā dexteram.
et dedisse iude gladiū aureum dicens. Accipe scā gladium munus a dō. in quo
deicies aduersarios ppli mei isrl. **LIII.**

Exhortati itaq; uide sermonibus bonis ualde. de quib; extolli posset impetus. et animi iuuenum confortari. statuerunt dimicare atq; confligere fortiter. ut uirtus de negociis iudicaret. eo quod ciuitas scā. et templū periclitaretur. Erat enim p yro nibus et filiis. itemq; p fratribus et cognatis. minor sollicitudo. maximus uero et primus p scitate timor erat templi. Sed et eos qui in ciuitate erant. in minima sollicitudo habebat. p his qui congressi erant. Et cū iam omnes sperarent iudiciū futurum hostesq; adesse. atq; exercitus eēt ordinatus. bestie equitesq; opportuno in loco compositi. confiderant machabeus aduentū multitudinis. et apparatū uarū armorū. ac ferocitatē bestiarum. extendens manus in celū. prodigia facientem dñm inuocauit. qui nō scdm armorū potentia. sed p ut ipsi placet dat dignus uictoriam. Dixit autē inuocans hoc modo. Tu dñe inuisti angīm tuum sub ezechia rege iude. et inuicisti de castris semmacherib centum octoginta quinque milia. Et nunc dominator celorum mitte angīm tuum bonum ante nos in timore et tremore magnitudinis brachii tui. ut metuant qui cum blasphemā ueniunt aduersus scām pplm tuā. Et hic quidem ita porauit. Nicanor autē et qui cum ipso erant. cum tubis et canticis animouebant. Judas uero et qui cum eo erant. inuocato dō p orationes congressi sūt. Manu quidem pugnantes. sed et cordibus dominū orantes. Pstrauerunt non minus triginta quinque milia. pscntia dī magnifice delectat. Cūq; cessassent et cum gaudio redirent. cognouerunt nicanorē fuisse cum armis suis. Facto itaq; clamore et p̄turbatio ne excitata. patria uoce omnipotentē dñm benedicebant. **L. v. P**recepit autem iudas qui p omnia corpore et animo

mon p ciuib; parat erat. caput nicanoris et manū cum humero abscisam iherosolimā pferri. Quo cum putasset. conuocatis contriuitib; et sacerdotibus ad altare accersit et eos qui in arte erant. et ostenso capite nicanoris et manu nefaria quā extendens contra domum scām omnipotentis dī magnifice glorificatus ē. linguam etiam impi nicanoris precesam. iussit pariculam aubus dari. manum autē dementis contra templum suspendi. Omnes igitur celi dñm benedixerunt dicentes. benedictus qui locum suū incontaminatum conseruauit. Suspendit autē nicanoris caput in summa arte. cū dens ut eēt et manifestum signū auxiliij dei. Itaq; omēs communī consilio decreuerunt nullo modo diem istum absq; celebritate p̄terire. Habere autē celebritatem tercia decima die mensis adar. quod dicitur uoce syriaca pridie mardochei die. Et sicut ita iuda dies paucos. Igitur his erga nicanorē ita gestis. et ex illis temporibus ab hebreis ciuitate possessa. ego quoq; in his finem faciam sermonis. Et siquidē bene ut hystorie compeccet. et ipse uellem si autē munus digne concedendum ē michi. Sicut enim unū semp bibere. aut semp aquā contrarium ē. alternus autem uti delectabile. ita legentibus si semp exaratus sit sermo. nō erit ut ingratus. **Hic igitur erit consummatus. grās deo semp p omnia scā seculorum. Amen.**

Zechiah plog beati iheronimi
p̄bri in ezechiele p̄phetā.
p̄pha aī iochim rege iuda
captiuus ductus ē in ba
bylonē. ibiq; hī qui cū
eo captiui ducti fuerant

p̄phetauit penitentib; quod ad iherosolimā uenerunt se ultro aduersarijs cōdidissent.

et uiderent adhuc urbem iherusalem sta-
re. quam ille casuram esse predixerat. Tri-
cesimo autem etatis sue anno et captiuitatis
quinto. et orsus ē ad concipitulos loqui. et
eodem tempore licet posterior hic in chaldaea
iheremias in iudea pphetauerunt. Sermo
autē nec satis discretus nec ad modum rusticus
ē. sed ex utroque medie temporis. Sacerdos
et ipse sicut iheremias. principia uoluminis
et finem magnus habens obscuritatis inuo-
luta. Sed et uulgata eius editio. nō multū
distat ab hebræico. Vnde satis miror quid
causæ extiterit. ut si eosdem in uniuersis libris
habemus interpretes. in alijs eadem. in alijs
diuersa transulerunt. Legite igitur et hē
iuxta translationē nrām. quia pcola sc̃pt̃
et conmutata. manifestiore sensum legentib⁹
tribuit. Si autē amici mei et hunc subsan-
nauerint. dicetis eis quod nemo eos compel-
lat ut scribant. Sed uereor ne illud eis eue-
niat. quod grece significantius dicitur ut uo-
centur. ^{φαιδωρ} φαιδωρ. hoc est mandu-
cans senectas. In c. i. p. i. t.

EZECHIEL PHA. —
T. FACCV.

est in tricesimo anno.
in quarto ^{mensis} in quinta
mensis cum essem
in medio captiuorū
iuxta flumē chobar.
apta sunt celi. et ui-
siones dī in quinta mensis. ipse est
annus quint⁹ transmigrationis regis ioachi.
Et factum ē uerbu dñi. ad ezechielem filiū
boni sacerdotē in terra chaldeorū. secus flu-
men chobar. Et facta ē sup eum ibi man⁹
dñi. Et uidi. et ecce uentus turbis uenie-
bat ab aquilone. et nubes magna. et ignis
in uoluentis. et splendor in circuitu eius. et
de medio eius quasi species electri. id est

de medio ignis. et ex medio eorum similitu-
do quatuor animalium. et hic aspectus
eorum. Similitudo hominis erat in eis.
Et quatuor facies uni. et quatuor penne
uni. Et pedes eorum pedes recti. et plan-
ta pedis eorum quasi planta pedis utuli.
et sentille quasi aspectus eris candentis.
et manus hominis sub pennis eorum in qua-
tuor partibus. Et facies et pennas p qua-
tuor partes habebant. usqueque erant pen-
ne eorum alterius ad alterum. Non reuer-
tebantur cum incederent. sed unūquodq;
eorum ante faciem suam gradiebatur. Si-
militudo autē uultus eorū. facies hominis
et facies leonis a dextris ipsorum quatuor.
Facies autē bouis a sinistris ipsorum qua-
tuor. et facies aquile desup ipsorū quatuor.
Et facies eorum et penne eorum. exten-
de sup. Dux penne singulorum uingebantur.
et dux tangebant corpora eorum. et unūquodq;
eorum coram facie sua ambulabat. Vbi
erat impetus sp̃s. illuc gradiebantur. nec
reuertebantur cum ambularent. Et similitu-
do animalium aspectus eorū. quasi carbo-
num ignis ardentū. et quasi aspectus lā-
padarum. Hec erat uisio discurrens in me-
dio animalū. splendor ignis. et de igne
fulgur egrediens. Et animalia ibant et
reuertebantur. in similitudine fulguris
choruscantis. Cumq; aspicerem animalia.
apparuit rota una sup terram iuxta ani-
malia. habens quatuor facies. et aspectus
rotarum. et opus earum quasi uisio ma-
ris. et una similitudo ipsarum quatuor.
et aspectus earum et opera q̃si si sit rota
in medio rote. Et quatuor partes earum
euntes ibant. et nō reuertebantur cum am-
bularent. Statua quoq; erat rotis. et al-
tudo. et horribilis aspectus. et totum
corpus plenum oculis in circuitu ipsarum

quatuor. Cumq; ambularent animalia. ambulabant pariter et roge iuxta ea. et cum eleuarent animalia de terra. eleuabatur simul et roge. Quocumq; ibat sp̄s. illuc eunte sp̄u et roge pariter leuabantur sequentes eum. sp̄s enim iuxta erat in rotis. Cum euntibus ibant. et cum stantibus stabant. et cum eleuatis a terra pariter eleuabantur et roge sequentes ea. quia sp̄s iuxta erat in rotis. Et similitudo super capita animalium firmamenti. quasi aspectus cristalli horribilis. et exenti super capita eorum desuper. Sub firmamento autem penne eorum recte. alterius ad alterum. Vnum quodq; duabus alis uelabat corpus suum. et alterum similiter uelabatur. Et audiebam sonum alarum. quasi sonum aquarum multarum. quasi sonum sublimis dei. Cum ambularent quasi sonus erat multitudinis. ut sonus castrorum. Cumq; starent. dimittebantur penne eorum. Nam cum fieret uox super firmamentum quod erat super caput eorum. stabant et summitebantur alas suas. Et super firmamentum quod erat imminens capiti eorum. quasi aspectus lapidis saphiri. similitudo throni. et super similitudinem throni. similitudo quasi aspectus hominis desuper. Et uidi quasi speciem electi. uelut aspectum ignis intrinsecus eius per circuitum a lumbis eius et desuper. et a lumbis eius usq; deorsum. uidi quasi speciem ignis splendentis in circuitu uelut aspectus arctus cum fuerit in nube in die pluuie. Hic erat aspectus splendoris per girum. Hec uisio similitudinis gl̄ie dñi. Et uidi et cecidi in facie meam. et audiui uocem loquentis. et dixit ad me. fili hominis. ita supra pedes tuos. et loquar tecum. Et ingressus est in me sp̄s postquam loquutus est michi. et sta-

tuit me supra pedes meos. et audiui loquentem ad me et dicentem. fili hominis. mitto ego te ad filios isrl. ad gentes apostatras que recesserunt a me. Patres eorum preuacati sunt pactum meum. usq; ad diem hunc. et filij dura facie et indomabili corde sunt ad quos ego mitto te. Et dices ad eos. Hec dicit dñs dñs. si forte uel ipsi audiant. et si forte quiescant. quia domus exasperans est. et scietur quia ppheta fuerit in medio eorum. Tu ergo fili hominis ne timeas eos. neq; sermones eorum metuas. qm̄ increduli et subuersores sunt tecum. et cum scorpionibus habitas. Verba eorum ne timeas. et uultus eorum ne formides. quia domus exasperans est. loqueris ergo uerba mea ad eos. si forte audiant et quiescant. qm̄ irritatores sunt. Tu autem fili hominis audi quaecumq; loquor ad te. et noli esse exasperans. sicut domus exasperans est. Aperi os tuum. et comede quaecumq; ego do tibi. Et uidi. et ecce manus missa ad me. in qua erat uiolutus liber. et expan-dit illum coram me. qui erat scriptus uerbum et foris. et scripte erant in eo lamentationes. et carmen. et ue. Et dixit ad me. fili hominis. quodcumq; inueniens comede. Comede uolumen istud. et uadens loquere ad filios isrl. Et aperui os meum. et tabauit me uolumine illo. et dixit ad me. fili hominis. uenter tuus comedet. et uiscera tua complebuntur uolumine isto quod ego do tibi. Et comedi illud. et factum est in ore meo sicut mel dulce. Et dixit ad me. fili hominis. uade ad domum isrl. et loquens uerba mea ad eos. Non enim ad populum pfundi sermonis et ignote lingue tu mitans ad domum isrl. neq; ad populos multos pfundi sermonis et ignote lingue. quorum non possis audire sermones. Et si ad illos

mitteris. ipsi audiant te: domus autē
isrl' noluit audire te. quia noluit audire
me. Omnis quippe domus isrl' attrita
fronte est: et duro corde. Ecce dedi faciem
tuam ualentiorē faciebus eorum: et fron
tem tuam duriorē frontib' eorum. Ut
adamantem et ut silecem: dedi faciem tuā.
Ne timeas eos neq; metuas a facie eorum:
quia domus exasperans est. Et dixit ad me.
fili hominis: omnes sermones meos quos
loquor ad te assume in corde tuo et aurib'
tuis audi. et uade ingredi ad transmigra
tionem ad filios populi tui. et loqueris
ad eos. et dices eis. hec dicit dñs dñs: si
forte audiant et quiescant. Et assumpsit
me sp̄s: et audiui post me uocē commo
tionis magne. benedicta glā domini de
loco suo. et uocē alarū animalū p̄cantiū
tuam alteram ad alteram. et uocē rotarū
sequentium animalia: et uocem commo
tionis magne. Sp̄s quoq; leuauit me et
assumpsit me: et abi' amarus indig
natione sp̄s inq. Manus enim dñi erat me
cum: confortans me. Et ueni ad transmi
grationē ad aceruum nouarum frugum.
ad eos qui habitabant iuxta flumē chobar:
et sedi ubi illi sedebant: et mansi ibi septē
diebus merens in medio eorum. Cum autē
p̄transissent septem dies: factum ē uerbū
dñi ad me dicens. Fili hominis. speculato
rem dedi te domui isrl': et audies de ore
meo uerbum. et annuntiabis eis ex me.
Si dicente me ad impiū morte morieris.
nō annunciaueris ei. neq; loquut' fueris
ut auertatur a uia sua impia et uiuat.
ipse impius in iniquitate sua mouetur:
sanguinē autē eius de manu tua requirā.
Si autē tu annunciaueris impio. et ille
nō fuerit conuersus ab impietate sua et a
uia sua impia. ipse quidem in iniquitate sua

mouetur: tu autē animā tuā liberaſti. Sed
et si conuersus iustus a iusticia sua fecerit
iniquitatē: ponā offendiculum coram eo.
Ipse mouetur quia nō annunciaſti ei. In pec
cato suo mouetur: et non erunt in memo
ria iusticie eius quas fecit: sanguinē uero
eius de manu tua requirā. Si autē tu an
nunciaueris iusto ut nō peccet iustus. et ille
non peccauerit: uiuens uiuet quia nunci
aſti ei: et animam tuam liberaſti. Et facta ē
sup me manus dñi: et dixit ad me. Sur
gens egredere in campū: et ibi loquar tecū.
Et surgens: egressus sum in campū. Et ec
ce ibi glā dñi stabat quasi glā quā uidi
iuxta flumē chobar: et cecidi in faciem
meam: et ingressus ē in me sp̄s. et statuit
me supra pedes meos: et loquut' est michi
et dixit ad me. Ingredere: et includere in me
dio domus tue. Et tu fili hominis. ecce data
sunt uincula sup te. et ligabunt te in eis.
et non egredieris in medio eorum: et linguā
tuam adherere faciam palato tuo. et eris
mutus. nec quasi uir obiurgās: quia dom'
exasperans ē. Cum autē loquutus fuero t'
apiam os tuum: et dices ad eos. hec dicit
dñs dñs. Qui audit audiat. et qui quies
cit quiescat: quia domus exasperans ē.
Et tu fili hominis. fume tibi laterē. et po
nes eum coram te: et describes in eo ciuita
tem iherl'm. et ordinabis aduersū eam ob
sidiōē. et edificabis munitiones. et com
portabis aggerem: et dabis contra eam
castra. et pones arietes in giro. Et tu su
me tibi sartaginē ferreā et pones eā murū
ferreum inter te et inter ciuitatē: et obfir
mabis faciem tuā ad eam. et erit in obfi
dionē. et circumdabis eam. Signum est
domui isrl'. Et tu dormies sup latus tuū
sinistrum. et pones iniquitates domus
isrl' sup eo. numero dierū quib' dormies

sup illud: et assumes iniquitates eorum.
Ego autē dedi tibi annos iniquitatis eorū
numero dierum trecentos et nonaginta
dies: et portabis iniquitatē domus isrl.
Et cum compleueris hec: dormies sup lat
tuum dextrum secundo: et assumes ini
quitate domus iuda quadraginta dieb.
Diem p anno: diem inquam p anno dedi
tibi. Et ad obsidionē iherlīn conuerteris
faciem tuam: et brachium tuum erit ex
tensum: et pphabis aduersum eam. Ecce
circumdedi te iunctis: et nō te conuerteris
a latere tuo in latus aliud. donec comple
as dies obsidionis tue. Et tu sume tibi
frumentum et ordeum et fabam et lentē
et milium et uiciam et nuxes ea in uas
unum: et facies t panes. numero dierū
quibus dormies sup latus tuum. Tre
centis nonaginta dieb comedes illud.
Cibus autem tuus quo uesceris: erit in pon
dere: uiginti stateres in die. A tempore
usq: ad tempus comedes illud: et aquam in
mensura bibes. sex tam partem bin. A tem
pore usq: ad tempus bibes illud: et quasi
submericum ordeaceum comedes illud:
et stercore qd egreditur de homine opies
illud in oculis eorum. Et dixit dñs. Sic
comedent filii isrl panem suū pollutū:
inter gentes ad quas eiciam eos. Et dixi.
A. a. a. dñe dñs. Ecce anima mea non est
polluta: et morticinum et laceratum
a bestiis nō comedi ab infamia mea usq:
nunc: et non ē ingressa in os meū omīs
caro immunda. Et dixit ad me. Ecce dedi
tibi simū bouum p stercoreb humanis:
et facies panē tuū meo. Et dixit ad me.
fili hominis. ecce ego conterā baculū
panis in iherlīn. et comedent panem in
pondere et in sollicitudine: et aquam in
mensura et in angustia bibent. ut defici

entibus pane et aqua. corruat unusquisq:
ad frēm suum: et contabescant in iniquita
tibus suis. Et tu fili hominis sume tibi gla
dium acutum radentem pilos. et assumes
eum et duces p caput tuum et p barbam
tuam: et assumes tibi stateram ponderis
et diuides eos. Terciam partem igni com
bures in medio ciuitatis. iuxta completio
nem dierū obsidionis: et assumes terciam
partē concides gladio in circuitu eius. ter
ciam ū aliam dispoges in omnē uentū: et
gladium nudabo post eos: et sumes inde
panium numerū. et ligabis eos in summi
tate palli tui et ex eis rursum tolles et p
icies in medio ignis. et combures eos ig
ni: et ex eo egredietur ignis in omnē do
mū isrl. Hec dicit dominus dñs. Ista est iheru
salem. In medio gentiū posui eam. et in
circuitu eius terras: et contempsit iudicia
mea. ut plus eēt impia quam gentes. et
precepta mea ultra quam terre que in cir
citu eius sunt. Iudicia enim mea prece
ptis: et in preceptis meis non ambulauerunt. Id
circo hec dicit dominus deus. Quia supera
stis gentes que in circuitu urō sunt. in p
ceptis meis non ambulastis. et iudicia
mea non fecistis. et iuxta iudicia gentiū
que in circuitu urō sunt non estis opati:
ideo hec dicit dominus deus. Ecce ego ad
te. et ego ipse faciā in medio tui iudicia in ocy
lis gentiū: et faciā in te que nō feci et qd
similia ultra nō faciā. ppter omīs abhomi
nationes tuas. Idcirco patres comedent
filios in medio tui. et filii tui comedent pa
tres suos: et faciā in te iudicia. et uentila
bo uniuersas reliquias tuas in omnē uen
tum. Idcirco uiuo ego dicit dñs dñs. p eo qd
scā meum uiolast. iōmib⁹ offensionibus
tuis. et in omnib⁹ abhominacionib⁹ tuis:
ego quoq: confringam. et nō parcat oculus

meus neque miserebor. Tercia pars tui peste
moretur: et fame consumetur in medio tui:
et tertia pars tui gladio cadet in circuitu
tuo. Terciam uero partem tuam in omnem
uentum dissipabo. et gladium euaginato
post eos: et compleam furem meum. et
requiescere faciam indignationem meam in
eis: et consolabor. et sciet quia ego dominus lo
quutus sum in zelomeo. cum impleuero
indignationem meam in eis: et dabo te in
desertum. et in obprobrium gentibus que
in circuitu tuo sunt. in conspectu omnis
pretereuntis. Et eris obprobrium et blas
phemia. exemplum et stupor in gentibus
que in circuitu tuo sunt. cum fecero in te
iudicia infurie et in indignatione et in
interceptionibus uix. ego dominus locutus sum.
quando misero sagittas famis pessimas in
eos. que erunt mortifere. et quas mittam ut
dissipem uos: et congregabo faniem super uos.
et conteram in uobis baculum panis. et im
mittam in uos famem. et bestias pessimas
utque ad interitionem: et pestilentia et san
guis transibunt per uos. et gladium inducam
super te. ego dominus locutus sum. **E**t factus
est sermo domini ad me dicens: fili hominis. po
ne faciem tuam ad montes israel: et prophe
tabis ad eos et dices. Montes israel: audite
uerbum domini. Hec dicit dominus deus montibus
et collibus: rupibus et uallibus. Ecce ego
inducam super uos gladium. et dissipabo ex
celsa uestra. et demoliar aras uestras. et confir
mentur simulachra uestra. et deiciam inter fe
ctos uestris ante ydola uestra. et dabo cadauera
filiorum israel ante faciem simulachrorum ue
strorum: et dissipabo ossa uestra circum aras
uestras in omnibus habitationibus uestris. Ur
bes deserere erunt. et excelsa demolientur
et dissipabuntur. et interibunt arce uestrae et co
fringentur: et cessabunt ydola uestra. et con

terentur delubra uestra. et delebuntur opera
uestra. et cadent infecti in medio uestris: et scietur
quia ego dominus. Et relinquam in uobis eos qui
fugerunt gladium in gentibus: cum disperse
ro uos in terris: et recondabuntur mei libe
rati uestris in gentibus: ad quas captiui ducti
sunt. quia contritum cor eorum. fornicans
et recedens a me. et oculos eorum fornican
tes post ydola sua. Et displicebunt sibi met
super malis que fecerant in uniuersis abho
minationibus suis: et scient quoniam ego dominus non
frustra loquutus sum. ut facerem eis malum
hoc. Hec dicit dominus deus. Percutte manum tuam.
et allide pedem tuum. et dic heu. ad omnes
habitationes malorum domus israel: quia
gladio. fame. et peste ruitis. Quia lon
ge est peste morietur. qui autem prope gladio
conuertetur. et qui relictus fuerit et obsessus. fa
me morietur. Et compleam indignationem
meam in eis. et scietis quia ego dominus. cum
fuerint infecti uestris in medio ydolorum uestrorum.
in circuitu ararum uestrarum. in omni colle excel
so. et in cunctis summmitatibus montium. et sub
tus omne lignum nemorosum. et subter uniuersam
quercum frondosam: locum ubi accen
derunt thura. redolentia in uniuersis ydo
lis suis. Et extendam manum meam super eos.
et faciam terram desolatam et desertam.
a deserto deblatam in omnibus habitationi
bus eorum: et sciet quia ego dominus.
Et factus est sermo domini ad me dicens: Et tu
fili hominis. hec dicit dominus deus terre israel. fi
nis uenit. finis uenit. super quatuor plagas
terre. Hunc finis super te. Et emittam furem
meum inter. et iudicabo te iuxta uias tuas.
et ponam contra te omnes abhominatio
nes tuas. et non parceret oculus meus super
te et non miserebor. Sed uias tuas ponam
super te. et abhominaciones tue erunt in
medio tui: et scietis quia ego dominus.

Hec dicit dñs dñs. Afflictio una. afflictio
ecce uenit: finis uenit. uenit finis: Qui
gilauit aduersum te: ecce uenit. uenit cō
trictio sup te qui habitas in terra: uenit tē
pus. prope ē dies occasionis. et n̄ glē monti
um. Hunc de p̄p̄quo effundam iram meā
sup te. et completam furore meum in te. et
iudicabo te iuxta uias tuas: et imponam
tibi omnia scelera tua. et non parces oclis
meis neq; miserebor. sed uias tuas imponā
tibi et abhominaciones tuę in medio tui
erunt: et scietis quia ego sum dñs peccatiens.
Ecce dies. ecce uenit. egressa ē contritio. flori
t uirga. germinauit supbia. iniquitas
surrex in uirga impietatis. Non ex eis et
non ex populo: neq; ex sonitu eorum. et n̄
erit requies in eis. Venit tempus: appro
pinquauit dies. Qui erit non letetur: et
qui uendit n̄ lugeat. quia ira sup omnem
populum eius. Quia qui uendit ad id qđ
uendidit non reuertetur: et adhuc in iuuen
tibus uita eorum. Visio enim ad omnem
multitudinē eius non regredietur: et uir
in iniquitate uite sue non confortabitur.
Canite tuba. preparentur omnes: et non ē
qui uadat ad prelium. Ira enim mea. sup
uniuersum populum eius. Gladius foris:
pestis et fames intus. Qui in agro ē gla
dio morietur: et qui in ciuitate pestilentia. et
fame deuorabuntur: et saluabunt qui fuge
runt ex eis. et erunt in montibus quasi colum
be conuallium: omnes tēpidi unusquisq;
in iniquitate sua. Omnes manus dissoluent.
et omnia genua fluent aquis. et accingent
se ciliciis. et opiet eos formido: et in omni fa
cie confusio. et in uniuersis capitibus eorum
caluitiū. Argentum eorum foris p̄cietur:
et aurum eorum erit in sterquilinum. Ar
gentum eorum et aurum eorum: non uale
bit liberare eos in die furoris dñi. Animam

suam non saturabunt. et uentres eorum non
implebuntur: quia scandalum iniquitatis
eorum factum ē. et ornamenta monili suoz
in supbiam posuerunt: et imagines ab ho
mmationum suarū et simulachrorum fece
runt ex eo. Propter hoc dedi eis illud in
immunditiam. et dabo illud in manus alie
norum ad diripiendū. et impis terre in pre
dam et contaminabunt illud: et auertam
faciem meā ab eis. et uiolabunt archanum
meum: et intrabunt in illud emissari. et
contaminabunt illud. Fac conclusionem.
qm̄ terra plena ē iudicio sanguinum: et ci
uitas plena iniquitate. Et adducam pesti
mos de gentibus. et possidebunt domos
eorum: et quiescere faciam supbiā potentu
um. et possidebunt sanctuaria eorum. An
gustia supueniente requirunt pacē. et non
erit. Conturbatio sup conturbationē ueniet.
et auditus sup auditum. et querent uisionē
de prophā et non erit. et lex p̄bit a sacerdote.
et consilium a senioribus. Rex lugebit. et p̄
ceps induetur merore: et manus populi eoz
conturbabuntur. Sedm̄ iram eoz. faciam
eis. et sedm̄ iudicia eorum iudicabo eos: et
scient quia ego dñs. **E**t factum ē in an
no sexto. in sexto mense. in quinta mensis: ego
sedebam in domo mea. et senes iuda sedebant
coram me: et cecidit sup me ibi manus dñi
dey. Et uidi. et ecce similitudo quasi aspectus
ignis. ab aspectu lumborum eius et decursus
ignis: et a lumbis eius et sursum quasi as
pectus splendoris. ut uisio electri. Et emissā
similitudo manus apprehendit me. in man
no captas me: et eleuauit me sp̄s int̄ terram
et celum. et adduxit in iherlm̄ in uisione dñi.
iuxta ostium interius quod respiciebat ad
aquilonē. ubi erat statutum ydolum zeli.
ad puocandam emulationē. Et ecce ibi gla
dey isrl̄. sedm̄ uisionē quam uiderā in cāpo:

et dixit ad me. fili hominis: leua oculos tuos
ad mam aquilonis. Et leuaui oculos meos
ad mam aquilonis: et ecce ab aquilone porte
altaris ydolum zeli in ipso introitu: et dixit
ad me. fili hominis: putasne iudei tu quid
isti faciunt. abhominaciones magnas quas
domus isrl facit hic: ut paul recedam a
sanctuario meo. Et adhuc conuersus: uide
bis abhominaciones maiores. Et introduxi
me ad hostium atrii: et uidi et ecce foram
unum in pariete: et dixit ad me. fili hominis:
fode parietem. Et cum pfodissem parietem: ap
paruit ostium unum. Et dixit ad me. Ingre
dere: et uide abhominaciones pessimas qs
isti faciunt hic. Et ingressus uidi: et ecce
omnis similitudo reptilium et animalium.
abhominatio. et uniuersa ydola domus isrl
depicta erant in pariete in circuitu p totu.
et septuaginta uiri de senioribz domus isrl
et ihechomas filius saphan. stabat in medio
eoru stantium ante picturas: et unusquisq;
habebat thuribulum in manu sua. et uapor
nebule de thure consurgebat. Et dixit ad me.
Certe uides fili hominis que seniores domi
isrl faciunt in tenebris: unusquisq; in absco
dito cubilis sui. Dicunt enim. Non uidet
nos dñs: dereliquit dñs terrā. Et dixit ad
me. Adhuc conuersus. uidebis abhominaciones
maiores quas isti faciunt. Et intro
dixit me p ostium porte domi domini.
quod respiciebat ad aquilonē: et ecce ibi
mulieres sedebant plangentēs ad omidem.
Et dixit ad me. Certe uidisti fili hominis.
Adhuc conuersus uidebis abhominaciones
maiores his. Et introduxi me i atrium domi
dñi introitus: et ecce in ostio templi dñi int
uestibulum et altare. quasi uiginti quinq;
uiri dorsa habentes contra templū domini.
et facies ad orientem. et adorabant ad ortū
solis. Et dixit ad me. Certe uidisti fili hominis.

Unquid leue ē hoc domui uida ut facerent
abhominaciones istas quas fecerunt hic: qā
repleuerunt terram iniquitate conuēsi sunt ad
irritandum me. Et ecce applicant ramū
ad nares suas. Ergo et ego faciam in furore:
nō parceret oculis meis nec miserebor. Et cū
clamauerunt ad aures meas uoce magna:
non exaudiam eos. Et clamauit in auribus
meis uoce magna dicens. Appropinqua
uerunt uisitationes urbis: et unusquisq;
uas infectionis habet in manu sua. Et ecce
sex uiri uenerunt de uia porte superioris que
respicit ad aquilonē: et unusquisq; uas
infectionis in manu eius. Vir quoq; unus
in medio eorū. uestitus lineis. et attamenta
rium scriptoris ad renes eius: et ingressi
sunt et steterunt iuxta altare. circum. et glā
dñi isrl assumpta ē de cherub. que erat
sup eum ad limendomis: et uocauit uirū
qui indutus erat lineis. et attamentariū
scriptoris habebat in lumbis suis. et dixit
dominus ad eum. Transi p mediā ciuitatē
in medio iherlm. et signa thau sup fronte
uiroium. gentitium et dolentiu super
cunctis abhominacionibz que fiunt in me
dio eius. Et illis dixit audiente me. Tran
sire p ciuitatē sequentes eum: et percutite.
Non pareat oculus ur̄: neq; misereamini.
Senem. et adolescentulum. et uirginē. par
uulum et mulieres interficite: usq; ad inter
uentionē. Omne autē sup quē uidertis thau
ne occidatis: et a sanctuario meo incipite.
Ceperunt g̃ a uiris senioribz qui erant ante
faciem domus. Et dixit ad eos. Contamina
te domum. et implete atria interfectis.
et egredimini. Et egressi sunt: et percutie
bant eos qui erant in ciuitate. Et cede cō
pleta: remansi ego. ruiq; sup faciē meā. ex
clamans aio. Heu heu. heu dñe deus.
Ergo ne dispdes omnes reliquias israel.

effundens furore tuum super iherusalem. Et dixit ad me. Iniquitas domus israel et iuda magna est nimis ualde. et repleta est terra sanguinibus. et ciuitas repleta est auersione. Dixerunt enim. Dereliquit dominus terram. et dominus non uidet. Igitur et meus non parceret oculus neque miserebor. **Uiam eorum super caput eorum reddam.** Et ecce uir qui indutus erat lineis. qui habebat ammantum in dorso suo. respondit uerbum dicens. Feci sicut precepisti michi. Et uidi et ecce infirmamentum quod erat super caput cherubin quasi lapis saphir. et quasi species similitudinis solis apparuit super ea. Et dixit ad uirum qui induit erat lineis. et ait. Ingredere in medio rotarum quae sunt sub cherubim. et imple manum tuam prius ignis quod sit inter cherubim. et effunde super ciuitatem. Ingressusque est in conspectu meo. Cherubi autem stabant a dextris domus cum ingrederetur uir. Et nubes impleuit atrium interius. et eleuata est gloria domini super cherubim ad limen domus. et repleta est domus nube. et atrium impletum est splendore glorie domini. Et sonitus alarum cherubin audiebatur usque ad atrium exterius. quasi uox dei omnipotentis loquentis. Cumque precepisset uiro qui indutus erat lineis dicens. Sume ignem de medio rotarum quae sunt inter cherubim. ingressus ille stetit iuxta rotam. Et extendit cherub manum de medio cherubin ad ignem qui erat inter cherubim. et sumpsit et dedit in manum eius qui indutus erat lineis. Qui accipiens. ingressus est. Et apparuit in cherubim similitudo manus hominis sub pennas eorum. Et uidi. et ecce quatuor rote iuxta cherubim. rota una iuxta cherubim unum. et rota alia iuxta cherubim unum. Species autem erat rotarum. quasi uisio lapidis crisoliti. et aspectus earum similitudo una quatuor. et quasi sicut rota in medio rote. Cumque ambularent. in quatuor partes gradiebantur.

Non reuertebantur ambulantes. sed ad locum ad quem ire declinabat quae prima erat. sequebantur et ceterae nec conuertebantur. et omne corpus earum et colla et manus. et pedes et circuli. plena erant oculis in circuitu quatuor rotarum. et rotas istas uocant uolubiles audiente me. Quatuor autem facies habebat unum. facies una facies cherub. et facies secunda facies hominis. et in tertio facies leonis. et in quarto facies aquile. Et eleuata sunt cherubim. ipsum est animal quod uideram iuxta flumen chobar. Cumque ambularent cherubim ibant pariter et rote iuxta ea. Et cum eleuarent cherubim alas suas ut exaltarentur a terra. non residebant rote. sed et ipsae iuxta erant. Stantibus illis stabant. et cum eleuatis eleuabantur. Species enim uir erat in rotis. Egressa est gloria altissimi templi. et stetit super cherubim. et eleuauit cherubim alas suas. exaltata sunt a terra coram me. et illis egredientibus rote quoque subsequente sunt. Et stetit in introitu portae domus domini orientalis. et gloria dei israel erat super ea. Ipsum est animal quod uidi subter deum israel iuxta flumen chobar. et intellexi quia cherubim essent. Quatuor per quatuor uultus uni. et quatuor alae uni. et similitudo manus hominis sub alis eorum. et similitudo uultuum eorum. ipsi uultus quos uideram iuxta flumen chobar. et intuentis eorum. et impetus singulorum ante faciem suam ingredi. Et eleuauit me species et introduxit me ad portam domus domini orientalem. quae respicit solis ortum. et ecce in introitu portae iugum uiri. et uidi in medio eorum thethiam filium azur. et setchiam filium banaie principes populi. Dixitque ad me. Fili hominis. hiui qui cogitant iniquitatem et tractant consilium pessimum in urbe ista dicentes. Nonne dudum edificate sunt domus.

Hec est lebes: nos autē carnes. Idcirco uati-
cinare de eis: uaticinare fili hominis. Et ir-
ruit in me spēs dñi. Et dixit ad me. loquere.
hec dicit dñs. Sic loquut̃ estis filij domus
isrl̃. et cogitationes cordis ur̃i ego noui.
Plurimos occidistis in urbe hac: et imple-
stis uias eius interfectis. p̃pterea hec dicit
dñs dñs. Interfecti ur̃i quos posuistis in medio
eius hi sunt. Hec sunt carnes: et hec ē lebes.
Et educam uos de medio eius. Gladium me-
tulistis: et gladium inducā sup uos. ait dñs
dñs. Et eruiam uos de medio eius. daboq; uos
in manus hostium. et faciam in uobis uidi-
cia. Gladio cadetis. in simbo isrl̃ iudicabouo:
et scietis quia ego dñs. Hec non erit uobis in
lebecem: et uos n̄ eritis in medio ei⁹ in carnes.
In simbus isrl̃ iudicabo uos: et scietis quia ego
dñs. quia in p̃ceptis meis non ambulastis:
et iudicia mea n̄ fecistis: sed iuxta iudicia
gentium que in circuitu ur̃o sunt estis ope-
rati. Et factum est cum p̃phetarem: felchias
filius banaie mortuus ē. Et cecidi in faciem
meam clamans uoce magna. et dixi. Heu
heu dñe dñs. Consummationē tu fac
reliquiarum isrl̃. **E**t factum ē uerbu
domini ad me dicens. fili hominis: fr̃es
tui fr̃es tui. uiri propinqui tui. et omnis
domus isrl̃. uniuersi quibus dixerunt ha-
bitatores iherl̃m longe recessit a dño: nob̃
data est terra in possessionē. P̃pterea hec
dicit dñs dñs. Quia longe feci eos in gentib⁹
et quia dispersi eos in terris: ero eis in sanctifi-
cationē modicam in terris ad quas uenerūt.
P̃pterea loquere. hec dicit dñs dñs. Congre-
gabo uos de populis. et adunabo de terris
in quibus dispersi estis: daboq; uobis humū
isrl̃. Et ingredientur illuc et auferent om̃s
offensiones cunctasq; abominationes eius
de illa: et dabo eis cor unum. et sp̃m nouū
tribuam in uiscerib⁹ eorum: et auferam

cor lapideum de carne eorum. et dabo eis
cor carneum. ut in p̃ceptis meis ambulent
et iudicia mea custodiant faciantq; ea. Et
sint michi in populum. et ego sim eis in
deum. Quorum cor post offendicula et ab-
ominationes suas ambulabat: horum
uiam in capite suo ponam dicit dñs dñs.
Et eleuauerunt cherubin alas suas et rote-
cum eis: et gl̃a dñi isrl̃ erat sup ea. Et as-
cendit gl̃a dñi de medio ciuitatis. stetitq;
sup montē qui ē ad orientē urbis: et sp̃s
leuauit me adduxitq; me in caldeā ad t̃m
migrationem in uisione sp̃s dñi. Et sublata ē
a me uisio quam uideram: et loquutus
sum ad transmigrationē omnia uerba dñi.
que ostenderat michi. Et factus ē sermo
dñi ad me dicens. fili hominis. in medio
domus exasperatis tu habitas: qui oculos
habent ad uidendū et non uident. et aures
ad audiendum et n̄ audiunt: quia dom⁹
exasperans ē. Tu ergo fili hominis fac tibi
uasa transmigrationis. et transmigraabis p̃
diem coram eis: transmigraabis autē de lo-
co tuo ad locum alterum in conspectu eorū:
si forte aspiciant quia domus exasperans ē.
Et efferes foras uasa tua. quasi uasa trans-
migrantis p̃ diem in conspectu eorum: tu
autē egredieris uespere coram eis. sicut eg-
ditur migrans. Ante oculos eorum p̃fode
tibi parietem: et egredieris p̃ eam in con-
spectu eorū. In humeris portaberis: in ca-
ligine effereis: faciem tuam uelabis et n̄
uidebis ciuitatem: quia portentum dedi te
domui isrl̃. feci g̃ sicut p̃cepit michi.
Vasa mea p̃tuli quasi uasa transmigran-
tis p̃ diem. et uespere p̃fodi michi parie-
tem manu: in caligine ingressus sum. et
in humeris portatus in conspectu eorū.
Et factus ē sermo dñi ad me mane di-
cens. fili hominis: numquid n̄ dixerunt

ad te domus isrl. domus gaspans: quid
tu facis? Dic ad eos. Hec dicit dñs deus.
Sup ducem omnis istud qui ē in iherlm. et
sup omne domum isrl. que ē in medio eorū.
hic. Ego portentum ur̄m quomodo feci: sic
fiet illis. In transmigrationē et in captiui-
tatem ibunt. et dux qui ē in medio eorum
in humeris portabitur. in caligine egredietur.
Parietem pfodient ut educant eum. facies
eius opietur. ut n̄ uideat oclis terram. Et
extendam rete meum sup illum. et capiet
in sagena mea. et adducam eum in babylonē
in terram chaldeorū. et ipsam n̄ uidebit.
ibiq; morietur. et om̄s qui circa eū sunt. Pre-
sidia eius et agmina eius disp̄gam in om-
nē uentum. et gladium euaginabo post eos.
et scient quia ego dñs quando disperō illos
in gentibus. et disseminauero eos interitis.
Et relinquam ex eis uiros paucos a gladio.
et fame. et pestilentia. ut narrent omnia
scelera eorum in gentibus ad quas in gredi-
entur. et scient quia ego dñs. **E**t fact⁹
ē sermo dñi ad me dicens. fili hominis: pa-
nem tuum in conturbatione comedere. sed et
aquam tuā in festinatione et merore bibe.
et dices ad populum terre. Hec dicit dñs dñs.
ad eos qui habitant iherlm. in terra israhel.
Panem suum in sollicitudine comedent. et
aquā suā in desolatione bibent. ut deso-
letur terra a multitudine sua. ppter iniqui-
tatem omnium qui habitant in ea. et ciuita-
tes que nunc habitantur desolate erunt
terrag; deserta. et scietis quia ego dñs.
Et factus ē sermo dñi ad me dicens. fili
hominis: quod est puerbū istud uobis in
terra isrl dicentium. in longum diffen-
t dies: et p̄bit omnis uisio. Ideo die ad
eos. hec dicit dñs dñs. Quiescere faciam p-
uerbum istud: neq; uulgo dicitur ultra
in isrl. Et loquere ad eos: quod appropin-

quauerunt dies. et sermo omnis uisionis.
Non enim erit ultra omnis uisio casta. neq;
diuinitio ambigua in medio filiorū isrl. quia
ego dñs loquar quodcumq; loquutus fue-
ro uerbū et fiet. Non plongabitur ampli⁹
sed in diebus ur̄is domus gasperans. loquar
uerbum et faciam illud. dicit dñs dñs. Et
factus ē sermo dñi ad me dicens. fili homi-
nis: ecce domus isrl dicentū. Uisio quā
hic uidet. in dies multos. et in tempora
longa iste pphetat. Propterea die ad eos.
Hec dicit dñs deus. Non plongabitur ult⁹
omnis sermo meus: uerbum quod locut⁹
fuerō complebitur. dicit dñs dñs. Et fact⁹
ē sermo dñi ad me dicens. fili hominis.
uaticinare ad pphetas isrl qui pphetat.
et dices pphamibus de corde suo. Audite
uerbum dñi. Hec dicit dñs dñs. Ve ppheta
insipientib; qui sequuntur sp̄m suum.
et nichil uident. Quasi uulpes in desertis.
pphete tui isrl erant. Non ascenditis ex
aduerso neq; opposuistis murum p domo
isrl: ut staretis in prelio in die domini.
Vident uana et diuinant mendacium.
Dicentes. ait dñs. cum dñs non miserit
eos. et pseuerauerunt confirmare sermo-
nem. Numquid n̄ uisionē cassā uidistis.
et diuinationē mendacē loquuti estis.
et dictis ait dñs. cum ego non sim locu-
tus. Propterea hec dicit dñs dñs. Quia
loquuti estis uana. et uidistis mendacium.
ideo ecce ego ad uos ait dñs dñs. et erit
manus mea sup pphetas qui uident uana
et diuinant mendacium. In concilio populi
mei non erunt. et in scriptura domus isrl
n̄ scribentur. nec in terra isrl ingredientur.
et scietis quia ego dñs dñs. Coquod decepe-
runt pplm meū dicentes. pax et non ē
pax. et ipse edificabat panem. ipsi autē
linebant eum luto absq; paleis. Dic ad eos.

qui linunt absq; temperatura: quod casu-
tus sit. Erat enim ymber mundans. et da-
bo lapides pregrandes desup ruentes. et
uentum pcellē dissipantē. Siquidem ecce
ecce paries. Numquid n̄ dicitur uobis:
ubi est litura quā linistis? Propt̄ea hec
dicit dñs d̄s: Et erumpere faciam sp̄m
tempestatum in indignatione mea. et
ymber mundas in furore meo erit. et lapi-
des grandes in ira in consummationem.
et destruam parietē quē linistis absq;
temperamento. et adequabo eum terre.
et reuelabitur fundamentum eius et cadet.
et consummetur in medio eius. et scietis q̄a
ego sum dñs. & complebo indignationē
meam in parietē. et in his qui linunt eū
absq; temperamento. dicamq; uobis. Nō
est panes. et n̄ sunt qui linunt eum. pph̄e
israel. qui pphetant ad iherl̄m. et uident
ei uisionē pacis. et n̄ est pax. ait dñs deus.
Et tu fili hominis. pone faciē tuā contra
filias populi tui quę pphetant de corde
suo: et uaticinare sup eas et dic. Hec dicit
dñs d̄s. Ve qui consuunt paruulos sub
omni cubitu manus. et faciunt ceruicali
a sub capite uniuersę etatis ad capien-
das animas. Cum caperent animas po-
puli mei uiuificabant animas eorum.
et uolabant me ac populū meū. propt̄
pugillum ordeī. et fragmen panis. ut
interficerent animas quę non moriunt.
et uiuificarent animas quę n̄ uiuunt.
mententes populo meo credenti menda-
ciis. Propt̄ hoc hec dicit dñs d̄s. Ecce
ego ad paruulos ur̄os quib; uos capitis ani-
mas uolantes. et dirumpam eos de bra-
chijs ur̄is. et dimittam animas quas
uos capitis. animas ad uolandum. et
dirumpam ceruicalia ur̄a. et liberabo
ppl̄m meū de manu ur̄a. neq; erunt

ultra in manib; uestris ad predandum.
et scietis quia ego dñs. p eo quod merere
fecistis cor iusti mendaciter. quē ego non
contristau. et confortastis manus impij.
ut non reuerteretur a uia sua mala et ui-
ueret. p̄pt̄ea uana non uidebitis. et diui-
nationes non diuinabitis amplius. et
etiam populū meum de manu ur̄a. et
scietis quia ego dñs. Et uenerunt ad me
uir senior isrl̄. et sederunt coram me.
Et factus ē sermo dñi ad me dicens. Fili
hominis. uiri isti posuerunt immundi-
cias suas in cordib; suis. et scandalum
iniquitatis sue statuerunt contra faciē
suam. Numquid interrogatus responde-
bo eis? Propter hoc loquere eis: et dices
ad eos. Hec dicit dñs d̄s. Homo homo de
domo isrl̄ qui posuerit immundicias suas
in corde suo. et scandalum iniquitatis sue
statuerit contra faciē suam. et uenerit ad
pphetam interrogans p̄ eum me. ego dñs
respondebo ei in multitudine immundici-
arum suarum. ut capiatur domus isrl̄ in
corde suo. quo recesserunt a me in cunctis
ydolis suis. Propt̄ea dic ad domum isrl̄.
Hec dicit dñs d̄s. Conuertimini et recedite
ab ydolis ur̄is. et ab uniuersis contaminati-
onibus ur̄is auertite facies ur̄as: quia ho-
mo homo de domo isrl̄ et de p̄scl̄tis qui
cumq; aduena fuerit in isrl̄. si alienatus
fuerit a me. et posuerit ydola sua in corde
suo. et scandalum iniquitatis sue statuerit
contra faciē suā. et uenerit ad pphetam
ut interroget p̄ eum me: ego dñs respon-
debo ei p̄ me. et ponam faciē meam sup
hominē illum et faciam illum in exemplū
et in p̄teritū. et dispdam eum de medio
populi mei. et scietis quia ego dñs. Et pro-
pheta cum errauerit et loquutus fuerit
uerbum. ego dñs decepi pph̄am illum.

et extendam manum meā sup eum. et delebo eum de medio populi mei isrl. et portabit iniquitatē suam. Juxta iniquitatem interrogantis. sic iniquitas pph̄e erit. ut non erret ultra domus isrl. a me. neq; polluat in uniuersis p̄uocationibus suis. sed sit michi in populum et ego sim illi in deum. ait dñs exercituum. **E**t factus ē sermo domini ad me dicens. fili hominis. terra cum peccauerit michi ut preuaricetur preuaricans. extendam manum meam sup eam. et conteram uirgā panis eius. et immittam in eam famē et interficiam de ea hominē et uidentē. Et si fuerint tres uiri isti in medio eius. noe. daniel. et iob. ipsi iusticia sua liberabunt animas suas. ait dñs exercituum. Quod si et bestias pessimas induxero sup terram ut uastem eam. et si fuerint in uia. eo quod non sit p̄transiens ppter bestias. tres uiri isti qui fuerint in ea uiuo ego dicit dñs dñs. quia nec filios nec filias liberabunt. sed ipsi soli liberabuntur. terra autē desolabitur. Vel si gladium induxero sup illam terram. et dixerō gladio transi p̄ terram. et interfecero de ea hominē et uimentum. et tres uiri isti fuerint in medio eius. uiuo ego dicit dñs dñs. n̄ liberabunt filios neq; filias. sed ipsi soli liberabuntur. Si autē et pestilentiam immiserō sup terrā illam. et effudero indignationē meā sup eam in sanguine. ut auferam ex ea hominem et uimentum. et noe. et daniel. et iob fuerint in medio eius. uiuo ego dicit dñs dñs. quia non liberabunt filii et filia. sed ipsi iusticia sua liberabunt animas suas. qm̄ hec dicit dñs dñs. Quod si et q̄ tuor iudicia mea pessima. gladium et famem. et bestias malas. et pestilentiam misero in iherl̄m ut interficiam de ea ho-

minem et pecus. tamen relinquetur in ea saluatio educituum filios et filias. Ecce ipsi egredientur ad uos. et uidebitis uiam eorum. et adiuuaciones eorum. et consolabimur sup malo quod induximus in iherl̄m. in omnibus que importauimus sup eam. et consolabuntur sup uos cum uideritis uiam eorum et adiuuaciones eorum. et cognoscetis qd̄ n̄ frustra fecerim omnia que feci in ea. ait dñs dñs. **E**t factus est sermo dñi ad me dicens. fili hominis. quid fiet ligno uitae ex omnibus lignis nanorū que sūt inter ligna siluarum. Numquid tollitur de ea lignum ut fiat opus. aut fabricabitur de ea paxillus. ut dependeat in eo quodcumq; uas. Ecce igni datum ē in escam. utramq; partē eius consumpsit ignis. et medietas eius redacta ē in fauillā. Numquid utile erit ad opus. Etiam cum esset integrū non erat aptum ad opus. quanto magis cum ignis illud deuorauerit. et combusserit nichil ex eo fiet opus. Propterea hec dicit domini dñs. Quomodo ligni uitae inter ligna siluarū quod dedi igni ad deuorandum. sic tradam habitatores iherl̄m. et ponam faciem meam in eis. De igne egredientur et ignis consumeret eos. et scietis quia ego dñs. cum posuero faciem meā in eis. et dederō terram inuiā et desolatam. eo quod p̄uatores exiterint dicit dñs dñs. **E**t factus ē sermo dñi ad me dicens. fili hominis. notas fac iherusalem abhommationes suas et dices. Hec dicit dñs dñs. Iherl̄m radix tua et generatio tua de terra chananea. Pater tuus amorreus. et mater tua cethea. et quando nata es in die ortus tui n̄ est p̄catus umbilicus tuus. et in aqua n̄ es lota in salutē. nec sale salita. nec in uiuo luta pannus. Nec peperit sup te oculus

meus. ut facerem tibi unum de his misere-
 ratur tui: sed preta es sup faciem terre. in
 abiectioe animę tue in die qua nata es:
 Transiens autē p te uidi te conculcari in
 sanguine tuo. et dixi tibi cum esses in san-
 guine tuo. uiue. Dixi in quam tibi in san-
 guine tuo. uiue. Multiplicatam quasi ger-
 men agri dedi te. et multiplicata es et gran-
 di effecta: et ingressa es et puenisti ad mun-
 dum muliebrem. Vbera tua intumuerunt
 et pilus tuus germinauit: et eras nuda.
 et confusione plena. Et transiui p te et uidi
 te: et ecce tempus tuum tempus amanti-
 um. Et expandi amictum meū sup te et
 opui ignominia tuam: et iuravi tibi et
 ingressus sum pactum tecum ait dñs
 deus. Et facta es michi. et laui te aqua
 et emundavi sanguine tuū ex te. et unxi
 te oleo et uestiui te discolorib⁹ et calcia-
 ui te iacincto. et cinxi te bisso. et indui
 te subtilibus. et ornaui te ornamento.
 et dedi armillas in manus tuas. et tor-
 quem circa collum tuum. et dedi mau-
 rem sup os tuum. et circulos auribus tu-
 is. et coronā decoris in capite tuo: et or-
 nata es auro et argento. et uestita es bis-
 so et polinito. et multis coloribus. Si-
 mulam. et mel et oleum comedisti. et de-
 cora facta es uehementi nuntus. et pfectisti
 in regnum. et egressum ē nomen tuum
 in gentes ppter speciem tuā. quia pfe-
 cta eras in decore meo quē posueram sup
 te dicit dñs dñs: et habens fiduciam in
 pulchritudine tua. fornicata es in nomine
 tuo. et exposuisti fornicationē tuā omni
 transiunt. ut eius fieres. Et sumens
 de uestimentis meis. fecisti tibi excelsa
 hinc inde confuta. et fornicata es superis.
 sicut nō est factum. neq; futurum ē: et
 tulisti uasa decoris tui de auro meo.

et de argento meo que dedi tibi. et feci
 sti tibi imagines masculinas et fornicata
 es in eis. et sumpsisti uestimenta tua mul-
 ticoloria et uestita es in eis. et oleum me-
 um. et chumama meū posuisti coram
 eis. et panem meum quem dedi ē simi-
 lam. et oleum et mel quib⁹ enutriu te.
 posuisti in conspectu eorum in odore suau-
 tatis. Et factum est ait dñs dñs: et tulisti
 filios tuos et filias tuas quas generasti
 michi. et immolasti eis ad deuorandum.
 Numquid parua ē fornicatio tua? Immo-
 lasti filios meos. et dedisti illos consecrans
 eis. Et post omnes abominationes tuas
 et fornicationes non es recordata dierū
 adolescentię tuę. quando eras nuda. et
 confusione plena. conculcata in sanguine
 tuo. Et accidit post omne maliciam tuā.
 ne ue tibi ait dñs dñs. Et edificasti tibi
 lupanar: et fecisti tibi prostibulum in cin-
 ctis plateis. Ad omne caput uig. edifica-
 sti signum prostitutionis tuę. et abho-
 minabilem fecisti decorem tuum. et di-
 uisisti pedes tuos omni transiunt. et
 multiplicasti fornicationes tuas et for-
 nicata es cum filiis egypti uicinis tuis
 magnarum carum: et multiplicasti
 fornicationē tuam ad irritandum me.
 Ecce ego extendam manum meā sup te
 et auferam iustificationē tuam: et dabo
 te in animā odientū te. filiarum pale-
 stinarum. que erubescunt in uia tua sce-
 lerata. Et fornicata es in filiis assyriorū.
 eo quod necdum fueris expleta. Et post
 quam fornicata es. nec sic es sedata. et
 multiplicasti fornicationē tuā in terra
 chanaan cum chaldeis. nec sic satiata es.
 In quomundabo cor tuum ait dñs dñs.
 cum facias omnia hec opa mulieris me-
 retricis & peccis: quia fabricasti lupanar

tuum in capite omnis iug. et excelsum tuum fecisti in omni platia. nec facta es quasi meretrix fastidiosa augens pretium. sed quasi mulier adutera. que sup uirum suum inducit alienos. Omnibus meretricibus dantur mercedes. tu autē dedisti mercedes cunctis amatoribus tuis. et donabas eis ut intrarent ad te undiq; ad fornicandum tecum. factumq; ē in te cōtra consuetudinē mulierum in fornicationibus tuis. et post te nō erit fornicatio. In eo enim quod dedisti mercedes. et mercedes non accepisti. factum ē in te contrarium. Propterea meretrix. audi uerbum dñi. **Hec** dicit dñs dñs. Quia effusum ē sanguis tuus. et reuelata ē ignominia tua in fornicationibus tuis sup amatores tuos. et sup ydola abominationum tuarū in sanguine filiorum tuorum q̄s dedisti eis. ecce ego congregabo om̄s amatores tuos quibus commixta es. et omnes q̄s dilexisti cum uniuersis quos oderas. et congregabo eos sup te undiq; et nudabo ignominia tuam coram eis. et uidebūt omnē turpitudinē tuam. et iudicabo te iudicijs aduterarum. et effundentiū sanguinē. et dabo te in sanguinē furoris et zeli. et dabo te in manū eorum. et destruiam lupanar tuum. et demolietur p̄stibulum tuum. et denudabunt te uestimentis tuis. et auferent uasa decoris tui. et derelinquent te nudam plenamq; ignominia. Et adducent sup te multitudinē et lapidabunt te lapidibus. et cruciabunt te gladiis suis. et comburent dom⁹ tuas igni. et facient in te iudicia. in oculis mulierū plurimarum. et desines fornicari et mercedē ultra non dabis. et requiescet indignatio mea in te. et auferet zelus meus

ate. et requiescam nec nascar amplius. eo quod non fueris recordata dierum adolescentię tue. et puocasti me in omnib⁹ his. Quapropter et ego uias tuas in capite tuo dedi. ait dñs dñs. et non feci iuxta scelera tua in omnib⁹ abominationib⁹ tuis. **Eccē** omnis qui dicit uulgo puerbum in te assumet illud dicens. Sicut mater. ita et filia eius. Filia matris tue es tu. que precepit uirū suū et filios suos. et sorores sororū tuarum tu. que preceperunt uiros suos. et filios suos. Mater uirā cecēba. et pater uir amorreus. et soror tua maior samaria. ipsa et filie eius que habitant ad sinistram tuam. Soror autē tuam mune te que habitat a dextris tuis. sodomia et filie eius. Sed nec in uis earum ambulasti. neq; scdm scelera earum fecisti. paucillū minus. pene sceleratiorē te fecisti illis in omnib⁹ uis tuis. **Uir** ego dicit dñs dñs. quia nō fecit sodomia soror tua ipsa et filie eius. sicut fecisti tu et filie tue. **Eccē** hec fuit iniquitas sodomę sororis tue. supbia. saturitas panis. et habundantia et ocium ipsius et filiarū eius. et manum egeni et paupi non porrigebant. **Elevate** sunt et fecerunt abominationes coram me. et abstuli eas sicut uidisti. Et samaria dimidium peccatorum tuorum nō peccauit. Sed uicisti eas sceleribus tuis. et iustificasti sorores tuas. in omnibus abominationib⁹ tuis quas operata es. **Ergo** et tu porta confusionē tuam. que uicisti sorores tuas peccatis tuis. sceleratius agens ab eis. iustificate se enim ate. **Ergo** et tu confundere et porta ignominia tuam. que iustificasti sorores tuas. **Conuertam** restituens eas. conuersione sodomorū cum filiabus suis. et conuersione samarię et filiarū eius. Et con

uertam reuersionē tuam in medio carum.
ut portet ignominia tua et confundaris
in omnibz que fecisti. consolans eas. Et so-
ror tua sodomā et filie eius reuerentur
ad antiquitatē suam. et samaria et filie
eius reuertentur ad antiquitatē suā. et tu
et filie tue reuertamini ad antiquitatem
ueram. Non fuit autē sodomā soror tua
audita in ore tuo in die supbie tue. anteq̃
reuelaret malicia tua. sicut hoc tempore.
in obprobrium filiarum syrie. et cunctarū
in circuitu tuo filiarum palestinā que
ambunt te p̃ girum. Scelus tuum et
ignominiam tuam tu portasti. ait dñs dñs.
quia hec dicit dñs dñs. Et faciam t̃ sicut
desperasti iuramentū tuū. ut irritū face-
res pactum. et recordabor ego pacti mei
tecum in diebʹ adolescentie tue. et suscita-
bo tibi pactū sempiternū. et recordaberis
marium tuarū et confunderis. cum rece-
peris sorores tuas. et maiores cum mino-
ribz tuis. et dabo eas t̃ in filias. sed n̄
ex pacto tuo. et suscitabo ego pactū meū
tibi. et scies quia ego dñs. ut recorde-
ris et confundaris. et non sit tibi ultra a-
penne os pre confusione tua. cum placat
furo t̃ in omnibz que fecisti. ait dñs dñs.
Et factum ē uerbum dñi ad me. dicens.
fili hominis. propone euangia et narra
parabolam ad domū isrl et dices. hec
dicit dñs dñs. Aquila grandis magnay
alarum longo membroz ductu. plena
plumis et uarietate. uenit ad lybanum
et tulit medullam cedri. summitatem
frondium eius auulsit. et transportauit
eam in terrā chanaan. in urbe negocia-
torum posuit illā. et tulit de semine
terre et posuit illud in terra. p̃ semine.
ut firmaret radicē sup̃ aquas multas.
in sup̃ficie posuit illud. Cūq; germinas-

set creuit in uineam latiorē. humili statura
respicientibus ramus eius ad eam. et radices
eius sub illa erant. facta ē g̃ uinea. et fru-
ctificauit in palmites. et emisit ppagines.
Et facta ē aquila altera grandis. alis mag-
nis multisq; plumis. et ecce uinea ista.
quasi mittens radices suas ad eam. pal-
mites suos extendit ad illam. ut irrigaret
eam. de areolis germinis sui. In terra bo-
na sup̃ aquas multas plantata ē. ut faci-
at frondes et portet fructum. ut sit in
uineam grandem. Dic. hec dicit dñs dñs.
Ergone prosperabitur. Nonne radices ei
euellat et fructus eius distringet. et sic-
cabit omnes palmites germinis eius et
arescet. & non in brachio grandi neq; in
populo multo. ut euelleret eam radicibus.
Ecce plantata est. Ergone prosperabitur.
Nonne cum tetigerit eam uentus urens
siccabitur. et in aris germinis sui are-
cet. **E**t factum ē uerbum dñi ad
me dicens. Dic ad domum gaspātem.
Nescitis quid ista significant. Dic. Ecce
uenit rex babilonis iherlm. et assumet
regem et principes eius. et adducet eos ad
senectapsum in babilonē. et tollet de se-
mine regni. ferietq; cum eo fedus. et acci-
piet ab eo iusiurandum. Sed et fortet ter-
re tollet. ut sit regnum humile et non
eleuetur. sed custodiat pactum eius et
seruet illud. Qui recedens ab eo misit nū-
cios ad egyptum. ut daret sibi equos. et
populum multū. Hūq; prosperabit uel conseq-
uitur salutē qui fecit hec. Et qui dissoluit
pactum. numquid effugiet. Vnio ego
dicit dñs dñs. qm̄ in loco regis qui consti-
tuit eum regē. cui fecit irritū iuramentū.
et soluit pactum qd̄ habebat cum eo.
in medio babilonis morietur. et non in
exercitu grandi. neq; in populo multo.

faciet pharao contra eum bellum in actu
aggressi. et in extinctione uallorum. ut inter-
ficiat animas multas. Spreuerat enim ui-
ramentum. ut solueret fedus. et ecce dedit
manum suam. **¶** Cum omnia hec fecerit.
non effugiet. Propterea hec dicit dñs dñs.
Viuo ego qm iuramentum quod spreuit
et fedus quod puaricatus ē. ponam in ca-
put eius. et expandam sup eum rete
meum. et comprehendetur. **¶** Sagenam
meam. et adducam eum in babylonē. et iudica-
bo eum ibi. In preuancatione qua desperat
me et omnes pfugi eius cum uniuerso
agmine gladio cadent. residui autem
in omne uentum dispergentur. et scietis
quia ego dñs locutus sum. **¶** Hec dicit do-
minus dñs. Et sumam ego de medulla
cedri sublimis. et ponā de uertice ra-
morū eius. tenerum distringam. et plan-
tabo sup montē excelsum et eminentē.
In monte sublimi isrl plantabo illam. et
erumpet in germen et faciet fructum. et
erit in cedrum magnam. et habitabunt
sub ea omnes uolucres. **¶** Uniuersum uo-
latile sub umbra frondium eius iudifica-
bit. et scient omnia ligna regionis quia
ego dñs humiliavi lignum sublimē. et
exaltaui lignum humile. et exiccaui lig-
num uiride. et frondere feci lignum an-
dum. **¶** Ego dñs loquutus sum et feci. Et
factus ē sermo dñi ad me dicens. Quid ē
qd uis uos parabolam istam in pūbum istud.
interia isrl dicentes. patres comedere-
runt uinā acerbam. et dentes filiorum
obsti pascunt. **¶** Viuo ego dñs dominus
dñs. si erit uobis ultra parabola hec in p-
uerbiū in isrl. Ecce omnes anime mee
sunt. Ut anima patris. ita et anima
filii mea ē. Animaque peccauerit. ipsa
mouetur. Et uir si fuerit iustus. et fe-

cerit iudicium et iusticiam. in montibus
non comederit. et oculos suos n̄ leuaue-
rit ad ydola domus isrl. et uxore proxi-
mi sui n̄ uiolauerit. et ad mulierē men-
struatam non accesserit. et hominē non
contristauerit. pignus debitori reddide-
rit. pūm n̄ rapuerit. panē suum esu-
nenti dederit. et nudum opuerit uestimē-
to. ad usuram n̄ commodauerit. et am-
plius n̄ acceperit. ab iniquitate auerte-
rit manū suā. iudicium uerum fecerit
inter uirum et uirū. in preceptis meis am-
bulauerit. et iudicia mea custodierit. ut
faciat ueritatem. hic iustus ē. **¶** Vita uiuet
ait dñs omp̄. Quod si genuerit filium la-
tronem effundentem sanguinē. et fecerit
unum de istis. et hec quidem omnia non
facient. sed in montibz comedent et uxore
proximi sui polluerit. egenum et
pauperem contristant. rapinas rapient.
pignus n̄ reddentem. et ad ydola leuantē
oculos suos. abominationē facientem.
ad usuras dantē. et amplius accipientē.
numquid uiuet. **¶** Non uiuet. cum uniuersa
detestanda hec fecerit. morte mouetur. **¶** San-
guis eius in ipso erit. Quod si genuerit
filium qui uidens omnia peccata patris
sui que fecit. timuerit. et n̄ fecerit ei simi-
le. sup montē non comederit. et oculos
suos n̄ leuauerit ad ydola domus isrl. et
uxore proximi sui n̄ uiolauerit. et uirū
n̄ contristauerit. pignus n̄ retinuerit. et
rapinam n̄ rapuerit. panē suū esurienti
dederit. et nudū opuerit uestimento. a
paup̄is iniuria auerterit manū suā. usu-
ram et sup̄abundantiā non acceperit.
iudicia mea fecerit. in preceptis meis am-
bulauerit. hic non mouetur in iniquita-
te patris sui. sed uita uiuet. **¶** Pater eius
q̄a calumniat̄ est. et uim fecit fr̄i. et

malū operatus est in medio populi sui: ecce
mortuus ē in iniquitate sua. & dicitis. Qua
re n̄ portabit filius iniquitatē patris? Vi
delicet quia filius iudiciū et iusticiā opat̄
est: omnia precepta mea custodiuit et fecit
illa: uita uiuet. Anima que peccauit:
ipsa morietur. Filius non portabit iniquita
tem patris: et pater non portabit iniquita
tē filij. Iusticia iusti sup eum erit: et impie
tas impī erit sup eum. Si autē impius ege
rit penitentiā ab omnibus peccatis suis
que operatus ē: et custodierit uniuersa p̄cep
ta mea et fecerit iudiciū et iusticiam:
uita uiuet et n̄ morietur. Omnium iniqui
tatum eius quas operatus ē non recordabor.
In iusticia sua quā operatus ē uiuet. Num
quid uoluntatis meę ē mors impij dicit
dñs d̄s: et non ut conuertatur a uis suis
et uiuat? Si autē auerterit se iustus a iu
sticia sua et fecerit iniquitatē scđm om̄s
abominationes quas operari solet impij:
numquid uiuet? Omnes iusticie eius q̄s
fecerat. n̄ recordabunt. In p̄uaricatione
qua p̄uaricatus ē. et in peccato suo quod
portauit: in ipsis morietur. Et dixistis. N̄
est equa uia domini. Audite domus isrl̄.
Numquid uia mea non est equa: et non
magis uis ur̄e prauis sunt? Cum enim
auerterit se iust⁹ a iusticia sua. et fecerit
iniquitatem: morietur in eis. In iniusti
cia sua quā operatus ē. morietur. Et cum
auerterit se impius ab impietate sua qm̄
operatus ē et fecerit iudiciū et iusticiam:
ipse animā suā uiuificabit. Considerans
enim et auertens se ab omnib⁹ iniquitatib⁹
suis quas operatus ē: uita uiuet. et non
morietur. Et dicunt filij isrl̄. Non ē equa
uia dñi. Numquid uis meę non sunt
equę domus isrl̄: et non magis uis ur̄e
prauis? Iocundo unumquēq; iuxta uias

suas iudicabo domus isrl̄: ait dñs deus.
Conuertimini et agite penitentiā ab om
nibus iniquitatibus ur̄is: et n̄ erit uob⁹
in ruīnam iniquitas. Proicite a uobis
omnes p̄uaricationes ur̄as in quibus
p̄uaricati estis: et facite uobis cor no
uum et spm̄ nouum. & quare mouemini
dom⁹ isrl̄? Quia nolo mortē mouentis di
cit dñs d̄s: reuertimini et uiuite. Et tu ^{filij hominū.}
assume plandum sup principes isrl̄. et
dices. Quare mater tua leena int̄ leones
cubauit? In medio leunculorū enutritur
catulos suos: et eduxit unum de leuncu
lis suis. Leo factus ē: et didicit capere
predam. hominē q; comedere. Et audie
runt de eo gentes. et n̄ absq; uulneribus
suis cepunt eum: et adduxerunt eū in
catenis in terram egypti. Que cum uidisset
qm̄ infirmata est. et p̄it expectatio eius:
tulit unum de leunculis suis. leonē con
stituit eum. Qui incedebat int̄ leones:
et fact⁹ ē leo. Id idcirco p̄dam capere. et ho
mines deuorare. Id idcirco uiduas facere.
et ciuitates earum in desertum adducere.
Et desolata ē terra et plenitudo eius. a
uocē rugitus illius. Et conuenerunt ad
uersus eum gentes undiq; de p̄uincijs:
et expanderunt sup eum rete suam. In
uulneribus earum captus ē: et miserunt
eum in caueā. In catenis adduxerunt eū
ad regem babilonis: miserunt q; eum
in carcerē. ne audiretur uox eius ultra
sup montes isrl̄. Mater tua quasi uinea
in sanguine tuo sup aquā plantata. fru
ctus eius et frondes eius creuerūt ex aquis
multis: et factę sunt ei uirgē solide in
scepta dominantium. et exaltata ē sta
tura eius int̄ frondes. Et uidit altitudi
nē suā in multitudine palmarū suorū.
et euulsa ē in irā in terramq; proiecta.

et uentus urens siccauit fructum eius. Mar-
cuerunt & arefacte sunt uirga roboris
eius: ignis comedit eam. **N**unc trans-
plantata est in desertum: in terra inuisa
et siccata. Et egressus est ignis de uirga
ramorum eius qui fructum eius comedit:
et non fuit in ea uirga fortis. Sceptrum
dominantium. Planctus est: et erit in plan-
ctum. **E**t factum est in anno septimo
in quinto. in decima mensis. uenerunt
uiri de senioribus israel ut interrogarent
dominum: et sederunt coram me. Et factus
est sermo domini ad me dicens: fili hominis:
loquere senioribus israel. et dices ad eos: **Hec**
dicit dominus deus. Hum ad interrogandum
me uos uenistis. **V**iuo ego quia non
respondebo uobis. ait dominus deus. Si iudi-
cas eos. si iudicas fili hominis. abhomi-
nationes patrum eorum ostende eis: et di-
ces ad eos. **Hec** dicit dominus deus. In die qua
elegi israel. et leuaui manum meam per stirpem
domus iacob. et apparui eis in terra egipti.
et leuaui manum meam per eis dicens. ego
dominus deus uester in die illa leuaui manum meam
per eis. ut educere eos de terra egipti. in ter-
ram quam prouideram eis fluentem lacte &
melle: que est egiptia inter omnes terras. **E**t
dixi ad eos. Unusquisque offensiones oculo-
rum suorum abiciat. et in ydolis egipti
nolite pollui. **E**go dominus deus uester. **E**t irritaue-
runt me: nolueruntque audire me. **U**nus-
quisque abhominaciones oculorum suorum
non precepit: nec ydola egipti reliquerunt.
Et dixi ut effunderem indignationem meam
super eos et implerem iram meam in eis in medio
terre egipti: et feci propter nomen meum.
ut non uiolaretur coram gentibus in quarum
medio erant: et inter quas apparui eis.
ut educere eos de terra egipti. Ciecero ergo
eos de terra egipti et adduxi in desertum.

et dedi eis precepta mea. et iudicia mea.
ostendi eis que faciat homo et uiuat in eis:
in super et sabbata mea dedi eis. ut esset sig-
num inter me et eos: et sciant quia ego
dominus sanctificans eos. **E**t irritauerunt me
domus israel in deserto: in preceptis meis non
ambulauerunt. et iudicia mea preceperunt
que faciens homo uiuet in eis: et sabbata
mea uiolauerunt uehementer. **D**ixi
ergo ut effunderem furorem meum super eos in de-
serto et consumerem eos: et feci propter no-
men meum ne uiolaretur coram gentibus.
de quibus cieci eos in conspectu earum.
Ego igitur leuaui manum meam super eos in de-
serto. ne inducerem eos in terram quam dedi
eis fluentem lacte et melle. precipuam terra-
rum omnium: quia iudicia mea preceperunt.
et in preceptis meis non ambulauerunt. et
sabbata mea uiolauerunt. **P**ost ydola enim
cor eorum gradiebatur: et pepercit oculis
meis super eos. ut non interficerem eos: nec con-
sumpsi eos in deserto. **D**ixi autem ad filios
eorum in solitudine. In preceptis patrum
uestrorum nolite incedere. nec iudicia con-
custodiatis. nec in ydolis eorum polluami-
ni. **E**go dominus deus uester. In preceptis meis ambu-
late. et iudicia mea custodite et facite ea.
et sabbata mea sanctificate. ut sit signum
inter me et uos: et sciatur quia ego dominus
deus uester. **E**t exacerbauerunt me sibi filii eo-
rum. et in preceptis meis non ambulauerunt.
et iudicia mea non custodierunt ut face-
rent ea. que cum fecerit homo uiuet
in eis: et uiolauerunt sabbata mea. **E**t
communatus sum ut effunderem furorem
meum super eos: et implerem iram meam in
eis in deserto. **A**ueri autem manum meam.
et feci propter nomen meum. ut non uiola-
rentur coram gentibus de quibus cieci eos
in oculis earum. **I**terum leuaui manum meam

in eos in solitudine ut dispergerem eos in nationes. et uentilarem illos in terras eo quod iudicia mea non fecissent. et precepta mea reprobassent. et sabbata mea uiolassent. et post ydola patrum suorum fuissent oculi eorum. Ergo et ego dedi eis precepta non bona. et iudicia in quibus non uiuent. et polui in muneribus suis. cum offerrent omne quod aperit uuluum propter delicta sua. et scietis quia ego dominus. Quamobrem loquere ad domum israel fili hominis. et dices ad eos. Hec dicit dominus deus. Adhuc et in hoc blasphemauerunt me patres urbi cum spreuissent me contempnentes. et induxissent eos in terram super quam leuaui manum meam ut darem eis. Viderunt omnem collem excelsum et omne liquum nemorosum. et immolauerunt ibi uictimas suas. et dederunt ibi irrationem oblationis sue. et posuerunt ibi odorem suauitatis sue. et libauerunt libationes suas. Et dixi ad eos. Quod est excelsum. ad quod uos ingredimini. Et uocatum est nomen eius excelsum. usque ad hunc diem. Propterea dicit ad domum israel. Hec dicit dominus deus. Certe in uia patrum uestrorum uos polluinini. et post offendicula eorum uos fornicamini. et in oblatione donorum uestrorum. cum transducatis filios uestris pignus uos polluinini in omnibus ydolis uestris. usque hodie. et ego respondebo uobis domus israel. Vivo ego dicit dominus deus. quia non respondebo uobis. neque cogitatio mentis uestrae fiet dicentium. Cumus sic gentes. et sicut cognationes terre. ut colamus ligna et lapides. Vivo ego dicit dominus deus. quoniam in manu forti et in brachio extenso et in furore effuso regnabo super uos. et adducam uos de populis. et congregabo uos de terris in quibus dispersi estis. In manu ualida et brachio extenso et in

furore effuso regnabo super uos. Et adducam uos in desertum populorum et iudicabor uobiscum ibi facie ad faciem. sicut iudicio contendidi aduersum patres uestris in deserto terre egypti. sic iudicabo uos dicit dominus deus. Et subiciam uos sceptrum meo. et inducam uos in uinculis federis. et eligam de uobis transgressores et impios. et de terra incolatus eorum educam eos. et terram israel non ingrediantur. et scietis quia ego dominus deus. Et uos domus israel. hec dicit dominus deus. Singuli post ydola uestra ambulate. et seruite eis. Quod si et in hoc non audieritis me. et non meum sanctum pollueritis. ultra in muneribus uestris et in ydolis uestris in monte sancto meo. in monte excelso israel ait dominus deus. ibi seruiet in omni domus israel. omnis inquam in terra qua placebunt michi. et ibi queram primitias uestras. et in uicinis decimarum uestrarum. in omnibus sanctificationibus uestris. In odorem suauitatis suscipiam uos. cum eduxero uos de populis. et congregaui uos de terris in quas dispersi estis. et sanctificabor in uobis in oculis nationum. et scietis quia ego dominus deus. Cum induxero ergo uos ad terram israel in terram pro qua leuaui manum meam ut darem eam patribus uestris. tunc scietis quod ego sum dominus. et recordabimini iniquitatum uestrarum. et omnium scelerum uestrorum. quibus polluta estis in eis. et displicebitis uobis in conspectu uestro in omnibus maliciis uestris quas fecistis. et scietis quia ego dominus cum bene fecero uobis propter nomen meum. non secundum uias uestras malas. neque secundum scelera uestra pessima domus israel. ait dominus deus. Et factus est sermo domini ad me dicens. fili hominis. pone faciem tuam contra uiam austri. et stila ad affricum. et propheta ad saltum agri meridiani. et dices saltui meridiano. Audi uerbum domini. Hec

dicit dñs dñs. Ecce ego succendam in te ig-
 nem. et comburam in te omne lignum ui-
 ride. et omne lignum aridum. Non exan-
 guetur flamma succensionis. et combu-
 retur in ea omnis facies ab austro usq; ad
 aquilonem: et uidebit uniuersa caro qđ
 ego dñs succendi eā nec extinguetur. Et
 dixi. A. a. a. dñe dñs. Ipsi dicunt de me.
 Numquid nō p parabolis loquitur iste? &
 factus ē sermo dñi ad me dicens. fili ho-
 minis: pone faciem tuā ad iherlm. et stil-
 la ad sanctuaria. et ppheta contra humi-
 lē isrl: et dices terre isrl. hec dicit dñs dñs.
 Ecce ego ad te. et eiciam gladium meum
 de uagina sua. et occidam in te iustum et
 impium. Pro eo autē quod occidi in te iu-
 stum et impium. idcirco egredietur gla-
 dius meus de uagina sua ad omnē carnē:
 ab austro usq; ad aquilonē: ut sciat omis
 caro quia ego dñs eduxi gladium meū
 de uagina sua inreuocabilem. Et tu fili
 hominis ingemisce in contritione lum-
 borum: et in amaritudinib; ingemisces
 coram eis. Cumq; dixerint ad te quare
 tu gemis: dices. Pro auditu quia uenit
 et tabescit omne cor: et dissoluent un-
 uerse manus. et infirmabitur omnis
 sps. et p cunctas genas fluent agus.
 Ecce uenit et fiet: ait dñs dñs. **E**t factus ē
 sermo dñi ad me dicens. fili hominis: pro-
 pheta et dices. hec dicit dñs dñs. Loquere.
 Gladius gladius exacutus ē. et limatus.
 Ut edat uictimas exacutus est: ut splen-
 deat limatus est. Qui mouit sceptrum
 filij mei. succidisti omne lignum: et dedi-
 cum ad leuigandum ut teneatur manu.
 Iste exacutus ē gladius et iste limatus ē:
 ut sit in manu interficientis. Clama et
 ulula fili hominis: quia hic factus est
 in populo meo. hic in cunctis ducib; isrl

qui fugerant gladio traditi sunt: cū ppto
 meo. Idcirco plaudite sup femur quia pro-
 batus ē: et hoc cum sceptrum subuerent.
 et non erat dicit dominus dñs. Tu ergo fili
 hominis ppheta. et pcutte manu ad ma-
 num. et duplicetur gladius. ac triplicet
 gladius interfectorum. Hic ē gladius occi-
 sionis magnus. qui obstupescere eos facit.
 et corde tabescere. et multiplicat ruinas.
 In omnib; portis eorum dedit conturbationē
 gladii acutę. et limati ad fulgendum:
 amicti ad cedem. Exacutere. uade ad dexte-
 ram siue ad sinistram: quocumq; facies tue
 ē appetitus: quia et ego plaudam manu
 ad manum. et implebo indignationē meā.
 Ego dñs loquutus sum. **E**t factus est
 sermo dñi ad me dicens. fili hominis pone
 tibi duas uias. ut ueniat gladius regis
 babilonis. De terra una egredientur ambo.
 et manu capiet coniecturā in capite iue ci-
 uitatis coniciet. Viam pones ut ueniat
 gladius ad rabath filiorum ammon. et ad
 uidam in iherusalem munitissimam. Ste-
 tit enim rex babilonis in biuro. in capite
 duarum uiarū diuinationē querens. com-
 miscens sagittas. interrogauit ydola.
 extra consuluit. Ad dextram cuius facta ē
 diuinitio. sup iherlm ut ponat anetes.
 ut apert os in cede. et eleuet uocem in
 ululatu: ut ponat anetes contra portas.
 ut comporet aggerē. ut edificet muni-
 tiones. Eratq; quasi consulens frustra ora-
 culum in oculis eorum. et sabbatorum ocu-
 lum uincans. ipse autē recordabitur iniqui-
 tatis ad capiendum. Idcirco hec dicit dñs
 dñs. Pro eo quod recordati estis iniquitates
 uas. et reuelastis preuancationes uas.
 et apparuerunt peccata uas in omnibus
 cogitationib; uas. p eo inquam quod re-
 cordati estis manu capiendi. Tu autē

pphane et impie dixit isrl cuius uenit dies in
tempore iniquitatis prefinita: hec dicit dñs
deus. Aufer cydarum: tolle coronam. Nōne
hec ē q̄ humilē subleuauit: et sublimē hu
miliauit? Iniquitatem iniquitatem iniquitatem
ponam eam: et hoc non fiet donec ueniat
cuius est iudiciū. et tradam q̄. Et tu fili
hominis: ppheta et dic. Hec dicit dñs dñs
ad filios ammon: et ad obprobrium eorum.
Et dices. Mucro mucro euagina te ad occi
dendum: lima te ut interficias et fulgeas.
Cum t̄ uiderent uana. et diuinarent men
data. ut daretis sup colla uulneratorū
impiorū: quorum uenit dies i tēpore iniqui
tatis prefinita. Reuertere reuertere adua
ginam tuam: in loco in quo creatus es.
In terra natiuitatis tue iudicabo te et ef
fundam sup te indignationē meam. In
igne furoris mei sufflabo in te: dabo q̄ te
in manus hominū insipientiū. et fabri
cantium interitū. Igni eris cibus: sanguis
tuus erit in medio terre. Obluioni tradetis:
quia ego dñs loquutus sum. **E**t factū
ē uerbum dñi ad me dicens. Et tu fili
hominis: num iudicas ciuitatē sangui
num? Et ostendes ei omnes abhomin
ationes suas et dices. Hec dicit dominus dñs.
Surtas effundens sanguinē in medio sui
ut ueniat tempus eius: et que fecit ydo
la contra se iunctipiam. ut pollueretur. In
sanguine tuo. qui a te effusus est deli
quisti. et in ydolis tuis que fecisti pol
luta es: et appropinquare fecisti dies tuos.
et adduxisti temp̄ annorū tuorū. Propt̄ea
dixi te obprobriū gentib? et irisionem
uniuersis terris que iuxta sunt. et que
peccat a te. Triumphabunt de te sordida
nobilis. grandis interitū. Ecce p̄ncipes
isrl. singuli in brachio suo fuerunt in te
ad effundendum sanguinē: patre et ma

trēm contumelijs affecerunt in te. aduenā
calumniati sunt in medio tui. pupillum
et uiduam contristauerunt apud te. Sanc
tuaria mea spreuisti: et sabbata mea pol
luisti. Viri detractores fuerunt in te. ad
effundendū sanguinē: et sup montes co
mederunt in te. Scelus operati sunt in me
dio tui. uerecundiora patris discooperere
in te. immunditiā menstruatae humilia
uerunt in te. et unusquisq̄ in uxore proxi
mi sui opatus ē abhominatiōe. et socer
nūrum suā polluit nefarie. frater sorore
suā filiam patris sui oppressit in te. Mu
nera acceperunt apud te ad effundendū
sanguinē. usutam et sup habundantiam
acceperunt. et auare p̄ncipios tuos calum
niabaris. ineq̄ oblita es ait dñs dñs. Ecce
complosi manus meas sup auariciam tu
am quam fecisti: et sup sanguinē qui ef
fusus ē in medio tui. Numquid sustine
bit cor tuum? aut p̄ualebunt manus tue.
in diebus quos ego faciā tibi? Ego dñs
loquutus sum et faciā. et dissipā te
in nationes. et uentilabo te in terras. et
deficere faciā immunditiā tuā a te.
et possidebo te in conspectu gentium:
et scietis quia ego dñs. **E**t factum est
uerbum dñi ad me dicens. Fili hominis:
uersa ē michi domus isrl in scoriam. om̄s
isti es. et stagnum. et ferrū. et plumbū
in medio fornacis: scoria argenti facti sūt.
pp̄terea hec dicit dñs dñs. Eo quod uersi
estis omnes in scoriam. pp̄terea ecce ego
congregabo uos in medio iherlm con
gregatione argenti. et eris. et ferri et
stagni. et plumbi in medio fornacis. et
succendam in ea ignē ad conflandum.
sic congregabo in furore meo et in ira
mea: et requiescam et conflabo uos. et
congregabo uos. et succendam uos in

igne furoris mei. et conflabimini in medio
eius ut conflatur argentum in medio for-
natis. sic eritis in medio eius. et scietis quia
ego dominus effunderum indignationem meam su-
per uos. Et factus est sermo domini ad me dicens
fili hominis: dic ei. Tu es terra immunda.
et non compluta in die furoris. Coniura-
tio prophetarum in medio eius: sicut leo
rugiens capiensque predam. Animam deuo-
rauerunt inopis. et precium acceperunt.
uiduas eius multiplicauerunt in medio
illius: sacerdotes eius contempserunt le-
gem meam et polluerunt sanctuaria mea.
inter sanctum et prophetam non habuerunt
distantiam. et inter pollutum et mundum
non intellexerunt. et a sabbatis meis auer-
terunt oculos suos. et conquinabar in
medio eorum. Principes eius in medio illius
quasi lupi rapientes predam. ad effunden-
dum sanguinem. et ad perdendas animas.
et auare sectando lucra. Prophetę
autem eius lineabant eos absque temperamen-
to. uidentes uana et diuinantes eis men-
dacium. dicentes hec dicit dominus deus. cum
dominus non sit loquutus. Populi terre ca-
lumniabantur calumniam. et rapiebant
uolenter. Egenum et pauperem afflige-
bant. et adueniam opprimebant. calum-
nia absque iudicio. et quesum de eis uirum
qui interponeret sepe. et staret oppositum
contra me pro terra. ne dissiparet eam. et
non inueni. Et effudi super eos indignati-
onem meam. et in igne ire mee consumpsi
eos. uiam eorum in caput eorum reddidi.
ait dominus deus. **E**t factus est sermo domini ad
me dicens. fili hominis: duc mulieres
matris unius filię fuerunt. et fornicatę
sunt in egipto. in adolescentia sua forni-
catę sunt. ibi subacta sunt ubera earum
et confractę sunt mamme pubertatis

earum. Nomina autem earum. oolla maior.
et ooliba soror eius minor. et habuerunt eas
et pepererunt filios et filias. Porro earum
nomina. samaria. oolla. et iherusalem ooliba.
fornicata est ergo oolla super me. et insanuit
in amatores suos. in assyrios propinquantes
uestitos iacincto. principes et magistratus.
iuuenes cupidinis. uniuersos equites. ascen-
sores equorum. et dedit fornicationes suas
super electos filios assyriorum uniuersos.
et in omnibus iniquis insanuit. In inmundi-
tate eorum polluta est in super et fornicatio-
nes suas quas habuerat in egipto non re-
liquit. Nam et illi dormierunt cum ea
in adolescentia eius. et illi confregerunt
ubera pubertatis eius. et effuderunt forni-
cationem suam super eam. propterea tradidi eam
in manum amatorum suorum in manum filiorum
assur. super quorum insanuit libidine. Ipsi
discooperuerunt ignominiam eius. filios et
filias eius tulerunt. et ipsam occiderunt
gladio. et factę sunt famose mulieres.
et iudicia perpetrarunt in ea. Quod cum ui-
disset soror eius ooliba. plusquam illa insa-
nuuit libidine. et fornicationem suam super
fornicationem sororis sue ad filios assyriorum
prebuit impudenter. ducebant et magistra-
tus ad se uenientibus indutis ueste uaria.
equitibus qui uectabantur equis. et adolescen-
tibus forma cunctis egregia. Et uidi quod
polluta esset uia una ambatum et auxit
fornicationes suas. Cumque uidisset uiros
depictos in pariete. imagines chaldeorum
expressas coloribus. et accinctos balteis re-
nes. et thyras tinctas in capitibus eorum.
formas ducum omnium similitudinem filiorum
babylonis. terreque chaldeorum in qua orta sunt.
insanuit super eos concupiscentia oculorum
suorum. et misit nuncios ad eos in chaldeam.
Cumque uenissent ad eam filii babylonis.

ad cubiculum manuarum polluerunt stupris
suis carnem et polluta est ab eis. et saturata est
anima eius ab illis. Denudauit quoque forni-
cationes suas. et discopuit ignominiam
suam. et recessit anima mea ab ea. sicut recessit
anima mea a sorore eius. multipli-
cauit enim fornicationes suas. recordans
dies adolescentie sue. quibus fornicata est in
terra egypti. et insaniuit libidine super con-
cubitu eorum. quorum carnes sunt ut
carnes asinorum. et sicut fluxus equorum
fluxus eorum. Et uisitasti scelus adolescen-
tie tue quando subacta sunt in egypto
ubera tua. et confracte mamme puber-
tatis tue. Propterea ooliba hec dicit do-
minus deus. Ecce ego suscitabo omnes ama-
tores tuos contra te. de quibus satiata est
anima tua. et congregabo eos aduersum
te in circuitu filios babilonis. et uniuersos
chaldeos. nobiles tyrannosque et principes.
omnes filios assyriorum uiuentes forma
egregia. duces et magistratus. uniuersos
principes principum. et nominatos ascen-
des equorum. et uenient super te instru-
cti cuncti et rotati. Multitudo populorum
lorica et clipeo. et galea armabuntur con-
tra te undique. et dabo coram eis iudicium.
et iudicabunt te iudicij suis. et ponam
zelum meum in te quem exercent tecum
in furore. Nasum tuum et aures tuas
president. et que remanserunt gladio
confident. Ipsi filios tuos. et filias tuas
capiunt. et nouissimum tuum deuorabit
ignis. et denudabunt te uestimentis tuis.
et tollent uasa glorie tue. et requiescere fa-
ciam scelus tuum de te. et fornicationem
tuam de terra egypti. nec leuabis oculos tuos
ad eos. et egypti non recordaberis amplius.
quia hec dicit dominus deus. Ecce ego tradam
te in manus eorum quos odisti. et in manus

de quibus satiata est anima tua. et ageant tecum
in odio. et tollent omnes labores tuos. et
dimittent te nudam et ignominia plena.
Reuelabitur ignominia fornicationum
tuarum. Scelus tuum et fornicationes tue
fecerunt hec tibi. quia fornicata es post
gentes inter quas polluta es in ydolis earum.
In uia sororis tue ambulasti. et dabo calicem
eius in manu tua. Hec dicit dominus deus. Calicem
sororis tue bibes. profundum et latum. erisque
in derisum et in subannationem que est ca-
pacissima. Ebrietate et dolore repleberis.
calicem meroris et tristitie. calicem sororis
tue samarie. Et bibes illum et potabis
usque ad feces. et fragmenta eius deuora-
bis. et ubera tua lacerabis. quia ego locu-
tus sum ait dominus deus. Propterea hec dicit
dominus deus. Quia oblita es mei et proiecasti
me post corpus tuum. tu quoque portabis
scelus tuum et fornicationes tuas. Et ait
dominus ad me dicens. fili hominis. nunquid
iudicas oollam et oolibam. et annuncias
eis scelera earum. quia adultere sunt
et sanguis in manibus earum. et cum
ydolis suis fornicatae sunt. Insup et filios
suos quos genuerunt michi optulerunt
eis ad deuorandum. Sed et hoc fecerunt mihi.
Polluerunt sanctuarium meum in die illa. et
sabbata mea profanauerunt. Cumque im-
molarent filios suos ydolis suis. et ingre-
derentur sanctuarium meum in die illa.
ut polluerent illud. etiam hec fecerunt. In
medio domus mee miserunt ad uiros ut
mentes delonge. ad quos nuncios mise-
rant. Itaque ecce uenerunt quibus te lauiisti
et circumlauiisti tibi oculos tuos. et or-
nata es mundo muliebri. sedisti in lecto
pulcherrimo. et mensa ornata est ante te.
Thuribulum meum et unguentum meum po-
suisti super carnem. et uox multitudinis ex

ultantis erat in ea. Et in uiris qui de multi-
titudine hominū adducebant. et uenie-
bant de deserto. posuerunt armillas in
manibus eorum. et coronas speciosas in ca-
pitibus eorum. Et dixi ei que attrita est
in adulterijs. Nunc fornicabitur in for-
nicatione sua etiā hec. Et ingressi sunt ad
eam quasi ad mulierē meretricem. sic in-
gredebantur ad ollam. et ad oolibam
mulieres nefarias. Viri g̃ iusti sunt.
hi iudicabunt eas iudicio adulterarum.
et iudicio effunderunt sanguinē. quia
adulterę sunt et sanguis in manib⁹ earū.
Hec enim dicit domin⁹ d̃s. Adduc ad eas
multitudinē. et trade eas in tumultum
et in rapinam. et lapidentur lapidibus
populorū. et confodiantur gladijs eorum.
filios et filias earum interficient. et do-
mos earum igne succendent. Et auferam
scelus de terra. et discent omnes mulie-
res ne faciant scđm scelus earum. Et
dabunt scelus ur̃m sup uos. et peccata
ydolorum ur̃orum portabitis. et scietis
quia ego dñs d̃s. **E**t factum ē uerbū
dñi ad me in anno nōdō. in mense decimo.
decima mensis dicens. Fili hominis. scri-
be t̃ nomen diei huius in qua confirmat⁹
est rex babilonis aduersum iherlm̃ hodie.
et dices p̃ prouerbum ad domū irritati-
cem parabolam. et loqueris ad eos. Hec
dicit dñs d̃s. Pone ollam. pone inquam
ollam. et mitte in eā aquā. et congere fru-
sta eius in eam. Omne partē bonam femur
et armum. et electa et ossib⁹ plena. pin-
guissimūq; pecus assume. compone q̃q;
strues ossū sub ea. Effertui coctio eius.
et discocta sunt ossa illi in medio eius. Ap-
terea hec dicit domin⁹ d̃s. Ve ciuitati
sanguinū oollę. cui rubigo mea est. et
rubigo eius n̄ exiit de ea. **P** partes et

p partes suas cecit eam. Non cecidit sup eā
ihs. sanguis enim eius in medio eius est.
Sup limpidissimā petram effudit illū. n̄
effudit illum sup terram. ut posset opiri
puluere. ne sup inducerem indignationē
meā nullā. et uindicta ulcisceret. Dedi san-
guinē eius sup petram limpidissimā. ne
opiretur. Propterea hec dicit domin⁹ d̃s.
Ve ciuitati sanguinū. cuius ego grandē
faciā piram. Congere ossa que igne succen-
dam. consummentur carnes. et coquetur
uniuersa compositio. et ossa tabescent.
Pone quoq; eam sup prunas uacuam. ut
incalascet et liqueat ei⁹ eius. et conflectur
in medio eius in gumentū eius. et con-
sumatur rubigo eius. Multo labore suda-
tū ē. et n̄ exiit de ea nimia rubigo ei⁹.
neq; pignem immundicia tua crecabilis.
quia mundare te uolui et non es munda-
ta a sordibus tuis. Sed nec mundaberis
prius. donec quiescere faciam indignati-
onem meam in te. Ego dñs loquutus sū.
Veni et faciam. non transeam. nec paream.
nec placabor. Iuxta uias tuas. et iuxta
admonitiones tuas iudicaui te. dicit dñs.
Et factum est uerbum dñi ad me dicens.
fili hominis. ecce ego tollo a te desiderabi-
le oculorum tuorum in plaga. et non plan-
ges neq; plorabis. neq; fluent lacrimę tue.
Jugentur tacens. mortuorum luctum n̄
facies. corona tua circumligata sit tibi.
et calciamenta tua erunt in pedibus tuis.
nec amictu ora uelabis. nec cibos lugen-
tium comedes. Loquutus sum g̃ ad po-
pulum mane. et mortua ē uxor mea uesp̃.
Feci q; mane. sicut precepit michi. Et
dixit ad me populus. Quare non iudi-
cas nobis quid ista significant que tu
facis? Et dixi ad eos. Sermo domini
factus ē ad me dicens. Loquere domui

P P H A.

isrl. Hec dicit dñs dñs. Ecce ego polluam
sanctuarium meum. supbiam imperii ur̃i.
et desiderabile oculor̃ ur̃orum. et sup quo
pauit anima ur̃a. et filii ur̃i et filie ur̃e
quas reliquistis gladio cadent. et facietis
sicut feci. Ora amictu non ualabitis. et
cibos lugentium non comedetis. Coro
nas habebitis in caputibus ur̃is. et calcia
menta in pedib⁹. Non plangeat neq; fle
bitis. sed tabescent in uisceribus ur̃is. &
unusquisq; gemet ad fr̃em suum. eritq;
ezechiēl uobis in portentum. Juxta om̃ia
que fecit facietis. cum uenerit istud. et
scietis quia ego dom̃us dñs. Et tu fili ho
minis ecce in die qua tollam ab eis forti
tudine eorum. et gaudium dignitatis. et
desiderium oculor̃ ur̃orum. sup quo requies
cunt animes eorū. filios et filias eorū in
die illa cum uenerit fugiens ad te. ut an
nūciat tibi in die in quā illa apietur os tuū
cum eo qui fugerit. et loqueris et n̄ silebis
ultra. et eis in portentum. et scietis q̃a
ego dñs. **E**t factus ē sermo dñi ad me
dicens. Fili hominis. pone faciem tuam
contra filios ammon. Audite uerbum do
mini dñi. Hec dicit dñs dñs. Pro eo qđ dixisti
euge euge sup sanctuarium meū quia pol
lutum ē. et sup terram isrl qm̄ desolata ē.
et sup domum uida qm̄ ducti sunt in cap
tuitatem. idcirco ego tradam te filiis ori
entalibus in hereditate. et collocabunt
caulas suas in te. et ponent in te tentho
ria sua. ipsi comedent fruges tuas. et ipsi
bibent lac tuum. daboq; rabath in ha
bitaculum camelorum. et filios ammon
in cubile pecorum. et scietis quia ego do
minus. quia hec dicit dñs dñs. Pro eo qđ
plausisti manu. et percussisti pede. et ga
uisa es toto affectu sup terram isrl. id
circo extendā ego manum meam sup te.

et tradam te in direptionē gentium. et in
terficiam te de populis. et pdam de terris
et conteriam. et scietis quia ego dñs. Hec di
cit dominus deus. Pro eo quod dixerunt
moab et seir. ecce sicut omnes gentes dom⁹
uida. idcirco ecce ego apiam humerum
moab de ciuitatibus. de ciuitatibus in quā
eius. et de finibus eius inclitas terre. beelme
simoth. et beelmeon. et cariaduim. filiis
orientis cum filiis ammon. et dabo eam in
hereditatem. ut non sit memoria ultra fili
orum ammon in gentibus. et in moab faci
am iudicia. et scient quia ego dominus.
Hec dicit dñs dñs. Pro eo quod fecit ydu
mea ultionem ut se uindicaret de filiis
uida peccauitq; delinquens. et uindictā
expectat de eis. idcirco hec dicit dñs dñs.
Extendam manū meā sup ydumeam. et
auferam de ea hominē et uimentum.
et faciam eam desertam ab austro. et
qui sunt in dedan gladio cadent. et dabo
ultionē meā sup ydumeam. p manū po
puli mei isrl. Et facient in edom iuxta
iram meā et furore meū. et scient uindi
ctam meā dicit dñs deus. Hec dicit dñs
dñs. Pro eo quod fecerunt palestinū uin
dictam. et ultra se sunt toto animo inter
ficiētes et implētes inimicitias ueteres.
ppter ea hec dicit dñs dñs. Ecce ego extendā
manum meam sup palestinū. et interfi
ciam interfectores. et perdam reliquias ma
ritime regionis. faciamq; in eis ultiones
magnas. arguens in furore. et scient q̃a
ego dñs. cum dederō uindictā meā sup eos.
Et factum ē in undecimo anno. in prima
mensis. factus ē sermo dñi ad me dicens.
Fili hominis. p eo quod dixit tyrius de
iherlm euge confracte sunt porte pplor̃.
conuersa ē ad me implebo deserta eius.
ppter ea hec dicit dñs dñs. Ecce ego sup te

tyre. et ascendere faciam ad te gentes multas. sicut ascendit mare fluctuans. Et dissipabunt muros tyri. et destruent turres eius. et radam puluerem eius de ea. et dabo eam in limpidissimam petram. Siccatio sagenarum erit in medio maris. quia ego locutus sum ait dñs dñs: et erit in direptione gentibus. filie quoque eius que sunt in agro. gladio interficientur. et scient quia ego dñs: quia hec dicit dñs dñs. Ecce ego adducam ad tyrum nabuchodonosor regem babilonis ab aquilone regem regum cum equis et curribus et equitibus. et ceteris populoque magno. filias tuas que sunt in agro interficiet gladio. et circumdabo te munitionibus. et comportabit aggerem in giro. et eleuabit contra te clipeum. et uincas et arcus temperabit in muros tuos. et turres tuas destruet in armatura sua. et in fundatione equorum eius opiet te puluis eorum. A sonitu equitum et rotarum et curruum mouebuntur muri tui. dum ingressus fuerit portas tuas. quasi per introitus urbis dissipate. Ungulis equorum suorum concalcabit omnes plateas tuas. Populum tuum gladio cedit. et statim tue nobiles in terram corruent. Vastabunt opes tuas. diripient negotiationes suas. et destruent muros tuos. et domos tuas preclaras subuertent. et lapides tuos. et ligna tua. et puluerem tuum in medio aquarum ponent. Et quiescere faciam multitudinem cantorum tuorum. et sonitus cythararum tuarum non audietur amplius. Et dabo te in limpidissimam petram. siccatio sagenarum eris. nec edificaberis ultra. quia ego locutus sum dicit dñs dñs. Hec dicit dñs dñs tyro. Numquid a sonitu rume tue et gemitu interfe-

ctorum tuorum. cum occisi fuerint in medio tui. commouebunt insule. et descendant de sedibus suis omnes principes maris. et auferent excubias suas. et uestimenta sua uaria abicient. et induentur stupore. In terra sedebunt. et attoniti super repentinum casu tuo ammirabuntur. et assumentes super te lamentum dicent tibi. Quomodo peristi que habitas in mari urbs inclita. quod fuisti fortis in mari. cum habitatoribus tuis. quos formidabant uniuersi. Hunc stupebunt nauis in die pavoris tui. et turbabunt insule in mari. eo quod nullus egrediatur ex te. quia hec dicit dñs dñs. Cum dederò te urbem desolatam. sicut ciuitates que non habitant. et adduxero super te abyssum. et opuerunt te aque multe. et detrahero te cum his qui descendunt in lacum ad populum semperiternum. et collocauero te in terram nouissimam. sicut solitudines ueteres cum his qui deducunt in lacum ut non habitent. propterea cum dederò gloriam tuam in terra uiuentium. in nihilum redigam te et non eris. et requisita non inuenieris ultra in semperiternum. dicit dñs dñs. Et factum est uerbum domini ad me dicens. Tu ergo fili hominis assume super tyrum lamentum. et dices tyro. que habitat in introitu maris. negotiationi populorum. ad insulas multas. Hec dicit dñs deus. O tyre. tu dixisti. Perfecti decoris ego sum. et in corde maris sita. finitimi tui qui te edificauerunt impleuerunt decorem tuum. abiectionibus de sanis extraxerunt te cum omnibus tabulatis maris. cedrum de libano tulerunt ut facerent tibi malum. Quercus de basan dolauerunt in remos tuos. transiura tua fecerunt tibi ex eboris urado. et pretoriola de insulis italie. Bissus uaria de egipto texta est tibi in uelum. ut poneret

in malo. Jacinctus et purpura de insulis
elisa facta sunt opumentum tuum. habita-
tores sydonis et aradi fuerunt remiges
tui. Sapientes tui tyre: facti sunt guber-
natores tui. Senes biblij et prudentes eius.
habuerunt nauitas. administrum uarie
suppellectilis tue. Omnes naues maris et
nauis earum: fuerunt in populo negotia-
tionis tue. Persę. et lidi. et libies. erant in ex-
ercitu tuo: uiri bellatores tui. clipeum et ga-
leam suspenderunt in te. p. ornatum tuo. filij
aradi cum exercitu tuo. erunt sup muros
tuos in exercitu tuo. Sed et pignei qui
erant in turribus tuis: pharetras suas sus-
penderunt in muris tuis p. gurum. ipsi
compleuerunt pulchritudinem tuam. Car-
thaginenses negotiatores tui. a multitu-
dine cunctarum diuiciarum. argento. ferro.
stagnio. plumbog: repleuerunt mundicia
tuas. Grecia tubal et mosoch. ipsi sunt in
strutores tui. mancipia et uasa crea adduxerunt
populo tuo. De domo thogorma.
equos et equites et mulos adduxerunt ad
forum tuum. filij dedan negotiatores
tui. insule multę negotiatio manus tue.
Dentes eburneos et ebennos commuta-
uerunt in precio tuo. Syrus negotiator
tuus. ppter multitudinem operum tuorum.
geminam. purpuram et scutulata. et bys-
sum. et sericum. et chodechod pposuerunt
in meratu tuo. Iuda et terra isrl. ipsi
instrutores tui. in frumento primo. balsamum
et mel. et oleum. et resinam pposuerunt
in mundiciis tuis. Damascenus negotiator
tuus. in multitudine opum tuorum. in
multitudine diuersarum opum in uino
pingui. in lanis coloris optimi. dan. et
greecia. et mozel. in mundiciis tuis pposu-
erunt ferrum fabrefactum: stactes et ca-
lamus in negotiatione tua. dadan instrutor

res tui in tapetibus ad sedendum. Arabia et
uniuersi principes cedar. ipsi negotiatores
manus tue. cum agnis et arietibus et hedis
uenerunt ad te negotiatores tui. Vendito-
res saba et reema ipsi negotiatores tui. cum
uniuersis primis aromatibus et lapide
preioso. et auro. quod pposuerunt in merca-
tu tuo. Aran et thenne. et eden. negocia-
tores tui. Saba. assur. et chelmach uendi-
tores tui. ipsi negotiatores tui multifariam
in uolueris iacincti. et polimitorum. gaza-
rumq: preciosarum. que obuolunt et astri-
ctę erant fimbrię. Cedros quoq: habebant
in negotiationibus tuis. naues maris prin-
cipes tui in negotiatione tua. Et repleta
es et glorificata es nimis in corde maris.
in aquis multis adduxerunt te remiges tue.
Ventus auster contriuit te. in corde maris.
Diuitię tue et thesauri tui. et multiplex in-
strumentum tuum. Naues tue et guber-
natores tue qui tenebant suppellectilem tuam.
et populus tuus perant. Viri quoq: bellato-
res tui qui erant in te. cum uniuersa mul-
titudine tua que est in medio tui. cadent
in corde maris in die ruine tue. A sonitu
clamoris gubernatorum tuorum contur-
babitur classes. et descendent de nauibus
suis omnes qui tenebant remum.
Naues et uniuerſi gubernatores tui in terra
stabunt. et ciulabunt sup te uoce magna.
et clamabunt amare. et supiacient pul-
uerem capitibus suis et cinere consper-
gentur. et radent sup te caluicium. et ac-
cipientur cilicijs. et plorabunt te in a-
maritudine anime. ploratu amarissimo &
assument sup te carmen lugubre et
plangent te. Que est ut tyrus: que ob-
mutuit in medio maris. Que in exitu
negotiationum tuarum de mari implesti
populos multos. in multitudine diuiti-

arum tuarum et populorum tuorum dicasti
reges terre. nunc contrita es a mari. in p
fundis aquarum opes tue. et omnis multi
tudo tua que erat in medio tui ceciderunt.
Vniuersi habitatores insularum obstupu
erunt super te et reges eorum omnes tempesta
te percussit. mutauerunt uultus. negotiato
res populorum sibilauerunt super te. Ad ni
hilum deducta es. et non eris usque in ppe
tuum. **E**t factus est sermo domini ad me di
cens. fili hominis dic principi tyri. hec di
cit dominus deus. Eo quod eleuatum est cor tuum
et dixisti. deus ego sum. et in cathedra di
sedi. in corde maris. cum sis homo et non deus.
et dedisti cor tuum quasi cor dei. Ecce sa
pientior es tu danieli. Omne secretum non
est absconditum a te. In sapientia et pruden
tia tua fecisti tibi fortitudinem. et acquisi
sti aurum et argentum in thesauris tuis.
In multitudine sapientie tue. et in negoti
atione tua multiplicasti fortitudinem tuam.
et eleuatum est cor tuum in robore tuo. propterea
hec dicit dominus deus. Eo quod eleuatum est cor tu
um quasi cor dei. idcirco ecce ego adducam
super te alienos robustissimos gentium. et
nudabunt gladios suos super pulchritu
dinem sapientie tue. et polluent decorem
tuum. interficient et detrahent te et mo
rieris in interitu occisorum in corde maris.
Numquid dicens loqueris deus ego sum. co
ram interficientibus te. cum sis homo et non
deus. in manu occidentium te. Morte in
circumcisorum inoueris in manu alienorum.
quia ego loquutus sum ait dominus deus.
Et factus est sermo domini ad me dicens. fili
hominis. leua planctum super regem tyri
et dices ei. Hec dicit dominus deus. Tu signacu
lum similitudinis plenus sapientia. per
fectus decore. in delicijs paradysi dei fuisti.
Omnis lapis preciosus opulentum tuum.

sardius. topazius. et iaspis. chrisolitus.
onyx. et berillus. saphirus. et carbunculus.
et smaragdus. Aurum opus decoris tui. et
foramina tua in die qua conditus es prepara
ta sunt. Tu cherub excubans et protegens.
et posui te in monte sancto dei. in medio lapi
dum ignitorum ambulasti. perfectus in uis
tuis a die conditionis tue. donec inuenta
est iniquitas in te. In multitudine negotia
tionis tue repleta sunt interiora tua iniqui
tate et peccasti. et teci te de monte dei. et
perdidisti te o cherub. protegens de medio lapidum
ignitorum. Et eleuatum est cor tuum in decore
tuo. Perdidisti sapientiam tuam in decore
tuo. In terram proieci te. ante faciem regum
dedi te. ut cernerent te in multitudine
iniquitatum tuarum. et in iniquitate nego
tiationis tue polluisti sanctificationem tuam.
Adducam ergo ignem de medio tui qui comedat
te. et dabo te in cinerem super terram. in con
spectu omnium uidentium te. Omnes qui
uiderunt te in gentibus. obstupescunt super te.
Nichil factus es. et non eris in perpetuum.
Et factus est sermo domini ad me dicens. fili ho
minis. pone faciem tuam contra sydonem.
et prophetabis de ea et dices. Hec dicit dominus
deus. Ecce ego ad te sydon. et glorificabor
in medio tui. et scient quia ego dominus. cum
fecero mea iudicia. et sanctificatus fuero
in ea. Et immittam ei pestilentiam. et san
guinem in plateis eius. et conuenient inter
fecti in medio eius gladio percutiunt. et
scient quia ego dominus. Et non erit ultra do
mus israel offendiculum amaritudinis. et spi
na dolorem inferens undique per circuitum eo
rum. qui aduersantur eis. et scient quia
ego dominus. Hec dicit dominus deus. Quando
congregauiero domum israel de populis in
quibus dispersi sunt. sanctificabor in eis
coram gentibus. et habitabunt in terra

sua quam dedi iacob seruo meo: et habitabit
 in ea secum. Et edificabunt domos et planta-
 bunt vineas. et habitabunt confidenter. cū
 fecerō iudicia in omnibus qui aduersant
 eis p̄ circuitum. et sciēt quia ego dñs d̄s
 eorū. **I**n anno decimo. in decimo mense
 undecima mensis: factum ē uerbum dñi
 ad me dicens. fili hominis. pon e faciem tu-
 am contra pharaonē regem egypti. et p̄phe-
 tabis de eo. et de egypto uniuersa loqueris
 et dices. Hec dicit dñs d̄s. Ecce ego ad te
 pharao rex egypti draco magne. qui cubas
 in medio fluminū tuorum et dicit. **N**eus ē
 fluuius. et ego feci me incipsum. Et ponā
 frenum in maxillis tuis. et agglutinabo
 pisces fluminū tuorū squamis tuis. et ex-
 traham te de medio fluminū tuorū. et u-
 niuersi pisces tui squamis tuis adherēbūt.
 et piciam te in desertum et omnes pisces flu-
 minis tui. Sup faciem terre cadēs. non col-
 ligeris neq; congregaberis. bestis terre et
 uolatilibus celi dedi te ad deuorandum.
 et sciēt omnes habitatores egypti quia
 ego dñs. Pro eo quod fuisti baculus arundi-
 nis domui isrl̄ quando apprehenderunt
 te manu et confractus es et lacerasti om-
 nē humerū eorū. et dissoluisti omnes re-
 nes eorū. et inuicentibus eis sup te.
 comminut es. p̄pterea hec dicit dñs d̄s.
 Ecce ego adducā sup te gladiū et interficiā
 de te hominē et uimentum. et erit terra
 egypti in desertum et solitudinē. et sciēt
 quia ego dñs. Et quod dixeris fluuius m̄s
 ē et ego feci eum. idcirco ecce ego ad te. et
 ad flumina tua. dabōq; terram egypti in
 solitudines gladio dissipatas. a turre sye-
 nes usq; ad terminos ethiopie. Non p̄tran-
 sibi eam pes hominis. neq; pes uimenti
 gradietur in ea. et nō habitabitur quadra-
 ginta annis. dabōq; terrā egypti desertā.

in medio terrarum desertarum. et ciuitates
 eius in medio urbium subuersarū. et erit
 desolata quadraginta annis. et dispergam
 egyptios in nationes. et uentilabo eos in
 terras. quia hec dicit dñs d̄s. Post finem
 quadraginta annorum. congregabo egyp-
 tum de populis in quibus dispersi fuerant
 et reducam captiuitatē egypti. et colloca-
 bo eos in terra phathures. in terra natiui-
 tatis sue. et erunt ibi in regnum humile.
 et inter regna cetera erit humillima. et
 non eleuabitur ultra sup nationes. et
 imminuam eos ne imperent gentibus.
 neq; erunt ultra domui isrl̄ in confiden-
 tia. docentes iniquitatē ut fugiant et se-
 quantur eos. et sciēt qm̄ ego dñs d̄s.
Et factum ē in uicesimo et septimo anno in
 primo in una die mensis. factum ē uerbū
 dñi ad me dicens. fili hominis. nabuchodo-
 nosor rex babylonis seruire fecit exercitū
 suum seruitute magna aduersum tyrum.
 Omne caput decaluatum ē. et omnis hu-
 merus depilatus ē. et merces non ē reddita
 ei neq; exercitus eius de tyro. p̄ seruitute
 qua seruauit michi aduersum eam. Propte-
 rea hec dicit dñs d̄s. Ecce ego dabo nabu-
 chodonosor regem babylonis in terra egyp-
 ti. et accipiet multitudinem eius et depre-
 dabitur manubias eius. et diripiet spolia
 eius. et erit merces exercitus eius. et operi
 p̄ quo seruauit aduersus eam. et dedi ei
 terram egypti. p̄ eo quod laborauerunt in
 ait dñs d̄s. In die illo pullulabit cornu do-
 mus isrl̄. et dabo t̄ aptum os in medio eo-
 rum. et sciēt qm̄ ego dñs. **E**t factū
 est uerbum dñi ad me dicens. fili hominis.
 p̄pheta et dic. hec dicit dñs d̄s. **M**ulata
 ue. ue. diei. quia iuxta ē dies. et appropin-
 quat dies dñi. Dies nubis temp̄ gentium
 erit. et ueniet gladius in egyptum. et

erit pauor in ethyopia. cum ceciderint uul-
nerati in egipto. et ablata fuerit multitudo
illius. et destructa fundamenta eius. **E**thy-
opia. et libia. et lidii. et omne reliquū uul-
gus. et chub. et filij terre federis. cum eis
gladio cadent. Hec dicit dñs dñs. **E**t corru-
ent fulcra egiptum. et destruetur super-
bia impij eius. a turre sienes gladio cadent
in ea atq dñs exercituum. et dissipabunt
in medio terrarum desolataram. et urbes
eius in medio ciuitatū desertarum erunt.
et scient qm̄ ego dñs. cum dederō ignē in
egypto. et attrita fuerit omnes auxiliatores
eius. Indie illa egredientur nuntij a facie
mea. in triteribus ad conterendam ethiopie
confidentiam. et erit pauor in eis indie
egipti. quia absq dubio ueniet. Hec dicit
dñs dñs. **E**t cessare faciam multitudinē
egipti in manu nabuchodonosor regis
babilonis. ipse et populus eius cum eo
fortissimi gentium. adducentur ad disp-
endam terram. et euaginabunt gladios
suos sup egiptum. et implebunt terram
interfectis. **E**t faciam aluos fluminū ari-
dos. et tradam terrā in manus pessimorū.
et dissipabo terram et plenitudinē eius
in manu alienorum. Ego dñs loquutus
sum. Hec dicit dñs dñs. **E**t disperdam simu-
lachra. et cessare faciam ydola de memphi.
et dux de terrā egipti n̄ erit amplius.
Et dabo terrore in terra egipti. et disperdā
terram phathures. et dabo ignē in taph-
nis. et faciam iudicia in alexandria. et ef-
fundam indignationē meā sup pelusium
robur egipti. et interficiam robur alex-
andrie. et dabo ignē in egipto. Quasi
parturiens dolebit pelusium. et alexandri-
a erit dissipata. et in memphis angustie
cotidiane. Iuuenes helyopoleos et bubasti
gladio cadent. et ipse captiue ducentur.

et in taphnis nigrasset dies cum contriuero
ibi scripta egipti. et defecerit in ea supbia
potentie eius. Ipsam nubes opiet. filie
autē eius in captiuitatē ducentur. et
faciam iudicia in egipto. et scient quia
ego dñs. **E**t factum ē in undecimo an-
no. in primo. septima mensis. factum est
uerbū dñi ad me dicens. fili hominis.
brachium pharaonis regis egipti confregi.
et ecce n̄ est obuolutū ut restitueretur ei
sanitas. et ligaretur pannus et fascia
re linteolis. et recepto robore posset ten-
re gladium. Propterea hec dicit dñs dñs.
Ecce ego ad pharaonē regem egipti. et commu-
nuam brachiū ei⁹ forte. sed confectum.
Et deiciam gladium de manu eius. et dis-
pergam egiptum in gentib⁹ et uentilabo eos
in terris. et confortabo brachia regis babi-
lonis. daboq gladium meum in manu ei⁹.
et confringam brachia pharaonis. et ge-
ment gentibus interfecti coram facie ei⁹.
et confortabo brachia regis babilonis. et
brachia pharaonis concident. et scient quia
ego dñs. cum dederō gladium meū in ma-
nu regis babilonis. et extenderit eum sup
terram egipti. **E**t dispergam egiptum in na-
tiones. et uentilabo eos in terris. et scient
quia ego dñs. **E**t factum ē in undecimo
anno. tercio. una mensis. factum est uer-
bum dñi ad me dicens. fili hominis. dic
pharaoni regi egipti et populo eius. Cui
similis factus es in magnitudine tua.
Ecce assur quasi cedrus in lybano. pulcher
ramis et frondib⁹ nemorosus. excelsus altitu-
dine. et inter condensas frondes eleuātū ē
cacumen eius. Aquę nutrierunt illum.
abyssus exaltauit eum. Flumina eius ma-
nabant in circuitu radicū eius. et riuos
suos emisit ad uniuersa ligna regionis.
Propterea eleuata ē altitudo eius. sup oīa

194
ligna regionis. et multiplicata sunt arbu-
sta eius: et eleuati sunt rami ei⁹ pre aquis
multis. Cumq; extendisset umbrā suam.
in ramis eius fecerunt nidos omnia uola-
tilia celi. et sub frondibus eius genuerunt
omnes bestie satuum. et sub umbracō
illius habitabat ceteris gentiū plurima-
rum: eratq; pulcherrimus in magnitudi-
ne sua. et in dilatazione arborū suoy:
erat enim radix illius iuxta aquas multas.
Cedri non fuerunt altiores illo in paradyso
dei. abietes non adequauerunt summita-
tem eius. et platani non fuerunt eque
frondib⁹ eius. Omne lignum paradyfi di-
non est assimilatum illi et pulchritudini ei⁹.
qm̄ speciosum feci eum ex multis conden-
sisq; frondib⁹. et emulata sunt eū omnia
ligna uoluptatis. que erant in paradyso di.
Propterea hec dicit dñs dñs. Pro eo quod subli-
maris ē in altitudine. et dedi summitatem
suam uiriditatem atq; condensam. et eleuatū
ē cor eius in altitudine sua. tradidi eum
in manus fortissimi gentium. faciens fa-
cit q. Juxta impietate eius eleci eum. et suc-
cedit illum alieni et crudelissimi nationū.
et precant eum sup montes. et in cunctis cō-
uallibus corrumpit rami eius. et confringen-
tur arbuta eius in uniuersis rupib⁹ terre.
Et recedent de umbracō eius omnes ppli
terre. et relinquent eum in ruina eius.
Habituauerunt omnia uolatilia celi in ra-
mis eius. et sub frondibus eius fuerunt
uniusq; bestie regionis. Quam obrem nō
deuabuntur in altitudine sua omnia lig-
na aquarum. neq; ponent sublimitatem
suam inter nemorosa et frondosa. nec sta-
bunt in sublimitate eius omnia que ir-
rigantur aquis: quia omnes traditi sunt ad
mortē ad terram ultimam in medio filioy
hominum. ad eos qui descendunt in lacū

Hec dicit dñs dñs. Indie quando descendit ad
inferos. iudici luctum. opui eum abyssō:
et phibui flumina eius. et cohercui aquas
multas. Contristatus ē sup eū lybanus et
omnia ligna agri concussa sunt. A sonitu
rume eius commouit gentes: cum deducere
eum ad infernum cum his qui descendebant
in lacum. et consolata sunt in terra. infir-
ma omnia ligna uoluptatis egregia atq; p̄-
clara in lybano uniuersa. que irrigabantur
aquis. Nam et ipsi cum eo descendunt ad
infernum ad interfectos gladio: et brachiū
uniuscuiq; sedebit sub umbraculo eius in
medio nationum. Cui assimilatus es o in-
clite atq; sublimis inter ligna uoluptatis.
Ecce deductus es cum lignis uoluptatis ad
terram ultimam. In medio incircūforium
dormies. cum eis qui interfecti sunt gladio.
Ipsē ē pharao et omnis multitudo eius. dicit
dñs dñs. **E**t factum ē in duodecimo
anno in mense duodecimo. in una m̄sis:
factum ē uerbum dñi ad me dicens. fili
hominis: assuue lamentū sup pharaone
regē egypti. et dices ad eum. Leonu gentiū
assimilatus es. et draconem qui est in mari.
et uentilabas cornu in fluminib⁹ tuis.
et conturbabas aquas pedib⁹ tuis. et concu-
cabas flumina eorum. Propterea hec dicit
dñs dñs. Expandam sup te rect meū in mul-
titudine populorū multorū. et extraham te
in sagena mea. et precipiam te in terrā. Sup
faciem agri abiciam te. et habitare faciā
sup te omnia uolatilia celi. et saturabo de
te bestias uniuerse terre. et dabo carnes
tuas sup montes. et implebo colles tuos
sanie tua: et irrigabo terrā fetore sangui-
nis tui. Montes et ualles implebuntur
ex te. et opiani cum exunctus fueris celos.
et nigrescere faciā stellas eius. Solem
inube tegam. et luna non dabit lumen

siuum. Omnia luminaria celi merere faciam
sup te: et dabo tenebras sup terrā tuam.
Dicit dñs dñs. Cum ceciderint uulnerati tui
in medio terre ait dñs dñs: et irritabo cor
populorum multorum. cum uidero contri-
tionem tuam in gentibz sup terras quas nes-
cis. et obstupescere faciam sup te populos
multos. et reges eorum horrore nimio for-
midabunt sup te. ppter uniuersas iniquitates
quas operatus es. cum uolare cepit gla-
dius meus sup facies eorū. et obstupescēt
repente singuli p. anima sua. in die ruge-
fug: quia hec dicit dñs dñs. Gladius regis
babylonis ueniet ē. In gladius fortium dei-
ciam multitudinem tuam. inerpugnabi-
les gentes omnes he. et uastabunt supbiam
egypti. et dissipabitur multitudo eius et
pdam omnia uimenta eius que erant sup
aquas plurimas. et n̄ concutabit cas pes
hominis ultra. neq; ungula umentorū
turbabit eas. Tunc purissimas reddā aquas
eorum. et flumina eorum quasi oleum ad-
ducam ait dñs dñs. cum dederō terram
egypti desolatam. Defertur autē terra
ā plenitudine sua. quando percussio om̄s
habitatores eius. et scient quia ego dñs.
Planctus est. et plangent eum. filie genti-
um plangent eum: sup egyptum et sup
multitudinē eius. plangent eum ait dñs
deus. **E**t factum ē in duodecimo anno.
in quintadecima mensis. factum ē uer-
bum dñi ad me dicens. fili hominis. cane
lugubre sup multitudinē egypti. et de tra-
he eam. ipsam et filias gentium robusta-
rum ad terram ultimā. cum his qui de-
scendunt in lacum. Quo pulchrior es. de-
scende et dormi cum mercumensis. in me-
dio interfectorum gladio cadent. Gladi-
us datus ē. attraxerunt eū et omnes p̄p̄los ei.
loquenti a robustissimū populorum de me

dio inferni. qui cum auxiliatoribus eius des-
cenderunt. et dormierunt in circumcisi int-
fecti gladio. Ibi assit et omnis multitudo
eius in circuitu illius sepulchra eius. Om̄s
interfecti. et qui ceciderunt gladio. quorū
data sunt sepulchra in nouissimis locis. et
facta est multitudo eius p. girum sepulchri
eius. et uniuersi interfecti cadentesq; gla-
dio. qui dederunt quondam formidinem in
terra uiuentū. Ibi helam et omnis multitu-
do eius. p. girum sepulchri sui. Omnes hi
interfecti ruentesq; gladio. qui descenderunt
in circumcisi ad terrā ultimā. qui posuerūt
terrorem suum in terra uiuentū. et porta-
uerunt ignominia suam cum his qui de-
scendunt in lacum. In medio interfecto-
rum posuerunt cubile eius. in uniuersis p̄p̄lis
eius. in circuitu eius sepulchrū illius. Om-
nes hi mercumensis interfecti. gladio. De-
derunt enim terrorem suum in terra uiuen-
tium et portauerunt ignominia suā cū his
qui descendunt in lacum. In medio inter-
fecto- rum positi sunt. Ibi mosoch et tubal
et omnis multitudo eius. in circuitu eius
sepulchra illius. Omnes hi mercumensis
interfecti. et cadentes gladio. quia dede-
runt formidinē suam in terra uiuentium.
et non dormierunt cum fortibz. cadentibzq;
et mercumensis. qui descenderunt ad infer-
num cum armis suis. et posuerunt gla-
dios suos sub capitibz suis. et fuerunt
iniquitates eorum in ossibus eorū. quia
terro- fortium facti sunt in terra uiuentū.
Et tu g in medio mercumensorum concere-
ris. et dormies cum interfectis gladio. Ibi
ydumea et reges eius. omnes duces eius.
qui dati sunt cum exercitu suo cum int-
fectis gladio. et qui cum mercumensis dor-
mierunt. et cum his qui descenderunt
in lacum. Ibi principes aguiloms. et om̄s

universi uenatores. qui deducti sunt cum
interfectis pauciores. et in sua formidine co-
fusi. qui dormierunt incircumcisi cum in-
terfectis gladio. et portauerunt confusionem
suam cum his qui descendunt in lacum.

Vidit eos pharao et consolatus est super
uersa multitudine sua que interfecta est
gladio. et portauerunt confusionem suam
cum his qui descendunt in lacum. Pharao
et omnis exercitus eius ait dominus dominus: quia
dedit terrorem suum in terra uiuentium.
et dormiuit in medio incircumcisorum cum
interfectis gladio. pharao et omnis mul-
titudo eius. ait dominus dominus.

Et factus est ser-
mo domini ad me dicens. fili hominis. lo-
queris ad filios populi tui. et dices ad eos.
Terra cum induxero super eam gladium. et ti-
lent populus terre uirum unum de nouissi-
mis suis. et constituerit eum super se specula-
torem. et ille uiderit gladium uenientem super
terram et cecinerit bucina. et annunciaue-
rit populo. audiens autem quisque ille est
sonitu bucinae. et non se obseruauerit. ueneritque
gladius et tulerit eum. sanguis ipsius
super caput eius erit. Sonum bucinae audi-
uit. et non se obseruauit. sanguis eius
in ipso erit. Si autem se custodierit. animam
suam saluauit. Quod si speculator uide-
rit gladium uenientem. et non insonuerit
bucina. et populus se non custodierit. ueneritque
gladius et tulerit de eis animam. ille quidem

in iniquitate sua captus est. sanguinem autem
eius de manu speculatoris requiram. Et
tu fili hominis. speculatorem dedi te domui
israhel. Audiens ergo ex ore meo sermonem. an-
nuntiabis eis ex me. Si me dicente ad
impium. impie morte morte moueris. et non
fuers loquutus ut se custodiat impius a uia
sua. ipse impius in iniquitate sua morietur.
sanguinem autem eius de manu tua requiram.

Si autem annunciante te ad impium ut a
uiuis suis conuertatur. non fuerit conuersus
a uia sua. ipse quidem in iniquitate sua mo-
rietur. porro tu animam tuam liberaisti.
Tu ergo fili hominis. dic ad domum israhel. Sic
loquuti estis dicentes. Iniquitates nostrae et
peccata super nos sunt. et in ipsis nos tabesci-
mus. quomodo ergo uiuere poterimus. Dic
ad eos. uiuo ego dicit dominus deus. uolo mori
impium. sed ut reuertatur impius a uia sua et
uiuat. Conuertimini a uiuis uestris pessimis.
Et quare moriemini domus israhel. Tu itaque
fili hominis. dic ad filios populi tui. Iustici-
a iusti non liberabit eum. in quacumque die pec-
cauerit. et impietas impium non nocbit ei.
in quacumque die conuersus fuerit ab im-
pietate sua. et iustus non potuerit uiuere
in iusticia sua. in quacumque die peccauerit.
Etiam si dixerit iusto quod uita uiuat. et
confisus in iusticia sua. fecerit iniquitatem.
omnes iusticie eius obliuioni tradentur.
et in iniquitate sua quam operatus est in ipsa
mouetur. Si autem dixerit impio morte mo-
rieris. et egerit penitentiam a peccato suo.
feceritque iudicium et iusticiam. pignus re-
stituerit ille impius. rapinamque reddi-
derit. in mandatis uestris ambulauerit. nec
fecerit quicquam iniustum. uita uiuet et non
mouetur. Omnia peccata eius que peccauit
non imputabuntur ei. iudicium et iusticiam
fecit. uita uiuet. Et dixerunt filii populi
tui. Non est equum pondus uia domini. et ipsorum
uia iniusta est. Cum enim recesserit iustus
a iusticia sua feceritque iniquitates. mou-
etur in eis. Et cum recesserit impius ab im-
pietate sua feceritque iudicium et iusticiam.
uiuet in eis. Et dicitis. Non est recta uia do-
mini. Unumquemque iuxta uias suas ui-
dicabo de uobis. domus israhel. **E**t factum
est in duodecimo anno. in duodecimo mense

inquinta mensis transmigrationis iuxta uenit ad me qui fugerat de iherusalem dicens: Vastata est ciuitas. Manus autem domini facta fuerat ad me uespere: antequam ueniret ad me qui fugerat. Apertumque est manui domini donec ueniret ad me mane. et apertum ore meo non filii amplius. Et factum est uerbum domini ad me dicens: fili hominis: qui habitant in ruinosis super humum iherusalem. loquentes auiunt. Unus erat abraham et hereditate possedit terram: nos autem multa nobis data est terra in possessionem. Ideo dices ad eos. Hec dicit dominus deus. Qui in sanguine comeditis. et oculos uestros leuatis ad immundicias uias. et sanguinem funditis. numquid terram hereditate possidebitis? Stetit in gladius uirum fecistis abominationes. et unusquisque uxorem proximi sui polluit: et terram hereditate possidebitis. Hec dices ad eos. Sic dicit dominus deus. Vivo ego quia qui in ruinosis habitant gladio cadent. et qui in agro est bestias tradetur ad deuorandum. qui autem in praesidiis et in speluncis sunt peste morientur: et dabo terram in solitudinem et desertum. et deficiet superbia fortitudo eius. et desolabuntur montes iherusalem eo quod nullus sit qui per eos transcat: et sciet quia ego dominus cum dederam terram eorum desolatam. et desertam. propter uniuersas abominationes suas quas operati sunt. Et tu fili hominis. filii populi. tu qui loquuntur de te iuxta muros et in hostijs domorum. et dicunt unus ad alterum. uir ad proximum suum loquentes. uenite et audiamus qui sit sermo egrediens a domino. et uenit ad te quasi si ingrediat populus. et sedent coram te populi mei. et audiunt sermones tuos et non faciunt eos. quia in canticum oris sui uertunt illos. et

auaritiam suam sequitur cor eorum. et eis eis quasi carmen musicum quod suauiter dulci sono canitur. et audiunt uerba tua et non faciunt ea. et cum uenerit quod praedictum est. ecce enim uenit. tunc sciet quod propheta fuerit in ter eos. Et factum est uerbum domini ad me dicens: fili hominis. propheta de pastoribus iherusalem: propheta et dices pastoribus. Hec dicit dominus deus. Ve pastoribus iherusalem: qui pascebant semetipsos. Nonne greges pascebantur a pastoribus? Lac comedebatis. et lamis operiebamini. et quod crassum erat occidebatis. gregem autem meum non pascebatis. Quod infirmum fuit non consolabatis. et quod egrotum non sanabatis. quod fractum est non alligabatis. et quod abiectum est non reduxistis. et quod perierat non requisistis. sed cum austeritate impabatis eis. et cum potentia. et dispersi sunt oues meae eo quod non esset pastor. et facti sunt in deuorationem omnium bestiarum agri. et dispersi sunt. Extraxerunt greges mei in cunctis montibus. et in uniuerso colle excelso. et super omnem faciem terrae dispersi sunt greges mei. et non erat qui requireret. non erat unquam qui requireret. Propterea pastores audite uerbum domini. Vivo ego dicit dominus deus. quia per eo quod facti sunt greges mei in rapinam. et oues meae in deuorationem omnium bestiarum agri. eo quod non esset pastor. neque enim quesierunt pastores gregem meum. sed pascebant pastores semet ipsos. et greges meos non pascebant. propterea pastores audite uerbum domini. Hec dicit dominus deus. Ecce ego ipse super pastores requiram gregem meum de manu eorum. et cessare faciam eos ut ultra non pascant gregem meum. nec pascant amplius pastores semet ipsos. et liberabo gregem meum de ore eorum. et non erit ultra eis in escam: quia hec

dicit dñs dñs. Ecce ego ipse requiram oues
meas. et uisitabo eas. Sicut pastor uisitac
gregem suum in die quando fuerit in me
dio ouiu suaru dissipatarum. sic uisitabo
oues meas. et liberabo eas de omnib' locis
in quibus dispse fuerant in die nubis et ca
liginis. et educam eas de populis. et congre
gabo eas de terris. et inducam eas in tra
suam. et pascam eas in montibus isrl. et
in riuis et uncunchis sedib' terre. In pascuis
uberrimis pascam eas. in montibus excel
sis isrl erunt pascuis earu. Ibi requiescet
in herbis uirentibus. et in pascuis pingui
bus pascuntur. sup montes isrl. Ego pascā
oues meas. et ego eas accubare faciam di
cit dñs dñs. Quod perierat requiram. et
quod abiectum fuerat reducam. et quod con
fractum fuerat alligabo. et quod infirmum
erat consolidabo. et quod pingue et forte cu
studiam. et pascam illas in iudicio et iusticia.
Vos autem greges mei hec dñs dñs. Ecce ego
iudico inter pecus et pecus. arietu & hircoru.
Nonne satis uobis erat pascua bona de
pasta. Insup et reliquias pascuaru uraru
conculcastis pedibus uris. et cum puris
simā aquā biberatis. reliquā pedibus
uris turbabatis. et oues mee his que con
culcata pedibus uris fuerant pascbant.
et que pedes uru conturbauerant hec bi
bebant. Propterea hec dicit dñs dñs ad uos.
Ecce ego ipse iudico inter pecus pingue
et macilentu. p eo quod laterib' et hune
ris impingebatis. et cornibus uris uenti
labatis omnia infirma pecora ^{donec} disper
tur foras. Saluabo gregem meum. et non
erit ultra in rapinam. et iudicabo inter
pecus et pecus. et suscitabo sup eas pa
storem unum qui pascat eas. seruū meū
dauid. Ipse pascet eas. et ipse erit eis in
pastorem. Ego autē dñs ero eis in deum.

et seruus meus dauid princeps in medio eoy.
Ego dñs locutus sum. & faciam cum eis
pactum pacis. et cessare faciam bestias pes
simas de terra. et qui habitant in deserto
secuti dormient in saltib'. Et ponam eos
in circuitu collis mei benedictionē. et de
ducam ymbrem in tempore suo. Pluue be
nedictionis erunt. et dabit lignū agri fru
ctum suū. et terra dabit germen suū. et
erunt in terra sua absq' timore. et scient
quia ego dñs. cum contriuero catenas iugi
eorum. et eruiro eos de manu impantium
eis. et non erunt ultra in rapinam gentib'.
neq' bestie terre deuorabunt eos. sed habi
tabunt confidenter absq' ullo terrore. & sus
citabo eis germen nominatum. Et n' erunt
ultra immixti fame in terra. neq' portabūt
amplius obprobria gentium. et scient quia
ego dñs dñs eorum cum eis. et ipsi populus
meus domus isrl. ait dñs dñs. Vos autē gre
ges mei. greges pascue mee homines estis
et ego dñs dñs ur. dicit dñs dñs. Et factus ē
sermo dñi ad me dicens. fili hominis pone
faciem tuam aduersus montē seyr. et pphe
tabis de eo et dices illi. Hec dicit dñs dñs.
Ecce ego ad te mons seyr. et extendā ma
num meam sup te. et dabo te desolatū atq;
desertum. Urbes tuas demoliar. et tu de
sertus eris. et scies quia ego dñs. eo quod
fueris inimicus sempiternus. et conclu
seris filios isrl in manus gladii in tempore
afflictionis eorum in tempore iniquitatis
extreme. Propterea inuis ego dicit dñs dñs.
qm sanguinem tradam te. et sanguis te pse
quetur. et cum sanguinē oderis. sanguis
psequetur te. Et dabo montem seyr de
solatū et desertum. et auferam de eo eum
tem et redeuntē. et implebo montes eius
occisorū suoru. In collibus tuis. et in ual
libus tuis atq; in torrentibus interfecti

gladio cadent. Insolitudines sempiternas
tradam te. et ciuitates tue non inhabitabun-
tur: et scies quoniam ego dominus deus. eo quod dixe-
ris dux gentes et dux terrarum mearum erunt. et
hereditate possidebo eas. cum dominus erit ibi.
Propterea uiuo ego dicit dominus deus quia faciam iuxta
iram meam. et secundum zelum tuum quem feci
sti. odio habens eos. et notus efficiar per eos
cum te iudicauero. et scies quia ego dominus.
Audiui uniuersa obprobria tua que locutus
es de montibus israel dicens: deserta nobis
dati sunt ad deuorandum. Et insurrexi
super me ore uostro et derogastis aduer-
sum me. uerba uestra ego audiui. Hec dicit
dominus deus. Ietante uniuersa terra in solitu-
dinem te redigam. Sicut gaudius es super
hereditate domus israel. eo quod fuerit dis-
sipata. sic faciam tibi. Dissipatus eris mors
sepe. et omnis ydumea. et sciet quia
ego dominus. Tu autem fili hominis. propheta
super montes israel et dices: Montes israel.
audite uerbum domini. Hec dicit dominus deus.
Eo quod dixerint inimici de uobis. euge
altitudines sempiternae datae sunt nobis
in hereditate. propterea uaticinare et dic.
Hec dicit dominus deus. Pro eo quod desolati
eritis et conculcati per circuitum. et facti in
hereditate reliquis gentibus. et ascendi-
stis super labium lingue et obprobrium populi.
propterea montes israel audite uerbum domini.
Hec dicit dominus deus montibus et collibus.
tremantibus. uallibusque. et desertis parie-
tibus. et urbibus derelictis que depopulate
sunt et sublatæ a reliquis gentibus per
circuitum. Propterea hec dicit dominus deus.
Quoniam in igne zeli mei locutus sum de re-
liquis gentibus. et de ydumea uniuersa
qui dederunt terram meam sibi in hereditate.
cum gaudio et toto corde. et ex toto ani-
mo. et ceciderunt eam ut uastarent. dicit

eo uaticinare super humum israel. et dices montibus
et collibus. uigil et uallibus. Hec dicit dominus
deus. Ecce ego in zelo meo et in furore meo lo-
quutus sum. eo quod confusione gentium
sustinueritis. idcirco hec dicit dominus deus. Ego
leuaui manum meam. ut gentes que in cir-
cuitu uestro sunt ipse confusione sua percutiat.
vos autem montes israel ramos uestrorum extendite
ut germinetis. et fructum uestrum afferatis
populo meo israel. Prope est enim ut ueniat.
quia ecce ego ad uos. et conuertar ad uos.
et arabumini et accipietis sementem. et
multiplicabo in uobis homines omnesque.
domum israel. et habitabunt ciuitates. et
ruiosa instaurabunt. et replebo uos ho-
minibus. et uimentis. et multiplicabunt
et crescent. et habitare uos faciam sicut a
principio. bonisque donabo maioribus quam
habuistis ab initio. et scietis quia ego dominus.
Et adducam super uos homines populum
meum israel. et hereditate possidebunt te.
et eris eis in hereditate. et non addes ultra
ut absque eis sis. Hec dicit dominus deus. Pro eo quod
dicunt de uobis deuorantes hominum es.
et suffocans gentem tuam. propterea hominem
non comedes amplius. et gentem tuam ultra
non necabis. ait dominus deus. Hec audita faci-
am in te amplius. confusione gentium.
et obprobrium populorum nequaquam por-
tabis. et gentem tuam non amittes ampli-
us. ait dominus deus. **E**t factum est uerbum domini
ad me dicens. fili hominis. domus israel
habitauerunt in humo suo. et polluerunt
eam in uinis suis. et in studiis suis. iuxta
immundiciam menstruatæ facta est uia
eorum coram me. et effudi indignatio-
nem meam super eos. per sanguinem quem fuderunt
super terram. et in ydolis suis polluerunt
eam. et dispersi eos in gentes. et uentilati
sunt interitis iuxta uias eorum et adiuuati

Post dies autē multos uisitaberis in nouissi-
mo annoꝝ uenies ad terram que reuersa ē a
gladio. congregata ē de populis multis ad
montes isrl̄ qui fuerunt deserti iugiter.
Hec de populis educta ē. et habitauerunt
in ea confidenter uniuersi. Ascendens autē
quasi tempestas uenies. et quasi nubes ut
opias terram. tu et omnia agmina tua. et
populi multi tecum. Hec dicit dñs deus.
In die illa ascendent sermones sup cor tuū.
et cogitabis cogitationē pessimā et dices.
Ascendam ad terram absq; muro. ueniam
ad quiescentes habitantesq; secure. om̄s
hi habitant absq; muro. uectes et portę n̄
sunt eis. ut diripias spolia et inuadas p̄-
dam. et inferas manum tuam sup eos q̄
deserti fuerant et postea restituti. & super
populum qui est congregatus ex gentib;
qui possidere cepit et esse habitator umbi-
lici terre. Seba et dedan. et negociatores
charsis. et omnes leones eius dicent tibi.
Numquid ad sumenda spolia uenis.
Ecce ad diripiendam p̄dam congregasti mul-
titudinē tuam. ut tollas argentum et au-
rum. et auferas suppellectilem atq; sub-
stantiam. et diripias manubias infinitas.
Propterea natiuare fili hominis. et dices ad
gog. Hec dicit dñs dñs. Numquid n̄ in die
illo cum habitauerit populus meus isrl̄
confidenter. scies et uenies de loco tuo a
lateribus aquilonis. tu et populi multi
tecum. ascensores equoꝝ uniuersi. cetus
magnus et exercitus eoꝝ uehementis. et
ascendes sup populum meum isrl̄. quasi
nubes ut opias terram. in nouissimis di-
ebus eris. et adducam te sup terrā meā.
ut sciant gentes me. cum sanctificatus
fuero in te in oculis eoruꝝ. o gog. Hec dicit
dñs dñs. Tu g̃ ille es. de quo loquutus sū
in dieb; antiquis in manu seruoꝝ meoꝝ

pphetarum isrl̄. qui pphetauerunt in dieb;
eorum temporū ut adducerē te sup eos.
Et erit in die illa. in die aduentus gog. sup
terram isrl̄. ait dñs dñs. ascendet indignatio
mea. in furore meo. et in zelo meo. in igne
ire mee loquutus sum. quia in die illa
erit commotio magna sup terram isrl̄.
Et commouebuntur a facie mea pisces ma-
ris et uolucres celi et bestię agri. et omne
reptile quod mouetur sup humum. cum
ctiq; homines qui sunt sup faciem terre.
& subuertentur montes. et cadent sepes.
et omnis murus in terrā corruet. et con-
uocabo aduersum eum in cunctis montib;
meis gladium. ait dñs dñs. Gladius uni-
cuiusq; in frēn suum dirigitur. et iudicabo
eum peste et sanguine et umbre uehementi.
et lapidibus immensis. Ignem et sulphur
pluam sup eum. et sup exercitum eius. et
sup populos multos qui sunt cum eo. Et
magnificabor et sanctificabor. et notus
ero in oculis gentiū multarum. et scient
quia ego dñs. Tu autē fili hominis. nati-
uare aduersum gog et dices. Hec dicit do-
minus dñs. Ecce ego sup te gog principē
captis mosoch et tubal. et circumagam te et
reducam te. et ascendere te faciam de lateri-
bus aquilonis. et adducam te sup montes
isrl̄. et percutiam arcum tuum in manu sin-
istra tua. et sagittas tuas de manu dextera
tua deiciam. Sup montes isrl̄ cades tu. et
omnia agmina tua. et populi tui qui sūt
tecum. feras. aubus. omniq; uolatili. et
bestias terre dedi te ad deuorandū. Sup fa-
ciem agri cades. quia ego loquutus sum
ait dñs dñs. Et emittam ignē in magog.
et in his qui habitant in insulis confi-
denter. Et scient quia ego dñs. et nom̄
scm̄ meum notum faciam in medio po-
puli mei isrl̄. et n̄ polluam nomen scm̄

meum amplius: et scient gentes quia ego
 dñs scs isrl. Ecce uenit: et factum ē ait do-
 minus dñs. Hec ē dies de qua loquutus sū.
Egreſſientur habitatores de ciuitatib⁹
 isrl. et succendent et comburent arma-
 clipeum et hastas. arcum et sagittas:
 et baculos manus. et contos. et succendent
 ea igne septem annis. et non portabunt
 ligna de regionibus. neq; succendent de
 satibus: qm̄ arma succendent igne et
 depredabuntur eos. quibus prede fue-
 rant: et diripient uastatores suos. ait do-
 minus dñs. Et erit in die illa dabo gog
 locum nominatum sepulchrum in isrl. ual-
 lem uiatorum ad orientem maris: que ob-
 stupeſcere facit pretereuntes. et ſepeliēt
 ibi gog et omne multitudinē eius. et uo-
 cabitur uallis multitudinis gog: et ſepe-
 lient eos domus isrl. ut mundent terrā
 ſeptē menſibus. Sepelient autē eos om̄s
 populus terre: et erit eis nominata dies
 in qua glificatus ſum. ait dñs dñs. Et ui-
 ros uigiliter conſtituent iuſtantes terrā:
 qui ſepeliant et requirant eos qui reman-
 ſerant ſup faciem terre. ut emundent eā.
 Poſt menſes autē ſeptem querere incipi-
 ent: et circubunt pagrantes terram. ſūq;
 uiderunt os hominis. ſtatuent iuxta illud
 titulum: donec ſepeliant illud polluto-
 res in ualle multitudinis gog. Nomen au-
 tem ciuitatis amona: et mundabunt
 terram. Tu g̃ fili hominis: hec dicit dñs
 deus. Dic omni uolueri et uniuersis auib⁹.
 cunctisq; beſtijs agri. Conuenite p̄pera-
 te concurrere undiq; ad uictimā meam
 quam ego immolo uobis. uictimā gran-
 dem ſup montes isrl. ut comedatis car-
 nes et bibatis ſanguinē. Carnes fortū
 comedetis et ſanguinē principum terre
 bibetis. arietum. agnorum. et hyrcorū

taurorumq; . altilium. et pinguium om-
 nium. et comedetis adipem in ſaturationem.
 et bibetis ſanguinē in ebrietatē. de uictima
 quam ego immolabo uobis. et ſaturabim
 in ſup menſam meā de equo et de equite
 forti. et de uniuersis uiris bellatoribus. ait
 dñs dñs. Et ponam glām meam in gentib⁹.
 et uidebunt omnes gentes iudiciū meum
 quod fecerim. et manum meā quā poſue-
 rim ſup eos: et ſcient domus isrl. quia
 ego dñs dñs eorum. a die illa et deinceps.
 Et ſcient gentes qm̄ in iniquitate ſua cap-
 ta ſit domus isrl. eo quod dereliquerunt
 me. et abſconderim faciem meā ab eis. et
 tradiderim eos in manus hoſtium. et ce-
 ciderunt gladio uniuerſi. Juxta immundi-
 ciam eorū et ſcelus ſeci eis: et abſcondi faci-
 em meam ab illis. Propterea hec dicit do-
 minus dñs. Nunc reducam captiuitatē ia-
 cob et miſerebor omni domui isrl. et al-
 ſumā zelum p̄ nomine ſcō meo. et porta-
 bunt confuſionē ſuam. et omne preuari-
 cationē qua preuaricati ſunt in me. cum
 habitauerunt in terra ſua confidenter. ne-
 minē formidantes. et reduxero eos de po-
 pulis. et congregaui de terris inimicorū
 ſuorū. et ſanctificatus fuero in eis in oculis
 gentium plurimarum: et ſcient quia ego
 dñs dñs eorum. eo quod tranſtulerim eos
 de nationib⁹. et congregaui eos ſup ter-
 ram ſuā. et nō dereliquerim quinquā ex eis
 ibi: et nō abſcondā ultē faciem meā ab eis. eo
 quod effuderim ſp̄m meum ſup omne do-
 mum isrl. ait dñs dñs. **I**n uiceſimo et q̄n-
 to anno tranſmigrationis nr̄e. in exordio
 anni. decima menſis. quarto decimo anno.
 poſtquam percuſſa ē ciuitas. in ipſa hac die
 facta ē ſup me manus dñi. et adduxit
 me illuc in uisionib⁹ dī. et adduxit me
 in terram isrl. et dimiſit me ſup montē

excellsum nimis. sup̄ quē erat quasi edificū
ciuitatis uergentis ad austrum. et introduxit
me illuc. Et ecce uir cuius erat species quasi
species gris. et sinuculus lineus in manu
eius. et calamus mensurę in manu eius.
Stabat autē in porta. et loquutus est ad
me idem uir. Fili hominis. uide oculis tuis
et aurib⁹ tuis audi. et pone cor tuum in
omnia que ego ostendam tibi. quia ut os
testidant tibi adductus es huc. Annuncia
omnia que uides domui istę. Et ecce mur⁹
forinsecus in circuitu ciuitatis undiq; et in
manu uiri calami mensurę sex cubitorum
et palmi. et mensus ē latitudinē edificij
calamo uno. altitudinē quoq; calamo uno.
et uenit ad portam que respiciebat uiam orien
talem. et ascendit p̄ gradus eius. et mensus ē
limen portę calamo uno latitudinē. idest
limen unum calamo uno in latitudinē. et
thalamum uno calamo in longum. et uno
calamo in latum. et inter thalamos q̄nq;
cubitos. et limen portę iuxta uestibulum
portę intrinsecus calamo uno. Et mensus
ē uestibulum portę octo cubitorum. et fron
tem eius duobus cubitis. uestibulum autē
portę erat intrinsecus. Pono thalami por
tę ad uiam orientalem. tres hinc et tres inde.
Mensura una trium. et mensura una fron
tum. ex utraq; parte. Et mensus ē latitudi
nē liminis portę decē cubitorum. et longitu
dinem portę tredecim cubitorum. et magni
tudinē ante thalamos cubiti unius. et cubi
tus unus finis utrimq;. Thalami autem
sex cubitorum erant hinc et inde. Et m̄s⁹
est portam a tecto thalami usq; ad tectū
eius. latitudinē uiginti et quinq; cubi
torum. et ostium contra ostium. Et fecit
frontem p̄ sexaginta cubitos. et a fronte
atrium portę undiq; p̄ circuitum. et ante
faciem portę que p̄tingebat usq; ad faciē

uestibuli portę interioris quinquaginta cu
bitos. et fenestras obliquas in thalamis et
in frontib⁹ earum que erant intra portam.
undiq; p̄ circuitum. Similiter autē erant
et in uestibulis fenestře utrinsecus p̄ gyrū.
et ante frontes pictura palmarū celata.
Et eduxit me ad atrium exterius. et ecce ga
zophylata. et paumentum stratum lapide
in atrio p̄ circuitum. Triginta gazophila
ta in circuitu paumentum. et paumentū
in fronte portarū. sedm̄ longitudinem
portarum erat inferius. Et mensus ē lati
tudinem a facie portę interioris usq;
ad frontē atrij interioris extrinsecus. cen
tum cubitos ad orientē et ad aquilonē.
portam quoq; que respiciebat uiam aq
lons atrij exterioris. mensus ē tam in lon
gitudine quam in latitudine. et thalamos
eius tres hinc et tres inde. et frontem ei⁹
et uestibulum eius sedm̄ mensurā portę
prioris. quinquaginta cubitorum longi
tudine eius. et latitudinem eius uiginti
quinq; cubitorum. fenestře autē et uesti
bulum. et sculpturę. sedm̄ mensuram
portę que respiciebat ad orientē. et septē
graduum erat ascensus ei⁹ et uestibuli
ante eam. et portam atrij interioris con
tra portam aquilonis et orientale. Et m̄s⁹
ē a porta usq; ad portā. centum cubitos.
Et eduxit me ad uiam australem. et ecce
porta que respiciebat ad austrum. Et
mensus ē frontē eius et uestibulū eius.
iuxta mensuras superiores. et fenestras ei⁹
et uestibula in circuitu. sicut fenestras ce
teras. quinquaginta cubitorū longitudi
nem. et latitudinē uiginti quinq; cubi
torum. et in gradib⁹ septē ascendebatur
ad eam. et uestibulum ante fores eius.
et celate palme erant una hinc et alte
ra inde in fronte eius. et porta atrij

interioris in uia australi. Et mensus ē a porta usq; ad portam in uia australi centū cubitos. et introduxit me in atrium interius ad portam australem. et mensus est portam iuxta mensuras superiores. Thalamum eius et frontem eius et uestibulum eius hisdem mensuris. et fenestras eius et uestibulum eius in circuitu. quinquaginta cubitos longitudinis. et latitudinis uiginti quinq; cubitos. et uestibulum per gyrum longitudine uiginti quinq; cubitorum. et latitudine quinq; cubitorum. et uestibulum eius ad atrium exterius et palmas eius in fronte. et octo gradus erant quib; ascendebatur per eam. Et introduxit me in atrium interius per uiam orientalem. et mensus ē portam secundum mensuras superiores. thalamum eius et frontem eius et uestibula eius sicut supra. et fenestras eius et uestibula eius in circuitu. longitudine quinquaginta cubitorum. et latitudinem uiginti quinq; cubitorum. et uestibulum eius id est atrij exterioris. et palme et late in fronte eius hinc et inde. et in octo gradibus ascensus eius. Et introduxit me ad portam que respiciebat ad aquilonem et mensus ē secundum mensuras superiores. et thalamum eius. et frontem eius. et uestibulum eius. et fenestras eius per circuitum. longitudine quinquaginta cubitorum. et latitudinem uiginti quinq; cubitorum. et uestibulum eius et atrium eius interius. et celatura palmarum in fronte illius hinc et inde. in octo gradibus ascensus eius. Et per singula gazophylacia ostium in frontibus portarum. et ibi lauabant holocaustum. Et in uestibulo porte. duo mense hinc. et duo mense inde. ut immoletur super eas holocaustum. et per peccato. et per delicto. Et ad latus exterius quod ascen-

dit ad ostium porte que uergit ad aquilonem duo mense. et ad latus alterum ante uestibulum porte duo mense. quatuor mense hinc et quatuor mense inde. per latera porte octo mense erant. super quas immolabant. Quatuor autem mense ad holocaustum de lapidibus quadris extruxit. longitudine cubiti unius. et dimidii. et latitudine et altitudine cubiti unius. super quas ponant uasa in quibus immolatur holocaustum et uictima. et labia earum palmi unius. reflexa intrinsecus per circuitum. Super mensas autem carnes oblationis. et extra portam interiorem. gazophylacia cantorum in atrio interio quod erat in latere porte. respicientis ad aquilonem. et facies eorum contra uiam australem una. et latere porte orientalis que respiciebat ad uiam aquilonis. Et dixit ad me. Hoc est gazophylacium quod respicit uiam meridianam. sacerdotum erit qui excubant in custodijs templi. Porro gazophylacium quod respicit ad uiam aquilonis. sacerdotum erit qui excubant ad ministerium altaris. Isti sunt filii sadoch. qui accedunt de filiis leui ad dominum. ut ministrent ei. Et mensus ē atrium longitudine centum cubitorum. et latitudinem centum cubitorum. per quadratum. et altare ante faciem templi. Et introduxit me in uestibulum templi. et mensus ē uestibulum quinq; cubitis hinc et quinq; cubitis inde. et latitudinem porte trium cubitorum hinc. et trium cubitorum inde. longitudine autem uestibuli uiginti cubitorum. latitudinem undecum cubitorum. Et octo gradibus ascendebatur ad eam. et columpe erant in frontibus. una hinc et altera inde. Et introduxit me in templum. et mensus est frontes sex cubitos latitudinis hinc et sex cubitos latitudinis inde. latitudo

tabernaculi. et latitudo porte decem cubito-
rum erat. et latera porte quinq; cubitis hie.
et quinq; cubitis inde. et mens^{us} e longitu-
dine eius quadraginta cubitorum. et la-
titudine uiginti cubitorum. Et introgressus
intrinsecus mensus e in fronte porte duos
cubitos. et portam decem cubitorum. et latitu-
dine porte septem cubitorum. Et mensus
e longitudine eius uiginti cubitorum. et la-
titudinem uiginti cubitorum ante faciem
templi. Et dixit ad me. Hoc e scin scoru.
Et mens^{us} e parietem domus sex cubitorum.
et latitudinem lateris quatuor cubitorum.
undiq; p circuitum domus. Latera aut.
latus ad latus his triginta tria. et erant
eminentia. que ingrederentur p parietem
domus. in lateribus p circuitum. ut contine-
rent et non attingerent parietem templi.
Et platea erat in rotundum ascendens sur-
sum p coelam. et in cenaculum templi
descendebat p girum. Idcirco latius erat tem-
plum in superioribus. et sic de inferioribus
ascendebat ad superiora in medium. Et uidi
in domo altitudinis p circuitum. fundata la-
tera ad mensuram calami. sex cubitorum spaci-
o. et latitudinem p parietem lateris forinse-
cus quinq; cubitorum. et interior domi in la-
teribus domus. Et inter gazophilatia la-
titudinem uiginti cubitorum in circuitu
domus undiq;. et ostium lateris ad orati-
onem. ostium unum ad uiam aquilonis. et
ostium unum ad uiam australem. et latitudinem
loci ad orationem quinq; cubitorum in circuitu.
Et edificium quod erat separatum usq;
ad uiam respicientem ad mare. latitudinis
septuaginta cubitorum. paries autem edi-
ficii quinq; cubitorum latitudinis p circui-
tum. et longitudo eius nonaginta cubi-
torum. Et mensus e domus longitudi-
nem centum cubitorum. et quod separatum

erat edificium et parietes eius longitudinis
centum cubitorum. Latitudinem autem ante
faciem domus et eius quod erat separatum
contra orientem centum cubitorum. Et mensus
e longitudinem edificii contra faciem eius
quod erat separatum ad dorsum. cetheras
ex utraq; parte centum cubitorum. Et
templum interius et uestibula atrii. li-
mina et fenestras obliquas. cetheras in
circuitu p tres partes. contra unicumq;
lumen. itatung; ligno p girum in circuitu.
Terra autem usq; ad fenestras. et fenestre
clausę sup ostia. et usq; ad domum interiore.
et forinsecus p omne parietem in circuitu.
intrinsecus et forinsecus ad mensuram.
et fabrefacta cherubin et palme. Et pal-
ma inter cherub et cherub. duasq; facies
habebat cherub. Faciem hominis iuxta
palmam ex hac parte. et faciem leonis iuxta
palmam ex alia parte. expressam p omne
domum in circuitu. de terra usq; ad superiora
porte cherubin. Et palme celate erant
in pariete templi. lumen erat quadrangu-
lum. et facies scilarum. aspectus contra as-
pectum altaris lignei. trium cubitorum al-
tutudo eius. et longitudo eius duorum
cubitorum. et latitudo eius duorum cubito-
rum. et anguli eius et longitudo. et pa-
rietes eius lignei. Et loquutus e ad me.
Hec est mensa coram dno. Et duo ostia
erant in templo. et in sanctuario. et in
duobus ostiis ex utraq; parte. bina erant
ostiola. que in se inuice plicabantur. Bi-
na enim erant ostia ex utraq; parte osti-
orum. et celata erant in ipsis ostiis tem-
pli cherubin. et sculptura palmarum
sicut in parietibus quoq; expressa erant.
Quamobre erant et grossiora ligna in
uestibuli fronte forinsecus sup que fene-
stre erant oblique. et similitudo palma

rum hunc atq; inde in humerulis uestiby
li. scdm latera domus. latitudinēq; pari
tum. Et eduxit me in atrium exterius.
p uiam ducitē ad aquilonē. et induxit
me in gazophilacium quod erat contra
separatum edificium. et contra eodem uer
gentem ad aquilonē. in faciem longitu
dinis centum cubitos ostiū aquilonis. et
latitudinis quinquaginta cubitos. con
tra uiginti cubitos atrij interioris. et
contra pauimentū stratum lapide atrij
exterioris. ubi erat porticus uincta porticu
triplici. et ante gazophilatia deambula
tio decem cubitorū latitudinis. et ad in
teriora respiciens uiginti cubiti unū. et ostia
earum ad aquilonē. ubi erant gazophila
cia in superioribz humiliora. quia suppor
tabant porticus que ex illis eminebant
de inferioribz. et de medijs edificij. Tri
stēga enim erant. et n̄ habebant colūp
nas. sicut erant columnę atriorū. prop
terea eminebant de inferioribus et de me
dijs a terra cubitis quinquaginta. Et pi
bolus exterior. scdm gazophilatia que
erant in uia atrij exterioris ante gazo
philatia. Longitudo eius quinquagin
ta cubitorū. quia longitudo erat gazophi
lationum atrij exterioris quinquaginta
cubitorum. et longitudo ante faciē tem
pli centum cubitorū. Et erat subter ga
zophilacia hec introitus ab oriente ingre
dientium in ea de atrio exteriori. et in
latitudine periboli atrij quod erat con
tra uiam orientalem. in facie edificij sepa
rati. Et erant ante edificium gazophila
cia et uia ante faciem eorum. iuxta simi
litudinē gazophilationū que erant in uia
aquilonis. Scdm longitudinē eorum.
sic et latitudo eorum. Et omnis introit
eorum. et similitudines et ostia eorum.

scdm ostia gazophilationum que erant in
uia respiciente ad notum. Ostium in ca
pite iux. que uia erat. ante uestibulum se
paratum. p uiam orientālē ingredientibz.
Et dixit ad me. Gazophilatia aquilonis.
et gazophilatia austrī. que sunt ante
edificium separatum. hec sunt gazophi
latia scā. in quibus uestiunt sacerdotes.
qui appropinquant ad dñm in scā scōrū.
Ibi ponent scā scōrum. et oblationes p pec
cato et p delicto. locus enim scs est. Cū
autem ingressi fuerint sacerdotes non egre
dientur de scīs. in atrij exterioris. Et ibi
reponent uestimenta sua. in quibus mi
nistrent quia scā sunt. uestientq; uesti
mentis alijs. et sic pcedent ad populū.
Cumq; compleisset mensuras domi interi
oris. eduxit me p uiam portę que respi
ciebat ad uiam orientālē. et mensus ē eā
undiq; p circuitum. Mensus ē autē con
tra uentum orientalem calamo mensurę
quingētos calamos. calamo mēsurę p circuitū.
et mensus ē contra uentum aquilonē
quingētos calamos. in calamo mēsurę
p girum. Et ad uentū australem mens
ē quingētos calamos. in calamo men
surę p circuitum. Et ad uentum occiden
talem mens ē quingētos calamos in
calamo mensurę. p quatuor uentos mē
ē illud. Murum eius undiq; p circuitū
longitudine quingētorū cubitorū. diui
dentem inter sanctuariū et uilgi locū.
Et duxit me ad portam que respiciebat
ad uiam orientālē. et ecce glā dī israel
ingrediebāt p uiam orientalem. Et uox
erat ei quasi uox aquarū multarum.
et terra splendebat a maiestate eius.
Et uidi uisionē scdm speciem quā uide
ram quando uenit ut disperderet ciuita
tem. et species scdm aspectum quem

iuderam iuxta fluminē ebobar; et cecidi sup
 faciem meā. & maiestas dñi ingressa ē tem
 plum; puiam porte que respiciebat ad ori
 entem; et leuauit me spē et introduxit
 me in atriu interius; et ecce repleta erat
 glā dñi domus. Et audiui loquentē ad
 me de domo; et uir qui stabat iuxta me
 dixit ad me. fili hominis. locus solū mei. et
 locus uestigionū pedum meorū ubi habito
 in medio filiorum isrl̄ eternum; et non
 polluent ultra domū isrl̄ nomen sc̄m meū
 ipsi et reges eorū in fornicationib; suis. et
 in ruinis regum suorū. et in excelsis; qui
 fabricati sunt lumen suum iuxta lumen
 meū. et postes suos iuxta postes meos.
 Et murus erat inter me et eos. et pollu
 erunt nomen sc̄m meū in abhominati
 onib; quas fecerunt; propter quod con
 sumpsi eos in ira mea. Nunc g̃ repellant; p
 cul fornicationē suā et ruinas regum suo
 rum a me; et habitabo in medio eorū semp.
 Tu autem fili hominis ostende domui isrl̄
 templum. et confundantur ab iniquita
 tibus suis; et metiantur fabricam et eru
 bescant ex omnib; que fecerunt; figurā
 domus et fabrice eius extus et intro.
 et omnē descriptionē eius. et uniuersa
 precepta eius. cunctūq; ordinē eius. et
 omnes leges eius ostende eis. et scribes in
 oculis eorum; ut custodiant omnes de
 scriptiones eius & precepta illius. et faciāt
 ea. Ista ē lex domus in summitate montis;
 omnes fines eius in circuitu sc̄m scōrū ē.
 Hec ē g̃ lex doni. Iste autē mensar; alta
 ris in cubito uerissimo qui habebat cubi
 tū et palmum; in sinu cuius erat cubitus.
 et cubitus in latitudine. et definitio usq; ad
 labium ei; in circuitu palmi unus. Hec
 quoq; erat fossa altaris. Et de sinu terre
 usq; ad crepidinē nouissimā duo cubiti.

et latitudo cubiti unius; et a crepidine ma
 iori usq; ad crepidinē minorem quatuor cu
 biti et latitudo unius cubiti. Ipse autē
 ariel quatuor cubitorū. et ab ariel usq;
 sursum cornua quatuor; et ariel duode
 cim cubitorū in longitudinē. p duodecim
 cubitos latitudinis. quadrangulū equis
 laterib; et crepido quatuordecim cubitorū
 longitudinis. p quatuordecim latitudinis
 in quatuor angulis eius. Et corona in cir
 cuitu eius dimidiū cubiti. et sinus eius
 unius cubiti p circuitū; gradus autē eius
 uersi ad orientē. Et dixit ad me. fili ho
 minis; hec dicit dñs dñs. Hi sunt ritus
 altaris; quacūq; die fuerit fabricatum.
 ut offeratur sup illud holocaustum. et
 effundatur sanguis. Et dabis sacerdotib;
 et leuitis qui sunt de semine sadoch. q
 accedunt ad me ait dñs dñs; ut offerant
 in utulū de armento p peccato. Et as
 sumens de sanguine eius pones sup
 quatuor cornua eius; et sup quatuor
 angulos crepidinis. et sup coronā in cir
 cuitu; et mundabis illud et expiabis. &
 tolles utculum qui oblati fuerit pro
 peccato; et combures illum in separato lo
 co domus extra sanctuarium. Et in die
 scdā offeres hyrcum caprarum immacu
 latum p peccato; et expiabunt altare
 sicut expiauerunt in utculo. Cumq; com
 pleueris expians illud. offeres utculum
 de armento immaculatum. et arietē de
 grege immaculatū; et offeres eos in con
 spectu dñi. Et mittent sacerdotes sup eos
 sal; et offerent eos holocaustū domino.
 Septem dieb; facies; hircum p peccato co
 tidie. et utculum de armento. et arietem
 de pecorib; immaculatos offerent. Sep
 tem dieb; expiabunt altare; et munda
 bunt illud. et implebunt manum ei;

Expletis autem septem diebus. in die octa-
uo et ultra facient sacerdotes sup altare
holocausta. et que p pace offerunt. et
placatus ero uobis ait dñs dñs. Et con-
uertit me ad uiam portę scđarij exteri-
oris que respiciebat ad orientē. et erat
clausa. Et dixit dñs ad me. Porta hec
clausa erit. n̄ apietur et uir non transiet
p eam. qm̄ dñs dñs isrl̄ ingressus ē p eam.
eritq; clausa principi. Princeps ipse sede-
bit in ea. ut comedat panem coram dño.
P uiam uestibuli portę ingredietur. et p
uiam eius egredietur. Et adduxit me p uia
portę aquilonis in conspectu domus. et
iudi. et ecce impleuit gl̄a domum dñi.
et cecidi in faciem meam. et dixit dñs
ad me. fili hominis. pone cor tuū et uide
oculis tuis. et aurib⁹ tuis audi omnia
que ego loquar ad te. de uniuersis ceri-
monijs domus dñi. et de cunctis legib⁹
eius. et pone cor tuum in uis templi p
omnes ritus scđarij. et dices ad exaspe-
rantem me domū isrl̄. Hec dicit dñs dñs.
Sufficiunt uobis omnia scelera ur̄a dom⁹
isrl̄ eo quod inductis filios alienos in cir-
cumcisos corde et incircumcisos carne.
ut sint in sanctuario meo. et polluant
domum meā. Et offeritis panes meos
adipem et sanguinē. et dissolutis pactū
meum iōnibus scelerib⁹ ur̄is. et non
seruastis precepta scđarij mei. et posui-
stis custodes obseruationū mearū in scđario
meo. uobismetipsis. Hec dicit dñs dñs.
Omnis alienigena incircumcissus corde. et
incircumcissus carne. n̄ ingredietur scđa-
rium meum. Omnis filius alienus qui
est in medio filiorum isrl̄. S; et leuite q
longe recesserunt a me. in errore filiorū
isrl̄ et errauerunt a me post ydola
sua. et portauerunt iniquitatem suam.

erunt in scđario meo editij et ianitores
portarum domus. et ministri domus ipsi
mactabunt holocausta. sive & uictimas
populi. et ipsi stabunt in conspectu eorū
ut ministrent eis. p eo quod ministrauerit
illis in conspectu ydolorum suorum. et facti
sunt domui isrl̄ in offendiculum iniqui-
tatis. Ideo leuiam in anū meam sup eos
dicit domus dñs. et portauerunt iniquita-
tem suam. et n̄ appropinquabunt ad me
ut sacerdotio fungant michi. neq; acce-
dant ad omne scđarium meum iuxta
scā scōrum. sed portabunt cōfusionē suā
et scelera sua que fecerunt. et dabo eos
ianitores domus in omni ministerio eius.
et uniuersis que fiunt in ea. Sacerdotes
autē et leuite filij sadoch qui custodierūt
cerimonias scđarij mei. cum errarent
filij isrl̄ a me. ipsi accedent ad me ut mi-
nistrent michi. et stabunt in conspectu
meo ut offerant michi adipem et san-
guinem ait dñs dñs. Ipsi ingrediantur
scđarium meum. et ipsi accedent ad in-
sam meam ut ministrent m̄. et custodi-
ant cerimonias meas. Cumq; ingredien-
tur portas atrij interioris. uestibus li-
neis induentur. nec ascendet sup eos que-
quā laneum quando ministrent in por-
tis atrij interioris. et intrinsecus. Vitę
lineę erunt in caprib⁹ eorum. et femi-
nalia linea erunt in lumbis eorū. et n̄
accident in sudore. Cumq; egredient
atrium exterius ad populū. exuent se
uestimentis suis in quib⁹ ministraue-
runt. et reponent ea in gazophylatio scđa-
rij. et uestient se uestimentis alijs. et n̄
sanctificabunt populum in uestib⁹ suis.
Caput autē suum non radent. neq; co-
mam nutrient. sed condentes attondet
capita sua. Et unum non bibet omnis

sacerdos quando ingressurus ē atrium interius. et uiduam et repudiatam nō accipient uxo- res. sed uirgines de semine domus isrl. s. et uiduam que fuerit uidua a sacerdote accipient. et populum meum docebunt. quid sit inter scīm et pollitum. inter mū- dum et immundum ostendent eis. Et cū fuerit contraversia. stabunt in iudicijs me- is et iudicabunt leges meas. et precepta mea in omnib⁹ sollempnitatib⁹ meis custo- dieant. et sabbata mea sanctificabunt. et ad mortuum hominē non ingredientur ne polluantur. nisi ad patrem et matrē. et filium et filiam. et frēm et sororem. que alterum uirū non habuit. in quibus contaminabuntur. Et postquam fuerit emundatus. septem dies numerabuntur ei. et inde introitus sui in sanctuariū ad atrium interius ut ministret michi in sanctuario meo. et offeret p peccato suo atq domin⁹ dñs. Erunt autē eis hereditas. ego hereditas eorum. et possessiones non dabis eis in isrl. Ego enim possessio eorū. Victimā p peccato et p delicto ipsi come- dent. et omne uotum in isrl ipsorū erit. et primitiua omnium pecorum primoge- nitōrū et omnia libamenta ex omnibus que offerunt sacerdotum erunt. Et p- mitiua ciborum uirōrum dabis sacerdoti. ut reponat benedictionem domui ur̄e. Omne morticinum et captum a bestia. de aubus et de pecoribus. nō comedent sacerdotes. Cumq; cepertis terram diui- detis sortito. separate primitias dño. Scī- ficatum de terra longitudinem uiginti quinq; milia. et latitudinem decē milia. sanctificatum erit in omni termino eius p circuitum. et erit ex omni parte san- ctificatum. quingentos p quingentos quadrifariam p circuitum. et quingua-

ginta cubitis in suburbana eius p girum. et a mensura ista mensurabis longitudi- nem uiginti quinq; milia. et latitudinē decem milium. et in ipso erit templum. scīq; scōrum. scīficatum de terra erit sa- cerdotibus ministris scīarū qui accedunt ad ministeriū dñi. Et erit eis locus in do- mos. et in scīarium sanctitatis. Viginti quinq; autē milia longitudinis. et decem milia latitudinis erunt leuitas. qui minis- trant domui. ipsi possidebunt uiginti ga- zophilatia. et possessionē ciuitatis dabis quinq; milia latitudinis. et longitudinis uiginti quinq; milia. scdm separationem sanctuarij omni domui isrl. Principi quoq; hinc et inde in separationē sanctuarij. et in possessionē ciuitatis. contra faciem sepa- rationis sanctuarij. et contra faciem pos- sessionis urbis. a latere maris usq; ad ma- re. et a latere orientis usq; ad orientem. longitudinē autē iuxta unāquāq; partiū. A termino occidentali usq; ad terminum orientalem. de terra erit ei possessio in isrl. et non depopulabuntur ultra principes populū meum. sed terram dabunt domui isrl. scdm tribus eorum. Hec dicit dñs dñs. Sufficiat uobis principes isrl. iniquitate et rapinas intermitte. et iudicium et iusticiam facite. Separate confinia ur̄a a populo meo. atq domin⁹ dñs. Statera iusta. et ephi iustum. et batus iustus erit uobis. ephi et batus equalia. et un⁹ mensurę erunt. ut capiat decimam par- tem chori batus. et decimam partem chori ephi. iuxta mensuram chori. erit equalibratio eorum. Siclus autē. uiginti quatuor obolos habeat. Poro uiginti sycli et uiginti quinq; sycli. et quindeci sycli. minā faciunt. Et hę sunt p̄mice quas tolletis. Sextam partē ephi de cho-

ro frumenti. et sextam partem ephi de cho-
ro odei. mensurā quoq; olei. **B**atus olei
decima pars chori ē. et decem bati chorū
faciunt. quia decē bati impleant chorū.
Et arietem unum de grege ducentorum.
de his que nutriunt isrl' in sacrificium.
et in holocaustum. et in pacifica. ad expi-
andum p eis. ait dñs dñs. **O**mnis populus
terre tenebitur prunis his. Principi in
isrl' et sup principē erunt holocausta et
sacrificium et libamina. in sollempnitatib'
et in kalendis et in sabbatis. et in unius
sollempnitatib' domus isrl'. ipse faciat
p peccato sacrificium. et holocaustum.
et pacifica. ad expiandum p domo israel.
Hec dicit dñs dñs. In primo mense una mñs
sumes utculū de armento immaculatum.
et expiabis sanctuariū. et tollet sacerdos
de sanguine qui erit p peccato. et ponet
in postibus domus. et in quatuor angulis
crepidinis altaris. et in postib' porte atrii
interioris. et sic facies in septima mensis.
p unoquoq; qui ignorauit. et errore decep-
tus ē. et expiabis p domo in primo mense.
quartadecima die mensis. erit uobis pas-
che sollempnitas. Septem dieb' azima
comedentur. et faciet princeps in die illo.
p se et p uniuerso populo terre. utculum
p peccato. et in septem dierū sollempni-
tate faciet holocaustum dño. septē utcu-
los. et septem arietes immaculatos cotidie.
septem diebus. et p peccato hircum capra-
rum cotidie. et sacrificium ephi p utculū
et ephi p arietem faciet. et olei bin per
singula ephi. Septimo mense quintade-
cima die mensis in sollempnitate faciet
sicut supradictum ē p septem dies. tam
p peccato quā p holocausto. et in sacrifi-
cio et in oleo. **H**ec dicit dñs dñs. Porta
atrii interioris. que respicit ad orientē.

erit clausa sex dieb' in quibus opus fit.
die autē sabbati apietur. sed et in die ka-
lendarū apietur. et intrabit princeps per
uiam uestibuli porte deforis. et stabit in
lumine porte. et facient sacerdotes holo-
causta eius. et pacifica eius. Et adorabit
sup lumen porte et egredietur. porta au-
tem nō claudetur usq; ad uespam. et adora-
bit populus terre ad ostium porte illius.
in sabbatis et in kalendis coram domino.
Holocaustum autē hoc offerre pnceps dño
i die sabbati debet. sex agnos immaculatos
et arietem immaculatum. et sacrificiū
ephi p arietē. **A**gnus autē sacrificium
quod dederit manus eius. et olei bin per
singula ephi. In die autē kalendarum utcu-
lum de armento immaculatum. et sex ag-
ni. et arietes immaculati erunt. et ephi
p utculum. ephi quoq; p arietē faciet sacri-
ficium. **A**gnus autē sicut inuenient manū
eius. et olei bin p singula ephi. Cumq;
ingressurus ē princeps p uiam uestibuli
porte ingrediatur. et p eandem portam
exeat. Et cum intrabit populus terre in
conspectu dñi in sollempnitatib'. qui ing-
reditur p portam aquilonis ut adoret. e-
gredietur p uiam porte meridiane. Porro
qui ingreditur p uiam porte meridiane.
egredietur p uia porte aquilonis. non reu-
tatur p uiam porte p quam ingressus ē.
sed e regione illius egrediet. Princeps autē
in medio eorū erit. cum ingredientib' in-
gredietur. et cum egredientib' egredietur.
Et in mundinis et in sollempnitatib' erit
sacrificium ephi p utculū. et ephi p arietem.
Agnus autē erit sacrificiū sicut inuenient
manū eius. et olei bin p singula ephi. Cum
autē fecerit princeps spontaneū holocaustū
aut pacifica uoluntaria dño. apietur ei
porta que respicit ad orientē. et faciet

holocaustum suū et pacifica sua. sicut fieri
solet in die sabbati. et egredietur claudatur
q̄ porta postquā erit. et agnū eiusdē
annū immaculatū faciet holocaustum co
tidie dñō; semp mane faciet illud. et sacri
ficiū faciet sup eo catamane mane sex
tam partemphi. et de oleo terciā partē
bin. ut misceat simile sacrificiū dñō. et le
guū uige atq; pfectū. faciet agnū
et sacrificiū. et oleū catamane mane
holocaustum sempiternū. Hec dicit
dñs dñs. Si dederit princeps domū alicui
de filiis suis. hereditas eius filiorū suoz
erit. et possidebunt eam hereditarie.
Si autē dederit legatū de hereditate sua.
um seniorū suoz. erit illius usq; ad annū
remissionis. et reuertetur ad principē. here
ditas autē eius filijs eius erit. Et n̄ accipi
et princeps de hereditate populi p uis
lantiā. et de possessione eoz. sed de posses
sione sua. hereditatē dabit filiis suis. ut
n̄ dissipetur populus meus. unusquisq;
a possessione sua. Et introduxit me p iūgs
sum qui erat ex latere porte. in garophila
ria sanctuarii ad sacerdotes. que respiciebat
ad aquilonem. et erat ibi locus uergens ad
occidentē. et dixit ad me. Iste ē locus ubi
coquent sacerdotes p delicto et p peccato.
ubi coquent sacrificiū. ut non efferant
in atrio exteriori. et sanctificetur populus.
Et eduxit me in atrium exterius et circū
dixit me p quatuor angulos atrij. et ecce
atriolum erat in angulo atrij. Atriola
singula p angulos atrij in quatuor an
gulos atrij. atriola disposita quadragin
ta cubitorum p longitudinē. et triginta
p latum. mensurę unius quatuor erant.
et paries p circuitum. ambiens quatuor
atriola. Et culine fabricate erant subter
porticus p girum. et dixit ad me. Hec est

domus culinariū in qua coquent ministri
domus dñi uictimas populi. Et conuer
tite me ad portam domus. et ecce aque ingre
diebantur subter limen domus ad orientē.
Facies enim domus respiciebat ad orientē.
aque autē descendebant in latūs templi
dextrum. ad meridiem altaris. Et eduxit
me p uia portę aglonis. et cōuertit me ad ui
am foras portam exteriorē uiam que respi
ciebat ad orientem. et ecce aque redun
dantes a latere dextro. cum egredieretur uir
ad orientē qui habebat funiculū in manu
sua. Et mensus ē mille cubitos. et trans
duxit me p aquam usq; ad talos. rur
sumq; mensus ē mille. Et transduxit me
p aquā usq; ad genua. Et mensus ē mille.
et transduxit me p aquam usq; ad renes.
Et mensus ē mille. torrentē quē transire
n̄ potui. qm̄ intumuerant aque p fun
de torrentis. qui non potest transuadari.
Et dixit ad me. Certe uidisti fili hominis.
Et dixit me. et conuertit me ad ripam
torrentis. Cumq; me conuertissem. et ecce
in ripa torrentis ligna multa nimis ex
utraq; parte. Et ait ad me. Aque istę
que egrediuntur ad tumulos sabuli ori
entalis. et descendunt ad plana deserti.
intrabunt mare. et exibunt. et sanabunt
aque. Et omnis anima uiuens que script.
quocumq; uenerit. torrentis uiuet. Et
erunt pisces multi satis postquam uene
runt illuc aque istę. et sanabuntur et ui
uent omnia ad que uenerit torrentis. Vi
uent et stabunt sup illa piscatores. ab
engaddi usq; ad engallim. siccatio sage
narum erunt. Plurimę species erunt pis
cium eius. sicut pisces maris magni. mul
titudinis nimis. In litoribus autē eius.
et in palustribus non sanabuntur. quia
in salinas dabunt. Et sup torrentē ori

entur in ripis eius ex utraq; parte omne
lignum fructiferum, non defluet folium ex eo.
et non deficiet fructus eius; p singulos
menses afferet primitia. quia aque
eius de sanctuario egredientur. et erunt
fructus eius in cibum. et folia eius ad
medicinam. **H**ec dicit dominus deus.
Hic est terminus in quo possidebitis terram
in duodecim tribubus isrl. quia ioseph
duplicem funiculum habet. Possidebitis
autem eam singuli eque ut frater suus.
super quam leuavi manum meam ut darem
patrib; uris. et cadet terra hec uobis in
possessione. Hic est autem terminus terre ad
plagam septentrionalem. A mari magno
uia usq; bechalon. uenientibus sadada.
emath. berotcha. sabarim que est uia mediu
damasce. et confinium emath domus at
ragon. que est iuxta terminos auram. Et
erit terminus a mari usq; ad atrium ennon.
terminus damasce. et ab aquilone usq; ad
aquilonem. et terminus emath. plaga
autem septentrionalis. Porro plaga orienta
lis de medio auram. et de medio damasce.
et de medio galaad. et de medio terre is
rael. iordanis determinans ad mare orien
tale. metemini etiam plagam orientalem.
Plaga autem australis meridiana a thamar
usq; ad aquas contradictionis chades. et
torrens usq; ad mare magnum. et plaga
ad meridiem australis. Et plaga maris
mare magnum. a confinio per directum
donec uenias emath. Hec est plaga maris.
Et diuidetis terram istam uobis per tribus
isrl. et mittetis eam in hereditatem uobis
et aduenas qui accesserunt ad uos. qui ge
nuerunt filios in medio urum. et erunt
uobis sicut indigene inter filios israel.
Vobiscum diudent possessionem in me
dio tribuum isrl. In tribu autem quacumq;

fuert aduena. ibi dabitis possessionem illi att
dnis ds. Et hec nomina tribuum a finibus
aquilonis iuxta uiam mechalon per gentibus
emath. Atrium enon. terminos damasce.
ad aquilonem iuxta emath. Et erit ei plaga
orientalis marisdan una. et ad terminum
daz. a plaga orientali usq; ad plagam ma
ris aser una. et super terminum aser a plaga
orientali usque ad plagam maris neptalim
una. et super terminum neptalim. a plaga ori
entali usq; ad plagam maris manasse una.
et super terminum manasse. a plaga orienta
li usq; ad plagam maris effraim una. et
super terminum effraim. a plaga orientali usq;
ad plagam maris ruben una. et super termi
num ruben. a plaga orientali usq; ad plagam
maris. uida una. et super terminum uida. a
plaga orientali usq; ad plagam maris. et
primitie quas separabitis. Viginti quinque
milibus latitudinis et longitudinis sicut
singule partes. a plaga orientali usq; ad
plagam maris. et erit scolarium in medio
eius. Primitie quas separabitis domino. lon
gitudo uiginti quinque milibus. et latitudo
decem milibus. He autem erunt primitie
sanctuarii sacerdotum. Ad aquilonem la
titudinis uiginti quinque milia. et ad ma
re latitudinis decem milibus. Sed et ad ori
entem latitudinis decem milia. et a meridie
longitudinis uiginti quinque milibus. Et
erit scolarium domum in medio eius. Sa
cerdotibus sanctuarium erit de filiis sa
doch. qui custodierunt ceremonias meas.
et non errauerunt cum errarent filii isrl.
sicut errauerunt et leuite. et erunt eis pri
mitie de primitiis terre. secundum scolarium
iuxta terminum leuitarum. Sed et leuite
similiter iuxta fines sacerdotum. uiginti
quinque milia longitudinis. et latitudinis
decem milia. Omnis longitudo uiginti

quing; milium. et latitudo decem milium. Et non
uerumidabunt ex eo neq; mutabunt. nec tunc
ferentur primicie terre. quia sanctificata sunt
domino. Quing; milia autem qui supersunt in
latitudine per uiginti quing; milia. propheta
erunt urbis. in habitaculum et in subur-
bana. et erit ciuitas in medio eius. et he-
mensura eius. A plaga septentrionali quin-
quaginta quatuor milia. et ad plagam
meridianam quinquaginta et quatuor milia.
et ad plagam orientalem. quinquaginta
et quatuor milia. et ad plagam occidentalem.
quinquaginta et quatuor milia. Erunt
autem suburbana ciuitatis. ab aquilone
ducenta quinquaginta. et in meridiem
ducenta quinquaginta. et ad orientem
ducenta quinquaginta. et ad mare ducen-
ta quinquaginta. Quod autem reliquum
fuerit in longitudine secundum primicias san-
ctuarii. decem milia in orientem. et decem mi-
lia ad occidentem erunt. sicut primicie san-
ctuarii. Et erunt fruges eius in panes.
his qui seruiunt ciuitati. Seruientes autem
ciuitati. opabantur et omnibus tribubus
israel. Omnes primicie uiginti quing; mi-
lium. per uiginti quing; milia in quadrum
separabuntur. in primicias sanctuarii. et pos-
sessionem ciuitatis. Quod autem reliquum
fuerit. principis erit. ex omni parte pri-
miciarii sanctuarii et possessionis ciuitatis.
et regione uiginti quing; milium primici-
arum usque ad terminum orientale. Sed et
amarum est regione uiginti quing; milium.
usque ad terminum maris. similiter in par-
te principis erit. Et erunt primicie
sanctuarii. et sanctuarii templi in medio eius.
de possessione autem leuitarum. et de pos-
sessione ciuitatis. in medio partium prin-
cipis. Et erit in terminum iuda. et in ter-
minum beniamin. et ad principem partem

bit. Et reliquis tribubus a plaga orientali
usque ad plagam occidentalem. beniamin
una. et contra terminum beniamin a pla-
ga orientali usque ad plagam occidentalem.
symeon una. et super terminos symeonis
a plaga orientali usque ad terminum occi-
dentis ysachar una. et super terminum
ysachar. a plaga orientali usque ad pla-
gam occidentalem zabulon una. et super
terminum zabulon. a plaga orientali usque
ad plagam maris gad una. et super ter-
minum gad. ad plagam austrum in meridie.
Et erit finis de thamar usque aquas
contradictionis chades. hereditas con-
tra mare magnum. Hec est terra quam
mittetis in sortem tribubus israel. et hec por-
tiones earum ait dominus deus. et hic egressus
ciuitatis. A plaga septentrionali quin-
genta et quatuor milia mensurabis. Et
portus ciuitatis omnibus tribubus israel. Portus
tres a septentrione. Porta ruben una.
porta iuda una. porta leui una. Et ad pla-
gam orientalem quingenta et quatuor
milia. et portus tres. Porta ioseph una.
porta beniamin una. porta dan una. Et
ad plagam meridianam quingenta qua-
tuor milia metieris. Porta symeon una.
porta ysachar una. porta zabulon una.
Et ad plagam occidentalem quingenta
quatuor milia. Portus eorum tres. Porta
gad una. porta aser una. porta nep-
thalim una. Per circuitum decem et octo
milia. et nomen ciuitatis ex illa die. do-
minus ibidem. *Explicit. Incipit plog. b. iher.*

in danielis or ppham.
ANIEL E
pphetam iuxta sep-
tuaginta interpretes
domini saluatoris ecclie
non legunt. utentes

theodotionis editione: et hoc cur accide-
rit nescio. Sive enim quia sermo chalda-
cus est. et quibusdam proprietatibus a nro
eloquio discrepat. noluerunt septuaginta
interpretes easde linguas lineas in transla-
tione seruare. siue sub nomine eorum
ab alto nescio quo n̄ satis chaldeam lin-
guam sciente editus liber est. siue ali-
ud quid cause extiterit ignorans. hoc u-
num affirmare possum. quod multum
a ueritate discordet. et recto iudicio re-
pudiatus sit. Sciendū quippe danielē
maxime et ezdrā hebraicis quidem
litteris sed chaldaico sermone conscriptos.
et unam theremig. ^{Pericomen} n̄ h̄ p̄ y ko m̄ h̄ y. iob
quoq; cum arābica lingua plurimam ha-
bere societate. Deniq; et ego adole-
scens. post quinquā et tullij lectionem
ac flores rethoricos. cum me in linguas
hui⁹ p̄strinū reclusissem. et multo sudore
multoq; tempore uix cepissem anhelanti
a stridentiaq; uerba resonare. et quasi p̄
criptam ambulans. rarum desup lumen as-
picere. inpegi nouissime in danielē. et
tanto tedio affectus sum. ut desperatione
subita omnē ueterem laborem uoluerim
contempnere. Verum adhortante me he-
breo. et illud n̄ sua lingua crebrius inge-
rente. labor omnia uincit impbus. qui
michi uidebar sciolus int̄ eos. cepi rursum
ēē discipulus chaldaic⁹. Et ut uerū fatear.
usq; ad p̄sentē diem magis possum sermo-
nem chaldaicum legere et intelligere quā
sonare. Nec idcirco dixi. ut difficultatē uob̄
danielis ostenderem. qui apud hebreos
nec susannę habet hystoriam. nec ymnū
trū puerorū. nec belis draconisq; fabu-
las. quas nos quia in toto orbe disp̄se s̄t.
uerū anteposito easq; uigilante subicim⁹.
ne uideremur apud imp̄tos. magnam

partē uoluminis detruncasse. Audiu ego
quendam de preceptibus iudeon cum
sufanne derideret hystoriam. et a greco nes-
cio quo diceret ēē confictam. illud oppone-
re quod origenē quoq; african⁹ opposuit.
ethimologias has. ^{apocrys} a n̄ o t o y. ^{ky noys} exi h̄ o y.
^{ky far} exi cai ^{cia} k̄ia ^{potai} n̄ o t o r. ^{primoys} n̄ p̄ i h̄ o y. ^{pridu} t̄ p̄ i c a i.
de greco sermone descendere. Cui rei nos
intelligentiam hanc nris possumus dare.
ut uerbigrā dicam⁹ continuo ab arbore
ilice dixisse cū ilico peas. uel a lentisco
in lentē te comminuat angls. uel n̄ lente
peas. aut lentus id est flexibilis ducaris
ad mortē. siue aliud quid ad arboris no-
men conueniens. Deinde tantum fuisse
ocij tribus pueris cauillabatur. ut in
camino estuantis incendiū meto luderet.
et p̄ ordinem ad laudem dī elementa oīa
puocarent. aut quod miraculū diuineq;
aspirationis indicium. uel draconē interfe-
ctum ossa picis. uel sacerdotum belis
machinas dephensas. que magis pru-
dentia sollertis uiri. quā pphetali essent
spū ppetrata. Cum uero ad abacuc uene-
rat. et de iudea ad chaldeā raptum dis-
cophorum lectitabat. querebat exemplū
ubi legissemus in toto ueteri testamento
quemquā scōrum graui uolasse corpore.
et in puncto hore tanta terrarum spacia
transisse. Cui cum quidam enris satis
promptulus adloquendum ezechiel ad-
dixisset in mediū. et diceret eum de chal-
dea in iudea fuisse translatum. derisit
homine. et ex ipso uolumine demonstra-
uit in spū ezechielem se uidisse transpo-
situm. Deniq; et aplm nrm uidelicet ut
eruditū uirum. et qui legem ab hebreis
didicisset non fuisse ausū affirmare se
raptum in corpore. sed dixisse siue in cor-
pore siue extra corp⁹ nescio d̄s sc̄t. Et

his talibus argumentis. apochrifas in libro
ecclie fabulas arguebat. Sup qua relecto
ris arbitrio iudicium detinquens. illud
ammonco. n̄ haberi danielē apud hebreos
inter pphetas. sed inter eos qui ^{agnoti} a t̄o r̄ pa
da conscripserunt. Interes siquidem par
tes omnis ab eis scriptura diuiditur. in le
gem. in pphetas. in a t̄ y o t̄ p a q̄ a. id
est in quinq. et in octo. et undeci libros.
de quo non ē hui⁹ temporis differere. Que
autē ex hoc ppheta immo contra hunc li
brum porphiri⁹ obiciat. testes sunt inco
dus. eusebius cesariensis. apollinaris. q̄
multis uerisimilib⁹ eius uesane re
spondentes. nescio an curioso lectori sati
fecerint. Unde obsecro uos o paula et eu
stochium fundatis p me ad dñm preces.
ut quamdiu in hoc corpusculo sum scribā
aliquid gratum uobis. utile ecclie. dignū
posteris. P resentium quippe iudicis n̄
satis moueor. que in utramq. partē aut
amore labuntur aut odio. **Explic plog.**

Incipit dani
el propheta.

NO

tercio regni ioa
chim regis uida
uenit nabucho
donosor rex baby
lonis iherlm̄
et obsedit eā.

Et tradidit
dñs in manu eius ioachum regem iude. et
partem uasorum domus dñi. et asportauit
ea in terra sennaar in domū dñi sui. et ua
sa intulit in domum thesauri dñi sui. Et
ait rex āphanaz pposito eunuchorū suo
rum ut introduceret de filiis isrl̄. et de se
mine regio. et t̄y rannorū pueros in qui
bus nulla ēēt macula. decoros forma. et

eruditos omni sapientia. cautos scientia. et
doctos disciplina. et qui possent stare in pa
lacio regis. ut doceret eos litteras et linguā
chaldeorū. Et constituit eis rex annonam
p singulos dies de cibis suis. et de uino un
de bibebat ipse. ut enutriti tribus annis.
postea starent in conspectu regis. fuerunt
ḡ inter eos de filiis uida. daniel. ananias
misael. et azarias. Et imposuit eis pposit⁹
eunuchorum nomina. danieli balthasar.
et ananias sydrach. misaeli mysach. et
azarie abdenago. Proposuit autē daniel
in corde suo ne pollueretur de mensa re
gis. neq. de uino potus eius. et rogauit
eunuchorū prepositum ne contaminaret.
Dedit autē dñs danieli grām et misericordiam.
in conspectu principis eunuchorū. Et ait
princeps eunuchorū ad danielē. Timeo
ego dñm meū regem. qui constituit uob
cibum et potum. qui si uiderit uultus ur̄os
macilentiores p ceteris adolescentib⁹ coeuis
ur̄is. condemnabit caput meum regi.
Et dixit daniel ad malasar. quē constitui
erat princeps eunuchorū sup daniel. ana
niam. misael. et azariam. Tempta nos ob
secro seruos tuos dieb⁹ decē. et dentur no
bis legumina ad uescendum. et aqua ad
bibendum. et contemplare uultus ur̄os
et uultus puerorū qui uescunt cibo regio.
et sicut uideris facies cum seruis tuis.

Qui audito sermone huiusmodi. temp
tauit eos dieb⁹ decem. Post dies autem
decem apparuerunt uultus eorū meliores
et corpulentiores p omnib⁹ pueris qui
uescebantur cibo regio. Porro malasar
tollebat cibaria et unum potus eorum.
dabatq. eis legumina. Pueris autē his
dedit dñs scientiam et disciplinā in omni
libro et sapentiā. danieli autē intelli
gentiam. omnium uisionum et sompnonū.

Completis itaq; diebus post quos dixerat rex ut introducerentur: introduxit eos prepositus eunuchorum in conspectu nabuchodonosor. Cumq; loquutus fuisset eis rex: n̄ sunt inuenti de uniuersis tales. ut daniel ananias. misael et azarias. Et steterunt in conspectu regis: et omne uerbum sapientie et intellectus quod sciscitatus ē ab eis rex inuenit in eis decuplum. sup̄ cunctos ariolos et magos quierant in uniuerso regno eius: fuit autē daniel usq; ad annū primū cū regis. **I**n anno scđo regni nabuchodonosor: uidit nabuchodonosor sompniū. Et conterritus ē sp̄s eī: et sompniū eius fugit ab eo. Precepit q̄ rex ut conuocarentur arioli et magi. et malefici. et chaldei: ut indicarent regi somnia sua. Qui cum uenissent: steterunt coram rege. Et dixit ad eos rex. Vidi sompniū: et mente confusus ignoro qđ uiderim. Responderuntq; chaldei regis: rīace. Rex eternum uiue. Dic somnium seruis tuis: et interpretationē eius indicabim⁹. Respondens autē rex ait chaldeis. Sermo recessit a me. Nisi indicaueritis michi somnium et coniecturam eius: peribitis uos. et domus ur̄is publicabitur. Si autē somniū et coniecturam eius narraueritis: premia et dona et honore multū accipietis a me. Sompniū q̄ et interpretationē eius indicate michi. Responderunt secundo atq; dixerunt. Rex somnium dicat seruis suis: et interpretationē eius indicabimus. Responditq; rex et ait. Scire noui quia tempus redimatis: scietis quod a me recesserit sermo. Si ergo somniū n̄ indicaueritis michi: una ē de uobis sententia. quod interpretationē q̄q; fallacem. et deceptione plenam composueritis ut loquamini michi. donec tēp⁹

pertranscat. Somniū itaq; dicite mī: ut sciam quod interpretationē quoq; eius ueram loquamini. Respondentes autē chaldei coram rege dixerunt. Non est homo super terram: qui sermonē tuum rex possit implere. S: neq; regum quisquam magnus et potens. uerbum huiusmodi sciscitatur ab omni ariolo. et mago. et chaldeo. Sermo enim quem tu rex queris grauis est. nec repperiet quisquam qui indicet illum in conspectu regis: exceptis his quorum non ē cum hominib⁹ conuersatio. Quo audito rex: in furore et in ira magna precepit ut perirent omnes sapientes babilonis. Regressa sententia: sapientes interficiebantur. Querebatur q; daniel et socij eius ut periret. Tunc daniel requisit⁹ de lege atq; sententia. ab arioch principe militie regis. qui egressus fuerat ad interficiendos sapientes babilonis: et interrogauit eum qui a rege acceperat potestatem. quam ob causam tam crudelis sententia a facie regis eēt egressa. Cum q̄ rem indicasset arioch danieli: daniel ingressus rogauit regem ut temp⁹ donaret sibi ad solutionē indicandam regi. Et ingress⁹ ē domum suā. ananias q; misael et azarias socij suis indicauit negotium. ut querebant misericordiam a facie dei celi sup̄ sacramento isto: et n̄ periret daniel et socij eius cum ceteris sapientib⁹ babilonis. Tunc daniel per uisionē nocte misterij reuelatum ē. Et daniel benedixit deo celi: et loquutus ait. Sit nomen domini benedictum a scđo et usq; in scđm. quia sapientia et fortitudo eius sunt. et ipse mutat tempora et etates: transfert regna atq; constituit. Dat sapientib⁹ sapientiam. et scientiam intelligentibus disciplinā. et ipse reuolat profunda. et abscondita. et nouit ut tenebris constituta: celum

cum eo est. Tibi d's patrum meorum confiteor
 etq; laudo. quia sapientiam et fortitudinē
 dedisti michi. Et nunc ostendisti mī que ro
 gauimus te. quia sermonē regis apuisti
 nobis. Posthēc daniel ingressus ad arioch.
 quē constituerat rex ut pderet sapientes
 babilonis. sic ei loquutus ē. Sapientes ba
 bilonis ne p'das. Introduce me in conspectu
 regis. et solutionē regi nariabo. Tunc ari
 och festinus introduct danielē ad regē.
 et dixit ei. Inueni hominē de filiis trans
 migrationis iude. qui solutionē regi an
 nunciet. Respondit rex et dixit danieli.
 cui nomen erat batchasar. Putasne ue
 re potes indicare mī somniū meū quod
 uidi. et interpretationē eius. Et respon
 dens daniel coram rege ait. Misteriū quod
 rex interrogat. sapientes. magi. et arioli.
 et aruspices non queunt indicare regi.
 sed ē d's in celo reuelans misteria. qui in
 dicauit tibi rex nabuchodonosor. que
 uentura sunt nouissimis temporib'.
 Somniū tuū. et uisionē capitis tui in cubi
 li tuo. huiusmodi sunt. Tu rex cogitare
 cepisti in stratu tuo. quid eēt futurū post
 hec. et qui reuelat misteria. ostendit tibi
 que uentura sunt. Michi quoq; nō in sapi
 entia que ē in me plusquā i cunctis iuuen
 tibus. sacramentiū hoc reuelatum ē. sed ut
 interpretatio regi manifesta fieret. et co
 gitationes mentis tue scires. Tu rex uide
 bas. et ecce quasi statua una grandis. Sta
 tua illa magna. et statua sublimis sta
 bat contra te. et intuentis ei' erat terribi
 lis. Hui' statue caput ex auro optimo
 erat. pectus autē et brachia de argento.
 porro uenter et femora ex ere. tibis autē
 ferre. pedum quedā pars erat ferrea. que
 dam fictilis. Videbas itaq; donec abscissus
 ē lapis de monte sine manibus. et p'cus

sit statuam in pedibus eius ferreis et ficti
 libus. et comminuit eos. Tunc contrita
 sunt pariter. ferrum. testa. es. argentum
 et aurū. et redacta quasi in fauillam est
 arex. que rapta sunt uento. nullusq; locus
 inuentus est eis. Lapis autē qui p'usserat
 statuam. factus ē mons magnus.
 et impleuit uniuersam terram. Hoc est
 somnium. Interpretationē quoq; eius dice
 mus coram te rex. Tu rex regum es. et deus
 celi regnum et fortitudinē. et impium et
 gl'am dedit tibi. et omnia in quib' habi
 tant filii hominū. et bestie agri. uolueresq;
 celi dedit in manu tua. et sub ditione
 tua uniuersa constituit. Tu g' es caput
 aureum. et post te confurget regnum ali
 ud minus te. et regnum terciū aliud erit.
 quod imperabit uniuersa terre. Et regnū
 quartum erit uelut ferrū. Quomodo ferrū
 comminuit et domat omnia. sic comminu
 et omnia hec et conteret. Porro quia ui
 disti pedum et digitorū partē teste fi
 guli et partē ferream. regnum diuisum
 erit. quod tamen de plantario ferri ouet.
 Sedm quod uidisti ferrum mixtū teste ex
 luto. et digitos pedum ex parte ferreos
 et ex parte fictiles. ex parte regnum erit
 solidū. et ex parte contritum. Quod autē
 uidisti ferrum mixtum teste ex luto. com
 miscebunt quidē humano semine. sed non
 adhererunt sibi. sicut ferrum misceri non
 potest teste. In dieb' autē regnorum illorū
 suscitabit d's celi regnum quod eternum
 nō dissipabitur. et regnum eius populo al
 teri non tradetur. Comminuet autē et con
 sumet uniuersa regna hec. et ipsum sta
 bit eternum. Sedm quod uidisti quod
 de monte abscissus ē lapis sine manib'.
 et comminuit testam et ferrū. et es. et
 argentū. et aurū. deus magnus ostendit

regi que futura sunt postea. Et uerum ē
somnia. et fidelis interpretatio eius. Tunc
rex nabuchodonosor occidit in facie suam.
et danielē adorauit. et hostias et uicē
sua precepit ut sacrificarent ei. Loquēs
g rex. ait danieli. Vere d's ur' d's dōrū
est et rex regum. et reuelans misterium.
qm potuisti apire sacramentum hoc. Tē
rex danielē in sublimē exaltit. et munera
magna et multa dedit ei. et constituit
eum principem sup omnes puincias ba
bylonis. et prefectum magistratuum sup
cunctos sapientes babylonis. Daniel au
tem postulauit a rege. et constituit sup
opa puincie babylonis sydrach misach
et abdenago. ipse autē daniel erat in fo
ribz regis. **N**abuchodonosor rex fecit
statuam auream. altitudine cubitorū
sexaginta. latitudine cubitorū sex. et sta
tuit eam in campo ^{diuini} prouincie. babylonis.
Itaq; nabuchodonosor rex misit ad congre
gandos satrapas. magistratus et iudices.
duces et tyrannos. et pfectos. omnesq; pñ
cipes regionum. ut conuenerint ad dedica
tionē statue. quam exerat nabuchodono
sor rex. Tunc congregati sunt satrape. ma
gistratus et iudices. duces et ty ranni. et
optimates qui erant in potestatibus con
stituti. et uniuersi principes regionum. ut
conuenerint ad dedicationē statue. quam
exerat nabuchodonosor rex. Stabant au
tem in conspectu statue. quā posuerat na
buchodonosor. et prece clamabat ualentē.
Vobis dixit populus. tribub' et linguis.
In hora qua audieritis sonitum tube. et
fistule. et cythare. sambuce et psalterij.
et symphonie. et uniuersi generis musico
rum. cadentes adorare statuam auream.
quā constituit nabuchodonosor rex. Si
quis autē non pstratus adorauerit. eadē

hora mittetur in fornacē ignis ardentis. Post
hec igit' statim ut audierunt omnes ppli
sonitum tube. fistule. et cythare. sambuce
et psalterij. et symphonie. et omnis generis
musicorum. cadentes omnes populi tribus
et lingue. adorauerunt statuā auream.
quā constituerat nabuchodonosor rex.
Statimq; et in ipso tempore accedentes in
ri chaldei accusauerunt iudeos. dixeruntq;
nabuchodonosor regi. Rex incertū uiue.
Tu rex posuisti decretum. ut omnis homo
qui audierit sonitū tube. fistule. et cythare.
sambuce et psalterij et symphonie. et uni
uersi generis musicorū. pstraret se et ado
ret statuā auream. Siquis autē n' pcedens
adorauerit. mittatur in fornacē ignis arden
tis. Sunt g' uiri iudei quos constituisti
sup opa regionis babylonie. sydrach misach
et abdenago. uiri isti contempserunt rex
decretum tuum. Deos tuos n' colunt. et
statuam auream quam exeristi n' adorāt.
Tunc nabuchodonosor in furore et ira
precepit ut adducerent sydrach. misach.
et abdenago. Qui confecti adducti sunt
in conspectu regis. Pronuntiāsq; nabucho
donosor ait eis. Vere ne sydrach misach
et abdenago. deos meos non colitis. et sta
tuam auream quam constitui n' adoratis.
Nunc g' si estis parati. quacumq; hora au
dierit sonitū bucinę. fistule. et cythare. sambuce
et psalterij et symphonie. omni gen' mu
sicorū. pstrante uos et adorare statuā aureā
quam feci. Quod si n' adoraueritis. eadē
hora mittemini in fornacē ignis ardentis.
Et quis ē d's. qui eripiat uos de manu mea.
Respondentes sydrach misach et abdena
go. dixerunt regi nabuchodonosor. Non
oportet nos de hac re respondere tibi.
Ecce enim d's n'r quem colimus potest
nos eripere de camino ignis ardentis.

et de manibz tuis o rex liberare. Quod si noluerit notum sit t rex quia deos tuos nolumus. et statuam auream qua erecta n adoramus. Tunc nabuchodonosor reple tuis e furore et aspectus faciei illius immutatus est. sup sydrach misach et abdenago. Et precepit ut succenderetur fornax septuplum quam succendi consueuerat. et uiris fortissimis de exercitu suo. iussit ut ligatis manibz et pedibz mitterent sydrach misach et abdenago in fornacem ignis ardentis. Et confestim um illi uincti cu braciis suis et thiaris et calciamentis. et uestibus. missi sunt in medium fornacis ignis ardentis. Nam iussio regis urgebat. fornax aut succensa erat nimis. Porro uir illos qui miserant sydrach misach et abdenago. interfecit flamma ignis. **Viri aut hi tres id est sydrach misach et abdenago ceciderunt in medio camini ignis ardentis colligati. Que sequuntur in hebraicis uoluminibus non repperi.** **E**t ambulabant in medio flammę laudantes deum et benedicentes dñm. Stans autem azaria orauit sic. apertisq os suum i medio ignis ait. Benedictus es dñe ds patrũ nrõrum. et laudabilis. et glõsum nomĩ tuũ mĩsẽ. quia iustus es in omnibz que fecisti nobis. et uniuersa opa tua uera. et ius tuę recte. et omnia iudicia tua uera. Iudicia enim uera fecisti iuxta omnia que induxisti sup nos et sup ciuitatẽ scãm patrum nrõrum iherlm. quia in ueritate et in iudicio induxisti omnia hec ppter peccata nrã. Peccauimus enim et inique egimus recedentes a te. et deliquimus in omnibz. et precepta tua n audiuiimus. nec obseruauimus. nec fecimus sicuti preceperas nobis ut bene nobis esset. Omnia g que induxisti sup nos. et uniuersa que

fecisti nobis uero iudicio fecisti. et tradidisti nos in manibz inimicorũ iniquorũ et pessimorum preuaricatorumq. et regi iniusto et pessimo ultra omne terram. Et nunc n possumus apere os. Confusio et obprobriũ facti sumus seruis tuis. et his qui colebant te. **Ne quesim** tradas nos in ppetuum. ppter nomen tuum. et ne dissipēs testamẽtum tuum. neq. austras misericordiam tuam a nobis ppter abraham dilectum tuum. et ysaac seruum tuum. et isrl scũ tuum. quibus loquutus es pollicens quod multiplicares semen eorũ sicut stellas celi. et sicut harenam que e in litore maris. quia dñe imminuta sumus plusquam omnes gentes. sumusq. humiles in uniuersa terra hodie ppter peccata nrã. et n est in tempore hoc princeps et ppha. et dux. neq. holocaustum. neq. sacrificium. neq. oblatio. neq. incensum. neq. locus primiciarum coram te. ut possumus inuenire misericordiam. sed in animo contrito et in spũ humilitatis suscipiamus. sicut in holocausto arietum et tauroz. et sicut in milibz agnorum pinguium. sic fiat sacrificium nrũ in conspectu tuo hodie ut placeat t. qm non e confusio confidentibz in te dñe. Et nunc sequimur in toto corde et tamen te. et querimus faciem tuam dñe. ne confundas nos. sed fac nobiscum iuxta mansuetudinẽ tuam. et scdm multitudinem misericordię tuę. et erue nos in mirabilibus tuis. et da glãm nomini tuo dñe. et confundantur omnes qui ostendunt seruus tuus mala. Confundantur in omnipotentia. et robur eorum conteratur. Sciante quia tu dñs ds solus. et glõsus sup omne terram. Et n cessabant qui miserant eos ministri regis succendere fornacem. naphtha et stuppa et pice. et malleolis. et

effundebatur flamma sup fornacem cu-
bitis quadraginta nouem. et erupit et
incendit quos repperit iuxta fornacem de
chaldeis. **A**ngelus autem dñi descendit
cum azaria et socijs eius in fornacē. et ex-
cussit flammā ignis de fornace. et fecit me-
dium fornacis quasi uentum roris flantē.
Et non tetigit eos omnino ignis neq; con-
tristauit. nec quicquam molestis intulit.
Tunc hi tres quasi ex uno ore laudabant
et glorificabant. et benedicebant dñm in
fornace dicentes: Benedictus es dñe d's
patrum nrōrū. et laudabilis et glorios⁹
in secula. Et benedictū nom glē tue scñ.
laudabile et superlatū in omib⁹ scñs.
Benedictus es in tēplo scō glē tue. et sup
laudabilis et superglōs⁹ in scā. Benedict⁹ es
in throno regni tui. et sup laudabilis et
superlat⁹ in scā. Benedictus es qui inue-
ris abyssos et sedes sup cherubin. et lauda-
bilis et superlat⁹ in scā. Benedictus es
in firmamento celi. et laudabilis et glo-
riosus in scā. Benedicite omnia opa dñi
dño. laudate et superlatate eum in scā.
Benedicite angeli dñi dño. laudate et
superlatate eum in scā. Benedicite celi
dño. laudate et superlatate eū in scā.
Benedicite aque omnes que sup celo sunt
dño. laudate et superlatate eum in scā.
Benedicite omnes uirtutes dñi dño. lau-
date et superlatate eū in scā. Benedicite
sol et luna domino. laudate et superlatate
eū in scā. Benedicite stelle celi dño. lau-
date et superlatate eum in scā. Benedicite
omnis ymber et ros dño. laudate et super-
latate eum in scā. Benedicite omis spc
dei dño. laudate et superlatate eū in scā.
Benedicite ignis et estus dño. laudate et
superlatate eū in scā. Benedicite frigus
et estas dño. laudate et superlatate eū in

scā. Benedicite rores et prima dño. lauda-
te et superlatate eum in scā. Benedicite gelu
et frigus dño. laudate et superlatate eū
in scā. Benedicite glacies et nives dño.
laudate et superlatate eum in scā. Benedi-
te noctes et dies dño. laudate et superlatate
eū in scā. Benedicite lux et tenebrę
dño. laudate et superlatate eū in scā. Be-
nedicite fulgura et nubes dño. laudate
et superlatate eum in scā. Benedicat tra-
dñm. laudet et superlatet eum in scā.
Benedicite montes et colles dño. laudate
et superlatate eum in scā. Benedicite um-
uerſa germinantia in terra dño. laudate
et superlatate eum in scā. Benedicite
fontes dño. laudate et superlatate eum
in scā. Benedicite maria et flumina dño.
laudate et superlatate eum in scā. Bene-
dicite cete et omnia que mouentur in ags
dño. laudate et superlatate eū in secula.
Benedicite omis uolucres celi dño. laudate
et superlatate eum in scā. Benedicite omnes be-
stias et pecora dño. laudate et superlatate
eum in scā. Benedicite filij hominū dño.
laudate et superlatate eū in scā. Benedicat
isrl dñm. laudet et superlatet eum in scā.
Benedicite sacerdotes dñi dño. laudate et
superlatate eū in scā. Benedicite serui do-
mini dño. laudate et superlatate eū in se-
cula. Benedicite spc et animes iustorum
dño. laudate et superlatate eū in scā.
Benedicite scī et humiles corde dño. lau-
date et superlatate eū in scā. Benedicite
anania azaria misael dño. laudate et super-
latate eum in scā. quia eruit nos de
inferno. et saluos fecit nos de manu mor-
tis. quia liberauit nos de medio ardenti
flamine. et de medio ignis eruit nos.
Confitemini dño qm bonus. qm in se-
culum misericordia eius. Benedicite omis

207
religiosi dñō deo dñorum: laudate et con
fitemini quia in omnia sc̃la miseric̃dia eius:
*Huc usq; in hebreo non habetur: et que
posuimus de theodotionis editione trās
lata sunt.* **T**unc nabuchodonosor rex
obstupuit et surrexit prope: et ait optima
tibus suis. Nonne tres viros misimus in
mediū ignis compeditos? Qui responden
tes regi dixerunt. Vere rex. Respondit et
ait. Ecce ego uideo viros quatuor solutos
ambulantes in medio ignis. et nichil cor
ruptionis in eis est: et species quarta simi
lis filio dī. Tunc accessit nabuchodono
sor ad ostiū fornacis ignis ardentis et ait.
Sydrach misach et abdenago serui dī ex
celsti: egredimini et uenite. Statimq; egs
si sunt sydrach misach et abdenago de me
dio ignis. Et congregati satrape. magistra
tis. et iudices. et potentes regis. contempla
bantur viros illos qm̃ nichil potestatis ha
buisset ignis in corporibus eorū. et capill⁹
capitis eorum non eēt adustus. et sarabal
la eorum n̄ fuissent immutata: et odor
ignis non transisset p̄ eos. Tunc erūpens
nabuchodonosor ait. Benedictus d̃s eorū
sydrach uidelicet misach et abdenago.
qui misit anglīm suum et eruit seruos
suos quia crediderunt in eo. et uerbum
regis immutauerunt: et tradiderunt cor
pora sua. ne seruirent. et ne adorarent om
nem dñm excepto deo suo. A me g̃ positū
ē hoc decretum. ut omnis populus et trib⁹
et lingua quecuq; loquuta fuerit blas
phemiam contra dñm sydrach misach et
abdenago dispeat. et domus et uastet.
Nec enim ē alius d̃s. qui possit ita salua
re. Tunc rex pmouit sydrach misach et
abdenago in puincia babilonis. **N**a
buchodonosor rex omnib⁹ populis. gen
tib⁹ et linguis que habitant in uniuersa

terra. Pax uobis multiplicetur. Signa et
mirabilia fecit apud me d̃s excelsus. Placu
it ergo in predicare signa eius quia mag
na sunt. et mirabilia eius quia fortia. et
regnum eius regnum sempiternum: et
potestas eius in generatione et generatio
ne. Ego nabuchodonosor quietus eram in
domo mea: et florens in palacio meo. Som
num uidi quod p̄terruit me. et cogitatio
nes mee in stratu meo. et uisiones capitis mei
conturbauerunt me: et p̄me p̄positum ē
decretum ut introducterentur in conspectu
meo cuncti sapientes babilonis. et ut so
lutionē sompni indicarent michi. Tunc
ingrediebantur arioli. magi. chaldei. et
aruspices. et somnū narraui in conspec
tu eorū. et solutionē eius n̄ indicauerunt
michi. donec collega in conspectu meo in
gressus ē daniel cui⁹ nomen baltasar: scdm̃
nomen dī mei. qui habet sp̃m deorū scōrū
in semetipso. et somnū coram eo loquut⁹
sum. Baltasar princeps ariolorū quem
ego scio quod sp̃m dñorum scōrum habeas
in te. et omne sacramentū non ē impossibi
le t̃. uisiones somniorū meorū quas uidi.
et solutionē narra. Visio capitis mei in
cubili meo. Videbam et ecce arbor in
medio terre: et altitudo eius nimia. mag
na arbor et fortis: et p̄citas eius contin
gens celum. Aspectus illius erat usq; ad
terminos uniuerse terre: folia eius pul
cherrima. et fructus eius nimius. et esca
uniuersorū in ea. Subter eam habitabant
animalia. et bestie. et intramus eius conuer
sabantur uolucres celi: et ex ea uescebatur
omnis caro. Videbam in uisione capitis
mei sup̄ stratu meum. et ecce uigil et sc̃s
descendit de celo. clamauit fortiter et dixit.
Succidite arbore. et precidite ramos eius.
et excutite folia eius. et dissipate fructus

eius. fugiant bestie que subter eam sunt.
et uolucres de ramis eius. Veruntamen
germen radicem eius in terra sinite. et
alligetur uinculo ferro et greo in herbis
que solum sunt. et rore celi tinguatur. et
cum feris pars eius in herba terig. Cor
eius ab humano commutetur. et cor fere
decur ei. et septem tempora mutantur
sup eum. In sententia uigiliū decretum ē.
et sermo scōrum et petitio. donec cognoscāt
uidentes qm̄ dominat̄ excelsus in regno
hominū. et cuiusq; uoluerit dabit il
lud. et humillimū hominē constituet
sup eū. Hoc somniū uidi ego rex nabucho
donosor. Tu ergo batchasar interpretatio
nemi narra festinus. quia omnes sapien
tes regni mei non quēunt solutionē edi
cere michi. Tu autē potes. quia sp̄s deorū
scōrum in te ē. Tunc daniel cui nomen bal
tasar cepit intra senectupium tacitus co
gitare quasi hora una. et cogitationes
cordis eius conturbabant eum. Respon
dit autē rex ait. Batchasar somnium
et interpretatio eius non conturbent te.
Respondit batchasar et dixit. Dñe mi.
somnia his qui te oderunt. et interpretatio
eius hostibus tuis sit. Arborem quam
uidisti sublimē atq; robustam. cui alti
tudo ptingit ad celum. et aspectus illi
in omnē terram. et rami ei pulcherrimi et
fructus eius nunt et esca omnium in ea. sub
ter eam habitantes bestie agri. et in ra
mis ei commorantes auis celi. tu es rex q
magnificat̄ ei et inualuisti. et magnitu
do tua creuit. et puenit usq; ad celum. et
potestas tua in terminos uniuerse terre.
Quod autē uidit rex uigilē et scām descen
dere de celo et dicere. succidite arborem
et dissipate illā. attamen germen radi
cum eius in terra dimittite. et uinciat̄

ferro et ere. in herbis foris et rore celi consp
gatur. et cum feris sit pabulum eius do
nec septem tempora commutentur sup eū.
hec ē interpretatio sententię altissimi. que
puenit sup dñm meū regē. Sciant te ab
hominib; et cum bestiis ferisq; erit habita
tio tua. et fenum ut bos comedes. et rore
celi infunderis. Septem tempora quoq; mu
tabuntur sup te. donec scias quod do
minetur excelsus sup regnum hominum
et cuiusq; uoluerit det illud. Quod autē
precepit ut relinqueretur germen radicū
eius id est arboris. regnum tuum ē ma
nebit. postquam cognoueris potestatem
eē celestem. Quamobrem rex consiliū
meū placeat ē. et peccata tua elemosinis
redime. et iniquitates tuas infatis paupe
rum. forsitan ignoscat delictis tuis. Omnia
uenerunt sup nabuchodonosor regem. Post
finem mensium duodecim in aula babylo
nis deambulabat. responditq; rex et ait.
Honne hec est babylon magna. quā ego
edificau in domum regni in robore fortitu
dinis mee. et in glā decoris mei. Cum ad
huc sermo eēt in ore regis. uox de celo ruit.
Tibi dicat nabuchodonosor rex. Regnum
transit a te. et ab hominib; te eicient. et
cum bestiis ferisq; erit habitatio tua. fe
num quasi bos comedes. et septē tēpora
mutabuntur sup te. donec scias quod do
minetur excelsus in regno hominū. et cui
usq; uoluerit det illud. Eadem hora ser
mo completus est sup nabuchodonosor.
Ex hominib; eiectus ē. et fenum ut bos co
medit. et rore celi corpus eius infectum ē.
donec capilli eius in similitudinē aquila
rum crescerent. et ungues eius quasi au
um. Igitur post finē dierum ego nabucho
donosor oculos meos ad celum leuaui. et
sensus mīs redditus ē michi. et altissimo

benedixi. et uiuentem in sempiternum lau-
 dau. et glificau. quia potestas eius pote-
 stas sempiterna. et regnum eius in generati-
 one et generatione. et omnes habitatores
 terre apud eum in nichilum reputati sūt.
 Juxta uoluntate eum suā facit tam inui-
 tibus celi. quam in habitatoribus terre.
 et non ē qui resistat manui eius et dicat
 ei. quare fecisti. In ipso tempore sensus
 meus reuersus ē ad me. et ad honore reg-
 ni mei decorq; pueni. et figura mea re-
 uersa ē ad me. et optimates mei et magi
 stratus mei requisierunt me. et in regno
 meo constitutus sum. et magnificentia mea
 amplior addita ē michi. Hunc igitur
 ego nabuchodonosor laudo et magnifi-
 co et glifico regem celi. quia omnia opa
 eius uera et ius eius iudicia. et gradiente
 in supbia potest humiliare. **B**altaba-
 sar rex fecit grande conuiuū optimatib;
 suis mille. et unusquisq; secundum suam bibe-
 bat gratiam. Precepit ergo iam temulentus
 ut afferrentur uasa aurea et argentea
 que asportauerat nabuchodonosor pater
 eius de templo quod fuit in iherlm. ut bi-
 berent in eis rex et optimates eius. uxo-
 resq; eius et concubine. Tunc allata sūt
 uasa aurea que asportauerat de templo
 quod fuerat in iherlm. et biberunt in eis
 rex et optimates ei. uxoresq; eius. et concu-
 bine. Bibebant uinum. et laudabant deos
 suos aureos et argenteos et ereos. ferreos.
 ligneosq; et lapideos. In eadem hora ap-
 paruerunt digiti quasi manus hominis
 scribentis. contra candelabrum in superficie pa-
 rietis aule regie. et rex aspicebat articulos
 manus scribentis. Tunc regis facies com-
 mutata ē. et cogitationes eius perturbab-
 ant eum. et compages rerum eius sol-
 uebantur. et genua eius ad se inuicem

collidebantur. Exclamauit itaq; rex fortis
 ut introducerent magos. chaldeos et aru-
 pices. et ploguens rex ait sapientib; baby-
 lonis. Quicumq; legerit scripturā hanc et
 interpretationem eius manifestam michi
 fecerit. purpura uestietur. et torquem
 auream habebit in collo suo. et tertius
 erit in regno meo. Tunc ingressi omnes
 sapientes regis. non potuerunt nec scriptu-
 ram legere. nec interpretationē indicare regi.
 Unde rex baltasar satis conturbatus est.
 et uultus illi immutatus est. sed et optima-
 tes eius turbabant. Regina autē p re que
 acciderat regi et optimatibus eius domū
 conuiuii ingressa est. et ploguens ait.
 Rex in eternum uiue. Non te conturbent co-
 gitationes tue. neq; facies tua immutetur.
 Est uir in regno tuo qui spm deorū scōrum
 habet in se. et in dieb; patris tui. scientia
 et sapientia inuenit sunt in eo. Nam et
 rex nabuchodonosor pater tuus. principē
 magorum. incantatorū. chaldeorū. et aru-
 picum constituit eū. Pater inquam tuus
 o rex. quia sps amplior et prudentia intel-
 ligeniaq; et interpretatio somniorū. et
 ostensio secretorū ac solutio ligatorum.
 inuenit sunt in eo. hoc ē in daniel cui
 rex imposuit nomen baltasar. Nunc itaq;
 daniel uocetur. et interpretationē narra-
 bit. Igitur introductus ē daniel coram
 rege. Ad quem pfatus rex ait. Tu es dani-
 el de filiis captiuitatis iude. quā adduxit
 rex pater meus de iudea. Audiu de te
 qm spm deorū scōrū habear. et scientia
 intelligentiāq; ac sapientia ampliores in-
 uenit sunt in te. Et nunc introgressi sūt
 in conspectu meo sapientes. magi. ut scp-
 turam hanc legerent. et interpretationē
 eius indicarent michi. et nequauerunt
 sensum sermonis hui; edicere mī. Porro

ego audiui de te quod possis obscura
interpretari. et ligata dissoluere. Si ergo
uales scripturam legere. et interpretationem
eius indicare michi. purpura uestieris et
torquem auream circa collum tuum habebis.
et tertius princeps eris in regno meo. Ad
que respondens daniel. ait coram rege.
Munera tua sunt tibi. et dona domus
tue alteri da. Scripturam autem legam
tibi rex. et interpretationem eius ostendam
tibi. O rex deus altissimus regnum et mag
nificentiam gloriam et honorem dedit
nabuchodonosor patri tuo. et propter
magnificentiam quam dederat ei. uniuersi
populi tribus et lingue tremebant et
metuebant eum. Quos uolebat interfici
erebat. et quos uolebat percutiebat. quos
uolebat exaltabat. et quos uolebat hu
miliabat. Quando autem eleuatum est cor
eius. et spiritus illius obfirmatus est ad superbiam.
depositus est de solio regni sui. et gloria ei
ablata est. et a filiis hominum eiectus est.
Sed et cor eius cum bestiis positum est. et
cum onagris erat habitatio eius. fenulum
quoque ut bos comedebat. et rore celi cor
pus eius infectum est. donec cognosceret
quod potestatem habeat altissimus in reg
no hominum. et quicumque uoluerit suscita
bit super illud. Tu quoque filius eius baltha
sar non humiliasti cor tuum cum scires hec
omnia. sed aduersum domum celi ele
uatus es. et uasa domus eius allata sunt
coram te. Et tu et optimates tui et uxo
res tue. et concubine tue uinum bibistis
in eis. deos quoque argenteos. et aureos. et
ceros. ferreos. ligneosque et lapideos qui
non uident. neque audiunt neque sentiunt
laudasti. Porro dominus qui habet flatum
tui in manus suas. et omnes uias tuas.
non glorificasti. Idcirco ab eo missus est angelus

manus. qui scripsit hoc quod exaratum est.
Hec est autem scriptura. que digesta est.
Mane. techel. phares. Et hec est interpre
tatio sermonis. Mane. numerauit deus
regnum tuum. et compleuit illud. Techel.
appensum est in statera. et inuentum est
minus habens. Phares. diuisum est reg
num tuum. et datum est medis et persis.
Tunc iubente rege indutus est daniel pur
pura. et circumdata est torques aurea collo
eius. et predicatum est de eo quod haberet
potestatem tertius in regno. Eadem nocte
interfectus est balthasar rex a chaldeis. et
darius medus successit in regnum. an
nos natus sexaginta duos. **P**lacuit
dario. et constituit supra regnum satrapas
centum uiginti. ut essent in toto regno
suo. et super eos principes tres. ex quibus
daniel unus erat. ut satrapae illis redde
rent rationem. et rex non sustineret mole
stiam. Igitur daniel superabat omnes
principes et satrapas. quia spiritus dei amplior
erat in eo. Porro rex cogitabat constituere
eum super omne regnum. Unde principes
et satrapae querebant occasionem. ut mo
uerent danielum ex latere regis. nullam
causam et suspicionem repperire potuerunt
eo quod fidelis esset. et omnis culpa et sus
picio non inueniretur in eo. Dixerunt ergo
iuri illi. Non inueniemus danieli hanc
aliquam occasionem. nisi forte in lege dei
sui. Tunc principes et satrapae surripue
runt regi. et sic loquuti sunt ei. Dari rex in
eternum uiue. Consilium inueniunt cuncti
principes regni. magistratus et satrapae.
senatores et iudices. ut decretum impe
ratorum exeat et edictum. ut omnis qui
petierit aliquam petitionem a quocumque deo
et homine. usque ad dies triginta nisi a
te rex. mittatur in lacum leonum. Hunc

209
itaque rex confirma sententiā. et scribe
decretum. ut nō immutetur qđ statutum
ē a mediis atq; p̄sis. nec preuicari cui
quam liceat. Porro rex darius p̄posuit
edictum et statuit. Qđ cum daniel com
perisset. id est constitutā legē ingressus
ē domum suam. et fenestris apertis in
ceniaculo suo contra iherl̄m tribus tēpo
ribus indie. flectebat genua sua. et ad
orabat. confitebaturq; coram dō suo. sic
et antea facere consueuerat. Viri g̃ illi
curiosius inquirentes. inuenerunt dani
lem orantē et obsecrantē dñm suum. et
accedentes loquuti sunt regi sup̄ edicto.
Rex numqđ nō constituisti ut omnis ho
mo qui rogaret quemquā de diis et ho
minibus usq; ad dies triginta. nisi a te rex.
mitteretur in lacū leonum? Ad quod respō
dens rex ait. Verus sermo iuxta decretū
medorum atq; p̄sarum. quod preuicari
nō licet. Tunc respondentes dixerunt corā
rege. Daniel de filiis captiuitatis iudeg
nō curauit de lege tua. et de edicto qđ con
stituisti. sed tribus temporibus p̄ diem
orat obsecrationē suam. Quod uerbū cū
audivisset rex satis contristatus ē. et pro
damele posuit cor ut liberaret eū. et usq;
ad occasum solis laborabat ut erueret il
lum. Viri autē illi intelligentes regem.
dixerunt ei. Scito rex quia lex medorum ē
atq; p̄sarum. ut omne decretū quod con
stituisti rex nō liceat immutari. Tunc rex
precepit. et adduxerunt danielē. et mi
serunt eum in lacū leonū. Dixitq; rex da
meli. Ds tuus quē colis semp. ipse libera
bit te. Allatus q; ē lapis unus et postē
sup os lacū. quē obfignauit rex anulo suo
et anulo optimatū suorū. ne quid fieret
contra danielē. Et abiit rex in domum
suā et dormiuit incenatus. cūq; non

sunt illati coram eo. insup et somnus recē
sit ab eo. Tunc p̄mo diluctō confurgens
rex festinus p̄xit ad lacum leonū. appro
pinquansq; lacū. damelem uoce lacrima
bili inelamauit et affatus ē eum. Daniel
serue dī uiuentis. ds tuus cui tu seruis
semp. putasne ualuit liberare te a leoni
bus? Et daniel regi respondens ait. Rex
in eternū uiue. Ds m̄s misit anglm suū
et concludit ora leonum. et non nocuerunt
michi. quia coram eo iusticia inuenta ē
in me. sed et coram te rex delictum nō feci.
Tunc rex uehementer gauisus ē sup eo.
et damelem precepit educi de lacu. Eue
tusq; ē daniel de lacu. et nulla lesio inuen
ta ē in eo. quia credidit deo suo. Iubente
autē rege adducti sunt iuri illi qui accusa
uerunt danielē. et in lacum leonū missi sūt.
ipsi. et filij. et uxores eorum. et nō puenērūt
usq; ad pauimentū lacū. donec arripereūt
eos leones. et omnia ossa corū comminue
rent. Tunc darius rex scripsit uniuersis
populis. tribubus. et linguis. habitantib;
in uniuersa terra. Pax uobis multiplicet.
A me constitutum ē decretum. ut in uni
uerso impio et regno meo tremiscant et
pauescant dñm danielis. Ipse enim ds uiuēs
est et eternus in scā. et regnum eius nō dis
sipabitur. et potestas eius usq; in eternū.
Ipse liberator atq; saluator faciens signa &
mirabilia in celo et in terra. qui liberauit
danielē de lacu leonū. Porro daniel p̄se
uerauit usq; ad regnum dary. regnūq; cy
ri p̄se. **I**n anno primo battasar regis ba
bylonis daniel somnū uidit. Visio autē
captis eius in cubili suo. et sompnum
scribens breui sermone compendit. sū
matimq; p̄fringens ait. Videbā in uisio
ne mea nocte. et ecce quatuor uenti celi
pugnabant in mari magno. et quatuor

bestiis grandes ascendeabant de mari diuise
in ter se. Pruna quasi leena et alas habe-
bat aquile. Aspicebam donec euulsetur
alae eius. et sublata est de terra. et super pedes
quasi homo stetit. et cor eius datum est ei.
Et ecce bestia alia similis urso in parte
stetit. et tres ordines erant in ore eius
et in dentibus eius. et sic dicebant ei. Sur-
ge comede carnes plurimas. Post hoc
aspicebam et ecce alia quasi pardus. et
alas habebat auis quatuor super se. et qua-
tuor capita erant in bestia. et potestas da-
ta est ei. Post hoc aspicebam in uisione
noctis. et ecce bestia quarta terribilis
atque mirabilis et fortis nimis. Dentibus fer-
reos habebat magnos comedens atque com-
minuens. reliqua pedibus suis conculcans.
Dissimilis autem erat ceteris bestiis quas
uideram ante eam. et habebat cornua
decem. Considerabam cornua. et ecce cor-
nu alius paruulum ortum est de medio eo-
rum. et tria de cornibus primis euulsa sunt
a facie eius. et ecce oculi quasi oculi homi-
nis erant in cornu isto. et os loquens
ingentia. Aspicebam donec throni posi-
ti sunt. et antiquus dierum sedit. Ve-
stimentum eius quasi nix candidum. et ca-
pilli capitis eius quasi lana munda. Thronus
eius flammis ignis. rotes eius ignis accensus.
flumen igneus rapidusque egrediebatur
a facie eius. Milia milium ministrabant
ei. et decies milies centena milia assistebant
ei. Iudicium sedit. et libri aperti sunt.
Aspicebam propter uocem sermonum grandium
quos cornu illud loquebatur. et uidi quoniam in-
terfecta esset bestia. et posset corpus eius. et
traditum esset ad comburendum igni. alia-
rum quoque bestiarum ablata esset potestas.
et tempora uite constituta essent ei usque
ad tempus et tempus. Aspicebam ergo

in uisu noctis. et ecce cum nubibus celi
quasi filius hominis ueniebat. et usque ad
antiquum dierum puenit. et in conspectu
eius operuerunt eum. et dedit ei potesta-
tem et honorem et regnum. et omnes po-
puli tribus et lingue ipsi seruiunt. Po-
testas eius potestas eterna que non aufertur.
et regnum eius quod non corrumpetur.
Horruit spiritus meus. Ego damel terre
sum in his. et uisiones capitis mei contur-
bauerunt me. Accessi ad unum de astanti-
bus. et ueritatem querebam ab eo de omni-
bus his. Qui dixit michi. interpretationem
sermonum. et docuit me. He bestie mag-
ne quatuor. quatuor regna consurgent de
terra. Suscipient autem regnum sancti dei altis-
simi. et optinebunt regnum usque in seculum.
et seculum seculorum. Post hoc uolui diligenter
discere de bestia quarta. quia erat dissi-
milis ualde ab omnibus. et terribilis ni-
mis. Dentibus et ungues eius ferrei. come-
debat. et comminuebat. et reliquias
pedibus suis conculcabat. et de cornibus
decem que habebat in capite. et de alio
quod ortum fuerat. ante quod ceciderant
tria cornua. de cornu illo quod habebat oculos
et os loquens grandia. et maius erat
ceteris. Aspicebam et ecce cornu illud
faciebat bellum aduersum sanctos. et preuale-
bat eis. donec uenit antiquus dierum.
et iudicium dedit sanctis excelsi. et tempus
aduenit. et regnum optinuerunt sancti. et
sic ait. Bestia quarta. regnum quartum
erit in terra. quod maius erit omnibus
regnis. et deuorabit uniuersam terram.
et conculcabit et comminuet eam. Por-
ro cornua decem. ipsius regni reges decem
erunt. Et alius consurget post eos. et
ipse potentior erit prioribus. et tres
reges humiliabit. et sermones contra

excessum loquetur. et scōs altissimi conte-
ret. et putabit quod possit mutare tempo-
ra et leges. et tradentur in manu eius usq;
ad temp⁹ et tempora et dimidiū tēporis.
Et iudicium sedebit. ut auferatur poten-
tia et conterat^r et dispeat usq; in finem.
Regnum autē et potestas et magnitudo
regni que ē subter omne celum. datur po-
pulo scōrum altissimi cui⁹ regnū in sem-
piternū ē. et omnes reges seruiunt ei et
obediunt. Huc usq; finis uerbi. **E**go da-
niel multum cogitationib⁹ meis contur-
babar. et facies mea mutata ē in me. uer-
bum autē in corde meo conseruauit. **A**n-
no tertio regni baltasar regis. uisio appa-
ruit michi. Ego daniel post id qd uiderā.
in principio. uidi in uisione mea cum eē in
in suis castro quod ē in elam ciuitate.
Vidi autē in uisione eē me sup portam
ulai. et leuaui oculos meos et uidi. et ecce
aries unus stabat ante paludē habens
cornua excelsa. et unū excelsius altero atq;
succrescens. Postea uidi arietē cornib⁹ ueni-
lantem contra occidentē. et contra aquilo-
nē et contra meridiē. et omnes bestie nō
poterant resistere ei. neq; liberari de
manu ei⁹. Fecitq; scdm uoluntatē suam.
et magnificatus ē. et ego intelligebam.
Ecce autē hircus caprarū ueniebat ab
occidente sup faciem totū terre. et nō tan-
gebat terram. Porro hirc⁹ habebat cornu
insigne inter oculos suos. et uenit usq;
ad arietē illū cornutū quem uiderā stantē
ante portam. et cucurrit ad eum in impe-
tu fortitudinis sue. Cumq; appropinquas-
set prope arietē. effertatus ē in eum et percus-
sit arietē et comminuit duo cornua eius.
et nō potuit aries resistere ei. Cumq; eum
inisset in terrā conculcabat. et nemo
quibat arietē liberare de manu ei⁹. Hir-

cus autē caprarū magnus factus ē nimis.
Cumq; creuisset. fractum ē cornu magnū.
et orta sunt cornua quatuor sub illud.
p quatuor uentos celi. de uno autē ex eis
egressum ē cornu unū modicū. et factū ē
grande contra meridiē. et contra orientē
et contra fortitudinē. et magnificatū ē
usq; ad fortitudinē celi. Et deiecit de for-
titudine et de stellis. et conculcauit eas
usq; ad principē fortitudinis magnificat⁹
est. et ab eo tulit uige sacrificiū. et deiecit
locū scificationis eius. Robur autē da-
tum ē contra uige sacrificiū ppter pecca-
ta et prosterneatur ueritas in terra. et faciet
et psperebitur. Et audiui unū de scīs lo-
quentē. et dixit unus scs alteri. nescio cui
loquens. Usq; quo uisio et uige sacrificiū
et peccatū desolationis que facta ē. et scū
arium et fortitudo conculcabitur. **E**t di-
xit ei. Usq; ad uespam. et mane duo milia
trecenti. et mundabitur scūariū. Factū
ē autē cū uiderē ego daniel uisionē. et
quererē intelligentiam. ecce stetit in con-
spectu meo quasi species uiri. et audiui
uocem uiri inter ulai. qui exclamauit et
ait. Gabriel. fac intelligere istam uisionē.
Et uenit. et stetit iuxta ubi ego stabam.
Cumq; uenisset pauens corruj in faciem
meam. et ait ad me. Intellige fili hominis.
qm in tempore finis complebit^r uisio. Cūq;
loqueret^r ad me. collapsus sum pnuis in ter-
ram. **E**t tetigit me et statuit me in gra-
du meo. et dixit michi. Ego ostendam tē
que futura sunt in nouissimo maledictio-
nis. qm habet temp⁹ finē suum. Aries
quē uidisti habere cornua. rex medorū
ē atq; pslarum. Porro hircus caprarū rex
gregorū ē. **E**t cornu grande quod
erat inter oculos ei⁹ ipse ē rex primi. Qd
autē fracto illo surrexerunt qtuor p eo.

quatuor reges de gente eius consurgent.
et non in fortitudine eius. Et post regnum eorum
cum creuerint iniquitates consurget rex
impudens facie. et intelligens propositiones
et roborabitur fortitudo eius. sed non in ui-
ribus suis. et supra quam credi potest uni-
uersa uastabit. et prosperabitur et faciet
et interficiet robustos. et populum sanctorum.
secundum uoluntatem suam. et dirigetur dolus
in manu eius. et cor suum magnificabit.
et in copia rerum omnium occidet pluri-
mos. Et contra principem principum con-
surget. et sine manu conteret. Et uisio
uespere et mane que dicta est uera est. Tu
ergo signa uisionem. quia post dies multos
erit. Et ego daniel languui et egrotaui
per dies. Cumque surrexisset faciebam opera
regis. et stupebam ad uisionem. et non erat quod
interpretaretur. **I**n anno primo darii fi-
lij assueri de semine medorum qui impera-
uit super regnum chaldeorum. anno uno reg-
ni eius. ego daniel intellexi in libris nu-
merum annorum de quo factus est sermo domini
ad iheremiam prophetam. ut complerentur
desolationis iherusalem septuaginta anni.
Et posui faciem meam ad dominum deum meum.
rogare et deprecari in ieiuniis sacco et ci-
nere. et orauimus dominum deum meum et confessus
sum et dixi. Obsecro domine deus magne et ter-
ribilis. custodiens pactum et misericordiam di-
ligentibus te. et custodientibus mandata
tua. Peccauimus unigue egimus. impie
fecimus et recessimus et declinauimus
a mandatis tuis ac iudicijs. non obediimus
seruis tuis prophetis qui loquuti sunt in
nomine tuo. regibus nostris. principibus nostris.
patribus nostris. omnique populo terre. Tibi
domine iusticia. nobis autem confusio
faciei sicut est hodie. uiro iuda et ha-
bitatoribus iherusalem. et omni israhel. his qui

prope sunt. et his qui perculi in uniuersis
terrīs. ad quas cecisti eos. propter iniquita-
tes eorum. in quibus peccauerunt in te domine.
nobis confusio faciei. regibus nostris. princi-
pibus nostris. et patribus nostris qui peccauerunt.
tibi autem domino deo nostro. misericordia et propitiatio
quia recessimus a te. et non audiuimus uo-
cem domini dei nostri ut ambulares in lege
eius. quam posuit nobis per seruos suos pro-
phetas. et omnis israhel preuaricati sunt le-
gem tuam. et declinauerunt ne audirent
uocem tuam. et stillauit super nos maledictio
et detestatio que scripta est in libro moysi
serui dei quia peccauimus ergo. Et statuit
sermone suo quos loquitur est super nos.
et super principes nostros qui iudicauerunt nos.
ut superduceret in nos malum magnum quale
numquam fuit sub omni celo. secundum quod
factum est in iherusalem. sicut scriptum est in lege
moysi. Omne malum hoc uenit super nos.
et non rogauimus faciem tuam domine deus noster. ut
reuerteremur ab iniquitatibus nostris. et co-
gitaremus ueritatem tuam. et uigilauit do-
minus super maliciam. et adduxit eam super nos.
Iustus dominus deus noster in omnibus operibus suis que
fecit. non enim audiuimus uocem eius. Et
nunc domine deus noster qui eduxisti populum
tuum de terra egypti in manu forti. et fecisti
tibi nomen secundum diem hanc. peccauimus
iniquitatem fecimus domine in omni iusticia
tuam. Auertatur obsecro ira tua et furor
tuus a ciuitate tua iherusalem. et monte sancto
tuo. Propter peccata enim nostra et iniquitates
patrum nostrorum. iherusalem et populus tuus
in obprobrium sunt omnibus per circuitum nostrum.
Hunc ergo exaudi domine deus noster orationem seru-
tui et preces eius. et ostende faciem tuam super
sanctuarium tuum. quod destructum est. Propter
ueneratissimum inclina deus nostris aurem tuam.
et audi. apertis oculos tuos et uide desolatio-

211
nem nrām. et ciuitatem sup quam inuoca-
tum ē nomen tuum. Non enim i in
iustificationib' nrīs psterimus preces ante
faciem tuam. sed in miserationibus tuis mul-
tis. Exaudi dñe. placare dñe. attende et
fac. Ne moreris ppter te metipsum dñs nr!
quia inuocatum ē nomen tuū sup ciuitatem
et sup populum tuum. Cumq; adhuc loque-
rer et orare. et confiterer peccata mea. et pec-
cata populi mei. isrl. ut pstererem preces
meas in conspectu dī mei. p monte scō dei
mei. Adhuc me loquente in oratione mea.
ecce uir gabriel quē uiderā in uisionis prin-
cipio. cito uolans tetigit me in tempore sa-
crificij uestp̄ni. et docuit me et loquutus
est michi. Dixitq;. Daniel nunc egressus sū
ut docerem te. et intelligeres. Ab exordio pre-
cium tuarū egressus ē sermo. Ego autē ueni
ut indicare tibi. quia uir desiderioꝝ es.
Tu autē animaduerte sermonē. et intellige
uisionē. Septuaginta ebdomades abbrevia-
te sunt sup populū tuum. et sup urbem
scām tuam. ut consummet̄ preuaticatio.
et finē accipiat peccatū. et deletur iniqui-
tas. et adducatur iusticia sempiterna. et
impleatur uisio et pphetā et ungatur
scōrum. Seto et animaduerte ab exta
sermonis ut iterū edificetur iherlm usq;
ad xp̄m ducē. ebdomades septem. et ebdo-
mades sexaginta du e erunt. et rursum e-
rificabitur platca et muri in angustia
temporū. Et post ebdomades sexaginta
duas occidetur xp̄s. et n̄ erit eius ppls
qui eum negaturus est. et ciuitatē et
scārum dissipabit populus cū ducē uen-
turo. et finis ei uastitas. Et post finē belli.
statuta desolatio. Confirmabit autē pactū
multas ebdomada una. et in dimidio ebdo-
madis deficiet hostia et sacrificium. et in
templo erit abominatio desolationis.

et usq; ad consummationē et finē p̄seuerabit
desolatio. **A**nno tercio cyri regis p̄sarū
uerbum reuelatum ē danieli. cognomento
baltasar. et uerbum et fortitudo
magna. intellexitq; sermonē. Intelligen-
tia enim ē opus in uisione. Indieb' illis ego
daniel lugebam. trium ebdomadarū dieb'.
panem desiderabilem n̄ comedi. et caro et
uinū n̄ introierunt in os meum. sed neq;
unguento unctus sum. donec complerent̄
triū ebdomadarū dies. Di e autē uicesima
et quarta mensis primi. eram iuxta flu-
uium magnū qui ē tygris. et leuauit oco-
los meos et uidi. et ecce uir unus uestitus
lineis. et renes eius accincti auro obri zo.
et corpus eius quasi chrisolitus. et facies
eius uelut species fulguris. et oculi eius
ut lampas ardens. et brachia ei et que
deorsum usq; ad pedes quasi species cris-
candentis. et uox sermonū eius ut uox
multitudinis. Vidi autē ego daniel solus
uisionē. porro uiri qui mecum erant non
uiderunt. sed terroꝝ nimis irruit sup eos.
et fugerunt in absconditum. Ego autē
relictus solus. uidi uisionē grandem hāc.
et non remansit in me fortitudo. sed et spe-
cies mea immutata ē in me. et emarcui.
nec habui quicquā uiriū. Et audiui uocē
sermonū eius. et audiens iacebam conster-
natus sup facie meā. uultusq; meus here-
bat terre. Et ecce manus tetigit me. et ere-
xit me sup genua mea. et sup articulos
manuum mearū. et dixit ad me. Daniel
uir desiderioꝝ intellige uerba mea que
ego loquor ad te. et sta in gradu tuo. Nē
enim missus sum ad te. Cumq; dixisset m̄
sermonē istū. stetit tremens. et ait ad me.
Noli metuiere daniel. quia ex die primo
quo posuisti cor tuū ad intelligendum ut
te affligeres in conspectu dī tui. exaudita

sunt uerba tua. et ego ueni ppter sermones
tuos. Princeps autē regni psarum restitit m.
uiginti et uno dieb. Et ecce michael unus
de principibus primus uenit in adiutorium
meum. Et ego remansi ibi iuxta regem psarum.
Ueni autē ut docerē te. que uentura
sunt populo in nouissimis diebus. qm
adhuc uisio in dies. Cumq; loqueretur in
huiusmodi uerbis. deieci uultū meū
in terram et tacui. Et ecce quasi similitu-
do filij hominis tetigit labia mea. et
aperiens os meum loquutus sum. et dixi
ad eum qui stabat contra me. Dñe mi
in uisione tua dissoluti sunt compages
mee. et nichil in me remansit uirum.
et quomō poterit seruus dñi mei loqui
cum dño meo? Nichil enim in me reman-
sit uirū. sed et altus meus intēludit.
Rursum q; tetigit me quasi uisio homi-
nis. et confortauit me et dixit. Noli ti-
mere uir desiderion; pax tibi. Confor-
tare. et esto robustus. Cumq; loqueret
mecum. conualui et dixi. Loquere dñe mi.
quia confortasti me. Et ait. Numquid
scis quare uenerim ad te? Et nunc reuertar
ut preliar aduersum principē psarum.
Cum enim egrederer. apparuit princeps
grecorū ueniens. Veritatem annuncia-
bo tibi. quod expressum ē in scriptura ut-
ritatis. Et nemo ē adiutor meus in om-
nib; his. nisi michael princeps uester.
Ego autē ab anno primo darij medi stabam.
ut confortare et roborare. et nunc ueri-
tate annuntiabo tibi. Et ecce adhuc tres
reges stabunt in psyde. et quartus dñabi-
tur opibus nimis. sup omnes. Et cum
inualuerit diuitijs suis. concitabit omnes
aduersus regnum grecie. Surget uero rex
fortis. et dominabitur potestate multa.
et faciet quod placuerit ei. Et cū steterit.

conteretur regnum eius. et diuidetur in
q; tuos uentos celi. sed n̄ in postero
eius. neq; scdm potentia illius qua domi-
natus ē. Lacerabit enim regnum eius et
am in externos. exceptis his. Et conforta-
bitur rex austri. et de principibus eius
preualebit sup eum. et dominabit dñi-
one. multa enim dominatio eius. Et post
finē annorū federabuntur. filiaq; regis
austri ueniet ad regem aquilonis facere
amicitiam. Et n̄ optinebit fortitudine bra-
chij. nec stabit semen eius. Et tradetur
ipsa et qui adduxerunt eam adolescen-
tes eius. et qui confortabant eam in tempo-
ribus. Et stabit de germine radicem ei
plantatio. et ueniet cum exercitu. et in-
greditur puinciam regis aquilonis. et
abuter eis. et optinebit. insup et deos
eorū et sculptilia. uasa quoq; preciosa ar-
genti et auri captiua ducet in egyptum.
Ipse preualebit aduersum regē aquilonis.
et incipit in regnum rex austri. et reuer-
tetur ad terram suam. filij autē eius pu-
cabuntur. et congregabunt multitudinē
exercituum plurimorū. et ueniet pperans
et inuidans. et reuertet et concitabitur.
et congregietur cū robore ei. Et puoca-
tus rex austri. egreditur et pugnabit ad-
uersus regem aquilonis. et pparabit mul-
titudinē nimia. et dabitur multitudo
in manus eius. et capiet multitudinē. et
exaltabitur cor eius. et deiciet multa mi-
lia. sed n̄ pualebit. Conuertet enim rex
aquilonis. et preparabit multitudinem
multo maiore quā prius. et in fine tempo-
rū annorūq; ueniet pperans cū exercitu
magno. et opibus nimis. Et in tempo-
ribus illis multa confluent aduersus re-
gem austri. filij quoq; preuaricatorum
pphi tui extollentur. ut impleant uisi-

onem: et conuenient. Et ueniet rex agulonis
et comportabit aggerem. et capiet urbes
munitissimas: et brachia austri n̄ sustinebūt.
Et consurgent electi eius ad resistendū. et
n̄ erit fortitudo. et faciet ueniens sup eū
iuxta placitum suum. et n̄ erit qui stet
contra faciem eius. & stabit in terra milita.
et consummet in manu eius. et ponet fa-
ciem suam. ut ueniat ad tenendū uniuersū
regniū eius. et recte faciet cum eo. et
filiam feminarū dabit ei. ut euerat illud.
et n̄ stabit nec illius erit. et conuerteret faciem
suam ad insulas et capiet multas. Et cessa-
re faciet principē obpbriū sui. et obpbriū
eius conuerteret in eum. & conuerteret faciem
suā ad impium terre sue. et impingeret
et coerueret et n̄ inueniet. Et stabit in loco
eius uilissimus. et indignus decore regio.
et in paucis diebus conteretur: nec in furore
nec in prelio. Et stabit in loco eius despectus.
et n̄ tribuetur ei honor regis. & ueniet
clam et optinebit regnū in fraudulentia.
et brachia pugnantis expugnabuntur a
facie eius et conterentur: insup et dux fe-
deris. Et post amicitias cum eo faciet
dolum. et ascendet et supabit in modico
populo. Habundantes et uberes urbes
ingredietur: et faciet que n̄ fecerunt patres
eius. et patres patrū eius. Rapinas et p̄-
dam et diuicias eorum dissipabit. et cont̄
firmissimas cogitationes inuet. et hoc usq;
ad tempus. Et conetabitur fortitudo eius
et cor eius aduersum regē austri. in exerci-
tu magno. et rex austri puocabitur ad bel-
lum. multis auxilijs et fortibus nimis.
& n̄ stabunt quia mibunt aduersus eū
consilia. et comedentes panē cum eo con-
terent illum. exercitusq; eius opprimeet.
et cadent interfecti ei plurimi. Duorum
quoq; regum cor erit ut male faciant. &

ad mensam unā mendacium loquentur:
et n̄ pficient. quia adhuc finis in aliud
tempus. Et reuertetur in terram suā cum
opibus multis. et cor eius aduersum testa-
mentum sc̄m. et faciet et reuertet in ter-
ram suam. Statuto tempore reuertetur
et ueniet ad austrum. et n̄ erit priori simi-
le nouissimū. Et uenient sup eū trices
et romani. et percutietur et reuertetur: &
indignabitur contra testamentum sc̄ia-
rū et faciet. Reuerteturq; et cogitabit ad-
uersum eos qui dereliquerant testamen-
tum sc̄iarū. & brachia ex eo stabunt. et
polluent sc̄iarum fortitudinis. Et aufe-
rent iuge sacrificium. et dabunt abhomi-
nationes in desolationē. et impij testa-
mentum simulabunt fraudulentē. Po-
pulus autē sciens dñm suū. optinebit
et faciet. & docti in populo docebunt plu-
rimos. et ruent in gladio et in flamma.
in captiuitatē et in rapinā dierum. Cūq;
coruerit subleuabuntur auxilio paruulo.
et applicabuntur eis plurimi fraudulentē.
Et de eruditis ruent ut conflentur. et eli-
gantur. et dealbentur. usq; ad tempus p̄-
finitum. quia adhuc aliud tempus erit. Et
faciet iuxta uoluntatē suam rex. et eleua-
bitur et magnificabitur aduersū omne
deum. et aduersum dñm deorū loquetur
magnifica. et diriget donec impleatur
iracundia. Petrata ē quippe definitio.
et dñm patrum suorū n̄ reputabit. et erit
in concupiscentia is feminarū. neque unq;
dñm curabit. quia aduersum uniuersa
consurget. Dñm autē moazim in loco suo
uenerabitur. et dñm quē ignorauerunt
patres eius colet. auro et argento et lapi-
de p̄cioso rebusq; preciosis. Et faciet ut
minuat moazim cū deo alieno quē cog-
nouit. et multiplicabit glām. et dabit

et potestate in multis. et terram diuidet
gratuita. **E**n tempore p̄finito preliabit̄.
aduersū cum rex austri. et quasi tempestas
ueniet contra illum rex aquilonis. in
curribz. et in equitibus. et in classe mag
na. Et ingredietur terras. et conteret et
p̄transiet. Et introibit in terram glosam.
et multa corrueunt. **H**e autē sole saluabunt̄
de manu eius. edom et moab. et principi
um filiorū animos. Et emittet manum
suam in terras. et terra egipti non effu
get. Et dominabitur thesaurorū auri et
argenti. et in omnibz preciosis egipti.
P̄ lybiam quoq; et ethyopiā transibit.
et fama turbabit eum ab oriente. et ab
aquilone. et ueniet in multitudine mag
na ut conterat et interficiat plurimos. et
figet tabernaculum suū. apethno inter
maria. sup montē inclitum et sc̄m. et ueniet
usq; ad summitatē eius. et nemo auxilia
bitur ei. In tempore autē illo confurget
michael princeps magnus qui stat pro
filijs populi tui. et ueniet tempus. quale
n̄ fuit ab eo quo gentes esse ceperunt usq;
ad temp⁹ illud. Et in tempore illo saluabi
tur populus tuus. omnis qui uiuentis
fuerit scriptus in libro. Et multa de his
qui dormiunt in terre puluere angustabit̄.
alii in uitā eternā. et alij in opprobriū ut
uideant semp. Qui autē docti fuerint
fulgebunt quasi splendor firmamenti.
et qui ad iusticiā erudiunt multos qua
si stelle in p̄petuas eternitates. Tu autē
daniel claude sermones. et signa librū
usq; ad temp⁹ statutum. P̄transibunt
plurimi. et multiplex erit scientia. Et
uidi ego daniel. et ecce quasi duo alij sta
bant. unus hinc sup ripam fluminis. et
alius inde ex altera ripa fluminis. Et
dixi uno qui indutus erat lineis. qui

stabat sup aquas fluminis. **V**sq; quo fi
nis horum mirabiliū. Et audiui uirū
qui indutus erat lineis. qui stabat sup
aquas fluminis. Cuius leuasset dexterā
et sinistram suam in celū. et iurasset per
uiuentē in eternum. quia in tempus. et
tempora et diuiniū temporis. et cū com
pleta fuerit dispersio manus populi sc̄i.
complebunt̄ uniuersa hec. Et ego audiui
et n̄ intellexi. et dixi. Dñe mi. quid erit
post hec. Et ait. Vade daniel. quia clausi
sunt signatq; sermones. usq; ad tempus
p̄finitū. Eligentur et dealbabitur.
et quasi ignis p̄babitur multa. et impie
agent impij. neq; intelligent omnes im
pij. Porro docti intelligent. et a tempo
re cum ablatus fuerit iuge sacrificiū.
et posita fuerit abhominatio in desolato
ne dies mille ducenti nonaginta. Beatus
qui expectat. et puenit ad dies mille tre
centos triginta quing. Tu autē daniel uade
ad p̄finitum. et requiesces. et stabis in so
te tua in fine dierū. **H**ic usq; daniel in he
braico uolumine legimus. cetera que se
quuntur usq; ad finē libri de theodori
onis editione translata sunt. **E**t
erat uir habitans in babilone. et nom
eius ioachim. Et accepit uxore nomine
su sanna. filiam belchie. pulchram nimis.
et timentē dñm. Parentes enim illius
cum eēt iusti. erudierunt filiam suam
sc̄dm legem moysi. Erat autē ioachim
dies ualde. et erat ei pomeriū uicinum
domui sue. et ad ipsum confluēbant ui
dei. eo quod esset honorabilior omnium.
Et constituta sunt duo senes iudices in
anno illo. de quibus loquutus ē dñs.
quia egressa ē iniquitas de babilone a
senibus iudicibz. qui uidebantur rege
re populi. Isti frequentabant domum

ioachim. et ueniebant ad eos omnes qui habebant iudicia. Cum autē populus reuerisset post meridiē. ingrediebatur susanna. et deambulabat in pomerio uiri sui. Et uidebant eam senes cotidie ingredientes et deambulantes. et exarserunt in concupiscentia eius. et cunctauerunt sensum suum. et declinauerunt oculos suos ut non uiderent celum. nec recordarentur iudiciorum iustorum. Erant autē ambo uulnerati amore eius. nec iudicauerunt sibi iussu dolore suū. Erubescabant enim iudicare concupiscentiam suam. uolentes concubere cum ea. et obseruabant cotidie sollicitius uidere eam. Dixitque alter ad alterum. famulus domus. quia prandij hora ē. Et egressi recesserunt a se. Cumque reuersissent uenerunt in unum. et seiscitantes abinuicem causa esset concupiscentiam suam. Et tunc in commune statuerunt tempus. quando eam possent inuenire solam. Factum est ergo cum obseruarent diem ipsum. ingressa ē aliquando sicut heri et nudius tertius. cum duabus solis puellis. uoluntque lauare in pomerio. Estus quippe erat. Et non erat ibi quisquam preter duos senes absconditos. et contemplantes eam. Dixit ergo puellis. Afferte michi oleum et sumptrata. et ostia pomerii claudite ut lauet. feceruntque sicut preceperat. clauseruntque ostia pomerii. et egressi sunt per posticum. ut afferrent que iusserat. nesciebantque senes intus esse absconditos. Cum autē egressi essent puellae. surrexerunt duo senes. et accurrerunt ad eam et dixerunt. Ecce ostia pomerii clausa sunt. et nemo nos uidet. et in concupiscentia tua sumus. Quamobrem afferre nobis. et commiscere nobiscum. Quod si nolueris. dicemus testimonium contra te. quod fuerit tecum iuuenis. et ob

213
hanc causam miseris puellas a te. Inge-
muit susanna et ait. Angustiae in sunt
undique. Si enim hoc egero mors michi est.
si autem non egero non effugiam manus ustras.
Sed melius michi est absque opere incidere
in manus ustras. quam peccare in conspectu
domini. Et exclamauit uoce magna susanna.
Exclamauerunt autē et senes aduersus eam.
Et cucurrit unus. et apertit ostia pomerii.
Cum ergo audissent clamorem in pomerio famu-
li domus. irruerunt per posticum. ut uide-
rent quidnam esset. Postquam autē senes
loquuti sunt. erubuerunt serui uehementer.
quia nunquam dictus fuerat sermo huius-
cemodi de susanna. Et facta ē dies crasti-
na. Cumque uenisset populus ad uirum et
ioachim. uenerunt et duo presbiteri pleni ui-
qua cogitatione aduersus susannam. ut
interficerent eam. Et dixerunt coram po-
pulo. Mittite ad susannam filiam helchie.
uxorem ioachim. Et statim miserunt. Et ue-
nit cum parentibus et filiis. et uniuersis cog-
natis suis. Porro susanna erat delicata
numis. et pulchra specie. Et iniqui illi uis-
serunt ut discopiretur. erat enim coop-
ta. ut uel sic facerentur decore eius. fle-
bant igitur sui. et omnes qui nouerant
eam. Consurgentes autē duo presbiteri in me-
dio populi. posuerunt manus suas super
caput eius. Que flens susperit in celum.
Erant enim coram ea fiduciam habens in domino.
Et dixerunt presbiteri. Cum deambulare
mus in pomerio soli. ingressa ē hec cum
duabus solis puellis. Et clausit ostia po-
merii et dimisit puellas. Venitque ad eam
adolescens qui erat absconditus. et con-
cubuit cum ea. Porro nos cum essemus
in angulo pomerii. uidentes iniquitatem
cucurrimus ad eos. et uidimus eos pari-
ter commisceri. Et illum quidem non quui-

mus comprehendere. quia fortior nobis erat. et aptis ostijs exiliuit. Hanc autē cum apprehendissemus. interrogauim⁹ quis nam esset adolefens. et noluit indicare nobis. Hui⁹ rei testes sumus. Credit eis multitudo quasi semibus populi et iudicib⁹. et condemnauerunt eam ad mortē. Exclamauit autē uoce magna susanna et dixit. Ds eterne qui absconditor es cognitor. qui nosti omnia antequā fiant. tu scis qm falsum adūsum me tulerunt testimoniu. Et ecce morior. cū nichil horum fecerim. que isti maliciose composuerunt aduersum me. Exaudiuit autē dñs uocē eius. Cumq; duceret ad mortem. suscitauit deus spm scm pueri iunioris. cui nomen daniel. et exclamauit uoce magna. Quid ego sum asanguine hui⁹. Et conuersus omnis populus ad eū dixit. Quis est sermo iste quē tu loquutus es? Qui cum staret in medio eorū ait. Sic facit filij isrl. n̄ iudicantes neq; quod uerum est cognoscentes. condemnastis filiam isrl. Reuertimini ad iudiciū. quia falsum testimoniu loquuti sunt aduers⁹ eam. Reuersus est g̃ populus cū festinatione. et dixerunt ei senes. Veniet se de in medio nr̄m. et indica nobis. quia tibi dedit ds honore senectutis. Et dixit ad eos daniel. Separate illos ab inuicē procul. et diiudicabo eos. Cum g̃ diuisi essent alter ab altero. uocauit unū de eis et dixit ad eū. Inueterate dierū malorum nunc uenerunt peccata tua que opabaris prius. iudicans iudicia iniusta. innocentes opprimens. et dimittens noxios. dicente dño. innocentem et iustum n̄ interficies. Nunc g̃ si iudisti eos. dic sub qua arbore uideris eos loquentes sibi. Qui ait. Sub

cono. Dixit autē daniel. Recte mentatus es in caput tuum. Ecce enim angls dī accepta sententia ab eo. scindet te medullā. Et amoto eo. iussit uenire aliu et dixit ei. Semen chanaan et non iuda. species de cepit te. et concupiscentia subuertit cor tuum. Sic faciebatis filiabus isrl. et illegitimos loquebantur uobis. Sed n̄ filia iuda sustinuit iniquitatē ur̄am. Hunc g̃ dic in. sub qua arbore comprehenderis eos loquentes sibi. Qui ait. Sub primo. Dixit autē ei daniel. Recte mentatus es et tu in caput tuum. Manet enim angelus dei gladium habens. ut secet te medullam. et interficiet uos. Exclamauit itaq; omnis ceteris uoce magna. et benedixerunt deo. qui saluat sperantes in se. Et consurrexerunt aduersus duos p̄bros. conuincerat enim eos daniel ex ore suo falsum dixisse testimonium. feceruntq; eis sicut male egerant aduersus proximum. ut facerent scdm. legem moysi. et interfecerunt eos. Et saluatus ē sanguis innoxius. in die illa. Helchias autē et uxor eius laudauerunt dñm p̄ filia sua susanna. cum ioachim marito eius. et cognatis omnib⁹. quia n̄ esset inuenta in ea res turpis. Daniel autē factus ē magnus in conspectu populi. a die illa et deinceps. Et rex astr̄ agēs appositus ē ad patres suos. et suscepit curus p̄ses regnum eius. **E**rat autē daniel conuiuia regis. et honoratus sup omnes amicos eius. Erat quoq; ydolum nomine bel apud babilonios. et impendebant in eo p̄ dies singulos. simile artabz duo decim. et oues quadraginta. iunq; amphore sex. Rex quoq; colebat eum. et ibat p̄ singulos dies adorare eum. Poro daniel adorabat dñm suum. Dixitq; ei rex. Quare

non adoras bel. Qui respondens ait ei.
Quia n̄ colo ydola manufacta. sed uiuen-
tem dñm qui creauit celum et terram.
et habet potestatem omnis carnis. Et
dixit ad eum rex. Non tibi uidetur esse
bel uiuens deus. An non uides quanta
comedat et bibat cotidie. Et ait dani-
el arridens. Ne erres rex. Iste enim in-
transsecus luteus ē. et fouitsecus creus.
neq; comedit aliquando. Et iratus rex uo-
cauit sacerdotes eius. et ait eis. Nisi dixe-
ritis michi quis ē qui comedat impensas
has. moueamini. Si autem ostenderitis
qm̄ bel comedat eas. mouetur daniel. q̄a
blasphemauit in bel. Et dixit daniel
regi. fiat iuxta uerbū tuū rex. Erant
autē sacerdotes bel septuaginta. exceptis
uxoribus et paruulis et filiis. Et uenit
rex cum daniel in templū belis. et dixe-
runt sacerdotes belis. Ecce nos egredie-
mur foras. et tu rex pone escas. et ui-
num misce. et claude ostium et signa
anulo tuo. Et cum ingressus fueris ma-
ne. nisi inueneris omnia comesta a bel
mouemur. uel daniel qui mentitus ē adu-
sum nos. Continebant autem quia fe-
cerant sub mensa absconditum introi-
tum. et pullum ingrediebantur semp.
et deuorabant ea. Factum ē igit̄ post
quam egressi sunt illi. et rex posuit ci-
bos ante bel. p̄cepit daniel pueris suis.
et attulerunt cinerem. et cribrauit p
totum templū coram rege. Et egressi
clauserunt ostium. et signantes anulo
regis abierunt. Sacerdotes autē ingres-
si sunt nocte iuxta consuetudinē suā.
et uxores et filij eorum. et comederunt
omnia et biberunt. Surrexit autē rex
primo diluculo. et daniel cum eo. Et
ait rex. Salua ne sunt signa daniel. Q

214
respondit. Salua rex. Statimq; cum ape-
ruiſſet ostium. intutus rex mensam excla-
mauit uoce magna. Magnus es bel. et
non ē apud te dolus quisquā. Et risit da-
niel. et tenuit regem ne ingrederet̄ intro.
Et dixit. Ecce pauimentum animaduerte.
cui uestigia sunt hec. Et ait rex. Video
uestigia uiuorū ac mulierum. et infantū.
Et uacat rex. tunc apprehendit sacer-
dotes et uxores et filios eorum. et osten-
derunt ei ostiola abscondita. p̄ que ingre-
diebantur. et consumeabant que erant
sup mensam. Occidit ḡ illos rex. et tra-
didit bel in potestatē danieli. qui subū-
it eum. et templum eius. **E**t erat
draco magnus in loco illo. et colebant eū
babyloni. Et dixit rex danieli. Ecce nūc
n̄ potes dicere. quia non sit iste d̄s uiuens.
Adora ḡ eū. Dixitq; daniel. Dñm deum
meum adoro. quia ipse est d̄s uiuens.
Tu autē rex damichi potestatē. et inter-
ficiam draconē absq; gladio et fuste. Et
ait rex. Do tibi. Tult ḡ daniel picē. et
adipem. et pilos. et coxit pariter. fecitq;
massas. et dedit mos draconī. et dirup-
tus ē draco. Et dixit. Ecce quē colebatis.
Quod cum audissent babyloni. indigna-
ti sunt uehementer. et congregati adu-
sus regem dixerunt. Judeus factus ē rex.
Bel destruxit. draconē interfecit. et sa-
cerdotes occidit. Et dixerunt cum ue-
nissent ad regē. Trade nobis danielē.
alioquin interficiemus te et domum
tuā. Vidit ḡ rex quod irruerent in eū
uehementer. et necessitate compulsus. tra-
didit eis danielē. Qui miserunt eum
in lacum leonum. et erat ibi sex diebus.
Porro in lacu erant septem leones. et da-
bantur eis cotidie duo corpora et dug-
ones. Et tunc nondate sunt eis. ut

deuorarent daniellem. Erat autē abacuc
ppheta in iudea. Et ipse coxiat pulmen-
tum. et intrinuerat paues in alueolo. et ibat
in campum ut ferret messoribz. Dixitq;
angls dñi ad abacuc. Fer prandium qd
habet in babylone danieli. quē in lacu
leonū. Et dixit abacuc. Dñe babylone
non uidi. et lacum nescio. Et apprehen-
dit eum angls dñi in uertice eius. et por-
tauit illum capillo capitis sui. posuitq;
eum in babylone sup lacum in impetu
spē sui. et clamauit abacuc dicens. Da-
niel serue dñi. tolle prandiu quod misit
tibi dñs. Et ait daniel. Recordatus es enī
mei dñs. et nō dereliquisti diligentes te. Sur-
gensq; daniel comedit. Porro angls dñi
restituit abacuc confectum in loco suo. Ve-
nit g rex die septima. ut lugeret daniel-
lem. Et uenit ad lacum et intuspexit. et
ecce daniel sedens. Et exclamauit rex uo-
ce magna dicens. Magnus es dñe dñs da-
nielis. Et extraxit eum de lacu. Porro
illos qui pditionis eius causa fuerant.
intramisit. et deuorati sunt in moīto
coram eo. **Explicit daniel propheta.**

**Incapit prologus iheronimi in libro. xii. pro-
phetarum minorum.**

Non idem ordo duodecim
pphetarum ē apud he-
breos. qui et apud nos.
Vnde scdm id quod ibi
legitur. hic quoq; dispo-
siti sunt. Osee comminatus ē. et quasi p
sententias loquens. Joel planius in princi-
pijs. in fine obscurior. et usq; ad malachia
habent singuli pprietates suas. quē
ezdras scribam legisq; doctorē hebrei au-
tumant. Et quia longum ē nunc de om-
nibus dicere. hoc tantum uos o paula
et eustochiū ammonitas scire uolo. unū

esse librum duodecim pphetarū. et osee.
^{functionon.} **сѣкронон.** ysaye. malachiam ū aggei.
et zacharie fuisse temporibus. in quibus autē
tempus non preferatur in titulo sub illis
eos regibus pphetasse. sub quibz et hi qui
ante eo habent titulos pphetauerunt.

Incapit prologus in osee propheta.

hec cerebro nominat effraim. sa-
maritam. ioseph. iezrael. et uxore
fornicariam. et fornicationis filios. et ad
ulteram cubiculo clausam mariti. multo
tempore sedere uiduam. et sub ueste lu-
gubri uiri ad se reditum prestolari.

Explicit prologus. Incapit liber osee propheta.
E R B U M

Domni quod fa-
ctum est ad osee
filium beeri. in die-
bus orie ioathan
achaz. ezechie re-
gum iuda. et in diebz ieroboam filij io-
as regis isrl. Principium loquendi do-
mino in osee. Et dixit dñs ad osee. Vade
sume tibi uxorem fornicariam et fac fili-
os fornicationum. quia fornicans forni-
cabitur terra a dño. Et abiit et accepit
gomer filiam debelaim. et concepit et
peperit filium. Et dixit dñs ad eū. Voca
nomen eius iezrael. qm adhuc modicu
et uisitato sanguine iezrael sup domū
hieri. et quiescere faciam regnum domi-
isrl. Et in die illa conteram arcū isrl.
in ualle iezrael. Et concepit adhuc et
peperit filiam. et dixit q. Voca nomen
eius absq; misericordia. quia nō addam ultra
misereri domui isrl. sed obliuione ob-
liuiscar eorum. et domui iuda misere-
bor. et saluabo eos in dño dō suo. et nō
saluabo eos in arcu et gladio. et in bello.
et in equis et in eguitibz. Et ablactauit

cam que erat absq; misericordia. Et concepit
et peperit filium et dixit. **Voca** nomen
eius n̄ populus meus. quia uos n̄ popul⁹
meus. et ego n̄ ero d̄s ur̄. Et erit unme
rus filiorum isrl̄ quasi harena maris.
que sine mensura ē. et n̄ numerabitur.
Et erit in loco ubi dicitur eis n̄ popul⁹
meus uos. dicitur eis filij d̄i uiuentis.
Et congregabuntur filij iuda et filij
isrl̄ pariter. et ponent sibi nec caput
unum. et ascendent de terra. quia mag
nus dies iezrael. Dicte fr̄ibus ur̄is. po
pulus m̄s. et sorori ur̄e misericordiam con
sequita. **Judica** matrem ur̄am iudica.
qm̄ ipsa n̄ uxor mea. et ego non uir eius.
Auferat fornicationes suas a facie sua. &
adulteria sua de medio uberū suorū. ne
forte expoliam eam nudam. et cōstituiā
eam scdm̄ diem natiuitatis sue. et ponā
eam quasi solitudinē et statuam eam
uelut terram inuiā et interficiam eā
fita. Et filiorum isrl̄ n̄ miserebor. qm̄ filij
fornicationū sunt. quia fornicata est
mater eorū. **Confusa** ē que concepit
eos. quia dixit. **Vadam** post amatores
meos. qui dant panes meos et aqua
meas michi. lanam meā et linū meū.
oleū meū et potum meū. **Propter** hoc
ecce ego sepiam uā tuam spinis. et se
piam eā mactera. et semitas suas non
inueniet. et sequetur amatores suos
et non apprehendet eos. et queret eos et
n̄ inueniet. Et dicet. **Vadam** et reuertar
ad uirum meū p̄orem. quia n̄ bene erat
tunc magis quam nunc. Et hec nesciuit
quia ego dedi ei frumentum. et uinū
et oleum. et argentum multiplicavi ei
et aurum. que fecerunt baal. **Jocundo** con
uertar et sumam frumentū meū in
tempore suo. et uinū meū in tempore

suo. et liberabo lanam meā et linū meū.
que opiebant ignominiam eius. Et n̄
reuelabo stulticiam eius in oculis ama
torum eius. et uir n̄ eruet eam de ma
nu mea. et cessare faciam omne gaudiū
eius. sollemnitate eius. neomeniā eius.
sabbatum eius. et omnia festa tempora
eius. Et corrupiam uirē eius et ficiū
eius. de quibus dixit. mercedes h̄c mee
sunt. quas dederunt m̄ amatores mei.
et ponam eam in saltū. et comedet eam
bestia agri. et uisitabo sup̄ eam dies ba
alim. quib⁹ accendebat incensum. et or
nabatur in aure sua. et monili suo. et
ibat post amatores suos. et mei obliuisc
batur dicit d̄s. **Propter** hoc ecce ego
lactabo eam. et ducam eam in solitudi
nem. et loquar ad cor eius. et dabo eui
uitores eius ex eodem loco. et uallē achior
adapiendam spem. Et canet ibi iuxta
dies iuuentutis sue. et iuxta dies as
censionis sue de terra egypti. Et erit in
die illo ait d̄s uocabit me uir meus. et
n̄ uocabit me ultra baalim. Et auferā
nomen baalim de ore eius. et non re
cordabit⁹ ultra nominis eorum. Et p
cutiam eis fedus in die illa cum bestia
agri. et cū uolucere celi. et cum reptili
terre. et arcum et gladium et bellū con
teram de terra. et dormire eos faciam
fiducialit̄. Et sponsabo te michi in sepi
ternum. et sponsabo te m̄ in iusticia et
iudicio. et in misericordia et in miserationib⁹.
et sponsabo te m̄ in fide. et scies quia
ego d̄s. Et erit in die illa exaudiam
dicat d̄s. exaudiam celos. et illi exau
dient terram. et terra exaudiet triticū.
et uinū et oleum. et hec exaudient iez
rael. Et seminabo eam michi in terrā.
et miserebor eius que fuit absq; misericordia.

Et dicam nō populo meo populus meus
 es tu. et ipse dicet in dñs dñs mñs es tu.
 Et dixit dñs ad me. Adhuc uade dilige
 mulierē dilectam amico et adulteram, sic
 diligit dñs filios isrl. et ipsi respectant ad
 deos alienos. et diligunt uinacia uua-
 rum. Et fodi eam in quindecim argenteis.
 et choro ordei. et dimidio choro ordei. et
 dixi ad eam. Dies multos expectabis me.
 non fornicaberis et nō eris uir. Sed et
 ego expectabo te. quia dies multos se-
 debunt filij isrl sine rege et sine prin-
 cipe et sine sacrificio. et sine altari. et
 sine ephod. et sine theraphim. Et post
 hec reuertentur filij isrl. et querent do-
 minū dñm suum et dauid regē suum.
 et pauebunt ad dñm. et ad bonum eius
 in nouissimo dierum. Audite uerbum
 domini filij isrl. quia iudiciū dño cum
 habitatoribz terre. Non ē enim ueritas.
 et non ē misericordia. et non ē scientia dei in
 terra. Maledictum. et mendacium. et
 homicidiū. et furtū. et adulterium inun-
 dauerunt. et sanguis sanguinē tetigit.
 Ppter hoc lugebit terra. et infirmabi-
 tur omnis qui habitat in ea. bestie ag-
 et uolucres celi. sed et pisces maris con-
 gregabuntur. Veruntamen unusqzqz
 nō iudicet. et nō arguatur uir. Populus
 enim tuus. sicut hi qui contradicunt
 sacerdoti. et corruet hodie. et corruet
 etiam ppheta tecum. Nocte tacere feci
 matrē tuā. et contigit populus meus
 eo quod nō habuerit scientiam. Quia
 tu scientiam reppulisti. repellam te ne
 sacerdotio fungaris in. Et oblita es legis
 dei tui. obliuiscar filiorū tuorū et ego.
 Sedm multitudinē eorū. sic peccauerūt
 michi. Glām eorum. in ignominia tuā
 commutabo. Peccata ppli mei comedēt.

et ad iniquitatē eorum subleuabunt ani-
 mas eorum. et erit sicut populus sic sa-
 cerdos. Et uisitabo sup annuas eius. et
 cogitationes eius reddam ei. et comedent
 et nō faciabuntur. Fornicati sunt et non
 cessauerunt. qm dñm dereliquerunt in
 nō custo diendo. fornicatio et uini et chrie-
 tas. aufert cor. Populus meus in ligno suo
 interrogauit. et baculus eius annuncia-
 uit ei. Spē enim fornicationum decepti eos.
 et fornicati sunt a deo suo. Sup capita
 montium sacrificabant. et sup colles ac-
 cendebant thymama. Subtus quercū
 et populū et therebintū. quia bona erat
 umbra eius. Ideo fornicabuntur filie
 ur̄e. et sponse ur̄e adultere erunt. Non
 uisitabo sup filias ur̄as cum fuerint forni-
 cate. et sup sponsas ur̄as cum adultera-
 uerint. qm ipsi cum meretricibus conuer-
 sabantur. et cum effeminatis sacrificabāt.
 et populus non intelligens uapilabit. Si
 fornicaris tu isrl. nō delinquat saltem
 iuda. et nolite ingredi in galgala. et ne
 ascenderitis in betbaueh. neqz iuraueri-
 tis uiuere dñs. qm sicut uacca lasciuens
 declinauit isrl. Nunc pascet eos dñs.
 quasi agnum in latitudine. Particeps
 ydolorum effiam. dimitte eum. Sepa-
 ratum ē contumeliā eorū. fornicatione
 fornicati sunt. dilexerunt afferre ig-
 nominia pfectores eius. Ligauit ei
 spē in alis suis. et confundentur a sacri-
 ficijs suis. Audite hoc sacerdotes. et at-
 tendite domus isrl. et domus regis auscul-
 tate. quia uobis iudiciū ē. qm laqueus
 facti estis speculationi. et rete expan-
 sum sup thabor. et uictimas declinastis
 in pfundum. et ego eruditor omnium eorū.
 Ego scio effiam. et isrl non ē abscondit⁹
 a me. quia nō fornicatus ē effiam. contra

minatus ē isrl. Non dabitur cogitationes
suas ut conuertant ad dñm dñm suum.
quia sp̃e fornicationū in medio eorum. et
dñm non cognouerunt. Et respondebit
arrogantia isrl in facie eius. et isrl et effraim
in ruit in iniquitate sua. Ruet etiam iu-
das cum eis. In gregibus suis et in armentis
suis uadent ad querendum dñm. et non
inueniunt. Ablatus ē ab eis. In domino
preuicati sunt quia filios alienos genu-
erunt. nunc deuorabit eos messis cum
parab⁹ suis. clangite bucina in gabaa.
tuba in rama. ululate in bethauen. post
tergum tuum beniamin. Effraim in deso-
latione erit. in die correptionis. in tribu-
bus isrl ostendi fidem. Facti sunt princeps
iuda quasi assumentes terminum. super
eos effundam quasi aquam irā meam.
Calumniā patiens effraim fractus iudicio.
qm̃ cepit abire post sordes. Et ego quasi
tinea effraim. et quasi putredo domui
iuda. Et uidit effraim languorē suum.
et iudas uinctū suum. Et abiit effrai-
ad assur. et misit ad regem ultorē. et ip-
se n̄ poterit sanare uos nec soluere pote-
rit a uobis uinctū. qm̃ ego quasi leena
effraim. et quasi catulus leonis domui
iuda. Ego igitur capiam et uadam. tollam
et n̄ est qui eruat. Vadens reuertar ad lo-
cum meum. donec deficiatis et queratis
faciem meā. In tribulatione sua mane
consurgent ad me. Venite et reuertamini
ad dñm. quia ipse cepit et sanabit nos.
periet et curabit nos. Unificabit nos
post duos dies. in die tertia suscitabit
nos. et uiuemus in conspectu eius. scie-
mus sequemurq; ut cognoscamus do-
minū. Quasi diluculū preparatus ē eg⁹
suis eius. et ueniet quasi ymber nobis
temporaneus et serotinus. Quid faciam

tibi effraim. Quid faciam tibi iuda.
Misericordia ur̃a quasi nubes matutina. et
quasi ros mane pertransiens. Propter hoc
dolui in prophetis. occidi eos in uerbis or̃i-
mei. et iudicia mea quasi lux egredient.
quia misericordiam uolui et non sacrificium.
et scientiam di plusquā holocausta. Ipsi
autem sicut adam transgressi sunt pa-
ctum. ibi preuicati sunt in me. Galaad
ciuitas opantium dolum. supplantata
sanguine. et quasi fauces uiroꝝ latro-
num. pariter sacerdotum in uia interfi-
cientium p gentes de sicheim. quia scelus
opati sunt. In domo isrl uidi horrendū.
ibi fornicationes effraim. contaminatus
ē isrl. sed et iuda pone mensam tibi. Cū
conuertero captiuitatē populi mei. cum
sanare uellem isrl. reuelata ē iniquitas
effraim. et malicia samarie. quia operati
sunt mendaciū. et fur ingressus ē spo-
lians. latrunculus foris. Et neforte di-
cant in cordib⁹ suis omnē maliciā eorū
me recordatum. nunc circumdederunt
eos adinventiones sue. coram facie mea
facti sunt. In malicia sua letificauerūt
regem. et in mendacijs suis principes.
Omnes adulterantes. quasi clybanus in
census a coquente. Aueunt paululum
ciuitas a commixtione fermenti. donec
fermentaretur totū. Dies regis nr̃i. cepe-
runt principes furere a uino. Excendit
manū suam cum illusoribus. qui appli-
cuerunt quasi clybanū cor suum. cum in-
diaretur eis. Tota nocte dormiunt coquens
eos. mane ipse succensus quasi ignis flam-
me. Omnes calefacti sunt quasi clyba-
nus. et deuorauerunt iudices suos. Om̃s
reges eorū occiderunt. non ē qui clamet
in eis ad me. Effraim in populis. ipse cō-
miscebatur. Effraim factus ē subcinerici.

qui non reuertatur. Comederunt alieni
robore eius. et ipse nesciuit. sed et canis ef-
fusi sunt in eo. et ipse ignorauit. Et hu-
miliabitur superbia isrl' in facie eius. nec
reuerfi sunt ad dñm dñm suum. et n' que-
sierunt eum in omnib' his. Et factus ē
effraim quasi columba seducta. n' habens
cor. Egiptum inuocabant. ad assyrios
abierunt. Et cum pfecti fuerint expandā
sup eos rete meum. quasi uoluerim celi
detrahā eos. Cedam eos. scdm audicio-
nem cetui eorum. Ve eis. qm recesserūt
a me. Vastabuntur. quia preuariatī
sunt in me. Et ego redenti eos. et ipsi
loquuti sunt contra me mendacia. et
non clamauerunt ad me in corde suo.
sed ululabant in cubilib' suis. Sup tri-
ticum et uinū ruinabunt. Recesse-
runt a me. et ego erudui et confor-
taui brachia eorum. et in me cogitau-
erunt maliciam. Reuerfi sunt ut eēnt
absq' iugo. facti sunt quasi arcus dolos.
Cadent in gladio principes eorū. a furo-
re lingue sue. Ista sublatio eorū in
terra egipti. In gutture tuo sit tibia
quasi aquila. sup domum dñi. pro qd
transgressi sunt fedus meū. et legem
meā puaricati sunt. Me inuocabunt
d's meus. cognouimus te isrl'. Proiecit
isrl' bonum. inimicus psequetur eum.
Ipsi regnauerunt et non ex me. princi-
pes exierunt et non cognoui. Argen-
tum suum et aurum suum fecerunt
sibi ydola. ut interirent. Proiectus est
utulus tuus samaria. iratus ē furor
meus in eis. Vsq' quo non poterunt
emundari. Quia ex isrl' et ipse est. Artifex
fecit eum et n' est d's. qm in aranearū
telas erit utulus samarie. quia uen-
tum seminabunt. et turbine metent.

Culmus stans n' est in eis germen. non
faciet farinam. Quod et si fecerunt. alieni
comederunt eam. Deuoratus ē isrl'. nunc
factus ē in nationib' quasi uas immundū.
quia ipsi ascenderunt ad assur. Onager so-
litarus sibi effraim. munera dederunt
amatorib'. sed et cū mercede conduxerūt
nationes. Hunc congregabo eos. et q-
escent paulisp. ab onere regis et princi-
pum. quia multiplicauit effraim alta-
ria ad peccandū. facti sunt ei arē in de-
lictum. Scribam ei multiplices leges
meas. que uelut aliene computate sunt.
Hostias afferent. immolabunt carnes
et comedent. et dñs n' suscipiet eas. q-
recordabitur iniquitates eorum. et uisi-
tabit peccata eorum. Ipsi in egiptum co-
uerterentur. et oblitus ē isrl' factoris sui.
et edificauit delubra. et iudas multi-
plicauit urbes munitas. Et mittam
ignē in ciuitates eius. et deuorabit edē
illius. Noli letari isrl' noli exultare sicut
populi. quia fornicatus es a deo tuo. Di-
lexisti mercedes. sup omnes aras tritici.
Arca et torcular non pascet eos. et ui-
num mentiet eis. non habitabunt in
terra dñi. Reuersus ē effraim in egiptū.
et in assyrijs pollutum comedit. Non
habunt dño uinum. et non placebunt
ei. Sacrificia eorum. quasi panis lugenti-
um. omnes qui comedunt eum conta-
minabunt. quia panis eorum anime
ipsorū non intrabit in domū dñi. Quid
facietis in die sollempni. in die festiuitatis
domini. Ecce enim pfecti sunt a uasti-
tate. Egiptus congregabit eos. mēphis
sepeliet eos. Desiderabile argentū eorū
urtica hereditabit. lappa in taberna-
culis eorum. Venerunt dies uisitatio-
nis. uenerunt dies retributionis. Sci-

to te isrl' statum. pphetam insanum. ui-
rum spiritale. ppter multitudinē iniqui-
tatis tue. et multitudinē amentie. Specu-
lator effraim. cum deo meo. Propheta laque-
ruine factus ē sup omnes uas eius. in
sana in domo dī eius. Profunde peccau-
erunt. sicut in diebus gabaa. Recordabi-
tur iniquitatis eorum. et uisitabit pecca-
ta eorum. Quasi uuas in deserto inueni d-
rael. quasi prima poma ficulnee in cacu-
mine eius. uidi patres eorum. Ipsi autē
intrauerūt ad beelphegor. et ab alienati
sunt in confusione. et facti sunt ab homi-
nabiles sicut ea que dilerunt. Effraim
quasi auis auolauit. glā eorum apartu-
et ab utero. et a conceptu. Quod et si e-
nuerunt filios suos. absq; liberis eos fa-
ciam in hominib; sed et ue eis cum re-
cessero ab eis. Effraim ut uidi. turis erat
fundata in pulchritudine. Effraim edu-
cet ad interfectorem filios suos. Da eis
vñe. Quid dabis eis. Da eis uuluā sine
liberis. et ubera arentia. Omnes nequi-
cie eorū in galgal. quia ibi exosos habu-
erunt. Propter maliciā adinventionū eorū.
De domo mea eiciam eos. nō addam ut
diligam eos. omnes principes eorū rece-
derites. Percussus ē effraim. radix eorum
exsiccata ē. fructum nequaquā facient.
Quod & si genuerint. interficiā aman-
tissima uteri eorū. Abiciet eos d's meus
quia nō audierunt eum. et erunt uagi in
nationibus. Vitis frondosa isrl'. fructus
adequatus ē ei. Scdm multitudinē fru-
ctus sui. multiplicauit altaria. iuxta ub-
ertatem terre sue. exuberant simulachris.
Diuisum ē cor eorū. nunc uerberabunt. Ip-
se confringet simulachra eorū. depopula-
bitur aras eorū. quia nunc dicent. non
ē rex nobis. Non enim timeamus dñm.

et rex quid faciet nobis. Loquemur uer-
ba uisionis inutilis. et ferietis fedus. et
germinabit quasi amaritudo iudicium
sup sulcos agri. Vacas bechaui colue-
runt habitatores samarie. quia luxit sup
eum populus eius. et editui eius sup
eum exultauerunt in glā eius. quia mi-
grauit ab eo. siquidem et ipse in assur
delatus ē munus regi ultori. Confusio ef-
fraim capiet. et confundetur isrl' in uolu-
tate sua. Transire fecit samaria regem
suum. quasi spumā sup facie aque. et
dispigentur excelsa ydoli peccatū isrl'.
Lappa et tribulus ascendet sup aras eorū.
et dicent montibus opite nos. et collib;
cadite sup nos. Ex diebus gabaa pecca-
uit isrl' ubi steterunt. non comprehendet
eos in gabaa preliū. sup filiis iniquitatis.
Iuxta desiderū meum corripia eos. Con-
gregabunt sup eos populi. cum corrip-
entur ppter duas iniquitates suas.
Effraim uicula docta diligere tritauram.
et ego transui sup pulchritudinē colli
eius. Ascendam supra effraim. arabit iu-
das. confringet sibi sulcos iacob. Sem-
nate uobis in ueritate iusticiā. metite
in ore misericordie. innouate uobis nouale.
Tempus autē requirendi dñm. cum ue-
nerit qui docebit uos iusticiā. Arastis
impietate. messistis iniquitate. comedi-
sti frugem mendacij. Quia confusus es
in uis tuis. in multitudine fortū tuorū.
consurget tumultus in populo tuo. et
omnes munitiones tue uastabunt. sicut
uastatus ē salmana et domus eius. quia
iudicauit baal in die prelii. matre sup
filiis allisa. Sic uobis fecit bechel. a facie
malicie nequitiarū ustrarum. Sicuti ma-
ne transiit ptransiit rex isrl'. quia puer
isrl' et dilexi eum. et ex egipto uocaui filiū

meum. Vocauerunt eos: sic abierunt
a facie eorum. Baalim immolabant: et
simulachris sacrificabant. Et ego quasi
nutricius effraim. portabam eos in brachi
is meis: et nescierunt quod curarem eos.
In funiculis adam attraham eos: inui
culis caritatis. verberis quasi exaltans iu
gum super maxillas eorum: et declinaui
ad eum ut uideretur. Non reuertetur
in terram egypti. et assur ipse rex eius: quoniam
noluerunt conuertere. **C**epit gladius in
ciuitatibus eius: et consumet electos eius.
et comedet capita eorum: et populus meus
pendebit ad reditum meum. Iugum autem
imponetur eis simul: quod non auferetur.
Quoniam dabo te effraim: expugnabo et p
regam te israhel. Quoniam dabo te: Sicut
adama. ponam te ut seboim. Conuersum est
in me cor meum: parte contrita est pe
nitudo mea. Non faciam furorem ire mee
non conuertar ut dispdam effraim: quoniam
dominus ego et non homo. in medio tui sanctus. et non
ingrediar ciuitatem. Post dominum ambulabit.
quasi leo rugiet: quia ipse rugiet. et for
midabunt filium matris. et auolabunt quasi
auis ex egypto. et quasi columba de terra
assyriorum: et collocabo eos in domibus suis
dicit dominus. Circumdedit me in negatione
effraim: et in idolo domus israhel. Judas autem
testis descendit cum domino: et cum sanctis fidelibus.
Effraim pascit uentum: et sequitur estum.
tota die mendacium et uastitatem multipli
cat: et fedus cum assyriis inuit. et oleum
in egyptum ferebat. Iudicium ergo domini cum
iuda: et uisitatio super iacob. Juxta uias
eius et iuxta adinventiones eius. reddet
ei. In uero supplantauit fratrem suum.
et in fortitudine sua directus est cum anglo.
et inualuit ad angulum et confortatus est:
fleur et rogauit eum. In bechel inuenit

eum. et ibi loquutus est nobiscum: et dominus deus
exercituum. dominus memoriale eius: Et tu ad
dominum tuum conuerteris. misericordiam et iudici
um custodi: et spera in deo tuo semper. Cha
naan in manu eius: statetra dolosa: calum
niam dilexit. Et dixit effraim. Verumta
men diues effectus sum: inueni ydolum in.
Omnes labores mei non inuenient michi
iniquitatem: quam peccaui. Et ego dominus deus
tuus. ex terra egypti adhuc sedere te faci
am in tabernaculis: sicut in diebus festiui
tatis: Et loquutus sum super prophetas: et ego
uisione multiplicauit: et in manu prophete
tarum assumulatus sum. Si galaad ad y
dolum. tamen frustra erant in gal
gal bubus immolantes. Nam et altari
a eorum quasi acerui super sulcos agri. Fu
git iacob in regionem syrie. et seruiuit israhel
moxore: et israhel in uxore seruiuit. In pro
pheta autem eduxit dominus israhel de egypto.
et in propheta seruatus est. Ad iracundiam
me prouocauit effraim. in amaritudinibus
suis: et sanguis eius super eum ueniet: et ob
probrium eius restituet ei dominus suus. Loqu
te effraim horrore inuasit israhel: et deliquit
in baal et mortuus est. Et nunc addiderit
ad peccandum: feceruntque sibi conflatile
de argento suo. quasi similitudinem ydolo
rum. factura artificum eorum est. His ipsi
dicunt. Immolate homines uitulos ad
orantes: Idcirco erunt quasi nubes matu
rina. et sicut ros mane preteriens. Sic
pulsus turbine raptus ex area. et sicut
fumus de fumano. Ego autem domini deus
tuus ex terra egypti. et dominum absque me nesci
es: et saluator non est preter me. Ego cog
noui te in deserto: in terra solitudinis: iux
ta pascua sua adimpleti sunt et saturati:
deinauerunt cor suum et obliuisci sunt me.
Acro eis quasi leena: sicut pardus iuna

affriorum. Occurrā eis quasi urfa raptis
catulis. et dirumpam interiora iecoris
eorū. et consumam eos ibi quasi leo. besti
a agri scindet eos. Perditio tua isrl. tan
tummodo in me auxiliū tuū. Vbi ē rex
tuus. Maxime nunc saluet te in omnib⁹
urbibus tuis. et iudices tui de quib⁹ dixisti.
Da michi regē et principes. Dabo t⁹ regē
in furore meo. et auferā in indignatione
mea. Colligata ē iniquitas effraim. ab
conditum ē peccatum ei⁹. Dolores partu
ritatis uenient ei⁹. ipse filius non sapiens.
Hunc enim nō stabit in contritione filio
rum. de manu mortis liberabo populū
meū. de morte redimā eū. Ero mors
tua o mors. ero morsus tuus inferne. Con
solatio abscondita ē ab oculis meis. quia
ipse iter frēs diuidet. Adducet urentē
uentum dñs de deserto ascendente. et
siccabit uenas eius. et desolabit fontē ei⁹.
et ipse diripiet thesaurū omnis uasis
desiderabilis. Pereat samaria qm̄ ad
amaritudinē concepit dñm suum. in
gladio pereat. Paruuli eorū elidantur.
et fregit eus discendantur. Conuertere isrl
ad dñm dñm tuum. qm̄ corruisti in in
iquitate tua. Tollit uobiscum uerba. et
conuertimini ad dñm. et dicite ei. Omne au
fer iniquitatē et accipe bonū. et reddemus
utulos labiorum nrōrum. Assur non
saluabit nos. sup equos nō ascendemus.
nec dicemus ultra dñi nrī opa manū
nrārum. quia eus qui in te ē misererebis
populi. Sanabo contritiones eorū. dili
gam eos spontaneē. quia auersus ē fu
ror meus ab eis. Ero quasi ros. isrl ger
minabit quasi lilū. Et erumpet radix
eius ut lybam. ibunt rami eius. Et erit
quasi oliua gfa eius. et odor eius ut
lybam. Conuertentē sedentes in umbra

eius. uiuent tritico. et germinabunt qua
si uinea. memoriale eius sicut uinū li
bani. Effraim. quid in ultra ydola. Ego
exaudiam. et dirigam eū ego ut abirent
iurentē. et me fructus eius inuentus ē.
Quis sapiens et intelliget ista. intelligēs
et sciet hec. Quia recte uie dñi. et iusti
ambulabunt in eis. preuicatores uero
corruent in eis. **Explicit o s e s ppheta.**
Incipit prologus in Joel prophetam.
Joel filius phatuel. describit terram duo
decim tribuum. cruce. bruce. locusta.
rubigine uastante consumptam. et post
euerfionē prioris populi. effusum iri spm̄
scm̄. sup seruos dī et ancillas. id est sup
centū uiginti credentū uomina. et effu
sum iri in cenaculo syon. Qui centū uigin
ti ab anno usq. ad quindecim paulatim.
et puerimenta surgentes quindecim gradu
um numerū efficiunt. qui in psalterio
mystice continentur. **Explicit prolog⁹.**
Incipit Joel
propheta.
Verbum dñi. quod fac
tum est ad Joel filiū
phatuel. Audite hoc
senes. et aurib⁹ percipite omnes habitato
res terre. si factum ē istud in diebus ur̄is.
aut in dieb⁹ patrum ur̄orum. Sup hoc
filijs ur̄is narrate. et filij ur̄i filijs suis.
et filij eorū generationi altere. Residuum
cruce comedit locusta. et residuū locuste
comedit bruceus. et residuū brucei comedit
rubigo. Expugnauit ebrj et stete. et u
lulante omnes qui bibitis uinū in dulce
dine. qm̄ perit ab ore ur̄o. Gens enim
ascendet sup terrā meā. fortis et innume
rabilis. Dentes eius ut dentes leonis.
et molares eius ut catuli leonis. Posuit
uineā meam in desertū. et ficū meam

decoctant; nudans spoliavit eam et
 pectus: et albi facti sunt tami eius. Plan-
 ge quasi uirgo accincta sacco: super uirum
 pubertatis tue. Perit sacrificium et libatio:
 de domo domini luxerunt sacerdotes ministri
 domini: depopulata est regio: luxit humus:
 quoniam deuastatum est triticum: confusum est
 uinum: et elanguit oleum. Confusi sunt
 agricolae: ululauerunt iuniores super fru-
 mento et oideo: quia perit messis agri.
 Vinea confusa est: et ficus elanguit. Oli-
 uo la granata et palma: et malum et omnia
 ligna agri aruerunt: quia confusum est
 gaudium a filiis hominum. Accingite uos
 et plangite sacerdotes: ululate ministri
 altaris. Ingredimini: cubate in sacco mi-
 nistri domini dei mei: quoniam interit de domo
 dei uiri: sacrificium et libatio. Sanctificate
 ieiunium uocate ceterum: congregate senes:
 omnes habitatores terre: in domo dei uiri:
 et clamate ad dominum. A. a. a. dies quia
 prope est dies domini: et quasi uastitas a
 potente ueniet. Nunquid non coram
 oculis uestris alimenta perierunt: de domo
 dei nostri leticia et exultatio? Computruerunt
 iumenta in stercore suo: demoli-
 ta sunt horrea: dissipata sunt apotheca:
 quoniam confusum est triticum: quoniam ingemuit
 animal: mugierunt greges armenti: quia
 non sunt pascua eis: sed et greges pecorum
 dispererunt. Ad te domine clamabo: quia ig-
 nis comedit speciosa deserti: et flamma
 succendit omnia ligna regionis. Sed et
 bestie agri: quasi area sitiens ymbrem
 suspexerunt ad te: quoniam exsiccati sunt fon-
 tes aquarum: et ignis deuorauit speciosa
 deserti. Canite tuba in syon: ululate in
 monte sancto meo. Conturbentur omnes ha-
 bitatores terre: quia uenit dies domini:
 quia prope est dies domini: dies tenebrarum

et caliginis: dies nubis et turbis: Quasi
 mane expansum super montes: populus mul-
 tus et fortis: similis ei non fuit a principio:
 et post eum non erit usque in annos gene-
 rationis et generationis: Ante faciem eius
 ignis deuorans: et post eum exurens fla-
 ma. Quasi ortus uoluptatis tertia coram
 eo: et post eum solitudo deserti: neque est
 qui effugiat eum. Quasi aspectus equo-
 rum aspectus eorum: et quasi equites sic
 current. Sicut sonitus quadrigarum
 super capita montium exientium: sicut soni-
 tus flammis: ignis deuorantis stipulam:
 uelut populus fortis preparatus ad pluum.
 A facie eius cruciabuntur populi: omnes
 uultus eius redigentur in ollam. Sicut
 fortes current: et quasi uiri bellatores
 ascendent murum: Vir in uis suis gradietur:
 et non declinabit a sentis suis. Unusquisque
 fratrem suum non coartabit: singuli in cal-
 le suo ambulabunt. Sed et per fenestras ca-
 dent: et non demolientur: Urben ingre-
 dientur: in muro current: domos conscen-
 dent: per fenestras intrabunt quasi fur.
 A facie contremuit omnis terra: moti sunt
 celi: sol et luna obtenebrati sunt: et stel-
 le retraxerunt splendorem suum: et dominus
 dedit uocem suam ante faciem exercitus sui:
 quia multa sunt nimis castra eius: quia
 fortia et facientia uerbum eius: Magni
 enim dies domini et terribilis ualde: et quis
 sustinebit eum? Hunc ergo dicit dominus. Con-
 uertimini ad me in toto corde uestro: in
 ieiunio et fletu: et plandiu et scindite
 corda uestra: et non uestimenta uestra: et con-
 uertimini ad dominum deum uestrum quia benignus
 et misericors est: patiens et mul-
 ta miseria eius: et prestabilis super ma-
 licia. Quis scit si conuertatur et ig-
 noscat: et relinquat post se benedi-

tionem. Sacrificium et libamen: dñō dō
nrō. Cantate tuba in syon. sanctificate ie-
iunū uocate cetum. congregate populū.
sanctificate ecclesiam. Coadunate senes. cō-
gregare paruulos. et sugentes ubera.
egrediatuſ sponsus de cubili suo. et
sponsa de thalamo suo. Inter uestibulū
et altare plorabunt sacerdotes et leuiti.
ministri dñi et dicent. Parce dñe par-
ce populo tuo. et ne des hereditatē tuā
in obprobrium. ut nō dominentur eis na-
tiones. Quare dicunt in populis ubi
est dñs eorum. Zelatus ē dñs terrā suā.
et pepercit populo suo. Et respondit do-
minus. et dixit populo suo. Ecce ego mit-
tam uobis frumentū et uinum et oleū.
et replebimur in eis. et nō dabo uos ut
obprobrium in gentibus. et eum qui ab
aquilone ē procul faciam ab eis. et expel-
lam eum in terram inuā et desertam.
faciem eius contra mare orientale. et extre-
mum eius ad mare nouissimum. Et as-
cendet fletus eius. et ascendet putredo eius.
quia superbe egit. Noli timere terra. exul-
ta et letare. quia magnificauit dñs ut
faceret. Nolite timere animalia regionis.
q̃a germinauerunt speciosa deserti.
qualignum attulit fructū suū. ficus
et uinea dederunt uirtutē suā. Et filij
syon exultate et letamini in dñō dō nrō.
quia dedit uobis doctore iusticie. et de-
scendere faciet ad uos ymbre matutini.
et serotinum in principio. et implebunt
arce frumento. et redundabunt torcu-
laria uino et oleo. et reddam uobis an-
nos quos comedit locusta. bruceus. et
rubigo et cruce. fortitudo mea magna
quā nisi in uos. et comedetis uescentes
et saturabimini. et laudabitis nomē do-
mini dī ur̃i. qui fecit uobiscum mirabilia.

Et nō confundetur populus meus in sepi-
ternum. et scietis quia in medio isrl̃ ego
sum. & ego dñs dñs ur̃i. et nō ē amplius.
et nō confundetur populus meus in eternū.
Et erit posthec effundam sp̃m meum sup
omne carnem. et pphetabunt filij ur̃i et
filie ur̃e. Senes ur̃i somnia somniabunt.
et iuuenes ur̃i uisiones uidebunt. Sed et
sup seruos meos et sup ancillas meas. in
dieb⁹ illis effundam sp̃m meum. et dabo
p̃digia in celo et in terra. sanguinē. et ig-
nem. et uaporem fumi. Sol conuerteretur
in tenebras et luna in sanguinē. ante q̃
ueniat dies dñi magnus et horribilis.
Et erit. omnis qui inuocauerit nomen
domini saluus erit. quia in monte sy-
on et in iherlm̃. erit saluatio sicut dixit
dñs. et in residuis quos dñs uocauerit.
quia ecce in diebus illis et in tempore illo
cum conuertero captiuitatē iuda et iheru-
salem. congregabo omnes gentes. et dedu-
cam eas in ualle iosaphat. et disceptabo
cum eis ibi sup populo meo. et hereditate
mea isrl̃. quos disperserunt in nationib⁹.
et terram meam diuiserunt. et sup popu-
lum meum miserunt sortē. Et posuerūt
puerum in p̃stibulum. et puellam uendi-
derunt p̃ uino ut biberent merum. Qd
uobis et michi tyrus et sydon. et omnes
termini palestinarum. Nunquid uitauit
uos reddidistis michi. Et si uiscissimū uos
contra me. cito uelociter reddam uiscissi-
mū uobis sup caput ur̃m. Argentū enī
meum et aurum tulistis. et desiderabilia mea.
et pulcherrima mea intulistis in delubra
ur̃a. et filios iuda. et filios iherlm̃ uendi-
distis filiis grecorū. ut longe faceretis eos
de finibus suis. Ecce ego suscitabo illos
de loco in quo uendidistis eos et conuer-
tam retributionē ur̃am in caput ur̃m.

et uendam filios uros et filias uras in manu
 bus filioaru iuda. et uendabunt eos sa-
 beis genti longinque. quia dñs loquitur. **C**
 lamate hoc in gentibus. scificate bellum.
 suscitare robustos. accedant et ascendant
 omnes uiri bellatores. Concidite aratra ue-
 stra in gladios. et ligones uros in lanceas.
 et infirmus dicat quia fortis ego sum. Erum-
 pite et uenite omnes gentes de circuitu et co-
 gregamini. ibi occumbent faciet dñs ro-
 bustos suos. Consiurgant et ascendant gen-
 tes in uallem iofaphat. quia ibi sedebo ut
 iudicem omnes gentes in circuitu. Macta-
 falces. quia maturauit messis. Venite et
 descendite. quia plenum est torcular. Exu-
 berant torcularia. quia multiplicata est
 malicia populi in ualle concisionis. quia
 iuxta est dies dñi in ualle concisionis. Sol
 et luna obtenebratae sunt. et stelle retraxe-
 runt splendorem suum. Et domus de syon
 rugiet. et de iherlm dabit uocem suam.
 et mouebunt celi et terra. Et dñs spes
 populi sui. et fortitudo filioru isrl. et sci-
 etis quia ego dñs dñs ur. habitans in sy-
 on in monte scōneo. et erit iherlm scā.
 et alieni n̄ transibunt p̄ eam ampli.
 Et erit in die illa stillabunt montes
 dulcedine. et colles fluent lacte. Et p̄
 omnes riuos iuda ibunt aque. et fons
 de domo dñi egrediet. et irrigabit tor-
 rentē spinarū. Egiptus in desolationē
 erit. et ydumea in desertū pditionis.
 p̄ eo quod unigue egerint in filios ju-
 da. et effuderint sanguinē innocentē
 in terra sua. Et iudea in eternum habi-
 tabitur. et iherlm in generatione et genera-
 tionē. **E**t mundabo sanguinē eorum. quē
 non mundaueram. et dominus com-
 morabitur in syon. **Explicit Joel ppha.**
Incipit prologus in amos prophetā.

Amos pastor et rusticus. et roborū
 amoras distringens. paucis uerbis
 explicari non potest. Quis enim digne
 exprimat tria et quatuor scelera damas-
 ci. gaze. tyri. ydumee. filioru ammon
 et moab. et in septimo octauoq. gradu iu-
 de et iherlm. **H**ic loquitur ad uaccas
 pingues. que erant in monte samarie.
 et ruituram maiore domū minoreq. testa-
 tur. Ipse cernit fictorem locustę. et stantē
 dñm sup murū litum et amantanum. et
 uincinū pomorū attrahentē supplicia pec-
 catoribus. et famē in terra. non famem pa-
 nis neq. sitim aque. s. audiendi uerbum
 domini. **Explicit p̄ r̄ olo 6 vs.**

Incipit liber a. m. o. s. prophetę.

VERBA AMOS.
Amos qui fuit in pastoralib.
 de thecye. que uidit
 sup isrl in dieb. orie
 regis iuda. et in dieb.
 ieroboam filij ioas regis isrl. ante duos
 annos terremotus. Et dixit. Dñs de syon
 rugiet. et de iherlm dabit uocē suam. Et
 luxerunt speciosa pastorū. et exsiccatus ē
 uertex carmeli. **H**ec dicit dñs. Sup trib.
 sceleribus damasce. et sup quatuor non
 conuertam eam. eo quod trairauerit.
 in plaustris ferreis galaad. Et imittā
 ignē in domū. azael. et deuorabit do-
 mus ammadab. et conteram uertē damas-
 ci. et disydā habitatorē de campo ydo-
 li. et tenentē sceptrum de domo uolup-
 tatis. et transferetur populus syrie cy-
 renen dicit dñs. **H**ec dicit dñs. Sup trib.
 sceleribus gaze. et sup quatuor non con-
 uertam eam. eo quod transtulerit cap-
 tuitatē p̄fectam. ut concluderet eam
 in ydumeam. Et mittam ignem in mu-
 rū gaze. et deuorabit edes eius. et disy-

dam habitatore de azoto. et tenente sceptru
de ascalone. Et conuertam manu mea sup
accaron. et pibunt reliquie philistinoru.
dicit dñs dñs. Hec dicit dñs dñs. Sup tribus
sceleribus tyri et sup quatuor non conuertam
eam: eo quod concluderit captiuitate pfe
ctam in ydumea. et non sint recordati fede
ris firmi. Et mittam ignem in muru tyri. et
deuorabit edes eius. et disperdam habitato
rem de azoto. et tenente sceptrum de asca
lone. Et conuertam manu meam sup ac
caroth. et pibunt reliquie philistinorum.
dicit dñs dñs. Hec dicit dñs dñs. Sup tribus
sceleribus ydumee. et sup quatuor non conu
rtam eam: eo quod psecuta sit in gladio
frēm suum. et uiolauerit misericordiam eius.
et tenuerit ultra furore suu. et indignati
one sua seruauerit usq; in fine. Mittam
ignem in theman. et deuorabit edes bos
re. Hec dicit dñs. Sup tribus sceleribus
filiorum ammoz. et sup quatuor non con
uertam eos: eo quod dissecuerit pregnan
tes galaad ad dilatandum terminu suu.
Et succendam ignem in muru rabach. et
deuorabit edes eius. in ululatu in die bel
li. et in turbine in die commotionis. Et
ibit melchoni in captiuitate ipse et prin
cipel eius simul. dicit dñs dñs. Hec dicit
dñs. Sup tribus sceleribus moab et sup
quatuor non conuertam eum: eo quod
incenderit ossa regis ydumee usq; ad ci
nere. Et mittam ignem in moab. et deuo
rabit edes carioth. et mouetur in soni
tu moab in clangore tube. et disperdam
iudicem de medio eius. et omnes prin
cipel eius interficiam cum eo. dicit dñs dñs.
Hec dicit dñs. Sup tribus sceleribus iuda.
et sup quatuor non conuertam eu. eo qd
abiecerit legem dñi. et mandata eius
non custodierit. Deceperunt enim eos ydo

la sua. post que abierunt patres eorum.
Et mittam ignem in iuda. et deuorabit
edes in iherlm. Hec dicit dñs. Sup tribus
sceleribus isrl. et sup quatuor non conuertam
eum. p eo quod uendiderit argento iustū.
et paupem p calciamentis. Qui conteret
sup puluere terre capita paupum. et ui
am humiliu declinant. Et filius ac pater
eius ierunt ad puellam. ut uiolarent no
men scñi meum. et sup uestimentis pigne
ratis accubuerunt iuxta omne altare. &
uinu damnatoru bibebant in domo dei
sui. Ego autē exterminauit amorem a fa
cie eoz. cui altitudo cedroru altitudo eius.
et fortis ipse quasi quereus. et conteram
fructus eius desup. et radices eius subter.
Ego sum qui ascendere uos feci de terra
egypti. et eduxi uos in deserto quadragin
ta annis ut possideretis terrā amorem.
et suscitauit de filiis uris in pphetas.
et de uiuentibus uris nazareos. Numquid
ita ē filij isrl. dicit dñs. & ppinabitis
nazareis uinu. et pphetis mandabitis
dicentes. ne ppheteatis. Ecce ego stridebo
sup uos sicut stridet plaustrum onustu
feno. et peribit fuga a uelocē. et fortis
non optinebit uirtute suā. et robustus non
saluabit animā suā. et tenens arcum non
stabit. et uelox pedibus suis non salua
bitur. Et ascensor equi non saluabit animā
suam. et robustus corde inter fortes nu
dus fugiet in die illa. dicit dñs. Audite
uerbum qd locutus ē dñs sup uos filij
isrl. sup omnē cognationē quā eduxit
de terra egypti dicens. Tantummodo uos
cognouit ex omnibus cognationibus terre.
idcirco uisitabo sup uos omnes iniquitates
urās. Numquid ambulabunt duo paritē.
nisi conuenierit eis. Numquid rugiet
leo in saltu. nisi habuerit predam. Num

quid dabit catulus leonis uocē de cubili suo. nisi aliquid apprehenderit. Hūc cadet auis in laqueum terre. absq; aucupe. Hūc quid auferetur laqueus de terra. antequā quid cepit. Si clanger tuba in ciuitate. et populus non exauescet. Si erit malum in ciuitate. quod dñs nō fecit. Quia nō faciet domini dñs uerbū. nisi reuelauerit secretum suū ad seruos suos pphetas. Leo rugiet. quis nō timebit. Dñs dñs loquutus ē. quis nō pphetabit. Auditum facite in edib⁹ azoti. et in edib⁹ terre egypti et dicite. Congregamini sup montes samarie. et uidete insanas multas in medio eius. et calumniā patientes in penetrabilib⁹ eius. Et nescierunt fac ere rectū dicit dñs dñs. thesaurizantes iniquitatē. et rapinas in edib⁹ suis. Propterea hec dicit dñs dñs. Tribulabitur et circuetur terra. et detrahet ex te fortitudo tua. et diripient edes tue. Hec dicit dñs. Quomodo si eruat pastor de ore leonis duo crura. aut erent mū auriculę. sic eruentur filij isrl qui habitant in samaria. in plaga lectuli. et in damasco grabatj. Audite et con testamini in dñō deo iacob dicit dñs dñs exercituum. quia in die cum uisitare cepto preuicationes isrl sup eū. uisitabo sup altaria bechel. et amputabunt cornua altaris et cadent in terram. et periciam domū hyemalem cū domo estiuā. et pibunt domus eburneę et dissipabuntur edes multe dicit dñs. Audite uerbū hoc uacę pingues. que estis in monte samarie. que calumniā facitis egenis. et confringitis paupes que dicitis dñs ur̄is afferre et bibam⁹. Iurauit dñs dñs in scō suo. quia ecce dies uenient sup uos et leuabunt uos in

cunctis. et reliquias ur̄as molles feruentib⁹ et p aperturas cribitis altera contra alteram. et periciemini in armoni dicit dñs. Venite ad bechel et impie agite ad galgalam. et multiplicare preuicationē et offerre mane uictimas ur̄as tribus diebus decimas ur̄as. et sacrificare de fermentato laudem. et uoluntate uoluntarias oblationes et annunciate. sic enim uoluistis filij isrl ait dñs dñs. Vnde et ego dedi uobis stuporē gentium. in cunctis urbibus ur̄is. et indigentiam panū in omnibus locis ur̄is. et non estis reuersi ad me dicit dñs. Ego quoq; phibui a uobis ymbrem cum adhuc tres menses superēnt usq; ad messēm. et plu sup ciuitatē unā et sup ciuitatē alteram non plu. Pars una compluta ē. et pars sup quā non plu aruit. Et uenerunt duę et tres ciuitates ad ciuitatē unam ut biberent aquā et non sunt saciatę. et nō redistis ad me dicit dñs. Percussi uos uento urentis et aurugine multitudinē horroꝝ ur̄orum et uinearum ur̄arum. oliueta ur̄a et ficeta ur̄a comedit cruce. et nō redistis ad me dicit dñs. Nisi in uos morit in uia egypti. percussi in gladio iuuenes ur̄os usq; ad captiuitatē equorū ur̄orum. et ascendere feci putredinē castrorū ur̄orum in nates ur̄as. et nō redistis ad me dicit dominus. Subueri uos sicut subuerat dñs sodomam et gomorram. et facti estis qñ toris raptus de incendio. et nō redistis ad me dicit dñs. Quapropter hoc faciam tibi isrl. Postquam autē hoc fecero tibi. preparare in occursum dñi tu isrl. quia ecce formans montes. et creans uentum. et annuncians homini eloquū suū. faciens matutinā nebulam et gradiens sup excelsa terre. dñs dñs exercituum.

citium nomen eius. Audite uerbum
 istud quod ego leuo super uos planctum
 domus isrl. Cecidit non adiciet ut resur-
 gat uirgo isrl. pectus est in terrā suam.
 n̄ est qui suscitaret eam. Quia hec dicit dñs dñs.
 Vrbs de qua egrediebantur mille. relin-
 tur in ea centum. et de qua egrediebantur
 centum. relinquentur in ea decem in do-
 mo isrl. quia hec dicit dñs domus isrl.
 Querite me et uiuetis. et nolite quere-
 re bebel. et in galgala nolite intrare.
 et in bersabee non transibitis. quia
 galgala captiua ducetur. et bebel erit
 mutalis. Querite dñm et uiuite. ne for-
 te comburatur ut ignis domus ioseph.
 et deuorabit et n̄ erit qui extinguat
 bebel. Qui conuertistis in absinthiū
 iudiciū. et iusticiam in terra relinqui-
 tis. faciente arcturiū et orionē. et con-
 uertente in mane tenebras. et diem
 nocte mutantē. Qui uocat aquas ma-
 ris et effundit eas sup faciem terre. do-
 minus nomen eius. Qui subridet uasti-
 tate sup robustum. et depopulationē
 sup potentē affert. Odio habuerunt in
 porta corripiente. et loquentē pfecte
 abhominati sunt. Idcirco. p eo quod di-
 ripiebatur pauperem. et predam electam
 tollebatis ab eo. domos quadro lapide
 edificabitis. et non habitabitis in eis.
 Vineas amantissimas plantabitis. et
 n̄ bibetis uinū earum. quia cognoui
 multa scelera ur̄a. et fortia peccata ur̄a.
 Hostes iusti accipientes munus. et
 paupes in porta deprimentes. ideo pri-
 dent in tempore illo tacebit. quia temp̄
 malum ē. Querite bonum et n̄ malū
 ut uiuatis. et erit dñs dñs exercitiū
 uobiscum. sicut dixistis. Odite malum
 et diligite bonum. et constituit in

porta iudiciū. si forte misereatur dñs dñs
 exercitiū reliquis ioseph. Propterea
 hec dicit dñs dñs exercitiū dominator.
 In omnibus plateis planctus in ciuitatis
 que foris sunt dicitur ue ue. et uoca-
 bunt agricolam ad luctum. et ad plan-
 ctum eos qui sciunt plangere. et in om-
 nibus uis erit planctus. quia ptransibo
 in medio tui dicit dñs. Ve desiderantib⁹
 diem dñi. Et ad quid cā uob⁹. Dies dñi
 ista. tenebre et n̄ lux. Quom̄ si fugiat
 uir a facie leonis. et occurrat ei ursus.
 ingrediatur domū et inuitatur ma-
 num suā sup parietē. et mordeat eum
 coluber. Numquid n̄ tenebre dies dñi et
 non lux. et caligo et non splendor in ea.
 Odi et p̄eci festiuitates ur̄as. et n̄ capiam
 odorē ceterum ur̄orum. Quod si attuleri-
 tis michi holocausto mata. et munera
 ur̄a. non suscipiam. et uota pinguium
 ur̄orum n̄ respiciam. Aufer tumultum
 carminū tuorū a me. et cantica lux tue
 non audiam. et reuelabitur quasi aqua
 iudiciū. et iusticia quasi torrens for-
 tis. Numquid hostias et sacrificiū obtu-
 listis michi in deserto quadraginta annis.
 domus isrl. et portastis tabernaculū mo-
 loch ydolo ur̄o. et imaginē ydolorum
 ur̄orum. et sydiū dī ur̄i que fecistis uobis.
 Et migrare uos faciam trans damascū.
 dicit dñs dñs exercitiū nomen eius.
 Ve qui opulenti estis in syon. et confi-
 distis in monte samarie. optimates ca-
 pita populorū. ingredientiē pompate
 domum isrl. Transite in calanne et uide-
 te. et tē uide in emath magnā. et de-
 scendite in gech palestinorū. et ad op-
 tima queq; regna horum si latior ter-
 minus eorū termino ur̄o est. qui sepa-
 rati estis in diē malum. et appropinquatis

solio iniquitatis. qui dormitis in lectis
eburneis. et lasciuatis in stratis uris. **Q**
comeditis agnū de grege. et uiculos de
medio armenta. qui canitis ad uocē psal
terij sicut dauid. Putauerunt se habere
uasa cantici. bibentes in phiala uini.
et optimo unguento delibuti. et nichil pa
ciebantur sup contritione ioseph. Qua
pppter nunc migrabunt ad capita trans
migrantiū. et auferetur fictio lasciu
entium. **J**urauit dñs dñs in anima sua.
dicit dñs dñs exercituum. **D**etestor ego
supbiam iacob. et domos eius odi. et tra
dam ciuitatē cum habitatorib⁹ suis. **Q**uod
si reliqui fuerint decē iuri in domo una.
et ipsi moriantur. et tollet eum ppinguis
suus. et comburet eum. ut efferat ossa
de domo. et dicet ei qui in penetrabilib⁹
domus est. **N**unquid adhuc ē apud te.
Et respondebit. finis ē. Et dicet ei. Tace
et non recordaberis nonnisi dñi. quia ec
ce domus in mandauit et peritiet domum
maiorē ruinis. et domū minorē ī scissio
nibus. **N**unquid currere queunt in petis
equi. aut arari potest in bubalis. **Q**uā
conuerstis in amaritudinē iudiciū. et
fructū iusticie in absinthiū. **Q**ui leta
mini in nichil. qui dicatis. nūquid nō
in fortitudine nrā assumpsimus nobis
cornua. **E**cce enim suscitabo sup uos dom⁹
isrl' dicit dñs dñs exercituum gentem. et
conteret uos ab inuicem emath. usq; ad
torrentem deserti. **H**ec ostendit m dñs
dñs. et ecce fictor locustarū in principio ger
minantiū serotini ymbris. et ecce serui
nus post tonsorē gregis. **E**t factum ē
cū consumasset comedere herbam terre
dixi. **D**ñe dñs. ppius esto obsecro. **Q**uis
suscitabit iacob. quia paruulus ē. **M**is
ericus ē dñs sup hoc. sed et istud nō erit

dixit dñs. **H**ec ostendit michi dñs deus.
et ecce uocabat iudiciū ad ignē dñs dñs.
et deuorabat abyssum multā. et comedit
simul partem. et dixi. **D**ñe dñs quiesce obse
cro. **Q**uis suscitabit iacob. quia paruulus
est. **M**isericus est dñs sup hoc. sed et istud
non erit dixit dñs dñs. **H**ec ostendit michi
dñs dñs. et ecce dñs stans sup murū lute
um. et in manu eius trulla cementaria. **E**t
dixit dñs ad me. **Q**uid tu uidēs amos. **E**t
dixi. **T**rullam cementary. **E**t dixit dñs. **E**c
ce ego ponam trullam in medio populi mei
isrl'. non adiciam ultra sup inducere eū.
et demolient⁹ excelsa ydoli. et scificationes
isrl' desolabunt⁹. et consurgam sup domū
iberboam in gladio. **E**t misit amasias sa
cerdos bechel ad ieroboam regē isrl' dicens.
Rebellauit contra te amos in medio do
mus isrl'. non poterit terra sustinere uni
uersos sermones eius. **H**ec enim dicit amos.
In gladio morietur ieroboam. et isrl' cap
tiuus de terra sua migrabit. **E**t dixit a
masias ad amos. **Q**uid uidēs. **G**radere
fuge in terram iuda. et comede ibi panē.
et ibi pphetabis. et in bechel nō adices
ultra ut pphetes. quia sanctificatio re
gis est. et domus regni ē. **E**t respondit
amos et dixit ad amasiam. **N**on sum p
pheta. et nō sum filius pphetarū. sed armen
tarius ego sum. uellicans sicomoros. **E**t
tulit me dñs cum sequeretur gregem. et
dixit ad me dñs. **V**ade ppheta ad populū
meū isrl'. **E**t nunc audi uerbū dñi. **T**u di
cis non pphetabis sup isrl'. et non stilla
bis sup domū ydoli. **P**ropt⁹ hoc hec dicit
dñs dñs. **V**xor tua in ciuitate fornicabit⁹
et filij tui et filie tue in gladio cadent.
et humus tua funiculo metiet⁹. et tu in
terra polluta morieris. et isrl' captiuus
migrabit de terra sua. **H**ec ostendit m

dñs dñs. et ecce uniuersus pomoriū. Et dixit
 dñs. Quid tu uidet amos. Et dixi. Vici
 niū pomoriū. Et dixit dñs ad me. Venit suū
 sup poplū meū isrl. et non adiciā in ultra
 ut ptranscam eū. et stridebunt cardines
 templi in die illa dicit dñs dñs. Multa mo
 rientur. in omni loco piciet silentiū. Au
 dit hoc qui conteritis paupem. et defice
 rit factus egenos terre dicentes. Quando
 transibit messis. et uenundabimus mer
 ces et sabbatum. et apiemus frumentū
 et minimuā mensurā. et augeamus
 solum. et supponamus stateras dolosas.
 et possideamus in argento egenos. et pau
 peres p calciamentis. et quisquiliās fru
 menti uendamus. Jurauit dñs in sup
 bia iacob. si oblitus fuero usq. ad finem
 omnia opa eorū. Nunquid sup isto nō
 commouebit terra. et lugebit omnis ha
 bitator eius. et ascendet quasi flum. uni
 uersus. et deuicetur et defluet quasi riuus
 egypti. Et erit in die illa dicit dñs. occi
 det sol meridie. et tenebrescere faciā ter
 ram in die luminis. et conuertam festiui
 tates uāas in luctum. et omnia cantica
 ista in planctum. Et inducam sup omne
 dosum ur̄m saccū. et sup omne caput
 caliciū. et ponā quasi luctum unigeni
 ti. et nouissima eius quasi diē amarū.
 Ecce dies ueniunt dicit dñs. et emittā
 famem in terra. nō famē panis neq. siti
 aque. sed audiendi uerbi domini. et cō
 mouebuntur a mari usq. ad mare. et ab
 aquilone usq. ad orientem. et circuibunt
 querentes uerbum domini et nō inueniunt.
 In die illa deficient uirgines pulchre. et
 adolescentes in siti. qui iurant in delicto
 samarie. et dicunt uiuit deus tuus dā. et
 uiuit uia ber-sabee. et cadent et non
 resurgent ultra. Vidi dñm stantē sup

altare et dixit. Percute cardinē. et commo
 ueantur supluminaria. Auaricia enim
 in capite omnium. et nouissima eorum
 gladio interficiam. et non erit fuga eius.
 fugiet. et non saluabitur ex eis qui fuge
 rit. Si descenderint usq. ad infernum. in
 de manus mea educet eos. Et si ascende
 rint usq. ad celum. inde detrahā eos.
 Et si absconditi fuerint in uertice carme
 li. inde scrutans auferam eos. et si cēla
 uerint se ab oculis meis in fundo maris.
 ibi mandabo serpenti et mordebit eos. et
 si abierint in captiuitatem coram minu
 cis suis. ibi mandabo gladio et occidet
 eos. et ponam oculos meos sup eos in ma
 lum. et nō in bonum. Et ait dñs dñs exerci
 tuum. Qui tangit terram et tabescet.
 et lugebunt omnes inhabitantes in ea.
 et ascendet sicut riuus ormi. et defluet
 sicut egypti flum. Qui edificat in celo
 ascensionē suā. et fascicū suū sup ter
 ram fundauit. qui uocat aquas ma
 ris et effundit eā sup faciem terre. dñs no
 men eius. Nunquid nō ut filij ethiopum
 uos estis multi filij isrl. ait dñs dñs. Nū
 quid nō isrl. ascendere feci de terra egypti.
 et palestinos de capadocia. et syros de
 cyrene. Ecce oculi dñi dñi sup regnum
 peccans. et conteram illud a facie terre.
 ueruntamen conterens conterā domū ia
 cob dicit dñs. Ecce ego mandabo et concu
 ciam in omnib. gentib. domū isrl. sicut con
 cutitur in cribro. et non cadet capillus
 sup terrā. In gladio morientur omnes pec
 catores populi mei. qui dicunt nō appro
 pinguabit & nō ueniet sup nos malū.
 In die illo suscitabo tabernaculū dauid
 quod cecidit et reedificabo aperturas
 murorū eius. et ea que corruerant re
 staurabo. et reedificabo eum sicut in

diebus antiquis ut possideant reliquias
 ydumex et omnes nationes. eo quod inuo-
 cati sit nom̄ meū sup̄ eos dicit dñs fa-
 ciens hec. Ecce dies ueniunt dicit dñs:
 et comprehendet arator messorē. et calca-
 tor uix mittentē semen. et stillabunt mō-
 tes dulcedinē. et omnes colles culti erūt.
 & conuertā captiuitatem populi mei
 isrl. et edificabunt ciuitates deserte. &
 habitabunt in eis. & plantabunt ui-
 neas et bibent uinū earum. et facient
 hortos et comedent fructus eorum. Et
 plantabo eō sup̄ humum suam. et non
 euellam eos de terra sua. quam dedi ei
 dicit dñs dñs. **Explicit a mo s proph.**
Incipit prologus in ab dias ppham.
 a cob patriarcha frēm habuit esau. qui
 ob ruborē corporis sui edom hebreā lin-
 gua appellatus ē. quod latine sanguine
 dicitur. Is memoratū frēm suū qui isrl
 nomen accepit. graui odio commotus
 interimere conatus ē. Qua de causa om-
 nes qui populum isrl idest filiū patri-
 arche iacob. predicti esau odiū imitay
 psequuti sunt. esau appellati sunt.
 Et quia populus isrl de captiuitate
 chaldeorū p cyrum regē psarum nutu
 dei reuocatus in iherlīm. ab alio regno gra-
 uiter afflictus et oppressus ē. ideo hoc
 regnum quod more esau p̄dictū pplm
 psequuti ē. p̄denunciationē abdias pro-
 phete increpatur. quod n̄ dī indignatio-
 ne. sed sua uirtute populū sup̄atum glā-
 batur. De quo regno olim p̄ dauid in
 psalmo centesimo trigesimo sexto dictū
 est. Memento dñe filiorū edom. indie ihe-
 rlm. Nam reliqua lectione comprehensa.
 futurum in gentes iudiciū ob causas
 lectione comprehensas. regnum dī in po-
 pulo isrl significauit. Hebrei hunc cē

dicunt qui sub rege samarie achab et
 impiissima iezabel pauci centum pphas
 in specubus. qui n̄ curuauerunt genua
 baal. et de septem milibz helyas arguit
 ignorasse. sepulchrūq; eius usq; hodie in
 mausoleo helisei pphete et baptiste iohis
 in sebastie ueneratione habetur. que olim
 samaria dicebatur. hanc herodes rex an-
 tipatris filius. in honore augusti cesa-
 ris greco nomine uocauit augustā. hic
 igitur quia centū pphas saluauerat.
 accepit grām pphetalem. et de duce ex-
 ercitus fuit dux ecclie. Tunc in samaria
 parui regē pauerat. nunc in toto orbe
 xp̄i pascit eccliam. & sicut stephanus
 coronā meruit passionis. sic hic seruiti-
 te dī cum paulo ap̄lo nomine glātur.
 quia abdias seruus dñi in nrō sonat
 eloquio. **It e m alijs**

Abdias qui interpretat prologus.

Seruus dñi p̄conat contra edom
 et sanguineū terrenūq; frēs quoq; ia-
 cob semp̄ emulum hasta p̄cutit sp̄ali.

Explicit prologus.
Incipit abdias ppha.

ISIO.
ABDIAS.

Hec dicit dñs deus
 ad edom. Audiuim
 audiui a dño. et legati ad gentes misi.
 Surgite et confurgamur aduersus eum
 in prelium. Ecce paruulum te dedi in
 gentibus. contemptibilis tu es ualde.
 Supbia cordis tui exultat te habitantem
 in scissuris petre. exaltantē solū tuū.
 qui dicis in corde tuo. Quis detrahēt me
 in terram. Si exaltatus fueris ut agla.
 et si inter sydera posueris nidum tuū.
 unde detrahā te dicit dñs. Si fures
 introuissent ad te. si latrones p noctem.

quomodo contacuisses. Nonne furati es-
sent sufficientiam sibi. Si uindictatores
introissent ad te. nunquid satis racemos
reliquissent tibi. Quomodo scrutati sunt
clau. et inuestigauerunt abscondita eius.
Usque ad terminum emiserunt te omnes
uiri federis tui. illuserunt te. Inualuerunt
aduersum te uiri pacis tue. qui comedere
accum ponent insidias subter te. Non est
prudencia in te. Nunquid in die illa
dicit dominus per dam sapientes de ydumea.
et prudentiam de monte clau. Et time-
bunt fortes tui a meridie. ut intereat uir
de domo clau. propter interfectionem et
propter iniquitatem in fratrem tuum iacob.
Oportet te confusio. et pibus in eternum.
Indie cum stares aduersus eum quando ca-
piebant aliam exercitum eius. et extranei
ingrediebant portas eius. et super iherusalem
miserunt sortem. tu quoque eras quasi uir
et eis. et non despicias in die fratris tui indie
peregrinationis eius. et non letaberis su-
per filios iuda. in die perditionis eorum. et non
magnificabis os tuum in die angustie.
neque ingrederis portam populi mei in
die ruine eorum. neque despicias et tu in
malis eius in die uastitatis illius. et non
minueris aduersum exercitum eius indie
uastitatis illius. neque stabis in extibus ut
interficias eos qui fugerunt. et non conclu-
des reliquos eius in die tribulationis.
quoniam uicta est dies domini super omnes gentes. Si
autem fecisti fiet tibi. retributionem tuam conui-
det in caput tuum. Quomodo enim bibisti
super montem sanctum meum bibent omnes gen-
tes uigter. et bibent et absorbebit et erit
quasi non sint. Et in monte syon erit sal-
uatio et erit sanctus. et possidebit domus
iacob eos qui se possederant. et erit do-
mus iacob ignis. et domus ioseph flamma.

et domus clau stipula. et succendentur
in eis et deuorabunt eos. et non erunt re-
liquae domus clau. quia dominus loquutus
est. Et hereditabunt hi qui ad austrum
montis clau. et qui in campestribus phi-
listin. et possidebunt regionem effraim
et regionem samarie. et beniamin posside-
bit galaad. Et transmigrationis exercitus
huius filiorum israel omnia uero chananeorum
usque ad sareptam. et transmigrationis iherusalem
que in bosforo est possidebit ciuitates
austrum. Et ascendent saluatores in montem
syon iudicare montem clau. et erit domino
regnum. **Explicit asdias propheta.**
Incepit prologus in iohannem prophetam.
Iohannem sanctum iudei affirmant filium fuisse
mulieris uidue sareptene. quem helyas
propheta mortuum suscitauit matre postea
dicente ad eum. nunc cognoui quoniam uir di-
es tu et uerbum dei in ore tuo ueritas.
ob hanc causam etiam ipsum puerum sic uoca-
tum amathi. Amathi enim in nostra lingua
ueritatem sonat. Ex eo quod ueritatem hely-
as loquutus est. ille qui suscitatus est filius et
dictus ueritatis. Ideo de ueritate columba
nascitur. quia ionas columba sonat. In con-
demnatione autem israel ionas ad gentes
mittitur. quod nuncue agente peniten-
tia illi in malicia pseuerent. Temporibus
quippe ieroboam regis israel. qui deo dere-
licto. cum populo suo in samaria ydolis
sacrificauerat. iohannem prophetam fuisse. his-
toria quarta libri regnorum indicat. Cum
propheta spiritu illuminante. peccatores ciui-
tatis nuncue dei misericordiam consequuturos
uideret. ne falsa predicare uideretur. ad de-
nunciandum interitum ciuitatis ire nolebat.
Nam sic deus ad abrahama de impietate sodo-
morum locutus est. clamor sodomorum et go-
morreorum uenit ad me. ita et de nuncue

dicat. eo quod ascenderit clamor malicie
eius ad eum. & quia sententia dei de so-
domis facta minime reuocata ē. ita et
ionas aduersum ninueni. platam reuo-
cari nolebat. diuine dispensationis ig-
narus. que salutē hominū ad se conuer-
tentū magis uult quā interitū. Hoc illi
accidit quod et scō helyseo. qui filiū su-
nantis mulieris mortuū ignorauit.
Ideo a conspectu dī fugere se ionas pu-
tabat humanū aliquid passus. dicente
dauid. Quo ibo aspū tuo. et quo a facie
tua fugiam. **I T E**

Oyas columba pulcherrima. a lius.
naufragio suo passionē dñi pfigurans.
mundū ad penitentiā reuocat. sub nomi-
ne ninue salutē gentib⁹ nunciat.

ExPLICIT plogus. Incipit
JOHAS p RO PH E T A
T F A C T V M E S T
uerbum domini ad ionā.

filiū amathi dicens. Surge uade in nin-
uen ciuitatē grandē. et predica in ea.
quia ascendit malicia eius coram me.
Et surrexit ionas ut fugeret in tharsis a
facie dñi. & descendit in ioppen. et inue-
nit nauē euntē in tharsis. et dedit nau-
lum ei. et descendit in cam. ut iret cū
eis in tharsis a facie dñi. Dñs autē misit
uentū magnū in mare. et facta ē tēpe-
stas magna in mari. et naus plectaba-
tur cōteri. Et timuerunt nauis. et
clamauerunt uiri ad dñm suū. Et mise-
runt uasa que erant in naui in mare.
ut alleuiatē ab eis. Et ionas descendit
ad interiora nauis. et dormiebat sopore
grau. & accessit ad eum gubernator.
et dixit ei. Quid tu sopore depineris?
Surge inuoca dñm tuū. si forte reco-
gitat dñs de nobis et non pereamus.

Et dixit uir ad collegam suū. Venite mi-
ramur fortes. et sciamus quare hoc malū
sit nobis. & miserunt fortes. et ceciderunt
fors sup ionam. Et dixerunt ad eum. Judi-
ca nobis. cuius rei causa malū istud sit
nobis. Quod opus tuū ē et que terra tua
et quo uadis. uel ex quo populo es tu. Et
dixit ad eos. Hebreus ego sum. et
dñm dñm egi ego timeo qui fecit mare
et aridam. Et timuerunt uiri timore
magno. et dixerunt ad eum. Quid hoc
fecisti. Cognouerunt enim uiri quod a
facie dñi fugeret. quia indicauerat eis
ionas. Et dixerunt ad eū. Quid faciem⁹
tibi. et cessabit mare a nobis. Quia
mare ibat et intumescibat. Et dixit ad
eos. Tollite me et mittite in mare. et ces-
sabit mare a uobis. Scio enim ego. qd
ppter me tempestas hec grandis super
uos. Et renigabant uiri ut reuerterent⁹
ad aridam. et non ualebant. quia mare
ibat et intumescibat sup eos. Et clama-
uerunt ad dñm et dixerunt. Quesium⁹
dñe ne peam⁹ in anima uiri istius. et ne
des sup nos sanguinē innocentē. quia tu
dñe sicut uoluisti fecisti. Et tulerunt
ionam et miserunt in mare. et stetit ma-
re a feruore suo. & timuerunt timore
magno dñm uiri. et immolauerunt ho-
stias dño. et uouerunt uota. Et ppara-
uit dñs piscē grandem. ut deglutiret
ionā. Et erat ionas in uentre piscis trib⁹
dieb⁹ et trib⁹ noctib⁹. Et orauit ionas
ad dñm dñm suū de uero piscis. et dixit.
Clamau de tribulatione mea ad dñm.
et exaudiuit me de uentre inferi. Cla-
maui et exaudisti uocē meā. et peccasti me
in pfundum in corde maris. et flumen
circumdedit me. Om̄s gurgites tui et
fluctus tui sup me transierunt. et ego

224
dixi. Abiectus sum a conspectu oculorum tuo-
rum. ueruntamen rursum uidebo templum
sanctum tuum. circumdederunt me aque. usque
ad animam meam. Abyssus uallauit me.
pelagus coepit caput meum. Ad extre-
ma montium descendi. terre uestes conclu-
serunt me in eternum. et subleuabis de
corruptione uitam meam domine deus meus. Cum an-
gustiaretur in me anima mea domine recor-
datus sum ut ueniat ad te oratio mea. ad
templum sanctum tuum. Qui custodiunt uanita-
tes. frustra misericordiam suam derelinquent.
Ego autem in uoce laudis immolabo tibi.
quicquid uoui reddam pro salute mea domino.
Et dixit dominus pisci. et euomuit ionam in
aridam. Et factum est uerbum domini ad ionam
secundo dicens. Surge uade in ninuen ci-
uitatem magnam. et predica in ea predica-
tione. quam ego loquor ad te. Et surrexit
ionas. et abiit in ninuen. iuxta uerbum
domini. Et ninue erat ciuitas magna. ta-
nere dierum trium. Et cepit ionas introire
in ciuitatem itnere diei unius. et clamauit
et dixit. Adhuc quadraginta dies. et ni-
nue subuertetur. Et crediderunt uiri
niniuite in domino. et predicauerunt ieu-
nium. et uestiti sunt saccis a maiore usque
ad minorem. Et puenit uerbum ad regem
niniue. et surrexit de solio suo. et abiectum
uestimentum suum a se. et nudatus est
sacco et sedit in cinere. et clamauit et
dixit. in niniue ex ore regis et principum
eius dicens. Homines et iumenta. et bo-
ues et pecora non gustent quicquam. nec
pascantur. et aquam non bibant. et opiantur
sacces homines. et iumenta clament ad
dominum deum in fortitudine. Et conuertatur
uir a uia sua mala. et ab iniquitate que est
in manibus eorum. Qui scit si conuertatur et
ignoscat deus. et reuertatur a furore ire sue.

et non pibimus. Et uidit deus opera eorum.
quia conuersi sunt de uia sua mala. et mi-
seratus est dominus super malitiam. quam locutus fuerat
ut faceret eis et non fecit. Et afflictus est ionas
afflictione magna et iratus est. et orauit ad
dominum et dixit. Obsecro domine iunguid non
hoc est uerbum meum. cum adhuc essem in terra
mea. Propter hoc et occupauit ut fugerem
in tarsis. Scio enim quia tu es deus clemens et
misericors. patiens et multę miserationis.
et ignoscens super malitiam. Et nunc domine
tolle queso animam meam a me. quia melior
est michi mors quam uita. Et dixit dominus.
Putas ne bene irascaris tu. Et egressus est
ionas de ciuitate. sedit contra orientem ci-
uitatis. et fecit sibi met ibi umbraculum. et
sedebat subter illud in umbra. donec ui-
deret quid accideret ciuitati. Et preparauit
dominus ederam. et ascendit super caput
ionę. ut esset umbra super caput eius. et pro-
tegeret eum. laborauerat enim. Et letatus
est ionas super ederam leticia magna. Et
parauit dominus uermem ascensu diluculi. in
crastinum. et percussit ederam et exaruit. Et cum
ortus fuisset sol. precepto domini uento cali-
do et urenti. et percussit sol super caput io-
nę. et estuabat. et petiuit anime sue ut
moreretur et dixit. Melior est michi mo-
ri quam uiuere. Et dixit dominus ad ionam. Pu-
tasne bene irascaris tu super edera. Et
dixit. Bene irascor ego usque ad mortem.
Et dixit dominus. Tu doles super edera in qua
non laborasti. neque fecisti ut cresceret.
que sub una nocte nata est. et sub una
nocte perijt. et ego non parcam niniue
ciuitati magne in qua sunt plusquam
centum uiginti milia hominum qui
nesciunt quid sit inter dexteram et sini-
stram suam. et iumenta multa. *Explicit ionas. p.*
Incepit prologus in Micheam prophetam.

Emporibus ioathan. et achaz. i eze-
chie regum iuda. micheam ad hanc
pphetia spū scō replectum fuisse. lectio ip-
sa demonstrat. sed de supradicto numero re-
gum ioathan et ezechia dō ob religionē
placuisse. hystoria libri quarta regū et se-
cundi paraly pomenoy indicat. Achaz
ū derelicto deo. ydola samarie et syrie.
quibz etiā filios suos in sacrificiū igni
concremandos opulit. consuluisse gstat.
Quamobre dō samaria que reges isrl et
iuda memoratorū simulachroy supstituo-
ne sefellat. increpans. indignationē suā
in eā pcessurā cōminat. ē. pplō etiam
isrl puaricatori et principibz eius. qui
eundē pplm fallaci siuatione ad colenda
ydola impulerant. ūbis insequentibz cap-
tiuitatē et interiū affituriū denunciat.
Incipit prefatio in micheam prophetam.

Micheas morasthy in coheres xpi. uasta-
tionē annunciat filiz lattonis. et ob-
sicionē ponet contra eam. quia maxillā
percussit iudicis isrl. *Explicit prefatio.*

*Incipit liber michee
prophetę.
E R B U M.*

quod factum ē ad micheā
morasthytē in diebz ioathan achaz eze-
chie regū iuda. qd uidit sup samariā et
iherlm. Audite populi omīs. et attendat
terra et plentitudo eius. et sit dñs dō uob
in testē. Dñs de templo scō suo. quia ecce
dominū egredietur de loco suo. et descen-
det. et calcabit sup excelsa terre. et con-
sumitur montes sub eū. et ualles sem-
dent sic cetera a facie ignis. sic ague que
decurrunt in pcepis. In scelere iacob omē
istud. et in peccatis domus isrl. Quod
scelus iacob. Nonne samaria. & que
excelsa iude. Nonne iherlm. Et ponā

samariā quasi accitū lapidū in agro. cū
plantat uinea. et detrahā in ualle lapi-
des eius. et fundamēta ei reuelabo. et omīa
sculptilia ei concident. et omīs mercedes ei
cōburent igni. et omīa ydola ei ponā in
pditionē quia de mercedibz meretricis egre-
gata sunt. et usq. ad mercedē meretricis
reuerrent. Sup hoc plangā et ululabo. ua-
dam spoliat. et nud. faciā planctū uelut
draconū. et luctū quasi structionū. quia
desperata ē plaga ei. quia uenit usq. ad iu-
dam. tetigit portā populi mei usq. ad ihe-
rlm. In geth nolite annunciare lacrimis.
ne ploretis in domo pulueris. Puluere
uos conspigate. et transiet uobis. habitatio
pulebra confusa ignominia. non ē egressa
que habitat in extit. Planctū domū uicine
accipiet ex uobis. que stetit sibi nec. quia
infirmata ē in bonū que habitat in ama-
ritudinibz. quia descendit malū a dño. In
portam iherlm tumult. quadriga stupo-
ris habitantes lachis. principū peccati
ē filiz syon. quia in te inuenta sūt scelera
isrl. Propēa dabit emissarios sup here-
ditatē in geth. domū mendaciū in deceptio-
nē regibz isrl. Adhuc heredē adducā ē que
habitat in maresa. usq. odollam ueniet glā
isrl. Decaluare et condere sup filios delicti-
arum tuarū. dilata caluiciū tuū sicut agla.
qm ducti sunt captiui ex te. Ve qui cogi-
tatis inutile. et opamini malū in cubilibz
uiris. In luce matutina faciunt illud. qm
contra dñm ē man eoz. Et cūperunt agro
et uolenter tulerunt. et domos rapuerūt.
& calumniabant uirū et domū eius. uirū
et hereditatē eius. Idcirco hec dicit dñs.
Ecce ego cogito sup familiam istā malū
unde n auferatis colla uirū. et n ambula-
bitis supbi. qm temp pessimū ē. In die il-
la sumet sup uos parabola. et cantabit

canticū cum suauitate dicentū. Depplatio
ne deuastati sumus. pars ppli mei cōnuta
ta ē. Quom̄ recedet a me cū reuertat qui
regiones uicis diuidat. Propt̄ hoc n̄ erit
t̄ similes mittens fortes in castrū dñi. O isrl̄
ne loquamini loquentes. n̄ stillabit sup̄ is
tos n̄ comp̄hendet confusio dicit domus
iacob. Nunq̄d abbreviat̄ ē sp̄s dñi. aut
quales s̄ cogitationes eius. Nonne uerba
mea bona sunt. cū eo q̄ recte gradit̄. et con
trario ppl̄s m̄s in adūsariū consurrexit. De
sup̄ tunicā palliū sustulistis eos. q̄ simpli
citer transiebāt cōuertistis in bellū. mulie
res ppl̄i mei eiecistis de domo deliciarū
suarū. a paruulis earū tulistis laudē me
ā in p̄petuū. Surgite et ite quia n̄ habe
tis hic requiē. propter imundiciā ei⁹ corū
p̄t̄ putredine pessima. Vanā non eēm
ur habens sp̄m. et mendaciū poti⁹ loquit
rer. Stillabo t̄ in uinū et in ebrietatē. et e
rit sup̄ quē stillatur ppl̄s isrl̄. Congrega
tione congregabo iacob. totum te in uinū
conducam. reliquias isrl̄ parte. ponā illū
quasi gregē in ouili. quasi petus i medio
canlarū. tumultuabunt̄ a multitudine
hominū. Ascendet enī pandens trā ante
eos. diuident et transibunt p̄ portā. et trās
ibunt p̄ eam. et transibit rex eorū coram
eis. et dñs in capite eorū. Et dixit. Audi
te principes iacob. et duces domus isrl̄.
Nunq̄d n̄ ur̄m ē scire iudiciū. qui odio
habetis bonū et diligitis malum. Qui
uolent̄ tollitis pelles eorū desup̄ eis. et
carnē eorū desup̄ ossibus eorū. Qui come
dent carnē ppl̄i mei. et pellē eorū desuper
excoriauerunt. et ossa eorū confregerunt.
et conciderunt sic in lebete. et quasi carnē
in medio olle. Tunc clamabunt ad dñm
et n̄ gaudeat eos. et abscondet faciem
suā ab eis in tempore illo. sicut nequiter

egerunt in adinuentiōib⁹ suis. Hec dicit
domin⁹ sup̄ pphetas qui seducunt ppl̄m
meū. qui mordent dentib⁹ suis et p̄dicant
pacem. et si quis n̄ dederit in ore eorū quippiā.
s̄cificat sup̄ eū p̄liū. Propt̄ea nō uobis
p̄ uisione erit. et tenebre uobis p̄ diuinati
one. et occūbet sol sup̄ pphetas. et obtene
brabit sup̄ eos dies. et pfundent̄ q̄ uident
uisiones. et pfundent̄ diuinū. et opient
uult⁹ suos om̄s quib⁹ n̄ ē responsū dī. Ve
runtam̄ ego replet⁹ sum fortitudine sp̄s.
om̄i iudicio et uirtute ut annunciet iacob
scelus suū. et isrl̄ peccatū suū. Audite hec
principes domus iacob. et iudices domus
isrl̄. qui abhominamini iudiciū et om̄ia
recta pueritis. qui edificatis syon in san
guinibus. et iherl̄m in iniquitate. Princi
pes eius in muneribus iudicabant. et sa
cerdotes ei⁹ in mercede docebant. et p̄phet̄
ei⁹ in pecunia diuinabant. et sup̄ dñm re
quiescebant dicentes. Nunq̄d n̄ dñs in
medio nr̄m. Non ueniunt sup̄ uos mala.
P̄pter hoc causa ur̄i syon quasi ager arabi
tur. et iherl̄m quasi aceruus lapidū erit.
et mons templi in excelsa siluarū. Et in no
uissimo die r̄u erit mons dom⁹ dñi prepa
ratus in uertice montū. et sublimis sup̄
colles. et fluent ad eū om̄s ppl̄i. et p̄perabūt
gentes multe et dicent. Venite ascendam⁹
ad montē dñi. et ad domū dī iacob. et do
cebit nos de uis suis. et ibim⁹ in semitis
eius. quia de syon egredietur lex. et uerbu
dñi de iherl̄m. Et iudicabit in te ppl̄os
multos. et corripiet gentes fortes usq̄ ad
longinquū. et confident gladios suos in
uomerēs. et hastas suas in ligōnes. Non
sumet gens adūsus gentē gladiū. et non
discent ultra belligerari. Et sedebit uir
sub uinea suā. et sub ficū suā. et nō
erit qui exterrat. quia os dñi exercitū

loquuntur est. quia omnis populi ambulabunt. unusquisque in nomine dei sui. nos autem ambulabimus in nomine domini dei nostri in eternum & ultra. In die illa congregabo claudicantes. dicit dominus. et ea quae ceciderunt colligam. et quoniam afflueram. et ponam claudicantes in reliquias. et ea quae laborauerat in gente robusta. et regnabit dominus super montem syon. & hoc nunc et usque in eternum. Et tu turris gregis nebulosa filie syon. usque ad te ueniet. et ueniet potestas prima regum filie iherusalem. Hunc quare merore contraheris. Numquid rex non est tibi. aut consiliarius tuus perierit. quia comprehendit te dolor sicut parturientem. Dole et satage filia syon. quasi parturiens. quia non egredieris de ciuitate et habitabis in regione et uenies usque ad babilonem. Ibi liberaberis. ibi redimet te dominus de manu inimicorum tuorum. & non congregati sunt super te gentes multae. quae dicunt lapidetur. et aspiciat in syon. oculis nostris. Ipsi autem non cognouerunt cogitationes domini. & non intellexerunt consilium eius. quia congregabit eos sicut fenem arborum. Surge & circumspecta filia syon. quia cornu tuum ponam ferreum. et ungulas tuas ponam ereas. & comminues populos multos. et interficiam domino rapinas eorum. et fortitudinem eorum domino uniuersae terre. Hunc uastaberis filia latronis. obsidione posuerunt super nos. iniurga peruenit matrem illam iudicis israel. Et tu bethleem effrata paruulus in milibus iude. & te michi egredietur. qui sit dominator in israel. & egressus eius ab initio a diebus eternitatis. Propter hoc dabit dominus eos usque ad tempus. in quo parturiens pariet. et reliquiae seminis eius conuertentur ad filios israel. et stabit et pascet in fortitudine domini in sublimitate nominis omni dei sui. Et conuertentur quia non magni

cabitur. usque ad terminos terre. et erit iste par assyrijs. cum uenerit in terram nostram. et quando calcauerit in domibus nostris. Et suscitabimur super eum septem pastores. et octo primates hominum. et pascant terram assur in gladio. et terram nemroth in lanceis eius. & liberabit ab assur cum uenerit in terram nostram. et cum calcauerit in finibus nostris. & erunt reliquiae iacob in gentibus in medio populorum multorum. quasi ros a domino. et quasi stille super herbam. quae non expectat uentum. et non prestolatur filios hominum. Et erunt reliquiae iacob in gentibus in medio populorum multorum. quasi leo in uementis siluarum. et quasi catulus leonis rugiens in gregibus pecorum. qui cum transierit. et cum calcauerit et ceperit. non est qui eruat. Et exaltabitur manus tua super hostes tuos. et omnes inimici tui intrebunt. Et erit in die illa dicit dominus. auferam equos tuos de medio tuy. et dissipam quadrigas tuas. et perdam ciuitates terre tue. et destrua omnes munitiones tuas. et auferam maleficia de manu tua. et diuinationes non erunt in te. & purificam sculpula tua. et statuas tuas de medio tuy. et non adorabis ultra opera manuum tuarum. et euellam lucos tuos de medio tuy. et coeteram ciuitates tuas. et faciam in furore et in indignatione ultionem in omnibus gentibus quae non audierunt. Audite quae dominus loquitur. Surge contende iudicio aduersum montes. et audiant colles uocem tuam. Audiant montes iudicium domini. et fortia fundamenta terre. quia iudicium domini cum populo suo et cum israel diiudicabitur. Popule meus quid feci tibi. & quid molestus fui tibi. Responde michi. Quia eduxi te de terra egypti. & de domo seruentium liberaui te. et misi ante faciem tuam moysen. et aaron et maria. Populus meus memore quiesco quid fecerit

balach rex moab et quid responderit ei ba-
laam filius beor de sechim usq; ad galgalā.
ut cognosceret iusticiā dñi. Quid dignum
offeram dño? Curuabo genu dō excello. Nū-
quid offeram ei holocaustomata. et utculos
anniculos? Nūquid placari potest dñs
in milib; arietum. aut in multis milib; hirc-
orum pinguiū? Nūquid dabo primogenitū
meū p scelere meo. fructū uentris mei pro
peccato anime meę? Iudicabo t o homo
quid sit bonū. et quid dñs requirat a te. Vi-
q; facere iudiciū. et diligere misericordiam. et
sollicitū ambulare cū deo tuo. Vox dñi ad
ciuitatē clamat. et salus erit timentibus.
nom tuum. Audite tribus. et quis appro-
babit illud? Adhuc ignis in domo impi-
thelauri iniquitatis. et mensura minor
ut plena. Nūquid iustificabo statērā
impiā. et sacelli pondera dolosa in quib;
diuites eius repleti sunt iniquitate. et ha-
bitant eis in ea loquebant inuidatiū.
et lingua eorū fraudulenta in ore ipsorū.
Et ego ergo cepi te percutere pditione sup
peccatis tuis. Tu comedes et n̄ saturaberis.
et humiliatio tua in medio tuy. et appre-
hendes et n̄ saluabis. et quos saluaueris
in gladio dabo. Tu semuabis et n̄ metes.
tu calcabis oliuā et non ungueris oleo.
et mustū et n̄ bibes unū. Et custodisti pre-
cepta amri. et om̄e opus domus achab.
et ambulasti in uoluptatib; eorū ut dare
te in pditionē. et om̄s habitantes in ea
in sibilum. et obprobriū ppli mei portabis.
Ve in. quia factus sum sicut qui colligit
in autumnū racemos uindemię. non ē
botrus ad comedendū. Precoquas ficus
desiderauit anima mea. pist ses de terra.
et rectus in hominib; non est. Om̄s in
sanguine insidiantur. uir frēm suum
uenat ad mortē. Malū manū suarū

dicunt bonū. princeps postulat. et iu-
dex in reddendo est. et magi loquunt ē
desidiū anime sue. et turbauerūt eum.
Qui optant ē in eis. quasi palurus. et q
rectus ē quasi spina de sepe. Dies specula-
tionis sue uisitatio tua uenit. nē erit
uastitas eorū. Nolite credere amico. et
nolite confidere in duce. Ab ea que dor-
mit in sinu tuo custodi claustra ouis tuy.
quia fili contumeliā facit patri. filia cō-
surgit aduersus matrē suā. et nirus
contra socrū suā. inimici hominis dome-
stici ei. Ego autē ad dñm aspiciam. et ex-
pectabo dñm saluatōrē meū. Audiet me
dñs dñs meus. Ne leceris sup me inimica
mea. quia cecidi consurgam. Cum sede-
ro in tenebris. dñs lux mea est. Iam
dñm portabo qm peccauit. donec iudicet
causam meam. et faciet iudiciū meum.
Educat me in lucem. uidebo iusticiā eius.
et aspiciet me inimica mea. et opietur con-
fusione. que dicit ad me. Vbi ē dñs dñs tuus?
Ocli mei uidebunt in ea. nunc erit in con-
culatione. ut lutū platearum dies. ut
edificentur maceris tue in die illa. Lon-
ge fiet lex in die illa. et usq; ad te ueniet
de assur. et usq; ad ciuitates munitas.
et a ciuitatibus munitis usq; ad flum.
et ad mare de mari. et ad montē de mon-
te. Et erit terra in desolationē ppter ha-
bitatores suos. et ppter fructum cogita-
tionum eorū. Pasce populū tuum in uinga
tua. et gregem hereditatis tue. habitan-
tes solos in saltu. In medio carmeli
pascent basay. et galaad iuxta dies
antiquos. Sedm dies egressionis tue. de
terra egypti. ostendam ei mirabilia. Vide-
bunt gentes. et confuidentur sup om̄i
fortitudine sua. ponent manus super
os. aures eorū surde erunt. Lingent pul-

uerum sicut serpens. uelut reptilia terre
perturbabuntur de edibus suis. Dominum dominum
nostrum desiderabunt. et timebunt eum. Quis
dominus similis tui. qui auferit iniquitatem. et
transfert peccatum reliquiarum heredita-
tis tue. Non imminuet ultra furorem suum.
quoniam uolens misericordiam. et reuertitur. et mi-
sererebitur nostri. Deponet iniquitates
nostras. et piciet in profundum maris omnia pec-
cata nostra. Dabis ueritatem iacob. misericordiam
abraham. que uirasti patribus nostris a die-
bus antiquis. *Explicit Micheas propheta.*

N *Incipit plogus in naum pphetam.*
Aum pphetam ante aduentum regis
assyriorum qui populum israhel captiuum
in sua regione transtulerat fuisse. hebre-
orum traditio confirmat. Siquidem in fine
huius lectionis. predicti regis aduentum idem
ppheta annunciare monstrat. Sed cum ha-
bitatoribus nimue iona interitum ciuitatis
predicante. ne diuina ira deuinciaturum
interitum sustinerent peccata eorum. et im-
pietatis penitentiam egissent. accepta di mi-
sericordia. grauioribus se criminibus implicare
ceperunt. Qua de causa memoratus ppheta
spiritu dei plenus. iudicium dei annuncians.
ita est loquutus. Dominus zelans et ulciscens dominus.
Jam enim decem tribus ab assyriis ducte
fuerant in captiuitatem sub ezechia rege
iuda. sub quo etiam nunc in consolatione
populi transmigrati aduersum nimuen iu-
sio cernit. Hec erat parua consolatio ta-
libus qui assyriis seruebant. quam reliquis
qui sub ezechia de tribu iuda et beniamin
ab hisdem hostibus obsidebantur ut audi-
rent assyrios quoque calceis esse capiendos.
sicut in consequentibus libri huius demonstra-
bimus. Sciendum autem. quod nimue in
nostra lingua de hebreo speciosa sonat. Spe-
ciosus autem hic mundus dicitur. et apud

grecos. *κοσμος*. ob ornatum nomen accepit.
et quicquid ne aduersus nimuen dicitur. de
mundo figuratiter predicatur. Quam ob cau-
sam et assumptio quam septuaginta posuerunt.
apud hebreos massa pontis. id est graue onus.
et quod eam aduersus quam pphatur pre-
mat. nec sinat deuare ceruicem. Simul et
hoc attendendum. quod hec ipsa uel assump-
tio. uel onus. uel pondus pphetice uisio sit.
Non enim loquitur in extasi ut montanus
et prisca. maximillag. delirant. sed quod
pphetat liber est uisionis. intelligens uni-
uersa que loquitur. et pondus hostium faciens
sua uisione. De consummatione utique mun-
di secunda in consolatione sanctorum pphetia ter-
ritur. ut quecumque in mundo uideret qua-
si preteritum et caduca contemnant. et
preparant se ad iudicij diem. ubi ultor
aduersum ueros assyrios futurus est dominus.

N *Naum consolator Prefatio in naum pph.*
urbis. increpat ciuitatem sanguinum.
et post euerisionem illius loquitur. Ecce super
montes pedes eugleizantis et annuncian-
tis pacem. *Explicit prefatio. Incipit*

ha v o i pro pheta.
N A S

nimue. liber uisio
nis naum helchesei.
Deus emulator. et ulci-
scens dominus. ulciscens dominus et habens furorem.
ulciscens dominus in hostes suos. et irascens
ipse inimicis suis. Dominus paciens. et magni
fortitudine. et mundans faciet innocentem.
Dominus in tempestate et turbine uis eius.
et nebulę puluis pedum eius. increpans
mare et exsiccat illud. et omnia flumina
ad desertum deducens. Infirmitas est basan
et carmelus. et flos lybani elanguit. Mon-
tes commoti sunt ab eo. et colles desola-
ti sunt. et contremuit terra a facie

cui. et orbis et omnes habitantes in eo. Ante faciem indignationis eius quis stabit. et quis resistet ira furoris eius. Indignatio eius effusa est ut ignis. et petre dissoluti sunt ab eo. Bonus dominus et confortans in die tribulationis. et sciens sperantes in se. Et in diluvio pretereunte consummationem faciet loci eius. et inimicos eius persequentur tenebre. Quid cogitatis contra dominum. Consummationem ipse faciet. Non consurget duplex tribulatio. quia sicut spine seminum complectuntur. sic convivium eorum pariter potantur. Consummentur quasi stipula ariditate plena. Ex te ibit cogitans contra dominum malicia. mente peractans per uariationem. **Hec dicit dominus.** Si perfecti fuerint et ita plures. sic quoque attondentur et pertransibunt. **Affluat te.** et non affligam te ultra. Et non conteram uirgam eius de dorso tuo. et uincula tua dirumpam. et precipiet dominus super te. Non seminabit ex nomine tuo amplius. de domo dei tui. interficiam sculptile et conflatile. Pona sepulchrum tuum. quia inhonoratus es. Ecce super montes pedes euangelizantis. et annunciantis pacem. **Celebra iuda festiuitates tuas et redde uota tua.** quia non adiciet ultra ut pertranscat inter belial. uniuersus interit. Ascendit qui dissipat coram te. qui custodiat oblationem. Contemplare uiam. conforta lumbos. roborata uirtute ualde. quia reddidit dominus superbiam iacob. sicut superbiam israhel. quia uastatores dissipauerunt eos. et propagines eorum corruerunt. **Cripe fortium eius.** guttus. uiri exercitum eius in cocineis. **Ignem habere currus in die preparationis eius.** et agitatores consopiti sunt. in itineribus conturbati sunt. quadrigae eius collise sunt in plateis. **Aspectus eorum quasi lampades.** quasi fulgura discurren-

tia. **Recordabitur fortium suorum.** ruent in itineribus suis. **Velociter ascendent muros eius.** et preparabitur umbraculum brachii. **Pore fluminum apertae sunt.** et templum ad solium dirutum. et miles captiuus abductus est. et ancille eius inuabunt gementes ut columbe. murmurantes in cordibus suis. Et nimue quasi piscina aquarum aquae eius. ipsi uero fugerunt. **Stare stare.** et non est qui reuertatur. **Diripite argentum.** diripite aurum. et non est finis diuiciarum. ex omnibus uasis desiderabilibus. **Dissipata et scissa.** et dilacerata. et cor tabescens. et dissolutio gemiculorum. et defectio in cunctis rebus. et facies omnium sicut ingredo olle. **Vbi est habitaculum leonum.** et pascua catulorum leonum. **Ad quam ibit leo ut ingrederetur illuc catulus leonis.** et non est qui exerceat. **Leo cepit sufficienter catulis suis.** et neca uit leonius suis. et impleuit preda speluncas suas. et cubile suum rapina. **Ecce ego ad te dicit dominus exercituum.** et succendam usque ad fumum quadrigas tuas. et leuenculos tuos comedet gladius. et exterminabo de terra predam tuam. et non audietur ultra uox nuntiorum tuorum. **Ve ciuitas sanguinum.** uniuersa mendacium. dilaceratione plena. non recedet a te rapina. **Vox flagelli.** et uox impetus rotae et equi frenantis. et quadrigae feruentis. et equitatis ascenditis. et micantis gladii. et fulgurantis hastae. et multitudinis interfecte. et grauis ruine. **nec est finis cadauerum.** Et conuertent in corporibus suis propter multitudinem fornicationum. meretricis speciose. et gratiae. et habentis maleficia. que uendidit gentes in fornicationibus suis. et familias in maleficiis suis. **Ecce ego ad te dicit dominus exercituum.** et reuelabo pudenda tua in facie tua. et ostendam gentibus nuditatem tuam. et regibus

ignominia tuam. et pericula sup te ab
hominaciones. et contumelijs te afficia.
Et po nam te in exemplum. et erit
omnis qui uiderit te. resiliet a te et dicet.
Vastata e nimue. Qui commouebit sup
te caput. Vnde queri consolatione t.
Nunquid melior es ab alexandria pplor.
que habitat in fluminibus. Aquę in
circuitu eius. Cui diuicis mare. aquę
muri eius. Ethiopia fortitudo eius. et egyp
tus. et non e finis. Africa et libies in au
xilio eius fuerunt. sed et ipsa in transmi
gratione ducta e in captiuitate. Paruuli
eius elsi sunt in capite omniu uaru. et
sup uiditos ei miserunt sorte. et omnes
optimates ei confixi sunt in compedibus.
Et tu g inebriaberis et eis despecta. et tu
queres auxiliu ab inimico. Omnes mun
itiones tue sicut ficus cu grossis suis. si co
cuisse fuerunt cadunt in os comedentis.
Ecce popls tuus. mulieres in medio tue.
Inimicus tuus adaptione pandentur por
te terre tue. deuorabit ignis uedes tuos.
Aqua ppter obsidione hauri t. et extrue
munitiones tuas. Intra in lutu et calca.
subigens tene laterē. ibi comedet te ignis.
Peribis gladio. et deuorabit te ut bruc.
Congregare ut brucus. multiplicare ut
locusta. plures fecisti nationes tuas. qm
stelle sunt celi. Brucus expansus e et auo
lauit. custodes tui quasi locustę. et par
uuli tui quasi locustę locustaru que co
sidunt in sepib in die frigoris. Sol ortus
e et auolauerunt. et non e cognitus loc
carum ubi fuerunt. Dormitauerunt
pastores tui rex assir. sepelientur prin
cipes tui. Latitant populus tuus in
montibus. et n est qui congreget. Non
e obscura contritio tua. pessima e plaga
tua. Omis qui audierunt audicionē tuā.

compresserunt manus sup te. quā sup que
non transit malicia tua semp. **Explicit**
haya ppha. Incipit prologus i abacuc pph.
Abacuc ppheta amplexans. uel ex eo qd
amabilis dñi fuit. uocatur amplexatio.
uel qd in certam cum dō congregatur ample
xantis. id est luctantis sortitur uocabulu.
Nullus enim tam audaci uoce ausus ē dñm
ad disceptionē iusticie puocare. cur in re
bus humanis et mundi istius tanta uer
setur iniquitas. Hic in principio uoluminis
sui describit diabolū cum mēbris suis. in
fine ū pñunciat aduentū passionēq dñi
saluatoris. Nam de quo alio quā de xpi
aduentu qui futurus fuerat intelligit di
cere. et respondit dñs ad me et dixit in
scribe uisum in buxo apte ut assequatur
qui legit ea. quia adhuc uisio ad temp.
et oriet in fine et n miraculū. si tardauit
sustine eū. quia ueniens ueniet et n mora
bitur. De passione autē et cantico cui
nisi dñs dicit. dñe audiui audicionē tuā
et timui. dñe consideraui opatua et expan.
Quid enim hoc ē nisi precognita noue acre
pentine salutis hominū ineffabilis ammu
ratio. In medio diuinū animalū cognosce
ris. quid ē nisi aut duorū testamentorū
aut in medio duorū lationū. aut in medio
moysi et helye. cum illo in monte sermo
cinantiū. Dum appropinquauerunt an
ni cognosceris. in aduentu temporis os
tenderis. Quod aut dicit conuia in mani
bus eius. quid ē nisi tropheum crucis.
Vocabulū autē saluatoris hic ppheta
pprie ponit. dicens. ego autē inquit in
dñō crucifixo. gaudebo in deo ihu meo.
quod ē nobis amicu et dulce. et nomina
re et predicare. **I t e o alijs**

Abacuc luctator fortissimus
et rigidus stat sup custodia suam.

et figit manū sup munitionē. ut xp̄m
in cruce contempletur et dicat. Opuit ce-
los gl̄a eius. et laudis eius plena ē terra.
Splendor eius ut lux erit. cornua in manib⁹
eius. ibi abscondita ē fortitudo eius.

Explicit prolo 6 vs. Incipit

asacuc proph̄a.

N. S.

quod uidit abacuc
ppheta. Usquequo

dñe clamabo et n̄ exaudies. uociferabor ad
te um patiens et n̄ saluabis. Quare ostē-
disti in iniquitatē et labore uidere predā
& iniusticiam contra me. Et factū est in
iudiciū et contradictio potentior. propter
hoc lacerata ē lex. et n̄ puenit usq. ad finē
iudiciū. quia impius preualet aduersus
iustū. p̄pterea egredietur iudiciū puer-
sum. Aspice in gentib⁹ et uide. et am-
miramini et obstupescite. quia opus
factum ē in dieb⁹ ur̄is quod nemo crederet
cum enarraretur. quia ecce ego suscita-
bo chaldeos gentē amarā. et uelocē am-
bulantē sup altitudinē terr̄. ut pos-
sedeat tabernacula n̄ sua. Horribilis
et terribilis ē ex semetipsa iudiciū et
onus ei⁹ egredietur. Leuiorel pardis equi
eius. et uelociorel lupis uestigantib⁹. et dis-
fundentur equites eius. Equites namq. ei⁹
de longe ueniunt. uolabunt quasi aquila
festinans ad comedendū. Omnes ad pre-
dam ueniunt. facies eorum. uent⁹ urens.
& congregabit quasi harenā captiuitatē.
et ipse de regibus triumphabit. et ty-
ranni ridiculi eius erūt. Ipse sup
omnē munitionē ridebit. et comporta-
bit aggerē et capiet eam. Tunc mutabit
sp̄. et p̄transibit et corruet. Hec ē forti-
tudo eius dī sui. Numquid n̄ tu a prin-
cipio dñe d̄s meus. scē m̄s et n̄ mouem.

Dñe in iudiciū posuisti eū. et forte ut cor-
ripere fundasti eū. Mundi sunt oculi
tui ne uideas malū. et respicere ad iniq-
tatē non poteris. Quare n̄ respicias sup
iniquē agentes. et taces deuorante im-
pio iustiorē se. Et facies homines q̄si
piscēs maris. et quasi reptile n̄ habens
principē. totum in hamo subleuabit. Traxit
illud in sagena sua. et congregabit in rete
suā. sup hoc letabit et exultabit. p̄pterea
immolabit sagene sue. et sacrificabit
reti suo. quia in ipsis inersata ē pars ei⁹.
et cibus eius electus. Propter hoc ḡ ex-
pandit sagem suā. et semp gentes intē-
ficere n̄ cessat. Sup custodiā meā stabo.
et figam gradum sup munitionē et contē-
plabor. ut uideam quid dicat m̄. et quid
respondeā ad arguentē me. Et respondit
m̄ dñs et dixit. Scribe uisum et explana
eū sup tabulas. ut pcurrat qui legerit
eum. quia adhuc uisus p̄cul. et apparebit
in finē et n̄ mentiet. si moram fecerit ex-
pectabo illū. quia ueniens ueniet et n̄
tardabit. Ecce qui incredulus ē. non erit
recta anima eius in semetipso. iustus autē
in fide sua uiuet. Et quom̄ uinū potan-
tē decipit. sic erit uir supbus et n̄ decora-
bitur. quia dilatauit quasi infernus animā
suā. et ipse quasi mors n̄ adimplet. Et con-
gregabit om̄s gentes ad se. & coaceruabit
ad se om̄s populos. Numquid n̄ omnes isti
sup eum parabolam sumunt. et loquelā
cognatū eius. & dicēt. Ve ei qui mul-
tiplicat n̄ sua. Usquequo aggrauat con-
tra se densū lutū. Numquid n̄ repente
consurgeunt qui mordeant te. et suscita-
buntur lacerantes te. et eris in rapinā
eis. quia tu spoliasti gentes multas. spo-
liabunt te om̄s qui reliqui fuerint de
poplis p̄pter sanguinē hominis. et

iniquitate terre et ciuitatis. et omnium ha-
bitantium in ea. **V**e qui congregat auarici-
am malam domui sue. ut sit in excelsu iudicium
eius. et liberari se putat de manu mali.
Cogitasti confusione domui tue. concidi-
sti populos multos. et peccauit anima tua.
quia lapis de pariete clamabit. et lignum
quod inter iuncturas edificiorum est responde-
bit. **V**e qui edificat ciuitatem in sanguini-
bus. et preparat urbem in iniquitate. Num-
quid non hec a domino sunt exercitia. Labora-
bunt enim populi in multo igni. et gen-
tes inuacuum et deficient. quia replebitur
terra ut cognoscat gloriam domini. quasi aque
operientes mare. **V**e qui potum dat amico
suo. mittens fel suum et inebrians ut aspi-
ciat nuditatem eius. Repletus est ignominia
per gloriam. Bibe tu quoque et consopire. Circum-
dabit te calix dextere domini. et uomitus igno-
minie super gloriam tuam quasi iniquitas lyba-
ni operiet te. et uastitas animalium deterre-
bit eos. de sanguinibus hominum et in-
iquitate terre. et ciuitatis. et omnium habi-
tantium in ea. Quid prodest sculpale quia
sculpsit illud fictor finis. conflatile et ima-
ginem falsam. quia spauit in figmento
fictor eius. ut faceret simulachra muta.
Ve qui dicit ligno christum giscere. surge la-
pidi taceret. Numquid ipse docere pote-
rit. Ecce iste cooptus est auro et argento.
et omnis spiritus non est in uisceribus eius. Dominus
autem in templo sancto suo. sileat a facie
eius omnis terra. **Oratio abacuc prophete per igno-**
ram **me** audiui auditionem tuam **rationibus**
et timui. Domine opus tuum. in medio
annorum uiuifica illud. In medio annorum
notum facies. cum iratus fueris. misericordie
recordaberis. Dominus ab austro ueniet. et sedes
de monte pharai. **Diapsalma.**

Oportet celos gloriam eius. et laudis eius plena

est terra. Splendor eius ut lux erit. cornua
in manibus eius. Ibi abscondita est fortitudo
eius. ante faciem eius ibit moyses. Egredietur
diabolus ante pedes eius. stetit et insus
est terram. Asperit et dissoluit gentes. et
contata sunt montes sancti. Incuruati sunt
colles mundi. ab itineribus eternitatis eius.
Pro iniquitate uidi tentoria ethiopie. tur-
babuntur pelles terre madian. Numquid
in fluminibus uacuas es domine. aut in flumi-
nibus furor tuus. uel in mari indignatio
tua. Qui ascendis super equos tuos. et qua-
drige tue saluatio. Suscitans suscitabis
arcum tuum. iuramenta tribubus que
loquutus es. **F**luuios secundes terre. Vi-
derunt te et doluerunt montes. gurges
aquarum transiit. Dedit abyssus uocem
suam. altitudo manus suas leuauit. Sol
et luna steterunt in habitaculo suo. in lu-
ce sagittarum tuarum ibunt. in splendore
fulgurantis hastae tue. In fremitu con-
cucabis terram. in furore obstupescies
gentes. Egredietur es in salutem populi tui.
in salutem cum christo tuo. Percussisti caput
de domo impij. denudasti fundamentum
usque ad collum. **Diapsalma.** **M**aledixisti
sceptris eius. capita bellatorum eius. ueni-
entibus ut turbo. addispendum me. Ex-
ultatio eorum sicut eius qui deuorat pau-
perem in abscondito. **V**iam fecisti in ma-
ri equis tuis. in luto aquarum multarum.
Audiui et conturbatus est uenter meus.
a uoce contremuerunt labia mea. Ingre-
diatur putredo in ossibus meis. et subter-
me scateat. ut requiescam in die tribu-
lationis. et ascenda ad populum accensum nostrum.
Ficus enim non florebit. et non erit germinum in
umeis. Menteatur opus oliue. et arua
non afferent cibum. Abscedet de ouili pe-
cus. et non erit armentum in praeseptibus. Igo

autem in dño gaudebo: et exultabo in dño
ihū meo. Ds dñs fortitudo mea. et ponet
pedes meos quasi ceruorū: et sup excelsa
mea deducet me uictor: ut psalmis canent.

Explicit abacuc ppha. Incipit prologus in

Tradiunt hebrei sophoniam ppham
cuiuscumq; pater ut auus ponat
in titulo. ipsos quoq; pphetas fuisse. vn
de et amos unū de duodecim pphetis. qui
dixit n̄ sum ppheta. nec filius pphē. sed
pastor caprarū. uellicans ficamina patris
nomi n̄ habere. Hoc si uerū ē sophonias
ppheta generatione ut ita dicā pphetica.
et glōsa maiorū suorū stirpe generatus ē.
et sub ioseph rege iuda p̄dicauit. Habuit
enim patre chusi. auū godoliam. proa
uum amasiam. attauū ezechiam. et ta
lem quadrigam ipse uelut extremus
auriga compleuit. Nōm sophoniā. alij
speciam. alij archaniū dñi transtulerūt.
Sive igitur speciam siue absconditum
dñi interpretatur. utrūq; pphē ē uerū.
Dicit enim et ezechielz fili hominis. specu
lator ē dedi te domui isrl. Iste g̃ ppheta
qui erat in specula et in sublimibz cōstitu
tus. et nouerat mysteria dñi. filius erat
chusi. qui interpretat̄ humilitas. Habebat
auū godoliam. qui dicit̄ magnitudo do
mini. et pauū amasiam q̃ et ipse uertit̄
in sermonē dñi. attauū ezechiam qui
sonat fortitudinē dñi. De fortitudine ita
q̃ dñi natus ē sermo dñi. de sermone
dñi nata ē magnitudo dñi. et de mag
nitudine dñi nata ē humilitas. Et cū
ueniret aliquis ad p̄fectum. dicat quia n̄
sum dignus uocari apls. ut illud in
psalmis. Dñe non ē exaltatū cor meū.
neq; elati s̄ oculi mei. Item a l i v s:

Sophomas speculator et archanoz
di cognitor audit clamorē a porta

piscium. et ciulati a sedā. et contritionē
a collibus. Indicit quoq; ululatiū habita
toribus pile. quia conticuit om̄s ppl̄s
chanaan. dispsi sunt uniuersi q̃ in uolu
ti erant argento.

Explicit prologus.

*Incipit Sophonias
propheta.*

E R B U

dñi quod factum ē

ad sophoniam. filium chusi. filij godoliz.
filij amasie. filij ezechie. indich
iosie. filij ammon regis iuda. Congregans
congregabo omnia a facie terre dicit dñs.
congregans hominē et pecus. congregas
uolatile celi et pisces maris. et ruine in
priorum erunt. Et disperdam homines a
facie terre dicit dñs. et extendam manū
meam sup iudam. et sup om̄s habitantes
iherlm. et disperdam de loco hoc reliquias
baal. et nomina editorū cum sacerdoti
bus. et eos qui adorant sup tecta mili
ciā celi. et adorant et uiuant in dño. et
uiuant in melcho. et q̃ auertunt de post
tergum dñi. et qui n̄ quesierunt dñm nec
inuestigauerunt eum. Silete a facie do
mini di. quia iuxta est dies dñi. quia
p̄parauit dñs hostiam. sc̄ificauit uoca
tos suos. Et erit in die hostie dñi uisi
tatio sup principes. et sup filios regis. et
sup om̄es qui induti sunt ueste pegrina.
Et uisitabo sup om̄ē qui arrogat̄ ingre
ditur sup lumen in die illa. qui complet
domū dñi di sui iniquitate et dolo. Et erit
in die illa dicit dñs. uox clamoris a porta
piscium et ululat̄ a sedā. et contritio mag
na a collibus. Ululate habitantes pile.
conticuit om̄s ppl̄s chanaan. disperierunt om
nes in uoluta argento. Et erit in tēpore
illo scrutabor iherlm in lucernis. et uisi
tatio sup uiros defixos in fecibus suis.

qui dicunt in cordib⁹ suis n̄ faciet bene do-
minus. et n̄ faciet male. **E**rit fortitudo
eorum in direptione. et domus eorū in
desertum. et edificabunt domos et non
habitabunt. et plantabunt vineas et
non bibent unum earū. **I**uxta ē dies
dñi magnus. iuxta et uelox nimis. **V**ox
diei dñi amara. tribulabitur ibi fortis.
Dies ire dies illa dies tribulationis et angu-
stie. dies calamitatis et miserie. dies tene-
brarum et caliginis. dies nebulę et turbi-
nis. dies tūbe et clangorū. sup ciuitates
munitas. et sup angulos excelsos. et tri-
bulabo homines et ambulabunt ut ceca.
quia dño peccauerunt. et effundet san-
guis eorū sicut humus. et corpus eorum
sicut stercorea. Sed et argentū et aurū eorū
n̄ poterit liberare eos. in die ire furoris
dñi. **I**n igne zeli eius deuorabit omnis
tertia. quia consummationē cum festinati-
one faciet cunctis habitantib⁹ terram.
Conuenite congregamini gens n̄ amabi-
lis. priusquā pariat uisio. quasi puluere
transiunt diem. antequā ueniat super
nos ira furoris dñi. **Q**uerite dñm omnes
mansueti terre. qui iudiciū eius estis
opati. **Q**uerite iustū querite mansuetū
si quom̄ abscondamini in die furoris dñi.
quia gaza destructa erit. et ascalon in
desertum. Azotum in meridie cecidit.
et accaron eradicabit. **V**e q̄ habitatis
funiculū maris. gens p̄ditorum. **V**erbū
dñi sup uos chanaan. terra philistin. et
disperdam te ita ut n̄ sit inhabitator. **E**
erit funiculus maris requies pastorū
et caule pecorū. et erit funicul⁹ ei qui re-
manserit de domo iuda. **I**bi pascuntur
in domibus ascalonis. ad uespam requi-
escent. quia uisitabit eos dñs d̄s eorū
et auerter captiuitatē eorū. **A**udui ob-

prium moab. et blasphemias filiorū am-
mon. que exprobrauerunt pplō meo. et mag-
nificati sunt sup terminos eorum. **P**rop-
terea uiuo ego dicit domini exercituum d̄s
isrl. quia moab ut sōdoma erit. et filij am-
mon ut gomorra. siccitas spinarū et acerui
salis. et desertum usq; in eternū. **R**eliquę
populi mei diripient illos. residui gentis
meę possidebunt eos. **H**oc eis eueniet p
supbia sua. quia blasphemauerunt et
magnificati sunt. sup pplm dñi exer-
cituum. **H**orribilis dñs sup eos. et atte-
nuabit omnes dōs terre. et adorabunt
eum iuri de loco suo. omnes insule gen-
tium. sed et uos ethyopes interfecti gla-
dio meo eritis. **E**t extendet manū suā
sup aguilonē. et p̄det assur. et ponet
speciosam in solitudine. & in muiū. et quasi
desertum. Et accubabunt in medio eius
greges. omnes bestię gentium. et onocro-
talis et ericui in luminibus eius morabun-
tur. **V**ox incantantis in fenestra coruus
in supluminari. qm̄ attenuabo robur ei.
Hec ē ciuitas glōsa habitans in confidenti-
a. que dicebat in corde suo. Ego sum. ex-
tra me non ē alia amplius. **Q**uomodo fa-
cta ē in desertū. cubile bestię. **O**m̄s qui
transit p̄ eam sibilabit. & mouebit ma-
nū suā. **V**e puocatrix et redempta ciui-
tas. Columba n̄ audiuit uocē. et n̄ suscepit
disciplinā. **I**n dño n̄ est cōfisa. ad dñm suū
n̄ appropriauit. **P**rincipes eius in medio
eius quasi leones rugientes. iudices eius
lupi uesp̄e. n̄ relinquebant in mane. p̄-
phete eius uersani. uiri infideles. sacerdotes
eius polluerunt sc̄m. uiuente egerunt
contra legē. **D**ñs iustus in medio eius.
n̄ faciet iniquitatē. **A**lane mane iudici-
um suū dabit in luce. et n̄ abscondet.
Nesciuit autē iniquus confusionē. dispdi-

di gentes et dissipati sunt anguli earū.
 desertas feci uias eorū. dum n̄ est qui trans-
 eat. Desolatę sunt ciuitates eorū. n̄ rema-
 nente uiro nec ullo habitatore. Dixi. At-
 tamen timebis me. suscipies disciplinā.
 et n̄ p̄bit habitaculū eius. p̄pt̄ omnia
 in quibz uisitaui eā. Veruntam̄ dilucu-
 lo surgentes. corruerunt om̄s cogita-
 tiones suas. Quap̄pter exspecta me dicit
 dñs. in diē resurrectionis meę in futurū.
 quia iudiciū meū ut congregē gentes
 et colligam regna. et effundam sup̄ eas
 indignationē meā. omnē iram furoris
 mei. In igne enim zeli mei deuorabit̄
 omnis terra. quia tunc reddam populis
 labiū electum. ut uocent omnes in noīe
 dñi. et seruiant ei humero uno. Ultra
 flumina ethyopię inde supplices mei. fi-
 lij disporum meorū deferent mun̄ in.
 In die illa n̄ confunderis sup̄ cunctis ad-
 inuentioibus tuis. quibz preuaricata
 es in me. quia tunc auferā de medio
 tui magniloquos sup̄bie tue. et n̄ adi-
 cies exaltari amplius in monte scō meo.
 & derelinquā in medio tui populū pau-
 pem et egenū. et sp̄abunt in nomine
 dñi reliquie isrl̄. Non facient iniquitatē
 nec loquent̄ mendaciū. et n̄ inuenietur
 in ore eorū lingua dolosa. qm̄ ipsi pascen-
 tur et accubabunt. et n̄ erit qui exterre-
 at. lauda filia syon. iubilā tu isrl̄. letare &
 exulta filia iherlm̄. Abstulit dñs iudici-
 um tuū. auertit inimicos tuos rex isrl̄.
 dñs in medio tui. n̄ timebis malū ultra.
 In die illa dicit iherlm̄. noli timere. sy-
 on. n̄ dissoluantur manus tue. dñs
 dñs tuus in medio tui fortis. ipse saluabit.
 Gaudebit sup̄ te in leticia. silebit in di-
 lectione tua. et erutabit sup̄ te in lau-
 de. Fugas qui ā lege recesserunt con-

gregabo. quia ex te erant. ut non ultra
 habeas sup̄ eos olybrium. Ecce ego inter-
 ficiam omnes qui afflixerunt te in tempore
 illo. et saluabo claudicantē et eam que ab-
 iecta fuerat congregabo. et ponam eas in
 laudem et in nom̄ in omni terra confusionis
 eorū. in tempore illo quo adducam uos.
 et in tempore quo ēgregabo uos. Dabo enī
 uos in nom̄ et in laudem omnibz populis
 terre. cum conuertero captiuitatem ur̄am
 coram oculis ur̄is. dicit dñs om̄ps. *Explicit*
Sophonias pph̄. Incipit prologus in aggei
heremias ppha. ob causam pphetaorū.
 p̄iurū sedechie regis ut historia libri scđi
 paralipomenon indicat. qui fidem p̄missā
 nabuchodonosor regi chaldeorū n̄ seruauit.
 p̄plm̄ isrl̄ refert cum memorato rege
 iherlm̄ expugnata. captiū in babiloniā
 fuisse pductum. Sed cum memoratus po-
 pulus. multis temporibz ydolis seruendo.
 etiam effusione sanguinis innocentū se-
 grauer implicasset. uolens dñs generatio-
 nē uniuersam eiusdē populi ob causas me-
 moratas penitus deperire. ^{septuaginta} Lxx annorum
 captiuitatē eundē p̄plm̄ in regno chalde-
 orū statuit sustinere. hac ratione. ut
 completo numero annorū. nouus p̄pls
 memoratis peccatis adrenouationē iherlm̄
 pueniret. Sexagesimo itaq; scđo regis
 chaldeorū anno subuerso. cui adhuc octo
 ad regnandū anni restabant. qđ etiam
 sexta uisio danielis ostendit. p̄pt̄ causā
 sacrilegi que in eadem uisione continetur
 fuisse extinctū. darius qui medis impabat
 ut septima uisio danielis ostendit memorato
 regno successit. cuius primo anno regni.
 ut decima uisio manifestat. daniel suppu-
 tatis annis. uidens appropinquare temp̄
 reuersionis que p̄ iheremiā p̄missā orans
 tam p̄ se quā p̄ populo. eandē p̄missionē

a deo postulat impleri. cum p gabrielem
in eadē uisione iuxta preces eiusdē uniuersa
completa d's dixit. Nam moriente dario
rege medorū. et succedente in regnū cyro
rege psarū. pmissione dī completa p eun-
dem regem pplm isrl iherlm reductum.
historia scđi libri paralipomenon. et uicū
ezdrę pphę confirmant. Cumq; ā populo
isrl et senioribz templū dī edificari cepisset.
mortuo cyro rege. et regnante dario rege
psarū qui memorato successerat. uicū
gentes iherlm ut idem ezras refert. re-
stitutionē templi et ciuitatis resistendo
impedire ceperūt. Quia ratioe deterrit ppls is-
rael. reparationē supradicti templi dñi nec-
dum iuxta pmissionē concessā esse crede-
bat. Propter qđ in scđo anno regni memo-
rati dary regis psarū. aggeus ppheta. ā dō
missus. zorobabel qui de tribu iuda et po-
testatem regni suscepturus erat. et ihm
filū iosedech summū sacerdotē animonet
ut credant completo numero annorū
temp' restorationis iherlm aduenisse.
hoc etiā addito. ne incredulitate ppli uellēt
imitari. de quo d's p eum dixerat. Ppls hic
dixit. Nondū uenit ut edificet domus dī.
Omnia autē que textu hui' pphę conti-
nentur. reuisionē populi. edificationē tem-
pli. renouationē ciuitatis. obseruantiam
sacerdotale. et interitū regnorum genti-
um exterritū significant.

Aggeus Ite o alius.
Festiuus et letus. Qui seminat in la-
crimis. in gaudio metet. Destructum
templum reedificat. deumq; patrem
inducto loquentem. Adhuc modicū et
ego commouebo celum et terram. mare
et aridam. et mouebo omnes gentes. et
ueniet desiderat' cunctis gentibus.
Explicet prologus.

Incipit Aggeus propheta.
In anno scđo dary regis psarū in mēse
sexto. in una mensis. factum ē uerbū
dñi in manu aggei pphę ad zoroba-
bel filium salathiel ducem iuda et ad
ihm filū iosedech sacerdotē magnū
dicens. Hec ait dñs exercitū dicens.
Populus iste dicit. Nondum uenit
tempus domi dñi edificande. Et factum ē
uerbū dñi in manu aggei pphę dicens.
Nūquid tempus uobis ē ut habitetis in domi-
bus laqueatis. et domus ista deserta. Et nūc
hec dicit dñs exercitū. Ponite corda urā sup
uias urās. Seminastis multū. et metistis
parum. Comedistis. et nō estis satiati. Bibistis.
et nō estis inebriati. Opulstis uos. et nō estis
calesfacti. Et qui mercedes congregauit. mi-
sit eas in sacculū p̄tium. Hec dicit dñs
exercitū. Ponite corda urā sup uias urās.
Ascendite in montē. portate lignum. et edi-
ficate domū. et acceptabilis in erit et glifi-
cabor dicit dñs. Resperistis ad amplius.
et ecce factum ē minus. et metistis in do-
mum et exufflauit illud. Quamobcausam
dicit dñs exercitū. Quia domus mea
deserta est. et uos festinatis unusquisq; in
domum suā. ppter hoc sup uos phibita sūt
celi. ne darent rorem. et terra phibita ē ne
daret germī suū. Et uocauit siccitatē sup
terram. et sup montes. et sup titacū. et sup
uinū. et sup oleum. et quicūq; p̄fuit humi.
et sup homines & sup iumenta. et sup omne
laborē manū. Et audiuit zorobabel fili'
salathiel. et ihm filius iosedech sacerdos
magnus. & omnes reliqui populi uocē
dñi dī sui. et uerba aggei pphę. sicut
misit eos dñs d's corū ad ipsos. et amittit
ppls ā facie dñi. Et dixit aggeus nunci'
dñi. de nuncijs dñi poplo dicens. Ego uo-
biscum dicit dñs. & suscitauit d's spm zō-

robabel filij salathiel ducis iuda. et spm
 ihu filij iosedech sacerdotis magni et spm
 reliquorum de omni populo. et ingressi sunt
 et faciebant opus in domo dni exercituum
 dei sui. In die uicesima & quarta mensis. in
 sexto mense. in anno secundo darii regis. in sep-
 timo mense. uicesima et prima mensis. factum
 est uerbum dni in manu aggei pphie dicens.
 loquere ad zorobabel filium salathiel ducem
 iuda. & ad ihm filium iosedech sacerdotem
 magni. et ad reliquos ppli dicens. Quis
 in uobis est derelictus qui uidit domum
 istam in gla sua prima. et qd uos uidetis
 hanc nunc. Numquid non ita est quasi non
 sit in oculis uris. Et nunc confortare
 zorobabel dicit dns. et confortare ihu
 fili iosedech sacerdos magni. & conforta-
 re omnis pplis terre dicit dns exercituum
 et facite. qm ego uobiscum sum dicit dns
 exercituum. Verbum quod statui uobiscum
 cum egredieremini de terra egypti. et spe-
 meus erit in medio urum. Nolite timere.
 quia hec dicit dns exercituum. Adhuc unum
 modicum est. et ego commouebo celum et
 terram. et mare et aridam. et mouebo
 omnes gentes. et ueniet desiderat uinctis
 gentibus. et implebo domum istam gla. dicit
 dns exercituum. Cum est argentum. et meum
 aurum. dicit dns exercituum. Magna erit
 gla domus istius. nouissime plusquam pme.
 dicit dns exercituum. et in loco isto dabo pa-
 cem dicit dns exercituum. In uicesima et
 quarta noni mensis in anno secundo darii re-
 gis. factum est uerbum dni ad aggeum pro-
 pheta dicens. Hec dicit dns exercituum.
 Interroga sacerdotes legem dicens. Si tulle-
 rit homo carne sanctificatam in hora uestimenti
 sui. et tetigerit de summitate eius panem
 et pulmentum. aut unum aut oleum. aut
 omne cibum. numquid sanctificabitur.

Respondentes autem sacerdotes dixerunt.
 Non. Et dixit aggeus. Si tetigerit pollutus
 in anima ex omnibus his. numquid contami-
 nabitur. Et responderunt sacerdotes &
 dixerunt. Contaminabitur. Et respon-
 dit aggeus et dixit. Sic populus iste. et sic
 gens ista. ante faciem meam dicit dns. et sic
 omne opus manuum eorum. et omnia que op-
 tulerint ibi contaminata erunt. Et ne
 ponite corda uestra a die hac et supra. ante
 quam poneretur lapis super lapidem in templo
 dni. cum accederetis ad acceruum uiginti mo-
 diorum. et fierent decem. intraretis ad torcu-
 lar ut exprimeretis quinquaginta lagenas
 et fierent uiginti. Percussi uos uento u-
 rente. et aurigine et grandine omnia opa
 manuum uestrarum. et non fuit in uobis qui
 reuerteretur ad me dicit dns. Ponite cor-
 da uestra ex die ista & in futurum. a die uicesima
 et quarta noni mensis. a die qua fundamta
 iactata sunt templi dni ponite super cor uestrum.
 Numquid iam sciri in germine est. et adhuc
 uinea et ficus et malogranatum et lignum
 oliue non floruit. Ex die ista benedicam. &
 factum est uerbum dni secundo ad aggeum in ui-
 cesima et quarta mensis dicens. Loquere ad
 zorobabel ducem iuda dicens. Ego mouebo
 celum pariter et terram. & subuertam solium
 regnorum. et conteram fortitudinem regni gen-
 tium. et subuertam quadrigam et ascensorem
 eius. et descendant equi et ascensores eorum
 et confurget uir in gladio fratris sui. In die illa
 dicit dns exercituum. assumam te zorobabel
 fili salathiel serue meus dicit dns. et ponam
 te quasi signaculum. quia te elegi dicit dns
 exercituum. **Explicit Aggeus propheta.**

Incipit plogus in zachariam ppham.
 Secundo anno darii regis medorum.
 Aggeum & zachariam pphetasse. lectio-
 nes eorum declarant. Sed hac de causa ag-

geus zacharie in ordine ppharum prelat' uideatur: quod cum duobz mensib' ut p'dictorum lectiones ostendunt ante pphetia pcepisse inuenitur. populiq; animasse. ut ezdra refert dicens: In secdo anno dary regis psari. aggeus et zacharias filius addo propheta sup iudeos qui erant in iudea et in iherlm pphetauerunt in nomine di isrl sup eos: Tunc surrexit zorobabel filius salathiel et ihs filius iosedech et princeps eius et inchoauerunt edificare domum di que est in iherlm quibus cu addidissent pphetz exhortatione suam adiuuauerunt eos: Nam et populu isrl abhominacione paternorum delictoru p suam commonitione idem ppha cupiens reuocare uerbis lectione comprehensis usus e. Vidi nocte et ecce uir ascenderat sup equu rufum et cetera. Videlicet ppha uiru equo rubeo sedente et stante in medio murteti umbrosi cui uisionis hec solutio e. Vir ascendens equum rubeum licet anglis intelligatur: tam quod p'dicti coloris equi ascendere uisus e. undictam sanguinis in ea gente significat referenda que populu isrl in captiuitate redegerat. Stante in medio murteti umbrantis quod dixit leticia pplo affuturam murteti significatione uoluit affirmare. Eius ligni moyses in leuitico cum faceret mentione ait. accipietis die prima fructus ligni speciosi: ut umbraculu designaret. Sed hanc uisionem que liberatione populi et undictam de aduersarijs futura demonstrat. ob hoc noctu pphetasse memorauit. quia pplm isrl in prima liberatione de terra egypti noctu discessisse constabat. cui exempli presens populus aliquam partem in se retinere uidebat: liberatio eiusdem ac reditus captiuitatis de terra chaldeorum p nocte pfectus e. **Item alius.**

Zacharias memor dñi sui. in ppheta ihu uestibus sordidis et lapide oculos septe. candelabrumq; aureum. cum totide lucernis quot oculis. duas quoq; oliua a sinistris lampadis cernit et dextris. ut post equos rufos. uarios. albos. et dissipatas quadrigas ex effram. et equum de iherlm. paup' regem uaticinetur: et p'dict sedente sup pullum filium asine subiugalis. **Explicit plogus. Incipit Zacharias propheta.** In mense octauo in anno secdo dary. factum e uerbum domini ad zachariam filium barachie filiu addo pphetam dicens: Hatus e dñs super patres uros iracundia magna. Et dices ad eos. Hec dicit dñs exercituum. Conuertimini ad me ait dñs exercituum. et conuertar ad uos dicit dñs exercituum. Ne sitis sicut patres uri ad quos clamabant pphetz priores dicentes. Hec dicit dñs exercituum. Conuertimini de uiris uiris malis et de cogitationibus uiris pessimis. et n audierunt neq; attenderunt ad me dicit dñs. Patres uri et pphz ubi st. Numquid in sempiternu uiuent. Verumta men uerba mea et legitima mea. que mandauit seruis meis pphetis. numquid n comprehenderunt patres uros. Et conuersi st et dixerunt. Sicut cogitauit dñs exercituum facere nobis. scdm uias nras. et scdm aduocationes nras fecit nobis. In die uicesima et quarta undecimi mensis sabath. in anno secdo dary regis. factum e uerbum dñi ad zacharia filium barachie filiu addo ppham dicens. Vidi p noctem et ecce uir ascendens sup equu rufum. et ipse stabat inter murteta que erant in pfundo. et post eum equi rufi. uarij. et albi. Et dixi. Qui sunt isti dñe mi. Et dixit ad me angelus dñi qui loquebat in me. Ego ostendam t

quid sunt hec. Et respondit uir qui stabat
inter mirreta et dixit. Isti sunt quos mi-
sit dñs ut pambulent terrā. & responderet
anglō dñi qui stabat inter mirreta. et dixe-
runt. Pambulauiumus terrā. et ecce omnis
terra habitat et quiescit. & respondit an-
gelus dñi et dixit. Dñe exercituum usq; q̃
tu n̄ misereberis iherlm. et urbū iuda. quib̄
natus es. Iste iam septuagesimus annus ē.
Et respondit dñs anglō qui loquebatur in me
uerba bona. uerba consolatoria. Et dixit ad
me angls qui loquebat in me. Uama di-
cens. Hec dicit dñs exercituum. Zelat sū
iherlm. et syon zelo magno. et ita magna
ego nascor sup gentes opulentas. quia ego
natus sum parum. ipsi ū adiuuerunt in
malū. Propterea hec dicit dñs. Reuertar ad
iherlm in misericordia. Domus mea edificabitur
in ea. ait dñs exercituum. et perpendicularum
erigetur sup iherlm. Adhuc clama dicens.
Hec dicit dñs exercituum. Adhuc affluent ci-
uitates meę bonis. & consolabit dñs adhuc
syon. et eliget adhuc iherusalē. & leuauit ocu-
los meos et uidi. et ecce quatuor cornua.
Et dixi ad anglm qui loquebatur in me.
Qd sunt hec. Et dixit ad me. Hec sunt
cornua. que uentilauerunt iudam. et iherl-
m. Et ostendit michi dñs quatuor
fabros. Et dixi. Quid isti ueniunt facere.
Qui ait dicens. Hec sunt cornua que uenti-
lauerunt iudam p singlos uiros. et nemo
eorū leuauit caput suum. et uenerunt isti
decurrere ea ut deciderent cornua gentiū. que
leuauerunt cornu sup terrā iuda ut dispge-
rent eā. Et leuauit oculos meos et uidi. et
ecce uir. et in manu eius funiculus mensorū.
Et dixi. Quo tu uadis. & dixit ad me. Ut
metiar iherlm. et uideā q̃nta sit latitudo ei
& q̃nta longitudo eius. Et ecce angls qui
loquebat in me egrediebatur. et angls alius

egrediebatur in occursum eius et dixit ad eū.
Curre loquere ad puerū istum dicens. Absq; mu-
ro habitabitur iherlm p multitudinem hominū.
et iumentorū in medio eius. et ego ero ei. ait
dñs murus ignis in circuitu. et in glā ero
in medio eius. O o fugite de terra agulonis
dicit dñs. qm̄ in quatuor uentis celi dispfi
uos dicit dñs. O syon fuge que habitas
apud filiam babilonis. quia hec dicit dñs
exercituum. Post glām misit me ad gentes.
que expolauerunt uos. Qui enim tetigerit
uos tangeret pupillam oculi mei. quia ecce
ego leuo manū meam sup eos. et erunt in
p̃dam his qui seruebant sibi. et cognosce-
tis quia dñs exercituum misit me. lauda
et letare filia syon. quia ecce uenio et habita-
bo in medio tui ait dñs. Et applicabuntur
gentes multe ad dñm in die illa. et erunt in
in poplm. Et habitabo in medio tui. et scies
quia dñs exercituum misit me ad te. & pos-
sidebit dñs iudam partē suam in terra san-
ctificata. et eliget adhuc iherlm. Sileat
omnis caro a facie dñi. quia consurrexit
de habitaculo scō suo. & ostendit in dñs
ihm sacerdotē magnū stantem corā anglō
dñi. et sathan stabat a dextris eius ut ad-
uersaretur ei. Et dixit dñs ad sathan.
Inceperit dñs in te sathan. et inceperit dñs
in te qui elegit iherlm. Nunquid n̄ iste est
toris erutus de igne. & ihc erat indutus
uestib⁹ sordidis. & stabat ante faciē anglī.
Qui respondit. et ait ad eos qui stabant
coram se dicens. Auferte uestimenta sordi-
da ab eo. Et dixit ad eū. Ecce abstuli a te
iniquitatem tuam. et indui te mutatoris.
& dixit. Ponite cydarim mundam sup
caput eius. Et posuerunt cydarim mun-
dam sup caput eius. et induerunt eum
uestib⁹. Et angls dñi stabat. et contesta-
batur angls dñi ihm dicens. Hec dicit

domini exercituum. Si in uis meis ambulaueris et mandata mea custodieris. tu quoque iudicabis domum meam. et custodies atria mea. et dabo tibi ambulantes de his qui nunc hic assistunt. Audi ihu sacerdos magne tu et amici tui qui habitant coram te. quia uiri potentes sunt. Ecce enim ego adducam seruum meum orientem. quia ecce lapis quem dedi coram ihu super lapidem unum. septem oculi sunt. Ecce ego celabo sculpturam eius ante domum exercituum. et auferam iniquitatem terre illius in die una. In die illa dicit dominus exercituum uocabit uir amicum suum subter uinea. et subter ficum. Et reuersus est angelus qui loquebatur in me. et suscitauit me quasi uirum qui suscitatur de somno suo. et dixit ad me. Quid tu uides? Et dixi. Vidi et ecce candelabrum aureum totum. et lampadem eius super caput ipsius. et septem lucernas eius super illud. et septem infusoria lucernis que erant super caput illius. et due oliue super illud. una a dextris lampadis. et una a sinistris eius. Et respondi et aio ad angelum. qui loquebatur in me dicens. Quid sunt hec domine mihi? Et respondit angelus qui loquebatur in me. et dixit ad me. Non quid nescis quid sunt hec? Et dixi. Non domine mihi. Et respondit. et ait ad me dicens. Hoc est uerbum domini ad zorobabel dicens. Non in exercitu nec in robore. sed in spiritu meo dicit dominus exercituum. Quis tu mons magne coram zorobabel in planum. Et educet lapidem primarium. et exequabitur gratiam gratie eius. Et factum est uerbum domini ad me dicens. Manus zorobabel fundauerunt domum istam. et manus eius perfecerunt eam. et scitis quia dominus exercituum. misit me ad uos. Quis enim despexit dies paruos? Et letabuntur et uidebunt lapidem stagnem in manu zorobabel. Sep-

tem isti oculi domini. qui discurrunt in uniuersa terra. Et respondi et dixi ad eum. Quid sunt due oliue iste. ad dexteram candelabri. et ad sinistram eius? Et respondi secundo. et dixi ad eum. Quid sunt due spiritus oliuarum que sunt iuxta duo rostra aurea. in quibus sunt suffusoria ex auro? Et ait ad me dicens. Non quid nescis quid sunt hec? Et dixi. Non domine mihi. Et dixit ad me. Isti sunt duo filii olei splendoris. qui assistunt dominatori uniuersae terre. Et conuersus sum et leuaui oculos meos et uidi. et ecce uolumen uolans. Et dixit ad me. Quid tu uides? Et dixi. Ecce ego uideo uolumen uolans. Longitudo eius uiginti cubitorum. et latitudo eius decem cubitorum. Et dixit ad me. Hec est maledictio que egreditur super faciem omnis tigre. Quia omnis fur sicut ibi scriptum est iudicabitur. et omnis iurans ex hoc similiter iudicabitur. Educam illud dicit dominus exercituum. et ueniet ad domum furis. et ad domum iurantis in nomine meo mendaciter. et commorabitur in medio domus eius et consumet eam. et ligna eius et lapides eius. Et egressus est angelus qui loquebatur in me. et dixit ad me. Leua oculos tuos et uide. Quid est hoc quod egreditur? Et dixi. Quid nam est? Et ait. Hec est amphora egrediens. Et dixit. Hic est oculus eorum in uniuersa terra. Et ecce talentum plumbi portabatur. et ecce mulier una sedens in medio amphore. Et dixit. Hec est impietas. Et precat eam in medio amphore. et misit massam plumbeam in os eius. Et leuaui oculos meos et uidi. et ecce due mulieres egredientes. et spiritus in alis earum. et habebant alas quasi alas nulu. Et eleuaerunt amphoram inter celum et terram. Et dixi ad angelum qui loquebatur in me. Quo istae deferunt amphoram? Et dixit ad me. Ut edificet ei domus

in terra scinaar: et stabiliatur et ponat ibi.
sup basim suam. Et conuersus sum et le-
uau octos meos et uidi. et ecce quatuor
quadrigae egredientes de medio duorum
montium: et montes montes erex. In quadri-
ga prima equi rufi. et in quadriga scda
equi nigri. et in quadriga tertia equi albi.
et in quadriga quarta equi uarii fortes. &
 respondi et dixi ad anglin qui loquebatur
in me. Quid sunt hec dñe mi? Et respondit
angls et ait ad me. Isti sunt quatuor uenti
celi: qui egrediuntur ut stent coram domi-
natore omnis terre. In qua erant equi ni-
gri egrediebantur in terram aquilonis.
et albi egressi sunt post eos: et uarii egres-
si sunt ad terrā austri. Qui autē erant ro-
bustissimi: exierunt et querebant ire et di-
currere p omne terrā. Et dixit. Ite et pam-
bulate terrā. & pambulauerunt terram.
Et uocauit me: et loquitur ē ad me dicens.
Ite qui egrediuntur in terrā aquilonis. re-
quiescere fecerunt spm meū in terra aq-
lonis. & factum ē uerbum dñi ad me di-
cens. Sume a transmigratione aboldai.
et a tobias. et ab ydaia. et uenies tu in die
illa. et intrabis domū ioseph filij sopherie q
uenerunt de babylone: et sumes argentū
et aurū et facies coronas. et pones in capite
ihū filij iosedech sacerdotis magni. et lo-
queris ad eum dicens. Hec dicit dñs exer-
cituum. Ecce uir oriens nomen ei. et sub-
ter ei ouet. et edificabit templū dñō. et ip-
se exaltet templū dñō. et ipse portabit glo-
riam. et sedebit et dominabit sup solio suo.
et erit sacerdos sup solio suo. et consilium
pacis erit intē duos illos. Et corong erunt
helem et tobias. et ydaia. et hesy filio sopherie
nū. memorate in templo dñi. Et qui pcul
sunt ueniant. et edificabunt in templo
dñi: et scietis quia dñs exercituum misit

me ad uos. Erit autē hoc: si auditu audieritis
uocem dñi dñi ur̄i. **E**t factū est in anno
quarto dary regis. factum ē uerbum
dñi ad zachariam in quarta mensis nomi q
est casleu. Et miserunt ad domū dñi sara-
sar. et rogomelech et iuri qui erant cū eo
ad descandam faciem dñi. ut dicerent sacer-
dotibus domi dñi exercituum et pphetis lo-
quentes. Numquid flendū michi ē in mīse
quinto. uel scificare me debeo sicut feci iā
multis annis. Et factum ē uerbū dñi exerci-
tuum ad me dicens. Loquere ad omne pplm
terre. et ad sacerdotes dicens. Cum ieiunare-
tis et plangeretis in quinto. et in septimo
mense p hos septuaginta annos. numquid
ieiunui ieiunastis michi. & cum comedistis
et bibistis. nūquid n̄ uobis comedistis. et uo-
bismetipsis bibistis. Numqd n̄ sunt uerba
que loquitur ē dñs in manu ppharum priorū.
cum adhuc iherlm habitaretur: et ēēt opulen-
ta ipsa et urbes in circuitu eius. et ad austrū
et in campestrib⁹ habitaret. **E**t factū ē
uerbum dñi ad zachariā dicens. Hec dicit
dñs exercituum dicens. Iudicium uerū uidi-
catis. et misericordiam et miserationes facite. ui-
guisq; cū fr̄e suo. Viduam et pupillū. et
aduena et paupem nolite calumniari. et
malū uir fr̄i suo n̄ cogitet in corde suo. &
noluerunt attendere. Et auerterunt sca-
pulam recedentē et aures suas aggraua-
uerunt ne audirent. et cor suū posuerūt
ut adamantē. ne audirent legē. et uerba
que misit dñs exercituum in spū suo. p ma-
num ppharum priorū. & facta ē indigna-
tio magna a dñō exercituum. Et factū ē
sicut loquitur ē. et n̄ audierunt. Sic clama-
bunt. et n̄ exaudiam dicit dñs exercituum.
Et dispersi eos p omnia regna que nesciunt.
et terra desolata ē ab eis eo quod non ēēt
transiens et reuertens. et posuerūt terram

desiderabilem in desertum. **E**t factum est
uerbum dñi exercituum ad me dicens. hec
dicit dñs exercituum. Zelatus sum syon ze-
lo magno. et indignatione magna zelatus
sum eam. Hec dicit dñs exercituum. Reuersus
sum ad syon. et habitabo in medio iherlm.
et uocabitur iherlm ciuitas ueritatis. et
mons dñi exercituum mons sanctificatus.
Hec dicit dñs exercituum. Adhuc habitabunt
senes et anuli in plateis iherlm. et uiri ba-
culus in manu eius p̄ multitudinem dierum.
et platee ciuitatis complebuntur. infan-
tibus et puellis ludentibus in plateis eius.
Hec dicit dñs exercituum. Si difficile uidebi-
tur in oculis reliquiarum populi huius in diebus
illis. Hec dicit dñs exercituum. Numquid
in oculis meis difficile erit dicit dñs exerci-
tuum. Hec dicit dñs exercituum. Ecce ego
saluabo populum meum de terra orientis.
et de terra occasus solis. et adducam eos. et
habitabunt in medio iherlm. et erunt in
in populum. et ego ero eis in dñm in ueritate
et in iusticia. **H**ec dicit dñs exercituum.
Confortentur manus uestrae qui auditis in die-
bus his sermones istos. pos propharum. in
die in qua fundata est domus dñi exercitu-
um ut templum edificaretur. Siquidem ante
dies illos merces hominum non erat. nec mer-
ces uimentorum non erat. neque introeunt et ex-
eunt erat pax pre tribulatione. et dimissi
omnes homines unumquemque contra pro-
prium suum. Hunc autem non iuxta dies priores
ego faciam reliquiis populi huius dicit dñs ex-
ercituum. sed semen pacis erit. **V**inea dabit
fructum suum. et terra dabit germen suum.
et celi dabunt rorem suum. et possidere faci-
am reliquias populi huius uniuersa hec. Et
erit sicut eratis maledictio in gentibus do-
mus iuda. et domus isrl. Sic saluabo uos.
et eritis benedictio. Nolite timere. Confor-

tentur manus uestrae. quia hec dicit dñs exercitu-
um. Sicut cogitavi ut affligerem uos. cum ad
iracundiam me provocassent patres uestri dicit do-
minus. et non sum infertus. sic conuersus cogi-
tavi in diebus istis ut benefactum iherlm. et
domui iuda. Nolite timere. Hec sunt ergo
uerba que facietis. Loquimini ueritatem
unusquisque cum proximo suo. Veritatem et ui-
dicium pacis iudicate in portis uestris. et unus-
quisque malum contra amicum suum ne cogitet
in cordibus uestris. et iuramentum mendax ne di-
ligatis. Omnia enim hec sunt que odi dicit
dñs. **E**t factum est uerbum dñi exercituum
ad me dicens. Hec dicit dñs exercituum. Ieu-
num quarta. et ieiunium quinta. et ieiunium
septimi. et ieiunium decimi. erit domus iuda
in gaudium et letitiam. et in sollemnitates prela-
tas. Veritatem tantum et pacem diligite. Hec
dicit dñs exercituum. Usquequo ueniant populi
et habitent in ciuitatibus multis. et uadant
habitatores unus ad alterum dicentes. Camus
et deprecemur faciem dñi. et queramus dñm
exercituum. Vadamus etiam ego et uenient
populi multi. et gentes robustae ad querendum
dñm exercituum in iherlm. ad deprecandam
faciem dñi. **H**ec dicit dñs exercituum. In
diebus illis. in quibus apprehendent decem homines
ex omnibus linguis gentium. et apprehendent
simbriam uiri iudei dicentes. Ibi uisus uobis
cum. audiuimus enim quoniam deus uobiscum est.

Omnis uerbi dñi in terra adrach et damas-
ci regnum eius. quia dñs est oculus hominum
et omnium tribuum isrl. Cinach quoque in termi-
nis eius. et tyrus. et sydon. assumpserunt
quippe ibi sapientiam ualde. Aedificauit
tyrus munitionem suam. et coaceruauit ar-
gentum quasi humum. et aurum ut lutum pla-
tearum. Ecce dñs possidebit eam. et percutiet
in mari fortitudinem eius. et hec igni deuorabitur. Videbit ascalon et timebit. et

gaza. et dolebit nimis. et accaron. qm̄ confu-
sa ē spes ei. Et pibit rex de gaza et ascalon n̄
habitabit. et sedebit separator in azoto. et
disperdam sup̄biam philistinorū. et auferam
sanguinē eius de ore eius. et abominatio-
nes eius de medio dentū eius. Et relinque-
tur etiā ipse dō nro. et erit quasi dux iuda
et accaron quasi iebuseus. Et circumdabo
domum meā. et hi qui militant michi eumē
et reuerentes. et n̄ transibit ultra sup̄ eos
exactor. quia nunc iudi in oculis meis. Cul-
ta satis filia syon. iubilat filia iherlm̄. Ecce
rex tuus uenit. et iustus et saluator. ipse pau-
per ascendens sup̄ asinum. et sup̄ pullū filiū
asine. Et disperdam quadrigam et effraim. et
equum de iherlm̄. Et dissipabit arcus belli.
Et loquetur pacē gentib. et potestas eius a
maris usq. ad mare. et a fluminib. usq. ad fi-
nes terrę. Tu quoq. in sanguine testamenti
tui emisti uinctos tuos de lacu in quo n̄
erat aqua. **C**onuertamini ad muntionē
uncti spei. hodie quoq. annuncians du-
pliciter reddam tibi. qm̄ extendam m̄ iudam
quasi arcū. implebit terrā effraim. Et sus-
citabo filios tuos syon. sup̄ filios tuos gre-
cia. et ponā te quasi gladiū fortū. et dñs
d̄s sup̄ eos uidebitur. et erit ut fulgur
iaculū eius. Et dñs d̄s in tuba canet. et ua-
det in turbine austri. **D**ñs exercituum
p̄teget eos. et deuorabunt et subiciant la-
pidibus fūdos. Et bibentes inebriabunt qua-
si uino. et replebunt ut fiale. et quasi cœna
altaris. Et saluabit eos dñs d̄s eorū in die il-
la ut gregem ppli sui. quia lapides sc̄i eleuan-
tur sup̄ terram ei. Quid enim bonū eius ē.
et quid pulchrum ei nisi fructum electorū.
et uinū germinans uirgines. Petite ad do-
minū pluuiā in tempore serotino. et dñs
faciet nubes. et pluuiā ymbris. Dabit eis
singulis herbā in agro. quia simulachra

loquuta sunt inutile. Et diuini uiderunt mē
daciū. et somnatores frustra loquuti sunt.
uane consolabant. Idcirco adducti sunt qm̄
grex affligentur. quia n̄ ē pastor. **S**uper
pastores iratus ē furor meus. et sup̄ hyrcos
uisitabo. quia uisitauit dñs exercitū gre-
gem suum. domū iuda. et posuit eos qua-
si equum gl̄e sue in bello. Et ipso angulus.
et ex ipso paxillus. et ex ipso arcus prelii. et
ex ipso egredietur omnis exactor simul. Et
erunt quasi fores concutantes lutum uia-
rum in prelio. et bellabunt quia dñs cū
eis. et confundentur ascensores equorum.
Et confortabo domū iuda. et domū ioseph
saluabo. et conuertam eos quia miserebor
eorū. et erunt sicut fuerunt quando non
pecceram eos. Ego enim dñs d̄s eorū exau-
diam eos. et erunt quasi fores effraim. et
letabit cor eorum quasi a uino. et filij eorū
uidebunt et letabunt. et exultabit cor eorū
in dño. Sibilabo eis et congregabo illos.
quia redemi eos. et multiplicabo eos sicut
ante fuerunt multiplicati. Et seminabo
eos in populis. et delonge recordabuntur
mei. et uiuent cum filiis suis et reuertent.
Et reducam eos de terra egypti. et de assy-
rię congregabo eos. et ad terrā galaad et
lyban adducā eos. et n̄ inuenietur eis loc.
Et transibunt in maris freto. et percutiet
maris fluctus. et confundent omnia pfun-
da fluminis. et humiliabit sup̄bia assy-
rię. et sceptrum egypti recedet. **C**onfortabo eo
in dño. et in nomine ei ambulabunt dicit
dñs. Apert lybane portas tuas. et comedat
ignis cedros tuos. Ulula abies quia cecidit
cedrus. qm̄ magnifici uastati sunt. Ulula
te quercus basan. qm̄ succisus ē saltus mu-
ntus. Vox ululat pastor. quia uasta-
ta ē magnificentia eorū. Vox rugitus leo-
num. qm̄ uastata ē sup̄bia iordanis. **H**ec

dicit dominus: Pasce pecora occasionis. que
 qui possederant occidebant et non dolebant.
 et uendebant ea dicentes. Benedictus do-
 minus. diuites facti sumus. Et pastores
 eorum non parcebant eis. et ego non parcam
 ultra super habitantes terram dicit dominus. Et
 ego tradam homines unumquemque in
 manu proximi sui. et in manu regis sui. et e-
 cadent terram et non eriam de manu eorum.
 et pascam pecora occasionis propter hoc opau-
 pes gregis. **E**t assumpsit michi duas uirgas.
 unam uocaui decorum. et alteram uocaui fu-
 miculum. et pavi gregem. Et succidi tres
 pastores in mense uno. et contracta est
 anima mea in eis. siquidem anima eorum ua-
 riauit in me. Et dixi. Non pascam uos. Quod
 mouit mouatur. et quod succidit succidat.
 et reliqui deuorent unusquisque carnem pro-
 ximi sui. Et tuli uirgam meam que uocabatur
 decus. et abscidi eam ut irritum facere fedus
 meum quod percussit cum omnibus populis. et
 ad irritum deductum est in die illa. Et cognouerunt
 sic paupes gregis qui custodiunt michi. quia
 uerbum domini est. Et dixi ad eos. Si bonum est
 in oculis uestris. afferte mercedem meam. et si non
 quiescite. Et appenderunt mercedem meam
 triginta argenteis. Et dixit dominus ad me. Proice
 illud ad statuarium. Decorum precium. quod appen-
 dius sum ab eis. Et tuli triginta argenteos.
 et prececi illos in domum domini ad statuarium.
 Et percidi uirgam meam secundam que appellabatur
 fomiculus. ut dissoluere inter iudam germa-
 nitatem et uirum israhel. Et dixit dominus ad me. Adhuc
 fume tibi uasa pastoris stulti. quia ecce ego
 suscitabo pastorem in terra. qui derelicta non ui-
 sitabit. dispersa non queret. et contritum non
 sanabit. et id quod stat non enutriet. et carnes
 pinguium comedet. et ungulas eorum dissoluet.
 O pastor et idolum. derelinquens gregem.
 Gladius super brachium eius. et super oculum

dexterum eius. Brachium eius ariditate sicca-
 bit. et oculus dexter eius tenebrensens obscura-
 bitur. **O**mnis uerbi domini super israhel. Dixit dominus
 extendens celum et fundans terram. et fin-
 gens spiritum hominis in eo. Ecce ego ponam
 iherusalem superluminare. et rapule omnibus populis
 in circuitu. Sed et iuda erit in obsidione contra
 iherusalem. Et erit in die illa ponam iherusalem lapide
 oneris cunctis populis. omnes qui leuauerunt
 eam concisione lacerabuntur. et colligentur
 aduersus eam omnia regna terre. In die
 illa dicit dominus. percussam omnem equum in stu-
 pore. et ascensorem eius in amentia. et super
 domum iuda aperiam oculos meos. et omnem
 equum populi percussam in cecitate. Et dicit
 duces iuda in corde suo. Confortentur michi
 habitatores iherusalem in domino exercituum deo eorum.
 In die illo ponam duces iuda sicut caminum
 ignis in lignis. et sicut faciem ignis in feno.
 et deuorabunt ad dexteram et ad sinistram
 omnes populos in circuitu. Et habitabitur
 iherusalem rursum in loco suo in iherusalem. et sal-
 uabit dominus tabernacula iuda. sicut in prin-
 cipio. ut magnifice gloriatur domus dauid.
 et gloria habitantium in iherusalem contra iudam.
In die illo. preget dominus habitatores iherusalem.
 et erit qui offenderit ex eis in die illa quasi
 dauid. et domus dauid quasi dei. sicut an-
 gelus domini in conspectu eius. **E**t erit in die
 illa. queram contra omnes gentes que ue-
 nunt contra iherusalem. et effundam super domum
 dauid et super habitatores iherusalem spiritum gratie
 et precium. Et aspiciet ad me quem confixerit.
 et plangent eum planctu quasi unigenitum.
 et dolebunt super eum ut doleri solet in mor-
 te primogeniti. In die illa magnus erit
 planctus in iherusalem. sicut planctus ad remota
 in campo mageddo. et plangent terre fa-
 milie. et familie seorsum. **F**amilie domus
 dauid seorsum. et mulieres eorum seorsum.

familie domus nachan seorsum et mulieres eorum seorsum. Familie domus leui seorsum et mulieres eorum seorsum. Familie semer seorsum et mulieres eorum seorsum. **O**mnes familie relique familie et familie seorsum et mulieres eorum seorsum. In die illa erit fons patens domus dauid et habitantibus iherlm in ablutione peccatorum et menstruat. Et erit in die illa dicit dñs exercituum dispendam nomina ydolorum de terra et non recordabuntur nec memorabunt ultra. Et pseudo prophetas et spiritum unumundum auferam de terra. Et erit cum prophauero quispiam ultra dicent ei pater ei et mater ei qui genuerunt eum. Non uiues quia mendacium locutus es in nomine domini et configent eum pater ei et mater ei genitores eius cum prophauero. Et erit in die illa confundentur prophete unusquisque ex uisione sua cum prophauerit nec opientur pallo saccino ut mentiantur sed dicent non sum propheta homo agricola ego sum quoniam adam exemplum meum ab adolescentia mea. Et dicit ei. **Q**uid sunt plage istae in medio manuum tuarum. Et dicit. His plagatus sum in domo eorum qui diligebant me. framea suscitare super pastorem meum et super uirum coherentem mihi dicit dñs exercituum. Peccate pastorem et dispendentur oues. Et conuertam manum meam ad paruulos et erunt in omni terra dicit dñs. Partes duas in ea dispendentur et deficient et tertia pars relinquetur in ea. Et ducam tertiam partem pinguem et uram eos sicut uratur argentum et probabo eos sicut probatur aurum. Ipse inuocabit nomen meum et ego exaudiam eum. Dicam populo meo et ipse dicit dñs deus meus. **E**cce dies ueniunt domini et diuentur spolia tua in medio tui. Et congregabo omnes gentes ad iherlm in plenum et capiet ciuitas et uastabunt domus et mulieres uiolabuntur.

et egredietur media pars ciuitatis in captiuitatem et reliquum populi non auferetur ex urbe. Et egredietur dominus et preliabitur contra gentes illas sicut preliatus est in die certaminis et stabunt pedes eius in die illa super montem oliuarum qui est contra iherlm ad orientem. Et fundetur mons oliuarum et medietur a parte sua ad orientem et ad occidentem pre rupto grandi ualle et separabitur medium montis ad aquilonem et medium eius ad orientem et fugietis ad uallum montium eorum quoniam coniungetur uallis montium usque ad primum et fugietis sicut fugistis a facie terre mortis in diebus oris regis iuda. **E**t ueniet dominus deus meus omnesque sancti cum eo et erit in die illa non erit lux sed frigus et gelu et erit dies una que nota est domino non dies neque nox et in tempore uespere erit lux. Et erit in die illa exibunt aquae uiuae de iherlm medium earum ad mare orientale et medium earum ad mare nouissimum. In estate et in hyeme erunt et erit dominus rex super omnem terram. In die illa erit dominus unus et erit nomen eius unum. Et reuertetur omnis terra usque ad desertum de colle remon ad austrum iherlm et exaltabit et habitabit in loco suo. apporta beniamin usque ad locum portae prioris usque ad portam angulorum et a turri ananeel usque ad uecularia regis et habitabunt in ea et anathema non erit amplius sed sedebit iherlm secuta. Et hec erit plaga qua percutiet dominus omnes gentes que pugnauerunt aduersus iherlm. Fabescet caro uniuscuiusque stantem super pedes suos et oculi eius contabescunt in foraminibus suis et lingua eorum contabescet in ore suo. **I**n die illo erit tumultus domini magnus in eis et apprehendet uir manum proximi sui et conseruetur manus eius super manum proximi sui sed et iudas pugnabit aduersum iherlm et congregabunt diuitie omnium gentium

in circuitu aurū et argentū et uestes multę
satis. et sic erit ruina equi et muli. cameli et
asini. et omnium uumentorum que fuerunt in
castris illis. sicut ruina hec. Et omnes q̄
reliqui fuerunt de inuasis gentibus. que
uenerunt contra iherlīm ascendent ab an
no in annū. ut adorent regem dñm exer
cituum. et celebrent festiuitatē tabernacu
lorum. et erit qui non ascenderit de fami
lis terre ad iherlīm ut adoret regem dñm
exercituum. non erit sup̄ eos ymber. Quod
si et familia egypti n̄ ascenderit et n̄ uene
rit. nec sup̄ eos erit. sed erit ruina qua
percutiet dñs omnes gentes. que n̄ ascende
runt ad celebrandam festiuitatē taber
naculorum. Hoc erit peccatum egypti. et hoc
peccatū omnium gentium. que n̄ ascenderunt
ad celebrandā festiuitatē tabernaculorum.
In die illa erit quod sup̄ frenū equi ē sc̄ndo
muno. et erunt lebetes in domo dñi quasi
phiale coram altari. et erit omnis lebes in
iherlīm. et in iuda sc̄ificatus dño exercituum.
Et uenient omnes gentes immolantes. et
sument ex eis et coquent in eis. et nō erit
mercator ultra in domo dñi exercituum
in die illo.

Explicit zacharias propheta.

Incipit prologus in malachiam pph.

Moysen populo isrl̄ preceperat sa
cerdotes tabernaculi sui. omni corporali uicio
liberos. hostias ad eque omni uicio uacuas
sibi offerre. quib⁹ legem suā ad regendū pplm
ob hoc dederat. ut p̄ sacrificiorū oblationem
internuncijs dī et hominū facti. pplm p̄cep
tū facerent celestib⁹ obedire. Vnde sacer
dotes anglos dī ēē. hoc loco scriptura testa
tur. Quia tanti muneris grām contemp
neret supradictus ppl̄s ac sacerdotes. ui
cio sacrificia deturpata ipsi criminib⁹ atq;
impietatib⁹ maculati dō offerre cepunt.
ideo p̄ malachiam ppham dñs pplm isrl̄ in

crepans ait. Dilexi uos dicit dñs. Et dixistis.
In quo dilexisti. Nonne frater erat esau iacob
dicit dñs. et dilexi iacob. esau autē odio habui.
Esau autē fr̄m iacob n̄ unq; aut spontanea
uoluntate odio habuit adeo. uel sine meriti
grā iacob dilectum manifestum ē. cū sc̄dm
p̄scientiā suā quidē esau effusione fraterm
sanguinis concupisceret. iacob autē sui cog
nitione obseruandā legem desiderare cog
nosceret. hui⁹ rei grā supradicti usus exemit
dicens. iacob dilexi. esau autē odio habui.
quamuis ex opibus memoratorū quorū liber
genesis meminit in quo unusquisq; corū
finitus erat p̄posito manifeste constaret ut
sc̄ptum ē. creuerunt pueri. et erat esau ho
mo agrestis sciens uenari. iacob autē homo
simplex manens in tabernaculo. Nam reliq;
que lectione comprehensa sunt. p̄uariatio
nē ppli isrl̄ in obseruandis sacrificijs de
m̄crepationēq; incundē quod dōs alienos co
luerunt significant. **Item alius.**

Malachias in fine omnium ppharum de
abiectione isrl̄. et de uocatione pphat

Non ē michi ait. in uobis uoluntas dicit dñs
exercituum. et munus n̄ suscipiam de manu
ur̄a. Ab ortu enim solis usq; ad occasum. mag
num ē nomen meū in gentib⁹. et in omni lo
co sacrificandū et offerendū nomini meo ob
latio munda. **Explicit prologus.**

**Incipit malachia ppha
VERBI**

Sdñi ad isrl̄. in manu ma
lachie pphetę. Dilexi
uos dicit dñs. Et dixistis. In quo dilexisti nos.
Nonne frater erat esau iacob dicit dñs. et
dilexi iacob. esau autē odio habui. Et posui
sermoneſ eius in solitudine. et hereditatē
eī in dracones deserti. Quod si dixerit ydu
mea destructi sumus. sed reuercentes edifi
cabitur que destructa sunt. hec dicit dñs

exercituum. Isti edificabunt et ego destruam. et uocabuntur termini impietatis. et populi cui iratus est dominus usque in eternum. et oculi vestri uidebunt et uos dicetis. Magnificetur dominus super terminum israhel. filius honorat patrem. et seruus domini suum. **S**i ergo pater ego sum. ubi est honor meus? Et si dominus ego sum. ubi est timor meus dicit dominus exercituum. At uos o sacerdotes. qui despiciatis nomen meum dixistis. In quo despectimus nomen tuum. Offeras super altare meum panem pollutum. et dicis. In quo polluimus te. In eo quod dicis. mensa domini despecta est. Si offeras cecum ad immolandum. nonne malum est? Et si offeras claudum et languidum. nonne malum est. Offer illud duci tuo si placuerit ei. aut si suscepit faciem tuam dicit dominus deus exercituum. Et nunc despectum uultum dei. ut misereatur uiri. De manu enim uestra factum est hoc. si quomodo suscipiat facies uestras dicit dominus exercituum. Quis est in uobis qui claudat ostia. et incendat altare meum gratia. Non est in uoluntas in uobis. dicit dominus exercituum. et munus non suscipiam de manu uestra. Ab ortu enim solis usque ad occasum magnus est nomen meum in gentibus. et in omni loco sacrificatur. et offertur nomini meo oblatio munda. quia magnum est nomen meum in gentibus dicit dominus exercituum. Et uos polluistis illud. meo quod dicis mensa domini contaminata est. et quod supponit contemptibile est cum igni qui illud deuorat. Et dixistis. Ecce de labore. et exustilam illud dicit dominus exercituum. Et intulistis de rapinis claudum et languidum. et intulistis munus. Numquid suscipiam illud de manu uestra dicit dominus exercituum. Male dictus dolosus qui habet in grege suo masculum. et uotum faciens immolat debile domino. quia rex magnus ego dicit dominus exercituum. et nomen meum horribile in gentibus. **E**t nunc ad uos mandatum hoc o sacerdotes. Si nolueritis

audire et si nolueritis ponere super cor ut deus gloriam nomini meo ait dominus exercituum. mittam in uos egestatem et maledicam benedictionibus uestris. et maledicam illis. quoniam non posuistis super cor. Ecce ego praebeam uobis brachium. et dissipam super uultum uestrum sicut sollemnitatum uestrum. Et assumet uos secum. et sciatis quia nisi ad uos mandatum istud. ut esset pactum meum cum leui dicit dominus exercituum. Pactum meum fuit cum eo uirgine et pacis. et dedi ei timorem et timuit me. et a facie nominis mei pauebat. **L**ex ueritatis fuit in ore eius. et iniquitas non est inuenta in labijs eius. In pace et in equitate ambulauit mecum. et multos auertit ab iniquitate. Labia enim sacerdotis custodiunt scientiam et legem requirent ex ore eius. quia angelus domini exercituum est. Vos autem recessistis de uia. et scandalizastis plurimos in lege. Irritum fecistis pactum leui dicit dominus exercituum. Propter quod et ego uos dedi contemptibiles et humiles omnibus populis. sicut non seruastis uias meas et accepistis faciem in lege. **N**umquid non pater uiri omnium nostrum. Numquid non deus uiri creauit nos. Quare ergo despicit uiri quique nostrum fratrem suum. uiolans pactum patrum nostrorum. et transgressus est uida. et abhominatio facta est in israhel et in iherusalem quia contaminauit iudas sanctificationem domini quam dilexit. et habuit filiam dei alieni. Dissipat dominus uirum qui fecerit hoc. magistrum et discipulum de tabernaculis iacob. et offerentem munus domino exercituum. Opriebatis lacrimis altare domini. sicut et iniquum. ita ut ultra non respiciam ad sacrificium. nec accipiam placabile quid de manu uestra. Et dixistis. Quam ob causam. Quia dominus testificatus est inter te et uxorem pubertatis tue quam tu despectisti. et hec particeps tua. et consors federis tui. Non unus fecit. et residuum spiritus eius est. Et quid

unus querit nisi semen di. Custodite ergo
sp̄m ur̄m & uxore. adoleſcentie tuę
noli deſpicere. Cum odio habueris dimitte.
dicit dñs dñs iſrl. opiet autē iniquitas ue
ſtimentum eius. dicit dñs exercituum.

Custodite sp̄m ur̄m. et nolite deſpicere.
Laborare feciſtis dominū in ſermonib⁹
ur̄is. et dixiſtis. In quo cum fecimus labora
re. In eo cum dixeretis. omnis qui facit
malum bonus ē in conſpectu dñi. et tales
ei placent. Aut certe ubi ē dñs iudicij. Ec
ce ego mittam anḡlū meum. et prepara
bit uiam tuā ante faciem meā. et ſtatim
ueniet ad templum ſuum. dominator
quē uos queritis. et anḡls teſtamenti
quē uos uultis. Ecce ueniet. dicit dñs ex
ercituum. Et quis poterit cogitare diē
aduentus eius. et quis ſtabit ad uiden
dum eum. Ipſe enim quaſi ignis eſt. et
quaſi herba ſullonū. et ſedebit eſtans
et emundans argentum. et purgabit fi
lios leui. et colabit eos quaſi aurū et
argentum. et erunt dño offerentes ſa
crificia in iuſticia. et placebit dño ſacri
ficium iuda et iherl̄m. ſicut dies ſcl̄i. et
ſicut anni antiqui. **E**t accedam ad uos
in iudicio. et ero teſtis uelox maleficis.
et adulteris et p̄uris. et qui calūniant
mercedē mercenarij. uiduas & pupillos
et opprimunt peregrinū. nec timuerūt
me. dicit dñs exercituum. Ego enim dñs
et n̄ mitto. et uos filij iacob non eſtis ē
ſumpti. A diebus enim patrū ur̄orum.
receſſiſtis a legtimis meis. et n̄ custodi
ſtis. Reuertimini ad me. et reuertar
ad uos. dicit dñs exercituum. Et dixiſtis.
In quo reuertemur. Si affiget homo de
um. quia uos configitis me. Et dixiſtis.
In quo conſiximus te. In decimis et
ipſum. et in penuria. Vos maledi

cti eſtis. et uos me configitis gens tota.
Inſerte omnē decimā in horreū et ſit ub⁹
in domo mea. et p̄bate me ſup hoc dicit
dñs. ſi n̄ apuero uobis cataractas celi. et
effundero uobis benedictionē uſq; ad habun
dantiā. et increpabo p̄ uobis deuorantē &
n̄ corrumpet fructū terre ur̄e. nec erit
ſterilis uinea in agro dicit dñs exercituum.
et beatos uos dicent omnes gentes.
Erat enim uos terra deſiderabilis. dicit dñs
exercituum. **I**ſualuerunt ſup me uerba
mea. dicit dñs. Et dixiſtis. Quid loquuta
ſum⁹ contra te. & dixiſtis. Vanus ē q̄
ſeruit dño. Et qđ emolumentum quia cu
ſtodiuimus precepta ei. et quia ambu
lauimus tristes corā dño exercituum. Ergo
nunc beatos dicimus arrogantes. Si qđ
edificati ſunt facientes impietate. temp
tauerunt dñm. et ſalui facti ſunt. Tunc
loquuta ſunt timentes deum. unusq; ſq;
cum p̄ximo ſuo. Et attendit dñs et audi
uit. et ſcriptus ē liber monumenta coram
eo. timentibus dñm et cogitantib⁹ nom̄
eius. & erunt michi ait dñs exercituum.
in die illa qua ego faciam in peculū. et
parcam eis ſicut parcat uir filio ſuo ſer
uienti ſibi. **E**t conuertimini et uidebitis
quid ſit inter iuſtū et impiū. et int̄ ſeru
ientem dño. et n̄ ſeruientem ei. Ecce enim
dies ueniet ſuccenſa quaſi caminus. et erūt
om̄s ſupbi. et om̄s facientes iniquitate
ſtipula. et inflammabit eos dies ueniens
dicit dñs exercituum. que non relinquet
eis radicem et germen. Et orietur uobis
amentibus nomen meū ſol iuſticię. et
ſanitas in p̄miſ eius. Et egrediemini
& ſalietis ſicut uituli de armento. et cal
cabitis impios cum fuerint cuius ſub plan
ta pedum ur̄orum. in die qua ego facio
dicit dñs exercituum. Memento legis

257
moysi serui mei quam mandavi ei in ore.
ad omne istis precepta et iudicia. *Ecce ego mit-*
tam uobis heliam ppham. antequam ueniat
dies dñi magnus et horribilis. et conuer-
tet cor patrū ad filios. et cor filiorū ad patres eo-
rum. ne forte ueniam et peccatam terram
anathemate. *Explicit malachias propheta.*

Incipit prologus in ysaia ppham.
Cuius cum pphas uiderit uersi-
bus esse descriptos. meto eos
estimet apud hebreos ligari.
et aliquid simile habere de psalmis uel opib'
salemōis. sed quod in demostene et tullio
solet fieri ut pcola scribantur et comata.
qui utiq; prosa et non uersibus conscripserunt.
Ios quoque utilitati legentium providentes.
interpretatione noua nouo scribendi genere
distinximus. Ac primum de ysaia sciendum
quod in sermone suo disertus sit. quippe
ut uir nobilis et urbanus elegans. nec
habens quicquam in eloquio rusticitatis am-
ixtum. Unde accidit. ut p ceteris flore
sermonis et translatio non potuerit obserua-
ri. Deinde etiam hoc adiciendum. quod non
tam ppha dicendū sit quam euangelista.
Ita enim uniuersa xpi ecclieque mysteria
ad liquidū psequutus ē. ut non cum pites
de futuro uaticinari. sed de pteritis historia
terere. Unde conuio noluisse tum tēporis
septaaginta interpretes fidei sue sacramenta
p spicue ethnicis ptere. ne scñ canibus. et
margaritas porcis darent. Que cum hanc
editionē legeritis. ab illis animaduertitis
abscondita. Nec ignoro quanti laboris sit
pphas intelligere. nec facile quēpiam posse
iudicare de interpretatione. nisi intellexerit
antequā legerit. nosq; patere moribus plu-
rimorū. qui stimulant inuidia qd cōsequi
non ualent despiciunt. Sciens g et prudens
in flammā mitto manū. et nichilominus

hoc a fastidiosis lectorib' precor. ut quom-
greci post. lxx. translatores aquilam et
simmachū et theodotionē legunt. uel ob
studium doctrine sue. uel ut. lxx. magis ex
collatione eorū intelligant. sic et isti satē
unum post priores habere dignentur in-
pretem. Legant prius. et postea despiciāt.
ne uideantur non ex iudicio. sed ex odii psump-
tione ignorata damnare. Pphaut autē
ysaias in iherlīm et in iudea. nec dū decē
tribubus in captiuitatē ductis. ac de utroq;
regno nunc commixtam. nunc separatam
erit oraculū. Et cū interdū ad pntem
respiciat historiā. et post babylonię cap-
tiuitatem reditū populi significet in iu-
deam. tamen omnis ei cura de uocatione
gentium. et de aduentu xpi est. Quem
quanto plus amatis opaula et custodiebū.
tantomagis ab eo petite. ut p obrectati-
one psciti qua me indefinenter emuli
lauant. ipse in mercedē restituat in fu-
turum. qui scit me ob hoc in peregrine lin-
guę eruditione sudasse. ne iudei de falsita-
te scripturarū ecclie et diuiti insisterent.

Isaas in iherlīm nobili genere nat'
est. ibiq; pphaut. sub manasse re-
ge sectus in duas partes occubuit. Sepul-
tus ē sub quercu rogel iuxta transitum
aquarū quas olim ezechias rex iacto ob-
struxerat puluere. *Explicit prologus. In-*

ysaias ppheta.
I S I A I E

qñ ysaas ppheta.
I S I O
Y S A I E
filius amos. quam
uidit sup iudam
et iherlīm in dieb'
oriz. ioathan a-

chaz. ezechie regum iuda. Audite celi et
auribus pape terra. qm dñs loquitur ē.
filios emitti et exaltari. ipsi autē spre-

uerunt me. Cognouit bos possessorem suum.
et asinus praesepe domini sui. Israel autem non cognouit me.
et populus meus non intellexit. Ne genti peccatori
et populo graui iniquitate. semini nequa.
filijs sceleratis. Dereliquerunt dominum blas-
phemauerunt sanctum israel. abalienati sunt re-
trorsum. Super quo percutiam uos ultra ad
dentes preuaricatione. Omne caput lan-
guidum. et omne cor merens. a planta
pedis usque ad uerticem. non est in eo sanctas.
Vulnus et luvor et plaga timens. non est
circumligata nec curata medicamine.
neque fota oleo. Terra uestra deserta. ciuita-
tes uestrae succense igni. Regionem uestram co-
ram uobis alieni deuorant. et desolabuntur
sicut in uastitate hostili. Et derelinquet
filia syon sicut umbraculum in uinea.
et sicut tuguriu in cucumerario. sicut
ciuitas que uastatur. Nisi dominus exercitu-
um reliquisset nobis semen. quasi sodo-
ma fuissimus. et quasi gomorra similes
essimus. Audite uerbum domini principes
sodomorum. auribus percipite legem domini nostri
populus gomorre. Quo michi multitudine
nem uictimaru uestrarum. dicit dominus. Plenus
sum. Holocausta arietum. et adipem pin-
guum. et sanguinem uitulorum et agnorum
et hyrcorum nolui. Cum ueniretis ante
conspectum meum. quis quesierunt hec de
manibus uestris. ut ambularetis in atrijs
meis. Ne afferatis ultra sacrificium
frustra. incensum abhominatio est michi.
Neomenia et sabbatum. et festiuitates
alias non feram. Iniqui sunt ceterus uestri. Ka-
lendas uestras et sollemnitates uestras. odi-
uit anima mea. facta sunt in molesta.
Laborauit sustinens. Et cum extenderi-
tis manus uestras. auertam oculos meos
a uobis. et cum multiplicaueritis ora-
tionem non exaudiam. Man enim uestrae lau-

guine plene sunt. **L**auamini mundi es-
tot. auerte malum cogitationum uestrarum
ab oculis meis. Quiescite agere pueri. dis-
cite bene facere. Querite iudicium. subue-
nite oppresso. iudicate pupillo. defendite
uiduam. et uenite et arguite me dicit
dominus. Si fuerint peccata uestra ut coccini.
quasi nix dealbabitur. Et si fuerint ru-
bra quasi uermiculus. uelut lana alba-
erunt. Si uolueritis et audieritis me. bo-
na terre comedetis. Quod si nolueritis
et me ad iracundiam perouerteritis. gladi-
deuorabit uos. quia os domini loquutum est.
Quomodo facta est meretrix ciuitas fide-
lis. plena iudicii. Iusticia habitauit
in ea. nunc autem homicidiae. Argentum tuum
uersum est in sordem. unum tuum mutatum
est aqua. Principes tui infideles. socij furum.
Omnes diligunt munera. sequuntur re-
butiones. Pupillo non iudicant. et causa
uiduae non ingreditur ad eos. Propter hoc ait
dominus exercituum fortis israel. Heu consolabor
super hostibus meis. et uindicare de inimicis
meis. Et conuertam manum meam ad te.
et excogitabo ad purum sordem tuum. et auferam
omne stagnum tuum. et iudices tuos resti-
tuam ut fuerunt prius. et consiliarios
tuos sicut antiquitus. Posthec uocaberis
ciuitas iusti. urbs fidelis. Syon in iudicio
redimetur. et reducent eam in iusticia.
et conteret sceleratos et peccatores simul.
et qui dereliquerunt dominum consumantur.
Confundentur enim ab ydolis quibus sacrifi-
cauerunt. et erubescetis super ortus quos
elegeratis. cum fueritis uelut quercus de-
fluentibus folijs. et uelut ortus absque a-
qua. Et erit fortitudo uestra quasi fanulla stup-
pe. et opus uestrum quasi cinilla. et succen-
detur utriusque simul. et non erit qui ex-
guat. **U**erbum quod uidit ysaias

usq; ad uespam. ut uino estuatis: Cythara
et lira. et tympanum. et tibia. et uinu in
communis uris. et opus dñi n̄ respicias. nec
opa manuum eius consideras: Propterea
captiuus ductus ē populus meus quia n̄
habuit scientiam. et nobiles eius interierūt
fame. et multitudo eius siti exaruit. Prop-
terea dilatauit infernus animā suā. et ape-
riuit os suum absq; ullo termino. Et descen-
derūt ppl̄s eius et fortēs eius. et sublimēs glo-
riosq; eius ad eū. Et incuruabitur homo
et humiliabit̄ uir. et oclī sublimū depri-
mentur. **E**xaltabitur dñs exercituum
in iudicio. et dñs sc̄s sanctificabitur in iusti-
cia. Et pascetur agni iuxta ordinē suū.
et deserta in ubertatem uersa. adueniē comedēt
ea. **E**t qui trahit iniquitatē in funiculis
uauitatis. et quasi unclm̄ plaustrī peccatū.
Qui dicitis festinet et cito ueniat op⁹ eius
ut uideamus. et appropiet et ueniat consi-
lium sc̄i isrl̄ et sciemus illud. Ve qui dicitis
malū bonum. et bonum malū. ponentes te-
nebras lucem. et lucē tenebras. ponentes a-
marū in dulce. et dulce in amarū. Ve qui
sapientes estis in oculis uris. et coram uo-
bis in metipsis prudentes. Ve qui potentes
estis ad bibendum uinu. et uiri fortēs ad
miscendam ebrietatē. qui iustificatis im-
piū p̄ munerib⁹. et iusticiā iusti auferat̄
ab eo. Propter hoc sicut deuorat stipulam
lingua ignis. et calor flammę exurit. sic ra-
diū eorum quasi fauilla erit. et germen eorū
ut puluis ascendet. Abiecerunt enim legem
dñi exercituum. et eloquiū sc̄i isrl̄ blasphe-
mauerunt. Ideo iratus ē furor dñi in ppl̄o
suo. et extendit manū suā sup̄ eum et p-
cussit eum. et conturbati sunt montes.
et facta sunt moruina eorū quasi stercus
in medio platearū. In omnib⁹ his n̄ est auer-
sus furor eius. sed adhuc manus ei⁹ extenta.

Et leuabit signum in nationib⁹ p̄cul. et si-
bilabit ad eum de fimbriis terre. Et ecce festi-
nus uelociter ueniet. Non ē deficiens neq;
laborans in eo. Non dormitabit neq; dor-
miet. neq; soluetur cingulū renū eius.
nec rumpetur corrigia calciamenti eius.
Sagittę eius acutę. et omnes arcus eius
extenti. Ungulę equorū eius ut filix. et
roge eius quasi impetūs tempestatis. Rugit̄
eius ut leonis. rugiet ut catuli leonum.
et frendet et tenebit predam. et amplexa-
bitur et non erit qui eruat. Et sonabit
sup̄ eum in die illa. sicut sonitus maris.
Aspiciemus in terrā et ecce tenebrę tribu-
lationis. et lux obtenebrata ē in caligine
eius. **I**n anno quo mortuus ē rex ozias.
uidi dñm̄ sedentē sup̄ solium excelsum et
elevatorum. et ea que sub ipso erant reple-
bant templū. Seraphim stabant sup̄ illud.
sex alę uni et sex alę alteri. Duab⁹ uelabāt
faciē eius. et duabus uelabant pedes ei⁹.
et duabus uolabant. Et clamabat alter
ad alterum et dicebat. Sc̄s. sc̄s. sc̄s dñs
dñs exercituum. plena ē omnis terra gl̄a
eius. Et commota sunt sup̄liminaria car-
dinum a uoce clamantū. et dom⁹ impleta
ē fumo. **E**t dixi. Ve michi quia tacui. quia
uir pollutus labijs ego sum. et ī medio
populi polluta labia habentis ego habi-
to. et regem dñm̄ exercituum uidi oclis mēis.
Et uolauit ad me unus de seraphim. et in
manu eius calculus quē forcipe tulerat
de altari. et tetigit os meum et dixit. Ec-
ce tetigit hoc labia tua. et auferet iniquitatē
tua. et peccatum tuū mundabit̄. **E**t au-
diui uocē dñi dicentis. Quē mittam. et
quis ibit nobis. Et dixi. Ecce ego sum.
mitte me. Et dixit. Vade. et dices ppl̄o
huic. Audite audientes et nolite intelli-
gere. uidete uisionē et nolite cognoscere.

Exceca cor populi huius et aures eius aggraua
et oculos eius claudet. ne forte uideat oculis
suis. et auribus suis audiat. et corde suo in
telligat. et conuertatur et sanetur. Et dixit.
Usquequo domine. Et dixit. Donce desolen
tur ciuitates absque habitatore. et domus
sine homine. et terra relinquetur deserta.
et longe faciet dominus homines. et multipli
cabitur que derelicta fuerat in medio ter
re. et adhuc mea decimatio. et conuertetur
et erit in ostensione sicut therebinthus.
et sicut quercus que expandit ramos suos.
Semen sanctum erit id quod steterit in ea.

Et factum est in diebus achaz filij ioathan
filij ozis regis iuda. ascendit rasiin rex syrie
et phacee filius romelie rex israhel in iherusalem
ad preliandum contra eam. et non potuerunt
debellare eam. Et nunciauerunt domui
dauid dicentes. Regnerunt syria super effraim.
Et commotus est cor eius et cor populi eius.
sicut mouentur ligna siluarum ante faciem
uenti. Et dixit dominus ad ysaiam. Egredere
in occursum achaz. tu et qui derelictus
est iasub filius tuus. ad extremum aqueductus
piscine superioris in uia agri fullonis. et di
ces ad eum. Vide ut sis. Noli timere.
et cor tuum ne formidet. a duabus caudis ti
tionum fumigantium istorum. in ira furoris
rasiin regis syrie. et filij romelie. eo quod
consilium inuenerit contra te syria malum.
effraim et filius romelie dicentes. Ascen
damus ad iudam et suscitemus eum. et
auellamus eum ad nos. et ponamus regem
in medio eius filium thebeel. Hec dicit dominus
deus. Non stabit et non erit istud. sed caput
syrie damascus. et caput damasce rasiin.
Et adhuc sexaginta et quinque anni. et desi
net esse effraim populus. et caput effraim
samarita. et caput samarie filius romelie.
Sinon credideritis. non permanebitis.

Et adiecit dominus loqui ad achaz dicens. Petce
tibi signum a domino deo tuo in profundum in
ferni. sive in excelsum supra. Et dixit achaz.
Non petam. et non temptabo dominum. Et dixit.
Audite ergo domus dauid. Nunquid paru
uobis est molestos esse hominibus. quia molesti
estis et deo meo. Propter hoc dabit dominus
ipse uobis signum. Ecce uirgo concipiet et
pariet filium. et uocabitur nomen eius emma
nuel. Butyrum et mel comedet. ut sciatur
regbare malum et eligere bonum. Quia
antequam sciatur puer regbare malum et elige
re bonum. derelinquetur terra quam tu de
testaris a facie rasiin et phacee duorum
regum istorum. Adducet dominus super te et super
populum tuum. et super domum patris tui. dies
qui non uenerunt a diebus separationis ef
fraim a iuda. cum rege assyriorum. Et erit
in die illa sibilabit dominus musce que est in ex
tremo fluminum egypti. et api que est in terra
assur. et uenerunt et requiescent omnes in
torrentibus uallium. et in cauernis petrarum.
et in omnibus frutectis. et in uniuersis fora
minibus. In die illa radet dominus in nouacula
conducta in his qui trans flumen sunt
in rege assyriorum. caput et pilos pedum.
et barbam uniuersam. Et erit in die illa.
nutriet homo uaccam bouum et duas oues.
et pre ubertate lactis comedet butyrum.
Butyrum enim et mel manducabit. omnis
qui relictus fuerit in medio terre. Et erit
in die illa omnis locus ubi fuerunt mille
uites. mille argenteis. et in spinas et in ue
pres erunt. cum sagittis et arcu ingredien
tur illuc. Vepres enim et spinę erunt in
uniuersa terra. et omnes montes qui in
sarculo sarientur. non ueniet illuc terror
spinarum et ueprum. Et erit in pascua bouum.
et in conculatione pecoris. Et dixit dominus
ad me. Sume tibi librum grande. et scribe

in eo stilo hominis. uelociter spolia detrahe.
 cito predare. Et adhibui michi testes fideles
 uriam sacerdotē. et zachariam filiū barachie.
 et accessi ad prophetissam. et concepit et peperit
 filium. Et dixit dñs ad me. Voca nōm ei.
 accelera. spolia detrahe. festina predari. q̄a
 antequam sciat puer uocare patrē suum
 et matrem suam. auferetur fortitudo damā
 ei. et spolia samarie coram rege assyriorū.
 & adiecit dñs logui ad me adhuc dicens.
 Pro eo quod abiicit ppl̄s iste aquas syloe
 que uadunt cum silentio. et assumpsit ma
 gis rasin et fitium romelie. propter hoc
 ecce dñs adducet sup eos aq̄s fluminis
 fortes et multas. regem assyriorum et om
 nē glām eius. Et ascendet sup omnes ri
 uos eius. et fluet sup inuertas ripas eius.
 et ibit p̄ uiam mundans et transiens.
 vsq̄ ad collem ueniet. et erit excensio alarū
 eius implens latitudinē terrę tue oēmnia
 nuel. **C**ongregauimus populi. et uincim
 in. et audite uniuersę p̄cul terre. Conforta
 mini et uincimini. accingite uos et uinci
 mini. Inite consiliū. et dissipabitur. Logui
 mini uerbū et non fiet. quia nobiscum deus.
 hec enim ait dñs ad me. Sicut in forti ma
 nu erudit me. ne irem in uia populi hui⁹
 dicens. Non dicatis coniuratio. Omnia enim
 que loquitur populus iste. coniuratio ē. Et ti
 more eius ne timeatis. neq̄ paueatis. Dñm
 exercituum ipsum sc̄ificate. ipse pauor ur̄.
 et ipse terror ur̄. et erit uobis in sc̄ificatio
 nem. in lapidem autē offensionis et in petra
 scandali ditab⁹ domib⁹ isrl̄. in laqueum et
 in ruinam habitantib⁹ iherl̄m. Et offendet
 ex eis plurimi. et cadent et conterentur.
 et irruent et capientur. Liga testimoniū.
 signa legem in discipulis meis. Et expectabo
 dñm qui abscondit faciē suam a domo ia
 cob. et prestolabor eum. Ecce ego et pueri

mei quos m̄ dedit dñs in signum et in por
 tentum israelis a dño exercituum qui ha
 bitat in monte syon. Et cum dixerint ad
 uos quertite a phitonib⁹ et a diuinis qui
 stridunt in incantationibus suis. Numq̄d
 n̄ popul⁹ a deo suo requirit p̄uius ac mor
 tuus. Ad legem magis et ad testimoniū.
 Quod si n̄ dixerint iuxta uerbum hoc. non
 erit eis matutina lux. & transibit p̄eam.
 corruet et esuriet. Et cum esurierit uasceet.
 et maledicet regi suo et dō suo. & suspiciet
 sursum. et ad terrā intuebitur. et ecce tri
 bulatio et tenebre. dissolutio et angustia.
 et caligo p̄sequens. et non poterit auo
 lare de angustia sua. **P**rimo tēpore
 alleuiata est terra **B**abulon. et t̄ra
 neptalim. et nouissimo aggrauata est
 uia maris. trans iordanem galilee gen
 tium. Pops qui ambulabat in tenebris.
 uidit lucē magnā. Habitantibus in regi
 one umbrę mortis. lux orta ē eis. Multi
 plicasti gentē. non magnificasti leticiā.
 Letabunt coram te. sicut qui letantur in
 messe. sicut exultant uictores capta pre
 da. quando diuidunt spolia. Iugum enim
 oneris eius. et uirgam humeri eius. et
 sceptrum exactoris ei⁹ superasti. sic in
 die madian. quia omnis uolenta p̄datio
 cū tumultu. et uestimentū mixtū sanguine
 erit in combustionē. et abus ignis. Paruu
 lus enim natus ē nobis. filius datus ē nob.
 Et factus ē principatus sup humerum ei⁹.
 et uocabit nomen eius ammirabilis. con
 siliarius. d̄s. fortis. pater futuri seculi.
 princeps pacis. Multiplicabitur eius im
 pium. et pacis n̄ erit finis. Sup solium
 dauid et sup regnum ei⁹ sedebit. ut confir
 met illud et corroboret in iudicio et iusti
 cia. amodo et usq̄ in sempiternū. Zelus
 dñi exercituum. facit hoc. Verbum

misit dñs in iacob. et cecidit in isrl. Et
 sciet omnis populus effraim et habitan-
 tes samaria in supbia et magnitudine cor-
 dis dicentes: lateres ceciderunt. sed qua-
 dris lapidibus edificabim? Sicomoros sus-
 ciderunt. sed cedros immutabimus. Et
 eleuabit dñs hostes rasiq sup eū. et uni-
 uersos eius in tumultu uertet. Syriam ab
 oriente. et philistiim ab occidente. et de-
 uorabunt isrl toto ore. In omnib⁹ his n̄
 ē auersus furor eius. sed adhuc manus
 eius extenta. Et populus non ē reuersus
 ad precitantiē se. et dñm exercituum non
 inquisierunt. **Q**uid dñs ab isrl ca-
 pit et caudam. incuruantē et refrenan-
 tem die una. Longeuus et honorabilis ip-
 se ē caput. et ppha docens mendacium
 ipse cauda ē. Et erunt qui beatificant
 pplm istum seducētes. et qui beatifican-
 tur precipitati. Propter hoc sup adoles-
 centulis eius n̄ letabit dñs. et pupilloru
 eius et uiduarū non miserebitur. quia
 omnis ypocrita ē et nequā. et uniuersum
 os loquutum ē stulticiam. In omnib⁹ his n̄
 ē auersus furor eius. sed adhuc manus eius
 extenta. Succensa ē enim quasi ignis impi-
 etas. ueprea et spinam uorabit. Et suc-
 cendetur in densitate saltus. et conuolue-
 tur supbia fumi. In ira dñi exercituum con-
 turbata ē terra. et erit populus quasi ef-
 fa ignis. Vir fr̄i suo n̄ parcat. et declinabit
 ad dexterā et esuriet. et comedet ad fini-
 stram et n̄ saturabitur. Unusquisq car-
 nem brachij sui uorabit. manasses. effraim
 et effraim manasses. simul ipsi contra
 iudam. In omnib⁹ his n̄ est auersus furor
 eius. sed adhuc man⁹ eius extenta. **U**
 qui condunt leges iniquas. et scribentes
 iniusticiā scripserunt. ut opprimerent
 in iudicio pauperes. et uim facerent cause

humiliū populi mei. ut essent uidue preda
 eorum. et pupillos diriperent. Quid facie-
 ris in die uisitationis. et calamitatis delonge
 uenientis. Ad cuius fugietis auxilium. et ubi
 derelinquetur glā uĩa. **N**e incuruemini
 sub iunculo. et cum interfectis cadatis.
 Sup omnibus his non ē auersus furor ei.
 sed adhuc manus eius extenta. **V**e assug-
 uirga furoris mei. et baculus ipse. in ma-
 nu eorum indignatio mea. Ad gentē falla-
 cem mittam eū. et contra populū furoris
 mei mandabo illi. ut auferat spolia et di-
 ripiat p̄dam. et ponam illū in conculca-
 tionē quasi lutū platearū. Ipse autē n̄ sic
 arbitrabitur. et cor eius n̄ ita estimabit. sed
 ad contredendum erit cor eius. et ad uiter-
 nationē gentiū n̄ paucarum. Dicit enim.
 Numquid n̄ principes mei simul reges sūt.
 Numquid n̄ ut charchannis sic chalanno.
 Numquid n̄ et ut arphax sic emath. Numquid
 n̄ ut damascus sic samaria. Quomodo
 inuenit manus mea regna ydoli. sic et
 simulachra eorū de iherl̄m et de samaria.
 Numquid non feci samarie et ydole
 eius. sic faciā iherl̄m et simulachris eius.
 Et erit cum impleuerit dñs cuncta opa
 sua in monte syon. et in iherl̄m uisitabo sup
 fructū magnifici cordis regis assur. et sup
 glām altitudinis oculorum eius. Dicit enim.
 In fortitudine manus meę feci. et in sapientia
 mea intellexi. et abstuli terminos pplōy.
 et principes eorū depredatus sum. et de-
 traxi quasi potens in sublimē residentes.
 et inuenit quasi iudū manus mea fortitu-
 dinē pplōy. Et sicut colliguntur oua
 que derelicta sunt. sic uniuersā terram
 ego congregaui. et n̄ fuit qui moueret
 pennam. et apiret os et ganniret. Numquid
 glābitur securis contra eum qui secat in
 ca. aut exaltabitur serpa contra eū a quo

trahitur. Quomodo si eleuetur uirga
contra eleuantē se. et exaltetur baculus
qui utiq; lignum ē. Propter hoc mittet
dominator dñs exercituum in pinguib'
eius tenuitatē. et subtul glām eius succen
sa ardebit quasi combustio ignis. Et erit
lumen isrl' in igne. et scs eius in flamma.
et succendet et deuorabit spina eius. et ue
pres in die una. et glā salus eius et carne
li eius. ab anima usq; ad carnē consumetur.
et erit terrore p̄fugus. et reliquie ligni sal
tus eius p̄ paucitate numerabuntur. et
puer scribe eos. Et erit in die illa n̄ adi
cet residuū isrl'. et hi qui fugerunt de do
mo iacob inuati sup eo qui percutit eos. sed
inuitetur sup dñm sc̄m isrl'. In ueritate
reliquis conuerterentur. Reliquis inquam
iacob ad dñm forte. Si enim fuerit populus
tuus isrl' quasi harena maris. reliquis conu
terentur ex eo. Consummatio abbreviata mun
dabit iusticiam. Consummatōne enim et ab
breuiationē dñs dñs exercituum faciet in me
dio omnis terre. Propt̄ hoc hec dicit dñs
dñs exercituum. Noli timere popls meus. ha
bitator syon. Ab assur in uirga percutiet te.
et baculū leuabit sup te in uia egypti. Adhuc
enim paululū modicumq; et consumma
bitur indignatio et furor meus sup scelus
eorum. Et suscitabit sup eum dñs exercitu
um flagellum iuxta plagam madian in
pecta oreb. et uirgam suā sup mare. et leua
bit eam in uia egypti. Et erit in die illa
auferet omis eius de humero tuo. et iugū
eius de collo tuo. et computrescet iugum a
facie olei. Veniet in aiath. transibit in ma
gion. apud magnas commendabit uasa
sua. Transierunt cursim. gabeē sedes nr̄a.
Opstupuit rama. gabaad saulis fugit.
Huius uoce tua filia gallim. accende lausa
paup̄ula anathoth. Migrabit medemana.

habitatores iebim confortamini. adhuc dies
est ut in nob stetur. Agitabit manū suam
sup montē filie syon. collē iherlm. Ecce do
minator dñs exercituum. confringet lagun
culam in terrore. et excelsi statura succenden
tur. et sublimēs humiliabunt. et subuer
tent condensa salus ferro. et lybanus cū
excelsis cadet. **E**t egredietur uirga
de radice iesse. et flos de radice eius ascen
det. Et requiescet sup eum sp̄s dñi. sp̄s sapi
entis et intellectus. sp̄s consilij et fortitu
dinis. sp̄s scientis et pietatis. et replebit
eum sp̄s timoris dñi. Non scdm uisionē ocu
lorum iudicabit. neq; scdm auditū auris
arguet. sed iudicabit in iusticia paupes.
et arguet in equitate p̄ mansuetis terre.
Et percutiet terram uirga ous sui. et spū la
biorum suoy. interficiet impium. Et erit
iusticia cingulum lumborū ei. et fides cuncto
rum renū eius. Habitabit lupus cum
agnis. et pardus cum hedo accubabit. Vitu
lus et leo et ouis simul morabuntur. et
puer paruulus minabit eos. Vitulus et
ursus pascuntur simul. requiescent ca
tili corū. et leo quasi bos comedet paleas.
Et delectabitur infans ab ubere. sup fora
mine aspidis. et in caueria reguli qui
ablactatus fuerit manū suam mittet.
Non nocebunt et n̄ occident. inuicem so
monte scō meo. quia repleta ē terra scien
tia dñi. sicut aque maris opientes. **I**n die
illa radix iesse. qui stat in signum populoy.
ipsum gentes deprecabunt. et erit sepul
chrum eius glōsum. Et erit in die illa ad
iciet dñs scdō manum suā. ad possidendū
residuū ppli sui. quod derelinquet ab
assyris. et ab egypto. et a phetios et ab et
hyopia. et ab helam. et a sennaar. et ab emath
et ab insulis maris. Et leuabit signū in natio
nes. et congregabit p̄fugos isrl'. et displos

uida colliget a quatuor plagis terre. Et auferetur: relus effiam. et hostes uida pibunt. Effiam n̄ emulabitur uida. et uidas non pugnabit contra effiam. Et uolabunt in humeros philistin p̄ mare simul. pre dabitur filios orientis. Idumea et moab preceptum manus eorū: et filij ammon obediētes erunt. Et desolabit dñs linguā maris egypti. et leuabit manū suā super flumen in fortitudine sp̄s sui. et percutiet eū in septē riuus. ita ut transcant p̄ eū calci atq. Et erit uia residuo populo meo. qui relinquetur ab assyrijs. sicut fuit isrl̄ in die qua ascendit de terra egypti. Et dices in illa die. **C**onfitebor tibi dñe. qm̄ iratus es mihi: conuersus ē furor tuus et consolatus es me. Ecce d̄s saluator meus. fiducialiter agam et n̄ timebo. Quia fortitudo mea. et laus mea dñs. et factus ē in salutē. Haurietis aquas in gaudio de fontibus saluatoris: et dictis in illa die. confitemini dño. et inuocate nomen eius. Notas facite in populis adinventiones ei. mementote. qm̄ excelsum ē nomen eius. Cantate dño qm̄ magnifice fecit. annūciate hoc in uniuersa terra. Exulta et lauda habitatio syon: quia magnus in medio tui sc̄s isrl̄. **Q**uius babilonis. quod uidit ~~ysaias~~ ysaias filius amos ppha. Super montem caligosum. leuate signum. exaltate uocem. leuate manū. et ingrediantē portas duces. Ego mandauī sanctificationi meae. et uocaui fortēs meos in ira mea. exultantes in gl̄a mea. Vox multitudinis in montib. quasi pplōrum frequentium. uox sonitus regum. gentiū congregatarum. Dñs exercituum precepit militie belli. ueniat de terra p̄cul a summitate celi. dñs et uasa furoris eius. ut dissipat omnē terram. chaldeorū et babilonis. Yli-

late. quia p̄pe est dies dñi. quasi uastitas ad domino ueniet. Propter hoc omnes man⁹ dissoluentur. et omne cor hominis tabesceat et contrectetur. Tortiones et dolores tenebūt. quasi parturiens dolebit. Vniūsq; ad primum suum stupebit. facies combustę. uultus eorū. Ecce dies domini ueniet crudelis. et indignationis plenus. et ut furo risq; ad ponendā terrā in solitudine. et peccatores eius conterendos de ea. qm̄ stelle celi et splendor earum. n̄ expandent lumī suum. Obtenebratus ē sol in ortu suo. et luna n̄ splendet in lumine suo. et uisitabo super orbis mala. et contra unpios iniquitatē eorum. Et quiescere faciam supbiam infidelium. et arrogantiam fortū humiliabo. Preciosior erit uir auro. et homo mundo obri zo. Super hoc celum turbabo. et mouebit terra de loco suo. p̄pter indignationē dñi exercituum. et p̄pter diem ire furoris ei. Et erit quasi dammula fugiens. et quasi ouis. et n̄ erit qui congreget. Vniūsq; ad pplm̄ suum conuertetur. et singuli ad terram suā fugient. Omnis qui inuentus fuerit occidetur. et omnis qui supuenient cadet in gladio. Infantes eorū allidentur in oculis eorum. diripiantur dom⁹ eorum. et uxores eorū uiolabuntur. Ecce ego suscitabo super eos medos. qui argentum non querant. nec aurum uelint. sed sagittis paruulos interficient. et lactentibus uteri n̄ miserebuntur. et super filios non parceret oculus eorū. Et erit babilon illa gl̄osa in regib. inclita in supbia chaldeorū. sicut subuerit d̄s sodomā et gomorram. Non habitabitur usq; in finē. et n̄ fundabitur usq; ad generationē et generationē. nec ponet ibi tentoria arabs. nec pastores requiescent ibi. sed requiescent ibi bestię. et replebunt domus eorū draconib.

et habitabunt ibi strutiones. et pilosi satta-
bunt ibi. et respondebunt ulule in edib⁹
eius. et syrene in delubris uoluptatis. Prope
est ut ueniat temp⁹ eius. et dies eius non elo-
gabuntur. Miserebitur enim dñs iacob.
et eliget adhuc de israel. et requiescere eos
faciet sup humum suam. Adiunget^r adue-
na ad eos. et adherebit domui iacob. et tene-
bunt eos populi. et adducent eos in locum
suum. et possidebit eos domus isrl. sup terram
dñi in seruos et in ancillas. et erunt capient
tel eos qui se ceperunt. et subiciunt exatores
suos. **E**t erit in die illa cum requiem t^r
dederit dñs a labore tuo et a concussione tua.
et a seruitute dura qua ante seruisti. simes
parabolā istam contra regem babilonis et
dices. Quomodo cessauit exator. quicquid
tributum. Contriuit dñs baculū impiorū
ungam dominantū cedentem populos in
indignatione plaga insanabili. subicientem
in furore gentes. et psequente crudeliter.
conqueuit et filuit omnis terra. gaudia ē &
exultauit. Abiecit quoq. letate sunt sup te.
et cedri libani. Ex quo dormisti. non ascendit
qui succidat nos. Infernus subter contur-
batus ē in occursum aduent⁹ tui suscitauit
tibi gigantes. omnes principes terre surre-
xerunt de solijs suis. Omnes principes na-
tionū & uniuersi respondebunt et dicent t^r.
Et tu uulneratus es sicut et nos. nri simi-
lis effectus es. Detracta est ad inferos supbia
tua. concidit cadauer tuum. subter te ster-
netur tinea. et opus tuum erunt
uermes. Quom̃ cecidisti de celo lucifer. qui
mane oiebaris. Couruisti in terram qui uul-
nebas gentes. qui dicebas in corde tuo.
In celum ascendam. sup astra celi exaltabo so-
lum meum. sedebo in monte testamenti
in laterib⁹ aquilonis. ascendam sup altitu-
dine nubium. ero similis altissimo. Verum

tamen ad infernum detrahēris. in pñm
dum laci. Qui te uiderunt ad te inclinabun-
tur. teq. prospicient. Nunquid iste est uir
qui conturbauit terram. qui concussit reg-
na. qui posuit orbem desertum. et urbes
eius destruxit. Vincis eius n̄ apuit car-
cerem. Omnes reges gentium uniuersi dor-
mierunt in glā. uir in domo sua Tu autē
pictus es de sepulchro tuo. quasi stirps
inuitis. pollutus et obuolutus cum eis qui
interfecti sunt in gladio. et descenderunt
ad fundamenta laci. Quasi cadauer putridū
non habebis consortium neq. cum eis in se-
pultura. Tu enim terram dispendisti. tu
populum occidisti. Non uocabit^r meternū
semen pessimorū. Preparate filios eius occi-
sioni. In iniquitate patrū eorū. n̄ consurgēt
ne hereditabunt terram. neq. implebunt
faciem orbis ciuitatū. Et consurgam sup
eos dicit dñs exercituum. et pdam babilo-
nis uomen et reliquias. et germen et pgen-
em ait dñs. Et ponam eam in possessionē
ericy. et in paludes aquarum. et scopabo
eam in scopa terens. dicit dñs exercituum.
Iurauit dñs exercituum dicens. Si n̄ ut pu-
taui ita erit. et quom̃ mente tractauis sic
eueniet. ut contra assyrium in terra mea.
& in montib⁹ uieis conciliet^r eū. et auferetur
ab eis iugū eius. et onus illius ab hu-
mero eorū tollatur. Hoc consilium quod co-
gitauit sup omnē terram. et hec ē manus ex-
tenta sup uniuersas gentes. Dñs enim exer-
cituum decreuit. et quis poterit infirmare.
In manus ei⁹ extenta. et quis auertet eam.
Hanno quo mortuus ē rex achaz. factum
ē onus istud. Ne leteris philistea omnis
tui. qm̃ comminuta ē usiga percussoris tui.
De radice enim colubri egredietur regul⁹.
et semen ei⁹ absorbens uolucrum. Et pascen-
tur primogeniti paupum. et paupes fidu-

cialiter requiescent. Et interire faciam fame radicē tuam: et reliquias tuas uterficiam. **U**lula porta clama ciuitas: pstrata ē philista omnis. Ab aguilone enim fumus ueniet: et nō ē qui effugiat agmen eius. Et quid respondebitur nunciis gentis? **Q**uia dñs fundauit syon: et in ipso sperabunt paupes populi eius. **S**onus moab. Quia nocte uastata ē ar: moab conticuit. Quia nocte uastatus ē murus: moab conticuit. Ascendit domus et diuor: ad excelsa in plandum. Sup nabo et sup medaba: moab ululabit. In cunctis captiuis eius caluitiū: omnis barba radetur. In truiis eius accincti sunt sacco: sup tecta eius et in placcis eius: omnis ululatus descendit in fletū. Clamauit esebon et eleale: usq: iasa audita ē uox eorū. Sup hoc expedita moab ululabunt: anima eius ululabit sibi. Cor meum ad moab clamabit: uoces eius usq: ad segor uitulā consternantē. Per ascensum enim luth fleus ascendet: et in uia oronaim clamorē contritionis leuabunt. Aquę enim nannim desere erit: quia aruit herba: defecit germen: uiror omnis interit. Scdm magnitudinem opis: et uisitatio eorum. Ad torrentem salicū ducent eos: qm circumit clamor terminū moab. Usq: ad gallim ululat eius: et usq: ad puteum helim clamor ei: quia aque dibon replete sunt sanguine. Ponā enim sup dibon additamenta: his qui fugerunt de moab leonē: et reliquias terre. Emitte agnum dñe dominatōrē terre: de petra deserta ad montē filie syon. & erit sicut auis fugiens: et sicut puli de nido auolantes: sic erunt filie moab in transcensu arnon. In consiliū: coge conciliū: pone quasi noctem umbrā tuam

in meridie: absconde fugientes et uagos nephas. Habitabunt apud te pfigi mei. Moab esto latibulum eorū: a facie uastatoris: finitū ē enim puluis consummatus ē miser: defecit qui concubabat terram. Et preparabitur in miscdia solui: et sedebit sup eū in ueritate in tabernaculo dauid: iudicans et querens iudiciū: et uelociter reddens quod iustū est. Audiuimus supbiam moab: supbus est ualde. Supbia eius et arrogantia et indignatio eius: plus quā fortitudo eius. Idcirco ululabit moab: ad moab uniuersus ululabit. His qui letant sup muro coeli lateris: loquimini plagā suā: qm suburbana esebon deserta sunt: et uinea sabama dñi gentiū exciderunt. Flagella eius usq: ad iazer pueniunt: errauerunt in deserto. Propagines ei relictę sunt: tranfierunt mare. Sup hoc plorabo in fletu iazer: uinea sabama. Inebriabo te lacrima mea esebon et eleale: qm sup undemiam tuā et sup messim tuā uox calcantiū irruet. Et auferetur leticia et exultatio de carmelo: et in uineis nō exultabit: neq: uibulabit. Vinum in torculari nō calcabit: qui calcare consueuerat. Vocē calcantium abstuli. Sup hoc uerū meū ad moab q si cythara sonabit: et uiscera mea ad murum coeli lateris. Et erit cum apparuerit quod laborauit moab: sup excelsis suis: ingrediet ad scā suā: ut obsecret: et nō ualebit. Hoc uerbum qd locutus ē dñs ad moab: ex tunc et nunc locutus ē dñs dicens. In tribus annis quasi anni mercenarij auferetur glā moab sup omni pplo multo: et relinquet in eo sicut racemus paruus et modicus: nequaquā inuitus. **D**amasci. Ecce damascus desinet ēē ciuitas: et erit sicut aceriū lapidū in ruina. Derelictę ciuitates ardet gregib erunt.

et requiescent ibi. et n̄ erit qui exterreant.

Et cessabit adiutorū ab effraim. et regnū a damasco. et reliquie syrie sicut gl̄a filiorū isrl̄ erunt dicit dominus exercituum.

Et erit in die illa. attenuabitur gl̄a iacob et pingues carnes eius emarcescent. et erit sicut congregans in messe quod restiterit. et brachium eius spicas leget. Et erit sicut querens spicas in ualle raphaim. et relinquetur in eo sicut racemus. et sicut excussio oleę duarum aut trū oliuarū in summitate ramū. siue quatuor aut quinque in cacumini bus eius fructus eius. dicit dñs d̄s israhel.

In die illa inclinabitur homo ad factore suum. et ocli eius ad sc̄m isrl̄ respicient. et n̄ inclinabitur ad altaria que fecerunt manū eius. et que opati sunt digiti eius. Non respiciet lucos et delubra. In die illa erunt ciuitates fortitudinis eius derelictę. sicut aratra et segetes que derelictę sunt a facie filiorū isrl̄. et eris deserta. quia oblita es di saluatoris tui. et fortis adiutoris tui n̄ es recordata. Propterea plantabis plantationē infidelem. et germen alienū seminabis. In die plantationis tue labrusca. et mane semen tuū florebit. Ablata ē messis in die hereditatis. et dolebit grauius. Ve multitudinē populorū multorū. ut multitudo maris sonantis. et tumultus turbarū sicut sonitū aquarū multarū. Sonabunt populi sicut sonitus aquarū inundantiū. et increpabit eum et fugiet pcul. et rapietur sicut puluis montū a facie uenti. et sicut turbo a facie tempestatis. In tempore uespere et ecce turbatio. in matutino et n̄ subsistet. Hec ē pars eorū qui uastauerunt nos. et fors diripientiū nos. Ve t̄re cymbalo alarum. que ē trans flumina ethyopie. qui mittit in mari legatos. et in uasis papiri sup aquas. Ite angli ueloces ad

gentē conuulsam et dilaceratā. ad ppl̄m terribilē post quē n̄ ē alius. gentē expectantē et conculcatam. cui diripuerunt flumina terram eius. Om̄s habitatores orbis qui moramini in terra. cum eleuatum fuerit signū in montibus iudebitis. et clangorē tube audietis. quia benedict dñs admc. Q̄scam et considerabo in loco meo sicut meridiana lux clara ē. et sicut nubes roris in die messis. Ante messē eum totus effloruit. et unimatura pfectio germinabit. **E**t prescientur ramusculi ei falibus. et que derelicta fuerint absidentur. excutientur et relinquentur simul am bus montū et bestiis terre. et estate perpetua erunt sup eum uolucres. et omnes bestię terre sup eum hyemabunt. In tempore illo deferetur munus dñō exercituum a pplō diuulso et dilacerato. a populo terribili post quem n̄ fuit alius. a gente expectante. expectante et conculcata. cui diripuerunt flumina terrā eius. ad locū nomini dñi exercituum montē syon. **E**rus egypti. ecce dñs ascendet sup nubem leuē. et ingredietur egyptum. et mouebunt simulachra egypti a facie eius. et cor egypti tabescet in medio ei. Et cōcurrere faciam egyptios contra egyptios. et pugnabit uir contra frēm suū. et uir contra amicum suum. ciuitas aduersum ciuitatē. et regnum aduersus regnum. et dirumpet sp̄s egypti. in uiscerib⁹ eius. et consiliū eius precipitabo. Et interrogabunt diuinos suos et simulachra sua. et phicones. et ariolos. et tradam egyptū in manu dominorū crudeliū. et rex fortis dominabitur eorū. ait dñs d̄s exercituum. Et arefiet aqua de mari. et fluui⁹ desolabitur atq; siccabitur. et deficient flumina. Attenuabunt et siccabunt rui aggerū.

Calamul et iuncus marcescet. Judabitur
alueus riuu a fonte suo. et omnis sementis
irrigua siccabitur. arecet et n̄ erit. Et
merebunt piscatores. et lugebunt omnes
mittentes in flumen hamum. et expanden-
tes rete sup faciem aque marcescent. &
confundentur qui opabantur linum. ple-
dentes et texentes subalia. et erunt irri-
gua eius flaccidia. omnes qui faciebant la-
cinas ad capiendos pisces. Stulti principes
thaneos. sapientes consiliarij pharaonis de-
derunt consilium insipiens. Quom̄ dicitis
pharaoni filius sapientiu ego. filius regum
antiquorum. Vbi sunt nunc sapientes
tui. Annunciant tibi et indicant. quid
cogitauerit dñs exercituum sup egyptu.
Stulti facti sunt principes thaneos. et
amarauerunt principes mempheos. decep-
erunt egyptum angulum populoru eius.
dñs insecutus in medio eius sp̄m uertiginis.
et errare fecerunt egyptum in omni ope
suo sic errat ebrius. et uomens. et n̄ erit
egyptus opus quod faciat. caput & cauda.
incuruantē et refrenantē. In die illa erit
egyptus quasi mulieres. et stupebunt &
timebunt a facie commotionis man⁹ dñi
exercituum. qm̄ ipse mouebit sup eam.
et erit terra uida egypto in festiuitatem.
Omnis qui illius fuerit recordatus. pau-
bit a facie consilij dñi exercituum. quod ip-
se cogitauit sup eam. In die illa erunt
quinq; ciuitates in terra egypti loquentes
lingua chanaan. et iurantes p dñm exer-
cituum. Ciuitas solis uocabitur una. In
die illa erit altare dñi in medio terre egip-
ti. et titulus iuxta terminum eius dñi.
et erit in signum et in testimoniu dño ex-
ercituum. in terra egypti. Clamabunt enī
ad dñm. a facie tribulantis. et mittet eis
saluatore et ppugnatorē qui liberet eos.

Et cognoscetur dñs ab egypto. et cognoscet
egypti dñm in die illa. et colent eum in ho-
is et muneribus. et uota uouebunt dño
et soluent. Et peccata dñs egyptum pla-
ga. et sanabit eam. & reuertentur ad do-
minum et placabitur eis. et sanabit eos.
In die illa erit uia de egypto in assyrios.
et intrabit assyrius in egyptu. et egypti
in assyrios. et seruiunt egypti assyri. In die
illa erit isrl terci⁹ egypti. et assyriobene-
dictio in medio terre. cui benedixit dñs
exercituum dicens. Benedictus ppl⁹ m̄s
egypti. et opus manuum mearu assyrio. be-
reditas autē mea isrl. **¶** Anno quo ingre-
ssus est thartan in azotū. cum uisisset
cum sargon rex assyrioru. et pugnasset
contra azotū et cepisset eam. i tempore il-
lo loquutus ē dñs in manu ysaię filij a-
mos dicens. Vade et solue sacco de lūbis
tuis. et calciamenta tua tolle de pedibus
tuis. Et fecit sic. uadens nudus et discal-
ciatus. & dixit dñs. Sicut ambulauit
seruus meus ysaias nudus et discalciatus.
trium annor signum et portentiū erit
sup egyptum. et sup ethyopiam. Sic mura-
bit rex assyriorum captiuitatē egypti. et
transmigrationē ethyopie iuuenū et senū.
iudam et discalciatam. discooptis nati-
bus. ignominia egypti. et timebunt et confun-
dentur ab ethyopia spe sua. et ab egypto
glā sua. Et dicet habitator insule hui⁹ in
die illa. Ecce hec erat spes n̄ra. Ad quos cō-
fugimus in auxilium. ut liberaret nos a
facie regis assyrioru. Et quom̄ effugere
poterimus nos. **¶** **Q**uasi deserti maris.
Sicut turbines ab affrico ueniunt. de deser-
to ueniunt. de terra horribili uisio dura. nun-
ciata ē michi. Qui incredulus ē infideliter
agit. et qui depopulator ē uastat. Ascen-
de melam obside mede. omne gemitū ei⁹

cessare feci. Propria repleti sunt lumbi mei dolore. angustia possedit me. sicut angustia parturientis. Corui cum audire. conturbatus sum cum uidere. emarcuit cor meum. tenebre stupefecerunt me. Babylon dilectamea. posita est michi in miraculum. Pone mensam. contemplantur in specula. Comedentes et bibentes surgite principes. arripite clipeum. Hec enim dixit michi dominus. Vade et pone speculatore. et quodcumque uiderit annunciet. Et uidit curru duorum equorum. ascensore asini et ascensore cameli. Et contemplatus est diligenter multo intuitu. et clamauit leo. Super specula domini ego stans iugiter predicabo. et super custodia mea ego sum stans totis noctibus. Ecce iste uenit ascensor uir bige equorum. Et respondit et dixit. Cecidit cecidit babilon. et omnia sculptilia domus eius. contrita sunt in terram. Tritura mea et filie aree mee. que audiui a domino exercituum deo israel. annunciaui uobis. **O**mus uenia. Adme clamat ex seir. Custos quid de nocte. Custos quid de nocte. Dixit custos. Venit mane et nox. Si queritis querite. conuertimini et uenite. **O**mus in arabia. Insatui ad uespam dormietis. in semitis doda num. occurrentes sicienti ferre a quam. qui habitatis in terra austri. cum pambus occurrere fugientia. A facie enim gladiorum fugerunt. a facie gladii imminentis. a facie arcus extenti. a facie grauis prelii. quoniam hec dicit dominus deus ad me. Adhuc in uno anno quasi in anno mercenarij. et auferet omnis omnis gentes cedat. et reliquie numeri sagittariorum fortium. de filiis cedat. et inuenerunt. Dominus enim deus israel loquutus est. **O**mus uallis uisionis. Quid nam est quoque. et quia ascendisti. et tu omnis inuenta. clamor plena urbs frequens ciuitas exultans. Interfecti tu non interfecti gladio. nec mortui

tu in bello. Cuncti principes tui fugerunt simul. diuereque ligati sunt. Omnes qui in uenti sunt uincti sunt pariter. pauci fugerunt. **P**ropterea dixi. Recedite a me. amare flebo. Nolite incumbere. ut consolemur me super uastitatem filie populi mei. Dies enim in perfectionis et conculationis et fletuum domino deo exercituum. in ualle uisionis. Scrutans murum et magnificus super montem. **E**belam sumpsit pharetram. curru hominis equitatis. et parietem nudabit clipeus. et erunt electe ualles tue plene quadrigarum. et equites ponentes sedes suas in porta. et reuelabit opimentum iude. Et uidebis in die illa armamentarium domus saltus. et scissuras domus dauid uidebitis quia multiplicatae sunt. Et congregastis aquas piscine inferioris. et domos iherusalem numerastis. et destruxistis domos ad mendum murum. et lacum fecistis inter duos muros. et aquam piscine ueteris. et non suspexistis ad eum qui fecerat eam. et opatore eius delonge non uidistis. **E**t uocabit dominus datus exercituum in die illa ad fletum et ad planctum. et ad calumnia. et ad cingulum saci. Ecce gaudium et leticia. occidere uitulos. et iugulare arietes. comedere carnes. et bibere uinum. Comedamus et bibamus. cras enim mouemur. **E**t reuelata est in auribus meis. uox domini exercituum. Si dimittetur iniquitas hec uobis donec moriamini. dicit dominus deus exercituum. **H**ec dicit dominus deus exercituum. Vade ingredi ad eum. qui habitat in tabernaculo. ad somnium propositum templi et dices ad eum. Quid tu hic. aut quasi quis hic. Quia excidisti hic sepulchrum. excidisti in excelsis memoriam. diligenter in petra tabernaculum tibi. Ecce dominus asportari te faciet. sicut asportatur gallus gallinacius. et

quasi amicti sic subleuabit te. Coronans coronabit te tribulatione: quasi pilam mittet te in terrā latam et spaciōsam. Ibi moueris et ibi erit currus gl̃e tue ignominia domus dñi tui. Et expellam te de statione tua. & de ministerio tuo deponā te. Et erit in die illa uocabo serūū meū elyachū filium helchie. et induā illum tunicā tuā. et cingulo tuo confortabo eū. et potestatem tuam dabo in manu eius. Et erit quasi pater habitantibus iherl̃m. et domui iuda. & dabo clauē domus dauid sup humerū eius. et apiet et n̄ erit q̄ claudat. et claudet et n̄ erit qui apiat. Et figam illum parillū in loco fideli. et erit in solum gl̃e domui patris sui. & suspendam sup eum omnē gl̃am dom' patris eius. uasoru diuersa genera. omne uas paruulū a uasis craterarū. usq; ad omne uas mulicō. In die illa dicit dñs exercituum auferetur parillus qui fix' fuerat in loco fideli et frangetur et cadet. et peribit qd̄ pependerit in eo. quia dñs loquutus ē. **Q**uis t̃ri. ululate naues maris. quia uastata ē domus. unde uenire consueuerant. de terra cethim reuelatum ē eis. Tacete qui habitatis in insulis negociatio sydonis. transsirentes mare. repleuerunt te in aquis multis. Semen mili messis fluminis fruges eius. et facta ē negociatio gentium. Erubescet sydon. ait enim mare fortitudo maris dicens. Nō parturui et non peperī. et n̄ enutriu iu uenes. nec ad incrementum p̄duxi uirgines. Cum auditum fuerit in egypto dolebunt. cum audierint de t̃ro. Transite maria. ululate qui habitatis in insula. Nunquid n̄ hec ur̃a est que gl̃abatur a dieb; pristinis in antiquitate sua. Ducent eam pedes sui longe ad peregrinandum.

Quis cogitauit hoc sup t̃rum quondam coronatam. cuius negociatores principes. in stitores eius incliti terre. dñs exercituum cogitauit hoc ut detraheret supbiam omnis gl̃e. et ad ignominia deduceret uniuersos inclitos terre. Transi terrā tuam quasi flumen filia maris. non ē cingulum ultra t̃. Manum suam extendit supra mare. cōcurbavit regna. dñs mandauit aduersus ebanāān. ut contereret fortēs eius et dixit. Nō adices ultra ut gloriēris calumniam sustinēs. uirgo filia sydonis. In sechm confurgens transsireta ibi quoq; n̄ erit requies tibi. Ecce terra chaldeorum talis populus. n̄ fuit. Assur fundauit eam. In captiuitatem transdixerunt robustos eius. suffoderunt domus eius. posuerunt eam in ruinā. Ululate naues maris. quia deuastata ē fortitudo ur̃a. **E**t erit in die illa in obliuione eris o t̃re. septuaginta annis. sicut dies regis unius. Post septuaginta autē annos. erit t̃ro quasi cantū meretricis. Sume cytharam. circū ciuitatē. meretrix obliuioni tradita. Bene cane. frequenta cantici. ut memoria tua sit. Et erit post septuaginta annos uisitabit dñs t̃rum. et reducet eam ad mercedes suas. et rursum fornicabitur cum uniuersis regnīs terre. sup faciem terre. Et erunt negotiationes eius et mercedes eius. seificatē dñō. Non condant neq; reponent. quia his qui habitauerunt coram dñō erit negociatio eius. ut manducent in saturitate. et uestiant usq; ad uetustatē. Ecce dñs dissipabit terram et nudabit eam. et affliget faciem eius. et dissipet habitatores eius. Et erit sicut populus sic sacerdos. et sicut seruus sic dñs eius. et sicut ancilla sic dñā eius. sicut emens sic ille qui uendit. sicut fenerator sic et il qui mutuum accipit. sicut qui repetit sic qui debet.

Dissipatione dissipabitur terra: & direptione predabitur. Dñs enim loquutus ē uerbum hoc. **Luxit** et defluxit terra: et infirmata ē. Defluxit orbis et infirmata ē altitudo populū terre. et terra interfecta ē ab habitatoribus suis. quia transgressi sunt leges: mutauerunt ius. dissipauerunt fedus semperiternum. Propter hoc maledictio uorabit terram. et peccabunt habitatores ei. Ideoq: insument cultores ei. et relinquentur homines pauci. **Luxit** uindemia. et infirmata ē uitis. ingenuerunt omēs qui letabantur corde. Cessauit gaudium tympanorū. gemitus fontis letantū. conticuit dulcedo cytharę cū cantico. Non bibent unum. amara erit potio bibentibus eam. Attrita ē ciuitas uanitatis. clausa ē omnis domus. nullo introeunte. Clamor erit sup uino in plateis. Deserta ē omnis leticia. translatum ē gaudium terre. Relicta ē in urbe solitudo. et calamitas opprimit portas. quia hec erit in medio terre. in medio populorū. Quomodo si pauci olus que remanserunt exuerant ex olea et racem cum fuerit finita uindemia. hi leuabunt uocē suā atq: laudabunt. Cum glificatus fuerit dñs: hument de mari. Propter hoc in doctrinis glificat dñm: et in insulis maris nomen dñi dñi isrl. A finibus terre laudes auduimus. gloriā iusti. & dixi. Secretum meū in secretum meū michi. Ve michi. Preuaricantes preuaricati sunt. et preuaricatione transgressorum preuaricati sunt. Formido et fouea et laqueus sup te. qui habitator es terre. & erit qui fugerit a facie formidinis cadet in foueam. et qui se explicauerit de fouea tenebitur laqueo. quia cataraçte de excel sis apertae sunt. et concucientur fundamenta terre. Contractione confringetur terra. contritione conteret terra. commotione

commouebitur terra. agitatione agitabitur terra sicut ebruus: et auferetur quasi tabernaculū unius noctis. et grauabit eam iniquitas sua et corruet. et nō adiciet ut resurgat. **E**t erit in die illa uisitabit dñs sup militiā celi in excelsis. et sup reges terre qui sunt sup terram. et congregabuntur in congregatione unius fascis in lacum. et claudentur ibi in carcere. et post multos dies uisitantur. Et erubescet luna. et confundet sol. cum regnauerit dñs exercituum in monte syon et in iherlm. et in conspectu senum suorū fuerit glificatus. Dñe dñs meus es tu. et exaltabo te et confitebor nomini tuo. qm fecisti mirabilia. cogitationes antiquas fideles amen. quia posuisti ciuitatē in tumultū. urbē fortem in ruinam. domū alienorū ut nō sit ciuitas. et in sempiternū nō edificetur. Sup hoc laudabit te populus fortis. ciuitas gentiū robustarū timebit te. quia factus es fortitudo paup. fortitudo egeno in tribulatione sua. ipse a turbine. umbraculū abestu. Spēs enim robustorū. quasi turbo impelles parietē. sicut citum in siti tumultū alienorū humiliabis. et quasi calorē sub nube torrent. ppaginein fortū marcescere facies. Et faciet dñs exercituum omnibus populis in monte hoc conuiuiū pinguiū conuiuiū uindemę. pinguiū medullarū et uindemę defecet. et precipitabit in monte isto faciē umeli colligati sup omnes pplōs. et telam quā orditus ē sup uniuersas nationes. precipitabit mortem in sempiternū. Et auferet dñs dñi lacrimā ab omni facie. et obprobrium populi sui auferet de uniuersa terra. quia dñs loquitur ē. & dicant in die illa. Ecce dñs nŕ iste expectauimus eum. et saluabit nos. iste dñs et sustinimus eū. exulta

bumus et letabimur in saluti ei: quia reg-
 esset manus dñi exercituum in monte isto.
 Et tritabitur moab sub eo. sicut teruntur
 palee i plauistro: et extendit manus suas
 sub eo. sicut extendit natans ad natandū.
 Et humiliabit gl'am eius cum allusione
 manuū eius. et munimenta sublimium
 murorū tuorū concident: et humiliabunt
 & detrahent in terram. usq; ad puluerem.
 In die illa cantabit canticum istud in ter-
 ra iuda. Urbs fortitudinis nr̄e syon sal-
 uator. ponetur in ea murus. et antennurale.
 Aperte portas et ingrediatur gens iusta:
 custodiens ueritatē. Vetus error abijt:
 seruabis pacem. pacē quia inter spauim.
 Spasistis in domino uisceris eternis in dño
 deo forti in ppetuum. quia incuruabit
 habitantes in excelsō. ciuitatē sublimē
 humiliabit. Humiliabit eam usq; ad
 terram. detrahent eā usq; ad puluerem.
 Conculcabit eam pes. pauperis:
 gressus egenorū. Semita iusti recta est.
 rectus callis iusti ad ambulandum. Et
 in semita iudiciorū tuorū dñe sustinim⁹
 te: nom tuū et memoriale tuum in desi-
 derio anime. Anima mea desiderabit te i
 nocte. sed et spū meo in p̄cordiis meis de
 mane iugilabo ad te. Cum feceris iudi-
 cia tua in terra. iusticiam discunt habita-
 tores orbis. Misereamur impio. et n̄ discet
 facere iusticiam. In terra scōrum unq; ges-
 sit: & n̄ uidebit gl'am dñi. Dñe exaltet
 manus tua ut n̄ uideant. Videant et
 confundantur zelantes populi: et ig-
 nus hostes tuos deuoret. Dñe dabis pa-
 cem nobis: omnia enim opa nr̄a opat⁹
 es nobis. Dñe dñs nr̄ possederunt nos
 diu absq; te: tantum in te recordem⁹
 nominis tui. Morientes n̄ uiuant. gi-
 gantes n̄ resurgant. Propterea uisitasti

et contruisti eos: et pdidisti omnē memo-
 riam eorū. Indulxisti genti dñe: indulxi-
 sti genti. Nunquid glificatus es: Et elo-
 gasti omnes terminos terre. Dñe in angus-
 tia reguſuerunt te. in tribulatione mur-
 muris doctrina tua eis. Sicut que conce-
 pit cum appropinquauit ad partum.
 dolens clamat in dolorib⁹ suis: sic facti su-
 mus a facie tua dñe. Concepimus et qua-
 si parcurimus. et peperimus spm salutis
 n̄ fecimus in terra: ideo n̄ ceciderunt habi-
 tatores terre. **U**enit mortui tui: inter-
 secti mei resurgunt. Expurgamini et lau-
 date qui habitatis in puluere. quia ros lu-
 cis ros tuus. et terrā gigantum detrahet
 in ruinā. **V**ade populus meus. intra in cu-
 bicula tua. claudē ostia tua sup te. Absconde
 re modiciū ad momentū. donec p̄transcat
 indignatio. Ecce enim dñs egrediet de loco
 suo: ut uisitet iniquitatē habitatoris terre
 contra eum. & reuelabit terra sanguinē
 suum: et n̄ opiet ultra interfectos suos.
 In die illa uisitat dñs in gladio suo duro.
 et grandi. et forti. sup leuathan serpentem
 uectē. et sup leuathan serpentē tortuosum.
 et occidet cetum qui in mari ē. In die illa ui-
 nea meri cantabit q. Ego dñs qui seruo eā.
 repetite. p̄puiabo ei. Ne forte uisitetur contē-
 eam: nocte et die seruo eam. Indignatio n̄
 ē michi. quis dabit me spm et uepreū
 in prelio. **G**radiar sup eam. succidam eā
 pariter. an potius tenebo fortitudinem
 meā: faciet pacē michi. pacē faciet michi.
Qui ingreditur impetu ab iacob. florebit
 et germinabit isrl. et implebunt facie orbis
 semine. Nunquid iuxta plagam p̄cuen-
 tis se p̄cussit eum: aut sicut occidit interfe-
 ctos eius sic occisus ē. In mensura contra
 mensurā cū abiecta fuerit iudicabis eam.
 Meditata ē in spū suo duro. p̄diem estus.

Idcirco super hoc dimittetur iniquitas domus
iacob. et iste omnis fructus ut auferat pec-
catum eius. Cum posuerit omnes lapides al-
taris. sicut lapides cineris allisos. Non sta-
bunt luci et delubra. Cuius enim munita
desolata erit. speciosa relinquet. et dimit-
tetur quasi desertum. Ibi pascetur utculus
et ibi accubabit. et consumet summitates ei.
In siccitate messes illius conterent mulieres
uenientes et docentes eam. Non est enim po-
pulus sapiens; propterea non miserebitur eius
qui fecit eum. et qui formauit eum non
paret ei. Et erit in die illa precia domini ab
alio flumine usque ad torrentem egypti. et uos
congregabimini unus et unus filij israel. Et
erit in die illa clange in tuba magna. et ueni-
ent qui predicti fuerant de terra assyriorum. et qui
eieci erant in terra egypti. et adorabunt dominum
in monte sancto iherusalem. Ve coram superbie ebriis
effraim et flori decidens glorie exultationis eius
qui erant in uertice uallis pinguis. ceran-
tes a uino. Ecce ualidus et fortis dominus. sicut
impetus grandinis turbo confringens. sic
impetus aquarum multarum mundanarum et
censurarum super terram spaciosam. Pedibus con-
culcabitur corona superbie ebriorum effraim.
Et erit flos decidens glorie exultationis eius.
qui est super uertice uallis pingui. quasi tem-
poraneum ante maturitatem autumnum. quod
cum aspexerit uidens. statim ut manu te-
nuerit deuorabit illud. In die illa erit do-
minus exercituum corona glorie. et seruum ex-
ultationis residuo populi sui. et spiritus iudicii
sedentis super iudicium. et fortitudo reueren-
tiarum de bello ad portam. Verum hi quoque pre-
uino nescierunt. et pre ebrietate erraue-
runt. Sacerdos et propheta nescierunt pre
ebrietate. absorpti sunt a uino. Errauerunt
in ebrietate nescierunt uidere. ignorauerunt
iudicium. Omnis enim mensis repleti sunt uo-

mitu sordibusque. ita ut non esset ultra locus.
Quem docebit scientiam. et quem intelli-
gere faciet auditum. Ablactatus a lacte
auulsus ab uberibus. quia manda remanda.
manda remanda. expecta reexpecta. expe-
cta reexpecta. modicum ibi modicum ibi.
In loquela enim labii. et lingua altera
loquitur ad populum istum. cui dixit. hec
est requies mea reficite lassum. et hoc est
meum refrigerium. et noluerunt audire.
Et erit eis uerbum domini manda remanda
manda remanda. expecta reexpecta. expe-
cta reexpecta. modicum ibi modicum ibi.
ut uadant et cadant retrosum et con-
terant. et illaqueantur et capiantur.

Propter hoc audite uerbum domini uiri illi
sore. qui dominamini super populum meum
qui est in iherusalem. Diristis enim. Percussimus
fidelis cum morte. et cum inferno fecimus pa-
ctum. Flagellum mundans cum transierit
non ueniet super nos. quia posuimus mendacium
spem nostram. et mendacio precepti sumus. Idcirco
hec dicit dominus deus. Ecce ego mittam in fun-
damentis syon lapidem. lapidem probatum
angularem. preciosum. in fundamento funda-
tum. Qui crediderit. non festinet. Et ponam
iudicium in pondere. et iusticiam in men-
sura. et subuerteret grando spem mendacii.
et protectionem. Aquae inundabunt. et delebitur
fidelis uirum cum morte. et pactum uirum
cum inferno non stabit. Flagellum mundans
cum transierit. erit ei in conculcationem.
Quandocumque pertransierit tollet uos.
quoniam mane dilucto pertransibit in die et
in nocte. et tantummodo sola uexatio intel-
lectum dabit auditum. Coangustatum est enim
stratum ita ut alter decadat. et pallium bre-
ue utrumque opire non potest. Sicut enim
in monte diuisionum stabit dominus. sicut in ual-
le que est in gabao irascetur. ut faciat opus

suum. alienū opus eius. ut operet opus
suum. peregrinum ē opus ab eo. Et nō
nolite illudere. ne forte cōstruantur iun-
cula ur̃a. Consummationē enim et abbre-
uiationē audiui a dñō dō exercituum. sup
uniuersam terrā. Auribus percipite et au-
dite uocē meam. audite et attendite elo-
quium meū. Numquid tota die arabit
arans ut seriat. p̃scindet et sariet humū
suum. Nonne cum adequauerit faciē et
seret gr̃h. et aminū sparget. et ponet
triticiū p̃ ordinem. et ordeum. et uiciā
et miluiū. in fimbriis suis. Et erudit illū
in iudicio. deus suus docebit illum. Nō
enim in ferris triturabitur gr̃h. nec rota
plaustrī sup̃ aminū circueat. sed uirga
exciat gr̃h. et aminū in baculo. panis
autē communuet. Verum nō p̃petuum
triticans triturabit illū. neq. uexabit
eum rota plaustrī. nec in ungulis suis cō-
minuet eum. Et hoc a dñō deo exercituum
exiit. ut mirabile faceret consiliū. &
magnificaret iusticiam. **U**e ariel. ari-
el ciuitas quā expugnauit dauid. Additus
ē annus ad annum. sollemnitates euolu-
tę sunt. Et circumuallabo ariel et erit
tristis et merēs. et erit michi quasi an-
el. & circumdabo quasi speram in circui-
tu tuo. et iaciam cōt̃ te aggerē. et mu-
nimenta ponam in obsidionē tuā. Hu-
miliaberis. de terra loqueris. et de hu-
mo audietur eloquū tuū. Et erit quasi
phitoni de terra uox tua. et de humo
eloquū tuū musitabit. Et erit sic puluis
tenuis multitudo uentilantiū te. et sicut
fauilla p̃transiens multitudo eorū qui cō-
tra te p̃ualuerunt. Erigq. repente confe-
ctum a dñō exercituum uisitabit in toni-
truo et commotione terre. et uoce mag-
na turbinis et tempestatis et flammę ig-

nis deuorantis. Et erit sicut somnū uisionis
nocturnę. multitudo omnium gentium quę
conuenerunt contra ariel. et omnes qui in-
litauerunt. et obsederunt. et p̃ualuerūt
aduersus eam. & sicut somnat esurēs
et comedit. cum autē fuerit exp̃gefactus
uacua ē anima eius. et sicut somnat siti-
ens et bibit. et postquā fuerit exp̃gefactus
lassus adhuc sicut. et anima eius uacua ē.
sic erit multitudo omnium gentium quę di-
nucauerunt contra montē syon. **S**ub-
stipescite et ammiramini. fluctuate et ua-
cillate. inebriamini et nō a uino. moue-
mini et nō ab ebrietate. qm̃ misit dñs
uobis sp̃m̃ soporis. claudet oculos ur̃os.
p̃phas et principes ur̃os qui uidēt uisi-
ones opiet. Et erit uobis uisio omnium sic
uerba libri signati. quę cum dederint sci-
enti litteras dicent. Lege istum. Et respō-
debit. q̃ possum. signatus ē enim. & da-
bitur liber nescienti litteras. dicitur q. q.
Lege. Et respondebit. Nescio litteras. Et
dixit dñs. Coquod appropinquat populus
iste ore suo et labiis suis gl̃ificat me. cor autē
eius longe ē a me. et timuerunt me man-
dato hominum et doctrinis. ideo ecce ego
addam ut admirationē faciā p̃p̃lo huic.
miraculo grandi et stupendo. Peribit enī
sapientia a sapientib⁹ eius. et intellectus
prudentium eius abscondetur. **V**e qui p̃
fundi estis corde. ut a dñō abscondatis con-
siliū. quorum sunt in tenebris opa et di-
cunt. quis uidet nos. et quis nouit nos.
Perūsa ē enim hec ur̃a cogitatio. quasi si-
lurum contra figulum cogitet. et dicat
opus factori suo nō fecisti me. et figmentū
dicat fictori suo nō intelligis. Nonne ad-
huc in modico et in breui conuertet lyba-
nus in chermel. et chermel in salum re-
putabitur. Et audient in die illa furdi

uerba libri. et de tenebris et caligine oculi
cecorum uidebunt. **A**ddet in te in dño leticiam.
et paupes homines in scō isrl' exultabunt. qm̄
deficit qui p̄ualebat. confirmatus ē illis.
et succesi sunt om̄s qui uigilabant sup̄ iniqui-
tatem. qui peccare faciebant homines in ier-
bo. & arguentem in porta supplantabant.
et declinauerunt frustra a iusto. Propt̄ hoc
hec dicit dñs ad domum iacob. qui redemit
abraham. Non in confundetur iacob nec
modo uultus eius erubescet. sed cum uide-
rit filios suos opamanū mearū. in medio
sui sc̄ificantes nom̄ meū. & sc̄ificabunt no-
men sc̄m iacob. et dñm isrl' predicabunt. &
scient errantes spū intellectum. et inuita-
tiones discunt legem. **V**t filij desertores di-
cat dñs. ut faceretis consiliū et nō ex me. &
ordiremini telam et nō p̄ spm̄ meū. ut adde-
retis peccatum sup̄ peccatū. qui ambulatis
ut descendatis in egyptū. et os meū nō inter-
rogastis. sperantes auxiliū in fortitudine
phario. et habentes fiduciā in umbra egyp-
ti. Et erit uobis fortitudo pharaonis in
confusione. et fiducia umbre egypti in ig-
nominia. Ierant enim in thamis prinapes tui.
et nuncij tui usq; ad thanes puenierunt.
Om̄s confusi sunt sup̄ populo qui eis p̄desse
nō potuit. Non fuerunt in auxiliū et in ali-
quam utilitatē. sed in confusione & in obpro-
brium. **H**us numentorū austeri. In terra
tribulationis et angustie. leena et leo. ex eis
uipera et regulus uolans. portantēs sup̄ hu-
meros numentorū diuicias suas. et sup̄ gib-
bum camelorū thesauros suos. ad pplm̄ q̄
eis p̄desse non poterit. Egyptus enim fru-
stra & uane auxiliabit. Ideo clamaui sup̄
hoc. sup̄bia tantū ē quiesce. Hunc ingres-
sus scribe eis sup̄ buxum. et in libro diligen-
ter exata illud. et erit in die nouissimo in
testimoniū et usq; ad eternum. Ppls enim

ad iracundiam p̄uocans ē. et filij mendaces.
filij nolentes audire legem dñi. Qui dicit
uidentib; nolite uidere. et aspicientib; no-
lite aspicere. nobis ea que recta sunt. Loq-
mini nobis placencia. uidet nobis errores.
auferte a me uiam. declinate a me semitā.
cesset a facie nr̄a sc̄s isrl'. **P**ropterea hec
dicit dñs sc̄s isrl'. Pro eo quod reprobastis
uerbū hoc. et sperastis in calumnia et tu-
multu. et inuasi estis sup̄ eo. p̄pterea erit
uobis iniquitas hec sicut interruptio ca-
dens et requisita in muro excelsō. qm̄ su-
bito dum nō speratur ueniet contritio eius.
Et comminuetur sicut conterit lagena fi-
guli contritione preualida. et non inueniet
de fragmentis eius testa in qua portetur
igniculus de incendio. aut hauriatur pa-
rum aque de founte. Quia hec dicit dñs
deus sc̄s isrl'. si reuertamini et quiescatis.
salui eritis. In silentio et spe erit fortitu-
do ur̄a. & nolistis. et dixistis. Nequaquā.
sed ad equos fugiemus. Ideo fugietis. Et su-
per ueloces ascendemus. Ideo ueloces erit
qui p̄sequitur uos. Nulle homines a
facie terrois unius. et a facie terroris q̄nq;
fugietis. donec reliquamini quasi mal-
natus in uertice montis. et quasi signum
sup̄ collē. Propterea exspectat dñs ut mise-
reatur ur̄i. et ideo exultabit parens uobis.
quia dñs iudicat dñs. Beati om̄es qui expe-
ctāt eum. Populus enim syon habitabit
in iherlm̄. Plorans nequaquā plorabis. mi-
serans miserebitur tui. Ad uocē clamoris
tui. statim ut audierit respondebit t̄.
& dabit uobis dñs panē artū et aquā
breuē. et nō faciet auolare a te ultra docto-
rem tuū. et erunt oculi tui uidentes p̄-
ceptorē tuū. et aures tue audientes uer-
bum. post tergum mouentis. Hec uia
ambulate in ea. neq; ad dexteram neq;

ad sinistram declinetis. Et contaminabis la-
minas sculpsilui argenti tui. et uestimentis
conflatilis auri tui. et dispoges ea sicut
immundicia menstruat. Egredere dices
q. & dabitur pluuia semini tuo. ubicunq;
seminaueris in terra. et parus frugum terre
tue erit uberrimus et pinguis. Pascetur
in possessione tua in die illo agni spaciose.
et tauri tui et pulli asinorum qui opant
terram. commixti iungina comedent. sicut
in area ut uentilati sunt. Et erunt super om-
nem montem excelsum. et super omnem collem
elevationis riuus currentium aquarum. in die in-
fectionis multorum cum ceciderint turre.
Et erit lux lune sicut lux solis. et lux solis
erit septemplex. sicut lux septem dierum.
in die qua alligauerit dominus uulnus populi
sui. et percussuram plagae eius sanauerit.
Ecce nomen domini uenit de longinquo.
ardens furor eius. et grauis ad portandum.
Labia eius repleta sunt indignatione. &
lingua eius quasi ignis deuorans. Spiritus
eius uelut torrens mundans usque ad me-
diu collis. ad perditionem gentes in nichilum.
Et frenum irae quod erat in maxillis
populorum. canticum erit uobis sicut uox
sanctificationis sollemnitatis et leticia cordis.
sicut qui pergit cum tuba ut intret in
montem domini ad fortis israel. Et auditam faciet
dominus gloriam uocis sue. et terrorem brachij sui
ostendet in comminatione furoris. et flammam
ignis deuorantis. Allidet in turbine
& in lapide grandinis. A uoce enim domini
pauabit assirus uirga percussus. et erit tran-
situs uirge fundatus. quam requiescere fa-
ciat dominus super eum. In tympanis et in cytha-
ris et in bellis precipuus expugnabit
eos. Preparata est enim ab heri topbet. a
rege preparata profunda et dilatata. In-
trumentum eius ignis. et ligna multa. flat

domini sic torrens sulphuris succendens eam. **2.** **E**
qui descendunt in egiptum ad auxilium meum
spantes. et habentes fiduciam super quadri-
gis quia multi sunt. et super equitibus quia
pualidi nimis. et non sunt confisi super se in
israel. et dominum non requisierunt. Ipse autem
sapiens adduxit malum et uerba sua non ab-
stulit. et confurget contra domum pessimorum.
et contra auxilium operantium iniquitate.
Egiptus homo et non deus. et equi eorum caro
& non spiritus. & dominus inclinabit manum suam &
corruet auxiliator. et cadet cui prestat
auxilium. simulque omnes consument. quia
hec dicit dominus ad me. Quomodo si rugiet
leo et catulus leonis super predam suam. cum
occurrerit ei multitudo pastorum. a uoce
eorum non formidabit. et a multitudine eorum
non pauabit. sic descendet dominus exercituum.
ut preliet super montem syon et super collem
eius. sicut aues uolantes sic proteget dominus exer-
cituum iherusalem. protegens et liberans. tran-
sicens et saluans. Conuertramini sicut in
profundum recesseratis filij israel. In die enim
illa abiciet uir ydola argenti sui et ydo-
la auri sui. que fecerunt uobis manus uestrae
in peccatum. et cadet assirus in gladio non
uiri. et gladius non hominis uocabit eum.
& fugiet non a facie gladij. et iuuenes ei
uestigales erunt. et fortitudo eius a ter-
rore transibit. et pauabunt fugientes
principes eius. Dixit dominus cui ignis est
in syon. et camini eius in iherusalem. Ecce
in iusticia regnabit rex. et principes in iu-
dicio perunt. et erit uir sicut qui abscis-
ditur a uento. et celat se a tempestate.
sicut riuus aquarum in siti. et umbra pe-
trae prominentis in terra deserta. Non cali-
gabunt ocli iudicium. et aures audientium
diligenter auscultabunt. et cor stultorum
intelliget scientiam. et lingua balborum

uelociter loquetur et plane. Non uocabitur
ultra is qui insipiens est princeps: neque fraudu-
lenter appellabitur maior. Stultus enim
fata loquitur. et cor eius facit iniquitatem
ut perficiat simulationem. et loquatur ad do-
minum fraudulenter. et uaciam faciat ani-
mam esurientis. et potum sitientis auferat. frau-
dulenti uasa pessima sunt. Ipse enim cogita-
tiones concinnauit ad persequendos mites. in ser-
mone mendacii. cum loqueretur pauper iudi-
cium. Princeps uero ea que digna sunt princi-
pe cogitabit. et ipse super duces stabit. Mu-
lieres opulente surgite. et audite uocem me-
am. filii confidentes. percipite auribus eloqui-
um meum. Post dies enim et annum. et uos
conterebimini confidentes. Consumma-
ta est enim uindicta. collectio ultra non ueniet.
Obstupescite opulenti. conturbamini con-
fidentes. exuite uos et confundimini. ac-
cingite lumbos uos. Super ubera plangi-
te. super regione desiderabili. super uinea fer-
tili. Super humum populi mei. spina et uepre
ascendant. quanto magis super omnes domos
gaudii ciuitatis exultantis. Domus enim
dimissa est. multitudo urbis relicta est. tene-
bre et palpatio facti sunt super speluncas
usque in eternum. gaudium onagrorum pascu-
gregum. donec effundat super nos spiritus de
excelsis. Et erit desertum in cherimel. et
cherimel in saltum reputabitur. et habita-
bit in solitudine iudicium. et iusticia in cher-
imel sedebit. Et erit opus iusticie pax. et
cultus iusticie silentium. et securitas usque
in sempiternum. Et sedebit populus meus
in pulchritudine pacis. et in tabernaculis
fiducie. et in requie opulenta. Grando
autem in descensione saluus. et humilitate
humiliabitur ciuitas. Beati qui seminat
super omnes aquas. immittentes pedem bo-
uis et asini. Ve qui predaris. nonne et

ipse predaberis. et qui spiritus. nonne et ip-
se spiritus. Cum consummaueris depreda-
tionem depredaberis. cum fatigatus defueris
contempnere. contempnere. Domine misere-
re nostri. et enim expectauimus. esto brachium
noster in mane. et salus nostra in tempore tri-
bulationis. Auoce angeli fugerunt populi.
et ab exaltatione tua dispersi sunt gentes.
Et colligabuntur spolia nostra sicut colligitur
bruchus. uelut cum fosse plene fuerint
de eo. Magnificatus est dominus. quoniam habitauit
in excelsis. Impleuit syon iudicio et iusticia.
et erit fides in temporibus suis. Diuicie sa-
lutis. sapientia. et scientia. timor domini ip-
se est thesaurus eius. Ecce uidentes clama-
bunt foetis. angeli pacis amare flebunt.
Dispersi sunt iuxta. cessauit transiens per se-
mitam. irritum factum est pactum. prece-
dit ciuitas non reputauit homines. Luxit
et elanguit terra. confusus est libanus et
obsorduit. et factus est saron sicut deser-
tum. et conculsa est basan et carmelus.
Nunc consurgam dicit dominus. non exaltabor
nunc subleuabor. Concupietis ardorem.
parietis stipulam. Spiritus uester ut ignis de-
uorabit uos. et erunt populi quasi de
incendio cinis. spiritus congregate igni con-
burentur. Audite qui longe estis que fe-
cerunt. et cognoscite uicini fortitudinem
meam. Conterriti sunt in syon peccatores.
possedit timor ypochritas. Quis poterit
habitare de uobis cum igne deuorante.
Aut quis habitabit de uobis cum ardori-
bus sempiternis. Qui ambulat in iusti-
ciis et loquitur ueritatem. qui perit auaricia
et calumnia et excutit manus suas ab
omni munere. qui obturat aures suas ne
audiat sanguinem. et claudit oculos suos
ne uideat malum. iste in excelsis habita-
bit. munimenta saxonum sublimitas eius.

panis ei datus ē. / aque eius fideles sunt. /
Regem in decore suo uidebunt ocli eius. /
cernent terram delonge. / cor tuum medica-
bitur timore. / Vbi ē litteratus. / ubi le-
gis uerba ponderans. / Vbi doctor par-
uuloru. / Poplin imprudentē n̄ uidebis. /
pplm alti sermonis. / ita ut n̄ possis intel-
ligere differtitudinē lingue eius. in quo nul-
la ē sapientia. / Respice syon sollemnitatis
nr̄e ciuitatē. / Ocli tui uidebunt iherlm ha-
bitationē opulentā. / tabernaculū quod
nequaquā transferri potest. / Non auferen-
tur clauis eius in sempiternū. et omnes
funiculi eius non rumpent. / quia solum
modo ibi magnificus dñs dñs nr̄. / Loc⁹
flumiuoru riu latissimi et patentes. / Non
transibit p̄eam nauis remigum. / neq. tri-
ris magna transgredietur eū. / dñs enim
iudex nr̄. dñs legis nr̄. dñs rex nr̄. / ipse
saluabit nos. / Laxati sunt funiculi tui. / sed
n̄ preualebt. / Sic erit malus tuus. / ut di-
latare signum n̄ queas. / Tunc diuident
spolia p̄daxum multarū. claudi diripient
rapinā. / nec dicet uicinus elanguy. / Ppls
qui habitat in ea. / auferet ab eo unguita.

Accedite gentes et audite. et populi atten-
dite. / Audiat terra et plenitudo eius. / orbis
et omne germen eius. / quia indignatio do-
mini sup omnes gentes. et furor sup uniu-
ersam maliciā eoz. / Interfecti eos. et destructi
in occasione. / Interfecti eoz p̄cient. et de
cadaueribus eoz ascendet fetor. / Tabescent
montes a sanguine eoz. et tabescent omnes
milicia celoz. / Et complicabunt sicut liber
celi. et omnis milicia celoz defluet. / sicut
defluit solum de uinea. et de ficu. / qm̄
inebriatus ē in celo gladius nr̄s. / Ecce su-
p ydumeam descendet. et sup pplm ut-
fectionis nr̄e ad iudiciū. / Gladius dñi
repletus ē sanguine. / inersatus ē adipe.

de sanguine agnorum et hircorum. / de sangui-
ne medullatorū arietū. / Victimā enim dñi
in bosra. et interfectio magnā in terra edō.
Et descendunt unicornes cum eis. et tau-
ri cum potentibus. / Inebriabitur t̄ra eoz
sanguine. et humus eoz adipe pinguium.
Quia dies ultionis dñi. annus retributionis
iudicij syon. / & conuertentur turrets
eius in picē. et humus eius in sulphur. / &
erit terra eius in picē ardentem nocte et die.
n̄ extinguetur in sempiternū. / Ascendet
fumus eius a generatione in generationē.
desolabitur in sc̄lm sc̄li. non erit transi-
tū p̄ eam. / Et possidebunt illam onocrotalus
et ericius. et ibyx. et coruus habitabunt
in ea. / & extendetur sup eam mensura. / ut
redigatur ad nichilū. et perpendiculari in de-
solationē. / Nobiles eius n̄ erunt ibi. / regē
potius uniuocabunt. et omnes p̄cipes eius
erunt in nichilū. / Et orientur in domib⁹
eius sp̄ng. et urce. et palurus in mun-
tionibus eius. / Et erit cubile draconū. / &
pascua strutionū. et occurrent demonia
onocentauris. et pilosus clamabit alter
ad alterū. / Ibi cubabit lamia. et inuenit
sibi reguem. / Ibi habuit foueam ericius
et enutrit catulos. et circumfodit et
fouit in umbra eius. / Illic congregati sūt
milui. / alter ad alterum. / Requirit dil-
genter in libro dñi et legit. / unum ex eis
n̄ defuit alter alterū n̄ quesuit. / quia qd
ex ore meo p̄cedit. ille mandauit. et sp̄ci
ipse congregauit ea. et ipse misit eis sorē
et manus eius diuisit eam illis in m̄surā.
Usq. meternū possidebunt eam. in genera-
tione et generationē habitabunt in ea.

Letabitur deserta et inuia. et exultabit
solitudo. et florebit quasi liliū. / Germinās
germinabit. et exultabit letabunda et
laudans. / Gtā lybani data ē ei. / decor car-

meli et saroy. Ipsi uidebunt gl'am dñi et
decorē dñi. Confortate manus dissolutas:
et genua debilia roborate. Dicite pusillani-
mis confortamini. et nolite timere. Ecce
dñs ur' ultionē adducet retributionis: dñs
ipse ueniet et saluabit nos. Tunc aperi-
entur ocli cecorū. et aures surdorum pate-
bunt. Tunc sicut ceruus claudus.
et apta erit lingua mutorum. quia scisse
sunt in deserto aque. et torrentes in soli-
tudine. et que erat arida in stagnum.
et sitiens in fontes aquarū. In cubilib' in
quibus prius dracones habitabant. oues
uiroz calami et uinci. Et erit ibi semita &
uia. et uia scā uocabitur. Non transibit
per eam pollutus. et hec erit nobis directa
uia. ita ut stulti non errent per eam. Non e-
rit ibi leo. nec mala bestia. nō ascendet per
eam. nec inuenietur ibi. Et ambulabunt
qui liberati fuerint et redempti a dño.
conuerterentur et uenient in syon cū lau-
de et leticia sempiterna sup caput eorū.
Gaudium et leticiam optinebunt. fugiet do-
lor et gemitus. **E**t factum ē in quar-
to decimo anno regis ezechie ascendit
sennacherib rex assyriorū sup omnes ciui-
tates iude munitas. et cepit eas. Et mi-
sit rex assyriorū rapsaces de lachis in ihe-
rusalem. ad regem ezechiam in manu gra-
ui. et stetit in aqueductu piscine supio-
ris. in uia agri fullonis. & egressus ē ad
eum eliahim filius helchye qui erat su-
per domum. et sompna scriba. noac fili-
us asaph a commentariis. Et dixit ad eos rap-
saces. Dicite ezechie. Hec dicit rex magnus
assyriorū. Que ē ista fiducia qua confi-
dis. aut quo consilio et fortitudine rebella-
re disposis. Sup quē habes fiduciā. quia
recessisti a me. Ecce confidis sup baculū
barundineū contractū istū sup egyptū.

cui si iniussus fuerit homo intrabit in ma-
nu eius et perforabit eam. Sic pharao rex
egypti omnib' qui confidunt in eo. Quod
si responderis in in dño dō nro confidim'.
nonne ipse ē cui abstulit ezechias excel-
sa et altaria. et dixit iude et iherlm co-
ram altari isto adorabitis. & nōc trade-
te dño meo regi assyriorū. et dabo tibi
duo milia equorū. nec poteris ex te pre-
bere ascensores eorū. Et quom sustinebis
faciem iudicis unius loci. ex seruis dñi
mei minoribus. Quod si confidis in egypto
in quadrigis et in equitib'. et nunc nū-
quid sine dño ascendi ad terrā istam ut
dispderem eam. Dñs dixit ad me. Ascen-
de sup terram istam. et disipe eam. Et
dixit eliahim et sompna et ioac ad rapsa-
ces. Loquere ad seruos tuos syra lingua.
Intelligimus enim. Ne loquaris ad nos
iudaice. in auribus ppli qui ē sup muros.
& dixit ad eos rapsaces. Numquid ad dñm
tuum et ad te misit me dñs meus ut loque-
rer omnia uerba ista. et nō potius ad uiros
qui sedent sup murū ut comedant ster-
cora sua. et bibant urinā pecudū suorū
uobiscum. & stetit rapsaces et exclama-
uit uoce magna iudaice et dixit. Audite
uerba regis magni regis assyriorū. Hec di-
xit rex. Non seducat uos ezechias quia nō
poterit crucire uos. et nō uobis tribuat fidu-
ciam ezechias sup dño dicens. Fruens libe-
rabit uos dñs. non dabitur ciuitas ista in
manu regis assyriorū. Nolite audire eze-
chiam. Hec enim dicit rex assyriorū. Facite
mecum benedictionē et egredimini ad me.
et coeedit uniusquisq; uineā suā. et unus-
quisq; ficū suam. et biberit uniusquisq; aquā
cisterne suā. donec ueniam et collam uos
ad terrā que ē ut terra urā. terrā frumenti
et uini. terrā panū et uinearū. Nec con-

turbet uos ezechias dicens: Dñs liberabit nos. Numquid liberauerunt dii gentium unusquisque terram suā de manu regis assyriorum? Vbi ē dñs emath et arphach? Vbi est dñs sepbaruam? Numquid liberauerūt samariā de manu mea? Quis ē ex omnib⁹ dñs terrarū istarū qui eruerit terrā suā de manu mea? ut eruat dñs iherlm de manu mea? & filuerunt: et n̄ responderunt ei uerbū. Mandauerat enim eis rex dicens: ne respondeatis ei. & ingressus ē eliachim filius helchig qui erat sup domū et sompna scriba. et ioac filius asaph a comū tarijs ad ezechiam scissis uestibus: et nunciauerunt ei uerba raplaci. Et factum ē cum audisset rex ezechias scidit uestimenta sua et obuolutus ē sacco. et sedit in cinere. Et intrauit in domū dñi. & misit eliachi qui erat sup domū. et sompnā scribam. et seniores de sacerdotib⁹ optimos saccis ad ysaiam filium amos ppham: et dixerunt ad eum. Hec dicit ezechias. Dies tribulationis et correptionis et blasphemie dies hec: quia uenerunt filij usq; ad partum. & uirtus n̄ est parientij. Si quom̄ audiat dñs dñs tuus uerba raplaci: quem misit rex assyriorum dñs suis ad blasphemandū dñm uiuentē: et exprobandū sermonib⁹ quos mandauit dñs dñs tuus: laia g̃ orationē p reliquijs que repte sunt. Et uenerunt serui regis ezechig ad ysaiam ppham: et dixit ad eos ysaias. Hec dicit dñs uro. Hec dicit dñs. Ne timeas a facie uerborū que audisti: quib⁹ blasphemauerunt pueri regis assyriorū me. Ecce ego dabo ei spm̄. et audiet nunciū. et reuertet ad terram suā: et corruere eum faciam gladio in terra sua. Reuersus ē autē raplaci: et inuenit regē assyriorū preliantē aduersus lobna. Audierat enī

quod pfectus ē de lachis: et audiuit de taracha rege ethyopie dicentes: egressus ē ut pugnet contra te. Quod cū audisset: misit nuncios ad ezechiam dicens. Hec dicat ezechig regi uide loquentes. Non te decipiat dñs tuus in quo tu confidis dicens. Non dabitur iherlm in manu regis assyriorum. Ecce tu audisti omnia que fecerunt reges assyriorū: omnib⁹ terris quas subuerterunt: et tu poteris liberari. Numquid eruerunt eos dii gentiū quos subuerteret pater mei zoran. et aran. et reseph: et filios eden. qui erant in thalassar? Vbi ē rex emath. et rex arphat. et rex urbis sepbaruam. analx. et aua? Et tulit ezechias libros de manu nunciorum et legit eos. et ascendit in domū dñi. et expandit eos ezechias coram dñō: et orauit ezechias ad dominum dicens: Dñe exercituum dñs isrl. qui sedes sup cherubin. tu es dñs solus omnium regnōrū terre: tu fecisti celū et terram. Inclina dñe aurē tuā et audi. api oculos tuos et uide: et audi omnia uerba semnachib qui misit ad blasphemandū dñm uiuentē. Vere enim dñe desertas fecit rex assyriorum terras et regiones earū: et dederit deos earū igni. Non enim erant dii sed opa manū hominū lignū et lapides: et comminuerunt eos. & nunc dñe dñs nr: salua nos de manu eius: et cognoscant omnia regna terre quia tu es dñs solus. Et misit ysaias filius amos ad ezechiam dicens: Hec dicit dñs dñs isrl. Pro quib⁹ rogasti me de semnachib rege assyriorū: hoc ē uerbū quod loquutus ē dñs sup eum. Despectu te subsannauit te uirgo filia syon: post te caput mouit uirgo filia iherlm. Cui exprobrasti. et quē blasphemasti: et sup quē exaltasti uocē. et leuasti altitudinē oculorū tuorum. Ad scā isrl. In manu seruorū

tuorum exprobraſti dño et diſiſti. In multitu-
dine quadrigarum mearum aſcendam altitu-
dine montium. iuga lybani et ſuccida excel-
ſa cedronum eius et electas abietes illius. &
interibo altitudinem ſummmitatis eius. Sal-
tum carmeli eius ego ſodi et bibi aquam.
et ſiccavi uestigio pedis mei. omnes riuos ag-
gerum. Numquid non audiſti que olim fece-
rim ei? Ex diebus antiquis ego plaſinaui illud.
et nunc adduxi. & factum eſt in edificatione
collium compugnantium. et ciuitatum mu-
nitarum. Habitatores earum breuiata manu
contremuerunt. et conſuſi ſunt. facti ſunt
ſicut ſenum agri. & gramen paſcuę. et
herba tectorum. que exaruit antequam ma-
tureſceret. Habitationem tuam et egreſſum tuum
et introitum tuum ego cognoui. et inſaniam tu-
am contra me. Cum ſurres aduerſum me.
ſupbia tua aſcendit in aureſ meas. Pona
ergo circulum in naribus tuis et frenum in
labijs tuis. et reducam te in uiam per quam
ueniſti. Tibi autem hoc erit ſignum. Comede
hoc anno que ſponte naſcuntur. et in an-
no ſecundo pomus uelſcere. In anno autem tercio
ſeminate et metite. plantate uineas &
comedite fructus earum. & remittet id quod
ſaluatum fuerit de domo iuda. et quod
reliquum eſt radicem deorſum. et faciet fructum
ſurſum. quia de iheruſalem exibunt reliquię
et ſaluatio de monte ſyon. Zelus dñi ex-
ercituum faciet iſtud. Propterea hec dicit
dñs. de rege aſſirorum. Non introibit in
ciuitatem hanc. et non iacet ibi ſagittam. &
non occupabit eam clipeus. et non mittet in cir-
cuitu eius aggerem. In uia qua uenit per
eam reuertetur. et ciuitatem hanc non in-
greditur. dicit dñs. et pregam ciuitatem
iſtam ut ſaluem eam. propter me et propter
dauid ſeruū meū. Egreſſus eſt autem angelus
dñi. et percuſſit in caſtris aſſirorum centum

octoginta quinque milia. Et ſurrexerunt
mane. et ecce omnia cadauera mortuorum.
& egreſſus eſt. et abiit. et reuerſus eſt ſenna-
cherib rex aſſirorum et habitauit in nini-
ue. Et factum eſt cum adoraret in templo
neſiaph dñm ſuum. ad ramalech et ſara-
ſar filii eius percuſſerunt eum gladio. ſu-
geruntque in terram arath. et regnauit
aſſoradon filius eius pro eo. **I**n diebus illis
egrotauit ezechias uſque ad mortem. et introi-
uit ad eum yſaias filiſ amos. ppha. et dixit
ei. Hec dicit dñs. Diſpone domui tue.
quia morieris tu et non uiues. Et conuerſus
ezechias ſuam faciem ad parietem. et orauit
ad dñm et dixit. Obſecro dñe memento
queſo quomodo ambulauerim coram te in
ueritate & in corde perfecto. et quod bonum eſt
in oculis tuis fecerim. & fleuit ezechias
fleu magno. Et factum eſt uerbum dñi ad
yſaiam dicens. Vade et dic ezechie. Hec di-
cit dñs deus dauid patris tui. Audiui orati-
onem tuam. uidi lacrimas tuas. Ecce ego ad-
iciam ſuper dies tuos quindecim annos. et
de manu regis aſſirorum eruiam te. et ciuita-
tem iſtam. et pregam eam. Hoc autem tibi
erit ſignum a dño. quia faciet dñs uerbum
hoc quod loquutus eſt. Ecce ego reuerſi fa-
ciam umbram linearum per quas deſcenderat
in orologio achaz in ſole retroſum. decem
lineis. Et reuerſus eſt ſol decem lineis per gra-
dus quos deſcenderat. **Canticum Eze-
chie regis iuda poſtquam conualuit
de infirmitate ſua et dixit.**

Ego dixi in dimidio dierum meorum.
Quadam ad portas inferi. Queſiui re-
ſtitutum annorum meorum. dixi. non uidebo
dñm dñm in terra uiuentium. Non aſpiciam
hominem ultia. et habitatores. Quenit ge-
neratio mea. ablata eſt et conuoluta eſt
a me. quaſi tabernaculum paſtorum. Preciſa

ē uelut a terrene uita mea. Dum adhuc or-
diner: succidit me; de mane usq; ad uespe-
ram finies me. Spasam usq; ad mane. q̄ si
leo sic contriuit omnia ossa mea. De mane
usq; ad uespam finies me; sicut pullus
yrundinis sic clamabo. meditabor ut co-
lumba. Attenuati sunt oculi mei: sus-
picientes in excelsis. Dñe uim patior: respo-
de p me; quid dicam aut quid responde-
bit michi: cū ipse fecerim. Recogitabo
omnes annos meos: in amaritudine anime
meę. Dñe si sic uiuitur et in talib; uita sp̄s
mei: corripies me et uiuificabis me. Ecce in
pace amaritudo mea amarissima. Tu autē
eruisti animā meā ut n̄ p̄iret. p̄icisti p̄t
tergum tuum omnia peccata mea. Quia
n̄ infernus confitebitur t̄: neq; mors lau-
dabit te. & n̄ expectabunt qui descendi-
t in lacum ueritatē tuā. uiuens uiuens
ipse confitebitur t̄: sicut et ego hodie; pa-
ter filijs notam faciet ueritatē tuam.
Dñe saluū me fac: et psalmos nr̄s can-
tabimus cunctis diebus uite nr̄ę in
domo dñi. Et iussit ysaias ut colleret
massam de ficis: et cataplasmarent sup
uulnus et sanaretur. & dixit ezechias.
Quod erit signum quia ascendam in do-
mum dñi. **I**n tempore illo misit mero-
dach baladāy filius baladam. rex baby-
lonis libros et munera ad ezechiam. Au-
dierat enim quod egrotasset. et conualui-
set. Letatus ē autē sup eis ezechias. et
ostendit eis cellam aromatum. argenti
et auri. et odoramentorū et unguentū
optimi. et omnes apothecas suppel-
lectilis sue: et uniuersa que inuenta sunt
in thesauris eius. Non fuit uerbum qd
n̄ ostenderet eis ezechias in domo sua:
et in omni potestate sua. Introiuit autē
ysaias p̄pha ad regē ezechiam: et dixit

ej. Quid dixerunt uiri isti: et unde uene-
runt ad te. & dixit ezechias. De terra
longinqua uenerunt ad me: de babilone.
Et dixit ysaias. Quid uiderunt in domo
tua. & dixit ezechias. Omnia que in do-
mo mea sunt uiderunt. Non fuit res
quam n̄ ostenderim eis in thesauris meis.
Et dixit ysaias ad ezechiam. Audi uerbum
dñi exercituum. Ecce dies ueniunt: et aufe-
rentur omnia que in domo tua sunt.
et que thesaurizauerunt patres tui usq;
ad diem hanc in babilone. Non relinquet
quicquā dicit dñs. Et de filiis tuis q̄ exi-
būt de te. quos genueris tollent: et erunt
eunuchi in palatio regis babilonis. Et
dixit ezechias ad ysaiam. Bonum uer-
bum dñi quod loquutus ē. & dixit. fi-
at tantum pax et ueritas in dieb; meis.
Consolamini consolamini popule meus:
dicit d̄s ur̄. loquimini ad cor iherlm̄ et ad-
uocate eam: qm̄ completa ē malicia eius.
Dimissa ē iniquitas illius. Suscepit de ma-
ni dñi duplicia: pomul; peccatis suis.
Vox clamantis in deserto parate uia dñi:
rectas facite in solitudine semitas dñi.
Omnis uallis implebitur: et omnis
mons et collis humiliabitur: et erunt
praua indirecta et aspa in uias planas.
Et reuelabitur gl̄a dñi: et uidebit omnis
caro pariter: quod os dñi loquutus ē. Vox
dicentis. Clama. Et dixi. Quid clamabo.
Omnis caro fenum: et omnis gl̄a eius quasi
flos agri. Siccatum ē fenum. et cecidit
flos: quia sp̄s dñi sufflauit in eo. Vere: fe-
num ē populus. Siccatum ē fenum. &
cecidit flos: uerbū autē dñi manet in æ-
num. Sup montē excelsū ascende tu
qui euangelizas syon: exalta in fortitudi-
ne uocē tuam. qui euangelizas iherlm̄.
Exalta: noli timere; dic ciuitatib; iude.

Ecce dñs nr̄. Ecce dñs dñs in fortitudine uenit.
et: & brachiū eius dominabitur. Ecce merces
eius cum eo: et opus illius coram illo.
Sicut pastor gregem suū pascet: in brachio
suo congregabit agnos: et in sinu suo le-
uabit: feras ipse portabit. Quis inens
ē pugillo aquas: et celos palmo ponderauit:
Quis appendit tribus digitis molem terre:
et librauit in pondere montes. et colles in
statera. Quis adiuuit spm̄ dñi: aut quis
consiliarius eius fuit et ostendit ei: Cum
quo int̄ consilium et instruxit eum. et
docuit eum sententiam iusticie: et erudiuit
eū scientiā. et uiam prudentie ostendit il-
li. Ecce gentes quasi stilla stulce: et quasi
momentū staterie reputatę sunt. Ecce in
sulę quasi puluis eriguus: et lybanus n̄
sufficiet ad succendendum. et animalia
eius n̄ sufficient ad holocaustum. Om̄s
gentes quasi non sint. sic sunt coram eo:
et quasi nichilū et inane reputatę sunt
ei. Qui ḡ simile fecistis dñm: aut quam
imaginē ponetis ei. Nunquid sculpsit con-
flauit faber: aut aurifex auro figurauit
illud. et laminis argenteis argentarius:
forte lignum et imputribile elegit artifex
sapiens: et querit quom̄ statuat simu-
lachrū quod n̄ moueatur. Nunquid non
scietis. Nunquid n̄ audietis. Nunquid
n̄ annuntiātū ē ab initio uobis. Nunquid
n̄ intellexistis fundamenta terre. Qui
sedet sup̄ gyrum terre: et habitatores
eius sunt quasi locustę. Qui extendit
uelut nichilū celos: et expandit eos sicut
tabernaculū ad inhabitandū. Qui dat
secretorū scrutatores quasi n̄ sint: uidi-
ces terre uelut inane fecit. Et quidem
neq; plantatus. neq; satus. neq; radicatus
in terra truncus eorū. Repente flauit
in eos et aruerunt: et turbo quasi stipu-

lam auferet eos. Et cui assimilastis me
et adequastis dicit sēs: Leuate in excessū
oculos ur̄os: et uidete quis creauit hec.
Qui educit in numero miliciā eorū: et
om̄s ex nomine uocat. Pre multitudine
fortitudinis et roboris uirtutisq; eius:
neq; unū reliquū fuit. Quare dicit iacob
et loqueris isrl̄. abscondita ē uia mea ad o-
minio: et a deo meo iudiciū meū transibit.
Nunquid nescis aut n̄ audisti. Deus sepi-
ternus dñs qui creauit terminos terre.
n̄ deficiet neq; laborabit: nec ē inuestiga-
tio sapientie eius. Qui dat lassō uirtutē:
et his qui n̄ sunt. fortitudinē et robur
multiplicat. Deficient pueri et labora-
bunt: et iuuenes in infirmitate cadent.
Qui autē sp̄ant in dño mutabunt fortitu-
dinē. assument pennas sicut aquilę: cur-
rent et n̄ laborabunt. ambulabunt et n̄
deficient. Taceant ad me insulę: et gen-
tes mutent fortitudinē. Accedant et cō-
loquantur: simul ad iudiciū p̄pinquem.
Quis suscitauit ab oriente iustum: uoca-
uit eum ut sequeretur se. Dabit in con-
spectu eius gentes: et reges optinebit.
Dabit quasi puluerē gladio ei: sicut sti-
pulam uento raptā arcus eius. Persequetur
eos transibit in pace: semita in pedib; ei
n̄ apparebit. Quis opatus ē hec et fecit:
uocans generationes ab exordio. Ego dñs:
primus et nouissimus ego sum. Viderūt
insulę et timuerunt: extrema terre obstu-
puerunt. Appropinquauerunt et acces-
serunt: unusquisq; proximo suo auxilia-
bitur: et fr̄i suo dicit confortare. Confor-
tabit faber erarius percutiens malleo
eum qui cudebat tunc tēpore dicens.
Glutino bonum ē. Et confortauit eū
clauis: ut n̄ moueat. Et tu isrl̄ serue
meus iacob quē elegi. semen abraham

amici mei. in quo apprehendi te ab extre-
mis terre. et a longinquis tuis uocaui te.
Et dixi tibi. Seruus meus es tu. elegi te
et non abiecti te. Ne timeas quia tecum sum
ego. ne declines quia ego deus tuus confor-
taui te. et auxiliatus sum tui. et suscepi
te dextera iustitiae meae. Ecce confundentur
et erubescunt omnes qui pugnant aduersus
te. Erunt quasi non sint. et peribunt uiri
qui contradicunt tibi. Queres eos. et non inue-
nies uiros rebelles tuos. Erunt quasi non
sint. et ueluti consumptio hominis bel-
larum aduersum te. quia ego dominus deus tu-
us apprehendens manum tuam dicensque tibi.
Ne timeas. ego adiuiui te. Non timere
uerbis iacob. qui mortui estis ex israel.
Ego auxiliatus sum tui dicit dominus. et re-
demptor tuus sanctus israel. Ego posui te
quasi plaustrum triturans nouum. ha-
bens rostra serrantia. Triturabis montes et
comminues. et colles quasi puluerem pones.
Ventilabis eos. et uentus tollet. et turbo
dispget eos. et tunc exultabis in domino. et in
sancto israel letaberis. Egredi et pauperes quere
aguas et non sunt. lingua eorum siti-
arunt. Ego dominus gaudiam eos. deus israel non
derelinqua eos. Apicem insuperabis collibus
flumina. et in medio camporum fontes. Po-
nam desertum in stagna aquarum. et ter-
ram inuiam in riuos aquarum. Dabo in soli-
tudine cedrum. et spinam et myrtum et lig-
num oliu. Ponom in deserto abietem. et
ulmum et buxum simul. ut uideant et
sciant. et recogitent. et intelligant pari-
ter. quia manus domini fecit hoc. et sanctus
israel creauit illud. **P**rope facite iudici-
um uirum dicit dominus. afferte siquid forte ha-
betis dixit rex iacob. Accedant et nun-
cient nobis quaecumque uentura sunt.
Priora que fuerunt nunciate. et ponent

cor nostrum. et sciemus nouissima eorum. et que
uentura sunt indicate nobis. Annunciate
que uentura sunt in futurum. et sciemus quia
dominus estis uos. Bene quoque aut male si po-
testis facite. et loquamur et uideamus
simul. Ecce uos estis ex nichilo. et opus
uirum ex eo quod non est. Abominatio est qui
elegit uos. Suscitauit ab aquilone. et uenit
ab ortu solis. Vocabit nomen meum et addu-
cet magistratus quasi lutum. et uelut
plastes concilians humum. Quis annunciauit
ab exordio ut sciamus. et a principio ut dica-
mus iustus est. Non est neque annuncians
neque predicans. neque audiens sermones uirorum.
Primus ad syon dicit ecce assum. et iherusalem
euangelistam dabo. Et iudi et non erat neque
ex istis quisquam qui uiret consilium. et inter-
rogatus responderet uerbum. Ecce omnes
inuisi. et uana opa eorum. uentus et mane
simulachra eorum. Ecce seruus meus suscipiam
eum. electus meus. complacuit sibi in illo
anima mea. Dedi spiritum meum super eum. iudici-
um gentibus proferet. Non clamabit neque ac-
cipiet personam. neque audiet foris uox eius.
Calanum quasi latum non conteret. et linum
fumigans non exstinguet. In ueritate educet
iudicium. non erit tristis neque turbulatus.
donec ponat in terra iudicium. et legem
insule expectabunt. Hec dicit dominus deus creans
celos et extendens eos. firmans terram et
que germinant ex ea. dans flatum populo
qui est super eam. et spiritum calcantibus eam. Ego
dominus uocaui te in iusticia. et apprehendi
manum tuam et seruaui te et dedi te in sedem
populi in lucem gentium. ut apures oculos cecorum
et educeres de conclusione umbratos. de do-
mo carceris sedentes in tenebris. Ego dominus.
hoc est nomen meum. Gloriam meam alteri non
dabo. et laudem meam sculptilibus. Que pri-
ma fuerant ecce uenerunt. noua quoque

ego annuncio. Antequā oriantur: audita
uobis faciam. **C**antate dñō canticum
nouum: laus ei⁹ ab extremis terre. Qui
descendit in mare et plenitudo eius: in
fule et habitatores earū. Subleuet⁹ deser-
tū et ciuitates eius: in domib⁹ ei⁹ habi-
tabit cedar. Laudate habitatores petre:
de uertice montū clamabunt. Ponent
dñō glām: et laudē eius in insulis nun-
ciabunt. Dñs sicut fortis egredietur: et
sicut uir p̄liator suscitabit zelum. Vocife-
rabitur et clamabit: sup inimicos suos cō-
fortabit. Tacu. semp filij. patiens fui: sic
paratū loquar. Dissipabo et absorbebo
simul: desertos faciam montes et colles.
et omne gramen eorū exsicabo. Et ponam
flumina in insulas. et stagna arefaciā: et e-
ducam cecos in uia quā nesciunt. et in
sentis quas ignorauerunt ambulare eos
faciam. Ponam tenebras coram eis in lucē:
et praua in directa. Hec uerba feci eis. et
n̄ reliqui eos: conuersi sunt rectorum. Confū-
dantur confusione qui confidunt in sculp-
tali: qui dicunt conflati uos dñi nr̄i. Surdi
audite: et cecy inueniunt ad uidendum.
Qs cecus. nisi seruis meus. Et surdus: nisi
ad quē nuncios meos nisi. Quis cecus:
nisi qui uenundatus ē. Et q̄s cecus. nisi
seruis dñi. Qui uidet multa: nonne cu-
stodiet. Qui aptas habet aures: nonne
audiet. Et dñs uoluit ut sc̄ificaret eum.
et magnificaret legem et excollet. ipse au-
tem populus direptus et uastatus. Laque-
us inueniunt om̄es. et in domibus carcerū
absconditi sunt. Facti sunt in rapinā. nec
est qui eruat: in direptionē nec est qui
dicat reddet. Quis ē in uobis qui audiat
hoc: attendat et auscultet futura. Quis de-
dit in direptionē iacob: et isrl̄ uastantib⁹.
Nonne domini ipse cui peccauimus. Et no-

luerunt in uis eius ambulare. et n̄ audierē
legem eius: et effudit sup eum indignatio
nē furoris sui et forte bellum. Et combussit
eum in circuitu et n̄ cognouit: et succendit
eum et n̄ intellexit. **E**t nunc hec dicit
dñs creans te iacob: et formans te isrl̄.
Noli timere quia redemi te: et uocaui te
nomine tuo. meus es tu. Cum transieris p̄
aqual tecum ero: et flumina n̄ opient te.
Cum ambulaueris in igne n̄ combureris:
et flamma n̄ ardebit in te. quia ego dñs
ds tuus. sc̄s isrl̄ saluator tuus. Dedi p̄p̄ci-
ationē tuam. egyptū. ethyopiam et saba
p̄ te. Ex quo honorabilis fact⁹ es in oculis
meis et glōsius: ego dilexi te. Et dabo ho-
mines p̄ te: et populos p̄ anima tua. No-
li timere: qm̄ ego sum tecū. Ab oriente ad-
ducam semen tuum: et ab occidente con-
gregabo te. Dicam aquiloni da: et austro no-
li phibere. Affer filios meos de longinquo.
et filias meas ab extremis terre: et omne
qui inuocat nom̄ meū. In glām meam cre-
auit eum: formatu eū et fecit eum. Educ
foras populum cecum. et oculos habentem:
surdum et aures ei sunt. Omnes gentes cō-
gregatę sunt simul: et collectę sunt trib⁹.
Quis in uobis annunciet istud: et quę pri-
ma sunt audire uos faciet. Dent testes
eorum et iustificentur: et audiant et di-
cant. Vere uos testes mei dicit dñs. et
seruis meus quē elegi. ut sciatis et creda-
tis michi: et intelligatis quia ego ipse sū.
Ante me non ē formatus ds: et post me
n̄ erit. Ego sum. ego sum dñs: et n̄ ē absq̄
me saluator. Ego annunciam et saluau:
audiam feci. et n̄ fuit in uobis alienus.
Vos testes mei dicit dñs. et ego ds uester:
et ab initio ego ipse. et n̄ est qui de ma-
nu mea eruat. Opabor: et quis auertet
illud. Hec dicit dñs redemptor uester:

scs isrl. Propter uos emisi babylonē. et
decexi uectes uniuersos: et chaldeos in
nauibz suis glantes. Ego dñs scs isrl.
creans isrl rex isrl. **H**ec dicit dñs qui
dedit in mari uiam. et in aquis torrenti
bus semitam: qui eduxit quadrigam &
equū agmen et robustū. Simul obdormi
erunt n̄ resurgent: contrita sunt quasi
linum. et extincti sunt. Ne memineritis
priorū: et antiqua ne uitueamini. Ecce ego
facio noua. et nūc orientur: utiq; cognos
centur ea. Ponam in deserto uia: et in in
uio flumina. Glificabit me bestia agri.
dracones et strutiones: quia dedi in de
serto aquas. et flumina in inuio. ut dare
potum poplō meo. electo meo. Populū
istū formauī in: laud ē meā narrabit.
Non me inuocasti iacob: nec laborasti i me
isrl. Non obtulisti michi arietē holocausti
tui: et uictimis tuis n̄ glificasti me. Non te
seruire feci in oblatione: nec laborem ē
prebui in thure. Non emisti michi argen
to calami: et adipe uictimarū tuarum
n̄ inebriasti me. Verum tam seruire ore
fecisti in peccatis tuis: prebuiisti michi
labore in iniquitatib⁹ tuis. Ego sum ego
sum ipse qui deleo iniquitates tuas ppter
me: et peccatorū tuorum non recordabor.
Reduc me in memoriā: ut iudicemur
simul. Narra siquid habes: ut iustifice
ris. Pater tuus primus peccauit. et nūc
preces tui p̄uaticati sunt in me. et con
taminauī principes scōs. Dedi ad inter
nitionē iacob: et isrl in blasphemiam.
Et nunc audi iacob serue meus: et isrl
quem elegi. Hec dicit dñs faciens et for
mans te: ab utero auxiliator tuus. Noli
timere serue m̄s iacob: et rectissime quē
elegi. Effundam enim aquā sup sitientē:
et fluentia sup aridam. Effundam sp̄m

meū sup semen tuum. et benedictionē meā
sup stirpē tuam: et germinabunt inter
herbas quasi salices iuxta p̄terfluentes
aquas. Iste dicit dñs ego sum. et ille uoca
bit in nomine iacob: et hic scribet manu
sua dñō. et in nomine dñi isrl assimilabit.
Hec dicit dñs rex isrl et redemptor eius
dñs exercituum. Ego primus. et ego nouis
simus: et absq; me n̄ est d̄s. Quis simile
mei? Vocet et annunciet. et ordinē exponat
michi. Ex quo constitui poplū antiquum:
uentura et que futura sunt annuncient
eis. Nolite timere: neq; conturbemini.
Ex tunc audire te feci et annunciaui: uos
estis testes me. Nunquid ē d̄s absq; me.
et formator quē ego n̄ nouerim? Plasti ydo
li omnes nichil sunt: et amantissima eorū
n̄ pderunt eis. Ipsi sunt testes eorum q̄a
n̄ uident. neq; intelligunt et confundant.
Quis formauit dñm: et sculpsit conflauit
ad nichil utile? Ecce omnes participes ei
confundentur: fabri enim sunt ex homi
nibus. Conueniunt omnes. stabunt et
pauebunt et confundentur simul. Faber
ferrarius lima opatus ē. in prunis et in
malleis formauit illud: et opatus ē in
brachio uirtutis sue. Esuriet et deficiet:
et non bibet aquā et lasecet. Artifex lig
narius extendit normam. formauit illud
in runcina. fecit illud in angularibus:
et in arcino tornauit illud: et fecit imagi
nem uiri. quasi speciosū hominē habi
tantiem in domo. Succidit cedros: tulit
ilicē et quercū que steterāt int̄ ligna sal
tis. Plantauit pinum quā pluuia enu
triuat: et facta ē hominib⁹ in focū. Sup
sit ex eis et calefactus ē. et succedit et
corrit panes: de reliquo autē opatus ē dñm
et adorauit. Fecit sculpsit: et curuatus
ē ante illud. Medum eius combussit igni.

et de medio eius carnes comedit. Ergo pul-
mentum et saturatus ē: et calefactus ē et
dixit. Vach calefactus sum et uidi focū.
Reliquum autē ei dñs fecit. et sculptile sibi.
Curuatur ante illud. et adoratur illud. et ob-
secrat dicens. Libera me quia dñs meus es
tu. Hescierunt neq; intellexerunt. obli-
ti sunt ne uideant ocli eorū. et ne in-
telligant corde suo. Non recogitant in
mente sua neq; cognoscunt. neq; sentiunt
ut dicant. meditatiō eius combusta ig-
ne. et cori sup carbones eius panes. et
cori carnes et comedi. et de reliquo eius
ydolum faciam. Ante truncum ligni
peidam. Pars eius cuius ē. Cor insipiens
adoratur illud. et nō liberabit animam
suam neq; dicet. Fuit mendaciū ē in dex-
tera mea. Memento horum iacob et isrl.
qm̄ seruus meus es tu. formauit te seruus
meus et tu isrl. non obliuisceris mei. De-
leui ut nubē iniquitates tuas. et quasi
nebulam peccata tua. Reuertere ad me.
qm̄ redemi te. Laudate celi qm̄ misericō-
dia fecit dñs. iubilare extrema terre. Reso-
nate montes laudatiōe salus. et omne
lignum eius qm̄ redemit dñs iacob. et is-
rael glābatur. Hec dicit dñs redemptor
tuus. et formator tuus ex utero. Ego sū
dñs formans omnia. extendens celos solus.
stabilis terra. et nullus mecum. irrita
faciens signa diuinorum. et ariolos in fu-
rore uertens. conuertens sapientes retro-
sum. et scientiam eorū stultam faciens. sus-
citans uerbū et scientiam serui sui. et
consilium nuntiorū suorum dicens. Audi-
co iherlm̄ habitaberis. et ciuitatib⁹ iuda
edificabunt. et deserta eius suscitabo.
Qui dico pfundo desolare. et flumina tua
arefaciam. Qui dico cyro pater meus es tu.
et omne uoluntatē meā complebis. Quid dico

Liberlm̄ edificaberis. et templo fundaberis.
Hec dicit dñs xpo meo cyro. cui⁹ apprehendi
dexteram. ut subiciam ante faciem et gen-
tes et dorsa regum uertam. et apriam corā
eo ianuas. et portę non claudentur. Ego
ante te ibo. et gloriosos terre humiliabo.
Portas creas conteram. et uectes ferreos
confringam. et dabo tibi thesauros absco-
ditos. et archana secretorū. ut scias qā ego
dñs qui uoco nomen tuum dñs isrl. ppter
seruum meū iacob. et isrl electū meum.
Quocauit te nomine tuo. assimilauit te et
nō cognouisti me. Ego dñs. et non ē ampl⁹.
Extra me non est dñs. Accurrite et nō cog-
nouisti me. ut sciant hi qui ab ortu solis
et qui ab occidente qm̄ absq; me non ē dñs.
Ego dñs et nō est alter. formans lucē et cre-
ans tenebras. faciens pacē et creans malū.
Ego dñs faciens omnia hec. Rorate celi de-
sup et nubes pluant iustum. apiatur ter-
ra et germinet saluatōrē. et iusticia ori-
atur simul. Ego dñs creauit eum. Ve q
contradicit fictio suo. testa de famis
terre. Nunquid dicit lutum figulo suo
quid facis. et opus tuum absq; manib⁹ ē.
Ve qui dicit patri quid generas. et mul-
eri quid parturis. Hec dicit dñs scs isrl
plastes eius. Ventura interroga me.
sup filios meos et sup opus manuum
mearū mandastis mī. Ego feci terram. et
homine sup eam creauit ego. Manus mee
etenderunt celos. et omni nunciis eorū
mandauit. Ego suscitauit eum ad iusticiā.
et omnes uias eius dirigam. Ipse edifica-
bit ciuitatē. et captiuitatē meam dimittet.
non in precio neq; in munerib⁹ dicit dñs
dñs exercituum. Hec dicit dñs. Labor egyp-
ti et negotiatio ethiopie. et sabaim uiri si-
blimes ad te transibunt et tui erunt.
Post te ambulabunt. uincti manibus

pergent te adorabunt. teque deprecabuntur; tantum in te est deus: et non est absque te deus. Vere tu es deus absconditus: deus israel saluator. Confusi sunt et erubuerunt omnes simul. abierunt in confusione fabricatores errorum. israel saluatus est in domino salute eterna. Non confundemini et non erubescetis usque in seculum seculi: quia hec dicit dominus creans celos; ipse deus est formans terram et faciens eam. ipse est plastus est. Non in vanum creauit eam: ut habitetur formauit eam. Ego dominus: et non est alius. Non in abscondito loquutus sum: in loco terre tenebroso. Non dixi semini iacob frustra querite me; Ego dominus loquens iustitiam: annuncians recta. Congregamini et uenite: et accedite simul. qui saluati estis ex gentibus. Responderunt qui leuant signum sculpturę suę: et rogant dominum non saluantem. Annunciate et uenite: et congregamini simul. Quis auditum fecit hoc ab initio? Ex tunc predixi illud. Numquid non ego dominus. et non est ultra deus absque me? deus iustus et saluator. Non est deus preter me. Conuertamini ad me et salui eritis omnes fines terre: quia ego dominus et non est alius. In memetipso iuravi. egredietur de ore meo iusticie uerbum et non reuertetur: quia michi curuabunt omnia genua. et iurabit omnis lingua. Ergo in domino dicent meę sunt iusticie et impium: ad eum uenient et confundentur omnes qui repugnant ei. In domino iustificabitur et laudabitur omne semen israel. Confiatus est bel. contritus est nabo: facta sunt simul lachra eorum bestiis et iumentis. Onera uestra graui pondere: usque ad lassitudinem contabuerunt. et contrita sunt simul. Non potuerunt saluare portantes. et anima eorum in captiuitate ibit. Audite me

domus iacob. et omne residuum domus israel: qui portamini a meo utero. qui gestamini a mea uulua. Usque ad senectam ego ipse: et usque ad canos ego portabo. Ego feci et ego feram: et ego portabo et saluabo. Cui assimilastis me et adequastis me: et comparastis me et fecistis similem. Qui confertis aurum de saculo. et argentum statera ponderatis. conducentes aurificem ut faciat dominum. et peccant et adorant. Portant illud in humeris gestantes. et ponentes in loco suo: et stabit et de loco suo non mouebit. Sed et cum clamauerunt ad eum non audiet: de tribulatione non saluabit eos. Memoro et istud et fundamentum. redite preuancatores ad cor. Recordamini prius seculi. quoniam ego sum deus. et non est ultra deus. nec est similis mei annuncians ab exordio nouissimum. et ab initio que necdum facta sunt dicens. Consilium meum stabit: et omnis uoluntas mea fiet: uocans ab oriente auem. et de terra longinqua uirum uoluntatis meę. Et loquutus sum et adducam illud: creauit et faciam illud. Audite me duro corde: qui longe estis a iusticia. Prope feci iusticiam meam non elongabitur: et salus mea non morabitur. Dabo in syon salutem: et in iherusalem gloriam meam. **D**escende sede in puluere uirgo filia babilonis: sede in terra. Non est solum filie chaldeorum: quia ultra non uocaberis mollis et tenera. Tolle molam: et mole farinam. Deuida turpitudinem tuam discoopi humerum: reucla crura transi flumina. Reuelabitur ignominia tua: et uidebitur obprobrium tuum. Vitonem capiam: et non resistet michi homo. Redemptor noster dominus exercituum: nomen illius sanctus israel. Sede tace. et ultra in tenebras filia chaldeorum: quia non uocaberis ultra domina regnorum. Iratus sum super populum meum. et aminaui

hereditate meam. et dedi eos in manu tua.
 & n̄ posuisti eis misericordias. Sup̄ senem aggra-
 uasti iugum tuum ualde. et dixisti. In sem-
 pitemū ero dñā. Non posuisti hec sup̄ cor-
 tuum. neq; recordata es nouissimi tui. Et nūc
 audi hec delicata. et habitans confidenter.
 que dicis in corde tuo. Ego sum. et preter me
 non ē ampli⁹. n̄ sedabo uidua. et ignorabo
 sterilitatē. Venient ē hec duo subito. in
 die una. sterilitas et uiduitas. Vniuersa
 uenerunt sup̄ te. ppter multitudinē male-
 ficiōū tuorū. et ppter duriciā incantato-
 rum tuorū uehementē. et fiducia habui-
 sti in malicia tua et dixisti. non ē qui ui-
 deat me. Sapientia tua et scientia tua
 hec. decipit te. Et dixisti in corde tuo.
 Ego sum. et preter me non ē altera. Veni
 et sup̄ te malum et nescies ortum eius.
 et irruet sup̄ te calamitas. quā n̄ pote-
 ris expiare. Veniet sup̄ te repente mi-
 seria. quā nescies. Sta cū incantatorib⁹
 tuis. et cum multitudine maleficioū tuorū.
 in quibus laborasti ab adolescentia tua. si for-
 te quid p̄sit tibi. aut si possis fieri fortior.
 Defecisti in multitudine consilioꝝ tuorū.
 Stetit et saluauit te augures celi. qui con-
 templabantur sydera. et supplicabant
 mensis ut ex eis annuntiarent uentura ē.
 Ecce facti sunt quasi stipula. ignis comb⁹
 sit eos. Non liberabit animā suā. de ma-
 nu flammę. Non sunt prunę quib⁹ calefi-
 ant. nec focus ut sedeant ad eum. Sic fa-
 cta sunt tibi. in quib⁹cumq; laboraueris. Ne-
 gociatores tui ab adolescentia tua unusq;sq;
 in uia sua errauerunt. non ē qui saluet
 te. Audite hec domus iacob qui uocamini
 nomine isrl̄. et de aquis iuda ex istis. qui
 iuratis in nomine dñi. et dī isrl̄ recorda-
 mini n̄ in ueritate neq; in iusticia. De cui-
 tate enim scā uocati sunt. et sup̄ dñm isrl̄

constabula sunt. Dñs exercitū nomen eius.
 Priora ex tunc annunciaui. et ex ore meo
 exierunt et audita feci ea. Repente opat⁹
 sum. et uenerunt. Scui enim quia dur⁹
 es tu. et neruus ferreus ceruix tua. et
 frons tua creta. Predixi tibi ex tunc. anteq̃
 uenirent indicaui tibi. ne forte diceret ydo-
 la mea hec fecerunt. et sculptilia mea et
 conflabilia mandauerunt ista. que audisti.
 Vidi omnia. uos autē n̄ annunciauistis. Au-
 dita feci ē noua ex tunc. et obseruata que
 nescis. Quē creata sunt et n̄ ex tunc. et
 ante diem et n̄ audisti ea. ne forte dicas ecce
 ego cognoui ea. Neq; audisti neq; cognoui-
 sti. neq; ex tunc apta ē auris tua. Scio enī
 quia preuaricans preuaricabis. et trans-
 gressorē ex uentre uocauit te. Propter nomē
 meū longe faciam furorē meū. et laude mea
 infrenabo te. ne peas. Ecce excoꝝi te sed n̄
 quasi argutum. elegi te in camino paup̄ta-
 tis. Propter me faciam ut non blasphemet.
 et gl̄am meam alteri n̄ dabo. Audite iacob.
 et isrl̄ quem ego uoco. Ego ipse. ego prim⁹
 et ego nouissimus. Manus enim mea fun-
 dauit terram. et dextera mea mensa est
 celos. Ego uocabo eos. et stabunt simul.
 Congregauimus omnes uos. et audite. Quis
 de eis annunciauit hec. Dñs diligit eū.
 faciet uoluntatē suam in babilone. et bra-
 chiū suū in chaldeis. Ego ego loquut⁹ sum
 et uocaui eum. adduxi eum. et directā ē
 uia eius. Accedite ad me. et audite hoc.
 Non a principio in abscondito loquut⁹ sum.
 ex tempore antequam fieret ibi eram. Et nūc
 dñs dñs misit me. et sp̄s eius. Hec dicit do-
 minus redemptor tuus scs isrl̄. Ego do-
 min⁹ dñs tuus docens te utilia. gubernās
 te in uia qua ambulabas. Vtinā attendis-
 ses mandata mea. facta fuisset sicut flumē
 par tua. et iusticia tua sicut gurgites.

maris. et fuisset quasi harena scimen tui.
 et stirps uteri tui ut lapilli eius. Non in
 terisset et non fuisset attritum nomen eius
 a facie mea. Egredimini de babilone. fu
 gite a chaldeis. In uoce exultationis annun
 ciate. auditum facite hoc et ferre illud
 usque ad extremum terre. Dicite. Redemit
 dominus seruum suum iacob. Non siccuerunt
 in deserto cum educeret eos. Aquam de pe
 tra produxit eis. et scidit petram et fluxe
 runt aque. Non est par impius dicit dominus
 deus. **A**udite insule. et attendite populi
 delonge. Dominus ab utero uocauit me. de
 uentre matris mee recordatur est nominis
 mei. Et posuit os meum quasi gladium
 acutum. in umbra manus sue prexit
 me. et posuit me sicut sagittam electam.
 In pharetra sua abscondit me. et dixit
 in. Seruus meus es tu israel. quia in te
 glorificabor. Et ego dixi. Inuacuum la
 boravi sine causa. et uane fortitudinem
 meam consumpsi. Ergo iudicium meum cum
 domino meo. et opus meum cum deo meo.
 Et nunc dicit dominus formans me ex utero ser
 uum sibi ut reducam iacob ad eum. et israel
 non congregabitur. Et glorificatus sum
 in oculis domini. et dominus meus factus est fortitu
 do mea. Et dixit. parum est ut sis michi
 seruus ad sustentandas tribus iacob. et fe
 ces israel conuertendas. Ecce dedi te in lucem
 gentium. ut sis salus mea usque ad extre
 mum terre. Hec dicit dominus redemptor israel
 scilicet eius. ad contemptibilem animam. ad abbo
 minatam gentem. ad seruum dominorum.
 Reges uidebunt. et consurgent principes.
 et adorabunt propter dominum quia fidelis
 est. et sanctum israel qui elegit te. **H**ec dicit
 dominus. In tempore placito gaudium te.
 et in die salutis auxiliatus sum tui. Et ser
 uauit te et dedi te in fedus populi. ut susci

tares terram. et possideres hereditates dis
 sipatas. ut diceretis his qui uincti sunt exite
 et his qui in tenebris reuelamini. Suppua
 pascuntur. et in omnibus planis pascue
 corum. Non esuriunt neque sitient. et non pec
 ciet eos estus et sol. quia miserator corum
 reget eos. et ad fontes aquarum potabit eos.
 Et ponam omnes montes meos iura. et semine
 mee exultabuntur. Ecce isti delonge ueniunt
 et ecce illi ab aquilone et mari. et isti de ter
 ra australi. Laudate celi et exulta terra.
 uibilate montes laudem. quia consolatus est
 dominus populum suum. et pauperum suorum mise
 rebatur. Et dixit syon. Reliquit me dominus.
 et dominus oblitus est mei. Numquid oblitus
 potest mulier infantem suum. ut non misere
 atur filio uteri sui. Et si illa oblita fuerit.
 ego tamen non obliuiscar tui. Ecce in ma
 nibus meis descripsi te. muri tui coram
 oculis meis semper. Venerunt structores tui
 destruentes te. et dissipantes a te exibunt.
 Leua in circuitu oculos tuos et uide. omnes
 isti congregati sunt uenerunt tibi. Vultu
 ego dicit dominus quia omnibus his uelut oma
 mento uestieris. et circumdabis tibi eos
 quasi sponsa. quia deserta tua et solitudi
 nes tue. et trarumque tue non angustie erunt proha
 bitatoribus. et longe fugabunt qui absol
 bebant te. Adhuc dicunt in auribus tuis
 filii sterilitatis tue. Angustus michi est
 locus. fac spatium michi ut habitem. Et
 dicet in corde tuo. Quis genuit michi istos.
 Ego sterilis et non pariens. transmigratione et
 captiua. et istos quis enutrit. Ego de
 structa et desolata. et isti ubi habuerant. **H**ec
 dicit dominus. Ecce leuo ad gentes manum meam.
 et ad populos exaltabo signum meum. et
 afferent filios tuos in ulnis. et filias tuas
 super humeros portabunt. et erunt reges
 nutrices tue. et regne nutrices tue. Vultu

in terram demisso adorabunt te. et pulve-
rem pedum tuorum lingent. et scies quia ego
dominus super quo non confundentur qui expectant
eum. Numquid tollitur a forte preda. aut
quod captum fuerit a robusto. saluum esse po-
terit. Quia hec dicit dominus. Equidem et captivi-
tas a forte tolletur. et quod ablatum fuerit
a robusto saluabitur. eos uero qui iudicauerunt
te ego iudicabo. et filios tuos ego saluabo.
Et ababo hostes tuos carnibus suis. et quasi
multo sanguine suo inebriabuntur. et
sciet omnis caro quia ego dominus saluans te.
et redemptor tuus fortis iacob. **H**ec di-
cit dominus. Quis est hic liber repudij matris uir-
gine. quo dimisi eam. aut quis est creditor meus.
cui uendidi uos. Ecce in iniquitatibus uestris
uenditi estis. et in sceleribus uestris dimisi matrem
uestram. quia ueni et non erat iur. uocaui et
non erat qui audiret. Numquid abbreviata
et paruula facta est manus mea. ut non possim
redimere. Aut non est in me uirtus ad libera-
ndum. Ecce in increpatione mea desertum
faciam mare. ponam flumina in siccum.
computrescent pisces sine aqua. et mori-
entur in siti. Induam celos tenebris. et
saccum ponam opumentum eorum. Dominus dedit
in lingua eruditam. ut sciam sustentare
eum qui lapsus est uerbo. Frigit mane. ma-
ne erigit michi aurem. ut audiam quasi
magistrum. **D**ominus deus apertit in aurem.
ego autem non contradico retrosum non abij.
Corpus meum dedi peccantibus et gentes meas
uellentibus. faciem meam non auerti ab incre-
pantibus et conspuentibus in me. Dominus deus
auxiliator meus. ideo non sum confusus. ideo
posui faciem meam ut petram durissimam.
et scio quoniam non confundar. Iuxta est qui ius-
tificat me quis contradicet michi. Stetit
simul. Quis est aduersarius meus. Acce-
dat ad me. Ecce dominus deus auxiliator meus.

quis est qui condemnet me. Ecce omnes isti
quasi uestimentum contereunt. tinea comedet
eos. Quis ex uobis timens dominum. audiens
uocem serui sui. Quis ambulauit in tene-
bris. et non est lumen ei. Speret in nomine
domini. et imitatur super dominum suum. Ecce
omnes uos accedentes ignem. accincti flammis.
Ambulate in lumine ignis uestrum. et inflam-
mus quas succendistis. De manu mea fa-
ctum est hoc uobis. in doloribus dormietis.
Audite me qui sequimini quod iustum est.
et queritis dominum. Attendite ad petram
unde excisi estis. et ad cauernam lacus de qua
precessi estis. Attendite ad abraham pa-
trem uestrum. et ad saram que peperit uos.
quia unum uocaui eum. et benedixi ei et
multiplicauimus eum. Consolabitur ergo dominus. et
syon. consolabitur omnes ruinas eius. et
ponet desertum eius quasi delicias. et solitu-
dinem eius quasi hortum domini. Gaudium et le-
ticia inuenietur in ea. gratiarum actio et uox
laudis. Attendite ad me populi mei. et
tribus mea me audite. quia lex a me erit
et iudicium meum in luce populorum requi-
escent. Prope est iustus meus. egressus est saluator
meus. et brachia mea populos iudicabunt.
Me insule expectabunt. et brachium meum
sustinebunt. Leuate in celum oculos uestrum.
et uidete sub terra deorsum. Quia celi sicut
fumus liquefcent. et terra sicut uestimen-
tum atteret. et habitatores eius sicut hec in-
teribunt. Salus autem mea in sempiternum
erit. et iusticia mea non deficiet. Audite
me qui scitis iustum populum. lex mea in
corde eorum. Nolite timere obprobrium homi-
num. et blasphemias eorum ne metumatis.
Sicut enim uestimentum sic comedet eos
uterinus. et sicut lana sicciorabit eos ti-
nea. Salus autem mea in sempiternum erit.
et iusticia mea in generationes genera-

inde: pollutum nolite tangere. Exite de medio eius. mundum qui fertis uasa domini. quoniam non in tumultu exibitis. nec in fuga properabitis. Precedet enim uos dominus. et congregabit uos deus israel. Ecce intelliget seruis meus. exaltabitur et eleuabitur et sublimis erit ualde. Sicut obstupuerit super te multi. sic gloriosus erit inter uiros aspectus eius. et forma eius inter filios hominum. Iste aspiciet gentes multas. super ipsum continebunt reges os suum. quia quod non est narratum de eo uiderunt. et qui non audierunt contemplantur sunt. **O**mnis qui credidit auditui nostro. et brachium domini cui reuelatum est. Et ascendet sicut uir guttatum coram eo. et sicut radix de terra siccata. Non est species ei neque decor. Vidimus eum et non erat aspectus. et desiderauimus eum despectum et nouissimum uirore. uirum dolorum et scientie infirmitate. et quasi absconditus uultus eius et despectus. unde nec reputauimus eum. Vere languores nostros ipse tulit. et dolores nostros ipse portauit. et nos putauimus eum quasi leprosum. et percussum a deo. et humiliatum. Ipse autem uulneratus est propter iniquitates nostras. attritus est propter scelera nostra. Disciplina pacis nostre super eum. et liuore et sanati sumus. Omnes nos quasi oues errauimus. et unusquisque in uiam suam declinauit. et dominus posuit in eo iniquitates omnium nostrum. Oblatus est quia ipse uoluit. et non aperuit os suum. Sicut ouis ad occisionem ducitur. et quasi agnus coram tondente obmutescit. et non aperit os suum. De angustia et de iudicio sublatu est. Generationem eius quis enarrabit. Quia absatus est de terra uiuentium. Propter scelus populi mei percussus est. et dabit impios pro sepultura. et diuites pro morte sua. eo quod

iniquitatem non fecerit. neque dolus fuerit in ore eius. et dominus uoluit conterere eum in infirmitate. Si posuerit pro peccato animam suam. uidebit semen longeuum. et uoluntas domini in manu eius diriget. Pro eo quod liberauit animam eius. uidebit et saturabitur in scientia sua. Iustificauit ipse iustus seruos meos multos. et iniquitates eorum ipse portabit. Ideo dispiciat ei plurimos. et fortium diuidet spolia. pro eo quod tradidit in morte animam suam. et cum sceleratis reputatus est. et ipse peccata multorum tulit. et pro transgressionibus rogauit. **L**auda sterilis que non paris. decanta laudem et huius que non pariebas. quoniam multi filii deseruit. magis quam eius que habet uirum dicit dominus. Dilata locum tentorium tuum. et pelles tabernaculorum tuorum. extende ne parcas. longos fac funiculos tuos. et clauos tuos consolida. Ad dexteram enim et ad sinistram penetrabis. et semini tuum gentes hereditabit. et ciuitates desertas inhabitabit. Non li timere. quia non confunderis. neque erubescas. Non enim te pudebit. quia confusions adolescentie tue obliuisceris. et obprobrium uiduitatis tue non recordaberis amplius. quia dominabitur tui qui fecit te. dominus exercituum nomen eius. et redemptor tuus scis israel. deus omnis terre uocabitur. quia ut mulierem derelictam et meretricem spiritui uocabit te dominus. et uxorem ab adolescentia abiectam dixit deus tuus. Ad punctum in montico dereliqui te. et in miserationibus magnis congregabo te. In momento indignationis abscondi faciem meam parum a te. et in misericordia sempiterna misertus sum tui. dixit redemptor tuus dominus. Sicut uidetis noe istud in est. cum iurauit ne inducere aquas noe ultra super terram. sic iurauit ut non uascat tibi. et non increpet te. **M**on

tes enim commouebunt. et colles contremiscent. misericordia autem mea non recedet a te. et fedus pacis mee non mouebitur. dixit miserator tuus dominus. Paupercula tempestate conuulsa absque ulla consolatione. ecce ego sternam per ordinem lapides tuos. et fundabo te in saphiris. et ponam iaspide. pro pugnacula tua. et portas tuas in lapides sculptos. et omnes terminos tuos in lapides desiderabiles. vniuersos filios tuos doctos a domino. et multitudinem pacis filiis tuis. et in iusticia fundaberis. Recede procul a calumnia. quia non timebis. et a pauore quia non appropinquabit tibi. Ecce accola ueniet qui non erat mecum. aduenia quondam tuus adiungetur tibi. Ecce ego creavi fabri sufflantem in igne prunas. et proferentem uas in opus suum. et ego creavi interfectorem ad disperdendum. Omne uas quod fictum est contra te non dirigitur. et omne linguam resistentem tibi in iudicio iudicabis. **H**ec est hereditas seruorum domini. et iusticia eorum apud me dicit dominus. Omnes sitientes uenite ad aquas. et qui non habetis argentum pro perate emite et comedite. Venite emite absque argento. et absque ulla commutatione. unum et lac. Quare appenditis argentum non in paupere. et laborem uestrum non in saturitate. Audite audientes me et comedite bonum. et delectabitur in crassitudine anima uestra. Inclinate aurem uestram et uenite ad me. audite et uiuet anima uestra. Et feriam uobis pactum sempiternum. misericordias dauid fidelis. Ecce testem populis dedi eum. ducem ac preceptorem gentibus. Ecce gentem quam nescitis uocabitis. et gentes que non cognouerunt te ad te current. propter dominum deum tuum et sanctum israhel. quia glorificauit te. Querite dominum dum inueniri potest. inuocate eum dum prope est. Derelinquat impius uiam

suam. et uir iniquus cogitationes suas. et reuertatur ad dominum et miserebitur eius. et ad dominum nostrum quoniam multus est ad ignoscendum. Non enim cogitationes meae cogitationes uestrae. neque uis mea uis uestra dicit dominus. quia sicut exaltantur celi a terra. sic exaltate sunt uis mea a uis uestris. et cogitationes meae a cogitationibus uestris. Et quomodo descendit imber et nix de celo. et illuc ultra non reuertatur. sed inebriat terram et infundit eam. et germinare eam facit. et dat semen serenitatem et panem comedenti. sic erit uerbum meum quod egredietur de ore meo. Non reuertetur ad me uacuum. sed faciet quaecumque uoluerit. et prosperabitur in his ad que misit illud. quia in leticia egrediemini et in pace deducemini. Montes et colles cantabunt coram uobis laudem. et omnia ligna regionis plaudent manu. Pro saluincia ascendet habies. et per uirga crescet murus. Et erit dominus nominatus in signum eternum. quod non auferetur. Hec dicit dominus. Custodite iudicium et facite iusticiam. quia iuxta est salus mea ut ueniat. et iusticia mea ut reueletur. Beatus uir qui facit hoc. et filius hominis qui apprehendet illud. custodiens sabbatum ne polluat illud. custodiens matrem suas ne faciat omne quod malum est. Et non dicat filius adueniens qui adheret domino dicens. separatio ne me diuidet dominus a populo suo. Et non dicat eunuchus. ecce ego lignum aridum. quia hec dicit dominus eunuchis qui custodierunt sabbata mea. et elegerunt que uoluerit. et tenuerunt fedus meum. Dabo eis in domo mea et in muris meis locum. et nomen melius a filiis et a filiabus. Non sempernum dabo eis quod non peribit. et filios adueniens qui adherent domino ut colant eum. et diligant nomen eius ut sint ei in seruos. omne custodientem sabbatum ne polluat illud. et teneat fedus

brui. in caliginosis quasi mortui. Rugiem' quasi ursi omnes. et quasi columbe meditante' genemus. Expectauim' iudiciu et non e'. salute et elongata e' a nobis. Multiplicate sunt cum iniquitates nostre coram te. et peccata nra responderunt nobis. Quia scelera nra nobiscum. et iniquitates nras cognouim'. peccare et mentiri contra dnm. Et au si sumus ne uenias post tergum di nri. ut loqueremur calumnia et transgressionem. Concepim' & loquuti sumus de corde. uerba mendacis. et conuersum e' retrorsu iudiciu. et iusticia longe stetit. quia corruit in platea ueritas. et equitas non potuit ingredi. & facta e' ueritas in obliuione. et qui recessit a malo prede patuit. Et uidit dñs et malum apparuit in oculis eius. quia non est iudiciu. & uidit dñs quia n e'm. et apponatus est quia n e' qui occurrat. & saluabit sibi brachiu suum. et iusticia eius ipsa confirmabit eum. Indut' e' iusticia ut lorica. et galea salutis in capite eius. Indutus e' uestimentis ultionis. et optus e' quasi palio zeli. sicut ad uindicta. quasi ad retributione indignationis hostib' suis. et uicissitudine nummis suis. insulis uite reddet. et timebunt qui aboccidente nom dñi. et qui ab ortu solis gl'am eius. cum uenerit quasi flum' uolentis que spe dñi cogit. et uenerit syon redemptor. et eis qui redeunt ab iniquitate in iacob dicit dñs. Hoc sedus meum cum eis dicit dñs. Spe meus qui in te e'. et uerba mea que posui in ore tuo non recedent de ore tuo. et de ore seminis tui dicit dñs. amodo et usq; in sempiternum.

Surge illuminare iherlm quia uenit lumen tuum. & gla dñi sup te orta est. qa ecce tenebre opient terram. et caligo ppos. Sup te aut' ouet' dñs. et gla eius in te uidebitur. Et ambulabunt gentes in lu

mine tuo. et reges in splendore ortus tui. Leua in circuitu oculos tuos et uide. omnes isti congregati sunt uenerunt tibi. filij tui delonge uenient. et filij tue de latere su gent. Tunc uidebis et afflues et mirabitur et dilatabitur cor tuum. quando conuersa fuerit ad te multitudo maris. fortitudo gentium ueniet tibi. Inundatio cameloru opiet te. dromedarii madias et epha. Omnes de saba uenient. aurum & thus deferentes. et laude dño amunicantes. Omne pecus cedari congregabit tibi. arietes nabaoth ministrabunt tibi. Offerentur sup placabili altari meo. et domum maiestatis mee glificabo. Qui se isti qui ut nubes uolant. et quasi colu be ad fenestras suas. Me enim insule expectabunt. et naves maris a principio. ut adducam filios tuos delonge. Argentorum et aurum eorum cum ipsis. nomini di tui et sco isrl quia glificauit te. Et edificabunt filij pegrinoru muros tuos. et reges eorum ministrabunt t. In indignatione enim mea percussi te. & in reconciliacione mea misertus sum tui. & apientur porte tue iugiter. die ac nocte n claudentur. ut afferatur ad te fortitudo gentiu. et reges earum adducant. gens enim et regnum quod n seruiert tibi pibit. & gentes solitudine uastabunt. Glia lybani ad te ueniet. abyss. et byrus. et pinus simul ad ornandu locum sanctificationis mee. et locum pedum meorum glificabo. & uenient ad te curru filii eorum qui humiliauerunt te. et adorabunt uestigia pedu tuorum. omnes qui detrahebant tibi. et uocabunt te ciuitate dñi syon sci isrl. Pro eo quod fuisti derelicta et odio habita. & non erat qui ptransiret. ponam te in supbia scolorum. gaudium in generatione et gene

ratione. & fuges lac gentium. & mamilla regum lactaberis. & scies quia ego dominus saluans te. & redemptor tuus fortis iacob. Pro ere afferam aurum. & pro ferro afferam argentum. & pro lignis es. & pro lapidibus ferum. & ponam uisitationem tuam pacem. & propositos tuos iusticiam. Non auditur ultra iniquitas in terra tua. uastitas & contritio in terminis tuis. & occupabit salus muros tuos. & portas tuas laudatio. Non erit tibi amplius sol ad lucendum per diem. nec splendor lunę illuminabit te. sed erit tibi dominus in lucem sempiternam. & deus tuus in gloriam tuam. Non occidet ultra sol tuus. & luna tua non minuetur. quia dominus erit in lucem sempiternam. & complebitur dies luctus tui. Populus autem tuus omnes iusti. in perpetuum hereditabunt terram. Germin plantationis meę opus manus meę. ad glorificandum. Minimus ex te erit in mille. & paruulus in gentem fortissimam. Ego dominus. in tempore eius subito faciam istud. **S**piritus domini super me. eo quod unxit me. ad annunciandum mansuetis misit me. ut mederer contritis corde. & predicarem captiuis indulgentiam. & clausis apertione. ut predicarem annum placabilem domino. & diem ultionis domino. ut consolarem omnes lugentes. ut ponere fortitudinem lugentibus syon. & darem eis coronam pro cinere. oleum gaudii pro luctu. pallium laudis pro spiritu meroris. & uocabunt in ea fortes iusticie. plantatio domini ad glorificandum. Et edificabunt deserta a seculo. & ruinas antiquas erigent. & instaurabunt ciuitates desertas & dissipatas in generatione & generatione. & stabunt alieni & pascunt pecora uestra. & filii peregrinorum agricolę & uinitores uestri erunt. Vos autem sacerdotes domini uo-

cabimini. ministri domini nostri dicitur uobis. fortitudinem gentium comedetis. & in gloria con-
supbictis. Pro confusione uestra duplici & rubore laudabunt partem eorum. **P**ropter hoc in terra sua duplicia possidebunt. leticia sempiterna erit eis. quia ego dominus diligens iudicium. & odio habens rapinam in hoc locustum. & dabo opus eorum in ueritate. & sedulū perpetuum feriam eis. Et fietur in gentibus semen eorum. & germen eorum in medio populorum. Omnes qui uiderunt eos cognoscent illos. quia isti sunt semini cui benedixit dominus. Gaudens gaudebo in domino. & exultabit anima mea in deo meo. quia induit me uestimento salutis. & indumento iusticie circumdedit me. quasi sponsum decoratum corona. & quasi sponsam ornata monilibus suis. Sicut enim terra proferit germen suum. & sicut ortus semen suum germinat. sic dominus deus germinabit iusticiam. & laudem coram uniuersis gentibus. Propter syon non tacebo. & propter iherusalem non quiescam. donec egrediatur ut splendor iustus eius. & saluator eius ut lampas accendatur. Et uidebunt gentes iustitiam tuam. & cuncti reges inclinant tuum. & uocabitur tibi nomen nouum. quod os domini nominauit. & eris corona glorie in manu domini. & diadema regum in manu dei tui. Non uocaberis ultra deserta. & terra tua non uocabitur amplius desolata. sed uocaberis uoluntas mea in ea. & terra tua inhabitabit. quia complacuit domino in te. Habitabit enim uirginis cum uirgine. & habitabunt in te filii tui. Et gaudebit sponsus super sponsam. & gaudebit super te deus tuus. Super muros tuos iherusalem constitui custodes. tota die & tota nocte in perpetuum non tacebunt. Qui reminiscimini domini ne taceatis. & ne detis silentium ei. donec stabiliat & donec

ponat iherlm laudē in terra. Jurauit dñs
in dextera sua. et in brachio fortitudinis sue.
si dederō triticum tuū ultra cibum inimicū
tuis. et si biberint filij alieni unū tuum.
in quo laborasti quia qui congregabunt illd.
comedent et laudabunt dñm. et qui com
portabūt illud bibeant in atrijs scīs meis.
Transite transite p portas. preparate uiam po
pulo. planum facite iter. et eligit lapides.
et eleuate signū ad poplōs. Ecce dñs auditū
fecit in extremis terre. Dicite filijs syon. ecce
saluator tuus uenit. ecce merces eius cū eo.
et opus illi coram illo. Et uocabunt eos po
pulus scs. redempti a dño. Tu autē uoca
beris ciuitas quesita. et n̄ derelicta. **Q**s
ē iste qui uenit de edom. tinctis uestibus de
bosra. Siste formosus in stola sua. gradieus
in multitudine fortitudinis sue. Ego qui
loquor iusticiam. et ppugnator sum ad sal
uandum. Quare g̃ rubrum ē indumentū
tuum. et uestimenta tua sicut calcantiū
in torculari. Torcular calcaui solus. et
de gentib⁹ n̄ est uir meū. Calcaui eos in fu
rore meo. et conculcaui eos in ira mea. Et
aspiratus ē sanguis eorū sup uestimenta mea.
et omnia indumenta mea conquinaui.
Dies enim ultionis in corde meo. annus re
tributionis mee uenit. Circumspexi et n̄
erat auxiliator. quesivi et n̄ fuit qui adiuua
ret. Et saluauit michi brachiū meū. et in
dignatio mea ipsa auxiliata ē michi. Et
conculcaui pptōs in furore meo. et inebri
aui eos in ira mea. et detraui terrā uirtu
tem eorū. Miserationū dñi recordabor. lau
dem dñi sup omib⁹ que reddidit nobis
dñs. et sup multitudine honorū domui
isrl. que largitus ē eis. scdm indulgentiā
suā. et scdm multitudinē miserationum su
arū et dixit. Veritatem pp̃ls meus ē filij
n̄ negantes. et factus ē eis saluator. In

omni tribulatione eorū nō ē tribulatus.
et angls faciei eius saluauit eos. In dilecti
one sua. et indulgentia sua. ipse redemit
eos. et portauit eos. et leuabit eos cunctis
diebus seculi. Ipsi autē ad iracundiam pu
cauerunt. et afflixerunt spm scī eius. et
conuersus ē eis in inimicū. et ipse debella
uit eos. et recordatus est dicitū
scī moy si populi sui. Vbi ē qui eduxit
eos de mari. cum pastoreb⁹ gregis sui.
Vbi ē qui posuit in medio eius spm scī sui.
Qui eduxit ad dexteram moysen. brachium
maiestatis sue. qui scidit aquas ante eos.
ut faceret sibi nomen sempiternū. Qui
eduxit eos p abyssos quasi equum in deser
to. n̄ impingente quasi animal in campo.
descendens. sp̃s dñi ductor ei⁹ fuit. Sic addu
xisti pplm tuum. ut faceres t̃ nom̃ gl̃e.
Attende de celo. et uide de habitaculo scō
tuo. et gl̃e tue. Vbi ē zelus tuus. et forti
tudo tua. Multitudo uiscerum tuorū et
miserationū tuarū. sup me continuat se.
Tu enim pater nr̃. et abraham nesciuit nos.
et isrl ignorauit nos. Tu dñe pater nr̃ redē
tor nr̃. a scō nomen tuū. Quare errare fe
cisti nos dñe de uis tuis. et indurasti cor
nr̃m ne tameremus te. Conuertere ppter
seruos tuos. tribus hereditatis tue. Qua
si in nichilum possederunt pplm scm tuū
hostes nr̃i. conculcauerunt sc̃ificationē tuā.
facti sum⁹ quasi in principio. cū non domi
naretis nr̃i. neq; inuocaretur nom̃ tuū sup
nos. Utinam distrumperes celos et descen
deres. A facie tua montes defluerent. sic
cunctio ignis tabescerent aque atq; arderent
igni. ut notum fieret nom̃ tuum inimicis
tuis. a facie tua gentes turbarent. Cum fe
ceris mirabilia. n̄ sustinebimus. descendisti.
a facie tua montes defluerunt. A scō n̄
audierunt neq; auribus pceperunt. oculis

non uidit dñs absq; te que preparasti expe-
ctantibus te. Occurristi letanti et facienti
iusticiam. in uis tuis recordabuntur tui.
Ecce tu uirtus es et peccauimus. in ip[s]is fin-
imus semp et saluabimur. & facti sumus
ut immundus omnes nos. quasi pannus
menstruaxit uniuersa iusticie nr̃e. Et cecidim⁹
quasi foliū uniuersi. et iniqui ^{taces}
nr̃e quasi uentus abstulerūt nos. Non
ē qui mouet nomen tuū. qui consurgat &
teneat te. Abscondisti faciem tuā a nob⁹.
et allisisti nos in manu iniquitatis nr̃e.
& nunc dñe pater nr̃ es tu. nos uero lu-
tum. et fictor nr̃. et opa manū tuarū
om̃s nos. Ne nascaris dñe satis. et ne ul-
tra memineris iniquitatis nr̃e. Ecce respi-
ce. populus tuus om̃s nos. Ciuitas sc̃a tua
deserta facta ē syon. facta ē iherl̃m desolata.
domus sanctificationis nr̃e et gl̃e nr̃e. ubi
laudauerunt te patres nr̃i. facta ē ineculti-
one ignis. et omnia desiderabilia nr̃a uersa
sunt in ruinas. Numquid sup his contine-
bis te dñe. tacebis et affliges uos uehemen-
ter. Querierūt me q̃ ante n̄ interrogabant
me. inueniunt me qui n̄ querierunt me.
Dixi. Ecce ego ecce ego ad gentē. que n̄ mou-
cabat nomen meum. Expandi manus
meas tota die ad poplū incredulū. qui gra-
ditur in uia non bona. post cogitationes suas.
populus qui ad uacundā puocat. me ante
faciem meā semp. qui immolāt in hortis
et sacrificant sup latres. qui habitant in
sepulchris. & in delubris ydolorū dormiūt.
qui comedunt carnē suillam. et ius pro-
phanum in uasis cor. qui dicunt recede a
me non appropinques m̄. quia immund⁹
es. Isti sum⁹ erunt in furore meo. ignis ar-
dens tota die. Ecce scriptum ē coram me.
Non tacebo. sed reddam et retribuā in sinu
eorū iniquitates ur̃as. et iniquitates patrū

uorū simul dicit dñs. quia sacrificauerūt
sup montes. et sup colles exprobrauerunt m̄.
Hec dicit dñs. Quomodo sinuauerūt gra-
num in botro. et dicatur ne dissipet illd.
qm̄ benedictio ē. sic faciam ppter seruos me-
os ut non dispendam totum. Et educam de ia-
cob semen. et de iuda possidentē montes meos.
et hereditabunt eam electi mei et serui mei
habitabunt ibi. & erunt campestris in cau-
las gregū. et uallis achor in cubile armen-
torum. populo meo. qui requisierunt me.
& uos qui dereliquistis dñm. qui obliti
estis nomen sc̃m meū. qui ponitis fortune
mensam et libatis sup eam. numerabo uos
in gladio. et omnes in cede conuertis. p eo
quod uocauit et non respondistis. loquutus
sum et n̄ audistis. et faciebatis malum in o-
culis meis. et que nolui elegistis. **P**ropt̃
hoc. hec dicit dñs dñs. Ecce serui mei come-
dent. et uos esurietis. Ecce serui mei bibent.
et uos sitietis. Ecce serui mei letabunt. et
uos confundemini. Ecce serui mei laudabūt
pre exultatione cordis. et uos clamabitis p̃
dolore cordis. et pre contritione sp̃s ululabi-
tis. & dimittetis nomen ur̃m in iuramentū
electis meis. et interficiet te dñs dñs. et
seruos suos uocabit nomine alio. in quo
qui benedictus ē sup terrā benediceat in deo
amen. et qui iurat in terra. iurabit in deo
am̄. Quia obliuioni tradit⁹ sunt angustie
priores. et quia abscondit⁹ sunt ab oculis
ur̃is. Ecce enim ego creo nouos celos et ter-
ram nouā. et n̄ erunt in memoria priora.
et n̄ ascendent sup cor. sed gaudebitis et ex-
ultabitis usq; in sempiternū. in his que
ego creo. Quia ecce ego creo iherl̃m. exulta-
tionē. et pplm̄ eius gaudiū. et exultabo
in iherl̃m et gaudebo in populo meo. et
n̄ audietur in eo ultra uox fletus et uox

clamos. Non ibi erit amplius infans dierū.
et senex qui non impleat dies suos. qm̄ puer
certum annuū mouetur. et peccator certū
annuū maledictus erit. Et edificabunt do-
mos et habitabunt. et plantabunt uineā
et comedent fructus earum. Non edificabūt
et alius habitabit: non plantabunt et alius
comedet. Scdm̄ dies cui ligni erunt dies
populi mei. et opa manū corū inuetera-
bunt electis meis. Non laborabunt frustra.
neq; generabunt in conturbatione. quia sem̄
benedictio dñi ē. et nepotes eorū cum eis.
Eritq; anteqm̄ exclament ego exaudiam. ad
huc illis loquentibus ego audiam. Lupus
et agnus pascuntur simul. leo et bos come-
dunt paleas. et serpenti pulvis panis eius.
Non nocebunt neq; occident in om̄i monte
scō meo. dicit dñs. **H**ec dicit dñs. Celi
sedes mea. et terra scabellum pedū meorū.
Que ē ista domus quam edificabitis michi.
et quis ē iste locus quietis mee. Omnia hec
manus mea fecit. et facta sunt uniuersa ista
dicit dñs. Ad quē autē respiciam. nisi ad
paupculum et contritū spū. et tremētē
sermones meos. Qui immolat bouē. quasi
qui interficiat uirū. Qui mactat pecus.
quasi qui exciret canem. Qui offert ob-
lationē. quasi qui sanguinē suillū offerat.
Qui recordat thuris. quasi qui benedicat
ydolo. Hec omnia elegerunt unius suis. et
in abominationib⁹ suis. anima eorū dele-
ctata ē. Unde et ego eligam illusiones eorū
et que timebunt adducam eis. quia uoca-
ui te et n̄ eras qui responderet. locutus
sum et n̄ audierunt. feceruntq; malum
in oculis meis. et que nolui elegerunt. Au-
dit uerbū dñi. qui tremis ad uerbum ei⁹
Dixerunt fr̄s ur̄i odientes uos. et abicentes
propter nomen meū. Glificetur dñs et ui-
debunt in leticia ur̄a. ipsi autē cōfudent.

Vox populi de ciuitate. uox de templo. uox
dñi reddentis retributionē inimicis suis. An-
tequam parturiret peperit. antequam ueni-
ret partus eius peperit masculū. Quis au-
diuit unquā tale. Et quis uidit huc simi-
le. Nunquid parturiet terra in die una.
aut pariet⁹ gens simul. quia parauit et
peperit syon. filios suos. Nunquid ego qui
alios parere facio. ipse n̄ pariam dicit dñs.
Si ego qui generationē ceteris tribuo. steri-
lis eris. ait dñs d̄s tuus. Letamini cum
iberlīm et exultate in ea. omnes qui diligi-
tis eam. Gaudeat cum ea gaudio uniuersi
qui lugent sup eam. ut fugatis et repleami-
ni ab ubere consolationis eius. ut mulgea-
tis et delicijs affluatis ab omnimoda glaci⁹.
quia hec dicit dñs. Ecce ego declinabo sup
eam quasi flumen pacis. et quasi torrentē
mundantem glām gentiū quam sugentis.
Ad ubera portabimini. et sup genua blan-
dientur uobis. Quomodo si cui mater blan-
diatur ita ego consolabor uos. et in iberlīm
consolabimini. Videbitis et gaudebit cor
ur̄m. et ossa ur̄a quasi herba germinabūt.
Et cognoscetur manus dñi seruus eius. et
indignabit⁹ inimici sui. quia ecce dñs
in igne ueniet. et quasi turbo quadrige
eius. reddere in indignatione furorē suū.
et incensationē suā in flamma ignis. Quia
in igne dñs diiudicabit. et in gladio suo ad
omnē carnem. et multiplicabuntur int̄-
fecti a dño. Qui sanctificabantur et mun-
dos se putabāt. in ortis post ianuam
intrinsecus. qui comedebant carnē suillā.
et abominationē et mure. simul consu-
mentur dicit dñs. Ego autē opa eorū et
cogitationes eorum. uenio ut congregem
cum omnibus gentib⁹ et linguis. Et ueni-
ent et uidebunt glām meā. et ponam
in eis signum. et mittam ex eis qui saluat

fuerunt ad gentes in mari. in affrica. in li-
dia. tenentes sagittā in italia. et greciam
adinfulas longe. et ad eos qui n̄ audierunt
de me. et qui non uiderunt glām meam.
Et annuntiabunt glām meam in gentib⁹
et adducunt omnes frēs ur̄s de cunctis
gentibus. donum dñi in equis et in qua-
drigis. et in lecticis. et in mulis. et in car-
rucis ad montē sēi meum in iherl̄m di-
cit dñs. quomodo si inferant filii isrl̄ in
uase mundo munus in domū dñi. et as-
sumam ex eis in sacerdotes et in leuitas
dicit dñs. quia sicut celi noui et terra no-
ua que ego facio stare coram me dicit
dñs. sic stabit semen ur̄m et nom̄ ur̄m.
Et erit mensis ex mense. et sabbatum ex
sabbato. et ueniet omnis caro ut adoret
coram facie mea dicit dñs. et egreden-
tur et uidebunt cadauera uiuorum qui
preuaricati sunt in me. Vernus eorum
non morietur. et ignis eorum non extin-
guetur. et erunt usq; ad facietatem ui-
sionis omni carni. *Explicit ysaias ppheta.*

In libro iheremie pphete.

Prusquā te fecim⁹ et cetera. Vocant ea q̄ n̄ erant q̄ ea que erant.
Ab. ab. ah. dñe dñs. dicitur officii qd̄ p̄ eate n̄ potest s̄imere.
Vngū uigilantē. lx. Dactin nuceū. alij amigdaliniū t̄isculerē.
Istū a regione egipti uocant. hui⁹ natura n̄ multū a
sale distat. ex aq̄ et ceta factū. Herba borich. herba fullois
dicit. Que uigat r̄m p̄uincie palestine in iurem̄. et bume-
dis n̄at̄ locis. et ad lauandas sordes caridē uti h̄o quā
et m̄rū. de qua sunt panes q̄s appellant. quib⁹ sicatis
p̄ sapone utunt̄. Repudiū ē quod sub testimonio testis
l̄ p̄sentia l̄ absentia m̄rū. Carcallū. cophinū ut canistrum.
Placentas dulces panes de simila et oleo. L adipe et melle
litos. Topeth latitudo locus q̄ sylot fontib⁹ irrigatur.
et ē amens atq; nemoros⁹. hodieq; horreū p̄b̄ delicias.
Ennoy l̄ hominis nom̄ l̄ gram̄ sonat. et inde gebenna
uocabl̄m traxit. et gebenna m̄p̄retat uallē filioz en-
noy. Absynthiū grecū nom̄. cui⁹ p̄babit̄ ē qd̄ in
p̄m̄ regione nasc̄. uñ et absynthiū p̄m̄tici nominat̄.
Alcia ab hastulis dicta q̄s de ligno exunt. cui⁹ dim-
utū alicola et matubrio breui capite. Umbare
cintōnū lineū dictū quod lūbos ligat l̄ qd̄ lumb⁹

adheret. *In uingue adamantino. p̄m̄tici inde scriptum ē*
stilo ferreo in uingue adamantino. de istis q̄ abiet̄ ē loḡ.
n̄ qd̄ ull⁹ unguis sit. sed ex eo qd̄ in domo sit. et intransibit
hoc nom̄ accepto. Tancū uicē h̄t et leuatur. ut absq; ullo
impedim̄o scribi possit in eo stilo ferreo. ut dura ferri ma-
teriel scribat. in duriore tabula adamantina. et duret quod
scriptum ē in p̄m̄tici. Ipsi cui⁹ dicit̄. Sauḡs ei⁹ fr̄ nos et sup̄
filios ur̄os. Adamantū iudic⁹ lapis. paruit et uidetur. ferri
gruē h̄is colorē. q̄ nec ferro n̄ igni secari potest. h̄t r̄con-
ta et calido sanguine hyemino rumpitur. Hic dissidet cum
magnete lapide. in tantū ut iuxta posit⁹ ferrū n̄ patiat̄
abstrahi a magnete. *M*rica. quā lacum tramariā
uocant. et amaritudine dicta. nasc̄ in solitudine. *T*era
salsuginis. que nullos fruct⁹ fac̄. *N*erui. in appum.
l̄ ceterā. gen⁹ uincti. *C*alachi. cophinū. canistri de
uigis angustis in p̄m̄do. latū in ore. *I*uchusorel. q̄ gemmas
includunt in auro. *C*eluma p̄m̄tici nauarū cantici ē in
agradis naualib⁹ rebus. *A*ugurō ē color auri sicut in
pede accipitris. *S*atur ē medicus uicē appendens
aureos t̄es. *S*apulano ē confirmatio. testificatio dicta
a stipula. *V*eceres enim q̄ndo sibi aliq̄ p̄m̄ticebant. stygi-
lam frangebāt. quā r̄m uiuigentē. sponsonē suā cognos-
cebāt. *E*xedum. abs̄ adim. *O*loch. ydoli ammonitay.
*P*agella. diminutiui apagina. *S*calpellū ē ferrū
q̄ caras incidit. et penas acuit s̄p̄m̄tici. *D*e in-
dustria. demistancia. decura. de p̄sentia. *C*repta. spelun-
ca. *A*micetur. regat. uestiet. *S*qualentem. sordidū.
horridū. *L*iba s̄t que alij placitas uocant. et de farte
sunt. dicta eo qd̄ libant et placeant. *P*lute. purgate.
acuit. *C*hamos. ydolum inabitatū. *S*itiores com-
positores qui regias sellas componit. *E*xossant. ossa
creta p̄m̄tici. *P*losi. qui greci panis. latine m̄m̄i appellan-
tur. siue m̄m̄i. ab m̄m̄ido passim cum animalib⁹. vñ et in
cubi d̄m̄r abm̄cubando hoc ē stuprando. sepe aut̄ m̄m̄i
existunt eam mulierib⁹ et eoz pagunt cūbāt q̄s demo-
nes galli d̄m̄s n̄cupant. q̄a assidue hanc m̄m̄iditā pa-
gant. que aut̄ uulgo m̄cubonē uocant. Hunc romani famū
d̄m̄t. Ad quē osaci. fume nūm̄m̄i fugientū amato.
p̄ meos fines et aprica rura lenis m̄cedas. *P*edalis. m̄su-
ra in tela q̄m uolē m̄cidē. *S*opiant. sopore grauāt.
*T*hyriamateria thuribula. *E*xalarent. eximēt.
m̄m̄tici. *N*u crocei. id ē in uestib⁹ rubicundis. q̄a en-
cū luxei colous ē. id ē rubri. ut croceo m̄m̄tici uellera

In Ezechiele ppha.

Et factum ē in tricesimo anno in quarto m̄se in quinta m̄sis
tricesimū annū n̄ ut pleriq; estimant. eam p̄p̄t d̄m̄t. nec rubel-
a qui ē annus remissionis. Haduo sp̄m̄tici anno ioh̄s re-
gis uida q̄m m̄m̄tici ē lib̄ deuteronomij. in templo d̄i usq; ad
quintū captiuitatis annū uacbm̄ cognouit̄ ezechonē q̄m
matre ductus ē in babilonē. et cum danielē t̄m̄ p̄m̄tici.

Gog et magog. n. gentes fige. f. cap. et quom. ab iacob q. p. tra
appellat. e. f. t. om. ppli. hebreon. ut. f. forat. e. nom. sic. a. p. n. c.
pe. gog. o. f. q. i. subditi. s. magog. appellant. **O**loeb. inq.
tad. am. r. i. cubat. tota. f. o. i. a. Princeps. g. et cap. f. b. u. n. c. e. l. a. m.
e. r. o. m. i. n. a. l. o. u. r. u. i. l. l. d. q. f. e. p. t. e. m. u. n. d. i. m. a. l. i. g. n. o. p. o. s. i. t.
e. g. o. g. et magog. appellant. **A**lias. a. g. o. g. u. n. p. t. a. t. e. d. e. c. t. o.
magog. d. e. c. t. o. t. a. q. d. o. m. i. p. s. e. q. p. e. d. d. e. d. o. m. o. f. a. n. t. e. s. g. s.
i. n. q. u. i. b. d. i. a. b. o. l. u. e. t. e. m. a. b. s. s. o. m. e. l. l. i. c. i. u. s. et i. p. s. e. d. e. i. l. l. q. a. m.
f. e. c. c. e. n. t. i. p. r. e. d. e. s. u. t. u. l. l. e. f. i. t. e. c. c. l. i. i. p. s. i. d. e. c. e. l. o. **A**riel. l. e. o.
d. i. q. m. f. o. r. a. t. i. s. u. o. c. a. t. i. b. e. r. e. l. i. n. f. i. u. e. u. t. a. l. i. j. a. r. b. i. t. r. i. e. c. o. m. p. l. i.
t. a. t. u. r. e. d. i. q. e. a. t. i. b. i. b. e. r. i. n. **I**n p. r. o. l. o. s. o. d. a. n. i. e. l. i. s. i.
Peritopen. h. a. l. a. n. t. i. a. r. e. s. p. i. r. i. t. u. a. l. i. a. f. i. d. e. n. t. i. a. f. o. r. t. e. f. o.
n. a. n. t. i. a. l. i. b. i. l. a. n. t. i. a. i. r. e. m. o. t. a. f. u. t. i. a. l. i. c. a. p. t. i. m. q. p. s. e.
f. t. a. t. **R**epudiat. r. e. u. e. l. t. o. p. e. r. t. o. m. c. e. c. a. t. i. o. i. a. f. i. o.
E r. i. p. t. a. f. p. e. l. u. n. c. a. **I** m. p. e. g. d. e. u. e. m. **E** d. i. o. t. e. t. u. a. s. v. e.
r. u. o. b. o. l. o. **E** a. u. i. l. l. a. b. a. t. d. e. r. i. d. e. b. a. t. e. n. u. c. i. o. s. e. u. o. c. a. b. a. t. m. o. r.
d. e. b. a. t. **O** f. a. i. p. e. f. r. u. s. t. u. d. e. r. i. u. e. e. d. u. m. i. n. e. c. u. i. u. s. o. f. f. e. l. l. a. f. a. c.
v. i. i. o. f. f. a. n. j. c. o. q. p. a. r. t. i. d. a. t. i. o. i. o. f. f. a. c. i. o. e. x. c. o. q. e. h. e. o. f. f. a. l. a. t. i. u. i.
q. f. i. m. o. f. c. a. n. i. s. u. a. c. i. t. f. a. a. r. d. i. l. l. i. c. o. p. e. f. e. r. i. t. f. i. l. e. s. **E** t. i. c. o. f. o. r. u. i.
d. i. f. i. c. i. f. e. n. t. **P** r. o. u. t. u. l. p. a. t. e. x. p. e. d. i. t. **A** g. i. o. g. p. h. a. f. e. a. f. e. p.
t. a. **E** v. e. l. a. n. a. i. n. f. a. n. a. **I**n l. i. b. r. o. d. a. n. i. e. l. i. s.

Terra. f. e. m. i. n. a. r. l. o. e. e. b. a. b. y. l. o. n. i. s. i. q. f. i. u. t. c. a. m. p. d. u. r. a. i. n. t. i.
q. u. l. q. a. d. c. e. l. u. h. i. q. a. b. o. u. e. n. t. e. u. e. n. t. e. d. i. f. i. c. i. a. r. e. c. o. n. a. t. i. s. **E** a.
c. e. l. i. t. u. r. a. s. c. o. e. p. s. i. f. **E** d. e. n. t. c. o. e. t. a. n. t. i. s. i. a. d. e. c. r. a. n. s. **E** c. o. p. u.
l. e. n. t. l. e. o. c. a. r. n. i. b. f. i. u. e. e. p. a. c. t. i. t. c. o. r. p. e. u. a. l. i. d. o. l. p. l. e. n. t. **E** s. u. p. o. m. i. s.
a. n. o. l. o. s. i. m. a. g. o. s. et p. a. r. i. o. l. i. m. a. g. i. s. u. u. l. g. a. t. a. e. d. i. t. o. f. o. p. h. i. s. t. a. et
p. h. i. l. o. s. o. p. h. o. s. t. i. n. t. u. l. t. **E** t. i. p. s. r. e. d. i. m. i. n. a. s. d. i. l. o. n. e. g. r. a. t. **E** l. a. n.
t. a. t. e. n. i. p. o. m. e. r. i. u. l. e. r. e. **E** l. i. n. c. a. p. o. d. u. r. a. p. d. u. r. a. t. h. e. o. d. o. c. o.
d. e. n. a. f. r. i. m. a. c. h. d. o. r. a. u. m. l. x. p. i. b. o. l. i. t. i. n. t. u. l. t. e. r. q. n. o. s. u. u. a. r. u.
t. o. c. l. u. s. i. l. o. e. d. r. e. p. l. u. n. t. **E** s. a. n. i. p. e. p. r. i. n. c. i. p. e. l. **E** s. a. b. u. c. a. g. e. n.
e. r. d. a. r. e. r. a. t. i. e. **E** l. p. r. o. b. r. a. t. i. s. q. s. f. i. m. i. n. a. c. h. a. n. a. s. i. n. a. s. u. n. p. i. a. t.
e. a. g. l. a. et t. h. e. o. d. o. c. o. f. a. b. a. l. l. a. d. i. r. e. t. l. i. n. g. a. u. i. c. h. a. l. d. o. r. e. f. i. m. a. b. a. l. l. a.
e. a. h. o. m. i. n. u. o. c. a. n. t. et o. r. b. i. e. et o. m. o. y. i. m. o. c. et b. r. a. c. e. c. o. n. q. b. e. a. r. e.
g. u. n. t. et o. r. b. i. e. q. s. c. a. r. n. a. l. e. s. et o. r. b. i. a. t. e. s. a. p. p. e. l. l. a. t. **E** l. a. p. t. a. g. e. n. f. o. m. i.
t. a. s. a. p. p. l. a. s. q. f. i. m. a. x. i. m. e. m. i. t. u. r. e. m. e. n. d. i. a. a. l. i. j. o. f. f. a. o. l. u. a. r. u. q. u. t.
p. r. e. u. i. n. t. e. a. m. u. r. a. a. r. e. f. e. a. n. a. p. t. a. a. p. p. e. l. l. a. n. p. u. t. a. t. **E** o. a. l. l. o. l.
e. n. o. u. e. l. l. p. a. l. a. n. e. l. i. m. a. t. p. o. n. t. a. u. m. f. l. a. g. e. l. l. o. c. o. g. n. o. i. a. t. a. u. t. a.
o. b. f. i. m. i. l. i. t. u. d. i. n. e. r. e. g. q. i. e. a. p. a. r. t. e. q. d. e. d. i. t. e. r. u. e. t. f. a. r. i. t. o. p. m. i.
n. e. s. u. a. n. q. m. a. l. l. e. i. f. p. e. m. p. b. e. r. **E** t. s. a. r. a. u. b. u. g. e. n. i. u. s. i. a. l. a.
t. i. n. a. e. a. u. g. e. n. i. p. u. l. l. i. o. i. q. p. l. u. r. c. h. a. l. d. o. r. e. q. g. e. n. i. s. u. n. t. et n. o. i. a. t. u. m.
p. l. i. r. g. u. i. l. n. e. u. t. u. t. c. o. m. m. u. n. i. t. u. m. a. l. i. a. f. e. b. r. e. **E** t. a. t. h. a. s. a. r. q. i. r.
d. a. m. e. l. p. r. i. n. c. i. p. e. s. a. r. i. o. l. o. r. e. q. i. m. i. n. e. r. i. s. f. i. p. r. i. n. c. i. p. e. s. s. t. r. a. t. e. f. i. t. q. a. d.
p. r. e. p. u. i. r. e. g. i. s. l. i. p. i. a. m. d. i. d. i. c. a. t. c. h. a. l. d. o. r. e. **E** p. r. o. c. u. r. a. t. a. l. a. t. i. d. o.
E t. a. m. u. l. e. n. t. e. b. o. r. u. s. **E** t. n. e. c. e. n. a. f. i. n. c. e. n. a. **E** t. n. f. u. l. i. s. c. a. s. t. r. o.
d. u. l. i. s. o. p. p. i. d. p. h. i. d. e. a. u. t. i. n. n. o. m. i. s. f. r. e. i. n. s. t. r. a. u. s. s. e. d. i. c. t. u. a. u. t.
f. i. s. i. s. q. i. m. i. n. e. t. f. u. t. e. f. l. u. u. i. o. et e. r. e. g. i. a. e. y. r. i. l. a. p. i. d. e. c. a. n. d. i. d. o. et
u. a. n. o. c. o. l. u. m. i. s. a. u. r. e. i. s. et l. a. m. a. r. i. b. g. e. n. i. s. q. d. i. s. t. i. n. c. t. a. et g. r. a. u. e. i. s.
f. i. m. i. l. i. a. c. h. r. i. s. t. i. f. t. e. l. l. i. m. i. t. a. n. t. i. b. p. l. u. g. i. a. t. u. i. et c. e. t. a. b. u. a. m. i. s. n. e. i. b.
i. n. e. d. i. b. i. l. i. a. C. a. s. t. r. i. a. u. d. i. c. i. t. q. c. a. s. t. r. i. f. i. t. u. r. b. i. s. p. o. t. e. n. t. i. s. s. i. m. a. f. i. q.
t. a. m. a. f. i. r. m. i. t. a. t. e. e. d. i. f. i. c. a. t. a. e. u. t. c. a. s. t. r. i. c. e. u. i. d. e. a. t. et e. m. e. t. p. o. l.
r. e. g. i. o. n. i. s. e. l. a. m. i. t. a. r. u. i. n. q. d. a. m. e. l. f. h. y. t. t. i. o. s. e. p. h. i. e. t. i. s. t. r. u. e. c. e. l. l.
f. i. e. q. d. a. r. e. e. d. i. f. i. c. a. t. a. m. a. r. i. n. e. e. t. a. n. g. e. q. m. a. g. n. i. t. u. d. i. n. i. s. et p. u. l.
c. h. r. i. d. i. u. m. i. s. u. t. u. s. q. i. n. p. e. n. s. i. t. n. o. u. i. e. e. u. i. d. e. a. t. et i. n. e. a. r. e. g. u. p. l. a. u.
a. n. q. m. e. d. o. r. e. a. d. u. n. t. r. e. l. i. g. e. et e. d. i. t. u. i. s. a. c. f. a. c. i. d. o. s. e. d. e. l. o. c. i. u. i. d. e. s.
E t. d. a. m. r. e. g. i. o. n. e. f. i. u. e. u. t. f. i. m. i. n. a. c. h. i. n. e. p. i. a. t. e. e. a. u. t. a. n. t. a. a. g. u. a.
r. e. g. i. o. n. o. m. a. c. c. e. p. t. u. t. a. b. a. b. y. l. o. n. i. e. b. a. b. y. l. o. n. i. e. et a. b. e. l. a. m. i. t. e. r. e.
p. q. i. x. e. t. y. m. a. d. e. r. e. g. i. o. n. e. u. n. p. r. e. t. a. t. i. s. **E** s. u. p. p. o. r. t. a. u. l. a. t. S. e. i.
e. n. d. u. i. e. a. u. u. l. a. i. n. o. m. e. l. o. a. f. i. u. e. p. o. r. t. e. m. i. s. u. l. i. s. u. t. i. n. f. a. f. e. c. a.
p. o. r. t. a. et a. p. i. o. m. a. n. o. l. c. a. r. i. n. a. l. i. s. d. i. r. **E** t. f. i. e. r. a. t. e. m. i. t. e. f. e. r. m. a.
e. f. f. e. c. t. **E** t. e. p. s. e. r. u. n. a. n. e. f. u. c. c. e. s. s. i. o. n. e. d. i. e. i. n. o. c. t. i. s. f. i. g. u. r. a. t.

Pro do nazoi. a. g. l. a. d. i. n. f. o. r. t. i. t. u. d. i. n. i. l. x. e. d. i. n. f. o. r. t. i. s. s. i. m. u.
d. i. r. e. t. **E** a. p. e. c. h. n. o. p. i. n. o. m. i. n. l. o. c. i. u. n. d. e. y. g. r. i. et e. u. f. i. a. t. e. n. t. **E** s. i. m. o. g.
m. a. u. n. g. e. r. a. a. l. i. a. e. d. i. t. o. l. u. n. t. i. b. i. t. **E** t. p. o. t. i. t. u. i. c. u. m. d. i. n. o. f. f. a.
l. a. n. t. i. s. a. p. u. b. l. i. c. a. r. e. m. o. t. i. s. **E** t. i. n. t. p. i. n. i. l. a. t. e. n. e. d. i. c. t. e. et l. a. t. e. a. r.
b. o. e. f. **E** t. a. r. t. a. b. a. i. n. f. u. r. a. e. a. p. e. g. y. p. t. i. o. s. f. e. r. a. t. i. o. n. e. l. x. e. n. i. p. o. s. i. t. a.
e. t. n. i. d. p. l. x. e. n. i. g. e. n. t. e. l. i. n. g. u. s. q. o. e. b. e. i. m. p. l. e. u. e. r. et i. n. a. r. t. a.
b. e. x. m. o. d. i. o. s. f. a. c. i. u. t. T. r. e. s. m. o. d. y. et t. r. e. a. p. s. m. o. d. i. i. n. u. n. a. a. r. t. a. b. a.
Co. m. a. n. e. l. o. m. a. p. a. r. t. i. c. l. a. f. a. n. **I**n p. r. o. l. o. g. o. s. e. e. p. p. h. e. a. t. i.
i. n. e. i. n. a. s. i. o. i. n. t. e. p. r. e. t. a. t. **I** n l. i. b. r. o. s. o. p. s. i. y. s.
I g. u. a. f. i. n. e. u. i. a. **E** s. e. p. r. a. m. e. d. a. b. o. **E** t. e. b. o. e. u. a. l. l. i. s. t. u. m. u. l. t. e.
l. i. b. a. r. u. e. o. q. i. t. u. n. i. t. u. a. t. e. et t. u. r. e. f. i. t. i. s. t. e. l. l. i. m. q. l. a. p. i. d. a. u. e. r. q. n. d. a.
a. c. h. a. n. et i. n. t. h. u. u. n. d. a. a. f. e. p. t. e. n. t. i. o. n. e. i. e. r. i. c. h. o. et f. i. c. u. s. q. b. o. d. i. e. u. o.
a. u. t. h. m. e. m. i. n. u. t. o. f. e. e. p. p. h. a. **E** t. i. n. a. c. t. a. **E** t. e. r. a. p. h. i. m. f. i. g. u. r. e. u. l.
m. a. g. i. s. **E** t. e. o. m. e. o. n. e. k. t. e. **E** t. a. l. g. a. l. a. l. o. e. e. u. r. t. a. i. e. r. i. c. h. o. **E** t. a. m. a.
m. a. i. n. t. r. i. b. u. a. l. e. r. et r. a. m. a. i. n. t. r. i. b. u. n. e. p. t. a. l. u. m. et r. a. m. a. i. n. t. r. i. b. u. b. e. n.
i. a. m. i. n. c. u. r. a. l. f. a. u. l. i. s. i. n. f. e. r. o. m. i. h. a. r. o. a. b. e. l. i. a. i. o. e. a. d. e. n. o. m. i. n. a.
i. n. c. o. r. t. r. i. b. u. l. u. a. r. i. u. s. f. i. g. n. a. n. t. e. q. e. u. a. p. n. o. s. u. n. i. n. o. r. i. s. o. n. o. r. e. u. i.
d. e. a. t. a. p. h. e. b. r. e. o. s. d. i. u. i. s. f. e. p. t. a. s. l. u. c. i. f. **E** t. r. u. t. a. h. e. r. b. a. u. o. c. a. t. a.
q. t. a. c. t. e. u. s. c. o. r. p. a. d. u. r. e. **E** t. a. p. p. a. d. i. c. t. a. q. h. a. r. e. c. a. u. l. e. i. n. g. e. n. t. e.
p. r. e. t. r. i. d. i. s. p. o. s. i. t. a. t. h. i. b. a. a. g. a. s. p. h. i. l. a. n. t. r. o. p. o. l. d. i. r. q. u. e. t. i. b. i. s. h. o.
m. i. n. u. i. i. n. h. e. r. e. a. t. o. b. a. s. p. i. r. a. t. e. f. i. u. n. a. s. c. e. t. u. y. x. e. a. m. u. r. o. s. **E** t. q. u. a.
l. e. r. u. l. n. o. u. e. t. c. u. l. t. u. **E** t. i. e. u. a. c. c. a. l. a. f. a. m. e. n. s. a. l. i. a. e. d. h. e. f. i. c. i. n. t. u.
t. a. l. a. a. b. o. r. a. n. s. a. b. o. r. a. n. t. **E** t. a. l. i. u. a. p. e. c. u. l. a. n. t. i. a. u. o. l. u. p. t. a. s.
l. i. b. i. d. o. l. u. r. n. a. i. a. i. n. t. l. a. s. t. a. u. a. et p. e. c. u. l. a. n. t. i. a. h. o. r. d. i. f. f. e. r. t. q. l. a. f.
c. u. i. a. a. l. u. x. u. p. e. c. u. l. a. n. t. i. a. a. b. e. o. q. p. e. c. c. a. m. a. l. e. a. l. i. e. n. u. p. u. d. e. e. t.
E t. m. e. n. t. i. a. d. e. i. n. t. i. a. **E** t. x. o. l. o. s. o. d. i. b. i. t. e. s. **E** t. a. t. f. i. u. p. f. i. l. i. o. s. e. l. i. f. a.
a. l. i. a. e. d. i. t. o. m. a. t. r. e. f. i. f. i. l. i. o. s. f. e. p. e. l. e. t. **E** t. u. m. a. r. u. i. d. o. m. i. f. u. n. t.
E t. a. c. e. r. u. i. c. u. m. u. l. i. **E** t. l. i. d. a. n. t. e. p. l. i. t. i. a. n. t. e. d. i. s. t. a. n. d. a. n. t. d. i. f. f. i.
p. a. n. t. e. **E** t. m. u. l. o. s. l. a. b. o. r. u. i. a. l. i. a. e. d. i. t. o. f. r. u. c. t. u. l. a. b. o. r. u. i. **E** t. h. e.
a. r. b. o. r. d. i. c. t. a. p. e. g. e. r. i. s. a. r. b. o. n. i. l. o. n. g. o. a. c. t. **E** t. o. a. u. t. i. t. e. d. i. c. t. e. q. u. o. d.
p. r. a. b. i. b. f. u. r. l. o. n. g. e. **E** t. e. p. p. h. e. a. m. i. n. u. c. o. l. a. t. e. **I**n l. i. b. r. o.
E t. a. u. c. i. f. r. o. n. d. i. u. u. e. r. m. i. s. i. n. o. l. e. r. **E** t. l. i. s. p. r. o. p. h. e. t. e.
E t. p. a. m. p. i. n. o. i. n. u. o. l. u. t. a. a. b. e. r. o. d. e. n. d. o. d. i. c. t. a. **E** t. u. b. i. g. o. e. r. u. g. i. e.
d. i. c. t. q. u. i. e. e. c. o. u. a. p. t. o. a. r. e. n. a. s. c. e. t. **E** t. u. b. i. t. a. s. t. e. m. p. p. u. e. r. i. q. f. e. m. i. e.
m. i. s. e. r. i. p. o. t. e. s. t. C. o. n. f. u. l. i. u. u. n. i. a. l. i. a. e. d. a. r. u. t. u. n. i. u. **E** t. l. a. n. g. u. i. t.
o. l. e. i. t. **E** t. d. i. m. i. n. u. t. f. i. u. e. i. n. u. a. t. i. e. **E** t. l. i. b. a. n. o. t. a. n. t. i. d. e. c. a.
l. i. c. i. s. **E** t. l. i. b. a. n. e. f. i. n. d. e. **E** t. a. b. a. b. d. i. c. t. a. **E** t. d. e. h. e. u. m. e. h. e. u.
m. e. h. e. u. m. e. **E** t. p. o. t. h. e. c. h. a. d. o. m. i. u. n. i. **E** t. o. r. a. n. t. f. i. u. m. e. s. a. b. l. o.
b. e. n. s. **E** t. h. o. r. e. u. o. l. u. p. t. a. t. i. s. **E** t. d. e. f. i. c. p. a. n. d. o. s. d. e. l. i. c. i. a. r. u. m.
E t. o. m. o. l. e. n. t. e. f. i. u. m. e. n. t. **E** t. e. c. c. i. m. a. b. u. n. t. **E** t. e. l. a. e. e. d. i. s. t. i. a. f. u. a.
i. p. a. r. t. e. r. e. i. q. d. i. u. d. i. t. e. t. e. m. p. s. a. t. **E** t. a. l. l. i. s. i. o. l. a. p. h. a. i. n. t. e. p. r. e. t. a. t. d. n. i.
u. n. d. i. c. i. t. **E** t. a. u. f. i. t. a. a. d. o. r. i. e. n. t. a. l. i. e. p. a. r. t. e. t. e. m. p. l. i. **E** t. r. o. s. t. i. b. u. l. i. d. o. m. i.
m. e. d. i. u. m. **E** t. r. o. s. t. i. t. u. t. a. n. d. i. r. m. a. r. e. x. **E** t. l. i. g. o. n. e. f. e. r. r. u. f. o. l. l. a. u. i. et d. i. c. t. a.
l. i. g. o. n. e. l. c. o. q. t. i. a. l. e. u. a. r. e. q. i. l. e. u. o. n. e. l. **E** t. a. l. l. i. s. e. c. c. i. o. n. i. s. i. u. d. i. c. i. t.
E t. e. r. a. c. a. m. e. l. i. v. e. r. t. i. c. e. p. o. s. i. t. **I**n a. o. o. s. p. p. h. e. a. m. i. n. **E** t. a. u. t. i. b. i.
p. e. c. u. m. i. n. e. p. m. e. a. f. o. r. a. d. i. c. t. a. h. e. c. d. i. c. t. d. n. i. s. **E** t. u. p. t. b. f. e. c. i. b. i.
i. n. q. u. i. t. a. e. i. a. l. e. d. i. n. t. i. m. p. r. e. t. a. t. i. b. i. a. u. s. i. l. a. b. o. e. c. i. e. a. t. e. o. s. **E** t. a. z. a. r. e. o. s. f. o. s. **E** t. p. u. p. m. a. b. a. t. p. o. r. t. i. d. a. b. a. t. **E** t. r. i. d. o. r. f. o. n. i. a. s. p. e. r. t. **E** t. a. q. u. e. r. e. c. e. t. i. n. f. i. d. i. e. f. i. u. e. d. e. c. a. p. u. l. a. **E** t. o. m. p. l. u. t. a. p. i. m. u. a. u. r. i. g. a. t. a. **E** t. u. r. g. i. n. e. m. o. c. h. o. t. c. o. l. o. r. e. f. i. e. i. n. p. e. d. e. a. c. c. i. p. i. t. s. **E** t. a. r. d. u. r. u. s. q. f. e. p. t. e. f. t. e. l. l. i. n. f. e. r. e. u. o. l. u. t. e. r. o. c. a. t. **E** t. n. o. n. n. o. m. i. f. t. e. l. l. e. i. n. n. i. a. t. u. r. m. a. n. u. f. u. a. f. i. p. a. r. e. c. t. **E** t. a. l. e. x. p. o. u. r. g. a. t. **E** t. i. n. a. d. i. c. t. a. a. p. o. t. i. l. a. r. u. i. a. u. a. r. e. t. a. t. e. u. o. c. i. q. d. u. i. f. o. s. f. o. n. o. s. e. f. f. i. c. i. a. t. **E** t. d. e. f. o. n. u. c. a. n. t. a. t. o. n. u. t. u. a. z. i. i. a. u. d. i. a. **E** t. o. m. p. a. r. a. t. e. i. e. p. o. p. a. **E** t. o. r. a. n. t. t. a. n. d. **E** t. l. i. m. i. t. u. i. q. u. i. f. i. e. f. o. e. d. e. f. **E** t. e. l. i. b. u. t. u. n. c. e. p. s. u. s. **E** t. a. l. c. u. n. c. e. n. t. i. u. l. i. x. u. r. a. n. t. i. u. l. i. d. e. n. a. u. i. **E** t. i. n. p. e. n. e. b. u. l. i. b. i. q. p. e. n. e. t. t. i. i. n. p. l. i. m. i. n. o. r. e. s. p. a. r. t. e. s. **E** t. e. c. c. e. f. i. c. t. o. l. o. c. e. **E** t. e. c. c. e. g. r. i. t. u. o. l. o. c. e. a. z. **E** t. n. u. l. l. a. d. i. c. t. a. c. o. q. d. e. c. r. u. d. a. t. i. i. n. c. l. u. d. a. t. c. a. l. e. e. **E** t. l. u. x. o. l. a. p. i. d. e. s. **E** t. d. e. p. t. r. u. l. l. a. a. d. a. m. a. n. t. e. l. a. p. i. d. e. h. e. **E** t. i. u. o. m. o. r. a. r. b. o. r. d. i. c. t. a. c. o. q. f. i. e. f. o. l. i. g. f. i. l. i. s. i. n. o. r. o. e. n. m. a. i. o. r. m. o. r. o. **E** t. n. e. u. i.

mittat in peluie non potest stare. **D** est autem liquidum purum. **Q**uod
 et canabre moab sub eo. siam verum. pater in plautio. **H**oc uir
 rati logi palestine. multarum orientalium. paterum. palam pparum
 et sui ammantum. Sunt autem carpenta ferrata tota pmodum
 in ferrate modum se uoluerunt. que supram pterunt. i. omnium
 in pallas. **L** euanthum serpente. canosus. septuaginta. ditione.
 colubre canosus interpretati s. hic tradit hebrei diaboli. id est
 imitator. qui draco. pe. in hebreo seruunt lauachan. ipse est ma
 gnus. **V**ici meri. **L**xx. uita bona. **P**ropinat potu dat.
Erit et ubi dñi. manda. remanda. manda remanda. i. pape
 pape. pape. impampa. q. facit debeamus. **L** uq. abutentur d.
 patientia q. differt irati. ut pbeat miam. Solebant et hoc ce
 plona. pphaz. ludatet dice. expecta paulis. expecta modici. uenit
 q. futura psum. h. aut multa loquuntur in ipso. q. d. fermont
 u. credentur. Statimq. infert. pphaz. nequa q. uob. d. h. uobis logi
 ut papat que facit debetis. i. ptolemaus q. uentura sunt. h. logi
 uob. in futuro pferat. q. p. dixit ad pplm. hec est regum mea refectio
 lassu. Multo tpe laborant in nullo muen regu. i. hoc est mui
 refrigeru. i. uob. aliq. regescam. q. noluer. audire. i. mea mōta
 ppter. Qmōbre hoc q. solebant ludatet dice. pphis. manda.
 remanda. manda remanda. expecta repecta. expecta repecta.
 modic. ibi. modic. ibi. Et uidere patientia mea. dñi me arbitratu.
 mutari. q. niqua. factu. sum. sentent. reb. et pleri. ut uadant in
 uertenti. i. cadant. retro. tantum sola uertenti. intellect. da. ba.
 bre. audiant. sola. formid. i. formid. mee. uos conger. ad salu.
 i. mala nra. intelligere faciet. Cui. uertit. fuerat. et amandit.
 tis. pphis. meos. uera. dixit. **G** et i. commu. infirmiora. se. lea.
Ve. ariel. hac est quida. putant. ariopolim. ab ydolo. maris. ariel.
 q. illic. fici. e. sepreat. aut. ariel. leone. d. ibertm. figurat. iter
 fugians. **L** agena. uas. unan. fidele. **S** igna. i. compta. id. s.
 opeb. lara. i. spaciola. gehenna. Onaq. afni. fer. Bruc. similis
 locuste. **T** rieris. magna. nauis. q. u. gedunt. uocant. **P** aluris
 herba. asprua. i. spinosa. **O** nocerolam. aut. aquatilis. **O** no.
 colonga. uocant. regio. longo. **I** bis. aut. nli. flumini. **O** no.
 ruf. alio. mura. animal. **L** amas. quas. fabule. tēunt. fānt.
 contpē. i. laniare. solitas. a. laniando. dictas. **A**lias. aut. lamia.
 dea. filie. dñi. hñs. pedes. similes. eq. man. i. totu. corp. pulebri.
 simile. mulieris. i. uider. multa. ut. q. d. dñe. manifest. aliq.
 e. as. **I**te. aut. anel. i. betis. sub. specie. demonu. ac. fānt. māt.
 h. loco. dict. s. **A**. porthecās. cellaria. **P** laustrū. hñs. rostra.
 ferantia. i. pñā. pñā. pñā. pñā. **I** nse. lignu. occidit.
 norma. formauit. illud. in. rancina. **T** esta. de. lūmīs. terre. i. re.
 sta. de. testis. **A**ma. argilla. **A** gures. celi. **L**xx. astrolog. uñ.
 tuler. q. s. uulgo. mathematos. uocant. **L** apilli. paratissimi.
 lapides. s. p. diminutione. **G** enas. mala. q. sub. oculis. s. **S** ali.
 uica. hñs. uulstima. odoris. pessimi. **I** mpudentissimi. abq.
 uicidia. **I** mpegni. in. merdite. **L**xx. cadent. in. merdite. **E**t.
 apozat. e. **L**xx. i. confidunt. **P** alio. zeli. **L**xx. pallio. q. re.
 tribuens. utatione. **P** romedary. camellary. **O** adian. i. effa.
 regionis. s. tñs. arabia. ferat. e. adnolou. omis. p. pñā. ap.
 pella. fabi. uñ. fuit. i. regina. q. uent. baptm. audire. sale.
 mont. **C** edar. regio. sarracena. s. **N**abioch. uñ. e. filioz.
 isnad. **O** ederet. lūm. curat. **D** adena. ornamentu. capi.
 ut. xauro. i. gñis. congerit. **B** oia. n. e. in. edon. h. in. moab.
P am. i. struat. agula. mēpatus. e. paratit. **S** omuach.
 testimoniu. q. sanguis. in. pino. corti. mariali. uirgini. ap.
 phat. **P** ictor. formator. **I** upstani. comed. i. quoz. uñ.
 i. copta. i. doctia. imunda. s. ut. q. q. n. fuit. similis. cu. q.
 pñā. demonstrat. **Q** u. pontat. fortis. n. sam. i. mura.
 portione. **E**st. aut. in. ameli. urbi. i. maxime. in. egypto.

Apo calypsi autē ē grecolatinū **In apocalypsi iohis:**
Auendo interpretat. **R**euelatio ē dī manifestatio eārū que
abscondita erant: quia qđ rīpe iohis ait. Apocalypsi ihu xpi
quā dedit illis dīs palamfaciē scripsit. **E**t phes eum r laps
magi: voluntas mea in ea uēiat. **S**ymonia murra dīr. que
mōrtificatio dēsignat. **P**ergam: mīteptat diuidiōs coe
nua eoz. **T**yatire: transire in hostiā. **S**i autē exhibent oē
pōrā suā hostiam uiuentē. **E**t anglo sardis ecclīe: hē anglin
i. sacerdotē inuē: solerte m malis corrigendis arguit. qđam
tam in albā ambulantes habē collaudat. quibz nomī sardis
lapidis utiqz psois congruit. **P**hiladelpbia dilectio frīna
interpretat. **A**odicia tribz amabilis dñi. siue fuerit inuonu
tā. **P**oderit ē amica lica sacerdotialis corpū alstricta. in
municipata. qm uulgo canamiam uocat. **N**icholaturū
a nicholao diacono dictz. q cū stephano r ecclīa stituit ē apē.
hē mē cēā immolata ydolū uelut docebat. r publice omīa cōmune
agē. d p pulchritudinē relinquent georē. ut q uellet ea uicē
ūta ē inuēptū. talis stitudo ut mūte iugra cōmurerent. **P**e
ligno uicē. lignū uicē xpc ē. **O**is sōdā mōes animz. **R**omphē
a. gladi. **A**ncipias. quatuor mēis: Adam mēem p gmo passū
alij dñm xpm s. quomū. sin alitē cecit. t hēne dubio. **A**n
na absconditū de co q dicit. **E** gosim panisui. q de celo
descendi. **C**alcui. candidū lapidē resurgente. quia ymatis uni
lietē iezabel que se dicit pphā dōcē. in hac quippe ecclīa que
tanta dīr. hō nomīnī mulier fuit. q fouerat r mandutare
idolothras dōcē r suadē dīr. **X**om iezabel flurū sanguinis
sonat. **S** criba sup eum nom dī mē. i. p. adoptionē sibi dīcū.
omī eumant dī mē iherlm. unitatē dicit. **X** omī mēā nouā.
hoc ē nomī xpianū. **A** mēz. uere siue fidei interpretat. **H**q
frigidz es necqz calidz. i. nec in fide feruidz es. nec in totū in fide
lis. **S** pūdis r sardius. **S** pūdis color aquaz. **S** ardins. ignē figat.
S matago. lapidū colorē uindē hōis. **I** n sardē gum mibz appar.
Sepre spē dī. unū spm dico sepasone. **S** igillē septe. Adam
pmū sigillē naturatē dīcunt. sūdm baptisimū. tērtū crucē.
quarū sepulchrū. quātū resurrexerunt. sērtū attentionē sep
tīmū iudiciū. **B** ibbris libzrū duaz. **T** res libz. scz libz.
Grossos suos. i. fructz sici arboris. **I** mmatū mūtel r caduq.
qui in pulsu uentoz cadunt. **V** uel milēs. dena milia. alia
tūlano ea hē. bis miradel miradiū. **L** ouas iacandinas.
iacandē colorē sumi hē dīr. **V** enesit. qm uenētū dant. uel
berbary siue maleficio. **Q** uia temp n cōt ample. uarietas cōpū
in nouissima tūba cessabit. **O** cure. mīsurare. **L** acū m b loco
tōquular figat. **P** lagas septe nouissimē. i. quia septe uia
di pēatē pphā rmanat. **S** cūi crubelē. **H** eretum genio. con
surrectio in priora. siue mons globosus interpretat. **A** lantū
apō romanos. **L** ex. duaz libzrū. **P** rostitutionē. contūpra
tionē. qz pphā mēre dīr. **T** ignū. pphā nom lignū u num.
S mīla. medulla frumū. **C** eltūna. uelera tōdicta. **B** tō
r scs q hē parē in resurrectione prima. i. q seruauit qđ re
uat ē. **G** o. r magog. uita in pationē nomini. que redū
r dērtat dīr. oculos r aptos iudicaz hostes. **E** xēctas. ma
ledictis tōrticabilibz. **O** censurā q ē angli. qmī ad lūcām
sōis ē. figat s anglin in hōis apparuisse figurā.

[illegible]

secue. i. simit 7 pessimi filij. q hoc faciunt. i. demonia creant. q beae filii secue dnt. qui interpretati uulpietis clamans. hoc eni animal doli 7 astutiae sagacissimu e. Curiola sedua. i. magis artes. T beatri e locu seru belu fugam hms. in q daniel p ludos secucos me inspiciebatur. vii 7 a spectaculo gce non accep. na sabbata. dominico die. A d frangendi panis. ad mysteria celebranda. J. nouel nati. secucos dnt. A mma pcciosior. i. re potalem uti. C cesare ciuitatis dup s in tra reprimitionis. una cesarea palestine in litore mari magni sita. q quidam pyrgos. i. fctis strationis dicta e. S ab herode rege iudee m bilus 7 pulchri 7 contra uim maris multo utili instructa in honore cesaris augusti cesarea cognominata e. cui 7 templu in ea marmore albo strux. in q nepos e herod ab anglo ps e. conuicti centurio baptizatus. 7 agabus pba zona pauli ligatus. Alia u cesarea philippi. cui eugeni septa meminit ad radice montis lybani. i. iordanis fontes s. a philipo tetrarchia eide regionis facta in honore tybery cesaris cognominata e. S a tra cesarea capadocie metropolis e. e lucas tra meminit. pfect e ab ephelo. 7 descendens cesarea. ascendit 7 salutauit ecclesia. Q uatuor. mil. hyancos legit au tpre felices. hoc gen sunt solatnu qui in locoz tpre ubi captantes. s. fctas. i. breues manu gladiol gestantes in ipa luce dici iplo pnti ceto uulne adherentes circumhabu ut querela mors pueni rec. 7 pccissos latere. F est. ptes iudee roman. A grippa rex qcu loore bernice descendit cesarea ad festu. fil. erat herodis. 7 agrippa dicebat. qui ab anglo ps in thumali pnt. Non ignoe ciuitati municep. Non se aut paulus. s. municep a municepio. i. a titorio eide ciuitati in qua nute e appel lat. dictu au municepiu a muna. i. q tertia debita ut muna reddat. S alimoy ciuitas maritima cret insulo. S onipore. insula in creta. Xanderol gce. latine nauclari dr. C horus e. qui ab occidente ethio flat. ruore choi qd tpe uenit celin claudat. 7 qd choi faciat. V attus typho nte. al. tso latine dicit uenit tepetianus. typhos au gce latine inflatio de. S ynes arenoia in mari magno loca mltum tribula. 7 metienda. eo q ad se omia dirpe solant. 7 appropinquata ualido mari hereant. hec au ad mare egypu uenit s. 7 parit admiscere. P olidit. uas autu sine pilibei cu catinaq adimplee adipe 7 mitta in mare. ad pbandu utru pecta loca sint u nauis stare p. aut heruosa q nauis pte. A dna nom maris ge rauenna. q p bsta padi flumini uenit. 7 appellat sin adriatic. S capra sine carafpocos. nauis da leui ge uamine facta. cndog. corio pecta. dicta aut grece a cemplando q. tali nute t pntu nauigiu itas 7 litorea pspice solant. A rthemo. modicu ucliu. J n locu bethalassim. i. bumarium. gci enim thalassay mare uocant. figtat aut lte in mare. pntu eodeq. mari sedu uide te. hinc u mare cuuatur. S aruonta s tanu. deuicab abba fi. J usigne castroz credo pntu usigne cast oz e postu s. i. uicio libarioru. r. lucian adiecta in geo au pntuq ca stru. paratione diofocul septum e. diofocul aut geniu ca stozes. id e castor. 7 pollux gce uocant. Tectis e urbs choloe que ab amphito 7 circio gemnoz surrigi fci. a ouu nome diofocia cognominata e. Asobid gentiles in mari dof suo cant. q in pntu nautay filo lcare stelle in uau t aut uil apparuerunt. pccosi. siueo gemme. psp. carius sic nte. ppuat ab apio quonda stile tactu. aquo rna appa ag nominata e. J udea aliqn tota tra xu. ibnu appellabit. aliqn dux tauru thy q quonda uida uocabat. ad distinctione galilee. 7 samarie. aliq q in terra reprimitionis regionu.

notandū apud hytlicos q uidea ad palestina. galilea u
samaria adphenos pntant. In suo conductu. i. in bospiuo
quod ipse sibi condixerat. In prologo libri salomonis.
Valundo. infirmitas. ut ualundine infirmitate hoc e
q ualundine xpsa e p. i. adula. infirmitas u semp infesta
e. P onsumu. opame firmitate. O bngent debui. alias re.
Pente oia. P auerco. Pseudo q p. fale sipe. C oacui. a ca
rido dminuione seiser. P retu. rtabes q uia calata pmi
tur. a pido uocatu q pssom. I ac plum. q pmt oleu. q
liguat. pssum. q abuuu lolum torquendo oleu uinuq. et
gre. In libro proverborum quem hebrei masloch. greci
parabolas. Laum p r o v e r s i a.
Gubnacta. gubnatione. E mgnata. obsecras sententias.
Lactauerunt deapido i. iuxerit. T endiculas. insidi
as q tendunt leporeb t am. F rustra sine causa inuam.
ar suppu. lacc. Molunt. disponunt. excogitant. machinat.
Pene. apd. Infames. male fame. U ue pubitas. al ed doct
na sag. H o munitas. ne efidas. ne uicibas. Afluant. cadit.
deficiant. F muloris. celaueris t mteris. I mpinget offend.
Abstentia geum non e. e pbabili e qd in ponti regione.
nascit. yn abstentia ponticu nominat. G ladi biceps.
ex utiq. parte acut. F uib. lanius. i. fons q fons e. ualut
qut uolunt. P ene fuy. ppe fuy. S u uia tua benedicta.
at ed fons aqut tue sit e ppi. C istia. H muni. abinuuen
oo. filij comou dicti q ad nuncu. mact abscondunt. D am
mula uocata q de manu fugiat. amidu animal. i. m bello.
de q marial deuto tmet. ap. defende cornua ceruu. i. bel
les damne q mli pda sunt. A ucpit. auel capant. F o
mua dicta q ferit mucas farris cu tollera. multa pndet
cu inuam. i. pparat etate q comedat thymone. in melle
cu collig. ticiu oduu u tang. du pluit eis sup frumtu uo
eiant ad sole ut sicet. i. grana q in cauit abscondit pme
du diuidi ne in herbas crece queant. A postica. refuga.
Achmat. excogitat. Iurgia. lingua. rix. Rumb gestu. cona
ta. S oia mactat. V ecorde. sine codo stultu. Iccur no
m h. eo q ibi ignis hnt sede. qui mcerbro subuolat. inde
ad oculos et oisq. sens. i. mbra diffundit. i. calore suo ad le
fuit ex cibo tractu uertit in sanguine. q. ad uiti pascendi
nucendiq. singlis mds pber. in uoce au sstio. uolupta
i. excupitana. uia ois q de phitica dispunt. G arrula
loquat uerbosa. T apia dicta eo q pedib pmi strarent q ta
palia. sipla tapeta. ex utiq. parte uulsa q siupla. antipa
ex utiq. parte uulsa tapeta. Myra arbor arabie altitudinis
quq. cabrey. similis spine qua acanti dnt. egutta uiridis
atq. amara. un moni accepit myra. Gutta ei sponte ma
nans piosior e elicta corat uulne uilior iudicat. loe
in india atq. arabia gungit. arbor odoris suauissimu ac su
ui. deniq. lignu ipi uice amiamatu atarib. adolec. un rno
mni tixille credet. ynamomiu dictu eo qd cozer ei in
modu tanne sit rouidu. i. gracili gignit in midie ethyopet.
regionib frutice breui duoz tantu cabrey colore. sub nig
t cinereo tenuissimaz uirgaz. roax pe dr. i. qd petar. na
petar e petere. un i petores nuptaz. pet uocant. ostes
dnt eo q p ostu stent. xois. xois. coe. atuu. xistima
tur. dr q neq. q fatur. ipse. neq. q alij dnt intellig. onen
nat. coponto. etfuit eo q el ment qlibet actu ad qlibet
fraude fuit uerit. un uisita dr. au remissa sine uirib.
eror titia. stur ab actu uocat. q callidi i cauti hois.
ater. uerfuit. etfipellis. uetficolor qui duilos mutat
colores t put. mmodata. sine modo. emolice. extimabit.

Arrogans. eo q multu rogat. i. ille fastidios sit. S eruan. tard.
Arrogant. meritis. i. obsequiis. C amun. fomar greci e. diuau
a cauma. i. a calore. E stabit. loquet. H alleu uocat. q du q
calor i molle e. cedro i poudet. C acul. lapis alias rano i
sententia. i. numer. dr. F ome. laru subcaui. arul. amplat.
Multato occiso. D onat. recti. P roact. gnumeliose. F eumel
comitauet. C onitauet. dminatores. S ymbolu. gnumu e
i. mptat. collatio. eaut collatio sermonu sicut in consilijs solet.
Vades fide uilores. pmitiores qui legalit causis agunt. Regis
basiliscus. A msto clauo. clauis e quo regit namus. H uru sup
sit uocabulu a loco. naler enim in oppido egypti uicta. ex quo
i mecheus fiunt. i. fides coym uetuuq. lauant. h. uicta i
mutu distat a sale. uicta uocata. q cadit euf corp aduic.
P uillit. apa. lo. i. paru. C ham. a curuata. dnt. cham
eni gra curu uicunt. T umulus. mercurij murete g lapi
de in amulu mercurij hoc e deos mani cultu colere. D uloxat.
dulcedine delectat. S uiruo. bilinguis. uerfior. D ipeadua
damna. P ulane. de oculo fiunt. I lliar. seduar. pssuider.
Molaret dicunt qd que supiores stngt. ista molant. munnant.
ipli sunt ulamudant. S anguluga. uerfior antiquali dicta
q sanguine fugat. F urer. uasat. E mungit. purgat. C uat.
pouat. I amuel. non salomonis. i. mptat in q ds. I nti
tate negotiatioe dr. qui io sic ab antiqs uocat qd psgrendis
multiplicandiq. merab mltat. F ufu q p ipm findat q
ne hnt. S uagula. uetis e dntolor. que manu arafica dnta
uaretate distinguit. C uigulu. tradit a chanaan. chana
neul p gentib accipit. chanaan em plos gentile. pexauit.
i. mptat. comitauet. rradit e ecclia angulu. qn pntat e dnt
aplui. castitatis. du ad fide comitauet. H erum. in historia
eccliares. i. i. dntia subaru i. substantiamu sermo est p scp
tara motu e. qd greci. oyciac. i. ynoe raeie uocant. qdam
centi diebant. substantia i. substantia unu uideri. i. q. res
substantias. dnt in deo. nec res substantias dnt debant. ali
u quib longe aliud substantia q substantia figare uidebatur.
diebat diebant q substantia ipm rei alie natura rationeq.
qua constad designat. substantia au uulq. pson. hoc ipm qd
constat i. substantia ostendat. iog. ppe. labellu. besim. res ee sub
stantias. ostendat q q res substantias psona significare
uideret ne substantia. aurent. tangm. illi. fidi. fectat. que tri
mitat. in monib. tantu. i. in reb. ac substantias. stentur.
R e salomon donauit ad hyra. regi tyri. cumat. galilee. regni
numero. x. i. p. p. a tyro politas. as cu confidat. dispunt
a domu. i. munit. ad salomon. dr. le. cumat. n egeri. r. ap
pellat. s. r. a. gabalon. q mptat in lingua phoenica dispunt.
ad chabul mptat. q. gmi. ut in libro hebreu. nomini m
uenit. Quom aut hoc nom dispunt figet. n fuit p uonia
dictu sit. q. gmi. q pntat. mne. fructu. n. afferet. De libro
uhtans. caruans. illuminans. edet. q. gte. ediares. laone. conato. dr.
R eent. nom. consen. plantam. C yphus. in quo mau. laum.
O rra e amphore. species e mmon uocabulo. orat. dminuim
oiculus. R atis. arbitat. E molutu. uilione. t. questit.
C rebo. frequent. I agena. gra. rras. Non expiatur. n. explorabit.
P rone. potestate. Inguente. imminente. mubente. C rux.
munitiones. al. ed. i. statuo. aggeres. magnos. R eamtu.
reptum. H eberat. obtant. C onunguato. conuinctio
agnoz. i. comporatio. C ompungant. eumant. A muga
lumi. greci. nom. q. lacine. nyr. longa uocat. hac. ali. nuctia
uocat. q. muno. nuce. de qua uirgile. cu. le. nyr. plurima
silui. endur. in flore. Cunctis. eni. arborib. p. se. flore. uetis
i. ad mferda. poma. arbusta. sequentia. puerit. C. apparis

nequaquam transire uideat. **R**obur: fortitudo. **I**ndeda fa-
me. **E** oftia appellatur quia putant qd ab ipis incensa edunt
rotas mollicies uentris uallata saluē. **E** uat ē que in corpore
ma ē. uocata q ipa corporis supposita melleone prima patitur.
E uat cui gē melleo dī. **S** ulphur: uocatur quia igne accenditur.
ut enī ignis ē. nam uis ē aquis feruētibz. neq alia res facilius
accendit. nascit̃ insitū colyl mē ficiā italia. quas ardere
dicit. **P** laccē ppeat. acletione ciuitati me ē. iura ppeatē gē
lingue alacritudine nunciat. **P** lator enī greci latum dicunt.
uultē erit. caducit. **I** ngulim: uocatur q insolentē aliena.
n enī hīc pprā sedē. h in tēa habitant aliena. **S** alū. gratulū. **E** ca-
lam. **S** tergulimū. locut stōut plenus. **F** elmoq. q fit follela
lū gestant humore q uocat bul. un meloncolia gē enī melan-
fel uī coler uocat. **V** ipca dicta q ui parat. nā tūmē cī ad par-
tum ingenuit. citul mon expectantē maxū uatē solutionē
corulibz lateribz in crumpunt cum mātē utitū. **L** uacū: upe coe-
unt abrupto corpore nudi. ferat aū q masculis ore in uero upe se
mē pparat. illa aū ex uoluntate libidinis inrabie uerla caput
maris ore recepto pscidet. ita fit ut parat utqz pcat. masculū
cī cor. femina dū parit. **O** el greci appellōm est. q ab apibz no-
men accepit. nā apes grece mellese dicit. **S** uarij ex animalū
colligit lacte. quāq aū fit lactis natura. tam iam pinguior et cal-
fidiō. **I** solidus mada ē. q tam aū frequē agitatione aut cōs-
sione assidua cobibet. in se **I** solidat. **D** auq cū fit seri de lacte
separat. **I** oletū de butyro efficit. **I** uer. **I** penas plouit. **S** ofgi
boeti dicunt. hē latini trione uocant. eo qd tūm tēto q tōm
rē communis quī **H** on abortiuit n pcat mortuū. **V** acta
dicta q boata. ē enī ex qualitate mobilū nomū. sic leo lee-
na. draco dracena. **P** alea a quibz dā uocand. q pala uenale
ut frumica pugnet. **S** enales aū palea. a quāda pale frugū
muenice nominat. quā ceterem cō uolūt. **D** e q uirgū.
uq magna pales et re memorandē cantē. itē aū a paulo nū
cupatā dicit palea. q ea p mū sola in pascendis animalibz pbe-
bant. cū natura ex contrio tanta ē. frigida ut obrucas nites
fluē n sinat. ideo calida ut maturatē poma compellant. **E** cul
le uocat q mada faciant ossa. urigant enī et conseruant. **L** eba
q fit globū pullul enī collectione epūgē. in uno glomē aduna-
tur. ita enī ligata gleba ē. soluta puluis. **S** larva. **L** apuli flumi-
nū qd aqua defluens trahit. **C** oculus locut inferni dicit greca
interpretatione. **A** n o t o y k o x i y. i. a luctu. **G** entru. **I** aq
s masculi brachion. brachia aut a fortitudine dicunt. **B** an enī gē
forte et graue significat. **L** aque decupula. **C** ongeries congre-
gatio. **S** ubinnabit. uridebo. **B** egenunt. numauerunt. **O** rdi-
aci s. i. regnescebāt in feruore dicit. **I** mbecillū infirmū. **G**igan-
tes dicti uia gē sermonis etymologia. q col gignēt et hmar.
i. tēgias. eo q eos fabulose parant ita inmensa mole et similes s gem-
erit. **G** e. enī tēa appellat. **I** nstutōuū. negotiorū. **R** ocella. ab eo
q pcellat. i. pcatu reucllat. ē enim uis ueni cum pluuia. **O** b-
riatū dictū qd abradat splendore. **E** st enim coloris optimi. q he-
bra. **B** uz. greci cūm uocant. **A** byssus ē profunditas aquarū ipēne
teabilis. siue spelunce aquarū **L** ientū equibz fons aqua
pcedunt. **E** que occulte subit aut. **V** n. **A** byssus dictus. **A** n omī aque
siue torrens p occultas uenas administrat. **A** byssū creant. **S** ut
ipā substantia lūm q a luce nant. i. candor lucis. **T** enebre
dicunt. q teneant ambraf. nich aū s tenebre s ipā luce ablen-
tia tenebre dicunt sic silentiū n aliqua res est. s i son nē
silentiū dī. **O** bitericantē. segregantē metaphora abobscu-
rā. **C** oluber ab eo dicitur. q colat umbras. q in labris tra-
clus figit. **S** imulosis labat nā lubrica dī. quāq dicit dū tenet
ut pfas. **S** uleus a sole uocat q plassus sole caput. **I** nstū

ē. unū ē laici statim sublati. dictū autē credū multū q̄ in se lūn
 r̄ tū hū m̄rē. nā m̄rē tēra. vñ? hūm? cū? tūra. us feruēt
 ut uāsa quāsi gaudia. ex op̄lētā. obq̄ sp̄ritūm repleta. ilico
 dūm̄pant. **A** postea. rēfēlō. qui post baptisimū xpi suscepi
 ad ydōlōrū cultū. i. s̄ctificatiō. cōtaminatiōe reuertit. ē autē nomen
 grēcū. **E**ther. loc' ē in quo s̄ydera s̄. i. figurat cū ignē q̄ toto mū
 do inatū separāt. ē. i. lane ether ē ip̄m elementū. s̄chēta. i.
 splēdōr ethēris. i. ē sermo grēc'. **S**illa ē. gutta que cadit h̄mē
 stillā. gutta hoc int' ē. Dum aut stat aut pendet. de rectis t̄ arbo
 rib'. q̄ glaciōsa gutta ē. vñ aut cecidit stilla ē. hinc r̄stallidū
 q̄ stilla cadens. s̄y r̄s aut grēcū ē. i. unde dūm̄pantū stilla. **P**lu
 uia dicta. eo q̄ fluat quasi fluita. nascunt' enī. de tēre i. maris an
 helū. que cū atauit eleuata fuit. aut solis calore resoluta. aut
 in uentōrū cōmp̄ssa stillat' in tēras. **I**ntar. similitudo. **C**ardo ē
 loc' in quo ostiū uertit. i. s̄p̄m mouet' dictus. a. n. o. t. o. y. k. a. p. a.
 i. a. q̄ q̄ cōs hominē cōtū ita ille cuneus i. uia mouet' i. regat
 i. i. p̄uētiāle ē. in cardine rem ēē. **E**thē dictē ē. au. qua ferunt
 umbi obliuiscunt' lācūm dicti. q̄ uis causa corpore uoluptatis i
 uipis ē sic in umbilico feminis. **H** a. uig. exultans ē. **A** rogans
 sup̄bus. ē hemoch. ex hebraice uoce in latina lingua. animal sonat
 idō autē diabolus beemoch. i. animal dicit'. p̄pter q̄ de cēlīs ad
 tēra cecidit. i. p̄m̄to suo ut animal beatū effēct' sit. ip̄e ē i. le
 uathan. **M**ibit' ē. medius loc' corpis. dict' q̄ sit umbus duob'.
 uñ i. unbo appellat'. locū in medio dūpē. ex eo enī infans in uō
 pendet. ex eo enī emittit'. **H** erū. uincula. **P**erpleci colligat' nodat'.
 arallagines. ossa mollia. i. sine medulla. q̄ gen' auricle i. narium
 dūctū i. ostiū excremētis h̄mē. sūe op̄cula. ossiū que mouen
 tur. i. dicti karallagines. q̄ leni. interuū careat dolore dū plectun
 tur. **C**alan. kanna. harundo. **I**unperat' grēce dictē. sūe qd
 am̄plo mangutiū sūe ut ignis. sūe q̄ conceptū dū tēre ignē adeo ut
 si p̄tine ex ē' anere coopt'. viq̄ ad annū pueniūt. p̄r enī apd gr̄cos
 ignis dicit'. junper' autē. alia parua. alia magna ē. **S**alyr dicta q̄ celerē
 saliat. hoc ē cretāt'. ē semina h̄c dūcunt' ēē natiū ut sūis illud in
 poculis hūfēro. libens carere s̄. i. feminas in secundas facit. **H** am'
 unat'. q̄ grēcū anūctus dicit'. cū asp̄tione scribi debet. **S** agena
 rē. **G**urgutiū. cala breuissima. i. p̄sēl m̄tūcū. **S** uel' ē fūtes
 ex utraq̄ parte acut'. **S** uenutatio ē cum uisatio a pectore exigit'.
 que cum aduā p̄ of n̄ inuenit cecēbrū tangit' rēu gētiū p̄naret' q̄is
 totū caput p̄n' cōcūnt'. **I**ntus ē in quo ferri uolūt' a cecēndo
 dictū. eo q̄ illic aliquid cūdam'. Cūde enim ē cecē. i. ferre. **T** o
 r̄x lorica. **F**unda a lapidib' fundatū dicit'. que grēcū h̄le uocāt'.
 unat'. ab incendio dicit'. ab eo enī sit. **B** ulsum. ex uindano i. steruētē.
 ibas ex cognatas in frigū fer' has diu quidē tamā funib'. adbi
 bitas m̄rē i. sacis gentiliū. Tibias autē appellatas putant'. q̄ p̄
 mū de certūm̄ obis curib'q̄ hūm̄lōrū fierēt. deū p̄ abutū
 nē optat' uocari. eā que n̄ de curib' obis q̄ cūc'. hūc i. tibi
 cen. q̄ tabiaz cantōr. **D** eclaro a uisūisq̄. ouē unā. i. in
 autē aurē unā. hoc uita h̄stōriam ueritū dicta ē. **A**ddidit
 dñs quicūq̄ fuerant iob duplicia. Si autē de filiis querēt'. x. a p̄
 modū in carne restituit. x. u. quā m̄lū fuerant in occulta animā
 uita seruauit. **E** t uocant' nōm̄ unat' dicit'. et nōm̄ s̄dē cassiam.
 i. nōm̄ rēu cōm̄stib'. Hec nomina. p̄ eo qd a uirtutib' sūmpta s̄
 apte curant' in p̄fē. n̄ a sicut in arabico sermone inuota s̄ pōit'.
 s̄m̄ lacūm eloquū cōm̄sa apt' demonstrare. lib. iob. p̄la. in capte
 uerū labia. pedestra sermone sūmpta. **I**n libro 10 o r̄e:
P uelut. aduenit circūfēlō. **C** r̄ographum. cautio man' s̄p̄o ē
 cubit' u ad abos sūmēdos cubit'. **I**nsistat. illud ab aut. p̄p̄e
 rabat. **C** uatē. uita me. **A** r̄at. auratū dñi. **A** namat. saluā
 t' grā. **V** ale uerbū saluātis. **B** r̄atē ē quā h̄mē p̄sēl in con
 fimo caput i. corpis. **A** p̄p̄eide brancā ē. s̄t alij p̄sēl q̄ brancā

h̄mē sic pollup'. i. multipes qui plurimos nō h̄t. cū enī h̄mē
 appetent braci cōplectit' n̄ mōsi nec p̄uāt dūm̄tū quā cēa
 cūm̄rōseret. **E** ximeta. ei' exca. **E** xtrac. ex tēm̄r. **C** uim̄tate
 dubitaret. **D** e castidū de sacello. i. sacip̄o. q̄ p̄tentiā ecas.
Postetcat' ē. p̄pagatio filiorū i. nepotū. **I** rremediabilib'. insaniabilib'.
Lbugo color alij. q̄ oculi cecant'. **S** aphir' aery coloris. **S** matigō
 uiridis. **S** acamentū regis secretū. **N** on credō. n̄ ē dilapsū.
 uacubracūda. unē noctis uigilantia. **I**n libro uidet'.
E xpeditiōne. i. in p̄paratiōne. i. conductione. **E** xpediōs n̄ grauer
 armator'. **I** nstantia uigilantia. **C** erumone apd latinos dñr' sac
 om̄ia. apd gr̄cos origa. **R** estib'. sūm'. **I** n p̄p̄atio. in abrupto.
S uellit'. regni cōm̄tēs. i. domestica n̄ boni. **C** om̄m̄nabit' inere
 pabit'. **A** brum anallā. **E** xur. ex poliant'. nudant'. **O** r̄ro. op̄tū
 unguento. **M** r̄a. amictus capillōr'. **D** ecaliola. dicit' ē circuli in
 brachib' coaptati. s̄ aut cōm̄m̄tēs t̄m̄ uirū. quāq̄ i. feminatum.
 quā uelūq̄ ferat' dicit' ē. **A** scopā. simulat' uir'. **E** chet' ollo m̄
 noel'. **C** onopēi rē ē. quo culicē excludunt' in modū tēuē. quo
 magis alerandū itant'. quā ibi ex n̄lo calicē copiosi nascunt'.
 uñ i. opopēi dicit' nā conopēa egypti ē. ut cūc'. conx. hebraice dicit'.
C onopēi in similitudinē rēat cōtēctū. p̄p̄e m̄scat' i. culicē. **I** n
 uultria solertia. doctrina stidū. **P** uigione. pugio a pingendo.
 i. transigendo uocāt'. ē enī gladi' paruit' i. braci. **R** elogit'. reuocant'
 rehit'. **M** abar' rē rēbat'. **T** ribum uocāt'. q̄ multib' sūe pleb' uita
 tribuit'. **I** ura. legel'. **A** bēfatiū. putrefactū. **H** onētū s̄. dicit' ē.
I mannos. cernit'. **H** erū sūy r̄cūm p̄lēt' cū. i. gogmet'. **I**n hes r̄e.
 yclit'. gēum nōm̄ ē. nā ch. con. grēcū glōsi dūcunt'. **P** rēfēcti dicti. q̄
 p̄tēra potestate p̄sunt'. **P** rēuol'. i. qui i. p̄fēcti q̄ p̄p̄tōrēs.
C arpasim. color gemine uidet'. **A** acubina tentoria. i. uetis gr̄o
 colore resplendens. **F** dictū futurū in decisio. **P** ercebruit. publica
 cū ē. sūe dūctatū ē. **M** undū muliebrē. inuicemina muliebrē
 dicit'. **M** uito enī r̄p̄e debuerunt unguis narys pignētis. i. uidet'
 uetib' regalib'. i. illud dicit' mundū muliebrē. **E** chislogas quo pedes
 sequunt' dñe sūe. **E** chibulū introitus ingressus i. accessio. **O** leo m̄r
 tino quod ex m̄rē sit. **T** rēclmū ē cenactū a tribus lectulis
 dūcambentū dictū. apud uetē enī t̄rē lectuli statū erant in q̄
 dūcambent' epulabant'. clmū enī gr̄e leet' ē. **A** cūltū dicit'. **V** rna
 uas aureū rotundū longū aliqd subalū in duobus fūm'. clau
 sim undiq̄ except' foraminib' modica in laterib' h̄is int'. x. u.
 clatōs modicos plumbeos. h̄m̄ int' x. m̄sē s̄p̄os m̄as. vñ forā
 unt' quicūq̄ p̄mo exiit p̄forā. uertente uale s̄t ante condirentur.
P asit. reber. uim̄at'. **I** m̄ales libri qui totū anni ordinē s̄nēt'.
M isan. m̄sis april'. **A** dar m̄sis mart'. **S** eca. decreta i. iudicia. **I** nfo
 lelat' crelat' i. auginat'. **C** onstiatia. obitp̄fecta i. m̄eū p̄t'
 ra. sūe uerita. **B** asitica. regia habitatio. **M** am basileus. rex dicit'.
C onstitionū r̄p̄el. alia. **C** onstite. in habitare. **A** lacer. forat'. ex p̄dēt'.
 uelox i. gaudens. **D** istimulare. fingit'. **T** yramus rex. fortis enī
 reges. i. p̄ncipēs. **T** yramus uocant'. s̄t t̄ronēs dūcunt' fortēs p̄uē.
S tola gr̄a ē uestimentū candidū. sūe op̄tū. **R** edundat'. habun
 dat' exuberat'. **P** atibulū cūcū passio. **M** achinationes. cōm̄tēta
 astutē. **P** rociatōr dicit'. q̄ m̄e curatōr sūgat'. id actōr.
V eredarj. auehendo qui festināt in aquis currō. h̄m̄ enī pennas
 in capite. ut inde intelligat' festinatio t̄m̄etis. **T** ripidū. bilari
 tas. gaudij. leticia. s̄t enī cū p̄m̄gna leticia. man' ad tēra usq̄
 deducit'. **S** ecla. a s̄clando. i. tenendo nominata. **R** eligio. appellata
 qd p̄cam unū dō religant' animas n̄as. ad cultū diuinit'. **C** er
 monie. sacra om̄ia. **I** nhabro. inuicembeo. **T** apparet'. **P** hur
 soet'. **C** onstat' tēp̄tāt'. i. uolens. **S** canteret'. cōfirmaretur
 i. consecraret'. **E** dmo. uulgata. i. cū auctō n̄ apparet'. **E** ru
 uirga in plurali numero uerua facit. rēb' nēuē genit'. **S** t̄ aut
 uirge ferre clamorē. **I** nclat' glōsus. **C** om̄m̄tēta dicta. q̄a

Anno .vii. anaxerxis. pma die mñs pmi. edtra sacerdos iscriba
legit di ascendit de babilone ad eplis regis. in prima mñs
quinta. uenit in iherlm. **F**iale. iusta parata ad portandū. et
dicta fiale eo q p q uero fident. vtrū aut grece hialen dicit.
Cuten. ad telli. **S**aphi. calices minores. **E**cce. et nomine aucto
ris uocat. de nomine leui. a quibz in templo di mñstri sacramtū
misteria seplebant. hi grece diacones. latine mñstri dicunt.
Ianitoes ostiarij. **H**archini bebrauce. i ppo diacom grece. latine
subdiacom. **L**avoni. lapidū colores. **C**emanti. a cedendo dictū. q
elo crasso lapide surgat. **L**igna cedrina. cedrus ē lignū durans
nec a tinea aigua cecriminabrt. **I**n amittarijs. in libis expositioñi
t amittationū siue memorialibz. **S**eductiones. discordias. **D**is
solationes. siue contiones. **L**apide imposito. al ed lapide decto.
erunt. in altari pñcti. **R**ecensat. recitat t recognoscit. **E**re
quint s. exequendo fecerit. **B**rent. amphora ē. capiens sextaria.
L ad rñm. in cultura. **L** ordinē. **V**ctigal. exacho publici. t fis
cale tribuati. siue ueludm. curat. redi. **T** carui. **C** raterat. al ed
p ceteris. cassura hē. **G**randit. adibū quantitas. **P** arillus
al al filamentū. **I**n uerbis **H** e c c o r e.

Sp̃s. speculatore. nā speculatur ē p̃positū cōtē die. q̃ speculatur atq̃
p̃ficio p̃p̃loꝝ p̃ficeret iusticiā f̃i mōrē i iustā. P̃rofanat. uolunt
consummat. o burgat. incepto corrigit. monet. **In libro**
Gymnasium generalis locus exercitiū. tam apud **Alachabon**
Gethenat loc̃ cerat ū dicitur philosophia. i sapientia exercebatur
studium. nā gymnasiū grec̃ uocat q̃ lūme exerceat d̃r. hoc ē int̃
dicatio. s̃ i balneo i loca curioꝝ i adlectiū gymnasium ē eo qd̃
illuc homines uisite aras studio exerceant. P̃aceris. siatē ē dicit̃
t̃ q̃ ip̃is potare solent. t̃ q̃ parentes sunt dispensat q̃ labris. i in
capē gactionis. t̃ buccā exatē. i. exequit̃. abrequitudo dicit̃
opia. multitudo. P̃acitas. opes. t̃ diuitie. C̃asserit m̃is decet̃.

De terra cecy'm. Cecy'm fuit unus de posteris noe. hoc ē filius
iauan. filij iafed. filij noe. ⁊ secundū infatū habuit que nō dī
cyprius. ut sepius testis ē. ⁊ habeo omī infatū. ⁊ marcamala
cechm. hebraice nominant. ⁊ thura usam quibz libanum
offerunt. **M** achabeus. ⁊ machabea matre. ⁊ machabea. i. aga
dio. **C** onstituit mecu. pteritus. ⁊ dolū reuelationis. i. simula
cerbum iouis olimpie. **T** ribum quos greci chilaerebas uocāt
qui plūto mitalibz. centuriones. qui centū. ponthecordarchi q
quingūaginta. decuriones quindeci. **P** astrologa. grece dicunt
thalami. i. cubilia quibz leuiter oculi hūit matres domi dñi.
S corpio est sagitta uenienato arcu. i. cometas caussa. quo dō
ad hominem uenit nūl quo fugit. infundit. unde ⁊ scorpio
nomen accepit. **B** alista genus cometary ab antitido iactā
dicta. **B** alin enim grece mittere dīr. ⁊ quocūq enim uerbero
ueruorū magna nū iacet aut hastas aut saxa. inde ⁊ fundi
bulus quasi fundit. ⁊ emittit. **C** onductus. i. precio condu
ctus. **S** angulū uite. unūm ⁊ mori. i. moratū. **C** lanceū
occulte. **C** ura dīr. qd ibi cura pferatū de cunctis rebus
amministrat. **R** ara eruto. firma ⁊ stabili. **A** ssideri dicunt
iudei qui semp cultui dñi nō infidabant. ab assiduitate no
cay. dictiq assideri quasi assidui. quāt iudas ⁊ sui auxiliares
in cultura dī ⁊ obseruatione legis ipi fuisse. alij ū amundicia
uocatos eē afferunt. quāsimundus iudeos. ⁊ q. se ab idolatā
⁊ a ritu gentiliū separabant. **A** dsparas. lacedoniam. **S** parciat
lacedoniens. **P** namides genus sepulchroy. quādratū ⁊ fastiga
tū. ultra omne exaltatū que fieri manu potest. vñ nūlū
umbray egressē. nullam habere umbrā dicunt. tali edificio sur
gunt. ut aloro incipiant. ⁊ in angustio finant sicut ignis. pyr
enim grece ignis dīr. **B** ul septent. **B** an tradunt enantiū
ēē colla. ⁊ amulū antri confectum. **P** eribolus grece dīr murus
atq dñi qui totum templū ⁊ quadri ambiebat. i. circutū
sūc iheronimū in expositione ezechielis pphete. libro. xii. osten
dit. **S** abar. februari. **S** imilago. genus frumeti. **C** pristoz
sacerdotum. **A** mbobolus uatione iudeus. si ⁊ pparatus philo
phus. qui ad filometozē ptholomeū. explanationū immoy
seni commentarios scripsit. **C** onuauy. occultauerunt. **H** ec
larior. ppinguis. **F** liden. domū pueri lupinari simile. **F** lre
boz. pueror. **P** alestre ludamini. dicta aut palestina. apocis
palestin. i. amotu ruine fortis. i. a ludatione quā greci palm
uocant. **Q** uinquennialis agori. i. olimpias. ⁊ quoz annis exple
tis incipiente qtro apud grecos agit. **S** affectus in loco alterius
suppositū quasi subiacet. vñ ⁊ consule suffectū dicunt. eū q pro alio
substituit. **A** silum. templū. quod remus ⁊ romulus construx
runt. ad quod quisq ab fugere. ab omni noxa liber eēt. ⁊ la
tine impunitū interpretat. **X** andricos grece. aprius latine.
achabeus q decem fuerat in modum pontificū. qui fuerat in gen
te iudea temporibz regni grecor. **E** xorcantū. incantū.
iber. pte. dīr. i. unū. apud grecos. **C** omplananda. solo equanda.
prima. at ed. diel metoz. **M** entis q ap grecos dioscor. ap latinos
uocāt iuni. huc q msi gemmoz signa afferunt. vñ postea
iuni. qz sol eo uidet irt laconas. nā gemini illi. i. castor ⁊ pol
lux. grece dioscon uocant. **E** rei testis ē urbs colorz q ab ambi
tico ⁊ arcio gemmoz aurigis facta ex can dioscon pulebri ad
regendū interpretat. **I** oppre habitarozes ioppe. ioppe ū habi
opidū palestine maritimi in tba dan ibi usq hodie luxa monstret
pella inlione maris fira. in quibz andromeda religata pta quondā
iuri sui fere laborata fuisse pñdio. **T** ubianos iudei illos nūm
cupant. qui ex alienigenis eocay in iudatū uidet uener. ⁊ di
dos tubaneos. q alienigeni tubi edidos. **S** ciropoleis. ba
bitarozes scitopoleos. **D** ie solleinni. septimanay. i. pentecoste.

Passio sancti Apostoli Petri et Pauli. Regis, plogu in fine.

git post resurrectionem et ascensionem domini nostri ihesu christi beatus

multas regiones & diuersas nationes doctrina & miraculo ost

mobiles moueri feci: lapides panes feci: exanimatis corpe

dirumpi conabat. ⁊ hoc p. magnum annos usq. agens sic
 nunquam desierit. nec ab aliquo potuit curari. h. ne accideret
 quidē quicquā ualebat ad eam. Multos enī ⁊ uicis redierit.
 alios ⁊ perierit. His enī uicis ualida erat. sūt tunc uicis
 demonis uicis. ⁊ sic aut ut uicis experientia tua demoni
 de fugat. oīa ū que sumo cōmuniamento clausa fuerant
 aperta. ⁊ ipa sana itat ante te. rogant ut dī salutariorū loq.
 lecti ⁊ ipi ⁊ parentibz et facias. ⁊ manas apud eos. Hec cō
 tra uis ex famulū enarrasset. ipse cōtā carere de manibz et
 ac pedibz fuissent sponte resolute. pēdē autē ipi p. ipsam
 sanitas hec reddita sit pacis. Absque uicis ut maneret ⁊ domo
 paret ei. Post hec aut pēdē rōna ueniens. multa turbos poplōz
 ad fidē dñi nři ihu xpi pōtētiā suā cōuert. Ante oīa catha
 al grām peccōibz eoz inferebat. ⁊ s. hōicant credentē ⁊ xpo ut
 publice ⁊ cōmuni se gererent. Magni itaq. exultant pudicit
 tie amor. qd iā plerq. femine mundi corpā ⁊ gēmitū uiri
 li seruare cupiebāt. ita ut etiā agrippina ⁊ Heruara ⁊ Cusenia
 ⁊ dienes castitatē se deuouerēt. que erant cōdūme agrippe. Pol
 rea enī quā crediderit iuxp. nullon ei ab obsequiū concubito
 ad quietē decreuerit. confortat a dño ihu xpo. Ut uicis autē
 agrippa pferat qd petri docēna securit. ⁊ iudicē ut unam
 mē spreuissent. cepit eis indicere mīal nūmū. eo qd r. ipal
 incendio concreuissent. ⁊ petri supplicio interficeret. ⁊ nū
 quā potuit ad iequinamentū cōuertit ⁊ flectit. qd aplico
 sermone fundatē erant. Dixerit nāq. ad iūuē. Mel ē nos
 cui uis pene p. castitate succubere. quā xpi eis castimonia
 deuorunt ⁊ reculsit. Indignabat itaq. pferat. in aplm et
 fremebat. bēnibz sup eū querēs occasiōē ut cū potuisset
 occidere. Interea post hec i cōuentu lenae. si uergetur qui
 bām senatōrē qui ⁊ dixerit. ⁊ uaguerim. Amplexum uirē
 nobiles uiri. qd ab pueritiā uiribz cōte. petri cōmūbi di
 uorūli mancipat. Xpōi nři a nob omīno adūcet. ⁊ nel
 cio quā nob nouā ⁊ iudicā legē inducet. se hec dicentes.
 fēcitabāt etiā alios ab tumultū ⁊ appellatiōē. Et agrippa gra
 tulari est. quia qd optabat petro sub occasiōe inuenit.
 Ab symon magi qui dūctū illūsiōē. demoni celāris ani
 mū obtemuerat. ut cū alius sit p. fūte uirg. custodiē
 remotā ambiguitate cōfideret. ab uerit. cepit aplō. deb
 petri aplō uanitatē et ⁊ flagitia uicis. detegebat. qd uerit
 tū lux ⁊ ubi dūm clauas que oblatit hūmā uirg oblat
 ferat. cōt. mendaci caligine de hūmā mētibz. dūctis
 p. aplm ignorantē tenebril effugabat. Tunc symon magus
 ueri luminis fulgore pēuiss. cecitate cōmū male lane monit
 fēuerit. quippe qui iā in uicidē p. aplm petri de hūi que ge
 rebat sceleribz. cōstitit. transmarinā uicellus ē fugā. loq.
 ⁊ alius ē uirū paribz. petri erat exp. potētiā. tam puent
 enī romā aulū ⁊ se iactare qd postet martiō salutare. Ipo
 tempē erat quidā defunct. adolescens nūbil. propinquos ce
 laris heronis. Vbi cū multa turba propinquoz. aduēssit.
 fēscitabāt se tūc i cēt aliquis qui postet mortuū salutare.
 Celeberrim. fēlicet tē petri. in hī oībz. habebat. si apud
 gentiles nulla hui modi firmabat. fides. Sola enī ege
 ⁊ quiri uenēbat. Peruerit ē ab pe. tū. fuerit quide
 etiā symonē accētiendū putarēt. ⁊ itaq. aluerit. Tunc
 petri. ait ab eo. ut symon quia de sua se iactabat potētiā
 si postet mortuū salutare. si il le nequissimē si nō de hū
 ruiū ut xpe opē ferret defūct. Symon ū qui parabat
 apud gentiles magne cē potētiē conditiōem inposuerit.
 ut si ille mortuū saluaret petri uirg occideret. qui tunc po
 restat ueribz ausant. iactandē uirgasset iūuā. si uero
 illo nichil agente. petri mortuū saluasset. mag. iactācia

que in apia data fuerat subiaceret. Talis cu est inter
recta gdnas. quereit petru. Quorsus symon accessio ab
lectu defuncti. Cantare atq. murmurare dicit et
mina cepit. Nisi e aut circustantibz caput agitare de
finitu. Clamor gentium ingens extollit. qd iam uine
ret. qd ia cu symone loqueret. Mura i diuagatio in petru
eo omni cept. eo qd eet aulus se tante potestate confer
re. De lance petru fieri silentiu postulauit. i ait ad col
pauit defuncti loquar. si suscitauit i surgat. ambulet
fabulet. Fantasma hoc no ueritas e qd cernitis. comocu
et caput defuncti. Deniq. inq. separet magis a lectulo.
i ad plenu signita diaboli denudant. Cuius symon alee
do sine ulla spe uita manet defuncti in mobilis. Iste
petru alonge. i terra se orator paulisp. inteno cu magna uo
a ait. Adolescenti e dico surge. sanet te dñs n. ipe xpc. Et
stati surrexit adolescens ex locut. e i ambulauit. i dedit
eu petru uiuenti mat sue. Et cu uellet ipse symone magu
lapidare. ait petru. Datis e ad pena ei. qd se a gnosce in
suis artibz superat. Vnde i regnu xpi exerce uidet ut
muit. loquebat mag. i apica pultus qd diledit. scilq.
ad omne exercit carminu suoz potens. Acti est aut
eodem tempe. ut pauli apls uincet ab herosolomis inter
ret. roma. Cuq. uenisset. accesserit ad eu iuber dicens.
Iam fide i qua nate es. ipam defende. No est eni iustu ut
qui cu fil hebrei ex hebreis ueniet. gentiu te magistrum
iudices. ad i circensiu defensor facit. cu cu fil circensiu
fide circensiu euacuet. Cu q. petru uidet suscipe con
tra ei doctna. quia omne obseruatione nre legis euacua
uit. Exclut sabatistm i neomenia. i legitimis feriis ex
nauit. Quib. pauli respodit. Me uidet co i ueru u
deu. hie poterit aduertere. Nam sabat die. requieat
ab oibz opibz suis. Nos habem pamel. i patriarchas et
legem. Quid tale pducit petru in regnu ge. nru. q. si
forte aliqua uult introduci noua doctnam sine cotradictio
i mutua i sine strepitu. nuntiare ei ut nos uidam. i in
uio conspectu illi ego conuinc. Ad si fuit doctna ei ueri
testimoniu ex hebreis libz monita doct. nos deet omnia
obediare ei. Hec i huius similia dicente paulo. pretere uidet
ad petru i dicit ei. Pauli ex hebreis uenit rogat ut ueni
as ad eu. qui huius qui cu adueret. dicit no eu posse dimit
tere ut uidet que uult antequam cesari influent. Audet
hec petru. gaudis gaudis e magno. i stat exurgens pre
ad eu. libentes ante se p gaudis fleuer. i i amplexibus
suis deuotissime mouit. et mure lacrimas fudit. Cumq. pau
lus illi omni reu suoz casu i dicesse. petru dicesse illi
qual symonis magi patere iudicial. adlocut petru ad uel
petru. mane die altera reuerfui. Cuq. auroa bier daret
interu. ecce petru aduenit inuenit multitudine iudeoz
ante fores pauli. Peruenit aut roma. lucas a galatia. et
ritus a salmatia. Quos uidet pauli letas e ualde. i con
dixit sibi horeu publicu exra uob. ubi cu his i aliis
fribz de uerbo uir trigrauer. Cepit interea collige moni
tubus magna. adhibent q. petu fide multe ate operau
te qd di. ita ut petru uob sonus plicatiois ad lictam ipse
ficeret. i exire fama p uniuersam circa regioem de illo. Jam
ent admodu i noruam obp. romano signu. i p. angul. i hoc
ina mura. atq. mirabili fiteat. Conuersus quoq. mult
de domo cesaris fideat ab eu excedent in bñm ihm xpm
i augebat cortice fide libz. gaudu magu i exultatio. q.
i iudicioru impetio nif abeo est illi amicitia copulatus

uidet in eo diuina scientia ut se a colloquio illius tem
perare uix posset. quaten se ore ad os illi alloqui no ualere
frequentibz datu. i acceptis epibz. ipse diledit. i amicali
colloquio atq. cotra fideuer. i sic eni doctna agente spu
sco. multiplicabat i amabat. ut licet ia doceret i a multis
libentissime audiret. Disputabat si quide cu echnicois
philosophis. et reuincibat iudeos. Vnde i plurimu illius
magisterio manu dabat. Na i scripta illi. quida magister
cesaris coram eo relegit. i reueris admirabile reddidit.
senae etia de illo alia sapiebat. Erat aut me iudeos et
gentiles xpianos. infinita cotencio. Iudei eni dicebant.
Nol genus electu. regale amicu di. abrae ysaac i iacob et
omniu pphetaz cu quibz locut. e dñs. quibz ostendit mira
bila magna. i secreta sua. Nos aut ex gentibz nichil inueni
ne uro magu. n ydoli i sculpsibz. i quinati i execrabiles
exerctis. Hec i huius similia dicentibz iudeis. gentiles ne
spondebat dicentes. Nos mox ut cognouim ueritatem. reli
quim exerce uos i secun simul dñi. Vos itaq. i pat
nal ueritatem uidistis. i pphaz signa uidistis i legem accep
istis i inimicos uos i mari deuictos uidistis. i colupna uob
nubis p pte apparuit ad ignis p uerit. i manna uob de ce
lo data est. i de petra uobis aque fluxer. Post hec aut
oia idoli uobis uiti fabastis. i abominis sculpsit. Nos aut
nulla signa uidentes ex dñi dñi hie ee. que uos non eue
bent de reliquistis. Hec i huius similia eis cotendit. dicit
pauli apls. Ad debetis has cotencioes me uol suscipe. fz
hoc magis cotendit. qa cu coplesit qd pmissa sua. que uita
uit ad abraa patem nrm. qd i semine ei hereditarent ois
gentes. No e eni psonaz acceptio apud dñi. Quicq. in
lege peccassent. scdm lege iudicarent. qui i sine lege deli
quissent sine lege perirent. Et eni in humanis sensibus
tanta scitas. ut bona laudet naturalit. i punit mala. que
me se iura cogitationis aut accutantes punit aut remuneret
exultantes. Hec i huius similia paulo dicente facit. ut miraret
tur iudei i gentiles. fz principes iudeoz instabant. Petrus
a his qui cu arguebat qd sinagogis eoz i dicesse dicit. Audi
te fids sem spm p mittente patriarche dicit. qd de fructu uen
tis ei poneret sup sede sua. Hic q. cu dixit pat de celo
fuit mens astu. ego hodie genui te. he crucifiger p iudam
principes aduers. Ut impleto aut redemptioe necessariam
sco. pmissis se he oia sustine ut sicut ex costa ade fabricata
e eua. sic ex lace xpi i cruce posuit fabricaret eccles. que no
habet maculam neq. ruga. Hic ad adu aperuit omibz fribz
abrae. ut sicut i fide cele. i no i iudicetate sinagoge. Conu
nit i i fribz i gaudu pat uir abimbe. quia qd promisit
ad impleto. Vnde i pph. canit. Iurauit dñs i no penite
bit eu. tu es sacerdos i eternu scdm ordinu melchiledech. Sa
cerdos i cruce fuit. cu hostia sui corpe i sanguinis p omi
sco sacrificiu pbit. Hec i huius similia dicentibz petro et
paulo. para maxima pphoz exebit. et pauca fuerunt
qui i ipi emulata fide no tn possit eoz negligi moni
ut pcepta. Videntes aut maiores sinagogaz gentiu pon
tifices aibi p plicatioem eoz sine specialit fieri. egerunt
hoc ut sermo eoz i murmuratioem popli ueniret. Quatu
deniq. die cu pauli doctne i seruens circa uespam roma
do edictu turbas alloqueret. quida patreclus delictosus
i puerua regis. ipse se subducens aspectibz abut ad hor
retu i pauli hospitabat. ut audiret documenta uite ipe
die. Inuitat eni ad hoc i animo ia dicit fuerat a conso
labilz fido. i cesaris amicitium. qui de ei familiarit obse

quo pauli monita seceabant. Et cum premultitudine po-
puli ad eum introire non posset. Ascendit ad fenestram excessio-
rem et secus eam sedit. ut ab eis de commodis posset audire.
Desiderabat namque ferventem animo. pauli sermonibus
reficit. Et cum paulus longum protraxisset sermonem et im-
mo sompno fatigaret. diaboli maligni et unda dolens
supra dilectionem verbi dei et ipsi apostoli quam studiosus abole-
cent habebat fecit iuvenem paululum dormitare. cabesque
de fenestra satis exalta cunctis spiritum exaltavit. Quod mox
verum reuertenti a balneo fuerat nuntiavit. qui mul-
ta frequentia dilecti sibi iuvenem requirebat. Et com-
punctus est rex usque ad animam super morte patris sui. statim quo-
alium per eum ad eum officium ut ei porrigeret poculum. Pau-
lus vero cognoscens per spiritum quod gestum fuerat. dixit ad ple-
bem. Viri fratres. invenit locum malignum ut vos tempra-
ret. Et dicit ipse christus more solus et nequitia convertere ab
sua gloria. Ite ergo fratres et iuvenem iuvenem celaris delictis
exalto cecidisse. cui non iacere exanimem. quem levantes
ad me huc afferre satagite. Illi vero cuncti gradu per gemes.
cofessum iuvenem mortuum attulerunt. Muebant autem
turbe. quoniam paulus re gestam ex ordine cognovisset sibi
nemine nuntiantem. Dixit itaque paulus ad turbas.
Et si fides vestra parebit erga dominum ihesum christum. Tempus
est enim ut semen vestre etne in bona terra. in benedictionem.
centuplicata satas fructificet. Accedite ergo plena fide ad
dominum deum vestrum et deprecem illi ut restituitur anima eius
et istius iuvenis casus. vivat quod melius quam vivisset.
Et cum ingemisset unanimes precibentes orationem. ait paulus.
Abolecent patris sui sanguinem. narra quanta et fecit deus.
Qui statim surrexit. et cepit glorificare omnem qui sedat potes-
tatem tale hominibus. Dimisit quoque illi paulus cum ceteris
qui erant ex domo celaris. et abibat letantes et gaudentes
et dicit qui facit voluntatem suam et deprecationes
eorum exaudiat. Cum autem lamentaretur vero patris sui
et in mentis absterberet. dixerunt circumstantes
ab celarem. Et dicit magnanimitas vestra graue molestia
super morte abolecentis. Nam vivit. et ad eum per foras. Celar
qui cum audisset patris sui vivere. quem paulo ante dicit
erat mortuum. ex pavore corde et recubabat cum introire
et astare suo conspectui. Et cum persuasum illi fuisset ab ami-
cis copulurimus. iussit eum introire. Et videt eum uagantem
et nulla moras signa habentem obstupuit. et ait ad eum. Patris
uius. Et ille respondit. Celar uius. Vero dicit. Quis
te fecit vivere. Cui paulus celus et hilarem corde et accen-
sus calore fidei dixit. Quis ihesus christus rex omnium seculorum. Et pene
convulsus de nocte introitum dei. dicit ad iuvenem. Ille ergo
debet regnare in secula. et resoluit omnia regna mundi. Et pa-
tris sui ait. Etiam celar. Deservit omnia regna mundi. que
sub celo sunt. et universa que sub celo sunt sequitur. et ipse
solus rex regum et dominus dominum. Vero autem dedit ei ala-
pa dicens. Ergo multas illi regi. Et patris sui exultavit
ait. Etiam. Nam ipse exultavit me a mortuis. Tunc barna-
bas et iustus et quidam paulus et arion capagocul. et festus
galata qui erant ministri celaris et ei iugiter assistebant.
dixerunt Menon. Cui celar recta sapientia et prudentissime
deus. ut iustissime respondens perit iuvenem. Nam et
nos illi militamus. regem in iusto deo nostro ihesu christo. Vero
autem cum audisset ius iustis eodemque sermone dicit illos
iustitiam regis ihesum. revertisse eos et cavere. ut nimis eos
requeret quos nimis ante amaverat. In ipso autem die.

petrus sine ulla sue sibi in minere pleniter. et concurre
hanc politer. appensa clementi manu ac repente consue-
gent. et auribus totius ecclesie hec prodigia verba. Audite me
fratres et conservate me. qui sicut edocet sit ad eos qui milie-
me et magistro ihesu christo dicit meos meos iustas. Clemen-
tem hunc epum ordinis. cui soli meos predicatores et doctores cache-
bra credo. qui in ab initio usque ad hunc comes iustis fuit.
et per hoc ueritate totius meos predicatores agnovit. qui in omnibus
reprehensionibus meis locum ex parte fidelis persequens. quem pro
ceteris ex parte sui soli colentes. homines diligentes. casti. diligendi
studii veritatem. verum benigni. iusti patientes. scientes
ferre non nullis etiam ex his qui iusto dei instruunt in iu-
rias. Per ipse quod ipse iusto a deo in dant potestate ligandi
et solvendi. ut de omnibus de quibusque. decerneret iustas. hoc
deceat sit in iustis. ligabit enim quod oportet ligare. et solvet
ex parte solui. Et hoc cum dixeret. man et in iustis. et quod
bra sua sedere copulit. multum cum iustis. quales autem celaris
sibi commissam regem. aut quis suscepit aliter. Tunc
mon magis iustis et ad veronem. et dicit ei. Audi me bone in-
petator. Ego sum fili dei. qui de celo veni. Visque iusto petrus
qui se dicit apostolum solum parit. ne si geminatus et malis. Nam
lus denique. qui in ipse eadem docet et contra me sentit. simul
dicit. cum eo predicare. Unde constat. quia non de iustis cor-
cogitaveris. regnum tuum stare non potest. Tunc vero sollicitudine
cumulat. festinant ab eis eos iussit abduci. Alia autem die
cum introisset ad heronem et mon magis et apostoli christi petrus et paulus.
symon dicit. Et in se discipuli illi nazaren. quibus non sit
bone. ut se de plebe iudeorum. Vero dicit. Quid est nazarenus.
Symon dicit. Et ciuitas que semper aduersum nos fecit. He-
ron dicit. Et ciuitas que semper magis eorum. Vero dicit. Deus
omne hominem monet et diligit. tu quare eos persequeris. Sy-
mon dicit. Et enim hominum gentes. qui tota iustis persequitur
ne non crederet. Vero ad petrum ait. Perfidus es. ut gentes
uius. Et petrus ad symonem ait. Omnes facere potestis symon.
in autem nunquam. Ipse autem quos decipias. per me de suis et
vix reuocatur. Et cum exiret et sit. quod me superare non possis.
miror qui fronte in conspectu regis te iactas et putas per
tuum magis christi discipulos superare. Vero dicit. Et de christo. Petrus
dicit. Hic quod hic symon magis se affirmas de. Hic autem et ho-
mo nequissimus. et opus ei diabolica. Et autem ut se obone impe-
rator. que se iustis de istis. accipe litteras pontis pilati missas
ad claudium. et ita cognosces omnia. Vero autem iussit eas accipere.
et in suo conspectu recitari. Pontis pilati. claudius duo saluarem.
Supra accitit et quod ipse probatur. iudaeos per iustas se suos quod poste-
ros crudelis et depernatore punisse. Denique cum punitus haberet
patres eorum quod de illis eorum mitteret de celo sibi sibi. qui contra
rex merito diceret. et hunc se punitur per iurgum millarum
ad iustas. hebreorum ad eum eum. cum iustis eum cecis illuminasse
leprolos. paralicos curasse. demones ab iustis fugasse. morti-
os suscitasse etiam imperasse iustas. ambulasse iustis peribis sup-
undas maris. et multa alia mirabilia fecisse. cum omnis populus
iudeorum dei filium hunc esse diceret. in iustis contra eum iustis
principes sacerdotum et iustis eum in iustis et iustis. et
alia per alios iustis iustis. dicit et alii magis de. et
otra legem eorum agere. Ego autem credidi in de. Flagellatus quoque
di illi arbitrio eorum. Iustis et iustis. et iustis custodes
adhibuit. ille autem iustis meis custodibus dicit deo re-
surrexit. In iustis autem exaruit iustis eorum. ut daret eis pe-
cuniam dicens. dicit quidam eorum eorum. et iustis
Et cum accepisset pecuniam. quod facit fuerat tunc non potuit.

Nam illi resurrexissent testati sūt. et a iudeis pecunia accepisse. De
 ideo i gessit. ne quis aliter mentiar. et extremis credendum putet me
 patris iudeos. Cūq; plebs fuisse epla. nero dixit. Die in petra.
 Ita p illū gestū sūt omnia. Petrus dixit. Ita. Non fallor. Die enim
 ē bone imperator. Hic symon plenus mendacis et fallacis cre
 dit. putat se q homo ē etia hoc ē qd dicit. In xpo enī ē omis
 victoria summa. et p omē et p hoīem quē assumpsit. illa ma
 testas et comprehensibilis p hoīem hoīb; dignata est subuenire.
 Iusto aut symone sūt due substantie hoīs et diaboli. q p homi
 nē conat homines inpedire. Symon dixit. Miror te imperator
 hē te aliter mōmē existimare hominē imperitū. piscatorē
 mendacissimū. nec i uerbo nec i gēre nec i aliqua p dūm
 potestate. et ne dicit. hūc patiar inuicē. in pēpā angis
 meū ut ueniant et uindictē me de isto. Petrus dixit. Non
 timo anglos tuos. illi autē habēt me timore inuictū et cō
 fidencia hui xpi dñi mei. quē te cō mentis. Nero dixit. Nō
 timet symon. qui diuinitatē suā reb; affirmat. Petrus
 dixit. et diuinitatē cō. qui cordis rimat archana. dicat nē
 m qd cogito qd facio. Quā cogitaciōem meā anteqm huc mētiat
 pnt tuis aurib; insinuo. ut nō audeat mentiri que cogito.
 Nero dixit. Accede huc. et die m qd cogites. Petrus dixit. Iu
 be m panē ordinarū asserere. et occulte dari. Cumq; hoc iussu
 fuisse occulte dari petro. petrus dixit. Dicat qd cogitauim
 qd dicat. qd ne sit factū. Nero dixit. Vt qd ut credā. quia sy
 mon ignoet qui i mortuū suscitauit. et se ipm post diu ter
 cum respiciat. et qd dixit ut facit fecit. Petrus dixit.
 et coram me nō fecit. Nero dixit. et me attente hoc omnia
 fecit. et a anglos iussu ad se uenire de celo. et uenire. Petrus
 dixit. Iugo si qd maximi ē fecit. quare qd minui est nō facit.
 Dicat qd cogitem. Nero dixit. Et dicit symon. Ego me int
 uos nō cōuenio. Symon dixit. Petrus dicit qd cogitem. Petrus
 dixit. Quod cogitat symon. me huc docebo dū fecerit que co
 gitauerit. Symon dixit. Hoc scias bone impi. quia cogitacio
 nes hominū nemo nouit n unū dñ. Ceterū petrus mentit. Pe
 trus dixit. Tu qd siliū dī de dicit. die qd cogitem qd fecerim.
 Modo occulte si potes expone. Petrus autē bñdixit panem
 quē acceperat et fregit. et dextera atq; sinistra manica colliga
 uerat. Tūc symon et dignatus qd dicit nō posset secretū apli
 exclamauit dicens. Procedat canes magni. et deuoret eum
 i cōspectu celarū. Et subito apparuerūt canes mire magni
 tudinis. et impetū fecerūt impetum. Petrus autē cecidit natus
 iorationem. ostendit canib; eū quē bñdixerat panē. Quē ut
 uiderūt canes. subito nō comparuerūt. Tūc petrus dixit ad ne
 uonē. Ecce ostendi tē scisse me qd cogitauit symon. non uerbis s; facit.
 Nam quia anglos promiserat cōtra me ē uenturos. canes exhi
 buit. ut se ostenderet nō diuinos anglos. s; caninos habere. Tē
 nero ad symonē dixit. Qd est symon. Puto uicā sum. Symon
 dixit. Hic i iudea et i tota palestina et celarea ita m fecit. et se
 pe meū certando didicit. quia hoc erat ei cōtrariū. De q ut
 euaderet didicit. Nam cogitaciōes hominū nemo nouit n s; sol.
 Petrus ad symonē dixit. Certe et dñ ē mentis. Quare q nō
 manifestas cogitaciōes singloy. Tē cōuerfus nero ad paulū sic
 ait. Tu quare nichil dicis paulē. Paulus respondit. Hoc scial ce
 lar. quia si dimiseris istū magū tanta agere. magnū malū
 patē tue accrescet. Regnū enī tuū. de statu suo erit. Nero
 symon dixit. Quā dicit tu simon. Symon dixit. Ego n me
 apud te demonstrauero dñi cō. nemo m ueneratiōem debita
 exhibebit. Nero dixit. Et qd m morat. et nō ostendit te dñi
 cō. ut isti puniant. Symon dixit. Iube m turrim altā fabrica
 ri ex lignis et ascēda sup cam. et uocabo anglos meos et pēpā
 cis ut cūm uidentib; in celis pferant me ad parrem meū

Hoc nō facit dñ nō potuerit. phabul col hoīs ē imperi
 tol. Nero aut dixit petro. Audisti petre. qd symon dixit.
 Vahoc apparebit. quānta uirtutē habeat xps ut dñ tuus.
 Petrus dixit. Oprime impi. si uelles potius intelligē
 cū. quia demonio plenus ē. Nero dixit. Quia m uer
 boy ambages facit. crastin dñs uos phabit. Symon
 dixit. Credis bone impi. quia magū sum. cū mortuus
 fuerim et resurrexerim. Egerat enī pñd symon pñgio
 suo. ut diceret heroni. Iube me decollari et obsecro et
 ibi diuinitatē occidit. et si nō reuera dñs resurrexero. scial me
 magū fuisse. Si autē resurrexero. scias me cō filiū dī
 Et cū hoc fieri iussisset nero. in obscuro egit autē magica
 ut aries decollaret. Qui aries cū dñ infus ē. quā dñ
 decollaret. Decollat aut i obscuro loco. cū seruat fuisse.
 et qd decollauerit. et caput ei pñdissit ad lumē. inue
 nit caput berbēnt. et nichil uoluit regi dñe ne se ipm de
 regē. qui iussit fuerat hoc i obscurū ppetrare. Hoc ergo
 dicebat symon se dñe fieri resurrexisset. quia caput i men
 ba berbēnt tulerat. Sanguis uē ibidē congelauerat. Nā ter
 cia die se ostendit newon et dixit. Hic sanguis meū qui
 fudit est tui. quia ecce qui decollat fuerat hūc dñe die
 tria surrexit. Cū q dñs nero crastin dñs uos phabit.
 cōuersus ab paulū dixit. Tu paulē quare nichil loqueris.
 Aut qd te docuit aut quē magistru habuisti aut qualē
 tēritatib; docuisti. Aut quales exerceat p tua doctrinā.
 Puto enī nullā te habē sapiētā. si uirtutē posse pficere
 aliqua. Paulus respondit. Putas me cōtra hominē pñdum
 et desperatū magū malefici. qui animā suā morti destinauit
 cū i tēre. pñdū cito adueniet berebere loq. qui fingit
 se cō qd nō est. et aro magica hoīb; ad pñdionem illudat.
 Sicut uerba si uolueris audire ut fouē eum. pñdū annū
 tuū et imperiū tuū. Hic enī homo pessimū ē. et sicut egre
 magi iambres et oambres qui pharaonē et exierūt ei iussu
 rūt i ferroem quo usq; dimergerent i mari. sic i hic p pñd
 sui diaboli peritū hoīb; pñdaret et multa facit mala per
 ieronauiatū et cōtra mala si qua sūt apud hominē et sic multos
 i cautos sedat a tēptaciōis imperiū tuū. Ego aut uerbū dia
 boli qd pñd hoīem diffundit uerbo. geminū cordis mei ago
 cū hui sō ut cito possit ostendi. Nam quāntū se exaltare
 putat ab celos. tantū dimerget i ierionib; ubi i Ace
 et dñs dentum. De doctrina autē magistri de qua me inter
 rogasti. nō cā caput n qui fide mūdū peccatib; ad hūc
 rint. Nā quēcūq; sunt patris et haritatis ea docui pēuēnti
 et ab iherosolimis usq; i illurū repleui uerbo pacis. quo
 docui ut hoīs se inuicē diligat. docui ut inuicē honore
 pueniant. Docui sublimē et diuites nō se excolle. nec
 sperare i incerto diuitiarū suarū. s; i deo ponere spē
 suam. Docui mebiores uicti et uestimento contentos
 ēē. docui pauperes i sua egestate gaudere. Docui pa
 uel docere filios suos disciplina timorū dñi. docui possi
 dentes reddē tēntū cū sollicitudine. docui negotiato
 res reddē ueritatem muniti rei publice. Docui uiros
 dilige uiros suos et timere col quasi dñs. docui uiros
 fide seruare coniugib; sicut ille sibi seruare pudorē omi
 nobis uoluit. Qd enī punit marit et uxore ad uicē.
 hoc punit uiros in marito ad uicē xps conditor rerum
 dñ. Docui dñs ut natus cū seruus suis agant. docui
 seruos ut fideat et quasi deo ita seruare dñs suis. Do
 cui ocias credentiū. unū et omniopotens inuisibilis
 colere dñi. Hec autē m doctrina nō ab hoīb; neq; p homi
 nē aliqū data est. s; p ihm xpm et patrem glorie

qui in de celo loquitur. Et ad me mitteret dicit in. Ego ero
inter ipse inter omnes credentes in me. omnia quicquid dixit
aut fecerit ego iustificabo. Nemo his audientibus obstituit.
Et conuersus ad petrum dixit. Tu quid dicis. Et petrus ait. Domine
que locutus es paulus uera sunt. Quia multa anni sunt ex quo aue
pietatem ad episcopum nris qui sunt in uniuerso orbe romano. pene
omnium ciuitatum scripserunt in de factis et dictis eius. Nam
cum persecutor esset legis christi. uox eius de celo uocauit et docuit
ueritatem. quia non erat per uiam iusticie factus iustus. sed per igno
rantiam. fuerat enim ante nos pseudo christi sicut et symon et pse
udo apostoli fuerunt. et pseudo prophete. qui contra sacros apostolos uenien
tes euacuare studuerunt ueritatem. et contra hos necesse erat
agere hoc uirum qui ab ista terra sua nichil aliud studium gesserat
nisi diuine legis seruare misteria. et quibus hoc didicerat
ut defensor ueritatis et persecutor gentium esset. Quia
et persecutor eius non ex multitudine fidei. sed ex defensione legis.
ipsa ueritas eius de celo alloquuta est dicens. Ego sum ueritas qui
defendit. Cella me persequi. quia ego ipsa sum. per qua uideris di
minuere. contra inimicos ueritatis. Ergo cum cognouisset ita esse
deseruit quod defendebat. et cepit defendere hanc quam persequendo
semita christi. qui tunc pure ambulabat. nichil fallentibus
et uita credentibus. sempiternam. Symon dixit. Bone imperator
intellige conspuerum horum duorum aduersum me. Ego sum ueritas.
et in aduersum me inuenit. Petrus dixit. Nulla ueritas inter
est. ex solo mendacio ista dicit et facis. Nemo dixit. Paule quid
eis. Paulus dixit. Que a petro audisti. hoc a me dictum
crede. Vni enim sentiamus. quia unum habemus christum dominum. Sy
mon dixit. Putas me impius cum his debere disputacionem
habere. qui aduersum me consensum fecerunt. Et conuersus ad
apostolos dixit. Hic nichil uobis possum facere. ueniamus uobis nos
me oportet iudicare. Paulus dixit. Bone impius. uobis qua
les uobis minus ostendit. Petrus dixit. Cur non iudicas ho
minem uam et alieni capitis se manifestare non possit. Symon dixit.
Ego uobis parco. quousque ostendam ueritatem meam. Paulus dixit.
Quasi tu huc exieris. Nemo dixit. Nisi uidet dominum
uirtute omni uirum christi. non se credit christum non esse. Symon dixit.
Sacratissime imperator. noli istis credere. quia hi sunt qui
circumadunt et circumdant. Paulus dixit. Si mala est circumcisio.
tu quare circumcisus es. Nemo dixit. Ergo et symon circum
cisus est. Petrus dixit. Nec aliter poteris deceptus aliter. si se iudeum
simularet. ad legem dei docere ostenderet. Nemo dixit. Tu si
mon ut iudeo zelo succeris. et ideo istos persequeris. Et cum
zelus inter te et christum coram. et ueritas ne ab his conuincaris et malis
magis ostumpere et uidearis. Symon dixit. Sed ueritas impius
Nemo dixit. Quod est sed ueritas. Hoc quod te iudeo hoc dico. cur
te abuersari petrus et paulus. et magister eorum. Symon dixit.
Paulus christe magister non fuit. Paulus dixit. Qui petrus pre
sens docuit. ipse me per uelationem instruxit. Nam quod nos
accusat circumcisus. dicat quare circumcisus sit. Symon dixit.
Quare me hoc interrogas. Paulus dixit. Et ratio. ut te inter
rogemus. Nemo dixit. Cur ueritas respondere illis. Symon
dixit. Ideo quia a deo precepta est circumcisio illo tempore. quod
ego cum suscepit. Paulus dixit. Audis bone impius quod dico si
mon. Ergo si bona est circumcisio. quare tu circumcisus tibi
dixit et coegisti precipitans occidi. Nemo dixit. Sed nec de uo
bis ad huc bene sentio. Petrus et paulus dixit. Antu de
nobis sentias ut bene ut male. non ab eis primum. non autem ne
cessario est ut quod primum magister faciat. Nemo dixit. Quod si ego
noluero. Petrus dixit. Sed quod tu uoluit. sed quod nobis ille pos
sibilis est. Symon dixit. Bone imperator. hostes hi sunt
circumuenere clementia tua. et obligare te. Nemo dixit.

Et ueritas me de te confirmasti. Symon dixit. Quamuis rebus ho
nis et signis a me te demonstrasti. uirum quod ad huc dubitare uide
ris. Nemo dixit. Ego nec dubito. nec cuiquam uirum consentio.
sed magis quod interrogo responde mihi. Symon dixit. Nichil tam respo
debo tibi. Nemo dixit. Ideo dicit. quia mentiris. Et si non ego
nichil te facere possum. deus qui poterit te faciat. Symon dixit.
Iam te respondit non sum. Nemo dixit. Nunc ego te conparato aliis
est. De enim sentio. superas es in uobis. Sed quod plura. Tunc dicit in
constabilitate uirum animi ostendit. ita dubium in omnibus fecit
ut non inueniam eum credam. Petrus dixit. Ego unum deum esse pa
tre in christo saluatore. cum spiritu sancto creatore omnium rerum. quod
fecit celum et terram. mare et omnia que uisibilia sunt. qui ueritas rex est. et
regni eius non erit finis. Nemo dixit. Quod est rex dominus. Paulus dixit.
Saluator omnium gentium. Symon dixit. Ego sum quem tu dicit
Et scias petrus et paulus. non uobis contingeret quod cupias ut martirio
uol dignemur. Apostoli dixerunt. Numquam est bene sit symon ma
ge. et amantissimus plene. Symon dixit. Audi celum nunc. De scias
istos falsos esse. et me de celis missum. crastino die ad celum uero. ut
hos in credite beatorum faciam. in istos autem qui negare ausi sunt meum
meum ostendam. Apostoli dixerunt. Nos olim ad hoc uocauit ad suam gloriam. tu
autem a diabolo uocatus es. et ad omnia festinas. Symon dixit. Celum au
tem me. Istos et illos et septuaginta. ut ad uenero ad pacem meum celum.
possum te esse christum. Nemo dixit. Et ante hoc probam. quod melius uisus.
Symon dixit. Iube currum excelli fieri. et lignum et trabibus magnis.
et ascendam in illam. et cum eam ascendam angeli mei te aere uenient. non
enim infra uis peccatores aduenire possunt. Nemo dixit. Nolo uisum
si implet que dicit. Te uero preceptum in campo martirio currum excelli
fieri. et preceptum ut des ipsi et omnes dignitates ab istis sperantibus
uenirent. Altera namque die et omni hoc querenti. iussit nemo petrum
et paulum ad hoc spectaculum plene. Iubis sic ait. Nunc habebit
ueritas apparere. Apostoli dixerunt. Non enim nos decebitur. sed bene
non ideo christi filii dei. qui se hoc christum mentantur esse. Et conuersus iu
lus ad petrum dixit. Opera et gentibus positis domum exire. cui est
in petra. si quod uidet eum conari. qui tu per dicit et ab omni.
Et postquam gentes orabat paulus. petrus autem intuentem symonem dixit.
Incipe quod episcopi. Appropinquabit autem et tua deceptio. et non uo
cas. Video enim christum me uocantem et paulum. Nemo dixit. Et quo ita
ri celis contra uoluntate meam. Petrus dixit. Quo nos accersit
dixit ut ideo christe. Nemo dixit. Quis est dominus tuus. Petrus dixit. Dominus
iste christe. quem ego uideo non uocantem. Nemo dixit. Ergo uolun
celum ibitis. Petrus dixit. Quod tibi placet quod uocet uos. Symon dixit.
De scias impius istos fallaces esse. mox ut in celum ascendero. mittam
ad te angelos meos. et faciam te ad me uenire. Nemo dixit. Fac
que dicit. Te ascendit symon et currum. coram omni populo. exten
sis manibus coronas lauro cepit uolare. Nemo ut hoc uidit. petrus
sic ait. Verus est homo iste symon. Cur petrus ait. Dine mora dies
nos ueritatem esse christi discipulos. hunc autem non esse christum sed magis. Nemo
dixit. Ad huc uera sententia perseverans. Ecce uident eum celum
penetrare. Tunc petrus inuenit paulum dixit. Paulus erige caput et
uide. Cumque paulus lacrimis plenus caput eleuasset et uidisset magis
uolantem. petrus sic ait. Petrus quod cessas. perfrice quod cepisti. Iam
enim nos uocat dominus noster. Hoc nemo audientibus. derisit eos et dixit. Iam
isti uident se uicinos. et derisunt. Petrus respondit. Modo probabit nos
non delirare. Paulus ait petrus. Fac quod iam faciebas. Et aspiciens
petrus contra symonem dixit. Adiuuor. nos angeli sathane qui eu
in aciem ferunt. ad decipiendum et fidelium corda. per am creatorem omnium
et per christum christum. qui reuera dicit a mortuis suscitauit. ut cum ex hac
hora iam non ferat sed amittat. Et continuo dimissas cecidit
in locum qui sacra nra dicit. et in quatuor partes fuit. quatuor
silices adunauit. qui se ad testimonium ueritatis apostoli uisus. in ho
buerunt dicit. Tunc nemo coram magis iussit diligenter dominus.

Hec castros feruulis cum hoc etiam atque largire. quia tu es bonus
uerus et ille. cui glia est parare et spū sctū ut in munita pmanet
secula sēloy. Et tunc q. ut plebs omīs respondit am. petiū reddidit
spū. Et tunc apparuerit uiri scti. quos nunquā homo carbat
ante nec postea uidē potuit. dicebat se ipse ipm de iherosolīm
aduenisse. q. ipi una cū marcello uiro illustri qui crederetur
et reliquis symone petra sēcento erant. attulerūt cor. et posue
rūt ad thesaurum iuxta naumachia et locū qui appellat nati
et n. spū aut uiri q. se de iherosolimis dixerūt aduenisse. dicebat
ad omne poplū. Gaudeat et exultate. quia pānos magnos me
reuerit habere et amicos dñi nri ihu xpi. Et tunc autem hīc
heronē regē persimul. post necē aplōy regnū tenere n posse

Eodem die. dñs uero celis **Paulo et Pauli apostoli.**
ad beati paulum. O homo magni regis seruitus
in aut uincit. qd ē usū ē in uolūte latente in regē
nri meū. et in subterfuge. illi aut colligē milites
de uice milite pncipatu. Pauli si repleat spū sctū
cōstanti et aures omniū q. poterant adde dicit ad celare. sero n
solū de tuo anglo colligim. milites. s. etā de toto orbe certarum
Hecē pceptū est m. ut nemine ex dñi gente militare uolent
tem. eetero regi meo repellam. Potent ē enī omniū dñs. et m
tū larga manu sctm curisq. meriti bona diuina disponit
Sicut ē et usū sūt et illū credē. et ei fidelit obedire. n te pōnt
bit. Ceterū noli putare qd diuine hui scti splendor aut glā
saluare te debeant. et si subice illi fuerit. et ipse saluū erit
Et enī uenerit iudicare uiuos et mortuos. detestabitur figurā
mūdi hui p ignē. et ante mūdī cōstructionē parata et a seculis
occulta milites. sūt donatū. que nunquā deficiant. et que
omne exelēbent indigentia largiet. Hec au dñs nero et ita
succentis quia mūdī figurā pignē pauli dñs resoluē. ut
sic omīs xpi milites igne cremari. paulū aut sēuē consulti
tanquā mactatū uel capite sctm romanas leges truncari.
tradidit q. illū Longino et egēto pfectis atq. ceto centurionis
ut illū exera urbe euāntes. et poplō spectaculū de ei occasione
pberet occollari pceptet. quib. pauli sūt mūdiū uerbum
pducit salutis. Omīstros etā et apparitiones pōmne ciuitate
cūta regione cū uelocitate sero diaboli exagrat operande
dixerūt. qui summa diligētia pseruarent latitantes. et manifest
tos simul mactaret xpiānos. Unde multiplex et occul turba xpiā
uoy. ut poplū romanū. palatiū uirtute irrumptet et seditionē
contra celare exercitare molēs pelamaret. Pone modū celar in
uicissime uisio. et compem furor irrationabilē. sustinet de
uirtē qd crudelitate metat transcendit. Postures sūt hominēs
quos pāos. romanū tūent imperiū. Infers celar romanam
uirtute. que militū tantora frequētia terribilis cunctis gen
trib. exstebat. Et nero clamores ipi ex pāosens illud edicūt
pposuit. ut nemo auderet contingē xpiānos nec qmquā eis et fer
re molesto. donec relatio plenissime cognitiōis ex relacōe cū
q. referret ad celare. Quia ipse pauli iterū oblat ē et obeu
tib. Hero aut ut cū uirtē. uelhemētissime exclamaret dñs
Tollite tollite mactatū deollare et pōtōis. nolite sine uiuē car
minatois. Per dñe sctū alienacōis. dñe de supētie et
mentis et inuitacōis. Ab quē pauli ait. sero tempus modico par
ar ego. s. uia in ppetuam deo meo. et regi et dñō ihu xpi.
qui uenit est iudicare uiuos et mortuos et cōflagratōis ignis
Ero dixit Longino. egēto et ceto. Auferte celare ab illo caput.
et sic sibi de uita ppetua blandiat. sentiat q. me regē in uirtē
qui cū uiri et occidendo deuit. Paulus u. ait. De letas pēno
me post decollationē meo regi et uico etualit uiuē. et aut uir
tū qui nē putas te uincē. cū in abscū sūt caput. uiuū ē
apparebo. et agnosce potis. qd nōis. et uita famuland dñō meo

ihū xpo. cui ē et regnū. et cui uoluit dabit illud et oīl uirtutis et illi
et que uirtute uincit. sicut magnifice triumphare. et ipse solus ē regēter
nā. Et hīc dicit. dñs ē pauli ab supētie. Et aut dñe. Longino
egēto et ceto dñs dñs et illi. Die nobis pauli. Vbi ē rex ille et ubi
apparuit uobis qualis cognouistis eū. et qd uobis dicitur aut confere
boni. ut sic arissime cū diligatis uos xpiāni. quaten nullo pūta
religū nre uelut cōmodare assensū. ut uiuāt ac bonis hui uirtē
struamur. si pōt. et si eleccatō iocūde. pille mōi uar ut comen
tis ducatis. Et agnē enī nob uideb. erro iocūdamē adūle ac uirtē.
et toto desiderio penas amplecti et morte. Paulus dñe. O uiri cordati
atq. sensu bono uigentes relinquitte et nobis ignorante et erroris
quay caligine obnubilat et intelligentia uir nobilitate. ne uerū qd
et uobis later uide possitis. et cōuertere mētē deos adēuā. et uirtē
ut ualcat p. nos xps cognosce. et sic ad cognitiōē regis illi cum
lecticia puenire. atq. ab igne uiuēto ubi su pueniūto saluū ille
si pmanet. Nō enī sicut uos putatis aliter regi et uirtē militam.
s. deo uiuo regi celis et omniū sēloy. qui ipse in iustitiae que sūt
et hoc mūdo. uenit iudex et iudicabit sctm p ignē. Felix aut erit
homo qui crediderit et eū habebit cū uirtē et uirtē et oīa
sēla. et iustitiam. ille quo nō ē felicitas illi. q. cōtempnēt diuinas
bonitatis et longanimitatis xpi. nō cōuertere ad eū. Nam peribit
et eternū. Propter hoc namq. de celo et uirtē descendit qui celū et
et fecit. et hoc facit et homo q. fecit hostem. ut homo gñis ab in
iquitate sua. relinquitte uana et simulachra uirtē. que nefandiss
me sūt. p deo cohe. seruati et q. fecit illi. et adoret eū que et uirtē
angli. et oīs celoy potestates abouant. Quia ipse uiri sapientes
aput se prudētia uiri diuidit et q. fecit mūdiū. qui sūt facto
re nō p dñe. Perpendite qd hominē fecit. qd ut uirtē testant
oraculā nō ipse fecit se. Attendite qd simulachra uana nō ē dñs.
s. hominū facitura. et demonia et cōtē facitura latente. que
sūt et hoc cōdare quēdam. et uirtē pānos humāni gñis
cupit. sibi et uirtē modis diuinitate uirtē. Nō enī ē pā in
pū dñe dñs. Inuēta nāq. et illud. cur hominē fecit. p dñe
et sibi scti et pū habē. qd sūt mactatū habetacōis hōis alien
suros pāi gñis unde ipi scti occideret p scti supbia. Ilii urbam
scti cognosce qd dñe nōm p plures nequaquā diuidit. qm
unū ē a quo omīa. et uirtē et ipse p que sūt omīa. et uirtē scti
et quo cōstituit uirtē. cui fidelit fideles obedierūt oīa. et nō ē scti
ma et diuinitate qd caret plūalitate. Attendite cū et romanū uirtē
discordia nati sūt. et qua ratiō accrescens sic longe lateq. uirtē
bilit adoleuerit. et uirtē multiplex nō nūmū. s. mētibilia
emerit et deo potētia. uirtē quia multa cepit uelle fieri
pncipes et uirtē. et dñe nō uirtē. s. hominū sūt nature
confortū. Unde ignorante repetere demerit et uirtē elatōis
sue deiecit. unūq. pōtētia sūt. dñi mactat aut statuit.
unde et dñe. qd pūl morbe timor erant deos. Ad tūc enim
miseri hōis puenit demerit. ut sic mētibilia hominē
sibi deos cōstitueret. qd fieri similes. ut morte postmā deuita
ret. Et qd eoy qm nō pba uirtē et habē inoētiā. et uirtē sūt
et uoluntates suas. ut exereuerūt illi ope. que leges romane pānt
cū exereuerūt. et impleti ē in illis qd pānt et uirtē scti scti.
miseri illi sūt q. fecerūt et sibi deos mētibilia. et sūt sūt
ipī mētibilia. atq. ad tūc sūt et scti deus ut uirtē legi dñe
et nō ē. et lapidi ad uirtē uos. scti pōtētia q. scti facit abouant. q. et
sūt scti calefacti. Ad hoc multe audientia turbe. deuantē uo
cē et planctu dñe. Corrami peccatū et iq. egm. doctos scti
et ac uirtē. et eeterne uirtē oēdo mētibilia uirtē uirtē. et uirtē
a laqueis peccatoy. et postmā enadere ignē quo exeret mūdi. et qd
et uirtē mētibilia et postmā. Et uirtē pauli ait. O uiri scti quōd
dominū eoy scti scti regit. sūt uirtē uirtē. et uirtē mētibilia
salutē abierit et quib. dñe dñe mētibilia et uirtē

quo publice carceribus redeunt. quo usque ut erat mortis exspecta-
ret. Quisque puerum ad hoc constituit. ut vult in eis tunc et mortis
et tolerabilis. ita fuit ut ultimus non apparet. Exterius
autem quidam qui dicunt. quia filius dum erret fugiens
et fugebat natus et tunc dixerunt. etiam a lupis deuoratum. Quis
autem apostolorum corpora dum greci fuerint uoluisse ad orientem
transferebant. factus est tunc mortis magnus. et occurrentes
populi romanus comprehendit eos in loco qui dicitur catacumba
una apud miliarium trecentum. ibi custodia se corpora annis uno
et mensibus vii. quo usque habebant loca et quibus. redierunt
cum gloria ymnorum. Polica tunc autem membra sanctissimi petri et
pauli in uaticano habuerunt. pauli autem in uia ostensi miliario secundo.

Laudi prestant. breuiter orationum in secula seculi. Amen. Ego
paulus discipulus domini petri apostoli. que uidi scripti.
Explicit passio sancti apostoli petri et pauli. Incipit prologus.
Ite plurima de apostoli signis sacra euangeliorum ut illa que ab
ipsis actibus non accepit narrat historia. tam nobis utilis est ut
retractatis exemplaribus ac uoluntatibus de uirtutibus. ut
tutibus. quantum tueri possumus. libros singulos conferimus.
et ceteris. selectatio fuerit in quibus. quod ille ut ille pro
pium gessit apostoli. singularem tueri singulis. Illud etiam
placuit. ut huius uirtutibus passionum historie connectantur.
Etiam de multis apostolis. nichil ad nos aliud preter ipsarum
passionum momenta pueniunt. Quod nos pro magno comple-
timur. scientes scriptum. nimis honorati sunt amici dei
uerum utrum magis in mundo essent signis ut non
nequaquam est a nobis silentiendum. sed etiam unum fidele
confitendum. quia et eis et per eos omnia bona operatur dominus ihesus christus
qui in eis per bonam uoluntatem et cordis puritatem in-
habitat. quem admodum per prophetam pronuntiat. Ego
in habitabo in eis et inambulabo in illis. Quod et illi dominus
ergo in nomine ihesu christi cum ad uitam spe sancti. ab ipso
principio apostolorum petri sumamus exordium. Explicit

[illegible]

Dñe refugiu factus es nob. ageneratione ingeneratione. rufquinon
 res fierent aut formaret terra & orbis. ^{ad} factu es & factu tuus es. & aut
 es hominū inhumilitate. & duxisti conuerfam filii hominū. in
 mille anna ante oculos tuos. & quā dies hesternā queperit. & celsodā
 in nocte. que p. nubilo habent ex anna erunt. ante sic herba transiit.
 mane floreat & transiit. uespere decedit. induruit & arefecit. uia de
 fectū in uia. & in fine tuo turbati sumus. osisti iniquitates nās
 in conspectu tuo. factū nām in illuminatione nūctus tui. in omīs
 dies nri defecerit. & uia tua defecimus. nām nri sic aranea me
 claudunt. dies annorū nūctū in ipfis septuaginta anni. uat in ponē

五

